

Det danske Flag i Middelhavet

i Slutningen af det 18de Aarhundrede;

et Bidrag til den danske Marines Historie.

Uddraget af Geheime-Statsminister, Admiral

Steen Billes

efterladte Papirer, tilligemed nogle forudskikkede biographiske

Erindringer af hans Liv,

af

Steen Bille,

Kammerjunker, Capitain-Lieutenant i Sø-Statens 10.

Kjøbenhavn.

Trykt hos J. O. Brill.

1840.

Biographiske Erindringer

af

Admiral Steen Billes Liv.

Med Undtagelse af de Documenter, efter hvilke jeg har ubearbejdet „det danske Flag i Middelhavet“, har jeg, iblandt den store Mængde Papirer, jeg fik ihænde efter min Fader, ikke fundet noget Fuldstændigt at arbejde efter. Han har aldrig holdt nogen egentlig Dagbog, endmindre har han gjort nogen beskrivende eller raisonnerende Optegnelse over sit Livs Begivenheder, eller om sin Virksomhed. En stor Mængde Breve fra Andre, og endeel Klader og Udfast til Breve fra ham til vedkommende Autoriteter, nogle Skibs-Journaler og Brudstykker af Rapporter, har været min eneste Ledetraad, hvortil jeg har kunnet knytte mine Erindringer af mundtlige Meddelelser. At jeg ikke altid har skrevet disse op, strax efter Samtalerne, maa jeg nu inderlig beklage.

En anden og betydelig Banfælighed ligger der i, at den senere og interessanteste Deel af Villes Liv er ikke Historien hjemfalden. Her staaer hans Virksomhed i nær Berøring med endnu levende Mænd af alle Stænder; Resultatet af hans Handlinger ere for en stor Deel vore bestaaende Institutioner, Reglementer og Former, som ingen Bedømmelse fra en subaltern Officier taale; kort: denne Periode af hans Liv, som jeg vil begrænske fra 1801 og til hans Dødsdag, kan vel tegnes i Contour med lette Streger, men ikke udmaales, ikke gives Lys og Skygge.

Men selv om jeg havde alle nødvendige Materialer, og selv om ogsaa hiint Tidrum var Historien hjemfalden, møder jeg dog en tredie Banfælighed i mit personlige Forhold til den Afstode. Stal en Biographie være til nogen sand Nytte, skal den have sand Interesse, da maa den kunne tiene Historieforfatteren til Vasse. Den maa altsaa være aldeles upartisk. Men under denne Betingelse antager jeg det for en Umulighed for en Son, at skrive sin Faders Biographie. I det mindste føler jeg mig incompetent dertil. Ikke at her er Spørgsmaal om at forvandske eller skule noget — det behøves Gud være lovet ikke — men i hvor ofte jeg end har forsøgt, at sætte mig paa Upartiskhedens Standpunkt, har jeg dog stedse følt mig hændragen af en uimodstaaelig Magt, og sønlig Klarlighed har, mig selv ubevidst, dog stedse ledet min Pen.

Dg derfor har jeg ikke tørdet kalde den følgende Artikel ved andet Navn end: „biographiske Erindringer af Admiral Villes Liv“, i det jeg har indskrænket mig til, at gjøre en noiagtig Optegnelse af hans Løbebane, og dertil at hæfte alle de Oplysninger, som det har staaet i min Magt at give, alle de Erindringer som mundtlige Samtaler har sat mig i Besiddelse af, forsaavidt jeg har troet mig berettiget til at offentliggjøre dem.

Derfor disse mine Grunde, for ikke at kunne eller ville skrive min Faders fuldstændige Biographie, kunne gjøre fyldest overalt, hvor man maatte savne fornøden Oplysning eller skulde finde mine Ansættelser censurable, da har jeg naaet mit Maal med disse Linier, og overtaar derfor dermed disse biographiske Erindringer til et skionsomt, overhaerende Publicum.

Kbhvn., Juli 1839.

Steen Bille.

Første Afsnit.
Fra hans Fødsel til 1797.

Steen Andersen Bille, yngste Søn af den i 1790 afdøde Contre-Admiral Daniel Ernst Bille, var født den 22de August 1751 i Ålbens, hvor Faderen den Tid laa paa Indrullering. Skiondt sygelig og meget lidende af Gigt, blev han dog bestemt til at følge sin Faders og sin Slægts Løbebane, og traadte allerede 1762 ind i Marinen som Cadet. (Hans ældste Broder Just Bille afgik Aaret efter fra Academiet). Allerede 1761 havde Steen Bille gjort sit Provetogt med Cadetsfibet. Han var med paa den Cadetsfibstour i 1765, som omtales i Commandeur Koesoeds Memoirer, hvor Storm og Modvind saa besynderlig contrarierede Skibets Tilbagekomst, at man var i stor Urolighed for dets Skiebne. Min Fader har fortalt mig, at de vare saaledes i Mangel for Brod, at Brodkamrene bleve feiede for at opsamle Stumperne af Bøfkoiterne.

Efter den Tids Skik og Brug, bleve de Cadetter, som der-til isærdeleshed befandtes stikkede, holdte tilbage for at studere Sphærica. Bille var iblandt disse Udvalgte. Han, tilligemed afdøde Admiral D. Lütken, naatte staae et Aar ved Academiet for at giennemgaae denne Deel af de mathematiske Videnskaber, dog med forbeholdt Anciennetet. Ved deres Indtrædelse i Marinen stode altsaa disse to Mænd umiddelbar sammen. Underligt nok! efter at Lütkens extraordinære Avancement i 1781 havde bragt over 40 Officieter imellem dem, skulde de dog begge efter 50 Aars Forløb, ved deres Udgang af Marinen og af Livet, atter staae sammen. Olfert Fischer var den Sidste der stikte dem.

1768 den 16de Marts blev Bille Second-Lieutenant. I denne Egenkab var han i 1769 ombord i Linieskibet Norske-Love, som under hans Fader, Commandeur-Capitain D. E. Bille, var beordret til Østersøen i Eskadre med 7 andre Linieskibe og 2 Fregatter. Dette Togt fandt dog ikke Sted før i October Maaned,

stiondt Eskadren laa hele Sommeren paa Rheden, og sidst i October lagde den allerede op.

1770 blev Wille udcommanderet med Linieskibet Slesvig, Commandeur-Capitain Ellbrecht, og gjorde saaledes Toget med imod Algier. Wille vidste lidet eller intet at tale om denne Expedition. Han havde været yngste Lieutenant ombord og var meget ung. Om hans Chef fortalte han, at det var en ganske rask gammel Somand, yderst godmodig, men en stræng Deconom. Blandt andre Reductioner af overflødige Udgifter, havde han ogsaa inddraget Musikken, eller sount de endnu i mine Cadetdage kaldtes: „Trompeterne“, hvilke den Tid holdtes for Chefens egen Regning. Naar jeg tænker mig tilbage den barbariske Skik, at modtage Chef og Officierer, der gik til og fra Borde, med Trompetklang, der som oftest ikke var stort bedre end den som høres den Dag i Dag paa Vallen i Dyrehaven, saa kan jeg ikke sige andet end at Commandeuren havde Ret i at spare sine Penge. Medens fælste Trompetstod stingrede fra de andre Skibe i Eskadren, vedligeholdt Slesvig en alvorlig Tausshed. „Alle de Toner I der blæser bort, dem har jeg her“, sagde Commandeuren, i det han slog paa sin Tomme. I September Maaned 1772 kom Slesvig tilbage til Kiøbenhavn.

1773 blev atter en Eskadre udsendt til Østersøen under Vice-Admiral Raas's Commando. Commandeur D. G. Wille forte atter „Norske Love“ og havde atter sin Son ombord som Premier-Lieutenant, til hvilken Charge han var bleven udnævnt den 22de Febr. s. A. Imidlertid blev han detacheret ombord i Stauen Fama, Capt. Lieut. D. A. Kierulff, der var paa Besæling i Østersøen med Pufferten Femern, Capt. Lieut. A. H. Stibolt. Denne Besæling varede kun kort, thi allerede medio Juni blev Wille beordret tilbage til Eskadren.

1774, 22 November, fik han Premier-Lieutenants Gage.

1775 var han udcommanderet med Linieskibet Høfsteen, Capitain J. B. Winterfeldt, og forblev Vinteren over i Norge med dette Skib. Da Dværgsygen udbrod i Hertugdømmene, fandt

Regjeringen sig foranlediget til at lade beboende Fartøier, fragtede til dette Brug, krydse i Velterne for at bevaagte Communicationen med de inficerede Lande. Et saadant Fartøi, tilhørende Agent Bodenhoff, blev Bille betroet, hvormed han da holdt det krydsende hele Sommeren 1776.

1777, sidst paa Aaret, afgik han til Vestindien for at tage Commando af en lille armeret Brig i General-Soldkammerets Tjeneste. Han afsøgte paa denne Post Lieutenant Berner, der havde erholdt Tilladelse at fare til Koffardies. Paa denne Reise til Vestindien stiftede han Bekendtskab og intimt Venkab med to Mænd, med hvem han vedblev at staae i den noieste Forbindelse til deres Død; det var Walterstorff og Drholm, hvilke begge senere bleve General-Gouverneurer i Vestindien. Disse to Mænds Selskab, under hans Ophold ved vore Der, og den uafhængige Commando han havde, gjorde dette Tidspunkt til et af de fornøieligste i hans Ungdom. Bille omtalte altid disse Dage med kjær Erindring, og mindedes da stedse med dyb Verbodighed den daværende General-Gouverneur paa de danske Der, den gamle General Clausen, en Mand han altid omtalte med den meest yndstrængede Agtelse.

Seg er ikke ganske vis paa, naar han kom hjem fra Vestindien; men i Decbr. Maaned 1779 fik han Ordre som Næstcommanderende med Fregatten Bornholm, Capitain Schionning. Uagtet de halte ud af Bommen den 24de Decbr, gik de ikke under Seil fra Rheden før medio Marts 1780, og, efter at have anløbet Algier, gik de til Vestindien med Convoi og ankom der medio Jull. 3 October Maaned var Fregatten for anden Gang ved Guadeloupe med Convoi, da de den 12te Octbr. maatte kappe Daglig og Lei-Toug fra Vaafeterre Rhed og gaae til Soes, for en Dracan. Fregattens lækk Tilstand og deraf flydende svære Arbeide med Pomperne maae vel især tilskrives den store Sygelighed og dødelige Afgang iblandt Mandskab. Den 29de Novbr. var Bille og en Cadet Lütken gaaet syg i Vand i St. Thomas. Samme Dag gik Fregatten med Convoi til Guadeloupe. Den 27de

Decbr. lettedes herfra med en Convoi af 3 Brigger, 4 Skonnerter og 3 Barker. Det var denne Convoi, der den 29de, efter en fort Affaire med 3 letters of marks, armerede med resp. 26, 22 og 20 Kanoner, blev taget fra Fregatten Bornholm og opbragt. Det er unegteligt, at her er bleven manøvreret med en uforsvarlig, utilgivelig Svaghed og Bankelmødighed. Vil man være fuldkommen retfærdig, bør man dog vel ikke undlade at tage i Betragtning Mandskabets betydelige Svækkelse. Den Dag, Affairen fandt Sted, manglede 60 Mand af Skibets Besætning. Men dernæst vover jeg vel ikke for meget ved at antage, at havde Skibets Næstcommanderende været ombord, vilde Affairen sandsynligviis faaet et andet Udfald. Denne Mening støtter jeg ikke alene paa det almindelig anerkjendte Factum, at Wille var en kiel Officier og en dygtig Manoeuvrier, men ogsaa paa, at jeg har fundet, ved at giennemse Fregatten Bornholms Journal for denne Reise, hvor den fast aldrig seilede uden Convoi, at den for hiin Affaire har ved flere Leiligheder, og navnlig ved Orcanen paa Guadaloupe, handlet meget bestemt og manøvreret meget godt. Wille talte kun sielden om denne Begivenhed, og aldrig uden at hans Blod kom i Oprør derved. Paa det Spørgsmaal, om det under saadanne Omstændigheder ikke skulde kunne forsvares, at en Næstcommanderende traadte op imod sin Chef, og tog Commandoen af Skibet, var hans Svar, at han i Almindelighed vilde ansee en saadan Handling for aldeles uforsvarlig, som i hvieste Grad insubordineret, og at han derfor under nærværende Tilfælde aldrig vilde kunne tilstaae for sig selv eller andre, at han vilde have handlet saaledes; derimod haabede han vist, at hans Nærværelse ombord skulde have havt en heldbringende Indflydelse saavel paa Manøveren som paa Modstanden.

I 1781, den 18de Octbr., erholdt Wille Capitain-Lieutenants Charakter. Samme Aar i December Maaned erholdt han Tilladelse til at fare til Koffardies, og afreiste til Amsterdam, hvor han overtog Commandoen af Skibet Kiøbenhavn, fragtet af den ostindisk-guineiske Handels-Direction, bestemt til Ostindien. Med dette

Skib foretog han i Aarene 1782, 83 og 84 en høist besværlig Reise. Han gik fra Amsterdam til Norge for at modtage endeel Mandstabs; forlod saa Norge den 24de Juli, og kom først den 12te Januar Aaret efter, altsaa efter 5½ Maanedes Reise, til Ankers paa Gaps Rhed. Først og fremmest maa dette vel tilskrives, at Skibet var noget nær den fletteste Seiler, der nogenfinde har faaret under dansk Flag. Ved at giennemgaae Journalen, har jeg i de næsten 3 Aar, Campagnen varede, ikke fundet nogenfinde antegnet over 8 Miles Fart, og dette meget saa Gange. Efter at han den 29de October besandt sig paa 1° Nord Brede, passerede han først Linien den 14de Novbr. paa 5° Egd. vest f. Græd. og derpaa finder jeg antegnet for den 17de Novbr.: „Lod fløe af for alt hvad trække kunde, for blot at faae variable Vinde, da det er umuligt at giøre noget bidevind med en saa elendig Skude“. Han løb da 4 à 5 Miles Fart med frist B. S. Ruling smult Vand. Den 2den Decbr. døde den første Mand af Skibbug, siden døde der jævnlig nogle. Den 21de Decbr. havde han kun to Mand istand til at gaae til Veirs og 21 Mand sengeliggende: Underofficererne holdt sig endnu. Den 25de og 28de Decbr. havde han meget haardt Veir af N. V. med meget svær Sø, hvorved Stormast og Storstang fik Knæk. Den 7de Januar taledes han med et sardinisk Skib, som han bad om at blive hos sig, da hans Forfatning var saa aldeles elendig. Han havde nu ikke een Matros tienstdygtig og 12 Mand døde. Endelig den 12te Januar kom han til Ankers paa Gaps Rhed, men det sardiniske Skib var endnu ikke ankommen. Vilde har fortalt mig, at han var bestemt paa, om det havde varet noget længer, at forlade Skibet i Fartsier. Skibet var lætt, og han havde ingen til at pompe. Han manglede ligeledes Brænde, og mange Provisioner vare aldeles fordærvede. Den 3die April gik han Seil fra Cap. Men uagtet han her havde faaet sit Mandstabs completeret og restitueret, sin Laft efterseet, renset og omstuvet, kort, i det Hele var kommen i Orden igien, havde dog Opholdet langt fra været ham behageligt. Ved et Arbeide hvortil Spillet brugtes,

tog dette Surr, og en Vindebom slog ham den ene Arm over; og da hans Doctor saa Dage for havde studt sig selv, maatte han lade sig forbinde af en Barbeer fra Land, som gjorde det saa slet, at han havde Mindelse deraf sin hele Levetid. Den 17de Juni kom han til Tranquebar, og forblev nu i Ostindien, tildeels seilende fra Sted til Sted, tildeels i Bengalen, til Februar Maaned næste Aar, da han med fuld Ladning tiltraadte sin Heimreise. Han havde i August Maaned den Ubhagelighed, at maatte arre-
 stere og hiemsende sin Overstyrmand, for uforsvarlig Omgang med Compagniets Gods. Blandt andre Steder i Ostindien, han besøgte, var et Punkt, Juveldine, som ikke stod paa Kaarterne, og han fik til den Ende en bekjendt Mand med fra Madras. Denne Mand var imidlertid ikke bedre kiendt, end at han lod dem ankre tre Gange paa feile Steder, og sende Fartoi i Land for at spørge sig for, ved hvilken Leilighed de nær engang havde forliist Skibet i Brændingen. Den 25de Octbr. 1784 bragte han sit Skib lykkelig til Ankers paa Kiøbenhavns Rhed.

1785, den 24de Juni, fik Bille Capitain-Lieutenants Gage. Han stod altsaa 10½ Aar paa Premier-Lieutenants Gage. I nogle Aar var han nu ikke udcommanderet. Hans Helbred havde lidt betydelig ved den besværlige ostindiske Campagne. Han erholdt Permission og foretog en Reise i Udlandet, besøgte Badene i Sydfland, tilbragte en Vinter i Paris, og kom tilbage til sit Fædreland.

1788 finde vi ham atter i Kongens Tjeneste, udcommanderet med Linjeskibet Prindsesse Wilhelmine Caroline, Commandeur-Capitain Fasting. Paa en Reise til Norge maatte de vende om i Kattegattet og søge Kiøbenhavn, paa Grund af Skade paa Roret. Dette Havarie forhindrede at Skibet kom til at gjøre et Krydstogt med i Østersøen, som den paa Rheden liggende Eskadre foretog samme Aar under Contre-Admiral Kriegers Commando. Prindsesse Wilhelmine Caroline og Norste Love forbleve liggende paa Rheden til dens Forsvar. Bille blev i denne Tid beordret som Observateur paa en lille Veseiling imellem Kanonbaaden

Odense og Skierbaaden Bøvern, som dog kun varede nogle Dage og om hvilken jeg intet Mærkeligt har fundet antegnet.

1789 d. 13de Marts fik Wille Compagnie. Han var altsaa knap fire Aar paa Capitain-Lieutenants Gage. Dette overordentlig hurtige Avancement maa i Særdeleshed tilskrives den extraordinaire Ufgang, som fandt Sted sidst i 1788 og først i 1789, da endeel nye Indroulleringsposter oprettedes i Norge. Wille var 38 Aar gammel og fik samme Aar Commandoen af Linieskibet „den Prægtige,“ paa hvilket Admiral Schindel heiste sit Flag. Sammenstilte vi disse Forhold med Nutidens, da 40 à 50 Aars gamle Capitain-Lieutenanter og Lieutenanter maae ansees det for en Lykke, naar de blive commanderede med Fregatter, Corvetter og Brigger, som Hæst- og Tredie-Commanderende, og dertil erindres, at begge Dele ere Følger af Avancementet efter den absolute Anciennitet, saa kan man ikke negte, at allerede heri høves et uomstødeligt Beviis for, at denne Avancements-Maade, uagtet dens store Renommee for at være den Retfærdigste, just ikke udmærker sig, ved at behandle Alle eens, hvilket dog ellers pleier at være et af Retfærdighedens Særkiender. Dog, vi behøve ikke at gaae saa langt tilbage i Tiden, men kun at kaste et Blik paa Marinen, saaledes som den er den Dag i Dag, for at finde lignende Anomalier.

Admiral Schindel gjorde kun et kort Krydstog i Østersøen; den øvrige Deel af Togtet tilbragtes paa Kiøbenhavns Rhed, hvor en russisk Eskadre ogsaa indtraf, og store Festiviteter fandt Sted paa Skibene. Wille havde den Glæde, at kunne have sin gamle Fader tilbores hos sig i sit herlige Skib, der efter Dienvidners Sigende i Sandhed skal have fortient sit Navn.

1790 var Wille Chef af Stibolts nye 40 Kanons-Fregat Havfruen, der var paa Besæiling mod Gerners 36 Kanons-Fregat Kronborg, commanderet af Capitain D. Lütken. Paa dette Togt, som varede i tre Maaneder, beviste det sig, at Havfruen i alle Henseender var Kronborg overlegen. Af Willes fuldstændige Rapport til Collegiet over denne nye Fregat, troer jeg det ganske

interessant, at udskrive følgende Passus, angaaende Officierernes Logis og Bequemmelighed, til Sammenligning med hvad Nutidens Begreber fore med sig: „Efter Bemandings-Reglementet horer der til „Skibet fire subalterne Officierer, to Cadetter, en Præst, en Secretair, en Forvalter og en Doctor. Disse to Sidste have faste „reglementerede Kamre forud paa Banjerdækket, og til de andre førstbenævnte Officierer, er der agter paa Banjerdækket, nærmest Archeliet, indrettet fire Kamre, hvor de 3 Officierer og Præsten i „Mar have været logerede. Altsaa have 1 Officier, 2 Cadetter og „Secretairen intet Lukaf havt, og da den nye Indretning er kommen til, at Officiererne holde deres eget Bord, var det at ønske, „at der paa Banjerne kunde gøres en Indretning, at de paa Banjerdækket alle kunne logeres, samt have et Rum, hvor de kunde „spise i Torre; da de, som det nu er, maae spise under Skandsen, „og under Røstværker, hvor de ere exponerede for Regn og Ureenlighed paa deres Bord. Derved vandtes da, at man i deres „Sted kunde have hængende under Skandsen en Hoben Folk, „som ellers maa ligge i Kappelrummet og mangle Luft, og saaledes have sit Batterie stedse klart, uden Scildugs Lukaser, til alle „Tider, da jeg regner paa, bedre at have mit Batterie klar til „alle Dieblikke, endog om der om Natten hænger 60 á 70 Mand, „end naar to eller flere Officierer logerer der“*). Vilde kalder

*) Man seer heraf, at Vilde har været meget imod, at logere Officierer i Lukaser paa Batteriet, da baade Tjenesten og Personerne lide lige meget derved. 3 vore Fregatter ere vi komne til denne Menings Rigtighed; det er derfor heel forunderligt, at et directe modsat Princip vedligeholdes paa vore Linieskibe, saa at $\frac{1}{4}$ af Øverste- og $\frac{1}{2}$ af Underste-Batterie er belempret med Skodder og Lukaser, som kun under megen Tidsspilde kan borttages med eventuelt Tab og positiv Uleilighed for dem der behoe disse Kamre. Man erindre blot — isald man skulde finde mine Udtryk for stærke — Chefsens Stirreds og Sovelukaf midtskibs paa Øverste-Batterie, for ikke at nævne de tre Officiers-Lukaser. Betænker man, at i

isvrigt denne Fregat en overordentlig god Luvsholder, der næsten intet driver, og beholder stedse sin Fart i Bendingen, uagtet den kan stierpe næsten langskibs. Den har løbet 9 à 10 Miles Fart bidevind, er et mageligt Søskib, og et udmærket Bataillieskib ic.

I Anledning af denne Beseiling har jeg fundet et Par ganske interessante Skrivelser. Der var nemlig opstaaet et almindeligt og, som det synes, velbegrundet Rygte i Marinen, at da Varet efter, General Adjutant Herbst førte Havfruen, og Capitain G. Holsten Kronborg, havde den Første foreslaaet den Sidste en Beseiling, ja skulde endog dertil have giort fornøden Aftale om Signaler. Havfruen var til Dvølse for Officierer, og Kronborg for Cadetterne, paa et Togt i Nordøen. I denne Anledning frev Beseilings-Commissionen for disse to Fregatter en Beshøring til Collegiet, med Begiering om, at hvis Herbst handlede efter Collegiets Ordre, Beseilings-Commissionens Forhold og Conclusioner da ved en Commission maatte undersøges; men var det efter eget Hoved og paa egen Haand, at sligt foretoges, da sørlangte Commissionen Herbst tiltalt og irettesat, fordi den maatte ansee en Gientagelse af Beseilingen, den være beskalet eller frivillig, som i hoi Grad graverende for sig. Collegiet svarede derpaa, at ligesaaalidet som det nogensinde havde draget Beseilings-Commissionens Noiagtighed og Upartiskhed, eller dens Conclusioners Rigtighed i Tvivl, ligesaaalidet havde det nogensinde givet Ordre til Gen. Adjd. Herbst om at foretage nogen ny Beseiling; og da disse Fregatter end ikke havde været nær samlede i Søen, fandt Collegiet ingen Anledning til at nedsætte nogen

et velorganiseret Skib skal Batterierne kunne gøres røddelige, hvad Dieblif det skal være; at man i Krigstid meget ofte kan komme til at gaae med røddelige Batterier i hele Uger og Maaneder, saa vil man tilstaae mig, at i vore Linieskibe er Chesfen og de fem ældste Officierer meget flattere logerede, end paa vore 12 Kanons Brigger, hvor Chesfen har to Kabytter til sin Disposition, hvoraf den ene i det mindste altid og under alle Omstændigheder bliver staaende til hans Tjeneste.

Commission, da det ikke kunde formode, at Gen. Adjutanten skulde have foretaget nogen Prøve uden Collegii Ordre. I Veseilings-Commissionen var, foruden Lütken og Wille, Commandeur-Capitain Tønder og Capitain D. Holsten som Veseilings-Commisfaires.

1792 deeltog Wille i Konings og Evolutions Dvælserne, som foretoges med sexten Fartøier paa Kiøbenhavns Rhed, under Commandeur J. P. Wleugels Commando.

1794 var det første Aar, at de combinerede Eskadrer af svenske og danske Skibe samlede sig i Sundet for at soutenerere den bevæbnede Neutralitet. Wille førte Fregatten Triton, der tjente som Repetiteur i Flaaden under Admiral Kriegers Commando. Et Kryds-ogt i Sundet, imellem Helsingør og Kiøbenhavn, var imidlertid Willes hele Virksomhed, indtil han sidst i October blev affendt til Kiel med Soldatesque. Der hersteds i dette Efteraar stadige vestlige Vinde. Triton krydsede desaaarsag til Kiel, satte sine Soldater i Land og kom tilbage, hvor han ved Drags fandt liggende en Paket, der ligeledes havde Soldater ombord, bestemte til Kiel, men som ikke havde trostet sig til at krydse paa.

1795 havde han Cadetskibet, Fregatten Frederiksværn, giordt med denne to Togter i Østersøen og anløb Stockholm. Endnu i den Tid holdt Cheferne Bord for Cadetterne, og hermed var ofte holdt en saare stræng Deconomie, paa de unge Mavers Beskøfning. Wille giordt sig udsødelig blandt Cadetterne, ved at bestemme, at de skulde have ligesaameget at spise som de vilde, idet han gif ud fra den simple Sætning, at Ingen dog spiser længere, end til han er mæt. Nat og Dag sad en Kahytvægter i Messen og skar Smørrebrød. Efter de første otte Dages Forløb spiste Ingen meer end sædvanlig og til sædvanlige Tider. Wille havde giordt den Bestemmelse, at Cadetterne skulde have Viin to Gange om Ugen. Paa hans eget eller Officier-Bordet stod Viin hver Dag. En Dag melder hans Hovmester ham, at han savnede Viin fra Bordet, og at han vidste det var Cadetterne, der havde taget den. Wille lod Dagen efter og flere Dage derpaa sætte Extra-Viin paa Cadetternes Bord, men den blev staa-

ende urørt. Nu indfandt en Deputation fra Cadetterne; sig for Vilde, og bad ham om at sige dem Marsagen til denne extraordinaire Vlin-Uddeling. Han sagde dem da, at da det var bleven ham meldt, at nogle Cadetter havde taget Vin fra hans Bord, maatte han formode at de ikke kunde undvære denne Drik, og hellere end at de selv skulde tage den, vilde han derfor give dem den. Deputationen forsoiede sig bort med dette Svar, men kom kort efter igien, og udbad sig i alle Cadetternes Navn, at Vilde vilde forskaane dem for denne Ydmygelse, og at de alt havde opdaget den Skyldige, som vilde blive alvorlig revset af Rantmeraterne.

1796 var han først beordret til Fregatten Store Belt, men blev derefter udnævnt til Flag-Capitain hos Admiral Raas, der dette Aar førte Commandoen af den combinerede Eskadre og havde sit Flag paa Linieskibet Kronprindsesse Maria, hvis Chef var Villes Broder, Commandeur Just Vilde. Denne Eskadres Virksomhed indskrænkede sig, ligesom de forrige Aars, til korte Krydstoure og lange Anker-Stationer.

Eldst i Aaret 1796 foretoges Beseilingen imellem Fregatterne Kronborg og Naiaden. Dette Togt, der skøndt kun meget kort, dog, saavel paa Grund af Skibene, som det foretoges med, som af de Begivenheder der ledsagede det, har vundet en vis Navnkundighed i Marinen, 'være det mig tilladt at udvikle mig lidt noiere over, saameget mere som Vilde, i sin Egenstaaelse af Chef for den gamle brostfældige Kronborg, spillede en Hovedrolle derved. Naiaden var den unge Constructeur Lieutenant Pohlenbergs første Arbeide. En ny Tegning, efter et aldeles nyt, hidtil ukendt Princip, maatte naturligviis vække megen Modstand. Pohlenberg var ung, og selv inderlig overbevist om sit Systems Rigtighed, var han maaskee ikke forsigtig nok i sine Yttringer, og skabte sig saaledes mange Fiender. Alles Opmærksomhed var derfor henvendt paa denne Beseiling. Det første, og i Sandhed høist billige Spørgsmaal fra Oppositionens Side var, hvorfor man valgte den gamle Kronborg til Maalestof for den nye Fregat? Kronborg havde viist sin absolute Inferioritet i Be-

seilingen med Havfruen i 1790. Hvorfor da atter vælge den, nu da den 6 Aar efter var bleven saa meget ringere? Hvorfor ikke vælge den nyere, erkjendte bedre og meget velseilende Fregat Havfruen til Maalestof, nu da det gjaaldt om Indførelsen af et nyt System i Flaadens Bygning? Ikke at tale om, at Havfruen var armeret og seilfærdig, medens Kronborg laa oplagt i Flaadens Løie. Disse og dermed forbundne Spørgsmaal bevægede Gemytterne; Gerner's, Stibolt's, Hohlenberg's Partier forfegtede deres Meninger med Varme, og nidkiære Dine betragtede de to equiperende Fregatter Skridt for Skridt.

Afsdøde Admiral Krieger, dengang Capitain og General-Adjutant, var Chef af Naiaden. Besejlings-Commissairer vare R. Lønder paa Naiaden, og D. Fischer paa Kronborg. Wille var paa intet Parti: hann vilde see og domme selv, for hann fattede nogen Mening. Men, som hann selv udtrykte sig, hann ansaae sit Skib som sin Kone, hvis Renomme han var forpligtet at vaage over; og derfor ansaae hann det for sin Pligt, at giøre alt hvad der var muligt for at Kronborg skulde staae sig i denne Prove, ihvorvel hann kiendte dens Inferioritet i Seilads fra Besejlingen med Havfruen.

Fabrikmester Hohlenberg, der selv skulde giøre Togtet med ombord i Naiaden, havde leveret to Fordelings-Sedler for Lastens Lægning i Fregatten Kronborg: een, som var den oprindelige Gerner'ske; en anden, som var den, der i de senere Aar havde været brugt. Wille valgte den Sidste, støttende sig paa egen Erfaring med Fregatterne Bornholm og Frederiksværn af samme Tegning. Den var forskiellig fra den Første derved, at Vægterne vare mere concentrerede, men den samme Anning var iagttaget. Det Gerner'ske Parti troede heri at see en forsvælgelig Forurettelse mod Kronborg, og foranledigede at Besejlings-Commissionen blev af Collegiet beordret at undersøge Fregattens Lastlægning, og derover at afgive sin Erklæring. Denne blev aldeles til Fordeel for Wille's Fremgangsmaade, og Lasten blev altsaa derefter stuvet. Men Wille følte sig meget krænket, og alle hans mundtlige

Samtaler over denne Gienstand tydede paa, at hvis man havde dømt imod ham, havde han besluttet at tage sin Afsked af Marinen, da han i saa Fald maatte betragte sig selv som den der ikke forstod sin Dont.

Først i November affeilede begge Fregatterne fra Kiøbenhavn, og kom ind til Frederiksværn efter saa Dages Forløb. Fra d. 13de til d. 16de Novbr. foretoges adskillige meer eller mindre afgjørende Prober. Den 17de Novbr. fik de stormende Veir, hvorved Fregatterne skiltes ad. Naiaden løb ind til Flekkersø, men Kronborg holdt Søen. Vel knækkede dens Spryd, men Ville led det skaale og belægge med Surringer og svære Gier til Forstøtning, og saaledes fuldkommen klar, og bestemt paa at holde Søen, søgte han Naiaden op. Krydsende udenfor Havnen, sendte han sin Rapport ind til Commandeur Tønder, hvori han meldte sit knækkede Spryd, men erklærede tillige, at det var saaledes forstøttet, at han ikke alene havde udholdt det sidste meget haarde Veir og Sødermed, men at han tillige med temmelig Sikkerhed torde føre tilbørlig Seil derpaa, og han meldte kun dette til Besejlings-Commissionen paa Naiaden, for at de borde kiende Skibets Tilstand. Han udbad sig nu, at erfare hvad videre Prober man ønskede at foretage. For at bevise sine Ord med sine Gierninger, satte han, med stiv Kuling og svær Sø, sin Klyver paa heel Bom, og vedblev at krydse udenfor Flekkersø, indtil han modtog Svar fra Besejlings-Commissionen paa Naiaden. Denne havde kaldt Hohlenberg til en Conference, og efter at han havde afgivet den Erklæring, at en Fregat med et knækket Spryd var uskiftet til videre Sammenligning, skrev Commissionen til Ville, at den hævdede alle videre Besejlingsprober. Da løb Ville ind til Flekkersø, hvor Besejlings-Commissionen sammenlignede deres Protocoller. Ifølge de medgivne Instruxer var Tøgtet nu endt, og Skibene skulde snarest muligt begive sig til Kiøbenhavn. Det var sidst i November Maaned at begge Fregatter stode ud fra Norge med stiv Kuling af N. V. Kronborg var forrest. Naiaden maatte ikke komme forbi. Ankeret blev knap kippet; det varede længe, meget længe, inden det blev sur-

ret. I en meget mørk Nat, med tykt og stormende Veir, stod Ville ind imod Skagen, hvis Fyr han snart skulde see. Naiaden var i hans Riolsvand. Men Fyret viste sig ikke (Dengang var det endnu Blusfyr, som ofte brændte meget slet). Vis paa sin Sag, vedblev Ville at staae ind, og skød Skud i Skud for Skagens Fyr. Om bord i Naiaden vilde man have Krieger til at vende ud efter, og vente Dagen; men Krieger svarede: „Jeg seiler efter Ville, om det saa var ind i Helyvede.“ Endelig saaes Fyret, og man holdt ind i Kattegattet. Det blæste friskt, og truede med mere. Ville forte voldsomt Seil, thi Naiaden maatte ikke komme først Sundet ind. Han gav nu den vagthavende Officier Ordre for Matten, og gik ned. Men Officieren hørte ikke rigtig, og vilde nødig spørge; — han vidste, det var noget om at føre Seil — nu blæste det haardere, og han maatte til at rebe, hvor nødig han end vilde: „Lad løbe Mersseilene! et Reb ind!“ — — „Chefsen ønsker at tale med Lieutenanten!“ — Han gaaer ned. „Hvad bestiller De deroppe?“ — „Jeg tager et Reb ind; det blæser haardt.“ — „Hvad sagde jeg Dem, da jeg gik af Dækket?“ — intet Svar — „Jeg sagde, at dersom De saae Dem nødsaget til at rebe, da skulde De lade eet Mersseil løbe ad Gangen, tage Rebet ind og heise Seilet igien, forinden De tog fat paa det andet. Vil De nu gaae op paa Dækket, heise alle tre Mersseil igien, og da handle efter den Ordre, jeg har givet Dem.“*)

*) Efter at dette var nedskrevet, er der opstaaet Tvivl hos mig, om denne Passage, for hvis Sandhed jeg isvrigt har sikker Vorgen, fandt Sted hiin Nat eller en anden paa dette Togt. Da den her staaer som Charactertræk og uden væsentlig Forbindelse med det Historiske i min Fortælling, har jeg ladet den blive staaende paa dette Sted. Med Hensyn til et andet Punkt i den samme Passage maa jeg i Forbigaaende bemærke, at Ville ofte til mig har ytret, at den i gamle Dage gjældende Bestemmelse, at en Skibschef ikke maatte gaae til Røis saalænge han var i Kattegattet, maatte ansees ugyldig i vore Dage, fordi den ofte var umulig at opfylde, f. Ex. naar Skibet havde Station der. Det maatte overhovedet være aldeles overladt til en Chæfs Conduite, at be-

Næste Dags Eftermiddag løb begge Fregatterne, Kronborg forrest, ind og ankrede paa Helsingørs Rhed. To Timer efter sprang Vinden om paa en S. S. D. med stiv Kuling og tykt Sneefog. Næste Dag gik de op til Kiøbenhavn, og fik Ordre at oplægge.

Spvad var nu Resultatet af denne Veseiling? Af de Prover der var holdt, erklærede Commissionen at kun to, nemlig een bidvindts og een fire Streger rundt, vare afgjørende. I disse havde Naiaden havt en Fordeel over Kronborg, der kunde udtrykkes med Forholdet 14 til 13. Af de andre var deels slet intet Resultat at uddrage, deels havde en 8 Streger rumstjeds Prove viist begge Fregatterne omtrent eens, men den blev paa Grund af variable Vinde antaget for ugyldig. Endelig havde Naiaden i den forcerede Seilads fra Norge og ned til Helsingør ikke kunnet komme Kronborg forbi. Herefter at domme, var det tvivlsomt om den nye Fregat kunde kaldes den bedste Seiler. Tog man endvidere i Betragtning, at Kronborg var en meget gammel, kiøbrudt, cassabel Fregat, bygget efter en Tegning, der i sin Tid af Gerner var bestemt til Convoi-Fregatter, hvor Fortrinlighed i Seilads ikke havde været Hoved-Formaal, saa kunde alt dette ikke lede til nogen fordeelagtig Dom over Naiadens Seilads. Derimod erholdt den af sin Chef Certificat som et fortræffeligt, af Veseilings-Commissionen som et ualmindeligt godt Sostib, med særdeles magelige Bevægelser. Som Bataille-Stib blev det antaget at være i alle Henseender Kronborg overlegent.

Jeg troer det rigtigst, ikke at inklade mig paa nærmere Draf-telse af de alvorlige Ubehageligheder, der fandt Sted imellem Ve-

stemme, naar han vilde være oppe og naar han vilde gaae til Kois, og at navnlig hvad Rattedgattet angik, da var det et Farvand, hvor danske Orlogsmænd, især i Krigstid, maatte blive saa bekendte og hjemme, at de maatte kunne betragte det som en Rhed, hvor de kunde ankre op eller krydse omkring efter Omstændighederne hele Aaret om. Han bestred i det Hele meget diavt den Frygt, som man syntes at gjøre sig Umage for at opfostre og nære i Marinen for dette bort eget Farvand.

seilings-Commissairerne paa de to Fregatter, i Anledning af deres Menings-Forskjellighed, og de derom giorte Yttringer. De bleve afgiorte i Mindelighed, ere nu glemte og ere Historien uvedkommende. Det var et sørgeligt Beviis paa, hvorvidt Parti-Land kan gaae. Ikke var det langt fra, at denne Vantrivling af Tienstiver her havde qvalt et paa Slægtskab og gienfidiig Afgtelse grundet Venstabs; men lykkeligviis for dem selv og for Marinens Tjeneste i senere hoist vigtige Forhold, stode her to Mænd ligeoverfor hinanden som Wille og Krieger, der tænkte lige ædelt og aabenhjertigt, og et trofast Venstabs knyttedes derfor fastere end nogeninde, og opløstes kun ved Kriegers alt for tidlige Bortgang.

Saa snart Kronborgs Vimpel var strøgen og Commissions-Betænkningen understreven, yttrede Wille sig paa det allerbestemteste i Faveur af Naiaden. Han havde seet den og bedømt den, og da han nu tidlig i Foraaret 1797 blev beordret til Middelhavet, for at afløse Fister, var det at han udbad sig som en Naade at faae Naiaden at føre, fremfor nogen anden Fregat i Flaaden.

Her troer jeg det passende, at begrænde det første Ufsnit af disse biographiske Grindringer af Willes Levnet. Vi have heri seet ham som Sø-Officier. „Det danske Flag i Middelhavet“ gjør tilstrækkelig Regnskab for hans Færd i de sidste Aar af det forrige Aarhundrede. I det andet Ufsnit, i hvilket vi skulle følge ham fra Aaret 1801 til hans Dødsdag (d. 15de April 1833), ville vi faae Leilighed til at betragte ham, stigende til Marinens høieste Værdigheder, og kraftig indgribende i dens hele Existence under dette Tidrum.

Andet Ufsnit.

Fra 1800 til hans Død.

Sidst i Aaret 1800 kom Wille med sin Familie tilbage til Kjøbenhavn. Allerede først i 1801 finde vi ham i Activitet. Det Uveir, der længe havde truet, brød endelig løs — England vilde

ikke længer taale den bevæbnede Neutralitet, og Fiendtligheder vare derfor at forudsee, saafremt man ikke vilde give efter, for det brittiske Cabinets Paastande. Under disse Omstændigheder blev det nødvendigt, at convoiere de Transportskibe, der skulde proviantere Norge. Bille blev beordret til denne Expedition, med Linieskibene Danmark og Trekroner, Fregatten Iris, Briggerne Carpen og Midelven. Den 8de Marts heiste Bille sin Stander ombord i Danmark. Men Vinteren hindrede først Skibene i at gaae til Soes, og allerede sidst i Marts viste den engelske Flaade sig i Sundet og forcerede Kronborg. Bille blev altsaa standset, og laa med sin Eskadre indensfor Trekroner under de følgende Dages Begivenheder. Han erholdt under 23de Marts Ordre til, i Tilfælde den engelske Flaade skulde ville doublere Defensionslinien uden at styde, da at begynde Affajren og bruge den ham anbefroede Magt. Under 26de Marts bleve Kanonbaadene underlagte hans Commando. Kun denne Deel af hans Force tog activ Deel i Slaget, den 2den April, om hvilket han i sin egen Journal giver følgende Beretning:

„Den 1ste April lettode den engelske Vice-Admiral Nelson med „12 Skibe, og med sinaa Seil trak sig synder efter, saa langt som „han kunde godt seile ind i Kongedybet, fri for Middelfrunden.“

„Den 2den April lettode Fienden igien, og seilede ind for „at attackere. Kl. 10 var den engelske Formand tværs for Provestenen, hvor han da stoppede med et Anker agter ud, lod sine „Seil løbe og begyndte Slaget; de andre Skibe kom ligeledes „frem og toge Plads, den Ene for den Anden, langs vor Linie, „alle med Anker agter ud. Saaledes placerede 8 Skibe sig, de 4 „Andre kom paa Grund ved at runde Middelfrunden; dog laa „den Forreste saaledes, at den ogsaa kunde bestyde Provestenen. „Bemeldte Batterie havde endnu en Fregat at drages med, som „havde lagt sig synder for det, og bestyod det langs for ind. „Cavallerie-Prammen Ryborg trak sig, efter en Times Fægning, „tilbage, men vendte strax Bredtsiden til igien og continuerede „Slaget. Denne Manøvre kom af et seil forstaaet Signal. Da

„Commandeur Fischer gjorde Signal for de lettere Skibe at trække sig
 „tilbage, (hverved han forstod Kanonbaadene) troede Captain Egede
 „at det angik ham. Efter 4 Timers Fegtning maatte Defen-
 „sionen give efter. Fregatterne Elben og Hiælperen; 2 Caval-
 „leri=Pramme og Flaade=Batteriet, kom ved Hiælp af nogle
 „Seil, samt tagende hverandre paa Slæbetoug, inden for Tre=
 „Kroner, hvor da begge Cavalleri=Pramme sank, Capt. Licut. Rothe
 „ved Toldboden og Lieut. Fasting paa Strand nord for Kalkbræn-
 „deriet. Dannebrog var ilde tilredt og i Brand. Commandeur
 „Fischer forlod det, heiste sin Stander nogen Tid paa Holsteen,
 „men som den heller ikke længer kunde holde sig, gif han i Land
 „bleseret paa Batteriet. Siællands Touge bleve affudte, hvorved
 „den drev til tæt ved Batteriet Trekroner, hvor den lod Anker
 „falde. Efter at nu Dannebrog, som siden sprang, Indføds=
 „retten, Siælland, Holsteen, Wagrien, Jylland, Prøvesteen, Char=
 „lotte Amalie og Kronborg, samt tvende Skytpramme, havde
 „stroget, vedblev Admiral Nelson tilligemed Contre=Admiral Gra=
 „ves, der nu laa tværs ud fra Danmark og Trekroner (i Konge=
 „dybet) at beskyde disse to Skibe, samt Batteriet Trekroner, med
 „Stykgranater, og Bombardererne kastede Bomber. I Linieskibet
 „Trekroner faldt en Bombe, der dog ingen Skade gjorde, kun an=
 „tændte den en Skandse=Kanon, saa at Skuddet gik af og ind i
 „Land. Om bord hos mig blev 2 Mand dræbte af en Kugle, og
 „paa Batteriet Trekroner faldt ligeledes to Mand. Som nu den
 „engelske Contre=Admiral rørte Grundten, kunde han ikke komme
 „af Stedet, og ilde blev han tilredt fra Batteriet. Dette bevæ=
 „gede formodentlig Admiral Nelson til at sende en Parliamentair
 „i Land til Kronprindsen, for at proponere en Vaabensstilstand,
 „der blev antaget for at bierge de Bleserete. De Engelske be=
 „nyttede Diebliffet, og med alle Fartoiir buererede Contre=Admi=
 „ralen bort fra Batteriet.“ — (Nu følger Navnene paa de faldne
 og bleserete Officierer.)

Willes Rolle i dette vigtige, blodige, for de danske Vaaben
 skiondt uheldige dog saa ærefulde Slag, var altsaa saare ubetyde=

lig. At det var hans Dnsste, at tage activ Deel i Affairen, behøver jeg ikke at tilføie. Det er vel neppe nogen Tvivl underkastet, at han har yttret dette Dnsste for Kronprindsen, i sine hyppige Samtaler med denne Fyrste, før Slaget. Det er ogsaa vist, at han var i Land hos Prindsen under Slaget. Men om det er sandt, hvad der er bleven mig fortalt, at han udtrykkelig begjærede at gaae ud, da den engelske Avantgarde var geraadet i den critiske Stilling under Batteriet, erklærende, at han vilde staae inde for, at de paa Grund staaende engelske Skibe skulde blive ødelagte, men at han vel ikke torde svare for, at han selv ikke vilde blive tilintetgiort af Parkers til Hiælp ilende Division; dog havde han Haab om, at kunne slippe igiennem Drogden, og da vilde han søge Kiel, — af dette tør jeg ikke garantere den absolute Sandhed. Af Villes mundtlige Udsagn har jeg lidet eller intet om 2den April; han omtalte den ikke gierne, og kun med megen Circumspection. Ei heller er Tiden endnu kommen, til at betragte hiin Epoque igiennem Historiens critiske Brillen. I hvorvel fast fire Decennier ligge os imellem, ere Forholdene endnu stedse saaledes, at det vel kan være os tilladt at fortælle, men ikke at bedømme hiin mærkelige Dags Begivenheder. Den kommende Generations Historieskriver være det forbeholdt, at betragte og bedømme denne Begivenhed, saavel fra det militaire som det politiske Standpunkt.

Den 3die April blev Vilde beordret ombord til Admiral Parker tilligemed General-Adjutant Lindholm. Medens han var derombord havde Admiral Nelson aflagt Visit ombord i Danmark. Den 4de April blev alt, hvad der var tilbage paa Rheden af Defensionen, nemlig Blokstibene Mars og Elephanten, nogle mindre Fartøier og Batteriet Trekroner, underlagte Villes Commando. Uagtet man parlementerede, beredte man sig dog paa mulige nye Fiendtligheder, og man frygtede især et Angreb paa Trekroners Batterie. Der blev taget Forholdsregler, for at vanskeliggjøre et saadant Angreb, og Signaler bleve aftalte for at kunne forlange

Forstærkning af Mandstabs. Smidertid affluttedes Vaabenstilstanden den 9de April paa 14 Uger, hvilken som bekiendt overgik til endelig Fred.

Ville blev liggende paa Kiøbenhavns indre Rhed hele Sommeren med sin Eskadre, og blev i denne Tid flere Gange beæret med Besøg af Kronprindsen og af den kongelige Familie. I August Maaned fik han Ordre til at overgaae med hele sin Besætning paa Liniestibet Norge. Skibet Danmarks Besætning blev igien erstattet af Liniestibet Trekroner, og dette Skib oplagt. Danmark, ført af General-Adjutant Kiegeffsen, skulde nu paa Besæiling mod Norge, ført af Ville, der tillige var Eskadre-Chef. Commandour D. Lütken var Besæilings-Commisair paa Norge, Commandeur Just Ville paa Danmark, Fabrikmester Høhlenberg gik med paa Togtet ombord i Norge; Briggen Nidelven og Skonnersten Mercurius vare med som Tendere.

Norge var det første Liniestib af Høhlenbergs Construction. Denne geniale Skibbygger havde anvendt paa sin Tegning alle de Nyheder, som hans Theorie om Krigsskibes fortrinligste Dannelselse bragte ham til at antage som nødvendige. For- og Agterskibets bedst mulige Forsvar, forenet med det mindst mulig volumineuse Overskib, var det Maal han sigtede til, og for hvilket han opoffrede alle Hensyn paa de, indtil da, almindelig antagne Former. Det brede aabne Agterspeil med Bægtergange, de svære Gallerier og Sukmænd, maatte vige for det indknebnede Agterskib, hvis eneste Prøvelse var Kanonporte og enkelte lette Sivater. Bøugen blev lukket med fast Tømmer heelt rundt om Øverste-Batterie. At dette var betydelige Forbedringer kan vist ingen tillade sig at negte; og man bør derfor altid beundre den Mands Genie, der først rev sig løs fra sin Tids Anskuelse og Regler, for at kaste sig ind i noget hidtil ukendt, ligesom vi bør være stolte af at have besiddet den første Constructeur, der bragte til Udførelse de Principer, som først mange Aar senere, med forskjellige Modificationer, bleve indførte i andre europæiske Mariner. At Høhlenberg paa den anden Side gik for vidt i sine Theorier, og derved kom

til Resultater, som senere Erfaringer har maattet modificere, kan heller ikke negtes. Saaledes er det til Exempel evident, at naar han, for at erholde saa flens aflobende Laarings-Sider som muligt, gjorde sit Agterspeil saa smalt, at vel to Kanoner kunde staae der, men ikke uden yderste Vanskelighed der kunde betienes, saa var dette at gaae for vidt. Norges Brede paa Speilet var 21 Fod. Indvendig Brede paa Underste-Batterie var, ved at tage saa meget som muligt med af Rundingen som udgiordes Overgangen fra Speil til Side, dog kun 15 Fod. Men paa Batteriets Bredside var paa samme Stik givet 23 Fod til to 36 Pd. Kanoner. Dette var rigtignok noget mere Plads end paa Danmark, hvor denne Afstand kun var 21 Fod 3 Tommer, men selv om man vil antage 20 Fod for nok til to 36 Pd. Kanoners Betiening, saa manglede her dog endnu alt for meget, især naar man tager Hensyn paa Koret, som vandrer midt imellem dem, ihvorvel det paa den anden Side kan ei negtes, at den eiendommelige Dannelse af Laaringen paa dette Sted tilbød megen Lettelse, for at placere Mandskabet i Borde.

Norge blev kaldet et 74 Kanonstik og var armeret med:

Paa Underste-Batterie	36pd. Kanoner,	32 Stykker.	} 74 Stykker.
= Dverste	— 18pd.	— 34 —	
= Skandsen	— 36pd. Carronader	6 —	
= Bassen	— :	— 2 —	

desuden paa Pytten 6 Stykker (formodentlig 12pd.) Carronader, som, underligt nok, ere viste paa Tegningen, og ogsaa vare embarquerede, men aldeles ikke ere mentionerede i Optællingen af Armaturen, ei heller paa nogen Maade omtalt i Tegningens Beskrivelse. Af denne Stykke var paa Underste-Batterie fire Stykker bestemt til altid-at staae i Retraite og Jagerporten. Paa Dverste-Batterie vare to 18pd. Kanoner og paa Skandsen to 36pd. Carronader ligeledes antagne altid at staae i Speilportene. Men i Laget havde Norge kun 14 Stkr. 36pd., 16 Stkr. 18pd. Kanoner samt 3 Stkr. 36pd. Carronader, foruden de tre 12pd. Carronader paa Pytten, og vilde altsaa efter Nutidens Regnemaade kun giælde for

et 66 Kanonstib*). Vi see, at det i Særdeleshed er Stands- og Vals-Skylts som her manglede. Hohlenberg lagde aldeles ingen Værd paa denne Slags Bevæbning. Han anførte Alt hvad der kunde siges imod: at dette Slags Skylts ikke kunde betienes under nogen Vinkel for eller agter ud; at det tildeels stod i Rosterne, og var der generet; at det snart maatte blive belempret af nedfaldende Gods o. s. v., ja han gik i sin Tver saa vidt, at han udtalte den Formening, at paa et Flagstib, hvor den commanderende Admiral bør have saa megen Rolighed som muligt, borde i hans Tanker Standseskylts aldrig embarqueres. Rolighed bør man sikkert ønske den Commanderende i et Slag, men har han den ikke indvortes fra, kan den Udvores neppe være ham tienlig.

Hytten var af en ganske særegen Dannelse. Den var afskaaren agter, saa at den ikke stod i Forbindelse med Halkebrættet, men dannede med dette et aabent Rum tværs over Skibet, der havde Længde nok til at de 36 pd. Carronader der kunde staae og betienes. I denne Hytte, der efter Hohlenbergs egne Ord var mere at betragte som et Kuf, var Chefen og nogle Officierer logerede, og om Bagbords Side var en Gang under Hytte dækket der gav Communication med Halkebrættet og de der staaende Carronader.

Hohlenberg gav altsaa den første Impuls til Afstaffelsen af Hytterne. Det var hans Ønske, at Chefen skulde have boet i Underste Kahyt, og Hytten kun været til Logis for Officiererne. Han meente, at to Kahytter og de flere Luksurier kun vare nødvendige paa Grund af det større Antal Officierer. Er denne Sætning rigtig, saa var det fuldkommen consequent, da man fandt Middel til at logere det større Antal Officierer paa Banjerne, at man da reent borttog denne i saa Tilfælde overflødige Vægt fra Agter-

*) Paa denne Maade vilde vore nuhavende 80 Kanonstibe, der i Caliber kun svare til andre Nationers svageste 74, kunne kaldes 90 Kanonstibe. Ibe vilde de være tiende, om de skulde maale sig med et Skib af denne Caliber fra den franske eller engelske Flaade.

skibet, og derved skaffede sig en langt friere Skandse. Men betænker man Batteriernes Vigtighed i et Krigsskib, erindrer man, at hele Maskinen dog kun er bygget for disses Betjening; saa er det mig ubegribeligt, hvorledes man vil kunne belejre dem med Chefs- og Officers-Voliger, der til daglig Brug sætte en Fjerdedeel af Øverste- og en Femtedeel af Underste-Batterie ud af slagfærdig Stand, indtil et besværligt, og, vel at mærke, især for Chef og Officierer, høist besværligt og foruleiligende Arbejde er gjort, hvilket af den Marsag de facto heller aldrig, eller idetmindste yderst sjældent foretages. Seer jeg endvidere hen til den uendelige Nytte, man har af en Pytte, til daglig Brug, da man derfra har et uindskrænket Blik over hele sin Horizont, og i Tid af Bataille, da den kan betragtes som et Kastel, hvorfra Entring med Fordeel kan afflaaes, eller maaskee foretages: saa frygter jeg ikke for at udtale den Overbeviisning, at under iøvrigt lige Egenstaber, maa Skibet med Pytte være superieurt for Skibet uden Pytte. Det forekommer mig derfor nødvendigt, at ligesaafuldt som man bør stræbe at holde de Skibe, man vil have bygget, lige i Artilleri Stykke med andre Nationers Skibe af samme Caliber, og selvfølgelig forlanger, at Tegningen construeres paa denne Betingelse, saa bør man ogsaa giøre Pyttens Anbringelse til en Nødvendighed, saa at de Mangler, som ved denne Bovenstibs-Fordgelse kan forudsæes at ville fremstaae, bør modarbejdes af Constructeuren ved Tegningens Uffattelse.

En anden Nyhed paa Norges Tegning var Placeringen af Øverste-Batteries Porte, der var uafhængig af Underste Batteries, og kun med Hensyn paa at Øverste-Batteries Kanoner havde den fornødne Afstand imellem sig. Herved vandtes Plads til en 18pd. Kanon mere, og opnaaedes at ingen faste Spanter bleve overflaarne; men der fremstod derved den hidtil ukjendte Ting, at flere af Øverste-Batteries Porte faldt lige ovenover dem paa Underste. For at erfare, om der ved denne Placeringsmaade fremstod nogen Uleilighed ved Skydning, blev der ombord i Blokskibet Norske-Løve udstaaet tre Øverste-Batteries Porte i denne Stil-

ling, til dem paa Underste-Batterie, og endeel Prøver foretagne, hvoraf Resultatet var, at Portenes Stilling til hinanden ikke frembød større Vanskeligheder paa denne Maade, end paa den hidtil brugte, eftersom Skydning for eller agter efter, for disse, maatte have samme Virkning som ligeud Skydning for hine.

Med Hensyn paa Apteringerne, da havde Pohlenberg afstaflet betydelig mange Skodder nede i Skibet. En bred Løbe-grav gik rundt om hele Skibet paa Banjerne, Lougene vare for første Gang placerede i Kappeltrum i Lasten, en stor Deel Provisioner, blandt andre Brødet, opbevaredes i Foustager og dertil indrettede Kasser i Lasten.

Norges brillante Side var dets underste Batterie, der ved at føres 6 Fod over Vandgangen, ved at have en hidtil ukendt Hoide imellem Dækkene og Afstand mellem Kanonerne, forstafte dette Skib Navn af et udmærket Batalie-Skib.

Jeg haaber at møde mine Læseses Tilgivelse for denne Digression, der er bleven vidtloftigere end jeg selv først havde tænkt mig den. Det forekom mig, at det maaskee kunde interessere den store Deel af Marinen, der aldrig har kiendt dette Pohlenbergs første Linieskib, at faae en Idee om det Skib, der blev antaget at være saa fortrinligt, at man i en senere Periode har gjort Efterligning af dets Former og deraf følgende forøget Agterskibets Værn, til eneste Betingelse for vore nyere Linieskibes Construction.

Hvad nu Danmarks og Norges Veseiling angaaer, da varede den meget kort. Den 14de Septbr. gik Eskadren Seil nord efter, passerede Storebelt, maatte anløbe Kiel for haardt Veir, hvorved Norge havde mistet sin Forre-Merseraa, gik atter til Søes, søgte Østen om Bornholm, hvor adskillige Prøver holdtes, og derefter tilbage til Kiøbenhavn, hvor Skibene ankom medio October og oplagdes strax. Resultatet af Veseilingen var, at der ingen Leilighed havde været til at bedømme Skibene som Søskibe; at Norge var en god, Danmark maaskee lidt bedre Luvsholder; at Danmark var en god, Norge en lidt bedre Seiler; at Skibene vare lige stive; at Danmark var et godt, Norge et fortrinlig godt

Batalliesfib; at Norge var slet, Danmark godt bastingueret; at Skibene vendte lige villigt og hurtigt; og endelig erklæredes Norge, i Betragtning af alle disse Egenskaber, for at være det bedste af disse to Skibe, hvilket især berde tilskrives dets Superioritet som Batalliesfib.

Enhver Somand vil uden videre Commentar indse, hvor lidet afgjørende en, paa saa faa Prover, med ny udhalte og ukiendte Skibe affagt Dom, kan være. Skulle saadanne Seilprøver lede til noget absolut rigtigt Resultat, maase de foretages med Skibe, der have været længere Tid i Soen; ere deres Chefer og Officierer vel bekendte; hvis Rejsninger staae godt; og endelig uden at være indskrænket til noget bestemt, meget kort Tidsrum. Hvad der har frapperet mig ved denne Veseiling er Seilføringen paa Danmark, hvor man med laber Ruling, kun 4 à 2 Miles Fart, har fort Roret indtil eet Slag til Luvart, og desuagtet har fort Binnen-Rlyver paa $\frac{1}{4}$ Bom.

Dette var Billes sidste Skibs-Commando. I Juni Maaned 1803 udnævntes han til tredie Militair-Deputeret i Admiralitetet. Aaret efter, ved Admiral Raas's Død, blev han anden Deputeret i dette Collegium. Samme Aar fik han Commandeurs Charakter. Først fem Aar efter, 1809, fik han imidlertid Division eller Commandeurs Gage, og paa dette Punct stod han, stiondt med Contre-Admirals Charakter, fra sidst i Aaret 1809 til Aaret 1819, da han astraadte Divisionen og erholdt Contre-Admirals Gage.

Uden mærkelige Begivenheder hengled nu et Par Aar. Billes løbende Forretninger forøgedes imidlertid derved, at han var bleven Medlem af den afrikanske Consulat-Direction, af Quarantaine-Directionen og af Defensions-Commissionen.

Da den engelske Flaade viste sig i Sundet 1807, og den danske Regjering besluttede at afvise det brittiske Ministeriums Fordringer med Magt, blev Bille udnævnt til at commandere under General Peimann i Kiøbenhavns Fæstning, og navnlig blev hele Forsvaret mod Sø siden ham overdraget. Det er ikke

min Hensigt her at skrive hiin Epokes Historie — jeg har dertil hverken Evne eller Lyst — men da jeg er i Besiddelse af et ganske interessant og høist autentisk Actstykke fra hine stærkbuesvangre fire Uger, nemlig den af Villes Adjudant, Lieutenant Fr. Grottschilling, holdte Journal, skal jeg her tillade mig, ved at giøre Udtog deraf, at stildre Villes og Marinens Virksomhed under Beleiringen.

Efterat de Indrullerede vare indkaldte, og frivillige Folt med 15 Rdlrs. Haandpenge vare antagne til Skibenes Besætning, blev Armeringen af Defensionsstibe, Kanon- og Bombe-Fartøier drevne med al mulig Kraft. Den 12te August forlod Kongen og Kronprindsen Byen. Samme Aften listedes Vagtskibet i Sundet, Fregatten Frederiksværn, Capitain Gerner, sig igiennem den engelske Flaade og gif nordester.

Den 13de lagde et Flydebatterie sig ved Provestenen; samme Post indtog Stykprammen Lindormen den 14de, og Fregatten St. Thomas lagdes imellem Trekroner og Kalkbrænderiet.

Den 15de kom den hele engelske Flaade opseilende, og lagde sig ved Vedbek. Blokskibet Mars tog Post nord for St. Thomas. Kanon- og Bombe-Fartøier lagde ud, alt som de bleve færdige; deres Ankerstation var den indre Rhed.

Den 16de August landede den engelske Armee ved Vedbek. Hermed ansaaes da Freden som brudt. Samme Aften faldt de første Skud fra vore Kanonbaade, idet sex af dem angreb nogle sydfra kommende Transportstibe; men nogle engelske Krigsstibe detacheredes fra Flaaden, da det begyndte at lufte, og Kl. 12 om Natten maatte de danske Kanonbaade afstaae fra deres Forsæt for ikke at blive afstaaene. Der blev lagt Beslag paa al engelsk Eiendom. Stykprammene Haien og Sværdfisken lagdes paa østre Side af Refshalen, imellem Trekroner og Lynetten.

Den 17de angreb atter Kanon- og Bombe-Flotillen en synden fra kommende Transport-Flaade, som blev tvungen til at staae over ad Svenske-Kysten. Tvende Skibe bleve afstaaene: det Ene, et amerikansk, blev frigivet, det Andet kom til at staae paa Middelfrunden og blev opbrændt. Kl. 12 om Middagen adfiste-

rede nogle Kanonbaade vore kække Livjægere, som angreb de engelske Forposter ved Euanemøllen. Tredie Gang samme Dag gik vor Sødefension i Ilden, idet Wille, understøttet af sin tro Ven og Kammerat Krieger, førte hele den mobile Force mod de engelske Bombarderer, som havde taget Post ved Stubben og kastede mod Vyen. Attaquen varede fra Kl. 6½ E. M. til Kl. 9 Aften; da retirerede de Engelse, og ophørte med deres Ild. Wille skrev i denne Anledning til Kronprindsen: „Kanonbaadene med deres Anførere gjorde mig megen Fornøielse. Jeg bragte dem selv i Ilden; men var det mig let at faae dem derind, da var det mig svært at faae dem derfra.“ Kun een Mand faldt. Denne Affaire gjorde et herligt Indtryk saavel paa Kanonbaadernes Besætning, som paa Stemningen i Vyen i Almindelighed. Man havde seet fiendtlige Skibe flygte. En stor Mængde af Vyens Indvaanere havde samlet sig paa Toldboden, og da Wille, omgivet af en Deel Officierer, kom i Land, bleve de modtagne med en Enthusiasme, der i Sandhed maa være Krigerens herligste Løn.

Endnu samme Nat borttoge Kanonbaadene de Engelses Mærker paa Stubbegrunden. Den 18de avancerede Kanonbaadene Nord paa for at hindre de Engelses Samfærdsel med Land, men de bleve beskudte fra et maskeret fiendtligt Batterie, hvilket tilligemed Ilden fra nogle Brigger tvang dem til at retirere. Her fik Lieutenant Boll det Saar, hvoraf han siden døde.

Briggen Mercurius, commanderet af Capitain og Navigations-Directeur J. P. Weugel og bemandet med lutter Frivillige og Volontairer, blev lagt tvers for Langebro, for at bestryge Kalvebodstrand*).

*) Dette Fartøi blev for Capitulationen forhalet tilligemed 5 Kanonbaade ind imellem endeel Koffardiske bag Børsen. En af Besættelseskerne ved Capitulationen var, at de Engelse ikke maatte komme ind i selve Vyen. Ved senere Overenskomst blev dette imidlertid forandret derhen, at Officierer, og senere ogsaa Soldater

Den 19de veyledes endeel Skud og Bomber, mellem de Engelse og den syndre Deel af Defensionen. Intetsteds kunde Fienden faae fast Position med sine Bombeskibe, for at kaste mod Byen. Fregatten Frederiksværn saaes liggende i den engelske Flaade med engelsk Flag vaiende over det danske.

Den 20de foretoges et stort Udfald fra Fæstningen, for at ødelægge Batteriet ved Swanemollen. Capitain Baron Holsten, med 9 Kanonbaade, understøttede Angrebet, og bragte Batteriet til at tie. Men et nyt Batterie aabnedes nu noget norden for det demolerede, og da maatte Kanonbaadene følge Troppernes Bevægelse og retirere. I denne Affaire blev Lieutenant Carl Holsteen blesseret. Nu lagde sex engelske Bombardeer sig paa Stubben og begyndte at kaste med Holmen, dog uden Virkning. Deres Ild blev besvaret fra Defensionen.

Den 21de lagde tre engelske Linieskibe sig synden for Provestenen. Bombardeererne kastede mod Kastellet. Den 22de bleve de to Stykpramme, som laae oven for Trekroner, lagte imellem dette Batterie og Kalkbrænderiet.

Den 23de foretoges et Hoved-Angreb paa de fiendtlige Bombardeer, hvilke bleve assisterede af Batterierne i Bugten. Klokkeren 10 begyndte Affairen. Kl. 1 sagtnedes Fiendens Ild, og Bombardeererne flygtede, forfulgt af Kanonbaadene, der først vendte tilbage Kl. 3½. Vi mistede i denne Affaire 7 Mand; 11 saaredes. Stykprammen Sværdfisken, som havde faaet Grundskud, haltes ind for at repareres.

Den 24de detacheredes en Division Kanonbaade, under Lieutenant C. Wulffs Commando, til Kalvebodstrand, hvor den hele Da-

og Matroser, en vis Mængde ad Gangen, erholdt Tilladelse at komme derind. Bille havde meget modsat sig denne Ubvilgelse af de Engelskes Rettigheder ved Capitulationen. Den første Folge var, at ovennævnte lille Rest af Flaaden blev opdaget, formodentlig ved Sir Home Pophams Spioner, og ganske rigtig borttaget tilligemed alt det øvrige.

gen, den 25de, bestod Fienden, som der opkastede et Batterie. Den tredie Stykpram, som laae østen og synden for Trekroner, tog Post istedetfor Sværdfisken. Den 25de sandt Udfaldet imod Glasfens Have Sted, understøttet af vore Kanonbaade, som stode med Skraa ind i Skoven. Ogsaa den 26de angreb Kanonbaadene Glasfens Have, for at forstyrre Fiendens Arbejder derinde. Vore Bombarderer kastede mod det fiendtlige Hoved=Quarteer paa Hellerup. En Granat fra Euanemølle=Batteriet traf Kanonbaaden Stubbe=Kjøbbing, og sprængte dette Fartoi i Luften. 31 Mand dræbtes, 12 saaredes. Chefen, Lieutenant P. U. Bruun, kom uskadt derfra. Ved Attaquen blev desforuden 1 Mand dræbt og 7 saared; blandt de Sidste Lieutenant Dodt, der fik en let Blesure.

Den 27de indtog Stykprammene deres Plads synden for Trekroner. Om Natten var Batteriet ved Kalvebodstrand bleven færdigt, og begyndte nu for Alvor at beskyde vore Kanonbaade. Først efter at Lieutenant Zeuthen var falden, Cadet Bull havde mistet Armen, 6 Mand vare døde, 4 blesserede og intet Fartoi havde Krudt mere tilbage, gav Lieutenant Wulff Ordre til at retirere. Baaden Naksøv kom paa Grund, men blev gjort flot igien, og bragt ind til Reparation.

Den 28de, 29de og 30te foretoges intet væsentligt til Søes; gjensidig Skudverling og Bombekast hørte til Dagens Orden.

Den 31te August angrebes atter Glasfens Have af vore Tropper, og 50 Mand af Holmens Sommermænd fulgte med for at demolere. Kanonbaadene assisterede høire Fløi. Samme Formiddag begyndte et almindeligt Bombardement fra Kastellet, Lange=Linie, Nyholm, Trekroners=Batterie og de flydende Fartoir, imod de engelske Kystbatterier og Bombarderer i Bartov=Bugten. Kl. 10½ sprang et af de fiendtlige Skibe i Luften og et andet sank, hvorpaa den hele fiendtlige Eskadre retirerede, forfulgt af vore Kanonbaade. En Brig saaes at lide betydeligt. Kl. 1 var Fienden ud af Skud og Batterierne taug, hvorpaa Flotillen vendte tilbage. Fra fiendtlige Side blev Mars og St. Thomas bestudt med gloende Kugler. Ligeledes stød de Engelske ind i Drago=

Havn, og antændte en der liggende Galease, der dog blev sluffet. Om Drago-Havn blev udlagt Bomme.

Den 1ste September var Fienden klar til at begynde Bombardementet fra Landsiden. Fæstningen opfordredes til at capitulere og udlevere Flaaden, hvilket blev afslaaet.

Den 2den September blev Ordre givet til at indrette alle Krigsskibe saaledes, at de kunde sænkes paa første Vink. Et Hul blev hugget under Vandgangen paa hvert Skib, hvorover der blev sat en Fyrrelap, som kunde brækkes fra med et Kabeen. Seil og Takkelage bleve samlede paa Beddingerne, til at kunne sonderhugges og itusfiæres; Ror og Rundholter opstablede til at brændes. Sex Brandere bleve satte i Arbeide. — Kl. 7½ om Aftenen begyndte det fiendtlige Bombardement, som varede uafbrudt til Klokken 4 næste Morgen. Omtrent 4000 Bomber, Granater og Brandpile faldt i Byen. Ild opkom flere Steder, men sluffedes. De engelske Bombarderer seilede i Slutningen ind i Bugten og begyndte at kaste, men 11 Kanonbaade angreb dem med Kardætsker paa Musketkuds Afstand, og tvang dem trods den heftigste Modstand til at retirere. Et Batterie ved Larsens Gaard paa Nørrebro blev bestudt af vore Bombe-Fartøier.

Den 3die September om Eftermiddagen begyndte Bombardementet igjen. Det var en Gientagelse af förrige Nats Begivenheder. Kun kom de engelske Bombarderer aldeles ikke til Ankers, da vore aarvaagne Kanonbaade strax vare tilstede ved deres Ankomst, og tvang dem tilbage.

Men den 4de September vedblev Fienden uafbrudt med Bombardementet fra Landsiden. Frue Kirke og en Deel af Byen brændte. 100 Mand af Holmens Tommermand sendtes til Ilden i Byen og 100 Mand til Tommerpladsen ved Kalvebodstrand, der ogsaa var kommen i Brand, og hvorfra vore Tropper havde maattet retirere.

3 Kanonbaade under Lieutenant J. J. Cuensson bleve lagte i Kalvebodstrand. 3 Fregatten Glückstadt opkom Ild, men den sluffedes. Den 5te vedvarede Bombardementet; betydelige Strøg af Byen

brændte. Kanonbaadene i Kalvebodstrand angreb de engelske Forposter, som vilde ind paa Lemmerpladsen, og tvang dem med Kardætser til at vige. Samme Aften forlangtes at parlamentere.

Den 6te aassisterede 450 Mand Sommermænd under Admiral Lütken's Commando ved Slutningen af Byen.

Den 7de capitulerede Fæstningen. Den mobile Defension og Blokskibene lagdes ind, og Folkene beaffstedigedes.

Men Bille understrev ikke Capitulationen. Han protesterede paa det allerbestemteste imod Flaadens Udlevering, hvilken han meente man borde tilintetgjøre heller end at lade den falde i Fiendens Hænder. Han forlangte forgiæves at maatte gjøre et Udfald med Alt hvad der kunde fore Vaaben, og som frivillig vilde følge ham. „Jeg indsaae imidlertid meget vel“, skrev han til Kronprindsen, „at mit Forslag ikke nyttede til andet end til at „stafte mig og mine Søkrigere, som fulgte mig, en ærefuld Død. „Imidlertid kunde man have benyttet Mellemtiden til at tilintetgjøre Skibene.“

Saa snart denne sorgelige Begivenhed var bleven Kronprindsen bekendt i Kiel, blev Bille beordret didhen, for at give Underretning om Alt. Han kom tilbage derfra sidst i October.

Som et indskyldselserigt Medlem af Admiralitetet, deeltog han fra nu af i Bestyrelsen af Søforsvarsvæsenet mod vor overlegne feirvante Fiende. Dette var i Sandhed ingen let Opgave. De Engelske havde intet, aldeles intet ladet os tilbage; de danske og norske Kyster vare aldeles blottede; Tropper skulde bringes over til Verne; engelske Krydsere spærrede Sund og Velte.

1808 udbrod Krigen med Sverrig. En Landgang i Forening med franske og spanske Tropper blev projecteret, og hertil skulde Fartøier staffles tilveie. Officierer og Matroser skulde sendes til Bliessingen; Norge skulde provianteres — kort, Krigen med alle dens Folger omspændte vort lille Lands vidtloftige Kyster — Fienden maatte mødes, og mødes paa Søen. Med hvad Magt og Midler dette stete, hvad Kræfter, Skibe og Fartøier Marinen havde at disponere over i denne uheldige Krig, kan sees af efterfølgende Note,

som jeg har fundet blandt Villes efterladte Papirer, skreven med hans egen Haand (rimeligviis 1811 om Sommeren) og som jeg i flere Henseender har fundet interessant:

„Efter at Engelsen 1807 havde forladt os, og vi vare „udplyndrede for vor Flaade, Bygningstømmer, Kanoner m. m., „biergede vi her i Danmark 2 Skiotpramme, som Fienden havde „hugget Hul i og sænket paa 6 Favne Vand. 2 Kanonchalup- „per (hvoraf en var gammel) og 1 Morteerchaluppe, som alle „fandtes drivende med Riolen i Veiret, samt Puffer huggede i „dem. I Norge havde vi 2 Orlogssibe og 1 Brig i Behold, og „blev der bierget 3 Kanonchalupper, som ligeledes dreve som Brag „ind imod Kysten. Det bedste Orlogssib*) mistede vi strax i Na- „ret 1808, i Bataille med 2 engelske Orlogssibe, saa at vi be- „gyndte Krigen med Sverrig 1808, egentlig kun med 1 Kanon- „chaluppe, som var det eneste brugelige Fartoi, og stiod bemeldte „Kanonchaluppe den forste Kugle i Land i Helsingborg kort for „Krigen blev declareret. Siden er bleven bygt 1 Orlogssib; 3 „Fregatter staae paa Stablen, hvoraf de 2 ville komme i Vandet „for Vinteren; endvidere er bygget 8 Brigger, 162 Kanonchalup- „per, 69 Joller, 15 Morteerchalupper, 4 Skiotpramme, 8 Lug- „gere, samt en stor Deel armerede Recognosceer-Fartoi. Med „denne tilbyggede Defension have vi til Dato erobret fra Fienden: „7 Orlogsbrigger, hvorimellem var en af vore egne, 2 Cuttere, „(den ene svensk) 5 Kanonbaade, samt 340 Koffardiesibe, nem- „lig 200 indbragte til Danmark, 100 til Norge og 40 til Hertug- „dømmene.“

Men havde England end berøvet Danmark sit materielle Søværn; var der end ikke en eneste Snelle mere tilbage i Flaadens Leie; laae end selv de nye, knap færdige Skibe knuste paa Beddingerne, og endog det ubrugbare sonderstaaret i Dokken: saa var der dog Noget blevet tilbage, som ikke lod sig bortføre, og det var den Mand som bestjoede Nationen, og navnlig den danske

*) Det andet var det gamle, som Søstib ubrugbare Lovisa Augusta.

Marine. Dybt rystede i Sjælen, men med Hjertet hoit svulmende af Fædrelandskiærlighed, stode vore Somænd tilbage paa Strandbredden og saae med taarefulgte Bine efter deres stionne Flaade. Men Nationen hørte med dyb Sympathie deres Raab om Hævn. Da strømmede frivillige Gaver til Fædrelandets Alter fra alle Provindser: Høie og Lave, Mænd og Qvinder offrede; den Rige deelte sine Statte, den Fattige sin ringe Skierv, og saaledes fremtrylledes da den talrige Kanonbaads-Flotille, der blev vore Farvandes og Kysters aarvaagne Bærn. Og da saae man vore brave Somand — uden Haab om endelig Seier, ikke engang om Hævn —, men i dyb Erkiendelse af Pligtens og Grens Bud, at ile ud fra Stranden, og at træde i Kamp med deres altid overlegne Fiender; ingen Fare var for stor for deres usforfærdede Mod.

Det var een af Villes store Egenstaber, at han med Tact og Skionsomhed vidste at benytte Marinens energiske Iver. Men ogsaa besad han allerede dengang sine Undergivnes uindstrænkede Tillid og Algtelse. Herom vidner hans Correspondence med de i alle Retninger udcommanderede Officierer, ligesom denne ogsaa i hoi Grad bærer Præget af den ovenfor omtalte Mand, der dengang bestjoede Alle. Jeg finder disse Breve underskrevne af Mænd som Krieger, Jessen, Rosenvinge, Kothé, Holm, Grotschilling, Willemoes og flere af vore endnu levende udmærkede Officierer*). Nu, da hiint Tidspunkt ligger 30 Aar tilbage, og dets karakteristiske Momenter, hyllet i Glemselens Taage, undgaae vort Blik; da vi leve i en positiv, koldt beregnende Tidsalder, hvor der lydes haant om slige „hoist agtværdige, men unyttige“ Foelster, har man ondt ved at begribe Tanker som dem, der i vort første nybygte Liniesskib saae en Phoenix fremstaae af sin Aske. Men, varm af den Ild der strømmer fra hvert et Ord, som hine, af Fædrelandskiærlighed glødende Mænd udtalte i deres Breve,

*) De ville tilgive mig at jeg ikke nævner dem, thi sand Beskedenhed er uadskillelig fra det sande Mod.

kan jeg kun skrive varmt om denne Gienstand. Man tilgive mig derfor, om man skulde finde mig for entusiastisk, og at jeg taler „til ingen Nytte“. En Stemme i mit Indre siger mig dog, at jeg har slaaet paa en Streng, der maa finde Gienklang i danske Somænds Hjertes; thi hiin Land, som blev tilbage, befæler os endnu; den kan ingen Fiende bortføre, og den vil ikke forlade os, saalænge Sven slutter vort Fædreland i sin moderlige Favn, saafremt den ikke qvæles af Slangen i de Danskes Varm: Mistillid til egen Kraft og Tygtighed.

Da Kongen 1812 drog til Armeen, overgaves General-Commandoen over Sø-Staten i Villes Haand. Da Admiral Krieger fulgte Hovedkvarteret, overtog Ville den specielle Commando over Søforsvaret omkring Siælland.

1814 kom endelig, og med dette Aar Freden til Kiel. Norge blev skilt fra Danmark. Kongen løste Normændene fra deres Trofskabs-Ed. Danske Commissairer bleve sendte til Norge for at overlevere dette Riges Fæstninger til den svenske Regiering. Men Forholdene vare saa forviklede, Omstændighederne saa vanstelige, at der til dette Hver krævedes en Mand, der forenede personlig Anseelse med en Underhandlers fineste Tact. Kongen valgte Ville, som, ledsaget af Oberst v. Lonborg, Commandant i Nyborg, og af Lieutenant Falbe af Sø-Staten, i Sommeren 1814 reiste til det svenske Hovedkvarter ved den norske Grændse, og senere alene til Christiania. Ville regtede dette vanstelige Grinde til sin Konges Tilfredshed, og kom tilbage til Kiøbenhavn i Efteraaret.

Ville var under Krigen, i 1809, bleven decoreret med Dannebrog-Ordenens Commandeurkors og i 1811 med Storkorset af Dannebrog. Senere erholdt han ogsaa Dannebrogsmændenes Hæderstegn.

Danmark havde nu Fred. Denne Fred var dyrekøbt. Convulsivisk havde den sidste Kamp været, der udtømte Landets sidste Kræfter. Men Landet, Kongeriget, Navnet Danmark eksisterede endnu; et Forsvarsvæsen var altsaa en absolut Nødvendighed, og vor geographiske Beliggenhed bød, ikke at opgive vore Fordringer

paa at være Somagt. En Plan blev lagt til at skabe en ny, i Antal indskrænket efter Landets Kræfter, i Egenflaber fuldstændig og kraftig Marine. Efter denne, paa modent Overlæg grundede Plan, arbejdede nu Marinens Administration. Frugterne af dette Arbejde ligge aabenlyst for Nationens Dine. Vi have seet Holmene at fremstaae af et affstyeligt Chaos, og omdannes til deres nuværende, om Orden og Velstand vidnende Udseende. Vi have seet aarligen veludrustede, velsleilende, Agtelse indgydende Skibe forlade vore Værfter. Vi have seet en ny Generation af Holmens faste Mandskab, uden i mindste Maade at vige sine Forsædre i Kraft og Kierne, at lade dem langt bag efter sig i de Egenflaber, der ere Folger af en fremadstridende Civilisation, af en god Opdragelse og af et skionsomt Udvalg af Individierne. Paa samme Tid vedligeholdtes den strængeste Orden og Deconomie med Marinens Finantser. Sø-Statens Credit var saa rodfæstet, at den kunde vrage sine Leverancer paa det strængeste, og fordre desuagtet ubetinget de bedste Varer til Værftets og Proviantgaardens Forsyning. Smidlertid opsparede et betydeligt Fond, der efter Belunderrettedes Udsagn skal være voret til en Million. Principets Rigtighed, hvorvidt det er skadeligt eller gavnligt, at en enkelt Green af Statsstyrelsen skal kunne skabe sig et uafhængigt Fond og derved, saa at sige, blive Stat i Staten, er det her ikke Stedet at omhandle. Det maa altid falde en Administration til Roes, at den foretager og forstaaer en saadan Deconomie, saafremt det ikke fleer paa det Nødvendiges Bekostning. Det har været sagt og gientaget, at man havde gjort bedre i at anvende disse opsparede Summer til Officierers og Mandstabs aarlige Dvælse. Denne Betsdelses Retmæssighed tillader jeg mig ikke at drøfte; kun skal jeg bemærke, at den under ingen Omstændigheder kan træffe Marinens Administration, eftersom hiin Sums Grundfond hidrører fra forskellige, Budgettet aldeles uvedkommende Kilder, da det aarlige Budget udtrykkelig kun er bestemt til det Personelles og Materielles ordinaire Bekostning og Lønning, hvorimod alle Udrustninger skulle bekostes af Finantserne, og endelig, eftersom bemeldte

Fond vel er opsparet og administreres under Admiralitetet, men ingenlunde er eller har været til dets Raadighed, da der hører allerhøieste Sanction til at røre det, og at det altsaa har været og er at betragte som et Fond tilhørende Staten, og ikke Marinens i Særdeleshed.

At nu Wille, der i Januar 1825 ved Admiral Bleugels Dod var bleven 1ste Deputeret i Admiralitetet, allerede flere Aar for havde været, og vedblev at være til sin Dod, det virkende Princip i Marinens Administration er os alle bekendt. Omgivet af Mænd, som han tildeels selv havde draget frem til de vigtigste Poster, og til hvis kraftige Medvirkning han havde fortient Tillid, havde han den Glæde endnu for sin Dod, at see den efter Planen bestemte Flaade saa godt som at ligge færdig i vor Orlogshavn. Dog, just fordi han foretrak de kraftigste og dygtigste Mænd til de vigtigste Poster, maatte det hælde ham, at han stundom mødte med en Opposition, der fremvirkede saa meget stærkere Rivning, som den fremsprang af gienfærdig Midkiærhed for den gode Sag. Men om end Wille, der nød Regjeringens uindstrænkede Tillid, med sin bekendte ubøielige Villie satte sin, paa Overlæg og indre Overbeviisning stottede Mening igiennem, trods den samvittighedsfuldeste, den meest energiske Opposition: saa gif dette dog aldrig videre, end Tjenestens Lær og det militaire Princip strengt fordrede det; og han kostede derfor ogsaa den velfortiente Løn, at han nød sin dierveste Modstanders uindstrænkede Agtelse. At denne Følelse var gienfærdig, behøver vel intet Beviis. Et af Willes sidste Duffer paa hans Dødsfeng var, at Rothe maatte gienindtage sit Sæde i Collegiet, hvilket denne udmærkede Officier havde forladt, da han i 1824 var bleven Holmens Over-
Ekipagemester.

Jeg har ikke fundet Leilighed paa rette Sted at anføre, at Wille i 1819 blev sendt som overordentlig Gesandt til det svenske Hof, da Kongen af Sverrig opholdt sig ved sin Leir i Slaane. Han var ledsaget paa denne korte Mission af Kammerherre, Oberst

W. v. Haffner, og af sin ældste Søn Ernst Ville, som var Kammerjunker og Lieutenant i Sø-Staten.

I 1825 havde Ville erholdt Vice-Admirals Charakter. Forst i Maret 1829 erholdt han Vice-Admirals Gage, og samme Aar i Juli Admirals Charakter. Han var saaledes steget til Marinens høieste militaire Værdighed. Men et Skridt skulde han giøre endnu, et Skridt videre paa den jordiske Væresbane. Hans Konges hæderfulde Tillid kaldte ham til en Post, som, saavidt jeg veed, kun een gang før har været beklædt af en Sø-Officier: den 4de Marts 1831 udnævntes han til Geheime-Statsminister med Sæde i Statsraadet. Han var altsaa med i Kongens Raad, da den for Landet saa vigtige Stænder-Institution blev drofret og besluttet.

Maret 1831 omspændtes Danmark af den i Europa herskende asiatiske Cholera. Frygten for dette Ondt var almindelig i Landet, og Ønsket om udvortes Sikkerheds-Anstalter gjorde sig lydelig giældende. Ville, som var første Medlem af Quarantaine-Directionen, var af den Overbeviisning, at alle Præcautioner vare urigtige, at Sygdommen var epidemisk, og at derfor Sundhedscordoner og Krydsfartøier til at afværge Cholera vare Pengeopoffer for Landet, uden Garantie for Indvaanerne. Han androg derfor paa, at de bestaaende Quarantaine-Love maatte holdes i Aigt, og anvendes mod de erkiendt smittede og mistænkte Steder, og iøvrigt maatte man lade Skiæbnen raade. Denne Mening, som jo nu er den herskende i hele Europa, fandt imidlertid dengang megen Modstand hertillands, navnlig blandt de nyere Tilforordnede i Quarantaine-Directionen, og de Præcautioner, som ere os alle i frist Blinde, bleve tagne for at afværge Sygdommen. Ville arbejdede nu usfortroden paa Udførelsen af Regjeringens Befalinger i denne Retning, men begierede og erholdt paa samme Tid sin Udtrædelse af Quarantaine-Directionen.

Ville var Medlem af Defensions-Commissionen siden 1801, og var ved sin Dod, paa Grund af sine Formænds successive

Afgang, dens ældste Medlem. I dette Tidrum blev Trekroners Batterie bragt i sin nuværende forsvarsdygtige Stand.

I Vinteren 1833 folte Bille sit Endeligt nærme sig med stærke Skridt. En af Virkningerne af hans rolige, faste Charakter, men tillige af hans sande Religiositet, var, at han talte om sin Dod, som om at gaar ind i en anden Stue. Alle hans Anliggender, offentlige og private, havde han bragt i den beundringsværdigste Orden. Først i April faldt han syg, og hans af mange Lidelser afkræftede Legeme, der alt i flere Aar kun havde suget sin Næring af hans kraftfulde Siæl, bukkede endelig under. Den 15de April hensov denne Flagets gamle tro Diener, Marinens kraftfulde Stotte, i en Alder af 81 Aar og 8 Maanedes. Med dyb Bevægelse horte Frederik den 6te Esterretningen om Billes Dod. Han havde mistet en trofast Ven, en klog, erfaringsrig Raadgiver.

I 1790 havde Bille ægtet sin efterlevende Hustru, Fruken Frederike Wilhelmine Bornemann. Foruden at en Datter blev dem ved Doden berøvet i hendes 4de Aar, fristede Bille den haarde Skiebne, i mindre end eet Aar, at miste en voxen, gift Datter og sin ældste Søn, Lieutenant Ernst Bille.

Ligesom Bille i sin offentlige Stilling vidste at indflaade sin medfodte, Uerbodighed fordrende Værdighed i de venligste Former, der indgiode Enhver som nærmede sig ham Tillid og Fortrolighed, saaledes var han i det private Liv af den behageligste Dmgang. Hans Huus var en Samlingsplads for Hovedstadens bedste Selskab. Her kunde man møde enhver Fremmed af Udmærkelse, der paa Embeds Vegne eller i egne Anliggender opholdt sig i Kiøbenhavn. Alle søgte at giøre den Mand's Bekjendtskab, der nød en saa almeen Agtelse og Velvillie; og med dyb Uerbodighed saae man op til Oldingen, der havde tient sin Konge i 70 Aar, og i den Tid havde giennemgaaet og virket saa meget til sit Fædrelands Gavn. Men ogsaa her var Uerfrygt noie forenet med Lyst til Fortrolighed og Munterhed; thi Bille besad den fineste selskabelige Tact, og hans jovialste Lune giørde ham til Siælen i sin

Kreds. Dog — jeg frygter, at Sønnens Følelser maaskee allerede har ledet Biographens Pen paa Afveie, og jeg vil derfor standse, forinden jeg kommer saa langt fra mit Maal, at jeg ikke længer tør haabe Tilgivelse.

Da Bille var bleven Storkors af Dannebrog, blev han opfordret til at nævne sit Valgsprog. Han svarede, at det var: „Gjør Ret og frygt Ingen“. Det var ingen ny Devise; Mange have ført den samme i deres Skjold, men Faa have fulgt dens høie Betydning mere samvittighedsfuldt end Bille. Uden Frygt for Nogens Daddel, uden Veilen til Nogens Gunst, havde han kun eet Maal for Die, hvorhen han stræbte i Medgang og Modgang, og dette Maal var Kongens Tjeneste, Flagets Ære, Fædrelandets Gavn; thi for ham vare disse tre Begreber uadskillig forenede ved et uopløseligt Baand: de udgjorde for hans militaire Aand et udeleligt Heelt, liig Trefoldighedens hellige Billede.

Paa Kirkegaarden, imellem de mange Brave, som havde tient med ham og under ham, hviler nu hans Støv. Paa Stenen, som mærker hans venlige Grav, staaer skreven:

Af Kongen hædret, af Folket elsket
 Af alle æret, tilbedet af sin Slægt,
 Med Manddoms Kraft i Dblings Alder,
 Han leved, handleb, virked.
 Gjorde Ret og frygted' Ingen.

September 1839.

Steen Bille.

Det danske Flag i Middelhavet

i Slutningen af det forrige Aarhundrede.

Medens den franske Revolutionskrig satte hele det øvrige Europa i Giæring, medens de store og smaa Magter udtømte deres Kræfter i Kampen til Lands og til Vand, medens Fredens Betsignelseskilder udtørredes eller bleve afledede for alle de krigsførende Lande, vedligeholdt Danmark, ledet af Kronprinds Frederik og A. P. Bernstorff, en streng Neutralitet. En vidtudsøgt Handel var et af de mange Goder, som Freden under disse Omstændigheder medbragte vort Fædreland. Det danske Flag vaiede fra Tusinder af Skibe, svævede over alle Farvande, i Indien, i Middelhavet, ved Chinas Kyster, i alle europæiske Havne.

Jeg har hørt sige, at i hvor fordeelagtige hine Handelsconjuncturer end vare for Danmark, bidroge de dog Intet til Landets sande Gavn, fordi de vare unaturlige, vare fremkomne ved et Sammenstød af overordentlige Omstændigheder, som ikke kunde have Varighed, og ikkun ledede Erhvervsaanden paa saadanne Veie, der snart igjen maatte ophøre at være fremkommelige. Det ligger udenfor min nærværende Plan, ligesaameget som det overstiger mine Evner, at indlade mig paa dette tvivlsomme, statsøkonomiske Spørgsmaals Besvaring. Det forekommer mig imidlertid, at det ikke kan være en Grund til at miskiende og ringeagte en glimrende Lykkesperiode, fordi den skyldes usædvanlige Omstændigheder

og er af fort Varighed. Conjunctioner i Handelen ere, almindeligen betragtede, de samme Omvælinger underkastede, som andre jordiske Lykkesomstandigheder. Mennesket er ikke Herre over disse, men han kan og bør med Klogskab og Kraft benytte det gunstige Dieblif, der er givet ham.

Det var isærdeleshed i Middelhavet, at den danske Handel hofede store Fordele af Europas Krigstilstand. I dette snevre Farvand, hvor saa mangfoldige Handelsveie stode sammen, hvis Kyster ere bedækkede med utallige blomstrende Handels-*Etader*, og som har en saa snever Indgang som Stradet ved Gibraltar, kunde ingen af de krigførende Nationers Handels-*Skibe* seile med Sikkerhed. Det sydlige Europas *Kiobmand* tyede derfor til de neutrale *Flage*, for under deres Beskyttelse at forsende deres *Varer*. I alle spanske, franske og italienske *havne* saae man kun danske, svenske og amerikanske *Flage**). Men det sidste var endnu for ungt til at kunne rivalisere med de gamle nordiske, hvis *Skipere* vare i Besiddelse af et paa mange *Åars* Erfaring grundet *Kygte* om *Duelighed* og *Kedelighed*.

Imidlertid vare der tvende mægtige Hindringer for *Skibsfarten* i Middelhavet. Den ene var: de barbariske *Magter*, som paa den Tid vare i deres fulde *Kraft*, og hvis *Farlighed* for *Skibsfarten* altid voxede i samme *Forhold* som denne *tiltog*. Den anden var de europæiske *Magters* *Kapersystemer*, som, uagtet de bleve udviklede under *kristne* *Staters* *Flage*, ikke vare mindre *farlige* for de neutrale *Nationer*, end hine.

Det var isærdeleshed fra Frankrig, at der udrededes den store *Mængde* *Kapere*, som gjorde *Seiladsen* paa Middelhavet saa ubodelig *Skade*. De forskiellige *revolutionaire* *Regjeringer* i dette *Land*, under hvad *Navn* og *Form* de end fremstode, vare altid

*) En *Officier* af vor *Marine* har sagt mig, at ham af den danske *Consul* i *Lisabon* er fortalt, at i hiin *gyldne* *Tid* ere paa en *Dag* 100 danske *Skibe* løbne ud af *Tajeen*.

deri enige, at de af alle Kræfter søgte at skade Englands, denne deres vældigste Modstanders Handel. Derfor bleve saa mange Kaperbreve udstedede som der kun serlangtes; derfor gave de Love for Priisdømmelse, som autoriserede disse Kapere til den meest toilesløse Frihed i Opbringelsen af neutrale Skibe, og i Kraft af hvilke Consulerne i de fremmede Havne havde Fuldmagt til, at priisdømme saagodtsom alle Nationers Skibe, uden Undtagelse.

Men ogsaa engelske og spanske Kapere foruroligede Skibsfarten. Disse tvende Magter vare i Krig med hinanden, og fra Algiziras, Gibraltar og Ceuta udrustedes Kapere, hvorved det blev fast en Umulighed for en Koffardimand at seile igiennem Strædet ved Gibraltar, uden at blive opbragt; og paa Skadeserstatning for ulovlig Opbringelse var ikke at tænke.

Disse uretmæssige Priisdømmelser og Opbringelser gave Anledning til Reclamationer ved de respective Hoffer; men deels bleve de, under den overordentlige Tilstand hvori Europa befandt sig, sieldent ændrede; deels trak Eagerne sig altid saaledes i Langdrag, at Skibenes og Ladningernes Fiere aldrig undgik betydelige Tab. Det var da, at Danmark's og Sverrigs Regjeringer grebe til det bekjendte Convoi=System, hvilket i Forstningen respecteredes, men senere forvoldte saa alvorlige Bryderier med England, at det ledede til Catastrophen den 2den April 1801.

Det er dette Tidrum, da det danske Orlogsslag viste sig i de fierneste Farvande som en beskyttende Genius for Handel og Industrie, hævdende med Kraft og Værdighed dets værgeløse Søsters, Koffardie=Flagets Uantastelighed. Det er dette Tidrum, som Marinen, og det vel med Ret, stedsse benævner dens gyldne Periode; thi spillede end den danske Orlogsmand til andre Tider en mere glimrende Rolle, var han dog aldrig bleven brugt til noget adlere, for Fædrelandet og Medborgerne mere nyttigt Diemeed.

Under den største Deel af denne Periode var Commandoen, over vore i Middelhavet stationerede Krigsskibe, betroet afsøde Admiral Steen Bille. Af hans Dagbøger, men især af de mange

originale Documenter og Breve, han har efterladt fra hiin Tid, er det at jeg har samlet nærværende historiske Beretning om vore Krigsfibes Færd i Middelhavet og de politiske Underhandlinger, som det faldt i den Høistkommanderendes Led at tage Deel i. Jeg smigrer mig med den Tanke, at denne Beretning vil, for dens Authenticitets Skyld, ikke fravigendes alt Krav paa Historiegranskerens Opmarksomhed; for Co-Officieren vil den ikke være uden Nytte, som et lærerigt Exempel under Forhold, hvori han ikke siendent kan finde sig hensat, og som medføre Pligter, der ofte kunne findes langt vanskeligere at opfylde, end dem, der paaligge ham som Krieger. Skulde det findes, at jeg stundom har ladet mig forlede til at fremhæve den handlende Person mere, end Begivenhederne selv, beder jeg den gunstige Læser at erindre, at denne Mand var min Fader, og sikkert tor jeg da vente mig Overbærelse med en Svaghed, der udspringer af en saadan Kilde som sønlig Kierlighed og Høiagtelse.

Siden Krigen med Algier 1772 havde intet aabenbart Fredsbrud fundet Sted imellem Danmark og de barbariske Magter. I Maret 1796 kom en ny Pascha til Regjeringen i Tripolis. Det var den endnu levende Pascha, dengang en ung Mand, som, ved at udelukke sin ældre Broder, efter at de begge forenede havde fordrevet Faderen, kom i Besiddelse af Thronen. Strax derpaa skrev han et Brev til Kongen af Danmark hvori han meldte sin Thronbestigelse og fordrede tillige, at Traktaten, som havde bestaaet med hans Fader, skulde fornyes, ved hvilken Keilighed Danmark da havde at erlægge en overordentlig Contribution af Penge og andre Foræringer; og dette var ham da vel egentligen Hovedsagen. Den danske Regjering, fandt ingen Anledning til Fornyelse af en Traktat, der ikke havde været brudt eller hævet, og vilde heller ikke indlade sig paa nogen Extra-Present; hvorpaa Paschaen, som isærdeleshed fandt sig fornærmet over, at han intet directe Evar

sik paa sit Brev til Kongen, erklærede Danmark Krig i Foraaret 1796, eller, med andre Ord, lod sine Skibe gaae ud for at opbringe danske Fartøier.

Efterretningen herom kom først over Tunis til Kiøbenhavn. Siden indløb der den 13de Juni Brev derom fra den i Tripolis accrediterede danske Consul Lochner, som var i Livorno med Reisetilladelse, medens Consulatet under hans Fraværelse bestyredes af den spanske Consul, fra hvem man den 20de Juni modtog officiel Beretning om Fredsbruddet og at et dansk Skib allerede var opbragt.

Man hørte snart bedrøvelige Klager over denne Ufred: de opbragte Skibes Mandfsaber bleve giorte til Slaver; overalt lammedes Handelen; ingen Kiøbmand vovede at betroe sine Vare under et Flag, der var uden Beskyttelse, paa en Tid da det var i Krig med en saa farlig Fiende. Regjeringen blev ikke ligegyldig herved, og foruden at Lochner beordredes strax at gaae tilbage til Tripolis, for at aabne Underhandlingerne (han afgik fra Malta den 22de Juni) blev i Efteraaret Fregatten *Thetis*, under Generaladjutant, Capitain Lorenz Fiskers Commando, affendt til Middelhavet, for ved dens Nærværelse at give Underhandlingerne Vægt. Fiskers Instrux var dateret 29de August, og lod i det Væsentlige paa, at tage et Presentskib til Algier under sin Convoi og, efter at have ledsaget det til sit Bestemmelsessted, at begive sig saa hurtigt som muligt til Tripolis. Til den Tid formodede man at det vilde være lykkes Lochner at tilveiebringe Freden, og i saadant Tilfælde skulde han kun vise sig med Fregatten for denne Havn, for at lægge for Dagen, at Danmark ikke agtede at lade sine Undersaatter savne Beskyttelse. Skulde Freden derimod ikke være sluttet, maatte han giøre sit Bedste for at tilveiebringe den, og imidlertid fortsætte Krigen, giøre Fienden saameget Ufrukt som muligt, men stedse tilkiendegive, at Danmark var villig til at giøre Fred, naar man oprigtigen onskede det, og saafremt den kunde opnaaes paa billige Vilkaar. For at Underhandlingerne

kunde skee paa en efter Landets Skik og Brug passende Maade, skulde han tage Consul Lochner ombord, hvorved han da tillige var istand til at fornye Fredsforslagene, hvilket Dieblig det skulde være, naar dertil en passende Leilighed maatte tilbyde sig. Hovedbetingelserne maatte være, at den gamle med Paschaens Fader afsluttede Tractat skulde fornyes i sit fulde Omfang, med Sikkerhed for at den ikke blev brudt, ved nogensomhelst Forandring i Regjeringen, og — om muligt — Erstatning for de opbragte Skibe. Maaden at føre Krigen paa blev overladt til Fiskers gode Conduite. Malta blev anvist ham som Forfrisknings og Reparations-Havn og Centrum for Correspondencen. Foruden at man muligt agtede at udsende Briggen Sarpen til hans Assistance, hvilken da skulde underlægge sig hans Commando, blev det overladt til ham, om han fandt det tienligt for Blokaden af Tripolis, at fragte og bemande nogle af de i Middelhavet hjemmehørende mindre Fartøier. Ligeledes havde han at giøre et Forsøg paa, om ikke nogen virksom Understøttelse kunde være at erholde hos de Magter, der vare i bestandig Krig med Barbareskerne, saasom Neapel og Malta; hvorfor ogsaa den danske Gesandt i Neapel var beordret at træde i Correspondence med ham, i denne Anledning, og i det Hele at være Expeditionen til Hielp efter bedste Skion. Det anbefaledes ham, i det Tilfælde at han saa sig nødt til at blokere Tripolis, da at underrette alle vore Consuler i Middelhavet derom, og derefter at forbyde alle Skibe at anløbe denne Havn, dog maatte han behandle dem venstabeligt og kun anholde de Skibe, der maatte forsøge paa at indsnige sig, uagtet de vare blevene afviste. Han beordredes iøvrigt paa sin hele Expedition, som almindelig Forholdsregel, at undgaae saa meget som muligt enhver Berørelse med de frigsørende Magter, altid at foretrække neutrale Havne, og ikke uden nærmere Ordre at indlade sig paa specielle Convoieringer, men kun at beslytte danske Skibe, som holde sig under hans Kanoner.

Forsynet med denne Instrux affeilede Fisker med Fregatten *Thetis*, convoierede Presentskibet til Algier og gif derfra til Tripolis. Hans første Forsøg paa at tilveiebringe Freden var ikke heldigt. Han havde troet det muligt, ved den gode Forstaaelse der fandt Sted imellem Danmark og Algier, at kunne benytte Deiens Mellemhandling, ved Afsluttelsen af Freden med Tripolis, hvorfor han tog en algierff Ambassador til Paschaen af Tripolis med sig. Men denne udvirkede Intet, tildeels vel fordi denne Sag i Grunden var Algier ganske ligegyldig, og det vel mere havde været Deien om at giøre, at faae fri Passage for sin Gesandt. Sagen blev herved tværtimod forværret; thi Paschaen af Tripolis blev meget opbragt over denne selvpaatagne Mægling, hvori han troede at see, at man meente, han frygtede Deien af Algier, og han vilde fra det Dieblik af aldeles ikke underhandle med Fisker. Lochner havde heller ikke opnaaet noget, og var afgaaet til Malta. Narstiden var for langt fremrykket til at en Blokade lod sig iværksætte; flere Skibe undslap ham; og hvorledes ogsaa tænke sig Muligheden af en virksom Blokade, paa den Narstid, af en lille Havn, beliggende paa en Kyst, der er aaben for alle Winterstorme. Skedestominde ansaae han dog Blokaden som det eneste Middel, man havde til at tvinge Fienden; men Winteren maatte først gaae hen, og skulde der saa blokere med Kraft, blev det nødvendigt at have Smaafartøier, som kunde gaae nær ind under Landet. Fisker begjærede derfor, at man vilde sende ham Briggen *Sarpen*. Denne afgik fra Kiøbenhavn, under Capitainlieutenant Holks Commando, sildigt i Efteraaret; men maatte løbe ind til Norge, hvor den overvintrede og kom saaledes ikke til Middelhavet før tidligt paa Foraaret i 1797. Paa Malta fragtede Fisker en Chebeque, som skulde armeres og bemandedes med Malthesere. Imidlertid indlod han sig i Negociationer paa flere Steder, deels for at udvirke Freden ved Andres Mellemhandling, deels for at skaffe sig Bistand til at fornye Fiendtlighederne med Kraft.

Iblandt dem, Fisser var traadt i Correspondence med var Baron Hübsch, dansk Charge d'Affaires i Constantinopel. Til denne Mand henvendte han sig, for at faae udvirket Portens Mellemlhandling. Hans Brev til Hübsch er af 23 Novbr. 1796; men først efterat denne havde faaet en lignende Opfordring fra Regjeringen hjemme, dateret 31 Januar 1797, synes det som han for Alvor har taget sig af Eagen. Der var paa den Tid sendt en tripolitansk Gesandt til Constantinopel, for at anholde hos Storherren om Kastaen til den nye Pascha. Denne Gesandt var Paschaens Evoger, Achmet Bey. Igjennem ham søgte nu Hübsch at virke. Hvad denne udrettede skulle vi senere finde Leilighed til at drøfte.

Fissers Instrux bød ham at indlade sig i Underhandling med Neapel og Malta, for hos dem at faae Bistand til med Kraft at føre Krigen. Men Neapel var i Krig med alle de barbariske Magter, Danmark alene med Tripolis; det vilde altsaa have været at udsætte sig for Krig med Tunis og Algier tillige, naar man havde allieret sig med Neapel, for at tvinge Tripolis. Dette var idetmindste de Grunde, som den danske Gesandt i Neapel, Kammerherre Bourke angav, for ikke at begynde nogen Underhandling i denne Anledning. Paa Malta mødte Fisser, efter hans egne Ord i Overleveringen af Commandoen til hans Efterfølger, med megen god Villie, men kun liden Erve. Tildragelserne i Frankrig og Italien havde saaledes formindsket dette lille Lands eller rettere Ordenens Indkomster, at det fandt sig aldeles uformuende til at opstille saadanne Kræfter, som i Forening med den danske Krigsmagt, kunde give Haab om Hensigtens Opfyldelse. Han troede det imidlertid muligt, at formaae Stormesteren til at udsende Ordenens Galleier paa et Krydstog imod Tripolis, i den roligste Narstid, for saaledes at vedligeholde Blokaden, medens de større danske Krigsskibe søgte Havn for at fylde Vand eller reparere. Denne Plan havde Fisser lagt for den kommende Sommer, men han afleste for den kom til Udførelse.

Det synes isørigt som, at denne Danmark's Krig med Tripolis har givet flere Lykkeriddere Anledning til Speculationer, hvorved naturligtvis deres egen Fordeel ikke var Bihensigten. Saaledes findes i et Brev fra Consul G. Olsen i Tunis til Fisker, at Broderen til den regierende Pascha i Tripolis, i en mundtlig Samtale med Olsen, havde begjæret Danmark's Bistand til at bekriige den fælles Fiende. Hans Forlangende indstrænkede sig til et Laan af 10,000 tunesiske Rabuks (en Rabuk var dengang 10 $\frac{1}{2}$ dansk Courant) og Løste om at fortsætte Blokaden indtil Usurpatoren var fordreven; hvorimod han forpligtede sig til et evigt Venskab med Danmark, for sig og sine Efterkommere, Erstatning for Alt, hvad Broderen havde frarøbet det, og tredobbelst at tilbagebetale den forstrakte Sum; alt under Forudsætning af et heldigt Udsald, hvilket han spaaede sig saameget visere, som han, ved det ene Budskab efter det andet, fra Tripolis blev opfordret af Hoie og Lave til at gienbemægtige sig sine Fædres og sin egen retmæssige Throne (man erindre sig, at han vel var den ældste, men havde været lige god, i Forening med Broderen, om at forjage Faderen). Det synes, at Olsen har været indtaget for dette Forslag. I sit Brev til Fisker siger han idetmindste, at han vidtseftigen har udviklet det for Grev Bernstorff og Commercecollegiet. Han ønsker ogsaa Fiskers Nærværelse i Tunis, for at aftale det Nærmere med Proponenten. Men Fisker fik ikke dette Brev, for han allerede var afløst og laac i Malta's Havn, hvorfor han sendte det til sin Efterfølger, Bille; men denne havde da allerede sluttet Freden, uden Paschaens Broders Hjælp.

Et Project i samme Diemeed, men af en anden Art, var ligeledes under Ventilation paa denne Tid; men kom ikke heller til Udførelse. En vis Hr. François Vidall, som kalder sig forhenværende kongelig britisk interim's Agent i Algier, Italiener af Fødsel og formodentlig Eventyrer af Profession, havde henvendt sig til Kammerherre Bourke i Neapel og tilbudt sin Tjeneste, for at skaff. Danmark Fred med Tripolis. Han havde opsat sin Plan

i et Document, som Bourke sendte til Fiskers Bedømmelse. Det indeholder først en vidtloftig Opregnelſe af Hr. Vidall's egne Fortienester, især til Bekræftelse paa hans noie Kundskab til de barbariske Magter og den Indskydelse, han der skulde have; dernæst følger hans Plan, som i Korthed bestod i, at han vilde begive sig til Malta, for at udspionere hvormange tripolitanske Fanger, der fandtes i Slaveriet der, hvis Løskøbelse skulde tiene Danmark til Represailles; derefter vilde han reise til Tripolis, under Paaskud af at være paa Reisen til Egypten, og da under sit Ophold der, ved Smaaforøringer af Syltetsier, Sirupper og smaa Luxusartikler efter Barbarefernes Smag, gjøre sig gode Venner med Paschaens Omgivelse, for derefter med Held at underhandle om Danmarks Sag, alt med den største Hemmelighed. Han lovede at anvende den største Activitet, og ikke lade noget andet Middel uforsøgt, som han maatte finde gavnligt for Sagens Fremme. Sin Belønning indstillede han til den danske Regierings Godtbefindende.

Om Udfaldet af de Underhandlinger, som Fisker havde indledet i Constantinopel, havde man endnu ikke erfaret noget. Fiendtlighederne fortsattes, fra den ene Side ved at den danske Fregat bestræbte sig for at blokere Tripolis Havn, og fra den anden Side ved at lade krydse paa de danske Handelsfibe, af hvilke dog kun faa bleve tagne, fordi Skipperne ikke rovede sig ud af Havnene; men herved var Fragtfarten standset, og dette var et føleligt Tab for Landet. Tvende danske Skibe bleve imidlertid tagne af tripolitanske Kaperer i Patras Havn. Fisker gjorde i denne Anledning Reclamationer hos den ottomanske Regiering, men de bleve uden Frugt. De tvende Skibe bleve indbragte til Tripolis, medens Fisker blokerede Havnen. Kaperen jog han paa Land, men Priserne kom ind under Fæstningens Kanoner og undslap.

Saaledes stode Sagerne, da det her hjemme besluttedes, at føre Krigen med Kraft, for saa snart som muligt at tiltvinge sig Freden.

Briggen *Sarpen* var allerede, som ovenfor er berettet, afsøilet i Efteraaret. Tvende Fregatter, *Najaden* og *Triton*, under Capitainerne *Steen Bille* og *Lubrecht* bleve udrustede. Den Første, bestemt til at afløse *Thetis*, der skulde hjemkaldes, var seilfærdig i Marts 1797.

Najaden var det første Skib, der var bygget efter Fabrikmester *Hohlenbergs* Tegning. Dens gode Egenstaber vare af *Bille* blevene tilbørligen vurderede, da han Naret forud var med ved denne Fregats Besæling, hvor han selv kommanderede Fregatten *Cronborg*. Han var saa overbevist om *Najadens* Fordele, som Krigsskib, og dens gode Seilads, at han nu havde udbudet sig, som en Raade, at maatte faae den at føre ved denne Leilighed, hvor det galdt om at slaae og manøvrere.

Billes Instruxioner, der alle ere af 21de Marts 1797, byde i det Væsentlige Følgende: Uopholdeligen at begive sig til *Tanger*, for der at afløvere 20,000 Piastre til Consul *Blicher Olsen*. Paa dette Sted, saavelsom fra *Adig* og *Gibraltar* skulde han forskaffe sig sikker Efterretning om Freden var sluttet med *Tripolis* eller ikke. I sidste Tilfælde skulde han uførtøvet begive sig didhen, afløse Capitain *Fischer*, overgive til denne de Depescher han medbragte her hjemmefra til *Tunis* og *Algier*, og selv fortsætte Blokaden og Krigen med *Tripolis*, hvorved han da stedse maatte have til Formaal at opnaae en snar, men ærefuld Fred. Man haabede at see dette fremskyndet, ved de med den ottomanske Port indledede Underhandlinger; da man ventede at denne Magt, i Følge de med Danmark bestaaende Traktater, vilde virke til dette Maal, især ved alvorlige Forestillinger til den i *Constantinopel* værende tripolitanske Ambassadeur. Man gjorde sig saameget mere Haab om, at denne Nægling vilde frugte, som en lignende alt havde tilveiebragt *Sverrig* Fred med samme barbariske Magt; vel under den Betingelse at udbetale 40,000 Piastre, men herved var at bemærke, at *Tripolis* kun havde frataget *Sverrig* eet Skib, Danmark havde derimod

mistet to, hvorfor man antog at Paastanden imod os vilde blive billigere*).

Skulde derimod Freden med Tripolis allerede være istandbragt, havde Bille kun at udføre sine Sendelser til Algier og Tunis, og derefter anvende den øvrige Tid, som man antog ikke vilde blive længer, end at han, senest midt i Efterhøsten, kunde være tilbage i Kiøbenhavn**), til at krydse, at convoiere et eller andet dansk Skib med kostbar Ladning, og saaledes at værne om den danske Fragtfart. I denne Anledning giordes han især opmærksom paa det usikre Farvand i og omkring Strædet ved Gibraltar, hvor Kapere fra Ceuta indbragte Skibe, uden Hensyn paa Neutralitet, og derefter fik dem priisdomte under de meest intetsigende Paaakud. „Alt forhindre dette” siger Grev Berstoff's Geheime=Instruz „bliver især Formaalet for den Høiſtkommande=rendes Bestræbelse. Ham skal det paaligge, at indhente Kundskab om de farligste Steder, for der at skaffe det virkelig erkendte danske Flag al den Tryghed, der ved Krydsere kan opnaaes, og tillige kan bestaae med den fuldkomneste Moderation.” Men paa Reclamationer maatte han ikke indlade sig, og fremfor Alt maatte hans Bestræbelse gaae ud paa at vedligeholde Freden med de barbariske Magter.

*) Man forudsaae ikke, at denne Omstændighed netop vilde blive en Grund for Paschaen til at forlange Mere, eftersom han betragtede de opbragte Skibe som gode Priser, og Mandſkabet som Slaver, der maatte løskjøbes for en vis Sum per Hoved. Om de tvende Skibe tagne ved Patras, var her endnu ſlet ikke Spørgsmaal.

**) Dette blev imidlertid snart forandret. Allerede af en Circulaire, dateret 25 Marts, fra Deconomie og Commercecollegiet til alle Consulerne i Middelhavet sees, at Majaden skulde forblive der indtil nærmere Ordre, for at beskytte den danske Handel i Almindelighed, og at derfor Consulerne havde at sætte sig i Correspondence med dens Chef, om den bedste Maade at opnaae dette Piemeed.

Erindret til Algier, som enten Wille eller Fisser skulde udrette, bestod i, at forklare Grunden til at dette Mars Foræringer endnu ikke kunde oversendes, samt gientage for Deien Forsikringer om Kongens Venstreb og Beredvillighed. Dette maatte Alt skee i almindelige Udtryk, og uden at indlade sig paa specielle Fordringer eller Anmodninger. Endvidere skulde Consulen i Algier, Baron Reh binder tilkiendegives, at han var tilbagekaldt og havde at reise hjem, under Foregivende af svageligt Helbred. Fregatten skulde dernæst gaae til Tunis, overgive Consul G. Olsen hans Udnævnelse til Consul i Algier og bringe ham didhen, alt under korteste Ophold.

Den 3de Marts 1797 hejsede Wille Commandoen og halede ud af Bommen. Den 24de Marts lettede han fra Kiøbenhavns Rhed, og passerede Sundet ud den 26de. Uagtet han gif norden om Skotland var han allerede den 11te April paa Høiden af Cap Finisterræ, hvor han traf ind med en engelsk Eskadre. En Fregat, la Revolutionaire, jagede Najaden, „men forgiæves“ skriver Wille „skulde den have jaget mig, dersom jeg ikke havde villet brase op.”

Den 16de April kom Najaden til Ankers paa Tangers Bugt, hvor 4,000 Piastre bleve udfibede. Consul Blicher Olsen vilde ikke have de resterende 16,000 iland, da han altfor vel kiendte Usikkerheden i at have et saa kostbart Depositum i sit Huus i Barbariet. De bleve altsaa ombord, hvor de siden kom godt til Nytte. Olsen kunde Intet berette om Krigen med Tripolis. Sibraltar var af Spanien erklæret blokeret; der laae desuden der en deel af Englænderne opbragte danske Skibe, som vilde have overhængt Wille om Reclamationer, om han anløb denne Havn; han beslattede sig derfor til at søge Malaga, lettede den 18 April fra Tanger og kom den 19de til Ankers paa Malaga Rhed. Her modtog han, ved den danske Consul Hoppe, den Efterretning at Freden endnu ikke var sluttet med Tripolis.

Med en Convoi af 12 Skibe gif Wille atter Seil fra Malaga. De Ni forlode ham imellem Cap Palos og Formentera,

for at gaae nordenom de Baleariske Der til spanske og franske Havne; tre bleve hos ham. Den 27 mødte han en engelsk Convoi, i hvilken var tre Linieskibe, hvoraf det ene førte Contre-Admirals Flag; det sendte ham en Officier ombord, med Hilsen fra Admiral Nelson, og Begjæring om at medtage et Brev, som skulde afleveres enten i Livorno eller Neapel. Nelson kom fra at have evacueret Porto Ferrajo og bragte Tropperne til Gibraltar. Den 29de forlode de to Skibe af Convoien ham, det tredje en Brig, vilde til sin Ulykke følge ham lige til Malta. Her kom de ind den 2den Mai. „Nær” skriver Bille „havde det kostet Fregatten. En Fisser, som tog sig paa at losse mig ind, tabte Fatningen, da vi i Indløbet fik bak Seil; han lod mig kaste tvende Ankere i Bund, uagtet han vidste, der ingen Holdebund var. Omfider holdt de, og ved vor Flid med at bringe Warp i Land blev Fregatten frelst. Briggen, som var med, forliste derimod. Hans Anker holdt ikke, hans Warp sprang, han drev iland, og i mindre end en Time var der intet mere at see af ham.”

Briggen *Sarpen* laac her i Havnen, tilligemed den forhen omtalte *Chebeque*, der var under Lieutenant *Munchs* Commando. De troede begge at blive seilklare den 8de. Denne Tid forblev Bille her, for at proviantere, eftersee sin Rejsning og rapportere. Den 8de Mai gik han atter Seil tilligemed de to mindre Drølogsfartøier, for at opsøge *Tchetis* paa den af Fisser til sine Smaaskibe opgivne Kendejvoud, under *Lampedusa*; men da *Rajaden* seilede saa betydeligen bedre, end Briggen og *Chebequen*, skilte han sig fra dem om *Aftenen*. Da han den 10de, i Sigte af *Lampedusa*, ikke saae noget til *Tchetis*, satte han Cours for *Tripolis*, og da han den 11te ikke heller der saae noget til den, holdt han det krydsende til om *Aftenen* og satte saa atter Cours til *Lampedusa*, hvor han da endeligen, den 12te, opdagede *Tchetis* i Selskab med de to andre. Bille gik strax ombord til Fisser og overleverede ham Ordre og *Depecher*. Den 13de havde de ondt Veir, saa at der intet Samqvem kunde finde Sted imellem Skibene. Den 14

fandt Overleveringen Sted. Fisker kom ombord til Bille og overgav ham en Memoire, af hvilke det ovenfor meldte, om Tildragelseerne op til det Dieblif, er uddraget; af det videre Indhold anføres her følgende:

„Jeg har stedse troet, og vedbliver i den Tanke, at Blokade
 „for Tripolis (naar Karskiden tillader det) er det eneste Middel,
 „som kan virke paa Paschaens ufredelige Tænkemaade; det er der-
 „for, og tillige i Instruxionernes Bydende, at jeg i Malta har
 „ladet bevæbne det lidet Fartoi, som nu medfølger. Det ikke
 „sieldent indfaldende stille Veirlig, i denne og nær forestaaende
 „Karskid, gjør det særdeles nødvendigt til Blokadens Fortsættelse,
 „at have Fartoiere, som saavel kan benytte Karer som Seil. Un-
 „derstøttet af Fregatter og Brigger vil dette Fartoi altid have den
 „fornødne Styrke til at angribe de tripolitanske Kapere, som paa
 „et omdannet Koffardiesfib nær, hvilket er bevæbnet med 26 Ka-
 „noner, hvoraf 16 ere 6 Pundigere, kun bestaae af Fartoiere, der
 „næsten alle ligne Chebequen selv, og hvoraf nogle endog ere
 „mindre. Styrken af den tripolitanske Sømagt bestod ved dette
 „Kars Begyndelse af:

„1) Det forommeldte omdannede Koffardiesfib.

„2) Tre Kirlanguiser, hver af dem paa 4, 6 à 8 Kanoner
 „(Tegninger af disse medfulgte).

„3) En Gallioth, med en Kanon en course.

„Af disse Fartoiere er den Kirlanguis, som bortranede de
 „danske Skibe paa Patras Dhed, total forliift*); derimod har
 „Paschaen ladet tvende andre bevæbne til Kapere i Candien; han
 „har ligeledes bevæbnet en liden, ubetydelig neapolitansk Prise, der
 „er taklet som Chebeque. Ydermere har han foranstaltet tre à
 „fire Kanonbaade armerede, hvis Hensigt blot skal være, at for-
 „svare Indløbet til hans Havn”.

*) Den blev jaget iland af Fregatten under Indseiling til Tripolis.

Derefter følger Rede for Pengesager, og en Overlevering af 25,000 Piaſtre i rede Penge, ſom Fiſker mener det er godt at have ombord, i det Tilfælde at en paſſende Leilighed tilbød ſig til at ſlutte Freden pludſeligen; da ſaa vægtige Midler i et ſaadant Dieblik vilde være af god Indſyldſe. Til Slutning ſiger han: „Saaledes haaber jeg, at have opfyldt de mig i denne Henſeende „givne Befalinger. Meget ſkal det glæde mig, om diſſe ligefremt „henſkrevne Oplyſninger maae vorde Deres Velbaarenhed til Fyl- „deſtgjørelſe. Al Lykke og Held og ſærdeles ſnart at kunne opnaae „en ſaa nødvendig Fred, er det oprigtige Onſke, hvormed jeg forla- „der og overantvorder Expeditionen til en Efterfølger, ſom jeg for- „ſikkrer den ſandefte Hengivenhed.“

Fregatten *Zhetis* den 13 Mai 1797.

Fiſker.

Commandoen paa Stationen var da nu overleveret i Billeſ Hænder. Efter Aftale vilde Fiſker følge med dem indtil udenfor Tripoliſ, hvor han vilde forlade dem; men da Winden henimod Aften vedblev at være dem imod, opgav han det, og Conſul Lochner overtraadte nu paa Najaden. Etrag efter gif Winden om og blev god for den lille Blokerings-Eſkadre, der nu ſtyrede til ſin Beſtemmelse, og *Zhetis* gif tilbage til Malta.

Vi komme nu til nogle Dage i Najadens Hiſtorie, ſom ikke bedre kunne ſkildres, end ved at lade Bille ſelv tale i hans forſkiellige Rapporter, deels til Admiralitet, deels til Kronprindsen. Den forſte lyder ſaaledes:

Underdanigſt Rapport.

Efter at Hr. General Adjudant Fiſker havde, den 14de ds. om Eftermiddagen, i Sigte af Lampeduſa, overleveret mig Com- mandoen over Briggen *Sarpen* og den lille fragtede *Chebeqvine*, ſamt meddeelt mig alle de Oplyſninger, han var i Beſiddelse af, om Tripolitanernes Styrke med videre (ſee Liſten No. 1)*) ſkiltet vi

*) Denne Liſte er den ſamme ſom findes i Fiſkers ovenanførte Overlevering.

fra hverandre om Aftenen Kl. 7. Fregatten *Ihetis* stak Nord i, og jeg med mine anfortroede Skibe holdt Syd efter, med en god Wind, ned for Tripolis, som vi Dagen efter, den 15de, om Eftermiddagen Kl. 2 fik i Sigte. Winden var paalands, med frisk Kuling. Jeg lod mine smaa Skibe sætte sig i mit Riolvand, og seilede saaledes ind for at recognoscere Havnen. Da vi havde talt Skibene noiagtigen, saaledes som høifølgende Liste No. 2 udviser, stak jeg atter til Winden og krydsede mig tilbage igien. Fæstningen stød forgæves paa os, uagtet vi vare saa langt inde, at vi tydeligen kunde kiende Stedet, hvor Paschaen opholdt sig paa Fæstningen (efter Consul Kochners Sigende).

Dagen efter, d. 16de, med en meget laaber Kuling af Landvinden, stod jeg ind imod Byen, og blev snart derpaa vaer, at sex Skibe, hvoraf de fem vare Naaseilere, vare under Seil ud efter, men de maatte strax efter ankre igien for Stille. Imod Middagen havde jeg en frisk østlig Wind, hvormed jeg kunde komme baade til og fra Landet. Jeg gjorde da Signal for mine Smaaaffibe, ikke at ændse mine Manøvrer, og stod saa ind imod Skibene, deels for noie at examinere dem, deels i Haab om at kunne komme til at give dem et Lag af mine Kanoner; men da jeg var inde paa $9\frac{1}{2}$ Favne Vand, vilde min bekiendte Mand paa ingen Maade at jeg maatte gaae nærmere. Jeg betragtede Skibene noie, og fandt dem af den Force som Listen No. 3 udviser; hvorpaa jeg forcerede Seil udester til mine Skibe. Efter at have ladet anstille Undersøgelse fandt jeg i Chebeqven en meget rask Karl, som vilde paatage sig at lotse mig ind*). Da jeg nu var saa

*) Det var en enoiet Maltheser, som havde været Menegat, og var bleven Kristen igien. Wille gjorde ham ansvarlig med sit Hoved for Fregatten, og det gif ogsaa godt; men hvormeget han vovede derved solte han altsfor godt selv. „Jeg vovede virkelig den Dag mere“ skrev han til Holmens Chef, Commandeur Kierulf „end jeg kunde vinde, ved at løbe ind. „Harde jeg den Dag havt saa meget koldt Blod, som jeg nu har, bagester, havde jeg aldrig gjort det. Men Lyften til

godt kiendt med Fregattens gode Egenfaber, betænkte jeg mig intet Dieblis; vendte ind over, passerede et Steenrev i Læ, som udgjorde Indlobet til Havnen, og her modtog jeg de 6 Eskibes Ild, som virkelig var af temmelig stor Kraft. Jeg vendte lige paa Siden af dem, anbragte mit Lag tilbørlig og gav dem endog noget af Kanonerne agter ud. Vi observerede en utallig Mængde Menneſker ombord paa dem alle. Neppe var jeg kommen vel fri af Steenrevet, før vi saae den hele Eskadre at lette og komme ud efter mig. Jeg braste op, og ventede dem med Rolighed. Det varede da ikke længe, før de alle vare ude og engagerede mig med megen Heflighed, i en tæt sluttet Linie. Imidlertid vare mine Smaafartøier komne ned til mig, hvilket kom mig til megen Hindrer, og kunde endog blevet mig til Skade; men i deres Sted havde jeg gjort som de. Bataillen begyndte Kl. 5½ og varede til Kl. 7½, da alle paa eengang holdt ned paa mig med megen Skrigen, formodentligen i den Hensigt at entre mig. Jeg fyldte mine Seil og skød strax forud, bakkede saa igjen, for at holde mig paa nært Skud. Nu blev jeg vaer en Fremast, med Flag fra Fortoppen, som seilede meget godt, at jage stærkt ind paa Briggen og Chebequinen, der laae i Læ af mig. Jeg holdt strax af, for at kaste mig imellem ham og Briggen, og hvad enten det var Briggens Ild fra dens to *W*digere agterud, som Fregatten *Thetis* har overladt den, eller det var mit Komme med Fregatten, der fik ham til at opgive sit Forsæt skal jeg ikke kunne sige; men han stak til Vinden og blev liggende med Storemersseil bak. Jeg passerede ham da saa tæt agter om, at vi fra Mersene kastede Granater ned i ham, og gav ham det hele Lag, saa vi horte det knage i ham. Da det nu allerede var mørkt, kunde jeg ikke

„at være virksom pirrer mig endnu i Blodet, uagtet det bliver gammelt (han var 46 Aar gammel). Lykken, som Gud
 „ſkee Lov! endnu ikke aldeles har vendt mig Nyggen, og saa
 „et Skib, som jeg nu godt kiender, fristede mig. Det gik
 godt, og dermed er Historien glemt.“

ffionne hvad han derefter gjorde; hans Agterfrib, saae vi, blev meget forskudt. Hans Krydsraae faldt ned, og Briggen havde skudt ham Rhyverbommen overbord. De andre havde allerede stukket til Vinden ind ad Landet til. Jeg torde nu ikke forlade mine Eskibe, da Natten var saa mørk. Havde jeg ved denne Leilighed været ganske alene, vilde jeg have været bedre tilfreds. Jeg har i den hele Action ikke mistet mere end een Mand, Conftabel Frederik Thygesen, som fik en Flintekugle tværs igiennem Livet og døde strax som han var forbunden. Han var en dygtig Karl i sit Fag. Men jeg regner mig dog at have været meget lykkelig, ved ikke at have mistet flere; thi ved at påsere hint Eskib agter om, fik jeg vel ikke et eneste Kanonfud, men saa stærk en Musketfælde, at man tør ligne den ved den stærkeste Hagelbyge. Døktet, Master og Ekraag vidne noksom derom. Fiendens Kugler vare alle sigtede for hoit, saa at intet uden Seil og Takkelaß har lidt hos mig. Jeg har fast ikke et Seil som var løst, uden det er forskudt.

Jeg beder underdanigst om Tilladelse til, at jeg her for det høie Collegium maa tale om den Fornøielse, jeg har havt, ved at see enhver Officier, som jeg har den Lykke at commandere, gjøre sin Skyldighed med største Lyst og Iver, og deres gode Exempel blev troligen fulgt af Mandstabet, som jeg har Marsag til at rose meget; saa jeg tør sige, at Intet er bleven forsømt: vor Konges Tjeneste og den danske Nations Ære besølede Enhver.

Capitainlieutenant Holdt, som commanderer Briggen, maa jeg underdanigst anbefale til det høie Collegium. Hans Eskib seiler slet, men det slaæes godt, og han har manøvreret overmaade vel. Der kom en Ild fra hans to agterste Kanoner, som gjorde dem Ære, der arbeidede med den, og han har forsvaret sit Eskib som en brav Mand.

Lieutnant Munk med Chebequinen manøvrerede ligeledes meget vel, fulgte mine Ordre og Signaler, og gjorde den Ild han bedst kunde, som dog meest bestod i Musketteric.

Dagen efter, den 17de, havde jeg Stille; blev en Ceiler vaer langt borte, gjorde Sagt paa ham; men uagtet Binden friskede havde han for stort et Forspring til at jeg kunde naae ham. Jeg fortsatte alligevel Sagten til lige ind under Fæstningens Kanoner, hvor han gik til Ankers. Det var et tremastet Skib under tyrkisk Flag. Alle Skibene fra forrige Dag laae heelt inde i Havnen, under Fæstningen; og jeg vil meget tvivle paa, at noget i Hast kommer ud igien. Jeg har nu alene det Haab at fratage ham, hvad der kommer ud eller ind.

Fregatten Rajaden, under Seil den 18de Mai 1797.

underdanigst,

Bille.

N. S. Af Briggen's indkomne Rapport, som hermed følger, sees at han kun har faaet en Mand bleeseret *).

- *) Saavel ved denne Rapport, som overalt, hvor jeg i det Følgende har udfæret hele Rapporter eller Breve, eller og kun Fragmenter af dem, har jeg tilladt mig, ikke alene at rette Ortographien og afrunde Stilen, men ogsaa at tilføie eller udelukke hele Sætninger eller større Dele. Det første har jeg troet en Pligt imod Læseren, hvem det sielent, og idetmindste ikke her, kan være om at giøre, at faae en bogstav- og ordret Afskrift, med alle de franske Ord og andre gammeldags Skrivesmaader, som paa den Tid vare Skik og Brug; men en tre, noiaagtig og tydelig Beretning om Begivenhederne. Dette Diemeed opnaaes vel som oftest, ved at afskrive Rapporter og Breve, men det er ikke derfor nødvendigt at giengive dem med selve den gammeldags Indklædning, der engang ikke fandtes en Wanziir, men som nu kun stoder vort mere uddannede Skionhedsbegreb.

Hvad det angaaer, at jeg stundom har tilføiet hele Sætninger eller mere, da maa jeg forklare det saaledes: For enhver større Begivenhed har jeg altid havt tre, fire, ja fem Rapporter og Breve for mig til Raadforelse, nemlig til Admiralitetet, Grev Bernstorff, Holmens Chef, til Kronprindsen, Grev Schimmelmann, Commercecollegiet. Uagtet alle disse Breve ere i Hovedsagen af eens Indhold, findes der

Al Capitaintenant Hølsk's Rapport meddeles her kun den Deel af samme, der omhandler hans Andeel i Affairen.

„.... vendte strax og, i Bendingen, da vi paa samme Tid „var paa Skud nær, gav vi de fiendtlige Skibe vort hele Styr= „bords Lag, samt af de agterste Kanoner; hvorpaa vi holdt under „den Commanderendes læ Laaring, og gjorde to Slag, for at „komme de fiendtlige Skibe nærmere, da vi derved kunde gjøre, „og gjorde desto kraftigere Birkning med vor Skydning. Var i „Læ og paa den bagbords Laaring af den Commanderende, da jeg „prajede og spurgte ham, om han havde noget at befale i Særde= „leshed, hvortil blev svaret, at vi skulde holde os forlig og iøvrigt „manøvrere for at afslutere Chebequinen, hvilket alt blev efterfulgt. „Vi bataillerede fra førstbemeldte Tid uafbrudt, saa godt vi kunde, „da en svær Chebeque holdt ned paa vor luv Laaring, og det saa „nær, at vi hvert Dieblik ventede Entring. Vi holdt da noget „lettere, for at komme til at bruge vore 6^{te}digge Retraite-Kano= „ner, som vi havde faaet fra Fregatten Thetis, og som i denne

dog ofte Tanker, Forklaringer og Oplysninger i nogle, som ikke findes i den Rapport eller det Brev, som jeg har valgt at anføre in extenso, og hvor jeg fandt en eller anden af disse tienlig eller nødvendig til at fuldstændiggjøre Læserens Begreb om Tingen, der betænkte jeg mig ikke paa at optage den her. At der ligeledes i de originale Breve ofte forekomme Steder, der berøre Gienstande, som ingen Interesse kunne have for Læseren i Almindelighed, saasom om Skibets indre Tjeneste m. m., og at jeg her har udeladt alt slikt, behøver vel ingen videre Retfærdiggjørelse; jeg frygter kun, at jeg ikke har udeladt nok. Men hvad jeg stedse har haft for Øie er, at tolke Villes Mening med Noiagtighed; og dette er ikke faldet mig vanskeligt; thi ligesom han, sit hele Liv igiennem, aldrig havde mere end een Mening om en Ting, den han uden Sky sagde til Hoie og Lave, naar han dertil fandt sig beføiet, saaledes tolke hans Breve til alle de forskjellige Auctoriteter eller Private, han i den Tid stod i Correspondence med, aldrig mere end een bestemt Mening om den samme Gienstand.

„Affaire gjorde os væsentlig Tjeneste. Vi gave ham adskillige
 „Skud forind med samme Kanoner, samt med Geværer og Pisto-
 „ler, indtil Kl. 8, da den Commanderende holdt ned paa ham,
 „hvorpaa han dreiede af fra os, og vi holdt efter Fregatten fra
 „Landet, N. O. og Ost over.”

„I Slutningen af Bataillen blev Matros af 2den Division,
 „7de Compagnie, No. 71, Corfits Frandsen skudt i den høire Arm
 „med en Musketkugle. Denne Bleszure er paa ingen Maade
 „farlig, hvilket saameget mere glæder mig, som denne Mand er
 „en af mine bedste Folk.”

„Vi forefandt efter Affairen, endeel af vor Takkels overskudt,
 „120 Musketkud og 3 Kanonskud i vore Seil, samt endeel Mu-
 „sketskud i Rundholter og Skraag. Batteriet blev visiteret, og
 „Alt sat i behørig Orden til klart Skib.”

„Hvad mit Batterie angaaer, saa kan man, naar man har
 „skudt 3 Skud med en Kanon, ikke holde Rapperten rolig, da
 „Reculen er saa stærk, at den har sat Mærker paa mine Vares-
 „Rundholter, som laae paa Dækket; og hvor der intet var at
 „reculere imod, sloge de Svøberen af og kastede sig langsfiids i
 „Skuddet.”

„Officiererne herombord kan jeg ikke noksom rose, for deres
 „udviste Mod og gode Conduite under Bataillen, ligesom ogsaa
 „Mandskabets Raskhed og gode Forhold fortienet al hæderlig Om-
 „tale; og naar jeg havde 20 Mand til, vilde jeg kunne gjøre
 „meget mere.”

ærbødigst
 Holdt.

Briggen Carpen den 17de Mai 1797.

Carpen skød i denne Affaire: med 18 ^{1/2}digere 75 Skud.

6 — 12 —

Flinter 32 —

Pistoler 16 —

Det er rimeligviis ifølge denne Rapport fra Capitain Hølek,
 at Bille skrev til Admiralitetet, under 18de Mai, i en anden

Rapport: „Skulde det hoi Collegium beslutte at sende en Brig
 „endnu herud; hvilket jeg, efter hvad jeg nu kiender til Zingen,
 „holder for nødvendigt, tillader jeg mig underdanigst at giøre Fore=
 „stilling om, at den maatte faae 6^Widige Kanoner langt Skyts,
 „istedetfor de korte 18^Widere, samt at den maa faae 20 à 30
 „Mand mere Besætning; derved troer jeg, den vilde være til me=
 „get mere Nytte.” I samme Rapport siger han: „Som den
 „omtalte Chebequine aldeles ikke seiler, ikke kan forsvare sig selv,
 „og, besat med fremmed Mandskab, ikke er at stole paa; seer jeg
 „mig nødsaget til at lade ham ved Briggen convoiere til Malta,
 „for der at beaffediges. Briggen skal med det samme fylde
 „Wand for mig og derpaa bringe Chebequinenes danske Besætning
 „tilbage. Jeg maa ret meget beklage, at jeg ikke var alene i
 „denne Affaire: for at dække de smaae Fartøier torde jeg ikke gaae
 „til Luvart af Fienden, thi da havde hine strag været Pris; men
 „uden at gaae til Luvart af Fienden kunde jeg ikke affiiare ham
 „fra Landet o. s. v.”

Vi see af disse forskiellige Rapporter, at Briggen og Chebe=
 quinen forlode Najaden den 19de Mai, og gif tilbage til Malta.
 Wille vedblev at krydse, for at holde Tripolis tæt blokeret, og i
 det Haab — som han skrev til Commercecollegiet — „en af Da=
 gene at spille Fienden et Puds.” Hvorledes denne Campagne
 imidlertid fort efter endtes med en Fredslutning, der skiondt kost=
 bar nok, dog var saa ærefuld, som den, efter de Tidens Unskuelser
 og Omstændigheder, kunde opnaaes med en barbarisk Magt, ville
 vi bedst erfare af Willes Brev til Kronprindsen, dateret den 2den
 Juni 1797, saaledes lydende:

Underdanigst P. W.

Deres kongelige Høihed ville naadigst tillade, at jeg underda=
 nigst tilstiller Dem disse Linier, for at melde Dem, at Freden med
 Tripolis nu er sluttet, den gamle Traktat fornyet og underskrevet
 fra begge Sider.

Under 18de f. M. affendte jeg min underdanige Rapport til det kongelige Admiralitet, om en Affaire, som jeg to Dage forhen havde havt med 6 tripolitanfke Corsarer, en lille Miils Afstand fra Byen, hvilken Rapport jeg haaber er rigtig tilhændkommen. Jeg vedblev at krydse, og opholdt mig stedse for Havnen, uden at observere noget af Betydenhed, indtil den 22de om Morgenen, da jeg blev vaer et Fartoi at komme ud fra Byen med engelsk Flag agter oppe. Det var den engelske Consul, som Paschaen havde overdraget den Commiſſion at gaae ud til mig med et Brev fra vor Agent i Constantinopel, hvilket Paschaen havde aabnet, og for at høre om jeg vilde underhandle med ham om Fred, i hvilket Tilfælde han bad mig at heise et hvidt Flag, som han fra sin Side vilde repetere, til Tegn paa at Fiendtlighederne fra begge Sider ophorte saalænge. Tillige begjærede han, at jeg selv, eller en Officier paa mine Begne, vilde komme iland, da han ikke ønskede at underhandle med Lochner. Jeg antog hans Forslag, heisede det hvide Flag, og sendte Lieutenant Holm og Consul Lochner iland. De kom begge tilbage, Dagen efter, med Svar, at Paschaen virkelig var tilbøielig til at giøre Fred, men at hans Pretensioner vare meget høie. Paschaen og Consulen vare imidlertid blevne forligede, ved det at han erfoer, at Consulen ingen Deel havde i den algierfke Ambassadeurs Komme; thi den Sendelse har meget forbittret ham. Efter megen Correspondence imellem Consulen og mig, da jeg (forſaavidt jeg troede at kunne blande mig deri, efterdi Consulen alene er instrueret og autoriseret af Commercecollegiet om Betingelserne for Freden) stedse stod paa, ikke at antage Freden paa saa haarde Vilkaar, tilskrev Consulen mig det sidste Brev, hvori han forestillede mig Nødvendigheden af at slutte Freden nu paa de Vilkaar, han havde faaet det bragt ned til, og at han alene vilde være ansvarlig for Handlingen. Her hørte alle Indvendinger op fra min Side, og jeg fulgte Consulens Forlangende, som var, at jeg vilde ankre for Byen med min Fregat og komme iland. Jeg kom da til Ankere

den 25de; blev strax saluteret fra Kastellet med 21 Skud, hvorefter jeg gik iland. En Copie af Consulens Brev har jeg sendt til Hø. Exc. Grev Bernstorff.

Conditionerne ved Freden ere, efter Consulens Eigende, disse: Danmark betaler i alt 75,000 Piastrer fortes, og hvert 4de Aar skal Paschaen have en Present, eller han, ligesom hans Fader har gjort, sender en Ambassadeur. Regningen er opsat saaledes: for Freden eller for hans Thronbestigelse 50,000 Piastrer; for 21 Slaver 21,000 og til hans Ministre 4000, hvilket tilsammen gjør 75,000 Piastrer. Dette skal være Vilkaarene, Amerikanerne have faaet Freden paa; dog med den Forskiel, at Consulen, som nu ventes, bringer desuden sin Consulat:Present, bestaaende af 12,000 Piastrer, en Brig paa 14 Kanoner, endeel Skibstømmer, Lougrørk o. s. v. Her i Tripolis er der kun een Stemme om at Freden, vi have opnaaet, er den ærefuldeste, der nogensinde er sluttet, og efter Omstændighederne for meget godt Kiøb. Mit høieste Onske er nu, at Deres kongelige Høihed maatte være af samme Mening, hvilket jeg vil ansee for min høieste Belønning.

Uf medfølgende authentiske Liste vil Deres kongelige Høihed naadigst erfare Paschaens Styrke. De, som der findes dette Tegn (*) ved, vare alle med i Bataillen den 16de. Det venetianske Skib paa 32 Kanoner var ikke med, thi dengang hørte det ham ikke til. Det er kommet med hans Ambassadeur fra Constanti-nopel. Paschaen fik strax Lyst til Skibet, og da han ikke kunde faae det tilkiøbt, tog han det med Magt og sagde til Consulen, at Republiken kunde betale det for ham.

Til Ære for den danske Nation, og til Satisfaction for mig kan jeg berette Deres kongelige Høihed, at Korsfarerne have den 16de faaet dygtig Prygl. Der er et tremastet Skib, taklet som en Polakre (den jeg i min Rapport af 18de Mai omtaler at ville entre Briggen) der alene har faaet 8 Grundskud, samt Krydstang, Begineraae og Klyverbom bortskudt, over 100 Døde, samt en Mængde Saarede. Det amerikanske Skib, som en engelsk Rene-

gat fører, har faaet to Grundskud, samt to Kanoner demonte-
 rede, hvorved et Par Dækbsielker i ham ere knækkede. Han har
 ogsaa mange Dode og Saarede. Iblandt de første er Renegatens
 Svoger. Mine Sommermand have efter Paschaens Forlangende
 arbeidet ombord paa hans Skibe, efter at vi vare blevne gode
 Venner; fra dem har jeg denne Rapport. Hvad Skade de andre
 Skibe have faaet kan jeg ikke med Visshed sige; men efter Con-
 sulens og de danske Slavers Sigende, skulle de alle have faaet til-
 borlig. Alle Fangerne maatte tiene ombord i Skibene den Dag,
 og hørte da intet andet, end at om en Time skulde Fregatten vare
 indbragt. Der var mere end 2000 Mennesker ombord. Jeg har
 nu lært at kiende Paschaen af Tripolis, og maa tilstaae, at man
 i Kiøbenhavn ikke har havt de bedste Efterretninger om hvad han
 er værd. Han er nu allerede af Betydighed, men vil blive det
 endnu mere om en ganske soie Tid, ifald han ikke paa nogen
 voldsom Maade kommer af Dage. Han er 24 Aar gammel; er
 aldeles blottet for Opdragelse; har henlevet sin Ungdom imellem
 Biergene, blandt vilde Dyr; han er Despot og Tyran i hoieste
 Grad og lader sig kun regiere af sine Lidensfaber. Han bliver
 meget smigret af Porten, og hans Umbassadeur har der været
 meget vel antaget. Han har af Porten faaet i Present to velar-
 merede Skibe, foruden et tredie ladet med Krudt og Kugler; og
 det som smigrer ham meest af Alt er, at han har faaet Tilladelse
 til at føre Flag fra Stortoppen af sine Skibe, hvilket er et Ud-
 mærkelsesstegn for dem der betragtes som en betydelig Somagt, der
 kan komme Porten til Hielp naar den bliver angreben. De an-
 dre europæiske Magter fordærve ham aldeles; det er grusomt hvad
 Spanierne, som ingen Handel have, betale ham; t. Ex. nu ven-
 tes dagligen 500 Stykker Geværer, ligesaamange Pistoler, samt
 et Soloservice og endeel Krudt. England skal nu sende ham et
 lille Partie Metalkanoner og maaskee en lille Fregat. Frankrig
 har lovet ham en Fregat. Der er fast Ingen uden at de jo
 smigre ham overordentligen. Han har ikke undseet sig for at sige

til den spanske Consul, da denne spurgte ham, hvor den danske Consul skulde heise sit Flag, eftersom dennes Huus var givet til den nordamerikanske Consul: „O! lad ham blot heise det et Sted, der skal snart blive et andet ledigt, naar Fregatten er gaaet.” Og hans Fortrolige, Renegaten, siger, at de strax skulle gaae ud at krydse paa de Eveneske; og derefter vil det komme til Venetianerne.

Ved min første Audients, som var den 26de f. M., blev mig overleveret de danske Slaver, som vare 21 i Tallet; den to og tyvende er en lille Dreng fra Christiania, som de havde faaet til at fornegte sin Tro; han bliver nu som Page hos Paschaen, og kan derfor ikke erholdes. At beskrive den Glæde, som disse ulykkelige Landets Born viste ved Giennerholdelsen af deres Frihed, staaer ikke i min Magt. De udøste de varmeste Betsignelser over Regieringen, for deres Løsladelse. Deres Behandling har været haard, og ikkun faa af dem have beholdt deres Helbred.

Efter at Freden var aldeles sluttet, maatte jeg endnu tilsidst paa Consulens Requisition forære min Chalup til Paschaen. Consulen skrev mig til, at jeg ikke kunde undslaae mig for det, og at det var nødvendigt at foie ham i sliq en Bagatel. Han vilde ogsaa have 20 Tønder Krudt, som jeg ikke havde. Imidlertid sagde Consulen mig, at det vilde have giort for megen Sensation, at erklære dette, og at han desbaarsag har været nødt til at give det en anden Vending, imedens jeg paa hans Requisition maa anskaffe det paa Malta og sende det hertil. Jeg maa tage alt dette for gode Varer. Imidlertid bad jeg Consulen, ikke at give Svaret nogen anden Vending end den, at jeg ikke, under Straf af Kassation, torde blotte min Konges Skib for Krudt.

For at faae denne min underdanige Skrivelse affendt, og den for den danske Skibsfart i Middelhavet saa interessante Nyhed om Freden saa snart som muligt bekendtgjort, er det at jeg sender Briggen Carpen directe til Malaga. Jeg selv gaaer til Malta, hvorfra jeg skal besørge Efterretningen udbredt til alle

franske og italienske Havne, og til de barbariske Havne ere Expresser allerede affendte herfra Tripolis.

Unbefalende mig fremdeles i Deres kongelige Høiheds Bevaagenhed.

underdanigst

Bille.

Liste paa Paschaen af Tripolis Sømagt.

- * Et amerikansk Priisfisk paa 28 Kanoner, nemlig 20 Stykker 12 *W*digere og 8 Stykker 6 *W*digere.
- * Et Fregatsfisk paa 28 Kanoner, nemlig 20 Stykker 12 *W*digere og 8 Stykker 8 *W*digere.
- * Et d^o. taklet som Polacre paa 28 Kanoner, bestaaende af 18, 12 og 6 *W*digere.
 Ann. De 10 sidste ere fra Constantinopel.
- * Et Priisfisk fra Christiania paa 18 Kanoner, bestaaende af 4 Stykker 18 *W*digere, og 14 Stykker 12 *W*digere.
 Et venetiansk Skib paa 32 Kanoner, bestaaende af 22 Stykker 12 *W*digere, og 10 Stykker 6 *W*digere.
- * En Chebeque paa 12 Kanoner, alle 6 *W*digere.
 En d^o. af samme Force.
- * En Kanonbaad paa 6 Kanoner.
 To andre Kanonbaade.
 Fem Galleier.
 To Skibe ere ude paa Krydstog, nemlig en Brig paa 14 og en Galioth paa 8 Kanoner.
 To Corsarer, kjoebte paa Den Candia, ere endnu ikke komne her til, mig altsaa ubekjendte.

Copier af denne Liste bleve sendte til Greverne Bernstorff og Schimmelmann.

Billes Brev til Grev Bernstorff er af samme Dato og Indhold; dog findes nogle andre Punkter berorte deri, som her ikke bør forbigaaes. Saaledes siger han:

„Hvad Brevet fra Baron Hübsch i Constantinopel angaaer, hvilket den engelske Consul bragte mig, efterat Paschaen havde læst det, da handlede det om en Waabenstilstand paa 6 Maaned. Men denne vilde Paschaen paa ingen Maade vide noget af, at sige, hvormed jeg var meget vel tilfreds; thi jeg havde ved mig selv besluttet, enten Freden strax eller ogsaa Krig, da 6 Maaneders Waabenstilstand vilde have været formeget i Desfavneur af os, fordi den gode Aarstid vilde derved gaae ubenyttet hen.”

Hvad denne Sag om Hübschs Underhandlinger angaaer, da ville vi faae Leilighed til nærmere at berøre den; men forinden ville vi tilendebringe Beretningen om Najadens Ophold for Tripolis. Bille skriver endvidere i samme Brev, til Grev Bernstorff:

„Maa jeg underdanigen melde Deres Excellence en Sag, som formodentlig vil komme Dem for Øre. To Dage efter Bataillen, den 18de, kom der en liden fransk Brig seilende ud fra Tripolis; den var ladet med Korn for Alexandria, og havde endeel Tyrker ombord. Jeg skød et skarpt Skud efter den, hvorpaa den strax skød 3 løse Skud som Salut. Efterat jeg havde examineret den, spurgte jeg Skipperen, om hans Consul ikke havde bekiendtgiort ham, at den danske Force i Middelhavet blokerede Tripolis, hvilket han sagde ikke at være ham bekiendt. Jeg bad ham da at gaae tilbage og forblive indtil vore Affairer med Paschaen vare bragte i Rigtighed, eller om han vilde udløse, skulde han som neutralt Skib faae Lov at passere; hvorpaa han gik tilbage. I denne Anledning har jeg et Par Gange corresponderet med den franske Consul, Mr. Guys, hvorpaa Enden blev, at jeg, for at være fri for videre Underhandlinger med ham, bad ham at følge sine Instruxioner og melde Tingene hjem, da jeg ikke kunde, for hans eller Nogens Skyld, handle udenfor mine Ordre; og som, Dagen efter, Underhandlingerne med Paschaen begyndte, og Fiendtlighederne fra begge Sider ophørte, havde Briggen Frihed til at kunne gaae ud; men da var den bleven søk, saa at den først den 27de gik atter til søs. Consulen har i meget bestemte

„Udtryk forlangt, at jeg skulde give Briggen Salut igien; og for den spanske Consuls Skyld, som gierne vilde jevne den Sag, tilstod jeg, at naar den seilede og atter vilde salutere med tre Skud, vilde jeg give den to Skud, istedetfor et; men den seilede uden at salutere. Han har siden sendt en Protest til vor Consul i Livorno, saaledes som jeg nu har havt den Være at indberette Sagen, og hvorpaa jeg ikke svarede andet, end at jeg fuldkommen vedstod det Hele, som det var forklaret. Den Dag, jeg kom til Ankers med Fregatten og blev af Castellet saluteret med 21 Skud, vaiede alle Consulernes Flage; men den Franske havde den Uforskammenhed at stryge sit, netop da Saluten begyndte, og har siden ikke ladet det vaie, ligesom han heller ikke har aflagt nogen Visit.“

Slutningen af Brevet indeholder en Ubefaling for den engelske, men især for den spanske Consul, som havde været behjælpelige ved Underhandlingerne, og som, den Sidste især, under Krigen havde taget sig saameget af de danske Fanger.

Affairen med den franske Consul var ubetydelig i sig selv, og havde ingen videre Følger; men det er mærkeligt nok, at det netop skulde være Repræsentanten for den Nation, som man her hjemme meest ventede Understøttelse af til Fredens Gienerholdelse, der var den eneste som viste det danske Flag Uvillie, ja personlig Uartighed ved denne Leilighed.

Consul Lochners Brev til Bille, af hvilket Copie blev sendt til Grev Bernstorff, lyder saaledes oversat fra det Franske:

Min Herre.

Jeg var hos Paschaen igaarsted, strax da jeg var kommen iland fra Fregatten; men der var ingen Mulighed i, at faae ham til Fornuft. Alt, hvad De havde paalagt mig at forestille ham, var til ingen Nytte, da Storherrens Brev eller Firman ikke var os til nogen Tieneste. Vi vare endog paa Rippet at bryde Underhandlingerne for tredie Gang; men da jeg kiender af Erfaring, at man ved at vinde Tid vinder Alt i dette Land, forhalede jeg

under en Skingrund mit Ophold iland til idag, hvorpaa han da, ved min Tilbagekomst fra Slottet, sendte den spanske Consul følgende Ultimatum:

(Her følge de ovenmeldte Conditioner, som ere satte efter det som Amerikanerne have betalt. Presenten hvert 4de Aar skulde beløbe sig til en Værdie af 14,000 Piastre, eller ogsaa han vilde sende en Ambassadeur til Kiøbenhavn, hvilket han vilde overlade til Kongens eget Valg.)

Jeg maa bede Dem, Hr. Capitain, at tage disse Conditioner i noie Overveielse. Det er sandt, at de meget overstige vor Fuldmagt, men naar jeg betænker de umaadelige Summer, som denne Krig har kostet og vedbliver at koste, i Armeringer, saavel som den Skade den forvolder Handelen, paa en Tid da Fragterne betales saa høit, troer jeg Dpoffrelsen kun liden. Desuden maae vi høre hans Mod, og forhøie hans Paaastand et Tusind Piastre. Man frygter os nu; vor Marine er høitaget; lad os benytte det, maaffee kan en eller anden Modgang berøve os Alt. De har selv seet, hvor vanskeligt det er at blokere denne Havn med en Fregat og en Brig, og at Paschaens Styrke vøyer dagligen.

Storherrens Firman kommier meget for sildigt; det borde have kommet medens Paschaens Ambassadeur endnu var i Constantinopel, maaffey det da kunde have havt nogen Virkning; men endogsaa i det Tilfælde vilde det neppe have gaaet os bedre end de Svenske, med hvilke man agter at begynde, saasnart vor Fred er sluttet. Man har ladet sig narre i Constantinopel af den tripolitanske Ambassadeur, som kun har lagt an paa at sætte sine Planer igiennem, og at faae sin Herres Forøringer udleverede, sikker paa bagefter ikke at gjøre det Mindste af hvad han havde lovet, og man har allerede i November Maaned, f. A., forsikret mig, at Everrigs Fred ikke vil vare længere, end til Achmet Bey's Tilbagekomst fra Constantinopel. Man har givet H. E. Grev

Bernstorff en aldeles feil Underretning, ved at sige ham, at Sverrigs Fred har kostet 40,000 Piastre. Det kan være, at de have betalt denne Sum til Portens Ministre, men til Dato har Paschaen ikke faaet en Skilling deraf, det kan jeg forsikre Dem.

Jeg beder Dem, Hr. Capitain, at tage alt dette i Betragtning, og dersom De ikke som Militair troer at kunne tilstaae det Forlangte, tager jeg Ansvarligheden paa mig selv, da jeg troer at slutte en ærefuld og fordeelig Fred for Staten, og kan jeg tillige love Dem, at den, sluttet paa disse Vilkaar, skal blive af Varighed.

Jeg har den Ære o. s. v.

Lochner.

Uf alle disse Rapportter og Breve have vi da seet, hvorledes Freden blev sluttet, og at Bille, den 26de ved sin Audients hos Paschaen, fik de 21 danske Fanger udleverede. Den 1ste Juni kom Briggen tilbage fra Malta, hvor den havde fyldt Vand for Majaden. Den 2den blev Traktaten imellem Danmark og Tripolis fornyet og underskrevet. Den lyder saaledes:

Gud alene Æren!

Hensigten og Indholdet af denne Traktat er, at den nu fornuftige og forsigtige Commanderende Steen Bille, Kammerjunker hos den med høie Indsigter og giennemtrængende Forstand begavede Monark, Christian den Syvende, Konge til Danmark og Norge o. s. v., tilligemed vor Ven Johan Frederik Lochner, forbemeldte Majestæts Consul, have fremstillet dem for den med mange Kundskaber begavede Prinds, Enevoldsherre og Centrum af Tripolis tappre Landskabs Regiering, som han beskytter og forsvaret for al mulig Overlast, Prinds og Herre Yusuf Pascha, Søn af Ali Pascha, Søn af Mohammed Pascha, Søn af Hamed Pascha Caramanli, som Gud ophøier, hans Throne. Man har handlet om at forevige Venfabet og igien tilveiebringe Freden, hvilken man har fornyet og forbedret, paa de gamle Betingelser og Indholdet af nærværende Traktat, fastsat i vor Oldfaders Tid, Mohammed Pascha, og igien bekræftet af vor Fader Ali Pascha.

Hermed bekiendtgjøres, at fra denne Dag og for Fremtiden den danske Nation og alle dens Skibe skal nyde de største Væresbeviisninger, ligesom de meest yndede Magter, med hvilke vi leve i god Forstaaelse; at alle de Privilegier som blive dem tilstaaede ogsaa skulle blive hans danske Majestæts Undersaatter tilstaaede, uagtet at samme ei findes udtrykkelig anførte. Utsaa paa den Maade har man fornyet Freden, som er bleven undertegnet i Nærværelse af Divanet, Landets Kiaja Bei og de Store i Regieringen, hvilket bevidnes ved dens her understaaende Eegl.

Givet i Tripolis i Barbariet den 1ste i Maaneden Hegie 1211, som kommer overeens med den 31te Mai 1797.

(Følger Underskrifter og Eegl).

Bille havde derpaa en Afskedsaudiens, ved hvilken Keilighed Paschaen forærede ham en Sabel og sagde ham en meget smigrende Compliment. Samme Eftermiddag sendte Paschaen en Present af Forfriskninger til Fregattens Mandskab, og til Folkene paa den Slup, der blev ham foræret af Bille, skienkede han 100 tyrkiske Piastre. Bille lettede samme Aften og satte Cours for Malta; men Carpen blev liggende efter, fordi den skulde medtage for Paschaen nogle Passagerer, der skulde sættes i Land i Algier og Tangier. Carpens Bestemmelse var, som forhen ondtalt, at bringe Efterretningen om Freden til Malaga, samt der aflevere Breve til vor Minister i Madrid, der skulde udvirke Tilladelse til at udfibe Piastre fra en spansk Havn. Dernæst skulde den vise sig i Estrædet ved Gibraltar. Det kostede altsaa Intet, at vise Paschaen den begjærede Tieneste, hvorved man da opnaaede noget længere Frist for Betalingen af den skyldige Summa, hvis yderste Termin ellers var fire Maaneder.

Det vil nu nok være det rette Dieblif, til at drøfte nærmere de allerede tidtomtalte Underhandlinger, foretagne paa Generaladjutant Fiskers Unmodning af Baron Hübsch i Constantinopel:

Den tripolitaniske Ambassadeur, med hvem disse Underhandlinger

havde fundet Sted, kom tilbage til Tripolis med det Eskib, som Bille jagede forgæves den 17de Mai. Med ham fulgte det Brev fra Hübsch til Fisser, som Paschaen sendte ud til Bille med den engelske Consul. Hübsch meldte deri, at han havde sluttet Freden, der skulde begynde med en Waabenstilstand paa 6 Maaneder, og taler om et Brev fra Capudan Pascha til Paschaen af Tripolis, samt om Storherrens Firman, af hvilke han sendte ham Copier. Men disse Copier fulgte ikke med dette Brev. Paschaen havde brudt det; formodentligen havde han da holdt hine Copier tilbage, og i alle Tilfælde agtede hverken han eller Achmet Bey det mindste derpaa. Da Lochner kom iland tilfod vel Paschaen at disse Documenter eksisterede, men han vilde ikke vide noget af Waabenstilstanden at sige og respecterede heller ikke Firmanet. Hvad Brevet fra Capudan Pascha angik, da ansaa han det kun som et privat Brev, hvori denne bad ham, for deres Venkabs Skyld, at gjøre Fred eller idetmindste en Waabenstilstand paa 6 Maaneder. Smidlertid sluttede Lochner Freden.

Da Briggen Sarpen kom tilbage fra Malta den 1ste Juni, medbragte den Breve fra General Adjudant Fisser, som var afgaaet derfra med Thetis den 24de Mai, og da Bille selv kom til Malta modtog han Duplikaterne af disse samt Copierne af Capudan Paschas Brev og Storherrens Firman; alt fra Hübsch, adresseret til Fisser. Alle disse Depescher gik ud paa, at Hübsch havde ved Capudan Paschas Mellemvirkning erholdt et Firman fra Storherren, hvilket tilligemed et Brev fra Capudan Pascha selv, befalede Paschaen af Tripolis at gjøre Fred, og at denne skulde slutes paa de samme Vilkaar som den gamle Traktat, samt at den Intet, aldeles Intet skulde koste Danmark. Til den Ende var en Waabenstilstand oprettet paa 6 Maaneder, alle Fiendtligheder skulde derfor ophøre, samt alle Priser, tagne 41 Dage efter den 14de April skulde tilbagegives. Det var endvidere en Aftale, at det Eskib hvorpaa Ambassadeuren Achmet Bey befandt sig, ligesom de to Fregatter der af Storherren vare forærede Paschaen, skulde ved

deres Ankomst for Tripolis, eller hvor de ellers maatte møde danske Krigsskibe, heise et hvidt Flag fra Fortoppen, for at tilkiendegive Waabensfilstandens Tilværelse, og derefter skulde de ubehindret passere. Ved at sammenligne Datummerne forekommer det rimeligt, at de to Fregatter ere ankomne til Tripolis, medens Fisser var gaaet op til Malta, kort efter at han havde forgiæves jaget de to danske Priser. Hvorledes ellers forklare sig, at disse Fregatter slet ikke findes paa Fissers Liste over den tripolitanske Force, da de dog begge vare med i Slaget den 16de Mai. Hvad Achmet Bey angaaer, da lod det til, som om han selv ikke havde megen Lystro til den sluttede Waabensfilstand, siden han ikke engang heisede det hvide Flag, da Bille jagede ham, men foretrak at prøve paa at undslippe, hvilket desværre ogsaa lykkedes ham. Hübsch siger i et af sine Breve til Fisser, at bemeldte Achmet Bey havde sagt i Constantinopel, at han selv havde været tilstede i Tripolis ved en Conference imellem hans Herre og Fisser, hvor denne sidste havde tilbudt at betale 150,000 Piastre for Freden strax, og 10,000 Piastre aarligen; dette haaber Hübsch er ikke sandt, fordi nu denne ved ham stiftede Fred aldeles Intet skal koste. Han raader Fisser derimod til at holde gode Miner med Achmet Bey, „som en snild og mægtig Mand af megen Indflydelse i sit Land.”

Det synes virkeligen, som om denne Achmet Bey har været snild nok til at føre Hübsch bag Lyset i denne hele Affaire. For det første see vi af Hübschs egne Breve, at efterat Achmet Bey havde opholdt ham flere Dage med Underhandlinger, og det endeligen kom til Underskrifterne, erklærede han, at han aldeles ingen Fuldmagt havde af sin Herre til at slutte en saadan Traktat, at han alene var udsendt med Foræringer og Complimenter til Storherren, i Anledning af hans Herres Thronbestigelse, og at hans Underskrift altsaa Intet betydede. For det andet var det soleklart, at alle Fordelene ved denne Waabensfilstand vare Tripolitanernes. I en og fyrgetyve Dage, fra 14de April at regne, altsaa til Slut-

ningen af Mai Maaned skulde de fiendtlige Kaperere kunne giøre Priser. De paa Candia udrustede Korsfarer kunde i god Mag og No tage de rigtladte danske Skibe, som kom fra Smyrna eller foer i Archipelagus; hvorimod de tre Skibe, som man med Sikkerhed vidste skulde til Tripolis, fik Lov til at passere ubehindret med deres hvide Flag fra Fortoppen. Denne Clausul om de 41 Dage var bleven tilføiet den første Bestemmelse, paa Grund af, at det var nødvendigt, sagde man, at give de Korsfarer, som vare tilsoes, Tid til at erholde Efterretning om Waabenstilstanden; ligesom om man ikke havde det meget simple Middel i Hænde, at lade de Skibe gaae igien, som muligens i denne Tid kunde blive opbragte. Hübsch lod sig ikke anfægte af den Bæmselighed, at Achmet Bey ikke vilde underskrive, han troede Alt vundet ved at Capudan Pascha alene underskrev, som om denne derved gjorde sig ansvarlig for Traktatens Opfyldelse. Hvor meget Paschaen af Tripolis agtede herpaa have vi allerede seet. Men det værste af Alt var, at Hübsch opsatte en Regning til Regjeringen, for denne Fredsslutning, der aldeles Intet skulde koste, paa 49,760 tyrkiske Piastra, hvoraf 40,000 alene for Capudan Paschas bona officia. Om denne Artikel skrev han intet til Fisser, men rapporterede kun hiem, at han havde været nødsaget til at giøre en saadan Bekostning, der dog ikke maatte betragtes som Betaling for Freden, eftersom denne aldeles Intet kostede, men kun som en Gratification til Bedkommende, hvorom han endydermere udbad sig Tauschhed

Hübschs Depescher, denne Sag vedkommende, med Begjæring om Regjeringens Ratification, kom til Kiøbenhavn i Slutningen af Mai. Under 27de i samme Maaned skrev Grev Schimmelmann og Deconomie og Commercecollegiet til Consul Lochner og den Høistcommanderende paa Stationen for Tripolis, og medsendte Copie af Hübschs Breve, der ere af 10de, 12te, 13de og 25de April, tilligemed Instrux for videre Forholdsbregler. Hoffet billigede ikke Hübschs Underhandlinger, men ansaae Tingen nu

engang som skeet og ikke til at ændre, hvorfor man kun maatte være betænkt paa at drage saa megen Fordeel deraf som mulig. Schimmelmann udhæver, i sit Brev til Lochner, de ovenomtalte feile Anskuelse, der have bragt Hübsch til at underhandle uden Basis; det Ubillige i Clausulen om de en og fyrgetyve Dages Frihed til at tage danske Skibe; endvidere at der aldeles Intet er bestemt om de danske Fangers Løsladelse, og at Hübsch har ladet sig nøie med at reclamere de to danske Skibe, tagne i Patras Havn, da han dog havde en saa god Leilighed til bestemt at fordrø Erstatning for deres Opbringelse, men herom er aldeles Intet berørt. Lochner autoriseredes til at slutte Freden, imod at betale 25 à 30,000 Piastrer og desuden 4 à 5,000 for Fangerne Løsladelse. Slutteligen underrettedes han om, at det danske Hof havde modtaget Forsikringer fra den franske Republik, at den vilde gjøre alt hvad der stod i dens Magt for at udvirke os Fred med Tripolis. Hvorvidt den franske Consul handlede i denne Aand have vi allerede ovenfor seet. Brevet til den Høistcommanderende paa Stationen er kortere: Schimmelmann henholder sig til sit Brev til Lochner, beklager Vanskeligheden af at give Instruxioner paa en saa stor Afstand, især efter saa usikre Data, som Hübsches Rapport; han stoler paa, at man vil handle med Conduite, og ønsker, at man kunde med Baabenmagt tiltvinge sig Freden, o. s. v.

Da Billes Svar paa ovenberørte Brev, saavel som hans Breve i denne Anledning til Grev Bernstorff give Oplysning om hvad hans Anskuelse af Sagen var, og hvorledes han desangaaende havde tilskrevet Baron Hübsch, ville nogle Brudstykker af disse her være paa deres rette Plads. Under 15de Juni skrev han fra Malta til Grev Bernstorff: „Magtet Baron Hübsches Brev er af en ganske anden Natur, end den Vending Tingene nu have taget, har samme aldeles ikke foruroliget mig i Henseende til vor Handling. Der var for os ikkun to Veie: enten Freden, paa de Vilkaar den er sluttet paa, eller at fortsætte Krigsen, hvortil Paschaen for sin Person var meget tilbøielig. Con-

„ful Pochner har, som jeg allerede forhen har havt den Ære at
 „melde, troet det nødvendigt og godt for Danmark at antage
 „Freden paa disse Vilkaar, og hvad Baron Hübschs Tractater
 „angaar, da kom de aldrig i Betragtning hos Paschaen. Jeg an-
 „seer det nu for en Lykke, at Freden saa hastigt blev sluttet, da
 „ellers hvad danske Skibe, der havde været i Smyrna, og havde
 „ladet sig forlede til at gaae derfra med Capudan Paschas Passer
 „eller paa Grund af Freden, vilde sikkert alle være blevne
 „tagne, da Paschaen af Tripolis havde to Corsarer i Candia alene
 „for at opsnappe dem o. s. v.”

Billes Svar paa Grev Schimmelmanss Brev af 27 Mai er dateret Malta den 1ste Juli og lyder saaledes, oversat fra det Franske: „Jeg er bleven meget forbauset, ved at læse Baron Hübschs Beretning om sine Underhandlinger i Constantinopel. Deraf som et Brev, som jeg under 15de Juni tog mig den Frihed at skrive til Grev Bernstorff, er blevet Dem foreviist, vil D. Ex. deraf see den besynderlige Maade, Baron Hübsch har behandlet denne Sag paa; mit Svar til ham vil ligeledes tiene til Oplysning desangaaende. D. Ex. vil deraf see, at Baron Hübsch har sagt mig saavel som Hr. Hochepied, vor Consul i Smyrna, at denne Fred ikke har kostet Danmark en Skilling. Han skriver mig endvidere, at dersom man havde henvendt sig til ham strax, skulde han, ved sin Indflydelse have bragt det til det Punkt, hvorhen Sagen nu endeligen er kommen; at Kongen derved havde sparet sine Udrustninger, ved idethoieste at giøre, saaledes som Sverrig, en Udgift af 2000 Piastre.”

„Jeg har, saavel over Tripolis, som over Livorno, tilstillet Baron Hübsch Underretning om vor Fredsslutning; thi uagtet han skrev os saa udtrykkeligen, at hans Underhandling ikke kostede det mindste, vovede jeg ikke at fæste saa ganske Lid til hans Forsikringer, og jeg vil tilstaae D. Ex. at jeg dog ventede en Digting til Regjeringen, i hvilken Forventning jeg da heller ikke er bleven bedraget, ifølge D. Exs. Brev af 27de Mai. At Baron

„Hübſch havde en ſaa uindſtrænket Tiltro til Achmet Bey, var
 „mig allerede Borgen for, at han vilde blive bedraget. Achmet
 „Bey er almindeligen bekiendt for at være et nederdrægtigt Men=
 „neſke, derom ere alle Europæere i Tripoliſ ſenige. Medens jeg
 „laa for Tripoliſ lod jeg ham ſpørge, hvorfor han havde gjort ſig
 „ſaamegen Uimage for at undſlippe mig, da han dog havde et
 „Sikkerhedſpås fra vor Agent i Conſtantinopel? Han lod mig
 „meget oprigtigen ſvare, at han troede ikke, at jeg meget vilde
 „reſpectere et ſaadant Paſ, hvilket beviſer tilfulde hvor oprigtigt
 „han ſelv har meent det med hine Underhandlinger. Derſom jeg
 „havde været ſaa heldig at tage ham, er jeg overbeviſt om, at
 „Sagen ſkulde have ſaaet et fordeelagtigere Udfald for os.”

„Jeg har allerede ſkrevet til Baron Hübſch, og agter med
 „førſte Leilighed at ſende ham et Duplicat, hvori jeg anbefaler ham
 „paa det alvorligſte for Kongens Interesſes Skyld, hvem vi begge
 „have den Ære at tiene, ikke at betale en Skilling til de Folk,
 „han har brugt; da alt hvad de have udvirket deels er til ingen
 „Nytt, deels kommer for ſilde. Kun Baron Hübſches eget Brev,
 „ikke Storherrens Firman, ei heller Capudan Pachas Skrivſe kom
 „mig tilhænde, medens Underhandlingerne fandt Sted. Derſom
 „den gode Herre blot havde havt den Opmærkſomhed at nævne et
 „Ord om de Penge, han havde opofret, vilde han have gjort os
 „en betydelig Tienefte. Mit enefte Ønſke er nu, at forhindre,
 „at Baron Hübſch ſkal gjøre flere unyttige Opoffrelſer for en
 „Fred, ſom allerede er Fædrelandet koſtbar nok, og ſom deſ=
 „uden er opnaaet uden nogensomhelſt Indblanding. Jeg har
 „deſangaande ſkrevet ham til, og haaber at dette Brev maa
 „komme ham tilhænde for D. Eges. Svar paa hans Depecher, ſom
 „meddeleſ ham Fuldmagt til at betale den opgivne Sum.

„Jeg ſmigrer mig med, at Regieringen vil billige min Hand=
 „ſemaade. Den ſtore Uſtand og Uſikkerheden i at correſpondere
 „bringer mig ofte til at handle paa egen Haand og til at gjøre
 „Skridt, for hvilke jeg ønſkede helſt, for min egen Roligheds

„Skyld, at have D. Ercs. Bifald eller Ordre. Jeg haaber kun
 „at D. Ex. vil være overbevist om, at i hvad jeg end foretager
 „mig, har jeg kun Kongens og Landets Vel for Øie.”

Til Grev Bernstorff skrev han, i samme Anledning, i et
 Brev dateret Neapel den 17 Juli: „Jeg har fra Baron Hübsch
 „modtaget mange Breve, og endstjondt de ved mange Leiligheder
 „have været hinanden meget modsigende, stemme de dog alle over-
 „eens i at gientage de samme Ord: „Jeg har Aarsag til at
 „„gratulere mig selv til at have sluttet en fordeelagtig Fred for
 „„vort Hof, uden at det koster en Skilling til den tripolitaniske
 „„Regjering””, og som han siger, at Everrig saaledes havde faaet
 „Freden for 2,000 Piastre, kunde jeg mindst giøre mig Tanke om,
 „at han vilde tilstaae en saa stor Douceur for sit eget Hof. Jeg
 „greb strax den første Leilighed og skrev ham til for at forebygge,
 „om det kun kommer tidnok, at han ingen Udgifter gjør for en
 „Sag, der har været saa frugteløs og saa slet ledet. Jeg tør
 „vel sige: slet ledet, naar han ingen Forsikkring kunde have fra
 „Ambassadeuren Achmet Bey for Freden, og dog havde givet
 „ham et Leidebrev for sig og sin lille Eskadre, som kom saa betids
 „at to af den, hver paa 28 Kanoner, tiente imod mig den
 „16de Mai, bemandede med Christne fra Constantinopel.”

Pf. Billes Breve til Hübsch kan det være tilstrækkeligt at give
 følgende Brudstykke. I det første, dateret 7de Juni, siger han:
 „De vil tillade mig Hr. Baron, at komme tilbage til Deres
 „Breve, i hvilke adskillige Punkter forekomme, som jeg vil tage
 „mig den Frihed at sige Dem min Mening om. De siger:
 „„De seer min Herre, den fordeelagtige Bending det er lykkedes
 „„mig at give vore Affairer med Tripolis. For det første have
 „„vi nu for os en Waabenstilstand paa 6 Maaneder, fra 14de
 „„April at regne, under hvilken Hans Majestæts Undersaatters
 „„Handel er fuldkommen sikret, og i hvilken Tid Freden endeli-
 „„gen kan vorde sluttet.””

„Et Brev af 18de April til vor Viceconsul i Smyrna, Hr. Hochepped, af hvilket han har sendt mig Extract, siger De ligeledes:

„Jeg har den Ære at underrette Dem om, at jeg har udvirket Freden imellem vort Hof og Tripolis. Den 14de d. M. er dette heldbringende Arbeide bragt til Ende, uden at betale noget til hiin barbariske Stat.”

„Endvidere i et Brev af 20de April til Samme, af hvilke jeg ogsaa har Extract, siger De:”

„Af min seneste Skrivelse har De seet, at Freden er tilveiebragt imellem Tripolis og Danmark, og vor Fart er atter fri og uden Fare, at regne fra 24de Mai.”

„De vil dog tilstaae mig, Hr. Baron, at hvad De der fremsetter maa være vort Ministerium i Kiøbenhavn meget behageligt, og at vi her ville komme til at spille en meget ringe Rolle, i Sammenligning med Dem, eftersom vi, der have været paa Stedet selv, have betalt 75,000 Piaastre for Freden, foruden en Foræring af 14,000 Piaastre hvert fjerde Aar. De maa ikke troe, Hr. Baron, at hverken jeg eller nogen Unden vil berøve Dem det mindste af Deres Fortieneste ved deres Underhandlinger i Constantinopel. Paa ingen Maade! Men De maa tillade mig, at jeg siger Dem uden Omsvøb, at det Hele forekommer mig at være lidet grundet, og aldeles hen i Veiret, naar der har været underhandlet, uden at Paschaen synes endog i mindste Maade, at være tagen i Betragtning, da han dog virkelig er en af de meest interesserede Personer i Sagen, og naar hans Svoger Achmet ikke har havt Fuldmagt af sin Herre til at underhandle om Fred. Paschaen tog heller ikke Capudan Paschas Ordre i ringeste Betragtning. Det er ikke den første Gang, Hr. Baron, at en barbarisk Stat har negtet at adlyde Storherrens Befaling. Algier gav os Exempel derpaa for nogle Aar siden. Det forekommer mig ogsaa, Hr. Baron, at naar De lidt længer hen i Deres Brev siger: „Jeg troer det overflødigt her at gientage, hvormeget den ovennævnte Minister Achmet Bey har vist sig forekommende

„„og af god Billie, under denne Sags Forhandling, hvorlunde
 „„han reiser herfra med gode Hensigter og vel endocriné, og
 „„hvormeget denne heldbringende Sags endelige Afgiørelse afhæn-
 „„ger af hans Indflydelse paa hans Herres Anskuelser. Jeg kan
 „„ikke noksom anbefale Dem, at vedligeholde denne Mand's gode
 „„Mening og Hensigt, ved alle mulige Høflighedsbeviser og Afgel-
 „„sestegn,““ giver De ikke utydeligen tilkiende, at De selv er
 „„ikke ganske sikker paa Deres Sag, og at De troer paa Mulig-
 „„heden af, at Paschaen kunde falde paa, ikke at respectere den Fred,
 „„der saaledes uden hans Samtykke er sluttet i Constantinopel.
 „„Heri har De, Hr. Baron, paa ingen Maade taget Feil, og jeg
 „„kan have den Ære at forsikre Dem, at Achmet Bey ikke uden
 „„skielig Grund stialv for sit Liv, da Deres Brev blev oplæst og
 „„oversat for Paschaen af en engelsk Renegat, første Admiral i
 „„Tripolis, der dog havde det Benskab for Achmet Bey, at udelade
 „„den Deel deraf, hvor De holder en saa smuk Looitale over denne
 „„Minister. Det er sandt, at Renegaten herved iagttog sin egen
 „„Fordeel, da han frygtede, ved at opirre Paschaen imod sin Evo-
 „„ger, at bestyrke ham i hans Beslutning at fortsætte Krigen, hvil-
 „„ket aldeles ikke var efter Admiralsens Smag. Denne havde flere
 „„Gange erklæret, at de ikke ønskede at slaaes med Orlogsmænd;
 „„men de vare ogsaa visse paa at miste deres Hoveder, dersom de
 „„negtede at gaae ud, for at angribe min Fregat, hvilket Paschaen
 „„vilde, at de skulde giøre. Renegaten er efter min Mening den
 „„egentlige Marsag til at Freden blev sluttet. Det forekommer mig
 „„ogsaa, Hr. Baron, som at Achmet Beye's Benskab for os, ikke
 „„kan have været saa meget stort, siden han har kunnet sige i Con-
 „„stantinopel, at min Formand, Gen. Adjudant Fisser havde til-
 „„budt 150,000 Piaastre strax og 10,000 aarlig, for Freden, og
 „„det i hans Nærværelse, hvilket er en skamløs Usandhed. De seer
 „„heraf Hr. Baron, hvormeget man kunde stole paa hans gode
 „„Billie for os, ligesom det forommeldte har maattet bevise Dem,
 „„hvormeget hans Endocrinering har været os til Rytte.““

Et andet Sted i samme Brev siger Bille: „Vær imidlertid „forsikkert Hr. Baron, at uagtet Alt, hvad jeg her har hørt den „Være at sige Dem, have vi dog gjort Alt, hvad der stod i vor „Magt, for at drage Nytte af Deres Arbejde, medens vi under- „handlede med Paschaen. Uagtet vi ikke vare saa heldige at have „Deres Copie af Capudan Paschas Brev, kunde vi dog omtrent „slutte os til dets Indhold, og herefter rettede vi vore Skridt. „Consul Kochner sagde endog Paschaen, at naar han vedblev at af- „slaae Freden, vilde han selv strax gaae med Briggen til Constan- „tinopel, for at melde Storherren hans Ulydighed. Paschaen svarede herpaa, at han ikke forlangte bedre o. s. v.”

Det andet Brev til Hübsch er af 1ste Juli, men indeholder intet der er værd at anføre; det er en lang Bebreidelse for at han ikke har underrettet dem om den gjorte Bekostning af de 50,000 tyrkiske Piastre, og en alvorlig Anmodning om ikke at betale dem, om ogsaa Grev Schimmelmänn, som endnu ikke kunde være underrettet om Sagens sande og hele Sammenhæng, autoriserede ham dertil; saameget mere som man, dengang en saadan Authorisation kunde være affendt fra Kiøbenhavn, endnu ikke kunde være vidende om Fredsslutningen for Tripolis af 29de Mai.

Alt Bille ikke handlede overilet, saaledes som Mange, i hiin Tid, da denne Sag vakte megen Interesse, vare tilbøielige til at troe, vil af det foregaaende være Læsere indlysende. Hvorvidt Freden kunde have været opnaaet for bedre Kiøb, naar man havde fortsat Krigen, er vel megen Tvivl underkastet. Man har seet hvorledes Antallet af Paschaens Skibe forsøgedes, og det med svære Skibe, saa at det vilde blevet en absolut Nødvendighed at forsøge vor Styrke i Middelhavet betydeligen. Seer man hen til hvad disse Udrustninger og en langvarig Blokade vilde have kostet Danmark, saa torde vel det Uffslag, man kunde have tiltvunget sig i Paschaens Fordringer, neppe have erstattet de forsøgede Krigsbekostninger; især naar man seer hen til hvor nødvendig vor Eskadrens Nærværelse siden blev i andre Kanter af Middelhavet. I

hvordan alt dette end er, saa opvakte Efterretningen om den hastige og paa saa hæderfuld Maade opnaaede Fred, almindelig Tilfredshed her hjemme. Bille blev tilkiendegivet Kongens Bifald i de naadigste Udtryk; han fik Kammerherrenøglen til Belønning. Fra Grev Bernstorff saavel som fra vedkommende Collegier modtog han de meest smigrende Skrivelser. Malte Bruun besang Slaget ved Tripolis i sin herlige Ode, og Alle prisede Billes kiække Færd og lyknskede Landet til den gienvundne Sikkerhed for Skibsfarten.

Bille kom til Ankers i Malta Havn den 4de Juni; men nær havde han atter lidt Skibbrud i Indseilingen: han fik bak Seil, der faldt Stille, Fregatten drev ned og tornede med Rieret mod en Klippe; men da der var skildybt og ingen Søe fik den intet videre Havarie. Der kom strax en Mængde Fartøier, især „Religionens,” hvilke bugerede Najaden til dens Ankerplads, hvor den da blev underkastet 18 Dages Dvarantaine.

Foruden at Bille maatte anskaffe det af Consul Lochner forlangte Krudt til Paschaen, maatte han endnu løskjæbe to tripolitanske Fanger, som Paschaen havde udbedt sig. Da de vare i private Folks Hænder benyttede disse Leiligheden og skruede Prisen i Weiret, saa at Regningen for Freden derved atter fik en ikke ubetydelig Tilvæxt. Ligeledes maatte Bille lade bygge et Fartoi iftedesfor den til Paschaen afstaaede Slup. Det hele beløb sig til 3,362 Piaastre.

Medens Najaden laae i Dvarantaine døde den danske Consul paa Malta Hr. Habela. Paa Stormesterens Anmodning indsatte Bille General Soldinspecteuren Hr. Fremaug de Formose til Interims Consul; hvilket Valg senere blev anerkjendt af Regjeringen. Fremaug var en almindelig agtet Mand og dertil meget rig, hvilket altid er værdt at paaagte ved Valget af en Consul, fordi det giver ham Anseelse; men under den Tid Omstændigheder var denne Egenskab af endnu større Vigtighed, fordi der

meget ofte var Spørgsmaal om siebliklig Udredelse af betydelige Summer.

Chebequinen laae her endnu for dansk Regning under Quarantaine; skiondt den intet Samqvem havde havt med Land, havde man paalagt den 40 Dage. Dette voldte atter Udgifter, som vare saameget mere ærgerlige, som dette Fartsøi aldeles ikke havde svaret til Hensigten. Til Beviis herfor tiener Lieutenant Munk's Rapport til Bille, strax efter Affairen den 16de Mai:

Rapport.

Efter Deres Befaling afgiver jeg herved Beretning om Skib og Mandskab, saaledes som de forholdt sig i sidste Action. Jeg troer at være saameget Mennefskiender at jeg tør sige, at de maltesiske Matroser (de være iøvrigt som de vil) ikke ere saadanne, at man tør vove det yderlige Dieblif med dem; ja! man maa endog paaße ligesaa meget paa dem, som paa Fiendens Manøvrer, saa at jeg finder mig beføiet til at erklære, at jeg troer det var muligt, at de lode Skib og Flag i Stikken. Vi skød i denne Bataille det ubetydelige Antal af 10 Skud pr. Kanon. Kanonerne viste sig som forhen meget urolige og sloge Sytoug og Broge istykker, brækkede Uglerne etc. Skibet syntes vel ikke at lide betydeligt; men jeg troer det utvivlsomt, at en anden Affaire af længere Varighed kunde have bedrøvelige Følger.

Chebequinen den 18de Mai 1797.

Munk.

Støttet paa denne Rapport var det, at Bille sendte den fra sig. Men han blev meget ubehageligen overrasket, da han ved sin Ankomst til Malta saae det danske Flag at vaie fra den endnu. Under 20de Juni skrev han desangaaende saaledes til Deconomie og Commercecollegiet; „Jeg har allerede forhen sagt, at jeg kun „sif 18 Dages Quarantaine, da jeg kom herind. Derimod havde „man givet Chebequinen, som ikke havde været mere end 12 Dage

„borte fra Malta og ingen Samqvem havde havt med Land, 40
 „Dage. Jeg havde, i et Brev til Consul Habela, overladt ham
 „Behandlingen af dette lille Fartsøi, samt anbefalet ham at have
 „Hans Majestæts Interesse for Die. Ved min Ankomst kunde
 „jeg ikke undlade at sige Consulen, at om han anvendte den halve
 „Iver, hvormed han tiener sine Landsmænd Maltheserne, for
 „Kongen af Danmark, vilde jeg have Narfag til at anbefale ham
 „meget. Jeg fik det giennem Stormesteren bragt derhen, at den
 „fik Practica samme Dag som jeg, hvorved dog endeel blev spa=
 „ret o. s. v.”

Herfra Malta rapporterede Bille til Admiralitetet, Freds slut=
 ningen angaaende. Hans Rapport er af 6te Juni; da den inde=
 holder nogle Detailler som ikke findes i de forhen anførte, ville vi
 slutte denne Afdeling om Tripolis Affairen, med følgende Brudstykke:
 „Hvad der har forundret Tyrkerne meget, var at Fregatten kunde
 „skytte saa meget agterud, og dernæst, hvad de aldeles intet Be=
 „greb kunde gjøre sig om, var Granaterne, der kastedes fra vore
 „Mærk. I Førstningen gjorde de dem megen Moerkskab, men be=
 „drøvede den siden desmere, da en Granat skal have lemlæstet 18
 „Mennesker. Der ere endog Tyrker komne ombord paa Fregatten,
 „for at see hvad det var for Ting, vi havde kastet fra vore Mærk.
 „Paschaen har til Dato havt store Zanker om sin egen Styrke,
 „og det ikke uden Grund, naar man veed, at det danske Priisfisk,
 „paa 18 Kanoner, har en Dag fra Solens Dpgang til dens Ned=
 „gang slaedes med en stor neapolitansk Fregat, som prisede sig
 „meget lykkelig ved ikke at blive taget. Vore danske Fanger vare
 „ombord paa Priisfisket og kunne bevidne Sagens Rigtighed.
 „Smidlertid har Paschaen, ved mere end een Leilighed, tilstaaet os
 „Danske Bravoure og Dygtighed, og ved min Affkedsaudience for=
 „ærede han mig paa den galanteste Maade en Sabel, og sagde
 „mig en smigrende Compliment. Paschaen er mægtig til Sæs,
 „og bliver hver Dag stærkere. Dagen før jeg gik Seil fik han i
 „Present af Keiseren af Marokko en Fregat paa 32 Kanoner.

„Den første Krydstour, som Renegaten gaaer ud paa, skal han ud i Spanske Søen. Han har før gjort Priser under Cap Bat.”

Smidertid indløb der fra alle Eider Klager over de krigsførende Magters Kapere, hvis Opbringelser og egenraadige Fremfærd mod vort Flag nu snart ikke kiendte nogen Grændser. Consulerne i Neapel, Livorno, Genua, Marseille, Cartagena og Malaga skrevede det ene Brev efter det andet til Bille, om at tage Forholdsregler derimod. Han besluttede derfor, saasnart Dvarantainen var udløben, at gaae igiennem Far di Messina til Neapel, derfra langs Kysten til alle hine Eteder, for at komme vor Handel til Hielp med Convoiering og Reclamationer. Gierne havde han oppebiet Capitain Ellbrechts Ankomst med Fregaten Triton, som var uderveis med Ordre at underlægge sig hans Commando, men da denne Fregat endnu ikke ved Udløbet af hans Dvarantaine var ankommen, besluttede han sig til at seile alene, efter at have tilendebraagt sin Correspondence, der nu begyndte at blive meget vidtløftig. Hos Consul Fremaux efterlod han Ordre til Capitain Ellbrecht og Capitain=Lieutenant Holck, den Første at søge at indhente ham paa Seiladsen fra Neapel til Livorno, Genua, Marseille, Barcelona og Malaga, ved at tage den Tid i Beregning, der var forløben siden Rajadens Afreise, for at kunne snarest muligt støde sammen med den. Skulde Capitain Ellbrecht derimod erfare, at der var tilstødt Briggen Carpen noget, der kunde forhindre den fra snart at komme til Malta, da havde han at aabne den Ordre, der var nedlaagt hos Consulen til Chefen af denne Brig, og udføre samme, hvornæst han skulde uophødelig og directe begive sig til Malaga, for der at forene sig med Rajaden. Ordren til Holck lød paa at tage 12,000 Piastre, 25 Centner Krudt og de to løskjæbte Tyrker ombord, hvilket han skulde bringe til Tripolis og aflevere til Consul Lochner, imod vedbørlig Dvitering, hvornæst han ligesledes skulde støde til Rajaden. Bille efterlod desuden en Circulaire angaaende Mandskabets Bespiisning og Reenlighed, hvori han blandt andet anbefalede at gjøre Folkene

det Forslag, kun at tage halv Nation af Smør og salt Risd, imod at faae Godtgjørelse i Penge, saaledes som af ham allerede var indført paa Najaden; at give dem Viin til Afvegling for Ollet, og endeligen saa ofte som muligt at lade dem svømme. Denne Nedsættelse paa halv Nation var i flere Henseender gavnlig; thi Skibene havde da ikke nodig at proviantere saa ofte som før, og de nævnte Provisionsartikler vare i en meget hoi Priis i Middelhavet. At Mandskabets Helbred vandt derved er nu erkiendt som en Sandhed, der er stadfæstet ved mange Aars Erfaring.

For sin Afreise skrev Bille under 6te Juli til Admiralitetet, hvoraf jeg her vil uddrage Følgende:

„Fregatten *Zhetis* har været seet den 31te Mai ved Tunis. „Forgaars kom et ragusæisk Skib herind, efter 11 Dages Reise „fra Algier. Capitainen berettede mig, at Fregatten *Zhetis* laa „færdig til at seile derfra; han troede den var kommen dertil den „18de Juni. Af en Tode havde han hørt sige, at Deien af „Algier ikke vilde modtage den nye Consul, som Capitain Fisser „havde medbragt, men paastod at beholde den gamle. Samme „Capitain var bleven overhalet af en tripolitansk Corsar, som slæbde en stor svensk Priis med sig, der var kommen fra Hamborg. „Den ragusæiske Capitain blev af Corsaren befalet, strax at komme „ombord med sine Papirer. Capitainen sendte sin Overstyrmand „med Foregivende at han selv ikke befandt sig vel. Paa Grund „af at dette ikke var skeet med største Hurtighed lod Corsaren ham „give Bastonade, saa at han laa syg deraf hertil. Da de skiltes havde Corsaren sagt, at dersom han havde været en Vene- „tianer skulde han været opbragt med. Af hvad jeg saae og „hørte i Tripolis, sammenholdt med denne Efterretning, er der „nok ingen Tvivl om, at Paschaen har brudt Freden med Sverrig.“

„Jeg har i en af mine forrige Rapporter omtalt, at andre „Nationer forvænede Paschaen aldeles; jeg har nu Leilighed at „give det hoi Collegium et nyt Beviis derpaa. Fra Cartagena

„ankom hertil for nogle Dage siden et Skib, som medbragte fra Kongen af Spanien til Paschaen, en Constructeur, nogle Tømmere og Kalfaterere, som skulle bygge ham Chebequer og reparere hans Skibe. Skibstømmer have Amerikanerne og Storherren forsynet ham med.“

„En maltesisk Kaper indbragte hertil, for faa Dage siden, en tunesisk Korsar, som den havde taget ud om Natten fra Tunis Baien. Det er kun Kapere, som imellem gaar i Søen herfra. Ordenens Galeier gaar aldrig ud, og ere temmelig forfaldne.“

„Ovenmeldte Omstændighed vil være yderst ubehagelig for Sverrig, og vil forvolde det et ubodeligt Tab, da her svømmer en overordentlig Mængde svenske Skibe omkring i Middelhavet, af hvilke en stor Deel maae falde i Paschaens Hænder. Der ved vil imidlertid den danske Fragthandel blive des betydeligere: man siger her, at Fragterne ingensinde have været saa høie som nu, og at der aldrig kan komme Skibe nok for Befragterne o. s. v.“

Man ser heraf, at Consul Lochner havde spaaet rigtigt, da han forudsagde at Freden, som Sverrig ved Storherrens Mægling havde sluttet med Tripolis, vilde kun blive af liden Varighed. Heller ikke kom den i Stand igien i dette Aar, og kostede, som vi senere skulle faae at see, vort Raborige mange Penge og endel Skibe, som forbleve i Tripolitanernes Vold. I Efteraaret 1797 tilbød den svenske Consul 60 til 70 Tusinde Piastre for Freden; men Paschaen vilde slet ikke indlade sig i Underhandling med ham paa andre Vilkaar, end en Sum af 85,000 Piastre, som Betaling for 17 Aar, med 5000 Piastre aarlig, og vilde vente med at slutte Freden indtil Sverrig sendte en Fregat; desuden forlangte han at beholde alle Priser, som indtil den Tid vare eller maatte blive tagne. •

Den 5te Juli lettede Bille fra Malta. Neppe var han kommen udenfor Havnen, førend han mødte Fregatten Triton, som han da gav Ordre at følge sig til Messina og derfra til

Neapel. Til dette sidste Sted ankom Najaden den 18de, Triton først den 20de. De skiftes nemlig ad, da Lillo hastede med at naae Neapel, hvor han haabede, at faae en ny Stormast, hvortil Fregatten saa høiligen trængte. I sin Dagbog skriver han: „Magnet jeg ingen Underseil havde til *), krydsede jeg mig dog næsten ud af Sigte fra Triton. Om Aftenen holdt jeg ned til „den og gap den Diendezvous i Neapel.“ Ellbrecht havde paa sin Reise anlobet Malaga, men der intet seet hverken til Sarpen eller Thetis. Han havde forladt Malaga den 26de Juni og han var iøvrigt intet mærkeligt påseret.

Bille trængte høiligen til at eftersee sin Reising. At hans Indsing, den vesseilende Najade, var et uroligt Esstib, vilde han vel aldrig tilstaae; men det synes dog indlysende af den Tilstand, hvori dens Stormast var, da den blev skiftet i Neapel. Efterfølgende Ildtog af hans Skrivelse til Holmens Overequivagemester vil i denne Anledning kunne interessere; den er dateret 17de Juli fra Neapel:

„I Messina kom Fregatten Triton Kl. 12 om Natten til „Ankers foran mig, hvorved den drev tværs for Skæget af mig „og tilføiede mig nogen Skade, sou indlagte Besigtigelsesforret- „ning vil udvise. Jeg laa med to Ankere i Bund, hvilket gjorde „at jeg laa fast. Jeg satte strax alle mine Fartøier ud og sendte „ham dem til Hielp; men han kom dog ikke bort for Strømmen „kantroede. Min Forre Merferaa tiener mig til Blinderaa; mit „sidste Varespiir gjorde jeg til Forre Bramstang, og var saaledes „i Stand igien. Bogsprydet har jeg skaalet og lagt Santernin- „ger om; Triton giver mig et Varespiir. Min Stormast var, „som Hr. Commandeuren veed, krum fra Kiobenhavn af, og den „blev nu Dag for Dag værre. Længe har jeg seilet med Skaa-

*) Hermed er dog vel neppe meent andet, end Storiseilet alene. Forskiellen var allerede stor nok, eller Triton maa have været en utilladelig slet Seiler.

„ler og Surringer paa den; men det har Alt ikkun været Pallia-
 „tiver. Topstykket blev tilsidst saa løst, at det dreiede sig rundt,
 „alt som man brasede, og Stor-Naaens Bægt tyngede Toppen
 „saaledes forover, at min sidste Stang knak og faldt ned en
 „Nat i Havblis, uden at der var Seil paa den. Skibsraadet,
 „som jeg lod sammenkalde, fandt det uforvarligt at seile længere
 „med denne Mast, som ingen Stang kan staae paa o. s. v.“

Endskiøndt det i Begyndelsen syntes forbundet med Vanske-
 heder, udvirkede dog Bille igiennem den daværende Chef for Ur-
 senalet, som tillige var Minister for de udenlandske Anliggender,
 Prinds Castelcicala, at man gav ham en ny Stormast og Stang
 ganske færdige. Da der imidlertid atter indløb Klager fra Ge-
 nua over Raperier og Plyndringer, som fandt Sted i Farvandet
 imellem Corsika, Genua og Livorno, beordredes Triton til ufor-
 tovet at begive sig didhen, og der, indtil nærmere Ordre, at holde
 det krydsende, for at beskytte den danske Handel. Bille selv fik
 sin Mast ind den 27de Juli og gik Seil den 30te, for at gaae
 til Livorno.

Endnu medens han laa i Neapel fik han Efterretninger fra
 Malta, som meldte, at Sarpen endnu ikke var ankommen der-
 til, og at Stormesteren var død. En Ridder af den tydske Or-
 den, Baron Hompesch, var udnævnt til Stormester i den Ufød-
 des Sted. Den danske Interimsconsul Fremaux, som det var
 meget magtpaaliggende at blive anerkjendt i sin Charge af Regin-
 ringen, skrev til Bille og bad ham, at complimentere den nye
 Stormester og tillige anbefale sig, Fremaux, for Hans Høihed, for
 at denne skulde tage sig af hans Affairer. Dette afflog Bille
 aldeles: „Naar jeg kommer til Malta“ svarede han „skal jeg
 ikke mangle at gjøre Hans Høihed min Opvartning; men jeg har
 forlidet med ham at bestille, og formeget med andre, til at jeg
 kan indlade mig paa nogen ny Correspondence; og allermindst kan
 jeg anmode Stormesteren om at tage sig af en Sag, der er aldeles
 udenfor hans Competence, og som alene staaer under mit Ansvar

indtil den danske Regiering har givet sin endelige Kiendelse deri."

De Klager, som vare indløbne fra vor Consul i Neapel, Herr Heigelin, over de franske Kapere's Uvæsen, vare allerede op-
horte førend Bille kom dertil. Fra det Dieblif en fransk Minister, General Canelauy, kom til Neapel, en Mand med fast Willie til at forbyde diſſe Koverier, var der ikke en fransk Kaper mere at ſee i dette Farvand.

Paa Neapels Rhed laae to neapolitanske 44 Kanon's Fregat-
ter, hvoraf den ene førte 24 *W*digere, den anden 18 *W*digere paa
Batteriet. Den forſte af diſſe var det, ſom nær var bleven tagen
af den tripolitanske Corſar paa 18 Kanoner, oprindeligen et danſk
Priiſſſſib.

Den 7de Auguſt kom Bille til Livorno. „Her“ ſriver han
til Deconomie og Commercecollegiet, „blev mig, ſaa vel af Vice-
consulen Herr Maraſſi, ſom af flere Handelshuſe, berettet, at der
i dette Farvand, men iſær i Nærheden af Corſika, opholder ſig
endeel ſmaa armerede Fartøier, ſom rove og plyndre alle *S*kibe
uden Undtagelſe, dog uden at opbringe dem. Naar man dertil
veed, at de fleſte af diſſe ſmaa Kapere tiilhøre Indvaanere i *G*-
*n*ua og Livorno, vil man let indſee Umuligheden af at forebygge
dette Coroverie, om endog min Force var engang ſaa ſtor.“
Bille lagde imidlertid den Plan, at han ſtadig n vilde lade et af
ſine *S*kibe convoiere fra Barcelona og Cartagena, *S*trædet ud, medens
et andet holdt ſig i dette italienske Farvand og havde *G*enua til
Forfriſtningshavn og Correſpondencecentrum. Vi ville ſiden ſaae
at ſee, at denne Plan endnu i længere Tid ikke kunde komme
til Udførelſe, og blev deſuden flere Gange forandret, ſkiøndt *H*en-
ſigten altid var den ſamme, beſtandigen at holde det gaaende
med Convoiering fra den ene Havn til den anden. Bille's Brev
til Commercecollegiet, dateret den 8de Auguſt, ſlutter han ſaa-
ledes: „Hvad de Eſterretninger angaaer, der ellers maatte indløbe
til det Kongelige Collegium fra de Handlende her i Middelhavet,
om deres *S*kibes Anholdelſe m. m. maa jeg give mig den

Frihed at berette som en Sandhed, at der for nærværende Tid ikke findes andre, end danske Skibe herinde, som seile og faae Fragt. Amerikanerne gøres overalt til Priis, og Svenskerne frygte Tripolitanerne; og hænder det sig imellem, at danske Skibe ligge stille, er det alene fordi Skipperne ikke finde Fragterne høie nok; de benytte sig af Tiderne, og det tilgavn: 10 til 11,000 spanske Piastre betales dem for en Reise til og fra St. Thomas, eller til Hamburg, hvilken i det høieste varer 6 Maaneder."

„Fra Malaga har jeg seet Breve af 5te Juli, som melde, at Fregatten Thetis laa der, og at den vilde sømsnarest afseile derfra og give Convoi til alle danske Skibe, som vilde Strædet ud."

Den 8de August om Aftenen ledede Bille fra Livorno og havde med sig, under Convoi, en Brig bestemt til Genua. Næste Morgen befandt han sig, med temmelig stille Veir, længere fra Briggen, end han ønskede, da han blev vaer en lille fransk Kaper, som med Force af Marer og Seil arbeidede sig ned til Briggen. Bille sendte ham strag en Kugle og udfiskede sin Barkas armeret, med Ordre at opbringe ham, dersom en eneste Mand havde havt sin Fod i Briggen. Men allerede ved Skuddet affod Kaperen fra sit Forsæt, hvorpaa Bille tog sin Convoi paa Slæbetsug. Da han i sin Rapport til Commercecollegiet, dateret Genua den 16de August, omtaler denne Tildragelse, tilføier han om denne Brig: „Han skal til Baltimore, men er gaaet herind med. Hans videre Bestemmelse kiender jeg ikke. Uagtet han til mine Officierer har erklæret, at Fregatten alene har frelst ham, har han dog endnu ikke været ombord hos mig. Jeg har alene berørt denne i sig selv ubetydelige Hændelse, for at give det høie Collegium et Begreb om, hvad det er for en Sort Kaper, som forstyrre ikke alene vor, men al Handel i Almindelighed, og hvor vanskeligt det er at forhindre dette, samt for at afmale vore danske Koffardicapitainers Character. Jeg kommer og gaaer imellem Havnene, hvor der ligger mange danske Skibe, uden at nogen af Capitainerne komme ombord til mig. Jeg har

havt Skibe under min Convoi, som knap have havt Seil i deres Cie, kun eet Anker og slet ingen Baad eller Fartoi. Mange af dem ligne mere Pramme end Skibe. Jeg har imidlertid nu erklæret til alle Consuler, at saalænge jeg bliver herinde med den Styrke, jeg nu har, skulle alle danske Skibe blive convoierede, som er at forstaae fra Neapel langs Kysterne og Etradet ud, da alt, hvad der gaaer til den venetianske Bugt eller til Levanten, intet har at befrygte af europæiske Kapere."

Bille havde, som ovenfor er meldt, sendt Briggen Carpen, for at overbringe Efterretningen om Fredsslutningen til Malaga og Gibraltar, og tillige med en Begiering til den spanske Regjering, om Tilladelse til at udføre af Landet den resterende Sum af spanske Piastre, som Danmark havde forpligtiget sig til at betale for Freden med Tripolis. Meningen var da, at saasnart han med Najaden og Triton kom til Malaga, skulde Pengene ligge færdige der, og Capitain Ellbrecht da strax afgaae med dem til Tripolis. Imidlertid blev han, ved Brev fra Malaga af 27de Juni, underrettet om, at Carpen endnu ikke var ankommen dertil. Han skrev derfor landværts til Consul Hoppe i Malaga og paa lagde ham, at udvirke den spanske Regjering's Tilladelse til at udføre Piastre fra Barcelona, da han forudsaae at Narstiden traf for langt ud til at hente dem i Malaga. I saa Tilfælde skulde Triton gaae med Pengene fra Barcelona, og Najaden alene anløbe Malaga, dog kun i det Tilfælde, at Hoppe meldte ham til Barcelona, at der var Skibe i Malaga, som ønskede Convoi Middelhavet ind. Men da der nu i Genua indløb Efterretning fra Malta af 22de Juli, at Carpen endnu ikke var ankommen dertil, tog Bille den Beslutning slet ikke at tage Pengene fra Spanien, optog derimod de 38000 Piastre i Genua og affendte Triton med dem til Tripolis. Denne skulde dog paa Veien anløbe Malta, og i Tilfælde af at Carpen endnu ikke havde været der og taget med sig de der deponerede 12000 Piastre samt Krudtet og de to Slaver, skulde han tage Alt og bringe det til

Tripolis, for saaledes paa engang at afgjøre vor Giæld til denne Magt.

Den 18de August lettede Bille fra Genua og gik til Marseille. Fregatten Triton blev liggende til den 21de, da den fik Pengene ombord og gik strax under Seil, for at gaac til Malta. Først den 27de kom Bille ind til Marseille, hvor han da endeligen fik Efterretning om, at Sarpen laa under Quarantaine i Malta, saa at han havde Grund til at formode, den havde været for Tripolis. Han erfarede tillige, at Tripolitanerne vedbleve at opbringe svenske Skibe; til midt i Juni vare tre Priser af denne Nation indbragte. Bille modtog her en Admiralitets Skrivelse dateret 4de August saaledes lydende:

„Følge Hans Majestæts allernaadigste Befaling og i Allerhoist=
 „sammeß Navn tilkiendegives Herr Capitainen det naadigste Bifald,
 „hvormed Hans Majestæt anseer deres i Actionen den 16de Mai sidst=
 „leden udviste Mod, Tapperhed og gode Manovre, samt at de
 „ligeledes maa bekiendtgjøre Chefen for Briggen Sarpen, Capitain=
 „lieutenant Holck, tilligemed samtlige de under deres Commando
 „havte Officierer og hele Mandskab, Hans Majestæts allernaadigste
 „Velbehag med deres, ved denne Leilighed udviste Duelighed, Mod,
 „og Standhaftighed. Og tvivle vi ikke om, at Herr Capitainen
 „selv vil vælge den meest passende Maade, for solenniter at til=
 „kiendegive alle Bedkommende dette Hans Majestæts saa opmun=
 „trende Bifald.“

Admiralitets og Commissariats Collegium den 4de August 1797.

Frederik C. P.

Kaas. Meugel. Knuth. Nørregaard.

Perbøl.

Bille ilede med at meddele sin Kammerat i Farenß Dieblif, den brave Holck, dette Brevs Indhold. Tillige gav han ham Ordre til at give Convoi til alle danske Skibe, som paa det Strog fra Neapel Livorno, Genua eller Marseille maatte onske Beskyttelse Middels

havet ud, og at anløbe Malaga for at medtage de Skibe, som der maatte være færdige til at gaae Strædet ud, samt overhovedet tage saa mange Skibe med som muligt, for ikke at giøre den lange Reise for enkelte Skibes Skyld. Iovrigt anbefalede han ham, hverken at spare Tid eller Umage, for at tiene Handelen til Beskyttelse og derved være Landet til Nytte.

Den 2den September gik Rajaden Seil fra Marseille, med en dansk Brig under sin Convoi, og gik til Barcelona. I Marseille havde Bille af Auctoriteterne, saavelsom af den fungerende danske Consul Hr. Brandt, modtaget saamange Høfligheder og Forekommenhedsbeviser, at dette tilligemed de behagelige Efterretninger, han her havde modtaget fra Hiemmet, om Regjeringens Tilfredshed med hans Affaire og Fredsslutningen med Tripolis, gjorde han Erindringen om hans Ophold her, skiondt kun 5 à 6 Dage, til en af de behageligste af hans Liv.

Men inden vi følge Rajaden til spanske Kysten og kunne omtale Billes Ophold i Barcelloga og de Fortredeligheder han havde i Cartagena, maae vi vende tilbage til Carpen og dens Expedition til Algier og Malaga. Vi ville atter her bruge Holcks egne Ord, i hans Rapport til Admiralitetet og Bille. Til denne sidste skrev han, at han, al mulig Umage uagtet, ikke havde kunnet faae sine tripolitaniske Ambassadurer ombord, for den 6te Juli om Aftenen Kl. 10, og det var kun paa Consul Lochners udtrykkelige Forlangende at han havde opholdt sig efter dem. Han var da gaaet Seil samme Nat, men Storm og Stille havde forsinket Reisen, saa at han ikke ankom til Algier for den 27 Juni. Han vilde her ingen Samqvem have havt, af Frygt for Pesten; men paalands Wind nødte ham til at ankre, og han var desuden nødt til at anskaffe Provisioner her, da hans Brød deels var fortæret, deels bedærvet. Den 29de var han atter gaaet fra Algier, og ankom den 9de Juli til Malaga, hvor han forefandt Fregatten Zhetis. Denne Fregat havde indbragt endeel danske Skibe dertil, som den havde lovet Convoi Strædet ud. „Men ved min Ankomst,“ skriver Holck,

„tilbagekaldte Generaladjutant Fisser dette Løfte, og paaftod det at være min Pligt, som tilhørende Divisionen i Middelhavet, at convoiere dem ud. Jeg indvendte, at jeg ikke kunde handle imod min Divisionchefs Ordre, og forestillede Generaladjutant Fisser, om han ikke fandt det billigere, at han selv tog Convoien, som skulde samme Wei som han, der var næsten seilklar og kunde desuden give Skibene den fornødne Beskyttelse længere end jeg. Ikke destomindre vedblev han sin Paaastand, med Tilføiende, at han kunde befale mig det, naar jeg ikke samtykkede deri; hvorfor jeg, for at undgaae en saadan Ordre, besluttede at antage Convoien, gik fra Malaga med 13 danske Skibe den 17de Juli, og fulgte dem indtil 4 Mile vestenfor Cap Spartel, hvor jeg forlød dem den 19de og maatte siden holde det krydsende saalænge den østlige Wind varede, indtil jeg den 24de kom til Ankers paa Tangiers Bugt.“

„I Estrædet, særdeles under Ceuta og Gibraltar vrimler det af Kapere og Sørovere fra alle de krigførende Magter, hvilket gjør Skibsfarten meget usikker, da de opbringe alle neutrale Skibe. Udskillige af dem havde til Hensigt at besøge min Convoi, ja! en af dem skød endog efter den. Jeg jagede ham strax; men han var for nær under Landet til at jeg kunde faae fat paa ham. Ingen af vore Skibe tør gaae til Søes, uden at udsætte sig for Tab af Skib og Gods, og endeel danske Skibe, som ere fragtede fra Malaga og blive færdige i næste Maaned, ere alle enige om at begiære Beskyttelse af en dansk Krydser.“

Kun med megen Umage, melder han videre, blev han af med sin Passagerer i Tangier, hvor man i Førstningen ikke vilde modtage ham, af Frygt for Pesten. Den 30te Juli kunde han først gaae Seil fra Tangier, og ved at anløbe Ceuta og der forsyne sig med et Brev fra Gouverneuren til Intendanten i Malaga, lykkedes det ham at faae Practica strax, hvorved han da tillige undgik at faae Quarantaine ved sin Tilbagekomst til Malta. I Malaga fik han sig en ny Etorstang, og den 14te affeilede han

derfra og kom den 23de til Malta, hvor han forefandt den efterladte Ordre.

Holefs Rapport til Admiralitetet er dateret Malaga den 10de Juli, og angaaer en Strid, som han, paa sin Tour fra Algier til Malaga, havde med nogle spanske Orlogsmænd; den lyder saaledes:

„Den 5te Juli horte vi hele Dagen endeel svære Skud forud til Luvart, og samme Dags Aften saae vi nogle svære Seilere til Luvart af os, under den spanske Kyst, men kunde ikke see deres Skrog. Vi stode 8 Mile Ost for Malaga; Winden var Vest og V. N. V., Bramseils=Ruling. Vi gjorde smaa Slag, for at avancere. Den 6te Juli, om Natten, da vi laae bidevind over, mod Landet, fik vi en saa stærk Taage, at man ikke kunde see ti Skridt for sig. Hele Natten igiennem horte vi svære Skud fra N. O. til N. V. Kl. 2 $\frac{1}{2}$ kom et svært Skib, som stod bidevind mod os, op under vor La. Taagen var saa stærk, at vi horte Folk tale der ombord, før vi kunde see ham. Vi raabte da til ham, baade paa Engelsk og Fransk, at han skulde holde af, hvilket han ogsaa gjorde; men var os saa nær, at han i Ufdreiningen slædede langs ad vor Styrbordside, og jeg har sandelig Marsag at takke Gud for, at han ikke kom imellem vore Master, da han upaatvivelig havde seilet os over. Han knekkede vor Storebrampton, da han med sin Klyverbom kom ind imellem vort Signalgods, skisrede vort Storemersseil og rev to Planker løb af vort Ugtersseil. Af hans Storrelse sluttede jeg, at det var en Orlogsmænd, og saasnart vi vare klar af ham, holdt jeg af, deels for at eftersee Skaden, deels for at undgaae Flere. Han holdt efter os og praiede os paa slet Engelsk; mit Svar lod det som han ikke forstod, ligesom vi heller ikke kunde forstaae ham; hvorpaa jeg lod giøre klart Skib og heiste Flag. Kl. 2 $\frac{3}{4}$ om Morgenen, da Taagen lettede og det begyndte at skimte af Dagen, dreiede jeg til Winden og holdt gaende for ganske smaa Seil, saa at han kunde komme mig paa Siden. Han spurgte mig da, hvilket

Flag jeg havde til. Jeg svarede: dansk Orlogsslag. Han spurgte, hvorfra jeg kom; jeg svarede: fra Algier, og at min Tolle var i en saadan Forfatning, at jeg ikke kunde sende nogen Officier ombord til ham, hvilket ellers havde været min Hensigt. Han sendte da strax en Officier til mig, som berettede, at det var en spansk Fregat, Santa Sabina, paa 40 Kanoner, commanderet af Don Miguel Gaston, gjorde mange Undskyldninger paa Chefens Begne, for det inat påsereede Uheld, og tilbød os Assistance, hvilket jeg afflog. Han fortalte, at de hørte til en Division af fire Fregatter, fire Brigger, en Cutter og to Kanonbaade, under Don Pablo Lodares Commando.

Om Morgenen Kl. 7 lettede Taagen ganske, og vi saae fire svære Skibe og en Brig til Luvart, samt en anden Brig, som holdt ned paa os og gjorde Signaler til sin Eskadre, idet han skød to skarpe Skud. Jeg vendte, opgav Fokken og kastede baf med Flag under Gaffelen. Smidlertid troede Capitainen paa denne Brig dog formodentligen, at jeg var Engelsk, og skød i Alt 5 skarpe Skud efter mig, paa meget lang Afstand. Jeg havde hele Liden gaaet med klart Skib, og da jeg troede, han maaskee ikke kiendte det danske Flag fra det engelske, satte jeg det heelt ud paa Rokken af Bommen, paa en Flagstang, og skød et skarpt Skud. Han sendte mig da en Officier ombord, hvem jeg spurgte, om vi havde Krig med Spanien? Da Svaret var Nei! yttrede jeg min Forundring over, at han da torde skyde paa en dansk Orlogsmænd. Han svarede, at man havde taget os for Engelske. Jeg undertrettede ham da om, at jeg om Natten havde talt med en af deres Fregatter, bad ham endvidere at see mit Batteries Styrke, som var nok til to saadanne Brigger som hans (den var paa 14 Kanoner) og sagde tillige, at Marsagen, hvorfor jeg ikke havde skudt igjen, var kun for ikke at bryde det Ven-skab, der fandt Sted imellem det danske og spanske Hof; men at dersom en eneste Kugle havde truffet mig, vilde jeg have givet ham mit hele Lag. Sluttelig sagde jeg ham, at jeg mindst

havde ventet, at en Officier, som havde den Ære at commandere en Orlogsmænd, ei kiendte Nationernes Flage. Disse paaftod han vare ham bekiendte, men vedblev sin Forsikkring, at han antog os for Engelske, og ikke troede, at der var danske Orlogsmænd i Middelhavet. Jeg udbad mig nu Skibets og Capitainens Navn, hvilket han vægrede sig ved at give mig uden Tilladelse; men da jeg paaftod, at jeg vilde vide det, og undrede mig over, at en Mand vilde skjule sit Navn, naar han gif under sin Konges Flag, gientog han, at han dertil først maatte have sin Chefes Tilladelse, hvorpaa han gif ombord paa Briggen igien og kom strag tilbage med Chefens Commisssion (Bestalling), af hvilken jeg saae, at Briggenes Navn var *Caçador*, commanderet af *Conde dela Sita*. Kl. 9 $\frac{1}{2}$ kom den Fregat, som havde paafilet os om Natten, ned til os, praiede og sendte en Officier ombord med Begjæring om, at siden jeg gif til Malaga, jeg da først vilde tale om denne Affaire med den Commanderende, som laa 3 Mile oppe til Luvert. Jeg svarede, at det skulde være mig en Ære, eftersom det var paa min Wei; men at jeg ingenlunde agtede at rette mine Manøvrer efter den. Den 7de Juli, Kl. 5 $\frac{1}{2}$ om Morgenen holdt jeg ned efter den Commanderende; da jeg var tværs for ham, satte jeg mit Fartøi ud og sendte ham en Officier ombord, for at besvare mig over Brigchefens Malconduite. Han undskyldte sig med, at de havde Krig med England og at man paa en Uffstand let kan tage feil af Flaget. Da hans Uttringer endnu syntes at røbe Tvivl, lod jeg ham tilbyde, at han jo kunde skyde paa mig, da jeg isaafald vilde give ham mit Lag og da stryge for Overmagten; men at jeg agtede at indberette den hele Affaire til mit Hof, samt underrettede ham om, at her var tre danske Fregatter og en Brig i Middelhavet, og at der vilde komme flere endnu; hvornæst jeg bad ham, endelig at tage Mærke paa min Brig, da jeg oftere kunde have den Ære at komme i deres Selskab."

„Den 9de Juli om Aftenen Kl. 7 kom jeg til Ankers i Malaga, hvor jeg forefandt den spanske Eskadre. Saavel Chefen af Divisionen, som af den Fregat, der ragede mig ombord, have gjort mig Bisit og tilbudt mig Assistance, og maa jeg tilstaae, at de i saa Henseende have viist mig megen Høflighed.“

Vi see her en af disse smaa Affairer med fremmede Orlogsmænd, som senere gientoges saa ofte, og hvor det saameget gjaldt om Chefernes gode Conduite, for at vedligeholde venstabelig Forstaaelse med de krigsførende større Magter, paa samme Tid som de haandhøvede Flagets og Nationens Værdighed. At kæmpe hæderligt til Fædrelandets Forsvar, for Flagets Ære, er ganske sikkert Sø=Officierens første og helligste Kald. At gjøre dette rigtigt, at slaaes godt, kan stundom udfordre Mandens hele Kraft; men der gives Tilfælde, hvor det bliver en nok saa svær Pligt for den fiekke Krieger, ikke at slaaes, hvor det kan falde ham inderlig tungt at maatte give efter for Fornuftens Stemme, som byder ham, ikke at bruge sine Baaben, især naar han i sine Kamplystne Undergivnes Dine læser Misbilligelse af hans Toven, Lyst til at hævne den Flaget formeentligen tilføiede Fornærmelse. Vi ville i det Følgende finde disse Tilfælde at blive meget hyppige; vi skulle faae at see de mange, ofte saare critiske Stillinger, i hvilke vore Skibschefer befandt sig under denne Periode i Middelhavet. Jeg skal fremstille de simple Facta, saaledes som Rapporterne og Correspondencerne berette dem, og jeg tør forudsige, at enhver Dansk vil glæde sig over den værdige Maade, hvorpaa vort Flagets Ære blev haandhævet.

Ifølge den Ordre han forefandt lettede Hølek fra Malta den 29de August, efter at have taget det oftomtalte Krudt ombord, de to Slaver og 12000 Piastre, som skulde bringes til Tripolis. Imidlertid, da han den 2den Septbr. kom dertil, faldt Paschaen paa, at han heller vilde have Briggen Sarpen selv, end Pengene. Da dette naturligtvis blev ham afflaaet som aldeles ugiørligt, forlangte han dens Batterie, imod at give nogle andre Kanoner i

Stedet, og da ogsaa dette blev ham afslaaet, blev han vred og sagde, at man altsaa ikke skjøttede om hans Venstreb, at han Intet vilde have o. s. v. Hans Brede satte sig imidlertid den følgende Dag, og efter megen Underhandling blev Resultatet, at hvad Briggen havde ombord skulde bringes iland, saluteret og imodtages; men at Lochner skulde skrive til Bille, at han maatte skaffe Paschaen 40 Kanoner efter de Dimensioner, som bleve ham opgivne, samt alt Kanonerens Tilbehør, inclusive 100 à 200 Kugler per Kanon, og afdrage Værdien heraf fra de 38,000 Piastre som endnu stode tilbage at betales. Dette ansaa Lochner for en saa simpel og let gjørlig Sag, at han skrev til Holck om at expedere Brevet, angaaende denne Sag, saa hastigt til Bille som muligt, da Kanonerne maattet leveres i Tripolis om et Par Maaneder. Til Bille skrev han selv, at om man gjorde Vanskeligheder ved dette Paschaens saa simple og billige Forlangende, som jo dog kun var at gjøre ham en Tjeneste og ikke nogen Forøring, saa inde stod han ikke for Følgerne. Lochner gav Anviisning paa Toulouse og Cartagena, som om man paa disse Steder kunde købe Kanoner paa Torvene, ligesom andre Varer. Holck tog sig vel i Agt for at love noget. Paa Begjæring sendte han Lieutenant Munk iland for at optage Dimensionerne, og dette var snart bestilt. Munk skrev til Holck „Paa den Kanon, som blev mig foreviist til Monster, var Caliberen 3 Tommer og 9 Liner, Lobets Længde 5 Fod $8\frac{1}{2}$ Tomme: videre Opmaaling fordreves ikke. Kopperterne maatte passe efter Kanonerne.“ Med denne Besked seilede Holck den 6te September, kom til Malta den 7de og blev underkafstet 40 Dages Quarantaine.

Imidlertid var Triton just, samme Dag og næsten samme Time, kommen til Ankers i Malta Havn, med de 38,000 Piastre fra Genua. Saa snart Holck horte Ellbrechts Erinde, bad han ham om en Sammenkomst iland, i Consul Fremaux's Overværelse, og berettede ham da til nærmere Overveielse, hvad der var foreskalden i Tripolis, samt overleverede ham sin i denne Anledning

med Lochner førte Correspondence. Det Spørgsmaal kunde vel her opstaae hos Ellbrecht, om han, i dette af Chefen uforudseete Tilfælde, ikke skulde rette sig efter Lochners Mening og tilbageholde Pengene. Men som god Militair besluttede han sig til at følge den Ordre, han havde faaet af sin Chef, og afgik til Tripolis, hvor han ankom den 20de September. Lochner blev vred, meente at Ellbrecht ikke borde være kommen til Tripolis med Pengene, og vilde ikke modtage dem, før han havde talt med Paschaen. Ellbrecht svarede, at det var Noget han ikke kunde indlade sig paa, at han havde Ordre til at aflevere Pengene til Consulen, og dersom han troede sig besøiet til ikke at modtage dem, maatte han udbede sig hans skriftlige Erklæring derfor. Efter nogen Underhandling blev det da til, at Paschaen, der havde faaet Lyft til den klingende Mynt, nu da den var ham saa nær, erklærede at ville have de 35,000 Piaastre, men at de resterende 3000 skulde tilbageholdes til Betaaling for 20 Jernkanoner, af de opgivne Dimensioner, og Alt tilhørende, undtagen Kuglerne, som ikke behøvedes. Ellbrecht afleverede derpaa de 35,000 Piaastre imod Dwittering; men ogsaa han vogtede sig vel for at love noget, modtog kun Lochners Depescher til Bille og seilede. I sine Breve beklager Lochner meget, at Ellbrecht var kommen, da derved var tilintetgjort en herlig Leilighed, til at vise Paschaen en vigtig Tjeneste, for godt Kiøb. Han undrer sig over, at Capitain Holck kunde give sit Samtykke til Ellbrechts Ufgang, da han dog kiender Barbarefkerne og veed, at naar de have Penge i Nærheden, ville de have dem, men afftaaе desuagtet ikke fra deres Fordringer. Ved sin Tilbagekomst til Malta den 27de September rapporterede Ellbrecht den hele Sag til Bille. Hvorledes denne tænkte derom ville vi faae Leilighed længere hen at fortælle.

Vi forlode Bille under Seil, imellem Marseille og Barcelona, med et dansk Skib under sin Convoi. I Golfen af Lyon havde han meget haardt Veir i to Dage, hvorved hans Fokkemast tog Skade i Laasningen, og Topstykket blev løst og bsiede sig

forover. Da Fregatten laa særdeles mageligt for sine Stormseil, troede han, at dette Havarie var forarsaget, ved at Borgen til Underraaen foer over Toppen; han fluttede den derfor ned over Godsset, og lagde Bagstag paa Masten. Koffardiskibet, som han havde med, sprang laf. Lasten forskiød sig saa, at den kom synkefærdig til Barcelona. Her forefandt Bille Skibsfarten i fuld Flor og alle Affairer at gaae deres sædvanlige Gang: Skipperne berettede ham, at de vel af og til bleve plyndrede for Et og Andet af Smaakapere, men at de i det Hele Intet havde at klage i dette Farvand. Derimod berettede de, at der omkring Cartagena vrimslede af smaa Kapere, som opbragte alle neutrale Skibe til denne Havn, hvor de af den franske Consul strax bleve donite gode Priser, og modte aldeles ingen Bistand af den danske Consul; ikke heller fandt de Beskyttelse af den spanske Regiering. Bille besluttede at gaae didhen, lettede derfor den 8de Septbr. og kom den 14de til Cartagena.

Tiorten danske Skibe laae her opbragte af franske Kapere; syv af dem vare allerede condemnerede, syv andre endnu under Behandling, og nogle af disse vare under Dvarantaine. Paa dem alle vaiede det franske Flag fra Fortoppen, og det danske Flag fra Campagnen. Bille forefandt her en Consul, der rigtignok prunfede i sin Uniform, dengang endnu Soofficierernes; men iøvrigt var kun et ungt Menneske paa 18 til 20 Aar, Handelscommis hos en Kiobmand og ikke forstod et Ord Dansk eller Tydsk; kort: han var i alle Henseender uskicket til den Post han beklædte. Saa snart Bille var kommen til Ankers, blev han bestormet med Reclamationer og Klager fra de ulykkelige danske Skipperne. Alle vare de paa den meest oprørende Maade behandlede af de franske Kapere og disse Consul, **Mr. Arguebault**. Ingen havde modt den ringeste Beskyttelse af den danske Viceconsul, **Mr. Frederik Bourbon**. Det vilde blive meget for vidtloftigt, her at anføre alle Omstændighederne ved disse Skibes Opbringelse, og alle de urimelige, næsten latterlige Processer, ved hvilke de bleve priis-

domte. Et Par Exempler paa den franske Consuls Retfærdighed fortæner imidlertid at anføres, for at Læseren kan danne sig et Begreb om, hvilke Farer og Fortrædeligheder vore Koffardimænd vare udsatte for.

Capitain Utleffen, førende Briggen Isabelle Margarethe, i sin Tid kiobt i England paa en Auction, havde udtareret fra Molde, med alle sine Papirer i fuldkommen Orden, og seilede til Barcelona med en Ladning Lørfisk. Derfra gik han til Alicante, hvor han indtog en Ladning Viin, for at gaae til Hamborg. Den 9de Martz blev han paa Høiden af Cap Gate tagen af en fransk Kaper, der tonede tyrkisk Flag og bragte ham ind til Cartagena. Her fik han strax Arrest ombord og blev forbudt at tale med noget Menneſke fra Land, ikke engang den danske Consul. Nogle Dage efter kom endeel Folk ombord, som dannede en Slags Ret, og gjorde Utleffen og hans Folk det Spørgsmaal, om de vare danske Undersaatter, hvilket de alle bejaede og bekræftede med Ed. Herpaa fik Utleffen Tilladelse til at gaae iland; men nogle Dage efter bleve Skib og Ladning priibdomte. Condemnationens Acten lyder saaledes:

Liberté.

Egalité.

Den franske Republikks Consul i Kongeriget Murcia, residerende i Cartagena og, ifølge Forordningen af 8de Floreal i Republikens fjerde Aar, beklædt med et Handelstribunals Magt erklærer:

ifølge Consulatssecretairens (der efter samme Lov forretter en Fredsdommers Dienſte) hans Rapport angaaende Briggen Elisabeth Margarethe, Capitain Utleffen, som fører dansk Flag, dens Opbringelse ved den franske Kaper, le Coureur, Capitain Joseph, Michel Pitalugue

og ifølge den 7de Artikel af Forordningen af 26de Juli 1778, samt i Betragtning af, at bemeldte Skib er af engelsk Bygning

og at Skibet, som findes ombord, er af en sildigere Dato, end den franske Republik's Krigserklæring mod England.

at denne Prise er god og lovlig, tilligemed dens Ladning, hvilke samtlige confiskeres til Fordeel for Opbringeren.

Denne Dom skal strax oplæses for Opbringeren og Skibets Capitain &c. &c.

Arguebault, Consul.

Atleffen protesterede paa det kraftigste, igiennem den danske Consul og giennem vor Charge d' Affaires i Madrid, Hr. Rachel. Men uagtet denne Sidste, i et Brev, dateret Madrid, den 11te August, siger til Atleffen, at den franske Generalconsul dersteds, paa Rachels Begiæring, har gjort Forbud imod Salget af de neutrale Skibe og Ladninger, blev Atleffen dog tilligemed sit Mandskab sat fra Skibet; ja, man plyndrede ham endog for Riffert, Compas, Kaarter o. s. v.

Et andet Skib, Briggen Anne Cathrine, Capitain Dahms, fra Flensborg, var kiøbt i 1795 i Stettin, hvorfra det gif til Riga, og tog en Ladning Hamp ind, som det bragte til Dunkirken. Derfra gif det til Middelhavet og seilede nu i to Aar paa Fragt, i hvilket Tidrum det ofte var blevet overhalet af de krigførende Magters Kaperer, som efter Sædvane altid plyndrede lidt; men Ingeu vovede at opbringe det, da dets Papirer stedse vare i behørig Orden. Da det i April Maaned 1797 kom fra Alicante, med en Ladning Biin, blev det nogle Mile fra Cap Gate overhalet af en fransk Kaper, der, uden at indlade sig i mindste Maade paa Undersøgelse af Papirer eller slikt, bragte det op til Cartagena, hvor Capitainen strax fik Arrest ombord, og torde ikke tale med Noen. Da nogle af Capitainens Landsmænd og senere den danske Consul kom til Siden for at tale med ham, bleve de paa den brutaleste Maade afviste og truede med Slag og Skud. Strax efter kom en Officier ombord og fordrede Dahms Papirer, og da denne negtede at udlevere dem, tvang man ham med Magt og Vold dertil. Derpaa tilkiendte man ham 40 Dages Dvaran-

taine, og i denne Tid lykkedes det Kaperen at forføre 5 Mand af Dahms Folk, til at tage Tjeneste hos sig og til at vidne imod deres forrige Capitain. Under denne Dvarantainetid bleve de flere Gange forhorte. Omfider gjorde Mandskabet Opstand mod Dahms og hans Styrmand, og lovede den franske Kapercaptain, som vel at mærke! aldrig selv gik ud med sit Fartoi le Coureur, men sendte det ud, naar der signaleredes et Skib i Sigte, at beedige deres Udsagn, for at Skibet skulde blive priisdomt. Efter 29 Dages Forløb fik Dahms Practica, hvorpaa han gik iland og forskaffede sig den danske Consuls Assistance til at arrestere sine oprørske Folk; fik ogsaa nogle spanske Soldater med sig, som skulde tage dem fast; men paa samme Tid kom den franske Consul med Kapercaptainen og tog de oprørske Folk i sit Fartoi. Kaperen gik endog saavidt, at han truede med at hugge den danske Consul ned, om han understod sig at sætte sin Fod ombord i Dahms's Skib. Endelig „den 7de Juni“ skriver denne Skipper, i sin iøvrigt vidtloftige og temmelig confustskrevne Beretning, „kom den franske Consul langs Siden og oplæste et fransk Document, som jeg ikke forstod. Strax efter kom Kapercaptainen og heiste fransk Flag paa Skibet, og de oprørske Folk kom hoverende med franske Kokarder og jøge mig og min Styrmand fra Skibet, berovende os Alt, saaledes at vi knap fik nogle nødvendige Klædningsstykker med os iland.“

Condemnationsacten for dette Skib, som ligeledes prunker med „Liberté, Egalité,“ er støttet paa, at Skibdrullen ikke er sluttet i Danmark, hvorfra Skibet er gaaet ud, men i Stettin i Preussen, som var i Krig med Frankrig; og dette ifølge Artikel 9 i Reglementet af 26de Juli 1778, saalydende: „endvidere erklæres for god Priis ethvert fremmet Skib, hvorpaa der befinder sig en Supercargo, Handelsbetient eller Styrmand fra et fiendtligt Land, eller hvis Mandskab bestaaer, indtil en Trediedeel Matroser, af Undersaatter af en fiendtlig Magt, eller som ikke har sin Mandskabsliste sluttet af Øvrigheden paa de neutrale Steder, hvorfra Skibet er gaaet ud.“ Det forekommer mig

aabenbart, at i denne iøvrigt meget arbitraire Lov, dog idetmindste Meningen er, at Slutningen, efter hvilken Dahms blev condempneret, skal hænge sammen med Begyndelsen, og at altsaa Nodvendigheden af, at Kullen skulde være sluttet og bekræftet af den neutrale Dyrighed, kun eksisterede forsaavidt som der fandtes Personer ombord, der vare Undersaatter af et med Frankrig fiendtligt Land. Men hermed tog Mr. Arguebault det ikke saa noie. Alle de andre Skipperes Klager vare, med liden Afvegling, af samme Art.

Naar man betænker, at disse ulykkelige Skipper, efter en saadan Behandling, ikke havde andet at giøre, end at protestere og derefter indlade sig i vidtløftige Processer, som skulde føres ved Tribunallet i Aix og som, om de endog tilveiebragte Erstatning for vedkommende Ciere af Skib og Ladning, dog aldrig skaffede Skipperne selv Fyldestgiørelse for den lidte Mishandling og de dem tilføiede personlige Tab: saa kan man ikke undre sig over Bitterheden i deres Klager, af hvilke navnlig en, over den danske Consul Frederik Bourbon, indkom til Commercecollegiet, dateret den 11te November 1797, underskrevet af 4 danske Capitainer. Det maa i Sandhed have været haardt for disse Mænd, naar de, efter at have mistet Skib og Eiendom, fremstillede sig for Consulen, for at faae Hjelp i deres Nød, de da ikke alene bleve haardt beegnede, men endog bleve fæstede i Arrest. Imidlertid bor man ikke undlade at tilføie, at mange af vore Skipper tildeels selv vare Skyld i deres Ulykke, ved ikke at have aldeles reen Fod at staae paa, hvad Neutraliteten angik. Det var ret godt kiendt her hiemme, at der gik mange Ting i Evang, som hellere maatte have været ugiorte under det danske Flag; og det var ikke for Intet, at Bernstorff, i sin Geheimeinstrux til Bille, omtaler „det virkelige vedkiendte danske Flag.“

Hvorledes imidlertid Bille forholdt sig i denne Sag, samt hvilke Ubehageligheder den voldte ham, see vi bedst af hans egen Rapport med Bilage. Lykkedes det ham end ikke at forskaffe

hine Landsmænd Ret og Frihed strax, vedligeholdte han dog sit Flag og sin Nations Ære, ligesom han ogsaa senere, ved sine kraftige Forestillinger paa vedkommende Steder, bidrog til at hine uhorste Misbrug dog noget bleve hemmede.

Underdanigst Rapport

om mit Ophold i Cartagena fra den 14de til 19de Septbr.

Den 14de Septbr, Kl. 12 M. D. ankrede jeg for Cartagena, hvor jeg strax fik Practica. Fra Gouverneuren saavel som den Commanderende ved Arsenalet blev jeg ved Officierer complimenteret, hvilket jeg retournerede ved en Officier. Paa Rheden laae en spansk Fregat, en Brig og en Chebeque samt tre franske Kapere. Den danske Consul tilligemed endel danske Skibscapitainer, som vare opbragte, kom ombord. Af deres Feretning saavel som af deres Protester, gjorde ved Notarius, erfarede jeg, at dem var vederfaaret den mest ulovlige og voldsomme Behandling af de franske Kapere, endog i selve Havnen, som kan tænkes. Af 14 danske Skibe, indbragte hertil, ere 7 condemnerede, 7 andre ligge endnu alle med fransk Flag fra Fortoppen, og de ere fast alle tagne under tyrkisk eller engelsk Flag. Efter lang Darantaine have Skipperne alle været arresterede 6 å 8 Dage i deres Skibe og ikke faaet Tilladelse til at tale med deres Consul. Efter at jeg var bleven fuldkommen underrettet om Alt, gik jeg iland til Gouverneuren, for at aflægge mit Besøg og tillige besvære mig over, at min Konges Undersaatter vare berøvede al Beskyttelse her i Havnen, hvilken Lovene dog hiemle enhver Gæst paa alle Steder i Europa. Gouverneuren undskyldte sig med, at det var ham forbudet af sit Hof, at bekymre sig om hvad Priser de Franske indbragte, og bad mig om i dette Unliggende at henvende mig til den franske Consul. Dagen efter, den 15de, skrev jeg det følgende Brev til Gouverneuren:

(Begyndelsen er blot en Forklaring af hans Misson, at beskytte det danske Flag i Middelhavet, hvilket, efter at Freden er sluttet med Tripolis, er neutralt og som saadant kan gjøre For-

bring paa at respecteres af Enhversomhelst; men at desuagtet det stedse har været udsat for Røverier og Opbringelser af smaa franske Kapere, der endog begaae sliig Udaad under falske Flag. Derefter siger han:)

„Bed min Ankomst hertil fandt jeg en stor Mængde danske Skibe, opbragte paa denne Maade, som er besatte af Franskmænd og føre fransk Flag fra Fortoppen. Disse Skibe have været opholdte her i flere Maaneder. Capitainerne have været negtede at gaae iland, uden dertil at kiende Aarsagen, eller hvorlænge denne uretfærdige Behandling skulde vedvare.“

„Det er min Pligt, Hr. Gouverneur, i min Konges Navn at forlange Retfærdighed og Beskyttelse hos Dem, for disse Hans Danske Majestæts Undersaatter, overbeviist om, at den spanske Regjering, ikke vil taale, at danske Skibe som venfabeligen anløbe spanske Havne, hvorfra endog flere af dem ere fragtede, og hvor andre kiøbe deres Ladninger selv, kunne blive tagne lige udenfor Havnen, efter nogle Dages Forløb indbragte til en anden spansk Havn og der mishandlede af franske Kapere. Endvidere tager jeg mig den Frihed, Hr. Gouverneur, at spørge Dem om, efterform jeg under ingen Omstændigheder vilde tillade mig, at handle imod Love, som, skiondt mig ubekiendte, maatte existere, om der er Noget, som forbyder mig at medtage de opbragte Skibe herfra, naar jeg affeiler? Jeg venter Deres Svar, Hr. Gouverneur, for at jeg derefter kan tage de nødvendige Forholdsregler.“

Jeg har den Ære ic.

Til

Hr. Juan Miguel Bives, Gouverneur politique et militaire
i Cartagena.

Den 16de Juni fik jeg Gouverneurens Svar, der lyder saaledes, oversat fra det Spanske:

„De Ordre og Instructioner, som jeg er forsynet med fra min Regjering, tillade mig ikke at blande mig i, eller underrette mig om de Priser eller opbragte Skibe, som bringes herind af

venstfabelige Magters Kapere, medmindre at Halvdelen af Ladningen tilhører Hans Spanske Majestæts Undersaatter, eller at Skibene ere tagne paa spansk Territorium: Og som intet af disse Tilfælde finder Sted ved de, af franske Kapere, til denne Havn opbragte, danske Handelskibe; har jeg ingen Ret til at spørge om Grunden til deres Opbringelse og kan heller ikke tillade, at De bortfører disse Skibe med Dem, medmindre De iforveien derom var bleven enig med den franske Consul, i hvilket Tilfælde jeg ikke kan sætte mig derimod. Men, da jeg har indseet de billige Aarsager til Deres Klage, som De igaar har sendt mig, saa har jeg med Dagsposten sendt den til Hs. Excellence Fredsyrkten, for at han kan derom underrette Hs. Majestæt og tilstille mig sine Befalinger ifølge Hs. Majestæts Billie, om hvilken jeg da uden Ophold skal underrette Dem til deres Oplysning. Dersom jeg isøvrigt kan være Dem til Tjeneste, beder jeg Dem at underrette mig derom o. s. v."

Den 17de skrev jeg til den franske Consul følgende Brev:

Min Herre!

„Bed min Ankomst her i Havnen blev jeg fristet til at troe, at den gode Forstaaelse, som finder Sted imellem den franske Republik og Danmark, var forvandlet til aabenbar Krig; denne Tanke maatte ganske naturligt opstaae hos mig, da jeg saae det store Antal danske Skibe, der her ligge opbragte af franske Kapere. Smidlertid da jeg blev underrettet om Maaden, paa hvilken disse Skibe ere opbragte, blev jeg strax beroliget, endskjøndt jeg paa den anden Side blev høiligen forundret over at erfare, at De, Hr. Consul, som beklæder en offentlig Post, beskytter en saadan Handlemaade, ved virkeligen at priisdomme Skibe, der tilhøre min Konges Undersaatter og som ulovligen, og paa en med Traktaterne saa lidet overensstemmende Maade, ere opbragte. Skulde man domme efter denne Handlemaade, maatte man gjøre sig et meget falskt Begreb om den franske Republik, dersom den ikke var fordeelagtigere bekendt fra andre Sider.“

„Jeg kender ikke, Hr. Consul, de Instructioner, ifølge hvilke

De har troet Dem besøiet til at condemnere danske Skibe (Traktaterne kunne ganske vist ikke tiene Dem til Basis) og jeg har stor Grund til at troe, at der kun gives Faa, som kiende dem. Min Fornuft siger mig, at alle den franske Republik's Ministre, Agenter og Consuler have de samme Instructioner for deres Handlemaade. General Canelaux, fransk Minister i Neapel, har aldeles forbudet franske Kapere at anholde neutrals Skibe. De vil ligeledes see af indsluttede Copie af et Brev fra Generalconsul Belleville i Livorno, hvorledes Directoriets Anstuelser ere i Henseende til de med Republiken vensfabelige Magter. Det skulde altsaa forundre mig saare meget, om De, Hr. Consul, skulde være forsynet med Ordre, der vare saa fiendeligt stemte imod den danske Nation. Men om en soie Tid vil dette vel opklares."

„Det er min Pligt, i min Konges Navn at forlange af Dem, at De giver de nødvendige Ordre til, at Republikens Flag bliver borttaget fra de danske Skibe, at Bagten gaaer fra Borde og at Skibene blive overleverede til deres Capitainer tilligemed de Papirer, som endnu ikke ere leverede tilbage. Capitain Utlesén, hvem De har frataget sit Skib, er iblandt disse Capitainer: Han er pligtig at aflevere sit Pas i Kiøbenhavn. Capitainerne forbeholde sig deres Ret til at klage paa vedkommende Steder, over den dem vederfarede ulovlige Behandling."

„Paa disse Punkter afventer jeg Hr. Consulens bestemte Svar. Jeg skal ikke undlade at giøre min Rapport over Alt hvad der er påseret, agtende at beskrive Maaden, paa hvilken hvert Skib især er blevet opbragt; Capitainernes personlige Arrestation; den slette Behandling, de have lidt i denne Havn, hvor man har negtet dem at giøre Brug af deres egne Fartøier, deres Kabys o. s. v., hvor det har været dem forbudet at tale med deres egen Consul, og hvor man har truet med at sætte dem i Boien. Jeg agter at tilsoie en Note paa Tiden, de have været opholdte, inden man har begyndt deres Proces, saavel som en Liste paa de Kapercapitainer's Navne, som findes anførte i Condemna-

tionsacterne og som ikke kunne undgaae at vorde straffede, ifølge de Love, der ere giældende imellem alle europæiske Nationer, da de have opbragt Skibene under tyrkisk og engelsk Flag. Slutteligen vil jeg lade medfølge deres Correspondence, Notarialacterne saavelsom deres private Correspondence med den danske Consul, forsaavidt som den angaaer hans Embede."

„Vor Minister i Paris vil vist ikke mangle, ifølge sin Pligt at arbejde paa, at Hs. Danske Majestæt faaer al den Fyldestgjørelse, man er ham skyldig, som Ven af den franske Republik, og at den nødvendige Caution bliver stillet for de Skibe, som saaledes ere blevene danske Undersaatter frarøvede."

„I Haab om saasnart muligt at modtage Efterretninger fra Dem, Hr. Consul, forbliver jeg med al den Ugtelse De fortjener, Deres o. s. v."

Men forend Consulen fik dette Brev lod han sig personlig melde. Jeg modtog ham og leverede selv Brevet i hans Hænder. Han var meget forekommende; sagde, han var kommen ombord for at blive oplyst. Han tog endeel danske Skibspapirer op af sin Lomme, som tildeels vare Folkelister, og som disse ikke vare fra et og samme Sted, vare de forskellige. De fra Kiøbenhavn, underskrevne af Admiral Schulz, vare efter hans Formening altfor simple, og derfor maatte de Skibe condemnere; derimod andre, som vare forsynede med Waterskout Kleins Navn og Segl, for Folkenes Gage, der var bleven dem betalt i Avance, troede han vare rigtige. Jeg indlod mig ikke derpaa, men sagde ham ikkun, at Papirerne vare saaledes, som vor Konge havde anordnet dem; de vare rigtige og skulde som saadan respectere. Han begjærede, at jeg vilde bevidne Rigtigheden af de Papirer, som Admiral Schulz havde underskrevet, hvilket jeg afflog, erklærende, at disse Papirer vare som de skulde være, og at det vilde være at compromittere min Konges Anordninger, om jeg paatog mig at give dem anden Authorisation, hvilken Erklæring han siden i sit Brev har givet en vrang Fortolkning. Han sagde mig da, at han fandt

sig meget forlegen, ved at Papirerne vare saa forskjellige. Jeg tilstod ham, at enhver Dommer, som ikke forstod de Ting han paatog sig at dømme, maatte være forlegen; men at jeg tillige troede, at hans Forlegenhed vilde blive endnu større, naar han engang blev kaldt til Regnskab. Med Rolighed og koldt Blod sagde jeg ham, at Danmark maatte hellere ønske at have aabenbar Krig, da jeg og enhver Dansk i saa Tilfælde vidste hvorledes vi skulde forsvare vort Flag og vore Medborgeres Eiendom, end saaledes under Skin af Venkskab at blive rovet. Denne Yttring har han ligeledes taget sig den Frihed vrangelig at fortolke.

Om Eftermiddagen gik jeg til Gouverneuren og sagde ham, at eftersom de 7 danske Skibe, som laae i Havnen, endnu ikke vare dømte, kunde jeg ikke taale at see det franske Flag vaie der ombord, over min Konges, at jeg var tilfands at have det nedtaget og at jeg til den Ende havde sendt en Officier til den franske Consul, for at spørge ham, om han vilde befale det nedtaget, da jeg imorgen ikke vilde see det danske Flag vaie sammen med Republikens, ombord i danske Skibe. Den spanske Gouverneur fandt dette meget rigtigt og billigt, og sagde mig, at han vilde sende Bud til den franske Consul, for at overtalde ham om Billigheden af dette Forlangende. Efterat jeg igien havde sagt ham, at jeg vilde befale Skipperne at tage det ned, og spurgt ham, om han fandt det stridende imod Folketretten, da jeg isaafald vilde tage andre Forholdsregler, svarede han mig igien, at det var meget billigt. Om Aftenen Kl. 10 $\frac{1}{2}$ kom den danske Consul og bragte mig et Brev fra Gouverneuren, som jeg lod oversætte. Det lyder saaledes: „Jeg har ladet den franske Consul komme, for at underrette ham om Deres Hensigt, at give Ordre til de danske Capitainer, som ligge opbragte i denne Havn, at nedhale det franske Flag, som vaier paa deres Skibe. Consulen har svaret mig, at det ikke stod i hans Magt at opfylde mit Forlangende, da det var en gammel Skif blandt de Franske, at heise det franske Flag medens et Skib ligger opbragt for at dømmes,

indtil det enten condemneres eller bliver frigivet; at han er villig til at forhøre sig hos Directoriet debangaende, hvilket han vil giøre uden Tidsspilde med første Post; men at dersom De, Hr. Capitain, gaaer ombord paa Skibene, for at give sliig en Ordre, vil han modsætte sig af al Magt, hvortil han forlanger Hielp af den Magt, som er mig betroet af Hs. Catholske Majestæt, Frankrigs Allierede, i hvis Havn ovennævnte Skibe befinde sig. Da jeg saaledes har lært hans Grunde at kiende, meddeler jeg Hr. Capitainen disse, overbeviist om, at De vil, som ret og billigt er, respectere Folkeretten og det Venstskab, som finder Sted imellem vore Souverainer. Men dersom De, uagtet mine gode Raad, vil imorgen eller til nogen anden Tid giøre Brug af Magt i denne Havn, seer jeg mig nødfaget til at anvende Hs. Catholske Majestæts Vaaben imod den, der fornærmer hans Territorialhoihed, og har jeg til den Ende givet de bestemteste Forholdsbregler. Jeg har den Ære o. s. v."

Kl. 11½ kom atter Consulen tilbage med en spansk Major, som er Udjudant hos Gouverneuren, for at bede mig om et Svar. Jeg bad ham hilse Gouverneuren og sige, at han skulde høre fra mig imorgen. Majoren ønskede gierne at vide, hvad jeg vilde foretage mig; men jeg udlod mig ikke med noget. Da Klokken var nær Et blev jeg vækket, da atter den samme Udjudant tilligemed en anden Major, som talede Fransk godt, kom ombord med Hilsen fra Gouverneuren, at han havde erfaret, at jeg var bleven fortrydelig over hans Brev, hvorfor han bad om, at Majoren, som godt forstod Fransk, maatte oversætte det for mig. Jeg gav ham Oversættelsen, som han fandt rigtig, og dermed troede jeg at være fri; men de vedbleve og ønskede saa gierne at vide, hvad jeg agtede at giøre, for dermed at kunne berolige Gouverneuren. Jeg bad dem sige, at Gouverneuren kunde være overbeviist om, at ingen dansk Orlogsmænd krænkede Folkeretten i nogen Havn; og med denne Erklæring forlode de mig.

Dagen efter, den 18de, sendte jeg Gouverneuren følgende Evar:

„Bed at modtage Hr. Gouverneurens Brev igaarftes har jeg til min store Forundring erfaret, at De saa pludseligen har forandret Mening og Anskuelse, til Skade for den danske Nation.“

„Jeg giver dem herved mit Værbord, at De ikke skal faae nogen Leilighed til at giøre Brug af Vaaben imod mig, idetmindste skal der fra min Side ingen Anledning gives. At ville maale mig med Kapere er en Tanke, som vist aldrig kunde falde mig ind; og den Maade, hvorpaa De underretter mig om den Beskyttelse, som disse Folk nyde i denne Havn, er mig ligesaa fremmed. Da jeg, to Timer før jeg modtog Deres Brev, havde den Ære at tale med Dem, vilde to Ord af deres Mund have været nok til at bringe mig fra en Tanke, som De dengang syntes saa fuldkommen at billige.“

„Det vilde være utilgiveligt af mig og ganske stridende imod min Konges Ære, om jeg forblev et Dieblisk længer her paa dette Sted, hvor det er blevet sagt mig af Gouverneuren, at man paa den franske Consuls Forlangende vil give ham Hielp af Vaaben imod mig, i det Tilfælde at jeg havde til Hensigt at nedtage den franske Republik's Flag, som vaier ovenover min Konges, ombord paa virkelig danske Skibe, der endnu ikke ere fradømte deres Nationalitet. For ikke i det Tilfælde, at Winden skulde forbyde mig at seile, at forarges ved at see det danske Flag paa denne Maade vanæret, har jeg befaleet alle Skipperne ikke mere at heise det. Jeg har den Ære o. s. v.“

Jeg vilde strax have seilet, men maatte formedelst Modvind blive liggende til den 19de. Jeg gav imidlertid samme Nat Ordre til de danske Skipperne, ikke mere at heise Flag saalænge det franske vaiede. Ved Dagens Komme observerede jeg ombord i den spanske Fregat en større Activitet, end sædvanligt, tillige saac jeg at Speilene vare udtagne af Kanonerne paa den Side, som vendte imod mig. Da jeg skyldte Chefen af samme Fregat en

Bisfit, foer jeg derombord. Jeg fandt da virkelig, at alt Laderedsskab laae ved Kanonerne, og Lunterne vare i Brand. Paa mit Eps:gsmaal, hvorfor de saaledes ødslede med deres Lunter, svarede de, at de altid brugte det, for at Folkene kunde tænde deres Piber med Bequemhed. Jeg fik siden at vide, at et Partie Soldater havde været embarqueret om Natten. Samme Formiddag blev mig bragt et Brev, som jeg troede var fra Consulen, men ved at aabne det, fandt jeg det at være fra en Kapercapitain. Dette Brev var skrevet i en temmelig uartig Tone: han gav mig tilkiende, at han tilligemed hans Colleger havde svoret at døe alle, før jeg skulde faae det franske Flag ned fra de soi disants danske Skibe. Et Dieblisk derefter kom et andet, som jeg ikke lod modtage. Med vor Consul sendte jeg det omtalte Brev til Gouverneuren og bad ham beholde det.

Om Eftermiddagen kom tre Franske ombord, hvoraf den ene udgav sig for Lieutenant colonel og de andre for Capitainer de fregate, alle Kapergaster. Den første bragte mig Consulens Svar; det lyder saaledes, oversat fra det Franske:

Min Herre!

De talrige Udrustninger, som, ifølge Regjeringens Ønsker, have fundet Sted i Marseille, have naturligtviis forsøgt Kapernes og Priserne's Antal. De borde derfor ikke være forundret over at see saa mange her i denne Havn, ligesaa lidt som ved at komme ind i andre spanske Havne eller til Gibraltar, hvor det vrimler af dem. Jeg kan forsikre Dem, min Herre, at jeg er ganske rolig ved de Beskyldninger, De gjør imod mig. Jeg kiender ikke General Canelau's Instructioner; men jeg veed meget vel, at saadanne Ordre ikke ere komne mig tilhænde. Jeg læser Generalconsul Bellevilles Brev og deler hans Anskuelser, vil ogsaa i alle lignende Tilfælde handle efter de samme Principer og er, som han, villig til at straffe de Skyldige.

Jeg vilde ønske, det stod i min Magt at opfylde Deres Begjæring: gjerne vilde jeg give Dem et Beviis paa min Ugtelse

for de Ordre, De siger at have fra Hs. Majestæt Kongen af Danmark; men De kan ikke negte, at jeg ikke, uden udtryffelig Ordre fra min Regiering, kan giøre det. Nei! jeg kan ikke af egen Myndighed tage Republikens Flag eller Priismesterne bort fra de opbragte Skibe.

Alle Priserne's Papirer forblive i Consulatet, til de blive forlangte af Appellationstribunalet. Der kan Capitain Utleffen ligeledes forlange sine.

Alle Neutrals, som ere opbragte, have erklæret, at de ere blevne vel behandlede af de Franske; dersom ikke det havde været Tilfældet, havde de aldrig understrevet en saadan Erklæring, og naar de senere have havt at klage, over en eller anden Ubehagelighed ombord, har jeg aldrig undladt at sende Viceconsulen, for at raade Bod derpaa. Man har forebragt Dem Usandhed, min Herre, ved at tale om Trusler med at sætte i Boien: det vilde være en ganske unødvendig Strengthed. Naar en Capitain eller Mandskabet, paa et af de opbragte Skibe, ikke forholder sig roligt, saa forlanger jeg Bagt hos Hs. Excellence Gouverneuren og denne sendes ombord; men dette har kun en Gang været nødvendigt, og det var ombord i en Amerikaner.

At Skibe have været taget af franske Kapere, under tyrkisk eller engelsk Flag, er aldrig kommet mig til Kundskab; dersom dette virkelig har været Tilfældet, ville de Skyldige upaatvølgelig blive straffede af den franske Regiering. Men det er Ting, som jeg ikke kan begribe, hvorfor en Kaper, under et andet Flag end sit eget, skulde tage et Skib, som ikke er fiendtligt; hvorved han saa ganske uden Fordeel udsætter sig for at miste sin Prib og sin Frihed.

Dersom Sagerne bleve plaiderede for min Domstol, vilde det vistnok være godt for de Capitainer, som blive opbragte, at have Hiælp af deres Consul og en Advocat; men saaledes forholder det sig ikke: alt hvad der er at giøre er, at udforske Sandheden, af Capitainerne's og Mandskaberne's Forklaringer under deres Eed,

og af de Skibsdocumenter og Papirer, som findes ombord. Det er derfor nødvendigt, at disse Personer forblive ombord, for at man kan afsætte dem Forklaring, thi i modsat Fald benyttede de sig naturligviis af Territorialretten til ingen at afgive; og naar de stundom maae vente flere Dage, inden deres Sag kommer for, er det Prisernes Mængde, der ene er Skyld deri.

Disse, min Herre, ere Grunde, mod hvis Bøgt De vist, med Deres forstandige Dømmme, ikke kan have Noget at indvende. Jeg haaber, at De altid vil lade den franske Regierings Agenter viderfares den Ret, at de ikke kunne have anden Billie, end deres Regierings, og at de ligesom denne kun ønske Fred og Vennskab med alle Nationer.

Det ganske private Skridt, jeg gjorde igaar hos Dem, min Herre, maa bevise Dem min Lyst til at tiene de Regieringer, som ere Venner af min. Da De synes ikke at kiende Directoriets Befalinger og nogle af de ældre Forordninger og Reglementer, som nu ved en ny Lov ere traadte i Kraft, kan De kun komme til mig, og, uden at jeg dertil er forpligtet, skal jeg gjøre mig en Fornøielse af at lade Dem læse Alt. De vil da lære at kiende de Love, hvorpaa de her affagte Domme ere grundede.

De synes kun at have laant Øre til Klager. De taler ikke et Ord om alle de Skibe, vi have frigivet, eller hvis Fragter ere blevne betalte tilligemed Skadeserstatning. Kort, min Herre, jeg haaber, at De vil forandre Anskuelse af Alt, hvad De troer at have Ret til at besvære Dem over.

Da det er mundtligen og ved en af Deres Officierer, at De har ladet mig vide igaar, at De vilde have det franske Flag taget bort strax, eller at De i modsat Fald vilde lade dette gjøre selv idag, saa bliver det mundtligen, at Bataillonschefen, som overbringer dette, vil give Dem mit Svar herpaa.

Jeg beder Dem, at erindre, at jeg viste Dem igaar Skibet Constances Folkeliste (Capitain Henriksen) og at De vilde til at

give en skriftlig Attest, at den var i Orden, ved at være underskrevet af en Admiral, som nu er død; men at De, ved nærmere at eftertænke det, sagde ikke at ville gjøre det, for ikke at compromittere Dem. Jeg ønsker at De vil sige mig, hvorledes denne Attest kunde compromittere Dem?*)

Hvad min Correspondence med den danske Consul angaaer, da vil Deres Hof, ved de Klager, som jeg selv i denne Anledning har indgivet over Stilen i hans Skrivelser, blive overbeviist om, at det ikke er ham, som har Uarsag til at beklage sig over mig.

„Lad mig dog faae Lov til at slaaes med de Folk“ (de Franske) udraabte De igaarmorges i min Nærværelse.***) Dette er ganske vist ikke det rette Udtryk for vore Regjeringers Mening. Men de Følelser, De saaledes har lagt for Dagen, stemme fuldkommen overeens med den uregelmæssige Opførsel, som De har viist, og den Uro, som de har stiftet, hvorved De er i Stand til at compromittere Deres Regjering med det spanske Hof, ved at sætte Hs. Excellence Gouverneurens Forsigtighed og Wiisdom paa Prøve, og ved at tvinge ham til at tage Estrængheds Forholdsregler imod de Angreb, som De agtede at gjøre i en Havn tilhørende en med deres Regjering vensabelig findet Magt, allieret med den franske Republik. Nei! det er ikke de Følelser, som bestee vore Regjeringer. Jeg er idetmindste sikker paa, at det ikke er min Regjering, og jeg maa bede Dem, min Herre, at være overbeviist om, at jeg ikke har anden Villie, andre Ønsker, andre Følelser, end den Regjering, som jeg har den Ære at tiene.

Med den Hjælp, som jeg er Dem skyldig, hilser jeg Dem
broderligen Urguebault.

Samme Bataillonchef havde Lommen fuld af danske Skibspapirer, som han bad mig om at forklare sig, da de forekom

*) See herom hvad Wille ovenfor har sagt i sin Rapport til Collegiet.

**) See Willes Rapport ovenfor.

ham saameget urigtige. Jeg svarede, at jeg havde modtaget Consulens Brev, og isøvrigt bad jeg mig forfskaanet for Alt, hvad der ikke angik Brevet. Han sagde, at han endnu havde at sige mig mundtlig fra Consulen, angaaende Flagets Nedtagelse, at han ikke kunde giøre det, da Kapereferne protesterede imod det, som stridende imod almindelig Etik og Brug; men at han vilde indhente Directoriets Ordre derfor. Imidlertid kom han til at bruge det Udtryk: „de soi disants danske Skibe“, hvoraf jeg tog Anledning til at bede ham forfskaane mine Øren for Mere. Han gik da bort; men kom strax efter igien med en ny Com-mission fra Consulen, for at høre, hvad Fyldelstgiørelse jeg forlangte af den Kapercapitain, som havde skrevet mig til, da Gouverneuren havde insisteret derpaa; isøvrigt maatte Tribunalet domme i denne private Sag, som det ikke anstod Consulen at blande sig i.

Efter at disse Franskmænd havde forladt mig kom de to Majorer atter fra Gouverneuren, for at bevidne mig hans Sorg over at jeg saaledes forlod ham; tillige vilde de høre, om den franske Consul havde givet mig Opriisning for den Driftighed, som Kapercapitainen havde havt at skrive mig til. Jeg fortalte dem, hvad der nys var passeret, og bad dem tillige at læse Consulens Brev, hvori jeg finder den spanske Regiering temmelig medtaget; og hermed endtes denne Sag. Om Aftenen fik jeg en Matros ombord, som sad i Urrest og var af Kapitain Dahms's Besætning. Af denne Capitains Protest vedlægger jeg Copie, hvoraf det høie Collegium vil erfare, hvorledes denne Mand saavel som den danske Consul ere blevene behandlede. Endvidere følge hermed Copier af et Par Breve fra den franske Consul til den danske, for at vise hans Skrives og Tænkemaade.

(Disse Breve indeholde Intet, interessant i sig selv. De røbe en Mand af Forstand, der er sin Modstander aldeles overlegen. Isøvrigt indhyller han sig i Love og Formaliteter, og synes at beklage sin uheldige Skiebne, der nøder ham til at være

Dommer efter saa strænge Love. Et af Brevene ender han med følgende Ord: „Jeg anmoder Dem om, min Herre, ikke at give mig anden Titel, end **Citoyen**, og lader Dem hermed vide, at jeg agter ikke tiere at modtage noget Brev fra Dem, hvori De kalder mig **Monsieur.**“)

Jeg skrev endnu følgende Brev til den danske Consul:

„Af det Brev jeg har modtaget fra den spanske Consul seer jeg, at han endnu lader som om han ikke vidste, at vore Skibe ere bleven opbragte af Kapere under tyrkisk og engelsk Flag. Uagtet Forklaringer desangaaende ere giorte for Notarius, bliver det dog nødvendigt at gientage dem og navnlig Capitain Spanns Protest, som indeholder Klage over, at man under falsk Flag har opbragt ham, og at han endnu ikke er dømt; ligeledes Capitain Dahms, der er bleven behandlet paa en saa utilgivelig Maade. Da det er bleven mig umuligt at opholde mig her længer, efter hvad der er forefaldet imellem den spanske Gouverneur og mig, saa raader jeg Dem endnu engang til at appellere og protestere imod enhver Dom, der er ugunstig for vore danske Skibe o. s. v.“

Beklageligt er det for vore Skippere, at vi have en saa ung og uerfaren Consul, som ikke kan tale med dem og ikke har et Menneſke, der kan være Tolk for ham; og dertil kommer endnu, at han selv er paa et Contoir, hos en anden Ridsmand, hvilket heller ikke kan give ham Respekt som Consul.

Efter denne min udførlige Rapport med de den vedlagte Gienparter, troer jeg det ufornødent at sige Mere om de Undertrykkelser, som vore Skibe lide i de spanske Havne. I Malaga skal det nemlig være ligesaa slemt som her. Men en meget mærkelig Omstændighed er det dog, at ingen Kaper tør bringe Skibe ind i spanske Havne.

Den 19de om Morgenens lettede jeg og gif Seil fra Cartagena underdanigst o. s. v.

Af denne hele Rapport med Bilagene sendte Bille Copie

til Geheimeraad Dreier, vor Minister i Paris. I det medfølgende Brev siger han blandt andet:

„Hvad jeg troer endnu at borde berøre er, at den franske Consul, som dømmer i Priis=Sagerne, har en Søn, som er Receveur af de priisdømte Varer, og hans tilkommende Sviigersøn er Rheder af Kaperne. Denne Familie, som skal være kommen fattig til Cartagena, spiller nu den rige Mand's Rolle. Jeg synes, at Billigheden taler for, at disse Menneſker borde stille Caution, istedetfor at de have tordet forlange den, førend Appellation blev bevilget.“

Et andet Sted: „Naar jeg nu har sagt, at den Kapercaptain, som tog sig den Frihed at skrive mig til, kalder sig Poule; at af Condemnationsbecten mod Capitain Devoort sees, at den Kaper, der opbragte ham under tyrkisk Flag, ogsaa hedder Pierre Poule, og at samme Kaper har taget Capitain Spann under engelsk Flag: saa troer jeg at have givet Deres Excellence al den Oplysning, som efter min Formening gøres nodig; overladende Dem at gjøre Brug heraf, som De troer det bedst tienligt for vor Konges Ære og Landets Vel.“

Den 19de lettede Bille altsaa fra Cartagena og gif tilbage til Barcelona. Her fandt han endelig de forventede Breve fra Malaga, som meldte ham om Nodvendigheden af at sende en Orlogsmænd dithen, for at convoiere danske Skibe Strædet ud, hvilke imod Slutningen af October Maaned vilde være færdige til at seile. Han besluttede sig da til at gaae tilbage til den italienske Kyst, for at proviantere og siden forene sig med Triton og Carpen. Bille søgte sig nu mere og mere overbevist om, at den eneste Maade, paa hvilken den danske Handel i Middelhavet kunde nogenlunde beskyttes imod Kaperne's Røverier, var ved Convoiering. Alle hans Rapporter til de forskjellige Auctoriteter andrage derpaa. Til Collegiet skrev han udførlig herom fra Barcelona; men siger tillige, at „de Skibe, som fare paa Barcelona, som noget nær er den største Deel af alt hvad der findes i

Middelhavet, faae aldrig Ladning der. De slutte kun Fragt, og maae saa gaae langs Kysten og tage Ladning paa saadanne Esteder, hvor ingen Orlogsmænd kan komme; altsaa ere de udsatte for at tages før de kunne naae en Havn, hvorfra de kunne faae Convoi." Han havde allerede forhen begiæret en Brig udsendt til Assistance i Convoiering. Disse Fartøier ansaae han meget passende til denne Tieneste, som mindre velseilende, men stærke nok til at imponere paa Kapere.

I Barcelona gav han Consulen, *Mr. Larrard*, Ordre til, ikke at spare nogen Umage for at opdage de danske Matroser af Capitain Dahms's Besætning, hvilke formentligen skulde befinde sig ombord paa en lille fransk Kaper, der ofte søgte derind. Under 28de Septbr. skrev han til Kronprindsen, for at takke Hs. Kongelige Hoied for en egenhændig Skrivelse, saavelsom for sin Forfremmelse til Kammerherre. I dette Brev melder han endvidere: „Samme Dag, som jeg kom til Barcelona, kom en af de smaa franske Kapere stikkende langs Landet, ind i Havnen. Jeg hører, han søgte herind af Frygt for mig; men dette har kun bekommet ham ilde; thi der kom en spansk Capitain og angav at være plyndret af ham i Søen. Det blev strax undersøgt, og der fandtes endnu af de røvede Sager ombord. Han er nu arresteret, og Rapport er affendt saavel til det spanske Hof som til Directoriet."

„Eiden min sidste Rapport har jeg havt Efterretning om, at Ministeren for de udenlandske Sager, i Paris, har skrevet til den franske Consul i Almeria og forbudet alt Salg og Confiskation af neutrale Skibe indtil videre, da han med megen Misfornoielse har erfaret denne Omgangsmaade. Det er at haabe, at denne Ordre strækker sig til flere Pladser."*)

„Fra Malta meldes mig under 8de August, at 9 Sicilianere

*) Den blev rigtignok tilkiendegivet Regjeringens Agenter, men respecteredes ikke.

med deres Guardian have benyttet den Chaluppe, som jeg forærede Paschaen, til at løbe bort fra Tripolis, og vare lykkeligen ankomne med den til Malta."

I samme Skrivelse gientager Bille, at Convoiering er det eneste Middel til at beskytte Handelen, og at Neapolitanerne og Amerikanerne ogsaa have begyndt dermed, ihvorvel, siger han „de Sidste nok komme for silde, da der fast ikke er et amerikansk Skib mere herinde, som ikke er taget eller solgt."

Det lod ogsaa til, som om man her hjemme overbevistes om Nødvendigheden af at convoiere, isald Handelen skulde have nogenlunde Sikkerhed. Man bestemte at en Fregat og en Brig: Thetis, under General Adjutant Kiegelsens, og Lougen under Capitainlieutenant J. S. Fabricius's Commando, skulde gaae til Middelhavet og underlægge sig Billes Overcommando. Der var altsaa ikke Spørgsmaal om hans Hiemkomst i Esteraaret, saaledes som hans Instruction lyder. Ivertimod tyde alle fra Regieringen ankommende Breve paa, at man billigede Convoisystemet, som det eneste hensigtsvarende Middel til Handelens Beskyttelse, og at Bille skulde blive ved Commandoen, for at sætte det i Gang.

Han gik fra Barcelona den 29de Septbr. og kom til Livorno den 1ste October. Her modtog han et kongeligt Commissorium, ham tilstillet fra Deconomie- og Commercecollegiet, igiennem den nye Consul i Livorno, Hr. Bay, isølge hvilket Bille, i Forening med Consul Blicher Olsen i Tangier, skulde undersøge den danske Consul i Gibraltar, Hr. Lynch's Forhold. Denne var nemlig besyldt for, og det nok med fuld Føie, at udruste Kapere, der indbragte danske Skibe til Gibraltar. Imidlertid var Lynch død, og dermed faldt naturligtviis denne Sag bort, til megen Glæde for begge Commissairerne, der saaledes undgik et lige saa vanskeligt som ubehageligt Arbejde.

Bille besluttede sig nu til at anløbe Malta, for at eftersee sin Reisning og forsyne sig med Proviand. Imidlertid skulde

Triton gaac directe til Malaga, der tage de Skibe med sig under Convoi, som maatte ligge færdige til at gaac Strædet ud, og naar han havde forladt disse, skulde han holde det krydsende imellem Cap Spartel og Cap Trafalgar, for at beskytte danske Skibe, og efter Conduite tage rige Ladninger under Convoi ind efter, især om flere kunde samles. Til Forfriskningssteder anvistes ham Gibraltar og Malaga. Sarpen skulde anlobe Livorno, Genua, Salou og Barcelona. Derfra modtage hvad Skibe, der maatte findes klare til at gaac Strædet ud, bringe dem til Malaga, derfra atter tage de færdige Skibe med sig og med den samlede Convoi gaac Strædet ud, og derefter afløse Triton paa den ovennævnte Station. Disse Ordre bleve efterladte i Livorno. Bille selv var tilfunds, naar han var klar i Malta, atter at giøre Louren langs Kysterne lige til Malaga. Men førend han forlod Livorno modtog han med den Post, som han med Flid oppebiede, Depescher fra Grev Christian Bernstorff (Faderen var imidlertid død) som aabnede ham en ny Retning for hans Virksomhed. Bernstorff skrev nemlig, under 26de August, at den danske Handel truedes fra en anden Side, Algier nemlig, og at det overdroges ham, at bringe denne Sag i Rigtighed. Vi have allerede af det Foregaaende seet, at Deien havde negtet at modtage den af Kongen udnævnte Consul G. Olsen, og at denne var gaaen hjem med Generaladjutant Fisser. Baron Rehbinder havde været Consul i Algier i mange Aar; men maaskee netop derfor hvilede den Mistanke paa ham her hjemme, at han ikke var den rette Mand til at bestyre vore Uffairer, at han var formeget Algeriner, forlidet Dansk, for gode Venner med Indvaanerne der, og at Deien just derfor ikke vilde miste ham. Men denne Mistanke var ubillig. Da Rehbinder siden kom hjem blev han sat for en Commissionsion, der varede et Par Aar, og hvis Resultat var, at han frikendtes med Ære. Sagen var, at han havde ladet sig kysse af Deien. Flere danske Skibe, som havde algerinisk Eiendom ombord, vare blevene opbragte af franske og engelske Kapere. Nu

fordrede Deien Erstatning af Danmark og tvang Neshbinder til at udstede Begler paa Regjeringen; og Neshbinder, som var nedboiet af sin Kones Død og flere andre Familie-Uheld, viste maaskee ikke den tilborlige Kraft, ved denne Leilighed. Men han havde ingen Fordeel deraf, saaledes som man ei Dieblif meente her hjemme. Dette viste sig fuldkommen ved Undersøgelserne. Disse ubillige Fordringer fra Algiers Side fandt oftere Sted, saavel før som under og efter det Tidspunct, vi nu have for os. Vi ville faae Leilighed til nærmere at omtale dem og derved gjøre Beskiendtskab med Joden Baeri, en Person, der ikke spillede nogen uvigtig Rolle i disse Affairer. Deien gjorde paa samme Tid nogle ligesaa ublue som ugrundede Fordringer paa Foræringer fra Danmark, blandt andet en Fregat, Sommer, Skibsmaterialier o. s. v. Bernstorffs Ordre til Bille var temmelig bestemt: Han skulde aflaae Alt, paa de Artikler nær, som fandtes i det nu snart udgaaende Presentskib, og i Tilfælde af at man ikke vilde lade sig nøie dermed, da at modtage Krigserklæringen og strax blokere Algier. Smidlertid skulde han dog gjøre, hvad han kunde, for at vedligeholde Freden og afholde sig fra Alt, hvad der kunde give Provocation. De to ovennævnte Krigsskibe skulde convoiere dette Presentskib til Middels havet; og han raadede Bille til da at følge strax efter til Algier, da Presenternes Ankomst maatte være det afgjørende Dieblif. Bernstorff sluttede med en Advarsel mod Neshbinder, hvis Opsørsel i den senere Tid havde været tvetydig; men bad dog om, ikke at bryde med ham, da han let under nærværende Omstændigheder kunde blive farlig. Ifølge disse Ordre besluttede Bille sig til, at afgaae fra Malta directe til Malaga og der oppebie Presentskibets Ankomst. Han skrev strax til Neshbinder og gav ham de bestemteste Forholdsordrer, indklædte i de høfligste Udtryk, bedende ham tillige at give sig de nøiagtigste Oplysninger om Algiers Sæmagt, saavel i materiel som personel Henseende.

Den 6te October gif Bille Seil fra Livorno. Den 16de kom han til Ankers i Malta Havn. Da han i Livorno havde

modtaget Efterretning, saavel fra Holck som Lochner, om de forhen omtalt Forhandlinger med Paschaen af Tripolis, angaaende Kanonerne, var han meget utaalmodig efter at vide, hvorledes Sagen var løbet af, ved Tritons Ankomst til Tripolis. „Aldrig“ skriver han til Commandeur Kierulff, „er nogen Bei falden mig saa lang, som denne. Til min Glæde havde Ellbrecht just handlet som han borde, og fulgt den Ordre, som han havde fra mig; ellers havde jeg været bestemt paa, at gaae med Triton til Tripolis, for at afgjøre Sagen strax, ihvor tungt det vilde have faldet mig at underkaste mig Dvarantaine paany.“ Nu lod han sig nøie med at skrive efterstaaende Brev til Lochner; men til Admiralitetet og til Grev Bernstorff beklagede han sig stærkt over Lochners uoverlagte Fremgangsmaade. Brevet lyder saaledes, oversat fra det Franske:

Hr. Consul.

„Capitainlieutenant Holcks Rapport, om hans Expedition til Tripolis og Deres Brev af 5te Septbr., kom mig tilhænde i Livorno, just som jeg affeilede derfra til Malta. Jeg kan ikke undlade at sige Dem, Hr. Consul, at jeg blev mindre forundret over at Paschaen har forsøgt, om vi skulde være eftergivende nok til at rette os efter hans Billie, end over at see af Deres Brev, at De har havt den Svaghed, at give ham et saa uoverlagt Løfte, som jeg frygter meget for, De ikke er istand til at holde. I Deres Sted Hr. Consul, havde jeg bragt ham Fredstractatens Bestemmelser i Erindring, dem vi saa nyligen have underskrevet, og som fra vor Side saa samvittighedsfuldt ere overholdte, ved at sende ham de 38000 Piastre. Dersom han nu vil have Kanoner for sine Penge, begriber jeg ikke, hvorfor han henvendte sig til den danske Consul. Det synes mig, som den franske og spanske Consul, til hvis Arsenaler De saa ligefrem henviser mig, maatte have meget lettere ved at paatage sig og udføre denne Commission. Jeg troer ikke, Hr. Consul, at være berettiget til, efter at have udført det mig overdragne Hverv, nemlig at slutte Fred med Pa-

schaen, og efter at have meldt Fredsconditionerne hjem til Kiøbenhavn, paa egen Haand at forandre det mindste i disse Conditioner. De maae altsaa nødvendigviis forskaffe Dem vort Hofis Tilslædelse, før jeg indlader mig paa denne Affaire. I saa Tilfælde maatte vi ikke alene forskaffe os disse Kanoner hos os selv, men et Skib maatte fragtes dertil; thi ingen af dem, jeg har under min Commando, ere byggede til at indtage en saadan Bægt, uden en heel Forandring i deres Last. Jeg overlader derfor til Dem, at gjøre som De bedst kan, for at trække Dem ud af denne ubehagelige Historie. En Ting, som jeg aldeles ikke kan begribe, er at De stedse troer, at vor Nation maa have en saa stor Frygt for Paschaen af Tripolis. Det vilde være mere passende, om De bibragte Hs. Excellence den modsatte Anskuelse, ved at bringe ham i Erindring, hvad De jo selv har været Vidne til, at en af vor Konges mindste Fregatter har holdt Stand imod hans hele Somagt. Danmark har for Dieblicket tre Fregatter og to Brigger i Middelhavet. Det er dog ikke med en saadan Styrke, at man lader sig foreskrive nye Conditioner; og er han virkelig nedrig nok til at ville bryde Freden paany, troer jeg det til Statens Bedste, at foretrække at det skeer nu, da vi have nogen Styrke i Middelhavet, end senere. De maae føle, ligesaagodt som jeg, det upassende i, at en dansk Orlogsmænd skulde gaae i fremmede Havne og kobe Kanoner til Paschaen af Tripolis. Vor Regiering vilde med fuld Føie misbillige en saadan Handling, og desuden er det slet ikke afgjort, at Danmark har Ret til slikt: det vil idetmindste ikke være efter Menneskelighedens Love. Jeg vil endnn gjøre Dem opmærksom paa en Ting, Hr. Consul, i denne Anledning: det er, at den danske Regiering har aldeles afflaaet Deien af Algier at sende ham en Fregat paa 40 Kanoner, som han ogsaa vilde betale; og da man er ueens om, hvorledes han vil optage dette Afslag, sender man mig en Fregat paa 40 Kanoner og en Brig til Forstærkning i det Tilfælde, at han skulde erklære os Krig. De kan deraf see vor Regierings Tænkemaade. Som

Danskt, elskende mit Fædreland over alt andet i Verden, finder jeg det meget fornærmeligt, at Paschaen vover at giøre os saadanne Forslag, om hvilke han ikke engang nævner et Ord til andre Nationer, med Undtagelse af Venetianerne. De Ordre, jeg for Tiden har at opfylde, mit Skib's uundværlige Fornodenheder og min egen meget svækkede Helbred hindre mig i, trods min Lyst dertil, at vise mig for Tripolis. Men nøder Paschaen mig dertil, kan De være overbevist om, at jeg skal, i min Konges Navn, tale i en ganske anden Tone, end Deres. Vi have giort Meer for Paschaen, end vi have lovet ham ved Fredsslutningen, og denne lovede Meer, end jeg vovede at tage paa mig, ifølge mine Ordre. Vi have været heldige nok til at vinde H. Majestæts Bifald med Alt, hvad vi have giort. Lad os derfor ikke vove, at forandre de engang bekræftede Conditioner, hvorved vi vilde fordunkle vor Konges Ære og vor Nations Selvstændighed, og hvorfor man ikke vilde mangle, og det med Rette, at drage os til Ansvar."

„De erindrer vist retgodt, hvor svag min Helbred var, just i de Dage vi underhandlede med Paschaen, hvilket hindrede mig i at handle og arbeide med den Kraft jeg ønskede; men at jeg dog sagde saavel til Dem som til den spanske Consul, hvorlidt tilfreds jeg var med Fredsconditionerne, hvilke De da tog alene paa Dem. Vil De nu ovenikøbet paatage Dem at forandre disse Conditioner, nødes jeg til at troe, at Deres Fuldmagt maa være ligesaa uindskrænket som Paschaens Fordringer ere urimelige. Da jeg er nærmere til at modtage de Ordre, som angaae Dem, end De selv, har jeg strax fra Livorno skrevet til Grev Bernstorff, for at underrette ham om denne hele Affaire, og haaber jeg da, at det ikke skal vare lange, for De faaer bestemte Forholdsbregler for Deres Handlemaade."

„Med min Ankomst hertil Malta, den 16de October, erfarede jeg af Capitain Ellbrechts Rapport, at Paschaen havde bekvæmet sig til at modtage de 35000 Piastre, og at De havde

lovet, at jeg skulde skaffe for de resterende 3000 Piaſtre, 20 Styk-
ker 12 *W*idige Kanoner. Jeg henholder mig aldeles til hvad jeg
har ſkrevet ovenfor, at jeg dertil førſt maa have Ordre fra vort
Hof, og at dernæſt ſlige Kanoner ikke ere at faae tiikiøbs i Mid-
delhavet. De maae derfor ſige Paſchaen, at denne Sag vi tage
Tid, og ſom god Politicus gjorde De vel bedſt i, at ſee til at
ſkaffe en af de andre Nationers Conſuler denne Beſtilling, ſaa
meget mere, ſom jeg med min lille Eſſadre let kan faae andre Ting
af større Vigtighed at tage vare."

Slutningen af dette Brev er Complimenter. Han beder og-
ſaa Conſulen at expedere en Depesche til Baron Rehbinder i Algier,
med en ſikker og hurtig Leilighed. Med et Skib, ſom gik fra
Malta til Tunis ſendte han Duplicatet af Depeschen til Rehbinder,
for at vor Vice-Conſul der, Hr. Sameken, kunde beſørge
den, da der imellem diſſe to Steder gaves hyppig Samſærſel over
Land.

Bed Billes Unkomſt til Malta havde Stormeſteren, Baron
Hompeſch, den Artighed, af egen Tilſkyndelſe at befrie ham for
Dvarantaine, ſom alle fra den italienske Kyſt kommende Skibe
ellers var underkaſtet. Dette var for Billes ſvækkede Helbred en
meget behagelig og væſentlig Tienefte, ſom han ogſaa paaffion-
nede.

Han ſandt her Carpen, ſom juſt nu havde fuldendt ſin Dva-
rantaine. Den blev da ſtrag affendt til Livorno, for derfra at
udføre den ovenomteldte Ordre, nemlig at convoiere langs Ky-
ſterne til Malaga og ſiden tage Station udenfor Strædet.

Bille gik ſtrag iværk med at efterſee Skib og Rejsning. Han
fik ſin Laſt tilbørlig renſet og friſke Proviſioner indtagne; varme
Klæder til Mandſkabet anſkaffedes og de Sygelige lod han forpleie
paa det i Malta værende ypperlige Hoſpital, hvor de Syge hen-
lagdes paa Ordenens Regning. Han havde ogſaa den Glæde at
gaae bort fra Malta, med ſit Skib i complet god Stand og
hele Mandſkabet friſt paa en Mand nær, Unden=Doctor Hr.

Holmsted, som havde Faring og døde to Dage efter i Søen. Han meldte fra Malta til alle Consuler, at han for det Første forflyttede sin Hovedstation til Malaga, hvorhen han udbad sig alle Breve tilskikkede.

Den 6te November lettede Bille fra Malta og kom den 16de Novbr. til Ankers paa Malaga Rhed. Her forefandt han Fregatten Triton, som var ankommen fra Livorno to Dage før, hvor den havde forladt Briggen Carpen seilklar med en Convoi. Triton var kommen uden Convoi, og intet Mærkeligt var hendet ham paa denne Seilads, undtagen at han var bleven praiet af et engelsk Linieskib og en Fregat. Samme Linieskib var en spansk Prise og viste sig meget ofte udenfor Malaga, for at udfordre 5 store Fregatter, som laae fuldt tilsatlede indenfor Molen, og commanderedes af en Brigadeer, der førte Etander. Hvergang hine engelske Skibe viste sig for Malaga, indjog de Indvaanerne en saadan Skræk, at mange af dem flygtede ud af Byen.

Triton indtog adskillige Prøvioner og gik derpaa Seil, den 26de Novbr. med en Convoi af 9 Skibe, Strædet ud. Den bragte dem 5 Mile vestenfor Cap Spartel, anlob derpaa Tangier med et Brev fra Bille til Consul B. Olsen, angaaende det Kongelige Commissorium om at undersøge den afdøde Consul Lynch's Opførsel, og efter at have anlobet Gibraltar, for at være sikker paa Practica, naar den atter kom til Malaga, gik den Seil for at krydse efter sin Bestemmelse. Den led endeel paa dette Tog af Storm og svær Søe, hvorved en Bugt den havde i sin Stormast betydeligen tiltog.

Smidlertid kom Briggen Lougen, Capitain J. S. Fabricius, d. 18de November, og det forventede Presentskib den 22de Novbr. ind til Malaga. Men Fregatten Thetis, der havde Instructionerne ombord kom ikke. Fabricius var af Capitain Diegelsen beordret at gaae igiennem Kanalen, medens han selv tilligemed Presentskibet vilde gaae nordenom; men Presentskibet, som førtes af en Capitain Rannings, meldte, at i en svær Storm i Nordsøen var

han bleven skilt fra Thetis, og da han sidst saae den, styrede den Cours for Norge. Dette var desværre Sandheden. Den var bleven læf og maatte søge Havn for at reparere.

Med Lougen modtog Bille Brev af 30te Septbr. fra Grev Bernstorff, hvilket lyder mere fredeligt end det foregaaende. Presentskibet skulde snarest muligt convoieres til Algier, og Alt maatte forsøges for at hindre et Brud, dog med Bedligholdelse af Nationens Ære. Evertig var i samme Tilfælde, som Danmark, og var enig med os om at give eenslydende Svar; men det vilde ikke tage Deel i de krigeriske Forholdsbregler; kunde derfor heller ikke vente at hofte Fordeel deraf. Dets Skibe kunde ikke engang tages under dansk Convoi, saalange det havde Krig med Tripolis. Dette Brev var Duplicatet af det, som Thetis havde ombord, og Rethbinders Ordre befandt sig ligeledes der. Bille besluttede sig derfor til at vente noget endnu, i Haab om, at see Thetis ankomme. Hans Ophold i Malaga var ham i alle Henseender ubehageligt; men især fordi han spildte den kostbare Tid. Den aabne Rhed var paa den Aarstid meget usikker. Forgjæves søgte han om Tilladelse til at lade Presentskibet lægge sig indenfor Molen, hvilket blev afflaaet paa Grund af, at det havde Krudt ombord. Ei heller torde noget af Krigsskibene lægge derind, uden speciel Tilladelse fra Regjeringen i Madrid. Malaga var i den Tid saa aldeles uden Politie og Orden, at der ikke var Sikkerhed for noget Menneske, selv ved hoi lys Dag paa Gaderne. Det gik saavidt, at Bille maatte forlange Vagt, til at beskytte sine Fartøier og Folk, naar de kom i Land ved Broen. Man kastede Stene ned i Fartøierne og stak Folkene med Dolke i Ryggen. De danske Skibe fik flere Folk blesserede paa denne Maade.

Bille havde endvidere den Uergrelse at see 3 danske Skibe indbragte til Malaga af franske Kapere, hvoraf to vare ballastede, kommende fra Brest, hvortil de havde bragt en Ladning Trælast. Det Tredie var ladet med Sukker fra Lisabon, bestemt til Venedig. Da de alle vare tagne i Sigte af spanske Kysten og i Nær-

heden af Malaga, besluttede Bille sig til at gaae Seil, tilligemed Briggen Lougen, for at holde det Krydsfende i dette Farvand fra Cap Gate til Strædet, for om muligt at redde indgaaende danske Skibe fra at falde i disse Rovers Hænder. Men i Anledning af, at han her i Malaga modtog Efterretning fra Consulen i Cartagena, at den franske Consul dersteds, samme Dag som Rajaden seilede fra Cartagena, havde condemneret to danske Skibe, skrev han til Grev Schimmelmann under 18de November, blandt andet, Følgende, som iøvrigt kun er en Gientagelse af hvad jeg flere Steder finder anført i hans Breve:

„Af alle de Efterretninger, jeg modtager, ere ingen mig saa ubehagelige, som de der melde mig om danske Skibes Priiidsommelse. Men jeg nedes til at underrette Ds. Excellence om, at jeg ikke noksom kunde forundre mig over adskillige af de Altonaiske Capitaineres Papirer, som jeg fandt priiidsomite i Cartagena, hvilke ligesaavel som deres Forklaringer forekom mig mere end mistenkelige. Det var først der, at den Gaade blev løst for mig, som jeg stedse havde fundet i de Ord, af Grev Bernstorffs GeheimeInstrux, om de virkelige anerkjendte danske Skibe; og jeg var meget glad ved at have det Paaskud, at være fornærmet, til ikke mere at blande mig i den Sag og gaae derfra.“

Paa dette Krydstog, som varede 14 Dage, havde de en meget svær Storm af Levanten, som drev dem ud igiennem Strædet, forbi Cap Spartel. De gjorde iøvrigt den Erfaring, at Lougen, skjøndt af samme Tegning som Carpen, seilede langt bedre end denne. De vare to Gange fire og tyve Timer til Ankers paa Gibraltar Bai. Her mødte Bille den meest forekommende Hoflighed af Gouverneuren, General D'Hara, og de engelske Orlogsmænd, som laae paa Rheden. Bille lod Lougen efter sig, for at tage et dansk Skib under Convoi, som skulde Strædet ind. Paa samme Tid, som Lougen, seilede et engelsk Linieskib og 2 Fregatter, med Ordre at støde til nogle flere Skibe af Lord Sect. Vincents Eskadre og derpaa gaae til Algier, hvor de skulde underhandle

med Deien. En engelsk Fregat havde nemlig, nogen Tid før, mødt en algierisk Fregat om Natten, antaget den for fransk, sloges med den, rebede den meget ilde til og dræbte mange Folk derombord. Deien blev meget vred og vilde som sædvanlig benytte denne Leilighed til at tiene nogle Penge. Han forlangte derfor 1000 Sequiner for hver dræbt Lyk, og en ny Fregat, istedetfor den ødelagte. Fire Maaneders Betænkningstid gav han, og hvis man ikke opfyldte hans Forlangende, saa Krig. Ogsaa Portugal havde Krig med Algier. Et portugisisk Linieskib, commanderet af en ung Engländer, samt to à tre Fregatter havde Station ved Gibraltar og i Strædet, for at hindre Algiererne fra at komme ud i Spanske-Søen.

Da Bille kom til Malaga igien, d. 12te Decbr., modtog han med Posten, samme Dag, Breve fra Kiøbenhavn af 11te Novbr., saavel fra Grev Bernstorff, som fra Admiralitetet og Deconomie- og Commercecollegiet, hvis Indhold alle berettede ham, at Thetis var læk kommen ind til Norge og at det var af den høieste Vigtighed, at Presentskibet skulde komme jo før jo heller til Algier og Freden med denne Magt paany forsikres. Han erholdt endog Fuldmagt til, i Forening med Reh binder, at giøre saabanne Opofrelser, som kunde bestaae med Nationens Vre.

Imidlertid manglede det Bille paa de nødvendige Oplysninger til at handle i denne Sag. Instructionerne, som han af Bernstorffs Brev saae, skulde komme med Thetis til Baron Reh binder, var der ingen Copier af. Han saae vel af en Copie af Generaladjutant Riegelsens Ordre, som var ham tilstillet, at Presentskibet skulde forblive paa Algiers Rhed og ikke indlades i Havnen, før Consulen havde forklaret sig med Deien over dennes Fordringer, og givet ham den danske Regierings Svar derpaa. Men hvilket var dette Svar? hvorvidt torde han gaae? hvad skulde han giøre med Presentskibet, isald Deien negtede at modtage det? Alt dette var ubesvaret. Han havde al Grund til at troe, at naar han nu indfandt sig for Algier, Reh binder da heller ikke

vilde være forsynet med tilstrækkelige Forholdsordrer. Han var altsaa virkelig i stor Forlegenhed, saameget mere som han vidste, at Consulen ikke var i det bedste Lys hos Regjeringen, og dog var denne den eneste Mand, hos hvem han kunde søge Oplysning om Sagernes Tilstand i dette for ham aldeles ubekjendte Land. Men hvordan end alting var, bestemte han sig dog øiebliklig til at gaae til Algier med Presentskibet, og lagde hertil følgende Plan.

Lougen og Presentskibet tog han med sig til Algier, dog skulde Lougen først convoiere to danske Skibe til forbi Cartagena, og derfra søge ham under Cap Pescador, hvor han ogsaa gav Capitain Mannings, der førte Presentskibet, Rendezvous. Capitain Ellbrecht gav han Ordre til at forblive i Malaga til den 25de, som var Postdag, da at modtage hvad Depecher, der maatte være komne, og strax derpaa gaae Seil for Algier og der holde det krydsende i Sigte af Cap Pescador, indtil nærmere Ordre. Men han maatte her ikke vise dansk Flag; gjordes det fornødent at tone noget, da kunde han heise engelsk. Dersom han, ved at nærme sig Algier, skulde see Najaden der til Ankers og han skulde have Brevskaber at aflevere, da havde han at heise engelsk Gæs fra en af Topperne og lade den blive vaiende, uden at agte paa, at der intet Svar blev givet, og naar da Lougen, eller noget andet Fartoi blev ham udfikket for at modtage Depecherne, maatte de ikke have Samqvem før saalangt til Søes, at de ikke kunde sees fra Land. Stuttelig anbefalede ham, at være tilbørlig provianteret, da det var uforudseeligt, hvortænge Krydstoget kunde vare. Til Briggen Carpen efterlod han en Skrivelse, hvori han beklager, at denne Brig ikke, som han havde ventet, endnu var indtruffen i Malaga med sin Convoi, og at han ingen Rapport havde modtaget fra den. Han beordrede den nu, saa hurtigt som mulig, at bringe sin Convoi Strædet ud, og derpaa at holde det krydsende paa Malaga Bugt, tæt under Cap Molino, for at hindre, saameget muligt, franske Kapere fra at tage danske Skibe, lige under Andvning af Rheden.

Forinden sin Afreise, som han bestemte til den 17de Decbr., skrev han til Grev Bernstorff, Admiralitetet og Commercecollegiet, og underrettede dem om sine Hensigter. For den Første forklarede han det Vanskelige i at handle i denne ham heel ubekjendte Sag; til Admiralitetet meldte han sin forehavende Expedition og at han havde modtaget de med Presentsskibet udsendte Provisjoner; til Commercecollegiet sendte han den forømtalte Klage, tilligemed flere andre, som vare indkomne fra danske Skippere i Cartagena, over Consul Bourbon, der aldeles forsømte sine Pligter. Han androg endvidere paa, at der maatte ansættes en Mand ved Tribunallet i Aix, som kunde tage sig af de danske Appellations-Sager, og anbefalede dertil en dansk Mand, som han havde kjendt fra en meget fordeelagtig Side i Marseille, hans Navn var Hoffmann; han havde været Viceconsul i Toulon og havde derfra det bedste Lov paa sig. Han meldte ogsaa, at han i Gibraltar havde overdraget Consul Lynch's Neveu, en Hr. Gynn, indtil videre at bestyre Consulatet. Denne unge Mand, der var velhavende og meget activ, havde enteel Skibe i Søen, og deriblandt nogle armere, som letters of marque; men han erklærede paa sit Ord, at hans Capitainer havde de strengeste Ordre til ikke at opbringe danske Skibe. Gouverneuren, General D'Hara, var ham ikke god; men derimod var han meget afholdt af de danske Capitainer, og det var Hovedsagen.

Den 17de December lettede Bille fra Malaga med Najaden og Presentsskibet, samt Lougen og dens Convoi. Hvorledes denne Expedition gik af, og hvorledes Bille dermed endte dette for ham saa daadrige Aar, vilse vi bedst see af følgende hans Skrivelse til Grev Bernstorff, der giver en detailleret Beretning om det Hele. Den er dateret: under Seil imellem Algier og Port Mahon d. 1ste Januar 1798.

„I min underdanige Skrivelse af 13de f. M. havde jeg den Ære at melde D. E., at jeg agtede at gaae Seil den 17de, for Algier, medtagende Presentsskibet og Briggen Lougen, ifølge de Dr:

drer jeg havde modtaget fra Dem. Efter tolv Dages meget moi-
sommelige Seilads kom jeg den 28de om Aftenen til Ankers for
Algier. Som det var min Hensigt at have en Samtale med
Consul Rehbinder, før jeg vilde tillade Transportskibet at gaae
ind i Havnen, forcerede jeg Seil, d. 24de, i denne Hensigt, da
jeg 3 à 4 Mile fra Land fik en haard Storm af N. N. O., der
satte ret ind paa Kysten, og nødtes herved til at prange alt hvad
Fregatten kunde bære, for at lægge Landet fra mig, hvorved det
da ogsaa lykkedes mig at redde mit Skib. En lille engelsk Fla-
dre, af et Linieskib og to Fregatter, som laa til Ankers paa Rhe-
den, var ikke saa heldig: de mistede tilsammen 9 Ankere, og en
af Fregatterne, paa 40 Kanoner, gik i Land paa Kysten. Den
26de havde vi atter meget haardt Veir; maaskee blæste det nok-
saa stivt som den 24de."

"Den 29de om Morgen, Dagen efter min Ankomst, sa-
luterede Fæstningen mig med 21 Skud, og Consulen kom om-
bord. Jeg kan ikke negte, at jeg blev mindre overrasket, end
forlegen, da han sagde mig, at han aldeles ingen Instructioner
havde. Imidlertid, da jeg nu engang var kommen der, beslutte-
de jeg at arbejde efter mine svage Indsigter og i det Haab, at
min Fædrelandskiærlighed maatte bøde paa Mangel af Forhøds-
ordrer. Maaskee var just denne Omstændighed, at jeg havde saa
frie Hænder, Aarsag til, at det lykkedes mig at fornye en for
Kongen og Nationen ærefuld Fred. Thi Krig havde vi virkelig
d. 30te; det blev mig befalet at gaae bort, og Consulen havde
allerede pakket ind; men dette Uveir trak over, efter 3 Dimers
Forløb, da jeg havde den Glæde at see vort gamle Venkab med
Algier fornyet, uden at der herefter bliver Spørgsmaal enten om
Gave eller Salg af Fregatter, hverken for os eller for Sverrig.
Denne Magts Anstrængelser for at vedligeholde den gode For-
staaelse havde til Dato været frugtesløse. Den havde atter hen-
vendt sig til Porten, hvorfra der havde været sendt en Chiaour,
men forgiæves. Den svenske Consul blev brugt ved denne Leilig-

hed, og jeg gav ham under min Haand og Segl en Extract af Deres Brev af 30te Septbr., hvori De siger: „Da Sverrig befinder sig i samme Forhold til den algierſke Regiering, som vi, have vi aftalt med denne Magt den Forholdsregel, som De hermed er underrettet om; og de to Hoffer agte at giøre fælleds Sag, og at tage eens og fælleds Forholdsregler, ved denne Leilighed.“ Da der ikke har været brugt et eneste Menneſke, som ikke hørte til, ved denne Underhandling, har den ikke koſtet den danſke Nation en eneste Skilling.“

„Da jeg den 31te Julde have Affkedsaudience hos Deien, havde han det Galanterie ikke at lade mig tilſige, før han vidſte at jeg havde ſpiift til Middag, ligesom han ogsaa lod mig ſalutere paany, da jeg gik i mit Fartoi, hvilken Uresbeviisning ſkal være noget Overordentligt.“

„Hvad der ved Underhandlingerne meeſt bragte ham i Harniſk var min Paaſtand paa et cathgoriſk Svar, om han, efter at have ſaaet et beſtemt Afflag paa hans Begiæring om en Fregat (hvilket dog blev givet ſaa høfligt ſom muligt) vilde vedblive paa en venſkabelig Fod med Danmark eller ei, inden jeg vilde tillade Preſentskibet at løbe ind i Havnen. Men jeg maa tilſtaaer, at et heldigere Diebliſk ikke kunde været valgt til en ſaadan Underhandling, og jeg havde flere Grunde, der bevægede mig til at tale i en ſaa beſtemt Tone i min Konges Navn. For det første vare de Engeliſke juſt for Algier, for at afgiøre deres Sager, men ere ſiden aſſeilede, uden egentligen at udrette noget. For det andet befinder Deien ſig paa en meget uſikker Fod med Storherren og Spanien; man troer endog, at med denne ſidſte Magt vil det ſnart komme til aabenbar Fiendtlighed. For det tredje, ere hans Kræfter ikke betydelige. Han har kun en Corvette paa 28 Kanoner og ſyv Chebequer, hvoraf de to mindſte ere paa 16 Kanoner, og den ſtørſte paa 28 Kanoner; alſaa er hans Marine ſvagere end den tripolitanſke. Af diſſe Corſarer beſandt de 5 bedſte ſig netop

ude paa Krydstog, og vilde upaatvivleligen være faldne mig i Hænderne, ved deres Tilbagekomst. Desuden havde en af Deiens Undersaatter alene 40 Skibe i Søen, forsynede med Deiens Pas, og som ventedes hjem med rige Ladninger. For det fjerde indtraf en heldig Omstændighed, som var, at Triton just vilste sig for Havnen i det meest critiske Dieblif. Jeg har det Haab, at De Hr. Greve, ved at tage alle disse Grunde i Betragtning, ikke vil finde min Handlemaade uoverlagt. Jeg kan ikke negte, at jeg blev lidt alvorlig tilmode, da Consul Reh binder sagde mig, at saalænge Deien regierede havde endnu Ingen vovet at forlange et saacategorisk Svar, som det jeg fordrede af ham angaaende Presenterens Aflevering. Men jeg var overbevist om, at vi ellers aldrig havde bragt denne Sag til Ende. Deien, som blev lidt udmøget, hævnede sig paa Consulen, ved at sige ham i haarde Udtryk, at han havde aabenbart narret ham og faaet ham til at gaae i en Snare, ved at love ham en Fregat, hvorefter han skulde have talt som om en aldeles afgjort Sag. Jeg har i Kongens Navn lovet ham, paa hans Begiæring derom, at i Tilfælde af et Brud imellem England og Algier skulde de Presenter, som sendes ham fra Danmark, blive convoierede dertil af en Drlogsmand.“

„Førend jeg forlod Algier takkede jeg den svenske Consul for den Deel, han havde havt i Fredslutningen, ved at være Mægler i Sagen. Han havde den Artighed at sige mig, at det ikke skulde vare længe før hans Hof skulde være underrettet om den vigtige Tjeneste, jeg havde vilst det. Jeg tillader mig, Hr. Greve, paa hans Begne at bede om, at indsluttede Depeche maa vordes affendt fra Deres Departement.“

„Mit eneste Dnske er nu, at Hs. Majestæt vil bifalde min Handlemaade og dens Resultat. Jeg har det Haab, at De, Hr. Greve, vil bidrage hvad der staaer i deres Magt til at udvirke det.“

„Jeg gaaer nu til Port Mahon for at gjøre min Dvaran-

taine i en sikker Havn. Briggen Lougen skal bringe mine Depecher til den nærmeste spanske Havn, og derefter søge mig i Port Mahon. Saa snart jeg faaer Practica gaaer jeg til Malaga og Gibraltar og sætter Skibene paa deres Stationer. Dersom ingen anden Ordre kommer mig tilhænde, gaaer jeg derefter til Livorno, hvor jeg i Fremtiden udbeder mig alle Ordre og Depecher adresserede."

Præsentfisket, som efter disse Forhandlinger fik Tilladelse at gaae ind og aflevere sin Ladning, havde ombord: 500 Centner Krudt, 1000 Stykker 100-Pundige Bomber, 500 Centner Stangjern, 123 Stykker Diebker (disse vare 2 Tommer mindre i Tykkelse, end der var forlangt); endvidere 7 Gulduhre, hvoraf de tre glatte, men i tre Kasser, de fire andre vare emallerede.

Af Willes Rapport til Admiralitetet, af samme Dato, vil jeg blot udbrage følgende Linier. Efter at have berettet, hvorlunde han ved sin Audients havde forlangt det categoriske Svar, siger han: „Deien blev rasende og befalede os at gaae, vi havde Krig, og i samme Dieblik forlod han Bærelset. Siden sendte han Bud til Consulen efter Fredstractaterne, samt befalede at Consulen skulde gjøre Regning op for 2 Aars Præsenter, som han stod tilbage med. Dette gjorde megen Opsigt i Byen, og jeg tør nok sige, at den danske Nation ikke tabte derved. Uveiret stod paa i 3 Timer, men faldt da paa eengang. Ikke alene at vi fik Fred, uden at give nogen Fregat, men Overrig blev ogsaa fritaget for den samme Fordring. Jeg gav nemlig den svenske Consul under min Haand en Slags Fuldmagt til ligeledes at negte Deien dette Forlangende, hvilket for ham, der var en raff Mand, var fyldestgørende. Han blev siden en Slags Mediateur, og i denne Egenskab maatte han gaae et Par Gange imellem Deien og mig, inden jeg vilde til at staae Tid til dennes Lovter; men da den svenske Consul omsider sagde mig, at Deien i Bidners Paahør havde givet sit Ord paa, at Benfæktet skulde være urokkeligt, troede jeg paa min Konges Vegne igien at borde antage Freden."

Til Holmens Chef skrev han under samme Dato: „Saavel d. 24de som 26de havde vi et Par rasende Storme. Den sidste var egentligen den værste; men Vinden var os lidt mere fordeelagtig, hvilket kom Briggen til god Nytte, da den fast ingen Seil kunde føre. Jeg førte Storseil og Fokkestagsseil, løb 3 Miles Fart og drev 2 Streger; saaledes laae Najaden overmaade mageligt. Den 24de var jeg løbet langt forud for mine Skibe, og var Algier nær paa 4 Mile, da Stormen af N. D., som er en brat Læger, tog saaledes til, at jeg efter at have vendt Vester over, maatte med mine tre Underseil og to klosrebede Mersseil, prange Landet fra mig, men det kom stærkt an paa min stakkels Najade; dog! baade hun og jeg maatte frelses paa denne Maade, og hun befinder sig, Gud være lovet! vel derefter.“

Et andet Sted i samme Brev siger han: „Jeg kan forsikre Dem, at vor Nation spillede en ganske brillant Rolle. Særlig glædede det mig fordi de Engelske ikke satte deres Paastrand igiennem. Da jeg for nogen Tid siden talte med dem i Gibraltar, meente de, at vi nok gav Algier en Fregat; men de skulde faae Alt, hvad de vilde, o. s. v. Nu! alting gik godt, saa at jeg, om end min Juul ikke var den behageligste, dog har tilbragt en saare glad Nytaarsaften, da jeg har faaet en vigtig Sag bragt til Ende paa en for mit Fædreland nyttig og ærefuld Maade.“

Inden Bille forlod Algier modtog han fra Baron Rehbinber følgende Memoire, som forekommer mig interessant, da den skildrer os Algier paa den Tid, en Magt som i de sidste Aar har tildraget sig almindelig Dpmærksomhed og endelig aldeles er udflettet af Staternes Tal. Den maa imidlertid kun betragtes som Svar paa nogle af Bille opgivne Spørgsmaal, og ikke som en fuldstændig Skildring af Algiers Marine, endmindre af Algier selv.

„Algierenerne leve endnu bestandigt paa det Renommée, som de erhvervede sig for to Aarhundreder siden, ved den uovervinde-

lige Rovgiærrighed, som var dem medfødt, og under saadanne Anførere, som Barbarossa, Chairadin og andre flige Røverhøvdinge. Ere de for Tiden mindre voldsomme, mindre barbariske, saa have de paa den anden Side tiltaget i Underfundighed, Troløshed og Indbildskhed, takket være Nabomagternes urimelige Svaghed og Eftergivenhed, saavel som de længere fraliggende Staters Kryberie i Løbet af dette Aarhundrede, for at erholde deres Vensteb.

„Fra det Dieblif, at Algiers Regjering, forhen aristokratisk, er falden i Hænderne paa en Despot, som regierer med uindstrænket Myndighed, ere Algierenerne blevene meget mindre frøgtelige, som Sørovere betragtede. Forhen havde enhver Privatmand Ret til at sende Corsarer ud, imod at erlægge en Detendebel af Priserne Bærdi; nu tilhøre Corsarerne Staten; Keiserne (Capitainerne) ere underkastede Deiens Godtbefindende, og derved er den esprit de corps, der fordum gjorde disse Folk saa modige, og lod dem opsøge Farer og Bytte paa den dristigste Maade, gaaet til Grunde. Om ogsaa en Enkelt søger at udmærke sig, maa Lykken være med ham; thi kommer han tilbage uden Priser, bliver hans Tapperhed ikke agtet.“

„Algier, hvis Corsarer fordum gjorde alle Farvande usikre, fra Portugals Kyster til ind i det adriatiske Hav, har nu i Alt kun otte Skibe, nemlig:

1	Corvette paa 28 Kanoner	8	Bædigere	og	276	Mands	Besætning.
1	Chebeque	—	28	—	=	280	— —
1	dito	—	26	—	=	200	— —
1	dito	—	26	—	=	150	— —
1	dito	—	16	—	=	80	— —
1	Rutter	—	16	—	=	100	— —
1	Chebeque	—	20	—	=	er paa Stabelen.	

(Her mangler altsaa et Skib, ifald der skulde være otte.)

„Disse Skibe, hvis Bygningsart er meget svag, ere comman-
derede af Tyrker, som i Almindelighed besidde meget ringe nauti-

ste Kundskaber. Om man end ikke kan negte disse Folk personligt Mod, gjør dog den slette Disciplin, som hersker derombord, dem aldeles uskikkede til at maale sig med europæiske Dragsmænd. I Slaget vise de meget personligt Mod; men den Rolighed, det kolde Mod, som gjør Udslaget imellem Europæerne, mangler dem aldeles. Ifølge Bestemmelserne er hver Corsar forpligtet til at blive fyrgetvve Dage i Søen; efter denne Tids Forsøb kunne Folkene og især Tyrkerne tvinge Keiserne til at gaae tilbage til Algier. Man bærer megen Omsorg for at kiothale og eftersee Skibene, inden de gaae til Søes, og flere af dem seile meget godt. Mandskabet bestaaer af Tyrker og Maurer: de Første ere forsynede med Pistoler og lange Geværer; de Skyde meget godt med deres Haandgevær, og kunne gjøre Skade nok, naar man lader dem komme paa nær Afstand, derimod forstaae de meget slet at omgaaes deres Kanoner. De mauriske Matroser søge gierne Entring og de svømme særdeles godt; deres bedste Vaaben er Naraganen. De algieriske Corsarer forlise ofte formedelst deres Keisers Uvidenhed og Folkenes slette Manøvrer. En Somand har kun at kaste et Blik paa deres Takkelas for at domme om deres Skibe. Vi havde her i 6 Aar en spansk Constructeur, som var meget dygtig, især i at bygge Brigger. Deien har jaget ham bort i et Dieblisks ondt Lune. En Amerikaner skal komme i hans Sted."

"Den amerikanske Fregat, som skal forøge Antallet paa Deiens Corsarer, bliver paa 24 Stykker Stædigere, ifølge en Model, som blev sendt i sidste August Maaned. Man venter endnu 2 Brigger fra Amerika, saa at den nye Verdens Borgere, der saa nylig kæmpede for deres egen Frihed, give nu Barbaresterne Midler i Hænde til at bringe den gamle Verdens Beboere i Lænker."

"I Ualmindelighed ere Renegaterne foragtede i Algier til den Grad, at de forblive Slaver efter at de have skiftet deres Tro. Man troer dem forlidt til at give dem Commando af Skibe. Høve de noget Talent blive de ret vel belønnede ved at bruges

iland. Jeg har kiendt Stobemestere og Kanonerere, som vare franske Renegater; de ere bøde."

Rehinder.

Algier 31te Decbr. 1797.

Den 31te Decbr. altsaa lettede Bille efter velforrettet Sag fra Algier og styrede Cours for Port-Mahon. Lougen blev afsendt med Depecherne til nærmeste spanske Havn og skulde derefter søge Bille i Port-Mahon. Triton, som var kommen saameget tilpas for Algier, fik Ordre at gaae tilbage til Malaga og der indtage sin gamle Station. I sin Rapport om hans Sejlsads fra Malaga til Algier havde Capitain Ellbrecht meldt, at have modtaget fra Consulen i Malaga 29 danske Matroser, som vare sendte over Land fra Cartagena, og havde hørt til de der condemnerede danske Skibe. Disse bleve fordeelte paa Drlogsmændene, hvor der manglede Mandskab; de Dvrigte bleve forplejede ombord, indtil de kunde anbringes paa danske Koffardimænd. Ellbrecht meldte endvidere, at han under Cap Gate havde mødt en tyrkisk Fregat paa 26 Kanoner og en Kutter paa 14 Kanoner, for hvilke han havde havt klart Skib, da de havde været ham paa Praiehold. De havde spurgt ham ud, om hans Bestemmelse, og bedet ham om at forære dem et Fartoi, hvilket han naturligviis havde negtet. Der havde hersket ualmindelig god Orden og Stiighed derombord, endskøndt der vist havde været 300 Mandes Besætning paa Fregatten, hvilke stode opstillede med Geværer langs Rehlingen.

Briggen Carpen forlode vi i Livorno, søgende Convoi langs Landet vesterefter. Den gjorde en i alle Henseender langsom og mæsommelig Reise. Af Holdts forskjellige Rapporter findes, at han ankom til Livorno d. 29de Octbr., gik derfra d. 17de Nov. med en Convoi af 2 Skibe til Genua, med den danske Consul Bay ombord, som Passageer. En lille Kaper forsøgte sin Lykke med et af hans Skibe paa denne Wei, men blev afotist. Den

18de Novbr. kom han til Genua, hvor man meente, at et danſk Skib vilde blive færdigt om fire Dage, men da denne Tid var omme befandt det ſig, at det ikke havde begyndt paa ſin Ladning. Formedelt Storm og contrair Vind kom han imidlertid ikke under Seil før den 2den Decbr. og kom ſaa ind til Barcelona d. 17de Decbr., ſtedſe med kun 2 Skibe under Convoi, af hvilke det ene leed Havarie paa ſin Rejsning, hvorfor Holck forſynede ham med et Varespiir.

Som en Følge af at Barcelona ingen Ladeplads er, men at kun Fragterne ſluttet der for Ladninger, ſom indtages langs Kysten paa forſkiellige Steder, maatte Holck blive liggende her medens Conſulen fik bekendtgjort paa alle Ladepladſerne, at Convoi var at have og Svar derpaa var indkommet, om nogle Skibe onſkede det og laae færdige til Afſeiling. Da nu Poſternes Gang var meget langſom i Spanien, idetmindſte i den Tid, ſaa var det først under 4de Januar, at Holck modtog ſkriftlig Anmodning fra Conſulen, om at anløbe Salou, Salvador, Villa Nova og Tarragona for at medtage de Skibe, ſom der ſkulde ligge færdige til at ſeile paa første Signal. Carpen lettede da fra Barcelona d. 6te Januar og kom til Salou d. 12te. En Brig, ſom han havde med ſig, fra Livorno, forlangte at ſeile paa egen Riſico. Holck kom altsaa kun med eet Skib til Salou. Men uagtet alle de truſne Forholdsregler vare ingen Skibe færdige, og Ladningen af dem, ſom vilde have Convoi, gik meget langſomt for ſig. Førſt den 1ſte Febr. kunde Holck lette derfra med 8 Skibe under ſin Convoi, med hvilke han gik til Malaga. Paa Rheden forlode de 6 ham og ſeilede deres egen Cours; de to løbe indenfor Molen: Han ſelv kom til at ligge meget ſlet; drev; vilde lette igien, maatte derved kappe ſit Anker fra ſig, for ikke at gaae i Land, og ſøge ind til Molen. Dagen efter lettede han atter ſit forliſte Anker.

For ikke at ſlippe Carpen paa Halvveien af dens Expedition har jeg maattet følge den lidt ind i Aaret 98, uagtet min Hen-

figt er, at ende dette Uffnit med det gamm'le Aar. Men inden vi slutte det bliver et Tilbageblik nødvendigt, for bedre at udtegne nogle Punkter og tilføie et Par Facta, som vi, ved at fortælle Begivenhederne for dette Aar i historisk Orden, have maattet forbigaae.

Danmark havde atter faaet Fred med Tripolis. Den i sig selv saa ubetydelige Krig med denne Magt havde dog været meget skadelig for den danske Handel. Fragthandelen paa Middelhavet var den Tid en vigtig Indtægtskilde for Landet: intet Under derfor, at man herhjemme ikke ændsede den temmelig betydelige Sum, som det kostede, at tilveiebringe Freden, og som var langt større end hvad Bille rimeligvis havde tilstaaet, hvis han alene havde haft Ansvaret. Denne Dpofrelse var Intet imod det Tab, som Skibenes Stilleliggen i Middelhavets Havne forvoldte os; thi (og dette har forekommet mig værd at lægge Mærke til) ved det mindste, ofte ugrundede Rygte om Ufred med en af de barbariske Magter, vare Skipperne ikke til at formaae til at gaae ud, og Ridsmændene gave ingen Fragt, endskiøndt man ret godt vidste, at der i Alt kun vare 5 à 6 fiendtlige Corsarer ude at krydse, medens de samme Skipperne ofte heel dumdriftigen vovede sig ud imod alle Raad og Advarsler, ofte forlode Convoierne paa eget Ansvar, paa en Tid hvor hele Middelhavet vrimlede af franske, spanske og engelske Kapere, som uden Skaansel opbragte alle Nationers Skibe. Frygt for personlig slet Behandling, Slaverie og slikt hos Barbarefkerne maa vel især tilskrives denne Besynderlighed.

Neppes var det derfor blevet bekiendt, at Freden med Tripolis atter var sluttet, før det danske Flag vrimlede ud fra alle Middelhavets Havne. Jeg tør vel bruge dette Udtryk, naar jeg seer Listerne for mig paa den Mængde Skibe, som Consulerne hvert Dieblik indmeldte at befinde sig i deres Havne. Alene for et Huus i Livorno, Agent Philip Jaumes, vare i Sommeren af

dette Aar, 13 danske Skibe befragtede. Men heller ikke varede det længe forend de bittreste Klager, over de krigsførende Magters Kapere, indløb fra alle Sider. Vi have seet hvad Forholdsregler Bille tog for at hemme dette Uvæsen. Imidlertid var næsten hele Aaret gaaet med, inden Convoisystemet rigtig blev sat i Gang. Den store Langsomhed, hvormed Indladningerne gik for sig, og Skibenes flette Seilads vare vel tildeels Skyld deri; men Expeditionerne med Penge ned til Tripolis, og senere den til Algier berøvede ogsaa for længere Tid Midlerne til at convoiere og derved gik flere Skibe tabt. Det var især lige under Land, ved at løbe ind i Havnene, at Koffardskibene stode Fare for at opbringes. De usteleste smaae Kapere laae inde under Landet, ofte gik de endog ud af Havnene i det Dieblig, Skibene bleve signalerede, og bragte dem da ind som Pris, just naar de troede sig allerstikkest. Bille besluttede derfor, at lade et af sine Skibe krydse udenfor Strædet, et for Malaga og et for Cartagena, medens de tvende andre beseilede hele Middelhavet fra Italien til Gibraltar. Men denne for de Førstnævnte især saa besværlige Tjeneste, kom ikke rigtig i Gang for i det følgende Aar.

De ovennævnte Havne vare de farligste Punkter. Vi have allerede af det Foregaaende seet, hvorledes det gik til i Cartagena. I Malaga gik det ikke stort bedre, ihvorvel Rettergangen dog nok ikke blev fuldt saa meget parodieret der. De franske Kapere vidste ogsaa heelt vel, hvor de skulde bringe deres Priser ind, for at faae dem condemnerede. I Livorno og siden i Marseille residere de den franske Generalconsul Belleville, som af de danske Consulter Marassi og Morellet gives den meest uindskrænkede Roes. Men det Bespønderligste er, at Kaperne aldrig torde komme til franske Havne med deres Priser. Jeg finder saa Breve fra Marseille og Toulon, der omtale danske Skibes Opbringelse til disse Havne; derimod kan det samme ikke siges om Corsika. Smaa corsikanske Kapere gjorde Farvandet fra Livorno og opad Genua til meget usikkert. En Dag (Consul Bays Brev har ingen Da-

tum, men formodentlig er det i Efteraaret 97) da Fyrtaarnet i Livorno signalerede to Seilere, begiærede en lille fransk Kaper Tilladelse til at gaae ud, under udtrykkeligt Løfte ikke at røre ved disse to Skibe, hvoraf det ene var dansk, det andet amerikansk. Ikkebestomindre, i Sigte af Byen, ja under dens Kanoner, tog Kaperen disse to Skibe og bragte dem ind til Bastia. Paa samme Tid laa i Livorno et andet dansk Skib, kommende fra Boston, som paa sin Seilads fra Genua dertil var bleven taget og tilbagetaget fire Gange i een Dag, og endelig indbragt som Priis af en fransk Fregat. Da alle Skibe, som havde havt Kapere ombord, bleve underkastede 40 Dages Quarantaine, kan man begribe, hvilke Hindringer dette lagde i Veien for Consulerne, i at gjøre de nødvendige, ofte frugtesløse Reclamationer.

De spanske Kapere brugte at ligge i Algestræs og de engelske laae i Gibraltar. Da nu disse to Magter vare i Krig sammen, begriber man, ved et Blik paa Kaartet, hvor svært det maatte være at slippe uantastet igiennem Strædet. At anløbe en af hine Havne var fast en Umulighed. De spanske Kapere, tildeels ogsaa de franske, brugte at bringe deres Priser ind til Ceuta, og her synes det, som om Dommere og Kapere, Dvirighed og Indvaanere havde forenet sig om at gjøre Stedet til en Art authoreseret Røverkule. Det gik imidlertid saavidt, at den spanske Regjering, paa derom flect kraftig Forestilling fra de neutrale Magters Ministre, aldeles forbød at Skibe maatte dømmes i hiin Havn; men deels havde da allerede en stor Mængde Priisdømmelser og deraf flydende Salg fundet Sted, deels lystrede Bedkommende kun meget langsomt eller slet ikke, hvilket jeg seer af flere Breve fra Consulerne Boom i Cadix og Morellet i Genua, angaaende danske Skibes Sager, hvis Detail imidlertid vilde blive for vidtløftig at anføre her.

Men alle disse Hindringer vare Intet, imod det Ufbræk, som Handelen vilde have lidt ved et Brud med Algier. Denne Magt

var, med Ret eller Uret, en ganske anderledes frygtet Fiende, end Tripolis. Ingen Skibe vilde vovet sig til Soes, ingen Kiøbmand vilde have betroet Flaget Varer, dersom Røgtet om sliq mulig Uenighed havde kunnet udbrede sig. Derfor see vi ogsaa, at alle Depecher saavel fra Bernstorff, som fra Commercecollegiet, anbefale saalænge som muligt at fortie, at der kunde være Spørgsmaal om et saadant Brud. Det var sandelig en vanskelig Opgave nok, at træffe den rette Middelvei imellem at gjøre en Hemmelighed deraf, for ikke at forstyrre Flagets Credit, og itide at underrette alle Consuler, isald det kom til Krig, hvilket ogsaa lagdes Bille paa Hjertet, for at saa saa Skibe som muligt skulde kunne blive opbrugte. Dog ogsaa dette Problem lykkedes det ham at løse. Jeg finder intet Brev, der vidner om, at man nogetsteds vidste noget derom, og i Billes Breve til Consulen i Malaga, hvori han underretter ham om Sagens heldige Tilendebning, siger han ham tillige, at som Ingen har kiendt til Expeditionens Hensigt har han ikke nodig at tale om dens Udfald.

Men Bille havde virkelig Aarsag at lykønske sig selv for den heldige Naade, han havde endt denne Sag paa, og dermed endte dette for ham saa daadrige Aar. Han opnaaede en dygtig og ærefærdig Militairs høieste Belønning: sin Konges og sine Foresattes Tilfredshed, og han lagde Grunden til den Ugtelse han nød i sin Stand og blandt sine Medborgere, hvilken fulgte ham, stedse tiltagende, giennem hans lange, Fædrelandets Tjeneste stedse opofrede Løbebane.

1798.

Ved sin Ankomst til Port Mahon fik Bille 10 Dages Qvarantaine, og desforuden blev han opholdt her en Tid, længere end han ønskede. Veiret var hele denne Maaned saa stormende og uroligt, at han foretrak at lade sine Skibe og deres Mandskab udhvile nogen Tid i Havn, da de dog ikke kunde gjøre nogen Nytte til Sæes. Han ventede desuden paa Lougen, som skulde komme tilbage fra Spansteskysten, efter at have bragt Depecherne om Algiers Expeditionen til Malaga.

Lougen kom ind til Mahon d. 29de Januar, efter en lang og besværlig Reise, under hvilken den havde maattet ankre op paa Palma Ned. Capitainlieutenant Fabricius meldte om Fregatten Thetis's Ankomst til Malaga, og at Gen. Adjutant Riegelsen vilde søge Bille i Mahon. Thetis ankom ogsaa virkelig den 31te Januar, og efter at begge disse Skibe havde efterseet deres Reising og forrifiøet deres Mandskab, lettede alle tre danske Orlogsmænd d. 6te Febr. og ankom til Malaga d. 10de. Her foresandt de Triton og Sarpen, som Begge havde maattet kappe deres Louge og søge indenfor Molen, formedelst det overvættes haarde Veir. Triton havde været Strædet ude med en Convoi af 7 danske Skibe, og havde derefter bragt en dansk Brig fra Gibraltar til Malaga. Han laae klar med en ny Convoi til at gaae Strædet ud, da det meget haarde Veir d. 7de Febr. nødte ham til at kappe og gaae indenfor Molen, efter at han forgæves havde forsøgt at gaae tilføes.

Under 10de Febr. fik Bille saaledes til Admiralitetet, angaaende sit Ophold i Mahon: „Medens jeg laae der, var Veiret imellem saa rasende, at jeg neppe kunde holde min Fregat fast i Havnen med 3 Ankere i Bund. Medens jeg laae i Qvarantaine, maatte jeg ligge med Louge fast i Land: en svær Kanon, som jeg havde fast om, brak af, hvorved Fregatten slog ned mod Qvarantaineoen; men da der er steildybtt havde det ingen Følger.

Imidlertid skulde dette Veir have gjort mig urolig for mine andre Skibe, og især for Lougen, som jeg vidste var undervejs og havde kun lidt af Proviant og Vand, dersom jeg ikke havde havt saamange Deviser for, at Cheferne vare active og duelige Officierer, der vilde giøre Alt, hvad der staaer i en brav Somands Magt, for deres Skibe. Ved Lougens Ankomst til Mahon og siden, da jeg kom til Malaga, saae jeg min Formodning bekræftet: Lougen havde ikke alene provianteret for godt Kjøb, men var endog sluppen for Quarantaine. Triton og Sarpen havde reddet sig, ved at kappe og flygte indenfor Molen, og havde siden fiskeet deres Ankere og Louge, saa at Intet er tabt for Kongens Kasse."

Wille tog nu følgende Bestemmelse: Thetis skulde tage Sarpens Convoi, bringe den Strædet ud, og derpaa søge Najaden i Gibraltar. Lougen skulde tage 25000 Piastre, som Thetis havde bragt med fra Danmark, og bringe dem til Tangier, aflevere dem til Consul Blicher Disen, ifald han ønskede det, og derefter søge Najaden i Gibraltar. Triton og Sarpen skulde forblive paa Station krydsende, den Første for Malaga, den Anden for Cartagena til den danske Handels Beskyttelse. Selv vilde Wille gaae til Gibraltar, for ifølge Commercecollegiets Ordre at indsætte Bestyreren af det danske Consulat til Interims-Consul. I Anledning heraf androg Wille i en Skrivelse til hiint Collegium paa, at man borde følge de Svenskes Exempel, som kun satte indfødte Svenske eller idetmindste Folk, som havde nydt deres Opdragelse i Sverrig, og altsaa vare det svenske Sprog mægtige, til Consuler. General D'Hara havde indgivet Wille Mistillid til Glynn. Men i Gibraltar skulde man paa den Tid have havt svært ved at finde en eneste Mand, som ikke havde Part i Kapere. Glynn sovede Guld og grønne Skove; de danske Skippere holdte meget af ham, fordi han var særdeles activ og tjenstagtig; kort: han blev indsat til Interims-Consul; men det blev ham betydet, at Disen i Tangier og Wille havde et vaagent Væ med ham, og at Ordet „Interims“ betydede saameget som, at han kunde vorde sat fra sit

Embedde, ved den ringeste Mistanke om Deelagtighed i Opbringen af neutrale Skibe.

Den 12te Februar lettede Lougen og gik til Tangier. Den 14de gik Thetis under Seil med en Convoi af 8 Skibe, for at gaae Strædet ud. Endnu kun tre Mile fra Malaga kom en lille fransk Kaper ud fra Landet, nærmede sig Convoien og gjorde Mine til at overhale et ragusæisk Skib, der imidlertid ikke hørte til Convoien. Kiegelsen, som frygtede, at denne Nærhed kunde lede Personen i Fristelse, sendte ham en Kugle og vendte imod ham, hvorpaa han affod fra sit Forsæt og holdt ind til Land. Denne i sig selv ubetydelige Tildragelse gav imidlertid Anledning til Protest og Klage fra den franske Consul i Malaga, Hr. Thompre, til vor Consul, Hr. Hoppe; men da han i samme erklærer at have klaget til sin Regiering desangaaende, lod Wille, som ved sin Tilbagekomst fra Gibraltar blev underrettet om Sagen, Consulen svare, at det altsaa blev til Regieringerne, at afgjøre dette Mellemværende, som jo isvrigt ikke var Noget at tale om, da det endnu aldrig var nogen Delogsmand formeent at hævde sit Territoriums Uantastelighed, hvilket strakte sig saalangt som hans Kugler kunde række; og at naar Kaperen ikke havde havt ondt i Sinde mod Convoien, kunde han jo ganske rolig have fortsat sin Cours.

Najaden var kommen tilankers ved Gibraltar d. 14de; Lougen kom derind den 16de og Thetis d. 17de. Den 19de om Natten gik de, alle Tre, Seil berfra, og kom den 20de atter til Malaga. Under 21de rapporterede Wille til Admiralitetet, og meldte, blandt andet, Følgende: Jeg saae den amerikanske Fregat, som Deien af Algier skal have i Foræring, ankomme til Gibraltar. Foruden at den er kobberboltet og kobberforhudet er den i alle Maader vel bygget og udrustet, dog uden at være smuk. Den fører 24 nipundige Kanoner (engelsk Bægt) men er boret til 32, ja kan vel armeres, og vil sikkert ogsaa blive det, med 36 til 40 Stykker Skjts, naar den kommer i Tyrkernes Hænder. Foruden den

nye Consul, som var med, havde den en stor Sum Penge inde. En lille Skonnert, ladet med Krudt, og endnu et Transportfæb fulgte med; de gik, alle Tre, Seil samme Nat, som jeg. Den amerikanske Consul, Capitain D'Bryan, deponerede endvidere 120000 spanske Dalere i Gibraltar, for Tid efter anden dermed at kunne tilfredsstille Barbarefferne. Daglig ventes hertil to Brigger, som Deien for egen Regning og paa private Hverfter har ladet bygge i Amerika."

"Det sidste af den franske Regiering udstædte Decret, som prisdømmer alle neutralske Skibe, der have mindste engelske Probuict inde, har havt til Følge, at Kapernes Tal ikke alene betydelig har forøget sig paa faa Dage, men ogsaa at de ere blevne yderlig uforkammede."

Han meldte endvidere, at han agtede at gaae med Najaden, Triton og Lougen op til Italienske-Kysten for at proviantere, og derpaa at convoiere tilbage, medens Thetis og Sarpen skulde forblive paa Stationen ved Malaga og Gibraltar. Til Slutning indsendte han sine underhavende Officierers og egen Tak, for det under 24de Decbr. s. A. skete Avancement, hvorved Bille selv var bleven Commandeurcapitain, og flere af hans Subalterne gaaet op i høiere Grader i Staten.

Det bliver imidlertid her Stedet at tale Noget om den Bacriske Sag i Algier. Endnu inden man herhjemme vidste, at Deiens Fordringer vare ved Billes kraftige Sprog aldeles hævede, og Freden med Algier altsaa paany besæstet, fik man nemlig en ny Anledning til at frygte et Brud med denne Magt. Der var i Algier tre Brødre, Jøderne Bacri, som havde en fjerde Broder i Marseille og udgjorde tilsammen et meget stort Handelshuus, der gjorde betydelige Affairer. En af dem i Algier hed Mardochei Bacri og var Deiens Yndling, altsaa en ligesaa indflydelsesrig som farlig Mand. Han havde til forskellige Tider fragtet danske Skibe til Forsendelse af sine Varer, og naar det da hændte sig, at saadanne Skibe bleve opbragte, forlangte han Erstatning af den danske Regiering og truede med at formaane Deien til at

erklære os Krig, naar man ikke indvilligede hans Forlangende. Blandt Andre havde han ogsaa haft Barer ombord i to danske Skibe, Solus og Christian, bestemte fra Marseille til Sct. Thomas, hvilke bleve opbrugte af de Engelse. Ved denne Leilighed drev Bacri det rigtignok saavidt, at Deien tvang Consul Rehbin- der til at udstæde Brevet paa den danske Regjering, til Fordeel for Bacri, for det lidte Labs Beløb, stort 87464 Piastra de Rosa. Dette fandt Sted to Maanedes før Bille med Rajaden var for Algier. Den danske Consul i Livorno, Hr. Bay, accepterede Brevet, men Regjeringen protesterede dem, og man blev herhjemme meget opbragt over Rehbinders Svaghed, som i et af Bernstorffs Breve til Bille endog blev givet et langt værre Navn. Han skrev nemlig, under 5te Decbr. 97, saaledes, efter at have forklaret ovennævnte Tilfælde: „Denne Begjæring er ligesaa uret- færdig i sin Grund, som den er overdreven i Beregningen, og dersom man ikke vil formode en utilladelig Forbindelse imellem Consulen og den algieriske Jøde, begriber man ikke den Lethed, hvormed hån har samtykket deraf. Vi ere meget langt fra at ville give efter for saadanne Fordringer, som fra det Dieblig, vi vilde erkende dets Gyldighed, vilde lede til det Uendelige o. s. v.“ Det Dvrigt er en anbefaling til, at behandle denne vanskelige Sag med sædvanlige gode Conduite.

Dette Brev fik Bille ikke før i Mahon, da Rougen den 29de Januar kom til ham. Under 10 Febr. skrev han, angaaende den- ne Sag, saaledes til Grev Bernstorff: „Under mit korte Ophold for Algier hørte jeg tale om den Bacriske Sag; men jeg var der ikke længe nok til at faae alle fornødne Oplysninger. Hæstiden var for slem til at jeg længer, end høist nødvendigt, torde udsætte mine Skibe paa denne farlige Kyst. Jeg tvivler imidlertid meget om, at vor Consul og Jøden spille under Dække. Hr. Greven vil selv kunne domme derom, efter hvad jeg her skal have den Ære at melde Dem. Jeg saae ikke Bacri, før efter at Deien havde erklæret os Krig. Jeg bad da Rehbinde om, at skaffe mig en Samtale med denne Mand; men just som Consulen vil-

de gaae til ham, for at bede ham komme til mig, mødte vi ham paa Beien. Ved at høre, at vi havde Krig, blev han bleg som en Død og ilede strax op til Deien, hvorfra han kom tilbage med den svenske Consul for at begynde Underhandlingerne. Det forekom mig ved denne Leilighed, som om Consulen snarere vilde Jøden Dndt end Godt. Jeg troer ikke, at den danske Regiering vover meget, ved at lade denne Sag gaae sin egen Gang, og Bacri maa asfurere, naar han vil frag'e danske Skibe."

Vi see heraf, at Wille ikke troede, at denne Sag var af saamegen Bigtighed, som Bernstorff tillagde den. Han syntes i det Hele at helde til den Mening, hvilket spores i flere af hans Breve, at Deien ikke vilde lade det komme til Krig for Jødens Skyld, men især at Bacri meget frygtede Krig, fordi han havde mange Skibe i Søen, som let kunde vorde opbragte af danske Drilgsmænd, hvorimod han aldeles ingen Fordeel kunde have af en Krig, da han ingen Part havde i de algieriske Corsarer.

Under 9de Decbr. skrev Bernstorff atter til Wille og sendte ham Copie af sine Instructioner til Reh binder, denne Sag vedkommende. Han siger deri, at foruden at Bacris Beregninger ere aldeles ugrundede, saa har Danmark aldrig paataget sig Ansvar eller Sikkerhed for Bacer, som indlades under det danske Flag, og kan, under ingen Betingelse, paatage sig en saadan Garantie, saalænge den Grundsætning ikke er almindelig anerkjendt som gyldig, at det neutrale Flag dækker Alt, hvad som findes ombord, saavel egen som fremmed, saavel neutral som fiendelig Eiendom. Han finder det langt billigere, at Bacri og, ifald den algieriske Regiering vil gjøre disse Jøders Sag til sin egen, da ogsaa den henvender sig til England, og da gjør fælleds Sag med Danmark, for at rec'amere mod dette Brud paa Folketretten, som har været udøvet og stedse vedbliver at udøves imod det danske Flag. Han slutter med at befale ham, i Kongens Navn at afslaae enhver Paastand paa saadan Godtgjørelse, som den algieriske Regiering maatte komme frem med; men tilføier, at Hans Majestæt af særdeles kongelig Naade tilbyder en personlig Affindelse

med Jøden Bacri paa 15000 Piastre, at betale i 5 Aar, hvilken dog maatte ansees som aldeles uafhængig af Fordringen, og som ikke maatte udbetales før den udstødte Brev var tilbagegivet og tilintetgjort, og før Bacri og Deien selv paa den formeligste Maa-
de affstode fra alle Fordringer, denne Sag vedkommende.

Men dette Afslag var just det, Reh binder ønskede. I et Brev af 19de Januar skriver han saaledes til Wille: „Jeg erfarer med megen Fornøielse, at Commercecollegiet har protesteret mine Breve paa 87464 Piastre de rosa, som jeg talte til Dem om. Grev Bernstorff har givet mig de bestemteste Forholdsordrer, og jeg haaber at bringe Jøden til at afgjøre denne Sag i Mindelighed, uden at kaste sig under Deiens Beskyttelse. Den danske Consul i Livorno, Hr. Bay, har blandet sig heri meget i Utide, og dersom Bacri vil drive Sagen til det Yderste, vil Bay have svært nok ved at klare sig.“ I et andet Brev, af 24de Febr., siger han atter: „Jeg kan forsikre Dem, Hr. Kammerherre, at denne Sag havde været bragt aldeles i Rigtighed, naar ikke Hr. Bay havde været saa uforsigtig at acceptere mine Breve, som med Flid vare udstødte paa Deconome- og Commercecollegiet. Jeg siger: med Flid, fordi jeg var vis paa, at de vilde blive protesterede.“ Han fortæller endvidere i dette Brev om, hvorledes han havde afvist Bacris Fordringer, og vedlægger Copien af sine Depecher til Grev Bernstorff, i hvilke han giver en vidtloftig Beretning om sin Samtale med Bacri, hvilken endtes med at Tingene bleve ved det Gamle. Uagtet at Bacri allerede først i Februar vidste, at Kongen af Danmark afflog hans Fordringer, men tilbød ham en personlig Affindelse af 15000 Piastre, havde han den 24de Februar endnu ikke gjort Mine til at ville modtage denne Summa; og Reh binder forlangte derfor nye Forholdsregler, om han skulde vedblive at holde sig nøie til de foreskrevne Bestemmelser, eller om han torde udvide sin Fuldmagt. Saaledes stod denne Sag, ved Slutningen af Februar Maaned; vi ville snart komme til at tale om den igien, thi den voldte Bryderier saavel for Reh binder, den øvrige Tid han var i Ulgier endnu,

som for hans Efterfølger, Capitain Sigvart Wille, der ved Nyt-aarstid var bleven udnævnt til Consul, og ankom i Foraaret 98 til Livorno, for, ifølge Grev Bernstorffs Ordre af 23de Januar, at bringes med en dansk Orlogsmand til sin Bestemmelse.

Det i Willes Brev til Admiralitetet, af 21de Febr., omtalte Decret fra Directoriet i Frankrig, at ethvert Skib, som havde engelske eller russiske Varer ombord, af hvad Navn nævnes kunde, skulde ansees condemnabelt, havde gjort Handelens Beskyttelse saameget mere nødvendig, men ogsaa saameget mere vanskelig, som det havde fremlokket en stor Mængde nye Kapere, der opbragte alle Skibe, de blot kunde faae fat paa, overbeviste om, at der altid maatte findes en eller anden Ting derombord, der beviislig maatte være russisk eller engelsk Production eller Vare. Consulen i Malaga, Hr. Chompré, havde endog givet dette Decret tilbagevirkende Kraft, ved at anvende det paa Skibe, som vare opbragte for det kom ud. Wille beklagede sig stærkt herover, i et Brev af 24de Febr., til Bernstorff; men tilføiede, at det eneste Middelet mod dette Uvæsen var fordoblet Activitet ved Convoieringen. Han gav beskaarsag de skarpeste Forholdsordrer til Generaladjutant Riegelsen, som beholdt Commandoen paa Stationen for Malaga, og anbefalede ham, stedse at holde det gaaende med Convoiering Strædet ud, saavel fra Malaga som fra Gibraltar, og krydsende mellem Cap Spartel og Trafalgar, for derfra at convolere Strædet ind, lige til Malaga, hvilken Tjeneste hans tvende Skibe hverviis kunde udrette.

Den 24de Febr. om Aftenen lettede Wille med Najaden, Triton og Lougen; de havde 4 danske Skibe under Convoi, med hvilke de styrede Cours for Genua. Denne Overfart var lang og besværlig. Den 26de, endnu i Slgte af Malaga, krydsende med østlig Vind, mødte de et dansk Skib, som kom Øster fra og blev jaget af to Kapere. Wille tog det under sin Beskyttelse, og lod Lougen gaae tilbage med det til Malaga, med Ordre at søge ham i Genua. Fregatterne kom ikke til Genua før den 21de Marts. Fra den 14de til den 17de laae de til Ankers ved Pal-

tta, og to Skibe mistede de af Convoien, som i en Storm blev flitt fra dem.

I Genua fandt Bille Brev fra Consul Lochner i Tripolis, hvort denne meldte, at han vilde gjøre sit Bedste for at stille os Danske ved den ubehagelige Commission om Kanonerne; men at han imidlertid Intet vilde love, og at han stedse ventede, at Bille vilde erholde Ordre desangaaende fra Regjeringen herhjemme. Som Nyheder fra Tripolis berettede Lochner i samme Brev, at den tripolitaniske 32 Kanons-Fregat (forhen amerikansk) var forlilst mildt om Dagen i Tripolis Havn, og at den lille Kets, som havde villet entre Carpen, havde havt Dyrer i sit Skib, hvorved Mandskabet havde hugget Hovedet af ham og derpaa sat Skibet paa Land paa Kysten af Egypten. Ifødetfor disse Skibe havde Pachæen bemærket sig et keiserligt Skib under tyrkisk Flag, under Paaskud af at dets Papirer ikke vare i Orden.

I en Skrivelse af 22de Marts meldte Bille Foranstaaende fra Tripolis til Grev Bernstorff, samt at Briggen Lougen var bestemt til, ifølge Grevens Ordre af 23de Januar at overbringe Consul Bille til Algier. I dette Brev skriver han endvidere: „Hr. Rachel, dansk Chargé d’Affaires i Madrid, har skrevet til vor Consul i Malaga, Hr. Hoppe, for at paalægge ham, som en Sag af største Vigtighed, at forlange Convoi af mig for fire danske Skibe, der vare opbragte til Ceuta af franske Kapere og nu skulde bringes til Malaga, for der at underlægges den franske Consuls, Hr. Chompré’s Domstol, eftersom Ceuta desuden var en saameget stet Havn.*) Men da en saadan Handlemaade er aldeles modsat mine Anskuelser af Opbringelsesretten og deraf flydende Priissager, har jeg bedet Consul Hoppe om, at svare paa mine Begne, at jeg ikke kunde tilstaae Hr. Rachels Begjæring,

*) Dette var en Folge af, at det var bleven forbudt at paadømme Priissager i Ceuta, saaledes som i det Foregaaende er bemærket.

da det efter min Mening var at handle imod Kongens og det danske Flags Værdighed, at convoiere franske Priser fra en Havn til en Anden, og at Nationen heller maatte finde sig i det mulige Tab af disse Skibe, enten ved Forliis eller af anden Aarsag, end at have den Skam, selv at bringe dem for de franske Domsstole." Til Slutning meldte han, at der var lagt Embargo, i Genua og de franske Havne, paa alle Skibe af en vis Storrelse, som skulde fragtes for den franske Regjering, til at indskibe Tropper til en hemmelig Expedition; dette var Buonapartes Tog til Egypten.

I et Brev til Holmens Chef af 22de Marts blev Bille blandt andet: „Formedest Modvind og Havarie paa Seil og Takkelas, stoppede jeg fra den 14de til den 17de Marts ved Palma paa Mallorca. Jeg traf her paa fire spanske Fregatter, som i Stormen d. 24de Decbr. havde været under de baleariske Øer, meh formedest det haarde Veir bar de af til Cartagena. Jeg har ved denne Leilighed faaet en ny Bekræftelse paa den Tanke, jeg altid har havt om vore Skibe, nemlig at de i Bygningsarten ere bedre, end de fleste andre Nationers. Disse Spanier havde flingret Stænger og Underværer overbord; Skraagene havde givet sig saaledes i Naaderne, at den Commanderende havde faaet alt sit Krudt bedærvet. De veed hvad Najaden maatte udstaae i hiint voldsomme Veir, saavelsom 2 Dage derefter, den 26de, og hvorledes den udholdt.“

Den 25de Marts ankom Lougen til Genua, efter en Reise af 12 Dage fra Malaga. Han havde samme Nat, den 26de Febr., bragt det danske Skib lykkelig til Malaga, hvilket han leverede til Capitain Riegelsen, der laae klar med en Convoi, at gaae vesterefter. Den 28de vilde han have lettet, men Landvinden tog af og Dønningen tiltog, saa at han blev nødt til at ankre op lige ved Molen. Binden sprang nu op fra S. D., og Lougen maatte lade det andet Anker falde. I denne vanskelige Stilling laae den til Kl. 12, da den i en tiltagende haard Byge med betydelig Søe, der brod paa Landgrunden, blev for begge

sine Ankere. Lykkeligvis sprang Vinden fire Streger i denne Byge, hvorved Fabricius var istand til strax at kappe og sætte Seil til, og prangede han saaledes lykkelig ud af Bugten. Thetis's Barkas og Mandskab, som havde været ham sendt til Assistance ved Warpning, før det luftede op, maatte han kaste fra sig, men de slap lykkelig ind til Molen. Sarpen kappede omtrent paa samme Tid og gik til Søes. Thetis holdt det noget længere ud, men maatte dog tilsidst ogsaa kappe og holde Soen. Lougen kom op til Malaga igien den 7de Marts, gik saa i Værk med at bierge alt Thetis's Warpegods, samt Sarpens Anker og Loug, hvilket lykkedes, og et af Koffardskibene, som skulde Strædet ud, fik det med. Selv gik Fabricius indenfor Molen, for at reparere sine Havarier, og gik saa Seil den 12te Marts med 4 Skibe under Convoi, som skulde østerefter, hvilke han tog med saalangt som hans Cours tillod det. Samme Dag som Lougen seilede østerefter, kom Thetis og Sarpen tilbage. Den Sidste havde krydset imellem Cap Spartel og Trafalgar, og havde convoleret adskillige danske Skibe ind og ud. Thetis havde villet holde sig indenfor Strædet, men blev af den haarde Storm af Levanten nødt til at gaae ud i Læ af Cap Spartel. Dysaa han havde convoieret adskillige Skibe ind og ud af Strædet. Capitain Riegelsen var særdeles glad over den Activitet, Capitainlieutenant Fabricius havde udviist, med at bierge de efterladte Folk og Gods.

Med Lougen modtog Bille tvende Breve fra Admiralitetet, hvis Indhold vi af hans Svar, dateret 24de Marts, ville kunne skionne. Han skriver nemlig dert: „Treende Breve fra det kongelige Admiralitet, som vare i Malaga, bragte Cap. Lieut. Fabricius mig hertil. Et af 1ste Februar, hvormed fulgte Hr. Rachels Rapport, angaaer de kongelige danske Skibes Tillabelse til at hale indenfor Molen. Samme Meddelelse har jeg allerede for længe siden havt fra bemeldte Hr. Rachel, med den Anmærkning, at han ansaae det for et galant Ufflag, hvilken Anskuelse jeg fuldkommen deler med ham. Da Capitain Ellbrecht for nogen Tid siden blev nudsaget at kappe sit Loug, og med stor Nød reddede sin Fregat

indenfor Molen, skrev Gouverneuren et Brev til vor Consul med Begjæring, at Fregatten strax maatte hale ud, naar Veiret blev godt. Jeg maatte dengang give efter, og handle meget imod mine Følelser; men jeg ansaae det for Tjenestens Bedste: jeg beordrede derfor Capitain Ellbrecht at tage sine Bramstænger ned, hvorved han affecterede at have Havarie. Nu da den sidste Storm fordrev Skibene derfra, og Capitainlieutenant Fabricius kom tilbage og maatte søge ind i Molen, fordi han havde kappet to Ankere fra sig, havde Gouverneuren den Uartighed at lade ham vide, ved Consulen, at han maatte være udenfor Molen inden to Gange fire og tyve Timer. Capitainlieutenant Fabricius gik da til ham og sagde ham, at han vist ikke agtede at blive et Dieblisk længer indenfor Molen, end det gjordes nodig for hans Konges Tjenestes Lær, men at han ogsaa paa ingen Maade lod sig bestemme Tid og Time dertil; hvorved da Gouverneuren blev mere høflig og eftergivende. Hertil kommer, at der altid findes indenfor Molen en stor Mængde franske Kapere, som tage sig mange Friheder; ja, skulde man slutte fra deres Dristighed og Trubler, kunde man fristes til at troe, de ikke frygtede for at øve Fiendtligheder."

"Det andet Brev, af 5te Februar, indeholder Collegiets Befaling til mig og de andre Skibschefer under min Commando, snarest muligt at indsende vere Pengeregnskaber for hele Toget og siden maanedlig. Jeg har strax bekendtgjort denne Ordre for Chefene af Triton og Lougen, ligesom jeg har ladet afgaae Meddelelse derom til Dhr Capitainer Kiegelsen og Hold, med Ordre at indsende deres Regnskaber directe til det kongelige Admiraltet. Om jeg end tør smigre mig med, at det høie Collegium vil antage min Forsikkring, at mit Regnskab altid har ligget saaledes særdivigt, at hvilket Dieblisk Døden overrumplede mig, Enhver kunde finde det klart, saa er det dog ikke i Altid hertit, at jeg vover at udbeide mig en Henstand af nogle Postdage, men alene formedelst Forretninger og Correspondence, som følge med den Post jeg beklæder, hvilke gløre, at jeg som en Slave sidder med Pennen i Haanden Nætter og Dage; ja, til sine Lider sit:

ger Arbejdet vickelig over mine Kræfter. Imidlertid har jeg steds med den største Lyst opofret Rolighed og Helbred, og skal saaledes vedblive saalænge mig spares Livet, naar det gjælder om min allernaadigste Konges Tjeneste. Mit Regnskab er, som det høie Collegium vist vil indsee, forfærdelig indviklet, ved den store Mængde Penge, som ere gaaet igjennem mine Hænder, saavel til Tripolis som til Tangier, og hvoraf mange ere tagne til Indtægt af mig, saavel for mit eget Skib, som for de andre under min Commando; Alt med Hs. Exc. Grev Schimmelmanns og det kongelige Deconomie og Commercecollegii Tilladelse, saa at Arbejdet vil tage mig megen Tid og blive besværligt; men det høie Collegii Ordre skal blive opfyldt punktelig. Efter det første Aars Regnskab, som vil blive indsendt paa eengang, skal jeg vedblive maanedlig, naar Udgifter have fundet Sted, saalænge til det allernaadigst maatte behage Hans Majestæt at kalde mig tilbage."

Fra Genua blev Fregatten Triton beordret til Marseille, for at tage Convoi med sig til Malaga, hvor den da skulde afløse Thetis paa Stationen. I Tilfælde, der ingen Skibe vare i Marseille, havde Capitain Ellbrecht Ordre at anløbe Barcelona, for at søge Convoi Strædet ud. Thetis skulde, saasnart den var afløst, tage Convoi langs Kysten op til Genua, for der at proviantere. Her vare nemlig de fleste Provisioner at faae til bedst Riis, medens de i de spanske Havne, og navnlig Malaga, knap vare at erholde for Penge. Instructionerne til disse Skibschefer ere af 2den April, og i dem hedder det: „at de have at give al mulig Beskyttelse til danske Skibe mod fremmede Kapere, hvor de møde dem i Søen."

Her i Genua modtog Wille Bekræftelse paa, hvad han allerede havde indmeldt, at de krigførende Magters Kapere vilde efter det sidststudgaaede Directoriets Decret blive mere uforfæmmede, end nogensinde. Fra alle Sider indløb Klager; endog fra Neapel, som hidtil havde været et Fristed for de neutrale Skibe, meldte Consul Helgelin, at danske Skibe dertil vare opbragte. Hvad der blev taget i Golfen af Lyon bragtes i Almindelighed til Corsika, og dette

var uden Undtagelse ethvert Skib, som de franske Kapere blot kunde faae fat paa, da de altid havde til Paaskud, at de vilde undersøge om der ikke fandtes engelske eller russiske Vare ombord. Endog Skibe, der kom fra Livorno, hvor de havde indtaget deres Ladning, bleve opbragte til denne De. I et Brev til Grev Schimmelmänn, af 4de April, skriver Bille i denne Antledning: „Da der saa at sige ikke er nogen Ret eller Retfærdighed paa Corsika, og den som oves der er meget langsom og tvetydig, foretrakke Capitainerne og Befragterne af de opbragte Skibe, for at undgaae Videløstighed og Tidsspilde, at betale en Sum Penge til hine Røvere, hellere end at udsætte deres Eiendom for at komme under de franske Consulers Behandling. Det er begribeligt, at Kaperne finde deres Regning ved denne Fremgangsmaade.“

Inden Bille forlod Genua modtog han Brev af 10de Marts fra Grev Bernstorff, hvilket i de meest smigrende Udtryk indeholdt en ny og hæderlig Ordre. Det lyder saaledes:

„Den heldige Maade, paa hvilken De har vidst at jævne vor Tvistighed med den algieriske Regjering, har overgaaet vor Forventning; og jeg anseer mig for meget lykkelig, ved at kunne ogsaa fra min Side gjentage Dem den Forsikkring, at Kongen har med særdeles Tilfredshed erkjendt den udmærkede Tjeneste, De har gjort ham og Fædrelandet, ved denne saa vanskelige Leilighed.“

„Det blev deres Lob at gjenoprette og styrke de brudte Benskabsforhold imellem Danmark og de barbariske Magter. Der staaer Dem endnu et Baand tilbage, at knytte i dette Wiemeed.“

„Den unge og kække Mulei Soliman har endelig, efter en lang og blodig Kamp, sejret over alle sine Medbeilere, og har forsikket sig den udeelte, høieste Magt over hele Keiserdømmet Marocco. Kongen ønsker, ikke at lade et saa vigtigt Dieblik gaae ubenyttet bort, for at besyrke det imellem Danmark og Marocco bestaaende Benskab, og Hans Majestæt har derfor besluttet, lig med de andre europæiske Nationer, at sende en Udbassade til Keiseren, for at lykønske ham til hans Thronbestigelse.“

„Kongen er overbevist om, Hr. Kammerherre, at Deres Navn betydelig vil virke til at give denne Sendelse al den Glands og den Virkning, som den behøver; og det er mig paalagt at tilbyde Dem denne nye Forretning, dog med det udtrykkelige Tillæg, at det tillades Dem, at overdrage den til en anden af Deres underhavende Officierer, dersom Deres Helbreds Tilstand skulde hindre Dem i at udføre den selv. Det er at ønske, at denne Ambassade kunde finde Sted i Mai Maaned, da det længerhen i Sommeren vil være yderst besværligt, formedelst Barmen, at reise i det Indre af Afrika.“ Til Slutning underrettes han om, at de til Keiseren bestemte Præsenter, som Ambassadeuren skulde overlevere, vilde afgaae til Tangier om 10—12 Dage. Alle de fornødne Dokumenter bleve ligeledes didhen expederede.

Ogsaa fra Admiralitetet modtog Bille Brev, dateret 2den Marts, som indeholdt hans høie og høieste Foresattes særdeles Tilfredshed, tilkiendegivet ifølge Kongens Befaling, for hans ved Algier udviste gode Conduite, som Comand og som Underhandler i hiin saa vanskelige Sag.

I sit Svar paa disse Breve meldte Bille, at han laae klar med tre Skibe, og ventede kun paa Lestighed. Den 8de lettede de alle tre om Aftenen. Triton satte Cours for Marseille. Najaden og Lougen gik til Livorno, hvor de ankrede den 10de. Bille meldte herfra, at han agtede at gaae til Tangier, for at kunne opfylde den ham givne Ordre, angaaende Ambassaden, og at Lougen skulde afgaae den 14de, i samme Maaned, til Algier med Consul Bille. Selv vilde han først anløbe Neapel og Malaga.

Det var saavel i Genua, som her i Livorno, at Bille fik flere Breve fra Baron Rehbinder, angaaende den Bacriske Sag; men hvis Indhold allerede er bekiendt fra den tidligere Dmtale af denne Sag. Med den nye Consul skrev Bille nu til Rehbinder, og tilbød ham Passage med Briggen Lougen til Mahon, for at gjøre Dvarantaine, og derfra til en spansk Havn. I dette Brev skrev han blandt Andet, at Regjeringen havde været meget for ædelmodig, ved at tilstaae Bacri de 15000 Piastre, dem Toden

ganske vist ikke skulde have faaet en Skilling af, dersom han havde været tilstede; at Grev Bernstorff havde ganske bestemt erklæret denne Sum for at være Regjeringens Ultimatum, og at det var meget onskeligt, at denne Sag var bragt til Ende, inden den nye Consul tiltraadte sit Embede. „Jeg skulde tage meget feil,“ skriver han „om Krigen ikke vilde være Bacci meget ubehageligere, end Freden. Ifald De har Lyst og troer det passende, kan De hilse ham fra mig og sige ham, at Hans Danske Majestæts Eskadre er ligesaa stærk i Middelhavet nu, som ved Nytaarstider, og bliver aldeles ikke formindsket. Der er vel ikke saa stor Ære ved at afflaae Tødens Fordringer, som Deiens; men der er ogsaa desto større Skam i at give efter for dem. og en saadan Svaghed vilde have meget skadelige Følger for Nationen, da Hr. Bacci derved vilde faae en ligesaa let som hurtig Maade i Hænde, til at berige sig paa Danmarks Bekostning. Det forekommer mig, at den svenske Consul, som er Tødens intime Ven, kunde nok, til Gien-gæld for hvad vi have gjort for ham, virke Noget til Fordeel for os, uden at det koster ham hverken Umage eller Risiko.“

Consul Bille kom til Algier den 14de Mai. Under 29de s. M. skrev han til Kammerherre Bille og meldte ham den gamle Dei, Hasan Pachas Død, og at Mustapha, forhen Dverstatmester, var bleven Dei i hans Sted. I dette Brev skrev Consul Bille: „Ved min Ankomst til Algier fandt jeg Baccis Sag afgjort, men den kostede 50000 Istedetfor 15000 Piastre (Kortes) som var Regjeringens sidste Beslutning i denne Sag; og det uden at Deien havde blandet sig deri. Jeg begriber det ikke.“ Vi ville længere hen erfare, at Sagen ikke hermed var tilendebragt, at Regjeringen ikke anerkjendte denne Rehbinders Afgjørelse af Sagen, og at den endnu voldte betydelige Forviklinger, da ogsaa Mustapha Bey tog sig af Baccis urimelige Fordringer.

Efter at have givet Consulen alle de Oplysninger, angaaende Algier, som stode i hans Magt, gik vor Bille atter Seil med Najaden, fra Livorno, den 12te April, og ankom til Neapel den 15de. Udskillige danske Skibe laae færdige i Livorno og bade om Convoi

vesterefter. Det smertebe Bille inderligem, at Eleensten bød ham at negte det: Han beordrede imidlertid Capitain Fabricius at tage alle særdige Skibe med sig til vestenfor Corfika, og isøvrigt convoiere dem saalangt, som hans Cours til Algier vilde tillade det.

I Neapel indtog Bille et Quantum Vijn, og saaledes var han provianteret for 16 Uger. Dette blev han ikke klar med, før den 23de. Samme Aften gik han ogsaa Seil for Malaga, hvor han ankom den 7de Mai.

Fra Capitain Kiegelsen modtog han her Rapport, om hvad der paa Stationen ved Malaga var forefaldet. Vi have seet, at Thetis og Sarpen kom tilbage, d. 12te Marts, fra deres Krydstour i og udenfor Strædet. Formedelst stadig vestlig Vind kom de ikke under Seil med deres Convoi, før den 24de; den var da 28 Skibe stærk. De maatte krydse til den 31te, da Vinden gik østlig, og med den gik de Strædet ud og slap Convoien 6 Mile vestenfor Cap Spartel; den var da voxet til 33 Skibe; men heraf vare to komne til imellem Malaga og Gibraltar, som uagtet de skulde østerefter, og havde dertil den fortræffeligste Vind, dog foretrak at blive med Convoien til at Orlagsmændene kunde bringe dem tilbage og siden forsikke dem Convoi østerefter. Sagen var denne, at det altid var ved selve Anløbningen af Malaga Red, at Koffardimændene vare meest udsatte for Opbringelse af franske Kapere. Den 31te Marts, just som Convoien passerede Gibraltar, mødte den en engelsk Convoi paa 20 Seilere, under 3 Linieskibes Bedækning. Denne blev angreben af de spanske Kanonbaade fra Algeziras, og da det var stille Veir, varede Kanonaden en Timestid, men Affairen havde intet videre Resultat.

Paa Tilbagereisen anløb Kiegelsen Tangier, for at aflevere de 25000 Piastre, han havde ombord til Consul Olsen; men da denne ikke ønskede at modtage dem, gik han strax derfra og kom til Ankers ved Gibraltar den 3die April. Han søgte ind til dette Sted, for at erholde Praktika saa hurtigt som muligt, og for at samle Convoi østerefter. Imidlertid kom Sarpen derind den 12te April, efter at have krydset under Cap Spartel siden den 1ste.

Riegelsen afgav da 5 Skibe, som vilde vesterefter; de havde været opbragte til Gibraltar, men vare atter frigivne. Selv gif han Seil med et stort, tremastet Skib under Convoi, og kom den 17de April til Malaga. Da Bille ankom til Malaga laae Riegelsen klar, siden den 28de, med en ny Convoi, dengang 11 Skibe stor, for at gaae vesterefter.

Formedelst Stille og stormende, vestlige Vinde kunde Holdt ikke komme under Seil fra Gibraltar, før den 25de April. Vi vilde her lade ham selv tale, i denne for ham saa ubehagelige Affaire. Hans Rapport til Riegelsen, dateret Algeziras den 26de April, lyder saaledes: „Igaar Eftermiddags gif jeg under Seil med de fem Skibe under Convoi, som jeg havde til Luvart af mig. Vinden var S. D., laaber Bramseits Ruling. Kl. 5½ vendte østerover. Strax efter, at vi vare komne under Seil, lettede ogsaa en engelsk Drlogsbrig. Jeg braste op, for at samle Convoien; men formedelst Stille, Strom og Mørke bleve tre af mine Skibe skilte fra mig. De vare: et tremastet Skib, som Strømmen havde sat ind ad spanske Kysten til, og to Brigger, der laae i Stille, uden Skibsmagt. Vi observerede endeel Smaafartøier holde langs Landet, Syd hen. Selv havde vi Laring af nordlig Vind og omløbende Vinde. Da det tremastede Skib var over ¼ Mill fra os, og et af Hofartøierne skød et Skud, sendte jeg Lieutenant Krieger hen til de bevæbnede Fartøier, som jeg troede vare spanske Kanonbaade, for at underrette dem om, at de fem danske Skibe vare under min Convoi; men da han kom til dem, fandt han, at det var franske Kapere, hvoraf en allerede var gaaet over i det danske Skib, som ved Lieutenant Kriegers Ankomst strax blev givet fri, efter at dets Papirer vare undersøgte. Han gif derpaa til en af Briggerne, som de ligeledes havde bemægtiget sig; men denne vilde de paa ingen Maade give fri. Da Lieutenant Krieger roede tilbage og passerede det tremastede Skib, raabte de til ham; og da han kom over, havde Fransmændene igjen forandret Beslutning og gjort Skibet til Priis; saa at Lieutenant Krieger maatte lade sig sætte herombord i Koffardimandens

Folle, da Kaperne, som laae paa Siden af Skibet, 10 i Tallet, imedens han talte med den franske Officier, havde tvunget vort Fartoi til at forlade Skibet og gaae ombord. Efter Lieutenant Krieger's Beretning, havde disse Skibe Binden af S. D. da han forlod dem. Vi havde paa samme Tid Binden S. B. og vestlig Laring. Da jeg paa ingen Maade kunde komme disse Skibe til Hiælp, blev jeg hos de to Galeaser af Convoien, og gik med dem til Gibraltar, hvor jeg kom til Ankers Kl. 10 om Aftenen."

"Imorges Kl. 5 gik jeg Seil fra Gibraltar til Algeziras, for at reclamere de tre Skibe, som dertil vare opbragte. Ved min Ankomst, Kl. 7½, fandt jeg først den Vanskelighed, at jeg ikke kunde faae Praktika, eftersom jeg kom fra Gibraltar; dernæst da jeg begiærede den danske Viceconsul i Tale, kom en gammel Mand, ledsaget af to Andre, og kunde ikke tale Andet, end Spansk. Jeg begiærede da at tale med den franske Consul, hvorpaa der kom en spansk Officier, som sagde at han var fransk Viceconsul, men at han ikke kunde resolvere Noget, da Alt blev sendt til den franske Consul i Cadix. Da jeg saae, at det var umuligt at faae Noget udrettet med disse Menneker, skrev jeg til den danske Consul i Cadix, og paalagde ham, at arbejde af alle Kræfter, for at faae disse Skibe løsladte. Deres Papirer ere, efter Consul Glynn's Sigende, de rigtigste, som kan tænkes."

Consul Boom gjorde strax alt muligt, for igiennem den franske Consul i Cadix at udvirke disse Skibes Løsladelse. Han modtog, efter nogen Løven, Svar fra denne Mand, som i Korthed gik ud paa, at uagtet Omstændighederne ved disse Prisers Opbringelse syntes forviklede, og det var ham umuligt at afgive nogen Kiendelse i Sagen, før han havde Papirerne i Hænde; saa vilde han dog, for at bevise sin Regjerings Retfærdighed og Ugtelse for neutral Eiendom, give Ordre til den franske Viceconsul i Algeziras, Hr. Augustin Perez, at løslade de tre opbragte Skibe, saafremt Capitain Hold vilde fremkomme med tilstrækkelige Beviser eller give sit Ord for, at de havde indtaget deres Ladninger i franske og spanske Havne, og hørte virkelig til hans Convoi. Han

gjorde Undskyldning for Kapernes Feiltagelse, sigende at den danske Brig var saameget bortfiernet, og den engelske Drlogsmand derimod midt i Convoien. Consul Boom meldte dette Svar til Holdk, og sendte Duplikat af den hele Correspondence til Bille, som netop var ankommen til Malaga. Boom syntes, at den forlangte Erklæring var kun en Formalitet, som Holdk let kunde opfylde, enten personlig eller skriftlig, og i sidste Tilfælde lade Rigtigheden af sin Underskrift bevidne af den danske og franske Consul i Gibraltar eller Malaga. Men Bille saae Sagen fra en anden Side, og skrev derfor Følgende til Consul Boom:

„Ved min Ankomst hertil, den 7de Mai, modtog jeg Deres ærede Skrivelse, indeholdende Beretning om Deres Correspondence med den franske Consul, angaaende de tre Skibes Opbringelse af Capitain Holdk's Convoi. Jeg maa tilstaae Dem, Hr. Consul, at denne Sag meget har forundret mig, og jeg tvivler om, at vi have samme Anskuelse af Sagen. I det Dieblik den franske Consul kan betænke sig paa, strax at sætte disse Skibe i Frihed, maa jeg ansee denne Opførsel som et Brud paa den gode Forstaaelse imellem vore Hoffer. Jeg vil imidlertid heller antage, at den franske Consul ikke har de tilbørlige Kundskaber om Folketretten, end troe, at han skulde have Ordre til, underhaanden at lade begynde Fiendtligheder mod den danske Nation. Jeg paalægger Dem derfor, Hr. Consul, saavel for derved at komme til Kundskab om den franske Consuls Tænke- og Handlemaade, som og for at opfylde den os Begge paaliggende Pligt, at De vil begjære hine Kapere arresterede og straffede, samt at en Note, paa deres og deres Fartøiers Navne, maa blive Dem tilskillet, for at kunne indsendes til vort Hof, overbeviist om, at den franske Regiering vil give os en Opreisning, der er passende efter Forbrydelsen. De maa vide, Hr. Consul, at disse Kapere have drevet deres Uforfæmmethed saa vidt, at de have tvunget Drlogsbriggens Fartoi til at forlade det opbragte Skib, saa at Officieren, som var derombord, blev nødt til at gaae tilbage med Skibets Følge. Jeg troer, De bør, i Tilfælde den franske Consul skulde negte Deres Begjæring, tilkiende-

give ham, at De tvivler om den franske Regjerings fredelige Sindelag imod Danmark, og derfor forlange, at Fiendtlighederne idetmindste ikke maatte udøves, før De havde kunnet faae Tid til at gjøre Deres Melding desangaaende til den danske Regjering."

"Hvad det Certificat angaaer, som forlanges af Capitain Holck, da er det tilfulde beviist, at disse Skibe have taget deres Ladninger i franske og spanske Havne, ved deres Papirer, som allerede ere i Kaperens Hænder; og at Skibene hørte til den danske Convoy, er, synes mig, tilfulde beviist ved Capitain Holcks Reclamationer, saa at alle øvrige Vidnesbyrd ere overflødige; desuden forsvarer en god Sag sig selv; og de, som have den, have vist ikke nødig at lade sig foreskrive Love af dem, som have handlet urigtigt. Vi have intet andet at gjøre, end at forstikke os, at vi faae al den Dpreiøning, som man er vort Flag skyldig; og ifølge heraf, for ikke at glemme alle Formaliteter, forlanger De Kaperne arresterede eller Caution stillet for dem. Fra vor Side maa Intet forsømmes; vort Hof vil nok afgjøre det Øvrige."

Som Følge heraf skrev Boom da en Note til den franske Consul, hvori han omtrent gientog hvad Bille havde skrevet, og Enden blev da ogsaa, at disse Skibe bleve løsladte, uden videre Erklæring desangaaende fra dansk Side. Men uagtet den franske Consul virkelig erklærede Kaperne for straffskyldige, er det vel meget at omtvivle, at de bleve straffede. Deres og Redernes Navne bleve imidlertid opgivne og indmeldte til den franske Regjering.

Paa sin Reise fra Neapel til Malaga havde Bille haft meget stormende Veir; under dette sprang Bunden ofte indtil 16 Streger ad Gangen, hvilket forvoldte en meget uregelmæssig og urolig Sø. I sin Rapport til Collegiet, denne Reise betræffende, roste Bille sin fortræffelige Najade, som et i høi Grad solide bygget Skib, der selv under de voldsomste Bevægelser og med de stærkeste Seilføringer, han ofte havde været nødt til at byde den, under Algier blandt andet, endnu aldrig havde trukket en Tomme Vand. Derimod klagede han meget over sine Seils og sin Takkelases maadelige Tilstand, og begjærede en stor Mængde Vare-

gods udsendt, da Sligt ikke var at faae for Penge i Middelhavet. Han onskede meget, at der i Gibraltar kunde gøres et Dplag af Bæregods for Eskadren, saalænge den skulde forblive saa stærk, som for Tiden var Tilfældet.

Vi have seet, at Riegelsen laa klar til at gaae med en Convoi af 11 Skibe vesterefter, da Bille kom til Malaga. Inden Afsejlingen var den voxet til 17 Skibe. Da Bille, ifølge sin Ordre om Ambassaden til Marocco, skulde til Tangier, besluttede han at hjælpe Riegelsen med at convoiere, gik derfor Seil med begge Fregatterne og hele Convoien, den 9de om Aftenen, men fik contrair Wind, strax da de kom udenfor, som nødte dem til at holde krydsende med labert og Stille til den 20de. I denne Tid stødte endnu 3 Skibe til Convoien. Bille havde ikke spjbt Vand, siden han forlod Neapel. Han begyndte derfor tildeels at mangle; men især bedærvedes det, han havde, betydeligt; han overlod derfor Convoien til Capitain Riegelsen alene, og søgte Tangier, hvor han kom til Ankers d. 21de Mai. Imellem Gibraltar og Tangier passerede han Capitain Ellbrecht, som med en Convoi af 12 Skibe gik Strædet ud; og idet han passerede Algeziras kom Capitain Holdt ud derfra, med de tre frigitte Skibe, som da ligeledes gik vesterefter. Der var altsaa tre danske Convoier, i Alt 35 Skibe, som paa eengang bleve bragte ud af Middelhavet. Riegelsen var beordret, saasnart han kom tilbage til Malaga, at tage en Convoi med sig østerefter, op til Genua og Livorno, og derfra atter komme tilbage. Carpen skulde søge de spanske Havne, for derfra at convoiere vesterefter. Triton skulde forblive paa Stationen ved Malaga, hvor Lougen skulde støde til den, naar denne Brig kom tilbage fra Algier. At denne Convoiering var nødvendig til Handelsens Sikkerhed, troer jeg af det Foregaaende tilfulde godtgiort: Hvor besværligt og vanskeligt det var, sees blandt Andet af følgende Exempel, som Bille anfører i sin Rapport til Admiralitetet, dateret Tangier d. 22de Mai.

„Måttet at Capitain Riegelsen og jeg lode patrouillere hver Nat i og omkring Convoien, naar det var Stille, havde dog en

Robaad, der var fransk Kaper, den Driftighed en Nat at ville gaae ombord i et af Skibene; men en Kugle og to armerede Fartsier, fra Najaden, bragte ham til at afstaae fra sit Forsæt og undløbe. Imidlertid er dette Arbejde, at convoiere og patrouillere om Natten, meget besværligt og udmattende for Mandskabet."

Wille traf ikke Presentskibet i Tangier, som han havde ventet. Briggen Sarpen kom ind paa Baien d. 22de, efter at have forladt sin Convoi ude af Sigte af Cap Spartel. Den 26de lettede Wille med Najaden og Sarpen derfra, og da de kom udenfor opdagede de Thetis og Triton, som kom vesterfra, saa at Flaadren for et Diebisk var samlet; men Sarpen blev strax affendt til Gibraltar, for at tage tre Skibe med, som vare meldte at skulle ligge klar til at gaae østerefter.

Triton, som d. 21de Mai var gaaet Strædet ud med 12 Skibe under Convoi, havde d. 23de April forladt Marseille med 6 Skibe. Imellem Majorca og Ivica stødte tre Skibe, som kom fra Cetta, til Convoien. Den 8de Mai, om Formiddagen, 6 Mile vestenfor Malaga, opdagedes en Seiler, med dansk Flag fra Fortoppen, som med Force af Seil stod ned til Convoien, jaget af en engelsk Topseilskonnert. Saasnart denne Seiler, der var en Brig, var kommen ind i Convoien, kom Skipperen ombord og berettede, at han var hjemmehørende i Bergen, kom fra Cetta og skulde til Lübeck; at han samme Dags Morgen var bleven taget af to smaa franske Kapere, le Risque og les Alpes maritimes, som hver havde sat en Præmester ombord; men i det samme var den ham nu jagende engelske Skonnert kommen til, hvorpaa de franske Kapere vare flygtede ind til Land, og da just paa den Tid Triton blev opdaget, havde de franske Præmestere leveret Skipperen sine Papirer tilbage og sagt, han skulde forcere hen til Convoien. Ellbrecht examinerede Skipperen; og da Alt var i Orden, tog han ham under sin Beskyttelse, og tog de franske Præmestere ombord til sig. Imidlertid var den engelske Skonnert, som ogsaa var en Kaper, kommen op og dreiede til i Convoien. Ellbrecht vilde have ham ud af den, hvortil han svarede,

at han horte hjemme i Gibraltar, og at dette følgelig var hans Cours. Da han blev truet med Rugler, forlangte han først de to franske Prismestere udleverede; men da ogsaa dette blev ham afflaaet, holdt han endeligen af og gif sin Bei. Vinden nødte imidlertid Ellbrecht til at vende om, da han var 5 Mile fra Gibraltar, og gaae til Malaga med sin Convoi, hvor han ankrede d. 10de Mai. Her vare de to Kapere komne til, havde gjort deres Erklæring for deres Consul, og nu forlangte denne Briggen og de to Prismestere udleverede. De to Mand fik han strax, men Briggen ei. Dette gav Anledning til nogen Correspondence (den franske Consul vilde endog have, at Gouverneuren skulde protestere mod Convoiens Afsæling) men fra Ellbrechts Side var Brevverlingen temmelig laconisk. Han skrev nemlig, under 11te Mai, til Consul Hoppe:

„Deres meget Ærede af Dags Dato, tilligemed den franske Consuls til Dem, har jeg modtaget; og tiener til behageligt Svar, at den danske Brig Cathrine Elisabeth bliver ikke udleveret af mig, da den er under min Convoi. Min Rapport desangaaende indsender jeg imorgen til det kongelige Admiralitets- og Commissariats-Collegium.“

Ellbrecht meldte i sin Rapport, at, medens han laa i Malaga, kom den svenske Fregat Thetis og Briggen Dragonen, med to Skibe under Convoi, paa 28 Dage fra Norge; endvidere, at han i Strædet havde mødt Contre-Admiral Nelsons Eskadre, og at en engelsk Fregat, Terpsichore, Capitain Geas, havde praaet ham.

Ogsaa Capitain Riegelsen havde mødt bemeldte Eskadre, og var bleven praaet af et Linieskib. Det heed, i Gibraltar, at Nelson var bestemt til at observere den i Toulon under Udrustning værende Expedition.

De tre danske Fregatter gif samlede tilbage til Malaga, hvor de ankom d. 27de Mai. Briggen Sarpen kom dertil d. 29de, med tre danske Skibe under sin Convoi. Han meldte, at han ved at krydse i Strædet, havde mødt to danske Skibe, tagne af

engelske Kaperere. Efter at han havde forsikret sig, at deres Papirer vare i fuldkommen Orden, tog han dem under sin Beskyttelse og bragte dem, det ene ud af Middelhavet, det andet til Gibraltar og nu senest til Malaga. Den ene Kaper klagede til den engelske Admiral Orde, som forlangte Holdts Erklæring desangaaende, og derefter indberettede Sagen til Admiral St. Vincent. I sin Erklæring til Admiral Orde skrev Holdt, at han den 30de f. M. mødte et dansk Skib, bestemt til en neutral Havn, ladet med Brændevin og Wiin, taget af en Kaper, af hvad Nation vidste han ei, da der ikke var Noget derombord, som kunde tale, læse, skrive eller forstaae et Ord Engelsk; og da han havde fundet bemeldte Skibs Papirer i fuldkommen Orden, og det endydermere havde været visiteret og tilladt at fortsætte Rejsen, af en engelsk Drlogsfregat under Cap Gate, saa havde han ifølge sin Ordre taget paa sig, at sætte dette Skib i Frihed og tillade det at fortsætte sin Reise.

Den danske Consul Glynn i Gibraltar klagede ogsaa over den forøgede Strængthed, hvormed Under-Admiralitetetsretten der paa Stedet gik frem, men i Særdeleshed over, at alle Skibe, hvor de saa bleve tagne, bleve bragte til Gibraltar, hvorved de ofte førtes aldeles ud af deres Cours og spildte megen Tid.

I Malaga modtog Bille Rapport fra Capitainlieutenant Fabricius. Han havde forladt Livorno d. 14de April, med Consul Bille, som Passageer ombord, og fire Skibe under Convoi. Disse forlode ham d. 21de, da deres Cours ikke længer faldt sammen med hans. Undervejs blev Consul Bille heftig syg, hvorfor Fabricius blev nødsaget til at anløbe Mahon for nogle Dage; men nu, d. 29de April, var han atter seklar, og Bille var ved god Helbred ombord hos ham.

Omtrent paa denne Tid syntes en Spænding at indtræde imellem den spanske og franske Regiering. I det mindste begyndte de spanske Autoriteter at tale et andet Sprog imod de franske Consuler, og syntes alvorligt at ville hemme de overhaandtagende Voldsomheder, som de franske Kaperere tillode sig. Et

Brev fra Bille, dateret 5te Juni, til Grev Bernstorff, vil det være passende her at indføre:

„De Begivenheder, som have fundet Sted, siden jeg senest havde den Ære at tilskrive Dem, lade til at kunne faae saa stor Indskydelse paa vor Skibsfart her i Middelhavet, at jeg ikke kan forbigaae dem med Taushed. Efter Ministerforandringen i Madrid taler Gouverneuren her i en ganske anden Tone til den franske Consul. Da denne for nogen Tid siden havde condemneret et dansk Skib, ladet for spanske Regning, og ikke vilde give det fri paa Gouverneurens Opfordring, lod denne Sidste ham tilkændegive, at han maatte bestemme sig inden 24 Timer, om han vilde frigive Skibet godvillig eller ei; og man vil vide, at Gouverneurens Brev skal have været skrevet i meget haarde Udtryk. Han har ligeledes re클ameret et dansk Skib, som var opbragt og prisdomt i Almeria, ladet for den spanske Regierings Regning. Et genuessigt Skib, taget under Almerias Canoner, er ogsaa, paa Grund heraf, fordret løsladt af den spanske General, og han har erklæret den franske Consul, at han aldeles ikke tillod ham at dømme i denne Sag, da Skibet var taget paa spanske Territorium.“

„Jeg bemærkede, i de sidste Dage, megen besynderlig Bevægelse imellem de franske Kapere her i Havnen, og jeg blev underrettet om, at de alle have mistet deres Kaperbreve og ere kaldte tilbage til Toulon. Den franske Consuls Ordre maae være meget strænge, da han endog har forlangt Hiælp af den spanske Gouverneur, for at tvinge Kaperne til Lydighed. Dersom Hensigten hermed er, at skaffe Matroser tilveie til Expeditionen, som udrukses i Toulon, da opnaaes den kun slet, thi de fleste af Kapernes Folk ere Fremmede.“

„Det har ikke været mig muligt, at forsiikre mig om det er sandt, at den spanske Gouverneur har erklæret den franske Consul, at han herefter agtede at behandle ham lige med andre Nationers Consuler. Dersom dette er Tilfældet, vil Kapernes Antal betydeligen formindskes, da deres Haab om Gevinst, der alle-

rede betydeligen er aftaget, vil aldeles tilintetgjøres, dersom deres Handlinger kunne blive underkastede de spanske Tribunalers Bedømmelse. Der er al Grund til at troe, at Venkabet imellem Spanien og Frankrig staaer paa en saare svag Fod. Kom det an paa det spanske Folk, vilde det snart være aldeles kuldkastet."

Imidlertid søgte den franske Consul at gjøre hvad han kunde, for at øbelægge den danske Handel. Han erklærede den danske Consul, i en Skrivelse, dateret 5te Praireal, at det var almindelig anerkjendt af de franske Tribunaler, at Tractaten af 1742 var ikke mere i Kraft, hvoraf fulgte, at de franske Kapere kunde opbringe danske Skibe, uden at iagttage den skyldige Agtelse for Flaget. Endvidere erklærede han, at alle danske Skibe, som havde faaet deres Papirer i Hamborg, vilde blive priisdømte, alene paa Grund heraf, og dette var allerede skeet i Cartagena, og Dommen bekræftet i Aix. Imidlertid var en saadan Dphøvelse af Tractaten af 1721 aldrig bleven bekiendtgjort, hverken fra den franske eller den danske Regjerings Side; tvertimod, denne Tractat er endnu, med enkelte Modificationer og Tillæg, i fuld Kraft.

Uagtet Bille den 5te Juni laa særbdig til Afskilling fra Malaga, kom han dog ikke under Seil før den 13de. Deels uroligt Veir, deels omløbende Vinde og Stille, som paa denne Aarstid er saa almindelig i Middelhavet, var Aarsag heri. Fregatten Triton, som skulde med en Convoi vesterefter, forsøgte forgjæves samme Dag at komme under Seil. Stille og Strøm nødte ham atter til at ankre. Bille, som var alene, kom ud, mødte vestlig Vind og krydsede sig til Gibraltar, hvor han kom ind den 15de om Morgen.

Hadde Bille glædet sig ved, at de franske Kaperes Tilbagekalbelse gav vor Handel lidt mere Fred, saa fik han derimod fra engelsk Side Anledning til nye Klager, ved sin Ankomst til Gibraltar. Udfællige danske Skibe vare her indbragte; iblandt Andre et fra Marseille og et fra Cette, som, efter at de af Triton vare convoierede Strædet ud, og vare komne forbi Cap Sct. Vincent, dog bleve opbragte af den engelske Fregat Aurora, Ca:

pitain Digby, og sendte til Flaaden for Cadix, og derfra til Gibraltar for at dømmes. Men det, som var det meest uretsfærdige heri, var, at Capitain Digby havde fra det ene af disse Skibe, en Brig Cathrine Elisabeth*), Capitain Petersen, taget 5 Mand og sat 6 Engelske i deres Sted; saa at da denne Brig, ved sin Ankomst, strax blev sat i Frihed, med Certificat for, at hans Sag var i Orden, kunde han ikke gaae af Mangel paa Folk; thi at gaae ud med de engelske Folk vilde have udsat ham for at blive gjort til Pris af den første franske Kaper, han mødte. Det andet Skib, Pinken Victoria, Capitain Groot, havde Capitain Digby givet de fem Mand fra Briggen Cathrine Elisabeth og fire Engelske ombord, og derimod frataget ham 9 Mand. Dgsaa dette Skib ventede at blive frigivet; men hvorledes da fortsætte sin Reise, da det af sine egne Folk kun havde en Mand og en Dreng ombord. „Jeg frygter“, skriver Wille, i den Anledning, til Grev Bernstorff, „at dersom disse Misbrug ikke blive paatalte itide og med Kraft, for den engelske Regiering, kan det have de farligste Følger for vor Handel. En anden Ting, som den engelske Regiering maa høiligen misbillige, er den store Mængde Kapere, som udrustes i Gibraltar, commanderede af Italienerne, og besatte med Folk af alle Nationer, men hvoraf Ingen kan enten læse, eller skrive, eller blot forstaae Engelsk. Heraf følger, at de anholde Skibe, som eengang ere løsladte, stundom over 100 Mile fra denne Havn, og det blot paa Grund af deres Uvidenhed. Det er sandt, at de da gjerne blive frigivne inden to Gange fire og tyve Timer; men de have dog imidlertid maattet gjøre denne Reise, have spildt deres Tid og gode Lækkelse, og ere ofte udsatte for de spanske Kanonbaades Ild, naar de komme ind.“

Den 27de Juni kom Triton ind til Gibraltar, efter at have bragt sin Convoi Strædet ud. Den 28de fik Wille, ved en Express, Efterretning fra Consul Dissen, at det saalænge forventede

*) Den Gamme, som Triton tog tilbage fra de franske Kapere, 6 Mile vestenfor Malaga.

Transportflib endelig var ankommen. Den 30te gik han med begge Fregatter til Langier; dog maatte Triton først convolere to Skibe Strædet ud.

Efter at have ansat sin Næstcommanderende, Capitainlieutenant Gerner, til Interims-Chef af Fregatten Najaden, gik Wille iland den 1ste Juli, for at tiltræde sin Ambassade. Men førend vi kunne følge ham paa denne interessante Rejse, maae vi endnu opholde os noget ved Eskadren og dens Virken, samt ved Willes Correspondence, saavel med de barbariske Magter, som med Hjemmet.

Transportflibet, ført af Capitain Engberg, var, foruden de indehavende Præsenter til Keiseren af Marocco, ladet med Proviant og Væregods til Eskadren, og med Præsenter til Tunis. Da disse Forceringer gavede den første Anledning til vore Uenigheder med den tunesiske Regiering, som siden udartede til Fiendtligheder, og endnu ikke vare tilendebragte, da Wille i Aaret 1800 blev afløst, vil jeg her anføre, hvad Bernstorff i den Anledning skrev til Wille i et Brev, dateret 21de April 1798.

Efter at have anbefalet ham at sørge for dette Skibs Sikkerhed, saameget som muligt, siger han: „Derfor De troer det nødvendigt, at convoiere Skibet til Tunis, vilde det maaskee være nyttigt, ikke at lade det løbe ind i Havnen, før der var steet Af-tale med den kongelige Vice-Consul, om Maaden at faae Bøven til at modtage Præsenterne, hvilke kun meget ufuldkomment svare til denne Prindses overdrevne Fordringer. Vi ere aldeles uden Frygt, hvad denne Sag angaaer; vore Forbindelser med Tunis forpligte os til Intet, og vi vide, at de barbariske Regieringer begiære Meget, for at opnaae Noget. Den kraftige og snilde Maade, paa hvilken De har endt vore Stridigheder med Algier, maa nødvendigviis have havt en velgjørende Indflydelse for os paa de andre barbariske Magter.“

Wille beordrede Triton at convolere Transportflibet til Mataga, hvor det skulde udløse hvad det havde ombord til Eskadren, og saasnart Capitain Engberg meldte sig selsklar, skulde enten en af Briggerne, eller i Mangel deraf Triton selv, convoiere det til

Tunis; men Ingen af dem maatte have Samqvem med Land, for ikke at spille Tiden med Quarantaine, nu da Convoieringen var saa nødvendig. Wille skrev ved denne Leilighed til Consul Hamelen i Tunis, og tilkiendegav ham den Chefen for Convoien tillagte Ordre, ikke at gaae til Ankers eller have Samqvem med Landet. Han siger i dette Brev, som er af 2den Juni 98: „Jeg anseer det for unødvendigt, saameget mere som Grev Bernstorff siger mig, at han ikke har mindste Frygt, med Hensyn til Beyen af Tunis, eftersom vi ikke have nogen Forpligtelse at opfylde imod ham. Uagtet jeg aldeles ikke betvivler den Dem overdragne Forretnings heldige Tilendebringelse, venter jeg dog med megen Længsel Efterretning fra Dem, hvilken nærmest kunde komme mig til Hænde, ved at sende den over Malaga; o. s. v.“ Imidlertid da Wille, ved sin Tilbagekomst fra Fez til Tangier, erfarede at Presentskibet endnu ikke, den 6te August, var affeilet fra Malaga, og at det nok blev Briggen Carpen, der skulde gaae med den, skrev han en ny Ordre desangaaende til Capitain-Lieutenant Holdt, hvori han siger: „Jeg har til Capitain Ellbrechts Ordre kun at tilføie, at forinden De forlader Egnen af Tunis, De vilde see at forskaffe mig Underretning om Expeditionens Udsald, som er at sige, at De maatte lade Presentskibet seile ind, og da skrive til vor Consul der, og forlange, at han vilde selv komme, eller sende Capitain Engberg ud til Dem og underrette Dem om, hvorledes Paschaen har modtaget Presenterne; og for at faae fuldstændig Kundskab herom, kan De ikkun holde det krybsende eller til Ankers, indtil De har erholdt denne; dog maae De nøie iagttage, at De ikke modtager hverken Personer eller Breve ombord, for Quarantainens Skyld, saa at alle Meddelelser maae skee mundtligt.“ Denne Ordre er dateret Tangier den 10de August; men allerede den 7de var Skibet affeilet under Kougens Convoi.

Majaden blev beordret at afgaae til Malaga og forblive der liggende til medio August, da han atter skulde afhente Wille i Tangier. Han skulde ugentlig rapportere, give hvad Beskyttelse

han kunde til den danske Handel, dog uden at forlade Malaga eller dette Steds nærmeste Farvand.

Triton skulde forblive paa Stationen ved Strædet, og Bille anbefalede Ellbrecht at have vaagent Die med de engelske Kapere som dem der for Dieblikket meest foruleilige vor Handel. Til den Ende raadede Bille ham, stedse at holde det krydsende, med østlig Vind østenfor Gibraltar, og med vestlig Vind vestenfor Cap Spartel. Fregatten Thetis og Briggen Sarpen vare den 15de Juni gaaet østerefter med en Convoi af 15 Skibe. Den Første gik til italienske Kysten med de 11 Skibe, den Anden gik til Barcelona med de øvrige fire.

Endnu førend Bille kunde begynde sin Rejse, fik han ogsaa Rapport fra Capitain-Lieutenant Fabricius, dateret Port Mahon, 12te Juni. Han havde der udligget sin Dvarantaine, efter at have bragt Consul Bille til Algier og Baron Reh binder tilbage. Men Fabricius meldte tillige, at han paa Consul Billes skriftlige Requisition havde tilladt sig, at bringe Reh binder til en italiensk Havn, fordi Baronen havde paataget sig at fragte et Skib for den nye Dei, Mustapha, hvilket skulde bringe en algiersk Ambassadeur til Constantinopel. Da dette uforudseete Tilfælde for en Deel forstyrrede Billes Planer med Convoieringen, blev han temmelig fortrydelig derover, og klagede til Vedkommende over at Consul Bille havde grebet ind i hans Eskadres Commando, samt fralagde sig Ansvar for de Forsinkelser i Convoieringen, som derved maatte forarsages. Af Fabricius forbrede han Erklæring over, hvad der havde kunnet bevæge ham til at handle udenfor den Ordre, han havde modtaget. Imidlertid var Fabricius saa heldig, at gjøre Rejsen fra Mahon til Livorno meget hurtigt, og skøndt han tog Convoi med derfra til Malaga, ankom han dog saa betids der, at han, uagtet han havde Havarie, som uomgængeligen maatte repareres indenfor Molen i Malaga, dog kunde convoiere Capitain Engbergs Skib til Tunis. Den ham affordrede Erklæring indsendte han i sin Rapport af 4de August, da han saa seiklar paa Malaga Red, for at gaae til Tunis. Jeg af-

skriver den saameget heller, som den fremstiller et flønt Beviis paa den Mand's ædle Tænke- og Handlemaade, hvem vi af det Foregaaende have lært at agte, som en kæk og duellig Sø-Officier, og om hvem vi Alle vide, at han lever endnu, og er en vor Sø-Etat nærbeslægtet Marines Veteran. Den lyder saaledes: „Briggen Lougens Chef har, efter vedlagte Glenpart af Consul Billes Requisition, troet sig forbunden til, af de i samme anførte Aarsager, at maatte anløbe Livorno, efter de i Algier paa den Tid befundne Omstændigheder. Har han heri feilet, bliver han straffelydig.“ Billes Requisition gik ud paa, at de Egenfæber, der fordrebes af det Skib, som skulde fragtes, vare saamange og vanskelige at forene, at der nødvendigviis maatte en sagkyndig Mand til at paatage sig det, og at derfor Rehbinder maatte bringes til Livorno, hvor kun slige danske Skibe med Rimelighed kunde søges. Han slutter med: „Paa Grund af Ovenansførte anseer jeg det for Pligt, da jeg troer det sigter til Nationens Gavn, at anmode Hr. Capitainen om, saasnart muligt at anløbe Livorno.“ Denne Sag var hermed endt, og havde den aldeles ingen videre Indflydelse paa Forholdet imellem Bille og Fabricius, hvilket i Tienesten stedse var ledet af den høie Grad af Ugtelse, de bare for hinanden, som Sø-Officierer, og udenfor Tienesten var besælet af det Venfkab, der fra yngre Aar stedse havde forenet dem.

Fabricius ankam til Malaga den 22de Juli. Han var gaaet den 22de Juni fra Livorno, med 4 Skibe under Convoi. Af disse var der dog et, som kun var dansk af Flag, hvorfor det heller ikke fik Signaler, men kun Tilladelse til at følge med. Han maatte flæbelen Brig af Convoien; men havde det Uheld, i en Vending med det paa Slæbetoug, at faae Havarie. En fransk Kaper, som flød efter Convoien under engelsk Flag, blev jaget op af Lougen og en Officier sendt derombord; men da den heiste fransk Flag itide, og ikke havde opbragt noget dansk Skib, fik den Lov at gaae igien. Han talte med en engelsk Fregat, the Eagle, af Admiral Nelsons Esfadre. Iøvrigt havde han meget haardt Veir paa

denne Reise, og hans Skib leed betydeligt, ved den ringe Seilfo- ring, han var nødt til, for Convoiens Skyld.

Triton gik Seil med Transportflibet den 3die Juli, og Majaden, commanderet af Capitain-Lieutenant Gerner, den 4de Juli, Begge for Malaga. Endnu medens Vilde laa i Tangier, og ventede paa Svar fra Fez, fik han Rapport fra Ellbrecht, hvori denne berettede ham, at den Frist, som de franske Kaperes Indkaldelse havde givet Handelen, havde kun været af kort Va- righed, da de atter havde erholdt frie Hænder, efter at Expeditio- nen til Egypten var gaaet til Søes. Fra Capitain-Lieutenant Holdt fik han ligeledes Efterretning fra Barcelona, hvor denne lykkeligen var ankommen med sin Convoi, og havde Haab om snart at gaae tilbage med en anden paa 35—40 Seilere. Han berettede endvidere i denne Rapport, at tre spanske Fregatter havde taget en engelsk Corvet paa 20 Kanoner og bragt den ind til Malaga; at den franske Flaade havde bemægtiget sig Malta og var allerede undervejs til Egypten. Paa Malta havde de be- mægtiget sig en betydelig Mængde Rigdomme, hvilke alle bleve indskibede paa Fregatten la Sensible, paa 44 Kanoner, for at bringes til Frankrig. Den mødte paa Veien den engelske Fregat Seahorse og lagde den ombord for at entre, uden at skyde et Skud; men the Seahorse afflog ikke alene Entringen, men tog derpaa selv la Sensible ved Entring, efter en heftig Kamp, og bragte den ind til Gibraltar.

Vi erindre, at Capitain Riegelsen havde sendt en Kugle efter en fransk Kaper, der nærmede sig formeget hans Convoi, og at dette havde givet Anledning til Klage. I denne Anledning skrev Bernstorff under 21de April saaledes: „Endskjøndt Hr. Ca- pitain Riegelsen, ved den Tildragelse med den franske Kaper, le Flibustier, som Ds. Hvbhd. under 24de Februar har indberettet, ingenlunde har overskredet de Grændser, som ere en dansk Sø- Officier og hver brav Drødsmand foreskrevne, saa paaligger det mig dog ved denne Leilighed, at betroer Dem det Ønske, at Alt hvad der kan give Anledning til Klage eller Dispute med de krig-

førende Magter, saameget Flagets Ære kan tillade det, under nærværende Omstændigheder afværges. Ds. Hvbhds. Klogskab gjør det uforfødt for mig, vidtløftigere at udbrede mig herover." Denne Sag var hermed sluttet; men kort efter indløb en ny Klage, som gav Anledning til følgende Correspondence.

Grev Bernstorff til Bille. Den 29de Mai 1798.

"Den her accrediterede franske Gesandt, Hr. Grouvelle, har tilskillet mig den i Affkrift her hosfødte Indberetning og Proces verbal fra Capitain André Ulaize, førende den franske Kaper la Fraternité, og tillige understøttet den førte Klage, over en ham, formeentlig ubesøiet, vederfarede Fornærmelse af en af de kongelige Fregatter, der, efter hvad Gesandten mundtlig har tilføiet, troes at være Fregatten Thetis. Da det er umuligt, at kunne have nogen Mening om Sagen, forinden at være forsynet med de her henhørende, nærmere Underretninger, saa udbeder jeg mig de i denne Henseende fornødne Oplysninger behagelig meddeelt, og har iøvrigt den Ære at anmode Ds. Hvbhd., at samtlige vedkommende Commanderende maatte vorde erindrede om, i forekommende Tilfælde at bruge al den Skaansel og Barlighed, som med deres Sendelses Diemeed og den behørigte Ugtelse for det kongelige Flag kan forenes."

Hr. Grouvelles Note er dateret Kiøbenhavn, 27de Floreal, Aar 6; og gaaer ud paa at forklare, at i Fortsættelse af hans sidste Klage maa han nu endvidere indberette, at den franske Kaper la Fraternité, Capitain Ulaize, var i Middelhavet, i samme Farvand, hvor den forrige Begivenhed havde fundet Sted, bleven angrebet af to danske Fregatter, da han ledsagede en svensk Brig, som han havde opbragt; at disse Fregatter vare gaaet over en Mill bort fra deres Convoi, for at komme til ham; at de havde fludt paa ham og tvunget ham til at afvige fra sin Cours. Der nævnes Intet om, at Prisen var bleven Kaperen frataget. Slutningen er et Ønske om Forklaring af et saa fiendtligt Forhold, og Begjæring om, at den Commanderende maa tillægges

Ordre, at hemme flige Misbrug af betroet Vaabenmagt for Fremtiden.

Willees Svar er af 5te Juli og lyder saaledes:

„Følge Deres Brev af 29de Mai og deraf indsluttede Copie af Hr. Grouvelles Note, angaaende et formeentligt Angreb af to danske Fregatter paa den franske Kaper, Fraternité, Capitain Mlagze, har jeg herved den Ære at erklære, at jeg har ladet Skibsjournalerne undersøge og giennemgaae, men Intet i dem fundet, der kunde tyde paa en Begivenhed, som den paaankede; og da Datum, paa hvilken den skulde have fundet Sted, ikke er anført i Klagen, kan jeg saameget mindre give nogen Oplysning fra denne Kilde. Men derimod kan jeg forsikre, og med Noiagtighed bevise, at ingen af Chefernes Rapporter melder mig nogen Tildragelse, der ligner den i Klagen anførte. Jeg er, paa min Side, aldeles uvidende derom. Jeg erklærer endvidere, at i al den Tid, jeg har haft den Ære at commandere Hs. M. Eskadre her i Middelhavet, er det kun hændet to Gange, at to Fregatter i Selskab med hinanden have convoieret, og at begge Gange var den, jeg commanderer, deriblandt. Den første Gang var d. 24de Marts, da Najaden og Triton gik sammen fra Malaga til Genua, og den anden Gang var d. 9de Mai, da jeg ledsagede Thetis, som havde en stor Convoi, fra Malaga og Strædet ud; og paa disse Toure er Intet fligt hændet. Kun Natten til d. 18de Mai hændte det, at en Kaper tillod sig at ville gaae ombord i et Skib af Convoien, ved hvilken Leilighed jeg rigtignok skød paa ham, og sendte to armerede Fartøier efter ham; men han undkom, uden at jeg engang fik at vide af hvad Nation han var. Jeg kan endydermere sige Dem, Hr. Greve, for at give Dem et Begreb om den Orden og det strænge Opsyn, som der hersker i vore Convoier, at Capitain Klegelsen tvang to svenske Skibe, som havde blandet sig i Convoien, til at bortferne sig. Jeg kender altså vel de Chefer, jeg har den Ære at commandere, for at jeg kunde tillade mig at troe, at de kunde kun for et Dieblik afvige fra vore Instructioner, som forbyde, endog i Krigstid at jage noget Skib,

naar man convoierer; det vilde være at troe dem istand til at handle imod deres Pligt, som gode Officierer, det jeg anerkjender dem alle at være. Jeg tillader mig at giøre Dem opmærksom paa, at de engelske Krydsere, ja endog Admiral Nelsons Eskadre, ofte heise dansk Orlogsflag, saa at jeg har al Grund til at troe, at Begivenheden har fundet Sted med engelske Fregatter."

Foruden denne Erklæring skrev Bille et andet Brev, af samme Dato, til Grev Bernstorff, hvori han blandt Andet siger, efter at have holdt en ubetinget Lovtale over sine underhavende Chefers gode Conduite, i Tilfælde som ofte ere meget kritiske: „Uagtet jeg har fundet det ligesaa unyttigt som upassende, at fylde mine Breve med Beretninger om Kapernes Uforakommenhed, idet jeg foretrækker, med Taalmodighed at være den, der saa at sige bør tage Stod mod deres Næsviished, i det Haab derved at handle i den sande Aand af den Maadeholdenhed, som Regieringen har foreskrevet sig under disse Omstændigheder, har jeg dog aldrig undladt at melde mine Foresatte, saasnart saadanne Tilfælde ere indtrufne, som kunde give Anledning til Dmtale."

Vi ville nu forlade Eskadren en føie Tid og beskrive Billes Ambassade til Keiseren af Marocco. Det var den 1ste Juli, at han, ledsaget af sit Folge, gik i Land som Ambassadeur. Dette hans Folge bestod af Lieutenanterne Holm, de Wit og Uddall, samt Oberdoctoren; endvidere, foruden det nødvendige Tjenerskab, fulgte med: en Underofficier, 10 Mand Soldater og 4 Musikantere. Da Ambassaden forlod Skibet, stode Folkene paa Ræerne, paa begge Fregatter; Triton saluterede med 15, Rajaden med 9 Skud. Capitain Ellbrecht og alle Officierer fra begge Fregatter ledsagede Ambassaden i Land. Saasnart Ambassadeuren betraadte Landjorden, blev der saluteret fra Fæstningen, og paa Broen blev han modtaget af Gouverneuren og alle Consulerne. Paa høire Side paraderede endeel Maurer under Gevær, paa venstre stod den danske Soldatesque. Et tyrkisk Musikchor aabnede Marschen. En prægtig opsadlet Ridehest var bragt til Strandbredden til Billes Brug; men han afflog den og gik da, ledsaget

af alle Consuler og Byens Honoratiories, op til Consul Dilsens Huus, hvor han for det første indkvarterede sig, og en Vresvagt blev ham tilsendt af Gouverneuren.

Næste Dag sendte Bille et Brev til Keiseren, for at melde sin Ankomst og udbede sig Hs. Herligheds Ordre for, naar og hvor han torde opvarte ham. En meget rig Foræring af Forfriskninger blev sendt ombord til Fregatternes Mandskab.

Denne Ambassade havde ingen anden Hensigt, end at vedligeholde den gode Forstaaelse og det Venkab, der fandt Sted imellem Danmark og Marocco. Af Grev Bernstorffs Instrux til Bille ville vi udfætte Følgende:

„Da en af de Grunde, der have bevæget Hs. Majestæt til denne Sendelse, bestaaer deri, at Allerhøiøstsamme haaber derved at forekomme den Ubehagelighed, her at modtage en maroccansk Gesandt, saa ville De, naar desuagtet et saadant Gesandtskab skulde bringes paa Bane, bruge alle passende Midler til at afvende dette Forsæts Udførelse. Fremdeles ville De forebygge, at man ikke tillægger Dem den Hensigt, enten at slutte en ny Traktat, eller formeligen fornøye den gamle, hvilket vilde paadrage Kongen nye og betydelige Omkostninger; og De ville til den Ende, ved enhver Leilighed erklære, at De alene er kommen for at lykønske, og at befæste det i lang Tid imellem begge Stater bestaaende Forhold. Skulde, imod Forventning, fra Keiserens eller den derværende Regierings Side forekomme Fordringer eller Ubladelser, som ikke kunne stemme med den venkabelige Forstaaelse, hvori vi hidindtil have levet med Marocco, saa maae De dog alligevel holde alle Udtryk og Erklæringer tilbage, som kunde forsøge Uenigheden, eller drage ufordeelagtige Følger efter sig, for de kongelige Undersaatters Interesse.“

„Hs. Majestæt er overmaade vel tilfreds med sin Consul der; men da det, i Henseende til de Tjenester, han der kan giøre, meget kommer an paa, om ogsaa Regieringen sammesteds er fornøiet med ham og hans Udfærd; saa vilde De derom søge Underretning, og naar den bliver til Consulens Fordeel, da søge at

gøre det glædelige, som et vigtigt Bevis paa Kongens Venfkab, at Hofstamme fremdeles lader denne udmærkede Mand forblive i Consulatet."

"Da det ikke er os ligegyldigt eller uvigtigt, at kende de nærværende Omstændigheder der i Landet, som staae nærmest i Forbindelse med Hensigten af Deres Gesandtskab; saa beder jeg Deres Høvelbaarenhed, saameget som Tid og Leilighed vil tillade det, at søge Efterretning derom; om den nuværende Keiser kan love sig en sikker og vedvarende Besiddelse af Thronen; om hans Rige under ham vil naae en større Velstand; i hvilken Tilstand hans Sø- og Landmagt, samt Landets Handel og Søfart befinde sig; fremdeles hvilke personlige Tilhøieligheder og Hensigter Keiseren har; om man tør vente, at han vil holde Freden vedlige, og hvilken europæisk Nation han fremfor Andre synes at elske og ynde."

"Da, forresten, det lykkelige Udfald af denne Sendelse mindre beroer paa de Dem meddeelte Instruxioner, end paa egen Klogskab og Forsigtighed i deres Udfærd, saa er jeg i denne Henseende rolig, og troer kun endnu at borde tilføie den Forsikkring, at Hs. Majestæt forlader sig med fuld Fortrolighed paa, at Deres Høvelbaarenhed med Deres sædvanlige Iver og bekjendte Duellighed vil udføre dette Uerinde, saaledes, som Nationens Fordeel og Ære udfordre."

Denne Instrux er dateret den 24de Marts 1798. Brevet til Keiseren, som Bille skulde overlevere, lyder saaledes:

"Vi Christian den syvende, af Guds Naade Konge ic. tilbyde den durchlaughtigste, stormægtigste og ædleste Fyrste og Herre, Musei Solimann, Keiser og Konge til Kongerigerne Marocco, Fez, Mekinez, Tafilete, Suez og hele Algarien, samt dertil hørende Lande, Hiisen og Belsignelse. Durchlaughtigste, stormægtigste og ædleste Keiser, vor gode Ven: At Eders keiserlige Majestæt, ved Deres lykkelige Vaaben, er kommen til ubeelt Besiddelse af Deres Fædrene Throne, har saaledes glædet os, at vi ikke have kunnet opfatte at bevidne Eders keiserlige Majestæt vor inderlige

Deeltagelse i denne lykkelige Begivenhed, ved at udnævne vor Kammerherre og commanderende Chef over vor Eskadre i Middelhavet, os ælfelige Commandeur-Capitain Steen Bille til vor Ambassadeur, for at overlevere Eders keiserlige Majestæt dette Brev, og for mundtlig at forklare dets Indhold, og udførligere lægge for Dagen vor Attraa til, fremdeles at leve i Venfskab med Eders keiserlige Majestæt, og i den gamle gode Forstaaelse, som saalænge har havt Sted imellem os og begge vore Nationer. Vi bede altsaa Eders keiserlige Majestæt, at sætte fuldkommen Tillid til Alt, hvad denne vor Ambassadeur paa vore Vegne, og efter den ham givne Fuldmagt, har den Ære at sige; og ligesom vi ikke tvivle om hans gode og naadige Modtagelse, saa troe vi og med Visshed, at Eders keiserlige Majestæt vil med Lyft fra sin Side haandthæve og bekræfte vort gamle Venfskab og gode Forstaaelse. Tøvrigt bede vi den Altmægtige, at tage Eders keiserlige Majestæt i sin hellige og kraftige Varetægt."

"Givet i vor kongelige Residens-Stad, Kjøbenhavn d. 23de Marts 1798, i vor Regterings tre og tredivte Aar. Eders keiserlige Majestæts gode Ven
Christian R."

Ogsaa fra Commercecollegiet modtog Bille Instruxioner, men de indeholdt blot Forholdsregler, med Hensyn til de udsendte Præsenter. Disse bestode omtrent af følgende Sager: En stor Lysekrone og en Lampe af Kronglas; omtrent 200 Pd. forskellige fine Theer; adskillige fine Kaffe- og Theeservicer; to Stabsofficiers Telte med Tilbehør; 5—600 Alen fint Klæde af forskellige Farver; 120 Pd. forskellige Splytstøier; 50 Flasker lugtende Vand og Esfentser; 50 Alen Floiel; en betydelig Mængde Damaster, Silketøier, Gulds- og Sølvbrocader, Silketørklæder, Bomuldstøier, Musfelinier, Kammerduger, Dresser og Lærreder (af denne Artikel alene 130 Stykker); to Gulduhre og 20 Sølvuhre; syv sølvbeslagne Kasser og 3 Mahogni do., indeholdende Porcelain fra Kjøbenhavns Fabrik; et stort Theeservice af Sølv; tre Kasser med Porcellains Bojaner eller Vaser, og endeligen 10 Stykker lunpudige Metalkanoner paa smeddebe Jern-Lavetter; dertil 1000 Rug-

ler og 150 faldte Karduser, 12 complete Soldatertelte og 12 Sæbler med Tilbehør. En guldbroderet Sadel var udsendt til Ambassadeurens eget Brng*).

Endskiøndt disse Præsenter ganske vist vare meget betydelige, vare de dog efter Consul Dfens Sigende langt under, hvad en portugisisk Gesandt fort for havde bragt med sig; men da han havde havt Noget at bede om, og Bille derimod ikke, saa var det at haabe, at denne Omstændighed ikke vilde gjøre nogen Hindring i Ambassadens gode Modtagelse.

Den 10de Juli indløb Keiserens Svar til Gouverneuren, at den danske Gesandt skulde være ham velkommen, at Hs. Majestæt vilde modtage ham i Fez, og at Gouverneuren skulde sørge for alt muligt paa Reisen. Det varede imidlertid til den 18de, om Aftenen, inden Alt blev bragt i Rigtighed. Der var slagen en Leir, en Fierdingvei fra Byen, hvorhen alle Præsenterne bleve udbragte; 8 Kameler og 160 Muler skulde bære Ambassaden og dens medhavende Gods. Bille red ud af Byen, ledsaget af en Wresvagt. Gouverneuren og alle fremmede Consuler fulgte ham et Stykke paa Weien. Consul Blicher Dfens horte naturligtviis til Ambassaden, dog havde hans svækkede Helbred nær hindret ham i at ledsage hans Ven. Den 19de, om Morgenen Kl. 4, brak endelig hele Toget op og marscherede i 7 Timer, leirede sig derpaa i Middagsstunden under smaa Telte, og gjorde da atter mod Aften et Stykke Wei. Denne Maade, den eneste hvorved det var muligt at udholde Heden, fulgtes omtrent paa hele Reisen. Den 21de, om Aftenen, leirede de sig ved Byen Ulkarfi, hvor i sin Tid et stort Slag mod Portugiserne har staaet. Endnu 2 Timers Marsch fra Staden kom dem et Parti Soldater imode, som vare udsendte for at gjøre Honneurs for Ambassaden, og til den Ende stedsse manoevrerede foran Toget. Nærmere Byen kom to

*) Der var endnu, foruden dette, udsendt 4 Falke med en Falkoneermester; men en af dem døde paa Reisen til Tangier, en paa Weien til Fez, og en to Timer efter at den var Keiseren præsenteret.

Gouverneurer, begge Paschaer for hver sin Provinds, dem imøde for at complimentere. De bragte endnu flere Tropper med sig, samt Mussk. Der manoeuvredes endnu en heel Deel, og derefter ordnedes et formeligt Indtog med flyvende Faner og klingende Spil. Mange tusinde Mennesker ledsagede Toget. Heden var stærk, og Støvet, som Folk, Heste og Kameler forarsagede, blev endnu mere forøget, ved at Maurerne stedse skøde deres Geværer af mod Jorden, saa at Bille i sin Journal skriver, at naar det ikke havde været for Urens Skyld, havde han heller været fri for den hele Ceremonie. Da han ikke ønskede, at tage ind i Byen, tog Gouverneuren Affked med ham ved Porten, med Undskyldning, at de maatte drage en Chiaour imøde, som kom fra Keiseren. Alle disse Uresbeviisninger og Besøg kostede stedse større eller mindre Foræringer.

Endskjøndt de endnu stedse havde Træer til Skygge, og Vand at drikke, vare Besværlighederne dog meget store, formedelst den stærke Hede; men de bleve endnu værre de følgende Dage, da de endog manglede drickeligt Vand i 3 Dage efter hverandre. Den 25de Juli ankom de i Fez, hvor de bleve indlogerede i et af Keiserens Lustslotte udenfor Byen. En Uresvagt blev strax sat for Ambassadeurens Bolig, og alle øvrige Ceremonier iagttagne.

For at beskrive Billes Ophold i Fez, hans Audiencer og Alt, hvad dermed staaer i Forbindelse, ville vi lade ham selv tale, i hans Rapport til Grev Bernstorff, dateret Tangier den 10de August. Efter at have beskrevet sin Henreise, saaledes som ovenfor, siger han:

„Den 26de havde jeg min første Audiens, paa en aaben Plads udenfor Byen. Keiseren kom ridende til mig paa omtrent 30 Skridts Afstand; der nærmede jeg mig, overrakte ham Hs. Ms. Brev, lykønskede ham og fremstillede Presenterne for ham. Han hørte og modtog Alt med megen Mildhed og Godhed. Han lod mig sige, at det gode Venskab, som altid havde fundet Sted imellem Hs. danske Majestæt og hans salig Fader, skulde fra hans Side vedblive og vore. Han kastede strax sine Dine paa Feltka-

nonerne, red hen til dem og gjorde mig adskillige Spørgsmaal om dem, hvorpaa han forlod mig, sigende, at de Kanoner gjorde ham megen Glæde."

Anden Dagen gjorde jeg Visit hos Premierministeren. Hans galante Maade, at modtage os paa, overgik aldeles vor Forventning. Saasom Narstiden var saameget fremmet, og Rejsens Besværligheder derved meget forøgedes, saaledes at der endog viste sig Sygdomme imellem vore Soldater og andre Betiente; arbejdede jeg strax paa, hos Ministeren, saa hurtigt som muligt at blive erpederet fra Keiseren, samt fritagen for Rejsen til Mequinez (en almindelig Tour, som Ambassadeurerne maae giøre, tildeels for at give Præsenter til dette Steds Gouverneur og andre Fornemme) hvilket han lovede mig at ville arbejde paa, og viste det ogsaa siden i Gierningen, at det var hans Alvor. To Dage efter bleve vi ansagte til Affkedsaudients hos Keiseren, som blev givet paa samme Sted og paa samme Maade, som den første Gang. Keiseren var den Dag, ligesom den første, overmaade mild og artig; han sagde mig, at det alene var den stærke Varme, som vi ikke kunde være vant til, der bevægede ham til at give sit Minde til saa snart at skilles fra os, ellers vilde han gjerne have beholdt os længere i sit Land, for at gjøre os godt. Hans sidste Ord vare, at jeg maatte forsikre min Konge om den Fornøielse, hans Opmærksomhed for ham havde givet ham, samt forsikre Hs. Majestæt om Keiserens bedste og stedsevarende Venskab. Saa snart jeg kom til min Bolkig, blev fra Keiseren sendt to udmærkede smukke Heste i Foræring, en til Consulen og en til mig, begge opstablede; men den til mig var særdeles rigt udstyret: alt Ride-tøiet var af Fløiel og forgyldt, saaledes som kun Keiseren selv bruger det. Dagen efter aflagde vi Affkedsvisit hos Ministeren, der viste sig, ligesom forrige Gang, særdeles galant. Han gav mig en Copie af Keiserens Brev til Kongen, hvoraf her følger en nøiagtig Oversættelse, og lovede, som han og holdt, samme Dag at sende mig det originale Document samt Qvittering til Consulen, for Modtagelsen af de 25000 Piastre. Ligeledes blev

der fra Keiseren sendt en Sæt med omtrent 500 Piastre (fortes) i Driffløpninge til de Christne Soldater og Musikanterne."

"To Dage efter, nemlig d. 3die August, tiltraadte vi iglen vor Tilbagereise, og kom da saaledes lykkelig og vel d. 8de, om Formiddagen, her tilbage."

"Keiseren Mulei Soliman er en smuk, velvoren Mand; hans Alder kan i det høieste være 30 Aar; han seer ud til at være af god Helbred; han er mild og behagelig at tale med, og saaledes synes han ogsaa at regiere. Han er ikke militair, derimod temmelig religiøs og, i Maurernes Dine, lærd; han lader sig veilede i Regjeringen af to meget betydnende Mænd, nemlig hans Broder, Mulei Laib, og Premierministeren, Ben Ottoman. Broderen er en streng Militair, og har gjort Keiseren vigtige Tjenester, som saadan; han er for nærværende Tid i Marocco. Efter de Flestes Mening skal han være meget hengiven til Drif og Belyst, som gjør at han er svagelig, og formodentlig ikke lever længe. Ministeren, Ben Ottoman, er et godt Hoved og er bleven meget forfinet i Sæder, ved ofte og længe at have opholdt sig som Ambassadeur ved europæiske Hoffer, isærdeleshed i Spanien. Af disse to Mænd understøtter Keiserens Broder den engelske Nation, og Ministeren den spanske og hvad dermed staaer i Forbindelse; men man veed endnu ikke hvo der vil seire, og det er rimeligt, at Ministeren, der med megen Fiinhed til sine Tider veed at smigre de Engelske, vil lade Tingene blive som de ere, endnu i lang Tid. Keiseren trænger til Ben Ottoman, men hans Hierte hænger ved Broderen. For nærværende Tid staaer ellers den engelske Nation sig flettest af alle hos Keiseren, dog vil neppe deraf flyde nogen Krig. Der maane ingen Levnetsmidler udføres fra de maroccaniske Stater til Gibraltar eller den engelske Flaade. Dette er virkelig kun en daarlige Chicane, da hele Landet svømmer i Overslødighed af Korn og især af Kreature; men siden de Engelske nu have fundet Veien til Drañ og andre barbariske Stater, for at hente Proviant, lader det til som om de ikke meget føle dette Forbud. Spanien er nok egentligen den meest favoriserede

Magt, og vil ubentviøvl ogsaa blive det, saalænge Ven Ottoman er Minister; skulde han endog styrtes, ville nok altid de spanske Piasstre finde Veie til den nye Ministers Palads. Den franske Nation hoster Frugt af Spaniernes Indflydelse."

"Af andre Nationer, som ingen Deel have i Cabaler, er upaatvilelig den danske den meest agtede, og jeg gjorde Uret, om jeg ikke tilstod vor Consuls Conduite al mulig Ære derfor. Han er i Langier, saavel af Gouverneuren som af alle de fremmede Consuler, elsket og agtet; jeg har med megen Fornøielse seet hans Politisk med at holde Omgang og Venstabs med den spanske Consul, der for sin Person aldeles intet Tiltrækkende har. Jeg har altsaa al Grund til at troe, at Keiseren og Ministeren ere vel tilfredse med at beholde ham; men at spørge herom fandt jeg ikke passende, da dette Spørgsmaal havde maattet skee igiennem hans egen Mund."

"Da der ikke er mindste Skim af, at Keiseren skulde ønske at sende nogen Ambassadeur til Danmark, troede jeg det snarere kunde fremvirke, end forekomme en saadan Sendelse, hvis jeg talte derom. Jeg har paalagt Consul Olsen denne Post, om der nogenfinde skulde blive Spørgsmaal derom."

"Om Keiserens Sømagt har jeg aldeles ingen Underretning, som var paalidelig, kunnet erholde; men at den kun er ringe slutter jeg deraf, at man svarede mig, at det var ydmygende at spørge derom, hvorimod man gjorde dem en Compliment, ved at tale til dem om deres Landmagt, der skal være temmelig betydelig og vel vedligeholdt."

"Ved at see Indbyggerne om Keiseren, og af at høre dem tale, maa man slutte, at denne Fyrste er elsket, og derved hans Regiering sikker; men at lige Kiendemærker kunne bedrage, har Erfaring lært. Smidertid har han Forstand, Conduite og Magten for sig."

Keiserens Brev til Kongen af Danmark lyder saaledes, oversat fra det Franske:

„I Guds, den Almægtiges og Algodes Navn! Der er kun Kraft og Magt i Guds Haand alene!“

„Guds Slave, de sande Troendes Behersker, Suleiman Ben Mohammed, Konge af Marocco, Fez, Mekinez, Tafileh, Dota og Suz, som Gud beskytter

til

„vor Ven, den ædelmodigste, mægtigste og største Souverain, Christian den syvende, Konge til Danmark og tilgrændsende Lande, samt Alt hvad som afhænger af hans ophøiede Throne.“

„Eders Ambassadeur og Kammerherre, Este Bille, har fremstillet sig for min høie Throne, og har bragt mig Eders Brev og Eders Forærlinger, som et Beviis paa det oprigtige Venskab og den bestandige Forening, som har Sted imellem vore Nationer. Jeg tvivler ikke paa det, denne Mand har sagt mig, at hans Sendelse alene har til Grund Eders rene Hensigter, Eders Oprigtighed, Eders gode Grundsætninger og Eders Hengivenhed for gamle gode Sædvaner, samt at det er Eders Niske at vedligeholde den gode Forstaaelse. Jeg fra min Side forsikker Eder, at jeg næst Guds Bistand agter, ligesom I, at gaae frem ad den lige Wei, uden Afveie, og at jeg endnu vil knytte fastere de Baaend, som forene, og som give Eder den første Plads i mit Venskab.“

„Jeg har med Glæde og Agtelse modtaget Eders Ambassadeur; jeg har hædret ham saavel offentlig som i det private Liv, fordi han personlig fortjener det, fordi han er mig anbefalet af Eder, og fordi han har Ret til at nærme sig Eders Person. Paa Grund heraf var det min Pligt at bevise ham Agtelse og hædre ham, til Belønning for alt det, han har sagt mig paa Eders Vegne.“

„Det er med de samme Følelser, at jeg har modtaget Eders Forærlinger. Jeg har modtaget dem med sand Følelse af Venkabets Glæder, med Ære og Agtelse, alt med Hensyn paa den som sender mig dem, og som et Beviis paa hans Venskab og Ædelmodighed. Ingen Sky formørkede mit Hierte, hvis Hen-

givenhedsfølelser ere blevne stærkere, ved dette Beviis paa Eders Benskab."

"Jeg har beafflediget Eders Ambassadeur. Han er fornøiet og glad, og hans Hierte er fyldt med Tilfredshed. Jeg haaber at han kommer lykkelig tilbage til Eders Thrones Fod. Vær overbevist om, at jeg vil vedblive at være evig i god Forstaaelse og Fred med Eder."

"Gud tilskikre Eder al Slags Lykkeligbed.

Skreven d. 18de i Maanedens Safer i Aaret 1213 af Høger, som svarer til d. 31te Juli 1798.

Angaaende Hiemreisen finder jeg i Journalen Intet synderlig Mærkeligt antegnet. En Secretair havde Keiserens Ordre, at følge Bille lige til Tangier, og han skulde sørge for Alt paa Weien. Desuagtet manglede de fornødne Muler om Morgenens, da de skulde begynde Toget, og Provisioner om Aftenen, da de sloge Leir. „Men“ skriver Bille, „Secretairen var vel snarere at ansee som En vi skulde betale, end som En, der skulde betale for os.“ Bille blev paa Tilbageveien complimenteret af alle Auctoriteter. Alle Gouverneurer havde Ordre, hver at forære ham en Hest; men han undgik dem alle paa En nær, hvilket var ham meget kjær, da han vilde have været i stor Forlegenhed med de mange Heste, og altid maatte have betalt dem, med det dobbelte af deres Værdi, i Foræring, som det nu var temmelig paa Hælden med.

Den brillante Hest, som han fik af Keiseren, sendte han hiem senere, med Fregatten Najaden, som en Foræring til Kronprindsen; og har den, saavidt mig er bekiendt, levet længe efter i de kongelige Stalde, ligesom Ridetøiet er opbevaret paa Rosenborg Slot.

Ved sin Ankomst til Tangier, d. 8de August, blev Bille atter complimenteret af Gouverneuren; men derefter tog han sig ogsaa et Par Hviledage, hvilket vel kunde gøres nødigt, saavel for ham som for hans Folk, efter denne mæsommelige Marsch i den forfærdelige Hede.

Bille foresandt i Tangier Rapport fra Capitain Elbrecht, som havde været inde paa Baien af Tangier, d. 29de Jult, efter at have bragt en Convoi paa 11 Skibe fra Malaga, Strædet ud, imedens Presentskibet gjorde sig klar til sin Reise til Tunis. Han berettede, at da han var kommen under Seil, og laae tilboret udenfor Cap Molina, før at samle Convoien, laa der en lille fransk Kaper foran for ham, som lod sig fælde, idet den skadede med Kanonerne, til den kom ind i Convoien, hvorpaa Elbrecht lod skyde et skarpt Skud for om den. Den roede da op til Fregatten og spurgte om Skuddet gjaldt den. Da dette blev bejaet, og det blev ham tilkiendegivet, at han maatte holde sig udenfor Convoien, svarede han, at han ikke agtede at røre Convoien, men at han ikke troede, at Fregatten ogsaa convoierede de to amerikanske Skibe, der laae midt imellem de danske Skibe, og spurgte, om Capitain Elbrecht vidste at Frankrig havde erklæret Amerika Krig for to Dage siden. Elbrecht svarede herpaa, at disse Skibe vel ikke vare under hans Convoi; men at han desuagtet ikke taalte, at de bleve antastede, saalænge de vare under hans Kanoner, og han bad den altsaa vente til at han med sin Convoi var kommen bort; hvorpaa da Kaperen gik sin Vej, men viste sig i Udfærd og Udtryk meget uartig, og truede med at indberette Sagen til sin Regiering. Capitain Elbrecht afleverede tillige den forhen omtalte Rapport fra Capitainlieutenant Fabricius, som med Lougen laae indenfor Molen i Malaga, under Havarie, da Triton fældede derfra.

Ogsaa Capitainlieutenant Hold havde været inde paa Tangiers Reb, d. 1ste August; efter at han havde bragt en Convoi paa 36 Skibe Strædet ud, hvilken han havde samlet paa spanske Kysten. Uagtet han havde ligget 24 Timer i Stille, og var omringet af Kapere, hvoraf endog endeel vare Robaade, som kom ud fra Kysten om Natten, var han dog saa heldig at bringe hele sin Convoi Strædet ud. En fransk Kaper havde endog den Uforflammenhed, at begjære at vifitere hans Convoi.

Endvidere foresandt Bille Breve fra Admiralitetet, af 30de

Juni og 3die Juli, hvori han beordredes til, saasnart som muligt at hiemsende Fregatterne *Najaden* og *Thetis*, den Første under Capitainlieutenant Gerners Commando; men selv skulde Wille forblive i Middelhavet, beholde Dvercommandoen, og helse sin Stander paa hvilket Skib han fandt for godt.

Den 17de kom *Najaden* til *Tangier*, for at tage sin gamle Chef ombord. Den 22de forlod han *Tangier* og gik over til *Gibraltar*. Efterfølgende Rapport, dateret *Malaga* d. 29de August, oplyser hvad der hændtes ham paa denne korte Seilads.

„Det var med en liden Laring af vestlig Vind, at jeg d. 22de dennes, om Formiddagen Kl. 10, lettede fra *Tangiers Bay*, og satte Cours for *Gibraltar*. Jeg faldt ind med 5 danske Skibe, som vilde Strædet ind, dem jeg alle saae sikkert indenfor *Gibraltar*. Imod Solens Nedgang fandt jeg mig tæt under *Dierget* og indenfor *Europa Pynten*, ja næsten paa Siden af tvende engelske Linieskibe, som laae til Ankers, da jeg blev vaer 8 spanske Kanonbaade, som kom roende imod mig fra *Algeziras*. Kl. 7 vare de mig paa Kanonskud nær og begyndte strax at beskyde mig. Jeg skød alene et skarpt Skud, for at forsikre mit Flag, som tilligemed den danske Kongestander havde vaeret den hele Dag; men dette kunde ikke bringe dem til Taushed. Sundhedscommissionen, som var ombord hos mig, raabte til dem paa Spansk, at det var en dansk Fregat; men ligeledes forgiæves. Jeg blev da nødt til at sende et Fartoi med en Officier til dem, for at forlange denne Handling forklaret, hvilket jeg ugierne greb til, da han virkelig var meget udsat, saavel for de spanske Kugler, som for de engelske Batterier og Skibe, der skød paa Kanonbaadene. Ved Officierens Ankomst til den Commanderende, ophorte da deres Lid, som havde vaeret en halv Time; samme Tid var jeg ogsaa til Ankers. Chefen bad mig meget om Fortællelse for sin Feiltagelse og lod mig bede om ikke at melde Sagen til mit Hof. De engelske Skibe sendte strax alle deres Fartoirer armerede ud, saavel som nogle Kanonbaade, efter de Spanske, og nær var en af disse bleven taget.“

„Jeg var saa heldig ikke at faae Dræbte eller Saarede. Tvende Rugler have enten stroifet Skraaget eller været matte, da de sloge an imod det; alene Sell og Takkelas ere blevne forskudte. En Kugle tog forreste Hovedtoug af Storvantet og berester Liget af Uben, der, hvor den er tillidset til Masten. Jeg kan ikke noksom rose Cheferne af de engelske Drlogsskibe for deres Artighed, samt promte Assistance med Fartsier; men da der var Wind nok til at manøvrere med, brugte jeg dem ikke. Den engelske Gouverneur bevidnede mig ogsaa hans Fortrydelse, over hvad der var hændet under hans Kanoner.“

„Efter at have repareret min Reising og fyldt Vand, lettede jeg Dagen efter, med et dansk Skib under min Convoi, og satte Cours for Malaga, hvor jeg kom til Ankers d. 26de om Morgen den Kl. 2. Jeg fandt her Fregatterne Thetis og Triton, samt Briggen Carpen liggende paa Reden. Thetis var kommen hertil d. 22de, med en Convoi af 9 Skibe, fra Livorno og Genua; Samme bliver klar til at afgaae herfra imorgen, og naar han har seet Convoien vel udenfor Cap Spartel fortsætter han sin Reise til Kiøbenhavn. Najaden bliver ligeledes seilklar til Hjemreisen imorgen. Alting er iøvrigt vel i min anfortroede Division.“

Vi have altsaa seet, at Thetis var kommen tilbage, fra Italienske-Kysten, med Convoi. Af Riegelsens forskjellige Rapporter om denne Reise, udbrage vi blot følgende: Han var gaaet den 15de Juni fra Malaga tilligemed Carpen og dens Convoi. D. 16de Skiltes de ad, og Riegelsen gik med 10 Skibe sin Cours østerefter. En engelsk Fregat, Lion, paa 36 Kanoner, talte han med. Den gjorde Undskyldning for, at den gik under portugisisk Flag, paa Grund af at den var under en fiendtlig Kyst. Natten imellem d. 6te og 7de Juli, to Mile fra Genua, kom en lille Raper ind i Convoien og havde allerede besat et Skib med 5 Mand, da nogle Rugler fra Thetis forjagede den. D. 7de Juli kom Convoien lykkelig til Ankers paa Genua Red. Formedelsk contrair Wind blev Riegelsen her opholdt til d. 20de, da han med 5 Skibe under Convoi gik til Livorno, hvor han ankrede d. 23de.

Medens han laa der kom den svenske Fregat *Thetis* fra Tripolis, hvor det endelig var lykkes dens Chef, Major Blessing, at slutte Freden. Adskillige svenske Skippere, ja endog Chefen af Fregatten anmodede Capitain Kiegelsen om, at give Convoi til svenske Handelskibe; men da han Intet havde i sine Ordre, der tillod dette, afflog han det. Den 30te Juli sette Kiegelsen fra Livorno med 9 Skibe, der skulde Strædet ud. 8 Mile østenfor Genua kom en svær Lugger, førende engelsk Flag, og gjorde Jagt paa et af Convoiskibene, som var kommet noget agterud. Kiegelsen maatte vende imod den, dreie til og skyde skarpt, førend den afftod fra sit Forsæt. Den 22de August ankom han til Malaga med sin hele Convoi.

Ifølge de indløbne Ordre lod Bille *Thetis* og *Rajaden* beholde 12 Ugers Proviant ombord; men da de begge havde mere inde, end dette Quantum, maatte de aflevere til *Triton* og *Sarpen*, og hvad disse ikke kunde rumme blev oplagt i et Magasin i Land. *Thetis* tog med sig alle de Skibe, der vare seilfærdige til at gaae Strædet ud; *Rajaden* gik foruden Convoi; og saaledes erpederede, medhavende alle Skibenes Regnskaber, affluttede til Dato, seilede de begge d. 1ste September om Morgenen, *Thetis* med omtrent 20 Skibe under Convoi, dem han skulde forlade, naar de vare vel ude af Sigte af Cap *Spartel*. En lille Omverling af Officierer havde fundet Sted, idet Lieutenanterne *J. Dødt* og *A. Suenson* afgik fra *Triton* til *Thetis*, hvorimod *E. Krieger* og *E. Raff* bleve ansatte paa *Triton*, da de ønskede at forblive i Middelhavet. Endvidere beholdt Bille sin Adjutant, Lieutenant *De Witt* tilbage fra *Rajaden*, da hans Hiælp, ved den stedse tiltagende Correspondence, var ham uundværlig.

Da den danske Consul *Glynn* i *Sibrastar* havde meldt, at et rigtladet dansk Skib laa færdigt der, til at gaae Strædet ud, og ønskede Convoi, blev Briggen *Sarpen* beordret at gaae derhen, for at convoiere det, og derpaa skulde den holde det krydsende, vestenfor Cap *Spartel*, paa en Galease, *Udolph Stegfried*, som

hjemmefra var meldt at være afgaaet, ladet med Varegods for Esfadren, hvilket ifølge Billes Forslag skulde oplægges i Gibraltar.

Samme Dag, som Thetis og Najaden vare afsailede, ankom Ordre fra Admiralitetet af 9de og 13de Juli, som bød, at Thetis skulde convoiere hvad Skibe, der maatte ønske det, heelt hjem til de danske Farvande. Bille svarede herpaa, under 4de Sept., at han ikke havde seet sig istand til at udføre denne Ordre, da Fregatterne allerede vare afsailede; men at han næsten lykønskede sig dertil, fordi Koffardiskibenes flette Seilads og Thetis's skrøbelige Tilstand gjorde det kun lidet tilraadeligt, at lade denne Fregat gaae igjennem Spanke-Søen, i den tilstundende Equinoxid, med en saa ringe Seilføring, som det var nødvendigt at have for at holde en Convoi samlet. „Det er hændet flere Gange“ skrev Bille, „at Fregatterne have maattet tage 2—3 Skibe paa Slæbetoug, og, uagtet de gik for Takkel og Toug, have maattet gire uaf-ladelig og dreie bi af og til, for at lade de fletteste Seilere følge med.“

Imidlertid kom Thetis, efter fem Dages Seilads med laber Kuling af østlig Vind, atter til Ankers paa Malaga Red, med hele sin Convoi, da han ikke havde kunnet stoppe den haarde vestlige Strøm. Bille tillagde ham da en ny Ordre, ifølge de ovenmeldte Collegii Skrivelser, hvorved han dog anbefalede ham efter Conduite at forlade Convoien, ifald Skibets Sikkerhed udfordredes det. Convoien vorede ved denne Leilighed til 23 Skibe, og et skulde støde til i Forbigaaende ved Algeziras; men de fleste Skipperer erklærede, ikke at ville benytte Convoien saalangt, som den blev dem tilbuden, da de foregave, ikke at ville opholde sig efter de fletteste Seilere, med en saa vanskelig Ladning, som Frugt, den de desuden ikke kunde ønske at komme til Marked med, alle paa eengang.

Vi have af Capt. Riegelsens Rapport fra Livorno seet, at han der havde truffet den svenske Fregat Thetis, under Major Blessings Commando, der kom fra Tripolis, hvor han havde slut-

tet Fred for sit Land med Pachaen. Efter Consul Lochners Brev til Bille, af 2den Juli, var dette gaaet saaledes til:

Den 25de Juni, om Aftenen, vare en svensk Fregat og en Brig komne til Ankers paa Tripolis Red. Næste Morgen sendte Major Blessing et Fartøi iland med Parlamentairflag, for at tilkiendegive, at han havde Fuldmagt til at underhandle og giøre Fred paa følgende Vilkaar:

1. At betale 40,000 spanske Piastre.

2. At udløbere en Forøring, bestaaende af en Skibsladning Kanoner, Krudt, Seildug, Lougværk, Planker, 50 Stykker flamsk Dug, Klæde, Silketøier, Uhre, Ringe og andre Pretiosa; hvilken Ladning laa i Malta Havn.

Pachaen afflog disse Tilbud og forlangte 100,000 Piastre samt desuden en Forøring fra den nye Konge af Sverrig, i Anledning af hans Thronbestigelse, og atter en anden til sig, som ny Pacha. Den 27de svarede Major Blessing, at han ikke kunde tilstaae dette Forlangende. Pachaen erklærede da Krigens Fortsættelse, gav Ordre til at armere alle sine Skibe, lod Skipset montere paa Boldene; de 6 største Corsarer, som laae i Havnen, bleve gjort seilklare; der heistes Flage, salutedes; kort, man gjorde alle Slags Tilberedelser og de hos Tyrkerne dertil hørende Bravader. Imidlertid gif Major Blessing selv iland om Eftermiddagen, forlangte at underhandle paany og bragte det da endelig til en Fredsslutning paa følgende Vilkaar: 1. Sverrig betalte 77,000 Piastre, Halvdelen strax, det Dvrige om to Maaned. 2. Skibsladningen fra Malta, vurderet til omtrent 40000 Piastre, skulde udløberes. 3. Sverrig skulde hvert tredie Aar sende en Forøring af 15000 Piastrer Værdi. 4. Alle Priser, tagne under Krigen, ja endog dem, der vare tagne før Krigserklæringen, beholdt Pachaen, endskjøndt der endnu laa et Par svenske Ladninger i Havnen, som ikke vare solgte. 5. Alle svenske Slaver skulde frigives; men der var sex, som havde forandret deres Tro, disse bleve naturligviis tilbage; deriblandt vare 4 Drengene. Endelig forlangte Pachaen en anden Consul udsendt.

I Livorno havde Capitain Kiegelsen afflaaet at tage svenske Skibe under Convoi, ifølge sine Instructioner, som bød ham ikke at antage i sine Convoier andre, end virkelig anerkjendte danske Skibe, ja endog ikke at taale, at andre Nationers Skibe, hverken Orlogsmænd eller Koffardimænd, nærmede sig hans Convoi. Begæring herom havde endog været gjort paa en officiel Maade af Major Blessing og den svenske Consul; og Capitain Kiegelsens Afflag havde givet Anledning til en Erklæring, fra deres Side, om, at man maatte melde det hjem til det svenske Hof. Dette foranledigede Bille til, i et Brev til Grev Bernstorff, under 4de Sept., at udbede sig Forholdsordre desangaaende. Men allerede under 20de Aug. var herfra affendt Ordre til Bille fra Admiraltetet, som bød ham, at da Freden imellem Sverrig og Tripolis nu var sluttet, havde Bille at tage alle svenske Skibe, som maatte forlange det, under Convoi lige med danske, og at beskytte det svenske Flag som vort eget. Denne Ordre meddeelte Bille strax i en Circulaire, dateret 18de Sept., til alle sine underhavende Skibschefer, som og til Chefen for den svenske Orlogsbrig Dragonen, Otto Petersen, der just befandt sig paa Malaga Red, for at gaae hjem med en Convoi. Bekjendtgjørelse om, at dansk Convoi var at have under Fregatten Triton, directe til Genua, blev strax opflaaet i det danske og svenske Consulat.

Lochner klagede meget over, at den ulykkelige Sag med de af Pachaen forlangte Kanoner, endnu langtfra var til Ende; at Pachaen vedblev sin Paaastand; at han, Lochner, havde for liden Indflydelse til at tale et kraftigt Sprog i denne Anledning; at han meget ønskede Billes Nærværelse eller idetmindste et Brev fra Bille til Pachaen; at denne var bleven mere hovmodig, end nogenfinde før, efter den fordeelagtige Fred med Sverrig, og at de tripolitaniske Corsarer atter vare udløbne paa Krydstogt, hvilket rigtignok, som det hed, gjalbt Amerikanerne, men var dog altid meget foruroligende. Bille skrev i denne Anledning til Grev Bernstorff, og understøttede Lochners egen Begjæring om at blive afløst fra Consulatet i Tripolis. Bille meente, at da det dog, i Til-

fælde af at ny Consul blev udsendt, vilde blive nødvendigt at gøre en Consulatpresent, man da kunde forære Pachæen de af ham forlangte 8 Stykker 18pundige korte Jernkanoner, af samme Slags som Carpens Batterie. Dette vilde da være den anstændigste Maade, at komme fra denne Sag paa, og i sig selv var det en Ubetydelighed, saameget mindre at tage i Betragtning, som disse Kanoner i Tyrkernes Hænder ikke kunde blive synderlig farlige. Men i sine Breve til Lochner anbefalede Wille ham, at holde sig til sin engang givne Erklæring. Han tillod ham at sige Pachæen fra ham af, hvad han maatte finde passende til sine Hensigters Dynaaelse; men anbefalede ham stedse at have den engang sluttede Fred for Die, som en Helligdom, man ikke torde røre ved, uden Regjeringens udtrykkelige Tilladelse.

Under 4de August blev det Wille meldt fra Admiralitetet, at Fregatten Hvide-Oen, General-Adjutant Kaas, og Briggen Nidelven, Capitainlieutenant Baron Holsten, begge med Convoi fra Flekkers, vare beordrede at gaae til Middelhavet og der underlægge sig hans Commando, for at erstatte de to hjemkaldte Fregatters Afgang fra Eskadren.

Den 13de September gik endelig Kiegelsen under Seil med sin Convoi, der var 23 Skibe stærk, og forlod saaledes Middelhavet.

De franske Kaperes Løsløshed og Boldsomheder kiendte snart ingen Grændser. Det vilde være trættende at anføre alle de Klager, der indløb. Wille androg stedse i sine Skrivelser til vedkommende Auctoriteter paa, at det var af yderste Vigtighed at vaage over, at Skipperne ikke alene havde en teen Fod at staae paa, men ogsaa over at de opfyldte alle Formaliteter med Hensyn til Papirernes Udstedelse. „Flere Redere“ skriver han til Commercecollegiet „give sig selv den ubetydelige Fornøielse at forandre Skibenes Navn, naar de have kjøbt dem, og authorisere ikke denne Dmdobning ved en formelig Act. Dette er allerede nok for en fransk Kaper til at priisdømme et saadant Skib.“ Til Grev Bernstoff klagede han bitterlig over den franske Consul i Malaga, som vilde priisdømme Skibe, fordi der fandtes et Par Kanoner

ombord, uagtet han ikke dertil var berettiget ved nogen Lov, men i den Formodning, at en saadan Armering maatte være antagelig Grund til Condemnation, holdt han de opbragte Skibe tilbage i flere Maaneder, indtil han kunde faae Svar fra Paris desangaaende, og vilde kun lade dem gaae, naar de vilde stille tilbørlig Caution. To danske Skibe vare just i dette Tilfælde, paa den Tid vi tale om, i Malaga Havn, og et af disse havde endda et Certificat fra den franske Consul i den Havn, han var udrustet fra, hvori han erklærede, at det ikke var ham bekendt, som stridende imod Directoriets Decretet, at Koffardimænd havde Kanoner ombord*).

Wille maatte ogsaa være Voldgiftsmand imellem de prisløbte Skibes Mandskaber og Skipperne; han udbad sig Forholdsordrer for disse Tilfælde, da der opstode Spørgsmaal om, hvorlænge Folkene skulde betales: Skipperne meente nemlig at kunne ophøre med Hyren den Dag, de vare opbragte; Folkene derimod forlangte Betaling til den Dag Skibet blev prisløbt. Wille indstillede Sagen til Fordeel for Folket; thi, uden at kjende til hvad Lands Lov og Ret bød i denne Henseende, indsaae han, at den uundgaaelige Følge vilde blive, i det Tilfælde at Skipperne fik Ret, at Folkene løb fra Skibene, saasnart de kom i Havn, og lode sig hyre med andre maaskee fremmede Skibe, maaskee endog med Raperen, der havde indbragt dem; og Skipperne derimod, naar de vare saa heldige, at faae deres Skibe frikjendte, vilde ikke kunne seile, af Mangel paa Folk, hvorved Handelen vilde tabe betydeligt. Admiralitet forespurgte sig hos Deconomie- og Commercecollegiet, og dette igjen hos Cancelliet, hvorpaa Udsaldet blev i Overensstemmelse med Willes Indstilling, nemlig, at Folkehøren i Opbringelsestilfælde skulde betales af Skipperne og Rederne, indtil de Første affædigede deres Mandskab, eller Skibet finaliter fratoges dem, ved Confiskationsdommens Execution. Imidlertid fandt og-

*) Der sætter fast intet Skib paa Søen, som ikke har en eller to Kanoner ombord, til Signaler, Rødstub o. s. v. De have da gierne et Lispund Krudt og slet ingen Rugler.

faa Udførelsen heraf Banskfeligheder, da de danske, men især de norske Skipperne sjelden havde Credit i de Havne, hvor de kom hen; de maatte altsaa laane hos Consulerne for deres løbende Udgifter i den Tid de laae opbragte, og indtil deres Dom faldt. Naar de bleve frigivne, var der intet iveien for at Consulerne erholdt deres Betaling; men naar Skibene bleve condemnerede, havde det ofte Banskfeligbed, og det var ikke nogen let eller behagelig Sag for Consulerne, saa at sige, at tvinge Skipperne til at betale Mandskabet Penge, naar den eneste Maade, disse Penge kunde tilveiebringes paa, var at de selv laante dem til Skipperne, af hvem de havde saa liden Sandsynlighed for at faae dem igjen.

Fra en Capitain Jens Bruun, som førte Briggen Rebecca fra Altona, indløb Klage til Bille, hvilken strax, ledsaget af alle tilveiebringelige Oplysninger, blev sendt til Consul Lochner i Tripolis. Bruun meldte nemlig, at han, paa sin Reise fra Messina, med en Ladning Potasse, havde den 23de Juni, i Nærheden af Sicilien, mødt en tripolitansk Chebek paa 12 Kanoner, der sendte et Faktori ombord og vilde med Magt tvinge Capitainen og Mandskabet til at bekiende, at de vare Portugisere eller Hamborgere. En svensk Renegat tjente til Lolk for disse Barbarer, der paa den brutaleste og grusomste Maade behandlede de værgeløse Folk. Endelig, da de ikke kunde finde noget Paaskud til at bemægtige sig Skibet, plyndrede de Løst og Fast, saavel Skibet som dets Mandskab tilhørende, og forlod det. Kort herefter blev denne Brig indbragt til Malaga af en fransk Kaper.

Uagtet flige og lignende Tilfælde ikke vare ualmindelige, og uagtet der fast ikke var et dansk Skib, som ikke enten havde været opbragt for kortere eller længere Tid, eller idetmindste været visiteret af Kaper, hvilket da sjældent gik af uden at maatte bøde Noget til disse ubudne Gæster, for deres Uleilighed; uagtet alle disse Hindringer for Handelen, tiltog den dog bestandig. I en Rapport af 1ste Septb. til Admiralitetet skriver Bille, at Antallet paa danske Skibe voxede bestandig og paa en overordentlig Maade, og Fragterne vare desuagtet ganske uhort høie. I et Brev af

22de Septb. til Grev Bernstorff, hvori han meldte det nysomtalte med Capitain Bruun Passerede, skrev han, i Anledning af den modtagne Ordre, at convoiere svenske Skibe lige med danske, saaledes: „Capitain Ellbrecht, som er klar til at afgaae til Italienske Kysten med første følelige Wind, faaer fire eller fem svenske Skibe under sin Convoi. Jeg har derimod henviist alle til Hjemreise færdige Skipperne til Chefen for den svenske Drlogsbrig Dragonen, som snart afgaaer med Convoi Strædet ud; og jeg tror, han vil saaledes faae 10—12 danske Skibe med sig, hvilket Antal allerede har samlet sig, siden Capitain Riegelsens Afreise den 13de d. M. med 23 Skibe under Convoi.“

Den 26de Septb. gik den svenske Brig Dragonen under Seil, Strædet ud, med 13 danske Skibe i sin Convoi. Den 27de gik Triton Seil østerefter med fem Skibe, hvoraf et dansk og fire svenske. Hans Ordre var, at bringe sin Convoi til Genua og Livorno, og efter 14 Dages Forløb at gaae tilbage med hvad danske eller svenske Skibe, der maatte findes klar til at tage Convoi vesterefter.

Under 29de Septb. indsendte Bille til Grev Bernstorff den officielle Beretning, fra Admiral Nelson til General D'Hara, om Slaget ved Aboukir, endvidere at Admiral Nelson var gaaet til Neapel og havde i Kongen af Englands Navn erklæret den franske Republiks Alliere, nemlig den liguriske, romerske og cisalpiniske Republik Krig.

Den 29de Septb. kom Carpen tilbage til Malaga med et dansk Skib under sin Convoi. Vi erindre, han var bleven sendt til Gibraltar, for at tage et rigtladet dansk Skib under Convoi. Dette Skib kom fra Smyrna og var bleven indbragt dertil af en af Hr. Glynn's Lettre of Marker. Da denne Mand blev gjort til dansk Consul, havde han skriftlig forpligtet sig til Bille, at ingen af hans Kapere skulde opbringe danske eller neutrale Skibe. Som en Følge heraf affatte han strax sin Capitain, men han meldte tillige til Bille, at han havde fundet dette Skibs Papirer saa tvivlsomme, at han ikke havde vovet at give Skipperen dem

tilbage, af Frygt for, at de Engelske skulde gjøre Skibet til Pris paa selve Reben. Da Holdt kom til Gibraltar, for at bringe dette Skib derfra, fandt ogsaa han Papirerne meget mistænkelige, og hele Mandskabet at bestaae af Hollændere. Carpen bragte Skibet tilligemed to Andre femten Mile vestenfor Cap Spartel, og først her overgav han Skipperen sine Papirer. Saaledes slap da dette Skib fri; men Sagen var imidlertid bekendt nok i Gibraltar, og bidrog ikke lidet til at sætte vort Koffardslag i Miscredit. I denne Anledning skrev Bille til Grev Schimmelmann, under 3die October, og beklagede sig meget over de danske Ridsmænds Misbrug af Regjeringens Omsorg for Handelen. Han troede at have gjort sin Pligt, ved at redde dette Skib med dansk Flag fra at blive taget og prisbømt paa selve Gibraltars Reb, saaledes som det allerede havde været Tilfælde med et Andet; men han ansaae det ogsaa for sin Pligt at gjøre opmærksom paa dette Misbrugs Følger, som kunde blive yderst farlige, nu da de Engelske, efter Slaget ved Aboukir, spillede saa aldeles Mester i Middelhavet. Han tilkiendegav sin Frygt for at den commanderende engelske Admiral kunde lade vore Convoier visiteres, en Ting der vilde være ligesaa ydmygende for Flaget, som den vilde sætte den Chef, det indtraf for, i den vanskeligste Stilling. Han sluttede med at sige, at dersom han torde give sin Mening tilkiende, om hvad der var at gjøre, vilde han ansee det nødvendigt, at underkaste alle vore Handelskibe, men især dem fra Altona, en meget streng og meget nøagtig Undersøgelse, inden man gav dem danske Papirer.

Men ogsaa herhjemme var man bleven opmærksom paa de alvorlige Følger, som altfor megen Lethed i at tilstaae Convoi kunde drage efter sig; ligesom man paa den anden Side fandt det nødvendigt at udstrække Convoieringsystemet saa langt som muligt, og derfor endog besluttede at lade Convoier afgaae fra Flekkers i Norge, som skulde bringe Skibene lige til Middelhavet. Forordningen af 25de Juli 1798, angaaende denne Convoiering, begynder saaledes: „Da Kongen, af de fra alle Steder i hans Riger og Lande, fra hans handlende og søfarende Undersaatter

indløbende Klager, er overbevist om, at deres, med en neutral Stats Rettigheder overeensstemmende, Søhandel og Søfart ideligen forstyrres og krænkes ved voldsomme Fornærmelser, saa har han besluttet under saadanne Omstændigheder, saalænge Folkerettens almindelig anerkjendte Grundsætninger og Traktaternes specielle Bestemmelser, samt den fra hans Side strængt og uafbrudt iagttagne Neutralitet ikke formaaer tilstrækkeligen at værne om hans Underfaatters Handelsrettigheder, at give den bevæbnede Beskyttelse, som han hidindtil har tilstaaet sit Handelsflag, en større Udvidelse, ved at lade hans Underfaatters Skibe til fremmede europæiske Steder, under følgende nærmere Bestemmelser, convoiere fra en indenlandsk Havn." Men samme Forordnings 5te §. siger: „For at kunne tage Deel i den herved tilstaaede Beskyttelse, skal foruden den God, hvormed hver Reder ved Erholdelsen af kongelige Passe har at godtgjøre, at i Skibet ikke er indladet nogen Krigscontrabande, efter de ved Traktaterne og senere Overeenskomster derom fastsatte Bestemmelser, af Skipperen for hvert Skib, som begjærer at komme under nogen af de forommeldte Convoier, endvidere tilstilles Chefen for Convoien, til ydermere Sikkerhed i den ham paaliggende Control, en edelig Forsikkring, at ingen Varer eller Artikler, som efter Traktaterne eller senere Overeenskomster kunne henregnes til Krigscontrabande og ere bestemte til en af de krigførende Magters Havne, med hans Minde og saavidt ham er vittterligt, forefindes inden Borde paa det ham anbetroede Skib. Denne edelige Forsikkring skal af Skipperen, efter det Formular egenhændigen underskrives, som i denne Henseende skal meddeles Chefen for Convoien." Under 18de August, i et Brev, som Admiralitetet sendte Bille med Nibelsen, Capitainlieutenant Baron Holsten, der gik med Convoi til Middelhavet, skrev bemeldte Collegium: „Videre tilkiendegives Hr. Kammerherren til Regel for Convoieringen, at af enhver Skipper, der forlanger Beskyttelse, skal affordres hans Underskrift under et af de herved tilstillede 50 Stykker Formularer til den edelige Forsikkring, som Placaten af 25de Juli d. A., dens 5te Artikel paalægger flige

Skipper. I Henseende til samme Placats 6te Artikel, hvori Convoiering alene bevilges for de Ladninger, som enten tilhøre danske Undersaatter, eller andre neutrale Staters Indvaanere, da vil Convoichefen i første Tilfælde, naar nemlig Ladningen tilhører de kongelige danske Undersaatter eller forsendes for deres Regning, derom erholde den fornødne Visshed, naar han forlanger, at de Vare-Certificater, ham forevises, som de danske Handlende, ifølge kongeligt, allernaadigst Rescript til samtlige Stiftamtmand af 22de Febr. 1793, kunne forlange og erholde udfærdiget af Stedets Dyrighed, naar Ladningen indtages i en indenlandsk Havn, og af de danske Consuler, naar Ladningen indtages paa et fremmed Sted. I det andet opgivne Tilfælde, at Ladningen kunde tilhøre andre neutrale Staters Undersaatter, da vil han herom erholde det fornødne Beviis, naar Skipperen, som vil begive sig under Convoi, enten ved et Dyrigheds Certificat, eller Attest fra Indladningsstedet, eller ved en dansk Consuls Declaration kan godtgjøre, at Ladningen er neutral Eiendom."

Efterat Hold havde bragt de tre Skibe ud af Middelhavet, holdt han Krydsende, for om muligt at møde den danske Galease, ladet med Varegods til Eskadren, hvilken var meldt at være afgaaet allerede for 10 Uger siden fra Kiøbenhavn; men han traf den ikke. Derimod bragte han en anden dansk Galease til Malaga, som havde været tagen først af en fransk og siden af en engelsk Kaper, men begge Gange var frigiven. Særpen blev beordret at gaae med en Convoi til Barcelona, og derfra convoiere tilbage, Strædet ud. Men uagtet det kun var 3 Dage siden, at den svenske Brig, Dragonen, var afgaaen med Convoi, var der allerede Søgning om Convoi igien for at gaae Strædet ud. Den 1ste October lod Wille opslaae i det danske og svenske Consulat en Bekjendtgjørelse, som lod paa, at Briggen Særpen var klar til, om to Dage at gaae Seil til Barcelona, med de Skibe af de to Nationer, der maatte ønske det, under sin Convoi. Men dersom Vinden skulde vise sig østlig imidlertid, skulde Særpen uophødelig gaae med Convoi vesterefter, bringe den udenfor Cap Spar-

tel, og komme tilbage uden at løbe an nogensteds, ja han skulde endog komme tilbage inden han var kommen Strædet ud, i Tilfælde Vinden atter gik vestlig, før han havde passeret Gibraltar. Den 1ste October, om Aftenen, viste Skyerne paa Cap Molino, at den østlige Vind var i Ankomst. Holck fik da Ordre, uopholdsdelig at gaae under Seil med 7 danske Skibe, Strædet ud. Dette fandt Skipperne, som vilde til Barcelona, saa ulovligt, at de truede Bille med Protest og Klage til Kiøbenhavn, hvorfor han selv, i en Rapport af 3die October, meldte denne ellers ubetydelige Sag. Holcks Expedition var ikke saa heldig, som det, under disse Omstændigheder, havde været at ønske. Han fik N. W. Vind under Gibraltar; vilde saa gaae tilbage, men drev af, da han ikke torde forlade Convooien, som imidlertid var bleven forøget med 4 Skibe; kom ind til Belez Malaga, før han kunde stoppe; og passerede først Gibraltar d. 9de October. Den 13de kom han tilbage til Malaga, med tre Skibe, som vare komne ud til ham fra Gibraltar.

Imidlertid kom Lougen tilbage fra Tunis, og ankrede paa Malaga Red d. 1ste October om Natten. Fabricius' Rapport om denne Expedition indeholdt i det Væsentlige, som følger:

Den 7de August gik han Seil med Transportskibet Susanne; saae det ankre paa Tunis Red den 14de Septbr., hvorpaa han krydsede sig ud, uden at have været til Ankers eller havt Samqvem med Land. Paa Tilbagereisen havde han to Gange mødt tyrkiske Krydsere om Natten, den ene Gang en Algeriner, den anden en Tuniser. Den 1ste October om Morgenens saaes en Brig, som tonede dansk Flag, og en fransk Kaper, som roede og stod ind imod Land. Ved at sende en Officier ombord i Briggen erfarede, at den tre Dage før var bleven taget af en fransk Kaper, 1½ Mil fra Cap Molino, og tilhørte Agent Frølich i Kiøbenhavn. Da Papirerne vare fuldkommen rigtige, tog Fabricius den franske Priismester og hans Mand ombord til sig, og bragte Briggen med sig til Malaga. Men da imidlertid bemeldte Brig havde været visiteret af den algieriske Krydsere, fik den Qua-

Quarantaine, og Bille gav Ordre til, at den skulde blive liggende under Lougens Kanoner, da han vidste, at de franske Kapere vare istand til de dristigste Handlinger, og især vare forbittede over at de danske Orlogsmænd toge deres Priser fra dem. Den franske Consul manglede heller ikke at gjøre Reclamationer om dette Skib, igiennem Consul Hoppe. Billes Svar i denne Anledning anføres her, da det giver os et Begreb om Hr. Chompré's Skrivelse, saavel som om de forskjellige Anskuelse af Kapernes Rettigheder; det er addresseret til Consul Hoppe og dateret d. 6te October 1798.

„Jeg har herved den Ære at tilbagevende Dem den franske Consuls Brev til Dem. Jeg maa med det samme bevidne Dem min Forundring over, at Hr. Chompré finder Capitainlieutenant Fabricius's Opførsel saa besynderlig, i det han har taget et forurettet dansk Skib, som han mødte i Soen, under sin Beskyttelse. Jeg havde alene ventet paa at faae Kapercaptainens Navn at vide, for at indsende min Klage til den danske Regjering, over Folk, som paa en ulovlig Maade standse et dansk Skib i dets Reise, hvis Papirer ere i den fuldkomneste Orden, saameget mere som Erfaring har lært, at naar saadanne Skibe frigives af franske Tribunaler, erholde Skipperne ingen Erstatning for deres Forsinkelset, Tab o. s. v. Men alle disse Bemærkninger ere overflødige her — De vil behage blot at underrette den franske Consul om, at alt, hvad Capitainlieutenant Fabricius har gjort, er nøiagtigt ifølge hans Instructioner, og at Ursagen, hvorfor han har sendt de to Franskmænd tilbage paa Briggen Elizabeth, er kun den, at Sundhedscommissionen har forlangt det, fordi de skulle gjøre deres Quarantaine tilligemed Koffardbriggens Mandskab. De vil endvidere tiene mig i at fornye mine Forsikringer, til Hr. Consul Chompré om, at den danske Regjerings oprigtige Ønske er, at vedligeholde den bedste Forstaaelse med den franske Republik, og man vist ikke med Grund kan bebrejde mit Hof, at ville bryde de bestaaende Traktater.“

Admiralitetet havde befalet, at der skulde indsendes specielle Rapporter om Skibenes Tilstand. Disse løbe for Triton og

Sarpen ganske fordeelagtige; deres Mangler bestode meest i Seil og løbende Gods, og herfor var der ved udsendt Waregods sørget, skiondt det endnu ikke var ankommet. Derimod klagede Fabricius meget over Lougen, som var meget ledesløs og mange Steder saa raadden, at det var umuligt at faae den tæt. Bille raadede derfor til at den hiemsendtes, men dog ikke før næste Foraar, for ei at udsætte den for en Vinteriour Nord paa, saameget mere som han stedsø ansaae Briggerne for de hensigtsmæssigste Skibe til Tienesten i Middelhavet, saalænge vi ingen Krig havde med de barbariske Magter. Men da saavel Holck som Fabricius meldte, at nogle af deres Kaperter vare brøstfældige og raadne, befalede Bille dem, at anskaffe nye, hvor de kunde og hvad det end skulde koste, da deres Batterie ubetinget og altid maatte være i complet slagfærdig Stand. Sarpens Seil vare meget maadelige: Bille bestemte derfor, at den skulde gaae med Convoi til Italien, og da i Genua eller Livorno lade sig forfærdige et nyt Stel Seil, men som maatte blive af Bomuldstoi, hvilket er temmelig almindeligt i Middelhavet, og overmaade tienligt om Sommeren.

Allerede den 6te October afgik Lougen igien med en Convoi, der skulde til Barcelona. Da Holck kom tilbage d. 13de fra Strædet, med de 5 Skibe under Convoi, som vare komne ud til ham fra Gibraltar, meldte han, at det først var lykkedes Dragonen at komme Strædet ud d. 9de October, og havde den da kun 12 Skibe med sig af sin Convoi.

Den 15de laa Holck atter seilklar med en Convoi af 17 Skibe, danske og svenske, for at gaae Strædet ud. Da imidlertid Modvind hindrede hans Afreise, fik han Ordre at lette og holde det krydsende, for at hindre de franske Kaperere i at opbringe indkommende danske Skibe. Den 16de traf han paa et dansk Skib fra Altona, kommende fra Marseille med en Ladning Vin, som 10 Mile østenfor Malaga var taget af en fransk Kaper. Da Holck fandt Papirerne i Orden, tog han Priismesteren ombord til sig og gik til Ankers med Skibet paa Malaga Red, for at tage

det med i sin Convoi. Den franske Consul gjorde da atter sine Reclamationer, men fik omtrent samme Svar som forrige Gang: Holdt havde handlet efter Ordre, som løb paa, at da Danmark ikke var i Krig med nogen Magt, og den danske Eskadre var i Middelhavet for at beskytte den danske Handel, var det Chefernes Pligt at tage ethvert Skib, som de fandt opbragt af Kapere, saafremt de mødte det udenfor de til Middelhavet grændsende Landes Territorium. Iøvrigt henviste Bille ham til den franske Regiering, da han aldeles ikke fandt sig besejret til at correspondere om disse Sager med Andre, end sine egne Auctoriteter.

Den 14de October ankom Briggen *Nidelsen* til Gibraltar, og den 18de til Malaga. Han havde haft det Uheld at blive skilt fra hele sin Convoi. Hans Rapport herom lyder saaledes, dateret Gibraltar, 19de October:

„Herved har jeg den Ære at tilmelde Hr. Kammerherren, at jeg idag den 14de October er ankommen, ifølge min Ordre fra Admiralitetet, her til Gibraltar, hvor jeg har modtaget Hr. Kammerherrens Ordre af 2den d. M. Jeg har ei medbragt noget Skib af min Convoi, thi jeg har været saa uheldig at blive skilt fra dem alle. Jeg gik med Drlogscutteren Forsvar og 20 Convoiskibe fra Flekkers d. 8de September, fik d. 11te en haard omspringende Storm fra S. S. D. til Vesten, da jeg omtrent var imellem de flamske Banker og Galloperne; og som min Convoi bestod af meget flette Seilere, gjorde jeg Signal for at holde af, bedre ud i Farvandet; men ikkun Cutteren og 4 Skibe fulgte med; de andre, der vare adspredte paa 2—3 Mile, adløde ikke. Da Beiret bedagede sig, holdt jeg ind ad Canalen, hvor jeg ved Dover samledes med 8 Skibe af Convoien og iblandt disse med Ostindiesareren *Minerva*, Capitain *Coulthart*, et af dem der ikke lystrede Signalet, og imidlertid havde det været saa uheldig at støde paa de flamske Banker. Da min Ordre fra Admiralitetet lyder paa, at de betydeligste Ladninger fortrinligen skulle have Beskyttelse, saa maatte jeg detachere Cutteren, der ifølge sin Ordre skulde convoiere til Høiden af Cap Lizard, for at gaae paa Siden

af bemeldte Dstfarer, og, dersom Omstændighederne tillode det, indløbe med ham til Falmouth, hvor han vilde eftersee sin Skade, for da om muligt atter at følge med os. Falmouth var bestemt til Rendezvouspunkt for Convoien. Jeg gik med smaa Seil og vestlige Vinde, fra den 16de til den 25de September, i Canalen, for at samle mine Skibe; og da jeg ifølge Rendezvous-Ordren holdt under Falmouth, krydsede jeg derudensfor i to—tre Dage, for at samle de øvrige Skibe. Dette gjorde ikke de 7 medhavende Convoiskibe; thi om Natten styrede de Cours ad Lizard, paa Skibet Johanne Maria, Capitain Carberg, nær, som holdt ned til mig. Fra Falmouth indsendte jeg Rapport til Admiralitetet. Jeg erfarede her, at Dstfareren var bleven saa læk, at Cutteren maatte løbe ind med ham til Portsmouth. Capitain Carberg var attsaa den eneste af hele Convoien, der forlod Canalen med mig d. 25de Septbr. I en haard Storm fra N. B. blev jeg skilt fra ham i en mørk Nat d. 27de. Saamegen Flid jeg end gjorde mig, var det mig umuligt at finde ham igien, og dette blev saameget mere vanskeligt, som jeg d. 1ste October havde en haard Storm af S. S. D., i hvilken Storemers knækkede. [Det er vel sat i temmelig god Stand igien; men naar jeg kommer til Malaga maa det til Dæks, for at repareres. Mit Dæk er ogsaa læk paa flere Steder. Den 4de havde vi atter en Storm af S. B., omgaaende til N. B. og d. 10de haardt Veir af D. S. D. Da Deres ærede Ordre byder mig at handle efter Omstændighederne, troer jeg det Pligt at oppebie de fastsatte 4 Dage, som Rendezvous-Ordren lyder paa, for om muligt endnu at samle nogle Skibe af min adspredte Convoi. Disse og andre danske og svenske Skibe, der maatte forlange Convoi, erholde da Leide til Malaga efter Deres Befaling. Fiorten Skibe af Convoien vare bestemte til Middelhavet. Da jeg har Breve fra Admiralitetet til Hr. Kammerherren, assender jeg samme med Express, tilligemed denne min ærbødige Rapport.

Disse Depecher fra Admiralitetet vare det ovenomtalte Brev af 18de August, tilligemed Edsformularerne for Skipperne under Convoi. Ved sin Ankomst foreviste Baron Holsten sin Instrux, og Bille fandt heri nogle Artikler, som vare af den Bigtighed, at han strax, ifølge samme, udstedte nedenstaaende Circulatre til sine underhavende Chefer, dateret Malaga d. 19de Octbr.

„Til de Herrer Chefers Instruxion og Forholdsordrer, naar de ere paa Expedition eller ere detacherede, bliver endnu at tillægge:“

„1. Af alle Kræfter beskyttes de Skibe, som træffes under dansk og svensk Flag, og forsvares imod enhver Fornærmelse, samt om de i aaben Sø træffe saadanne Skibe i en Kapers Magt, have de at befrie dem, dog have de omhyggelig at undgaae det, der kunde opholde dem, eller føre dem fra deres egentlige Bestemmelse; alt i Dvereenstummelse med den 179de og 796de Paragraf i Søkrigsartikelsbrevet.“

„2. Skulde fremmede Drogsmænd af en større Force absolut paaatae at ville examinere og visiter Convoien, sætter man sig af alle Kræfter derimod. Men i Tilfælde at Intet vil hjælpe, og Magten er overlægen, lader Chefen, ved en Officier, som gaar ombord paa Koffardiskibene, forevise deres Passer og øvrige Skibspapirer, og i dette Tilfælde gjør han sig selv personlig ansvarlig for Ladningens Retmæssighed; men tillige erklærer han bestemt, at han er forpligtet til, af alle Kræfter at forsvare de under hans Beskyttelse værende Skibe, dog ikke lade noget Middel usøgt til at afværge enhver Slags Misforstaaelse eller Fiendtlighed, ved venstabelige Forestillinger eller Aftale.“

Jeg troer det nødvendigt at bemærke, at Baron Holsten erklærede, vel at have Ordre til at meddele denne sin Instrux til Bille, men ikke til at aflevere den; ei heller havde Bille Noget i Hænde, der bød ham at antage de to ovenomhandlede Punkter for Andet, end en speciel Instrux for Convoichefen, saalænge han var paa Reisen til Middelhavet. Men da de deri tagne Bestemmelser, saa at sige, vare Svar paa, hvad han nylig, i et af sine

Breve til Grev Bernstorff, havde berørt, hvori han nemlig gientog sin Frygt for, at mulig de Engelske kunde ville paastaae at visitere vore Convoier, og spurgte om, hvad han da havde at gjøre; saa betænkte han sig ikke paa at gjøre dette Tillæg i Chefernes Instructioner, hvilke hidtil kun bøde dem, saavidt Flagets Vre dermed kunde bestaae, at bruge al mulig Vaerlighed og Slaansel mod de krigsførende Magter, for at undgaae al Dispyt. Da Triton og Lougen vare fraværende, var det endnu kun Carpen og Nidelven, der fik dette Tillæg i Instructionerne. I en anden Circulaire, dateret d. 20de October, tilkendegav Bille Cheferne Indholdet af den kongelige Placat af 25de Juli samt tilstillede dem Edsformularen, som Skipperne havde at underskrive. Han gjorde dem tillige opmærksom paa, at da de svenske Skibe nøde samme Rettighed som de danske, saa maatte den samme Ed kræves af de svenske Skipperne, forinden de kunde tages under Convoi.

Nidelven halede altsaa indenfor Molen, for at reparere sit Mers. Carpen gik derimod Seil d. 19de, Strædet ud, med en Convoi af 22 Skibe, hvoraf 5 vare svenske, de 17 danske. Hans Ordre var, at bringe dem vel ud af Strædet, og derefter, om muligt, at bierge hvad Skibe han kunde træffe paa af Nidelvens Convoi. Den 21de passerede han Strædet med hele sin Convoi; et Skib, som kom ud fra Gibraltar, stødte endnu til ham, og den 22de forlod han dem alle vel ude af Sigte af Cap Spartel. Han krydsede sig derpaa tilbage til Tangier, og vilde ligget der et Etmaal over, men fik haardt Veir og mistede et Anker; gik til Søes; var inde paa Bugten igjen Dagen efter, men var ikke saa heldig at bierge Ankeret. I Strædet fæiste han to danske Galeaser af franske Raperes Hænder, og bragte dem ind til Gibraltar, hvor han forefandt 3 Skibe af Nidelvens Convoi, af hvilke de to havde været opbragte, men bleve strax frigivne igjen. Om Natten rasede en haard Storm paa Gibraltar Red, hvorved flere Skibe ragede i Drift; to af Sarpens Convoi fik Havari, men Holdt hjalp dem strax Dagen efter til at blive seiklar. Derpaa gik han over til Algeziras, hvor 5 Skibe af Nidelvens Convoi

vare opbragte, men atter frigivne; og saaledes gif han med 10 Skibe Middelhavet ind. Her mødte han det danske Skib, Forandringen kaldet, som af en fransk Raper havde været berøvet sine vigtigste Papirer, hvorfor Holdt tog ham under Convoi og laae ham vel ind til Ankers paa Gibraltars Red. Den 14de November bragte han sin Convoi lykkelig til Ankers paa Malaga Red, dog ikke før han havde været nødt til, just som han var kommen til Ankers, at lette igien, for at frelse et af sine Skibe fra en fransk Raper. Medens han laa i Gibraltar tog den engelske Brig l'Espoir en fransk Cutter, efter en meget hidfig Fægtning, udenfor Cap Spartel. Nogle Dage før var Commodore Duckworth gaaet til Søes med en Eskadre af 5 Linieskibe og flere Bombe- og Transportskibe, som havde Tropper ombord, under General Stuarts Commando. Flere engelske Linieskibe, saavelsom Priser, tagne i Slaget ved Aboukir, laae i Gibraltar og reparerede.

Mod Slutningen af October Maaned vare omtrent de sidste Skibe, som skulde have Convoi vesterester, færdige. Bille bestemte derfor, at Nidelven skulde bringe dem Strædet ud, og derpaa holde det krydsende, for om muligt ogsaa at møde nogle af sin adspredte Convoi, og da at bringe dem ind. Billes Hensigt var da, at Nidelven skulde sætte ham selv af i Tangier, hvor han vilde besøge sin Ven, Consul Olsen. Billes Helbred var betydelig svækket; Lægerne raadede ham alle til at forandre Luft og til at give sig lidt Frihed. Han besluttede da, nu da det travleste Dieblik var forbi med Convoieringen, at gaae fra Tangier til Cadix paa en fiorten Dages Tid; men formedelst stadig Modvind og stormende Veir blev Afreisen fra Malaga forhindret; der indtraf andre Forretninger; kort, Bille maatte opgive sin Tour til Cadix og alene gaae til Tangier, for derfra at gaae over til Gibraltar, hvor han havde Ting af yderste Vigtighed at afgjøre med Lord Oct. Vincent. Dog forinden vi komme hertil, maae vi endnu berøre Admiralitetets Skrivelse af 27de Septbr., der tillagde Bille følgende Ordre: „Efter senere med Deconomie- og

Commercecollegiet førte Correspondence vil den ved Placaten af 25de Juli d. A. paabudne Ed ikkun angaae Convoiering fra indenlandske Havne, men ikke være nødvendig at fordrø af Skippere, der faae Convoi fra Middelhavet, da Contrabande fra dette Hav ikke kan formodes iblandt de Ladninger, som gaae til østersøiske eller indenlandske Havne."

"Imidlertid corresponderer bemeldte Collegium med det udenlandske Departement, saavel i denne Henseende, som angaaende de Foranstaltninger, der kunne findes nødvendige ved Convoiering fra Middelhavet i Almindelighed."

Med en Circulaire bekendtgjorde Bille heraf, hvad han ansaa nødvendig til sine underhavende Chefers Efterretning. Men under 31te October skrev han i denne Anledning saaledes til Admiraltetet: "Imidlertid bør jeg dog ikke undlade at gjøre det kongelige Collegium opmærksom paa, at Svovl er en Artikel, som er i en overordentlig høi Priis i England, og at her er en utrolig Mængde Skibe, som lade dermed, bestemte enten til Kiøbenhavn, Hamborg, Altona eller Stokholm, hvilket gjør de franske Tribunaler meget opmærksomme; og maae saadanne Skibe undergaae en overordentlig skarp Examination; ja, jeg har ogsaa haft Exempler paa, at ved Folkenes Malice og Uenigheder med deres Capitainer, deres Udsigende har været forskiellig fra det, Papirerne lode paa, hvorved de ere blevne prisdømte."

Sarpen, som skulde gaae med Convoi til Italien, blev bestemt at afgaae fra Malaga medio November; men da der fandtes adskillige rigtladte Skibe, som skulde til Neapel, fik Holck Ordre ogsaa at anløbe denne Havn. I Genua skulde han forskaffe sig det omtalte Stel nye Seil. Paa denne Tid blev af den spanske Regering officielt bekendtgjort, at den havde Efterretninger fra Algier, der lode, at Deien havde erklæret, at ville hindre al Ind- og Udsørsel fra Marseille og omliggende franske Havne. Bille anbefalede derfor Holck, ved denne Leilighed at bruge tilbørlig Conduite; han maatte ikke respectere en saadan Blokade, isald han mødte algierske Krydsere i de franske Farvande, men dog saamege

som muligt undgaae Uenighed, og meget gierne samtykke i at Skipperne fremviste deres tyrkiske Passer. Den 22de November afgik Hold fra Malaga østerefter med en Convoi af 19 danske og 3 svenske Skibe. Alle vare de isorveien examinerede, deres Papirer befundne i Orden, og deres edelige Forklaring var bleven dem affordret. Den 30de November bragte han 8 Skibe af denne Convoi lykkelig ind til Barcelona. Den 1ste December gik han derfra med de øvrige. „Aldrig“ skriver han i sin Rapport, „har jeg havt nogen Convoi, der har passet flettere paa.“ Efter at have udstaaet meget haardt Veir, hvorved alle hans Seil skærede og hele Convoien adspittedes, var han dog saa heldig at samle dem igjen, paa eet Skib nær, og kom lykkelig til Livorno den 18de December. Herfra skulde han gaae til Neapel, men da dette gaaer ind i næste Aars Begivenheder ville vi slippe ham her.

Vi erindre at Capitain Ulbrecht gik med en Convoi af 4 svenske og et dansk Skib den 27de September til Malaga. Følgende Extract af hans forskjellige Rapporter paa denne Expedition ville bedst underrette os om, hvad der hændte paa denne Reise.

Samme Dag han løb ud fra Malaga havde han om Aftenen, østenfor Veiz Malaga, praiet Briggen Lougen, der kom fra Tunis. Den 10de October skilte han sig ved det danske Skib, som var bestemt til Toulon, og den 13de kom han med de fire svenske Skibe til Ankers ved Genua. Paa denne hele Reise saae han fast ikke en eneste Seiler. Ved at varpe ind til Molen blev han meget høfligen assisteret af to spanske Fregatter, som laae der, med Barpegods, hvilket var ham heel nødvendigt, da alt hans eyet sprang, saa at han maatte købe nye Rabeltougé i Genua.

Med tre danske og et svensk Skib under Convoi gik han den 23de October fra Genua og kom til Livorno den 1ste November. Her traf han den svenske Orlogsbrig Husaren, som kom fra Cagliari og skulde gaae til Tripolis med de sidste Penge for Freden. Fra den 9de November laae Triton seilklar med en Convoi af to svenske og elleve danske Skibe, men stormende Veir hindrede ham fra at komme bort før den 14de, da han endelig kom

under Seil med hele Convoien. Han havde stedse stormende Veir og omgaaende Vinde, saa at han gjorde kun liden Fortgang. Den 17de skilte et af de danske Skibe sig fra ham, da dets Pomper vare uklare. Den 19de og 20de, i Sigte af Minorca falde han ind med en engelsk Eskadre af 3 Linieskibe og 2 Fregatter, samt endeel mindre Skibe, hvilke vare under en Standers Commando og havde en Expedition isinde paa Minorca. De havde en Officier ombord hos Ellbrecht, af hvem de med megen Høflighed forlangte hans Uresord for, at alle Skibene hørte til hans Convoi. Den 22de, i Sigte af Mallorca, fik han en svær Storm, hvorved 4 af Skibene bleve skilte fra Convoien, formodentlig fordi de ikke vendte om Natten paa Tritons Signal. „Søndagen den 2den December“ skriver Ellbrecht i sin Rapport, dateret Malaga den 23de December, „om Morgenens, da det dagedes, 7 Mile synderfor Cap Palos, havde jeg 7 Skibe af Convoien tværs til Luvart; men det 8de, som var Briggen Kærligheden, ført af Capt. Niels Larsen, hjemmehørende i Arendal, og efter Sigende bestemt til Altona, var løbet saa langt forud, at jeg ikke kunde see hans Skraag. Fra Toppen observeredes, at der laae et tremastet og et tomastet Fartoi med Latinsseil hos ham. Jeg force-rede med Alt hvad trække kunde efter ham. Det var en Bramseils Kuling med smult Bunde; jeg havde ham tre Streger forud til Luvart; men saa vendte han over den anden Boug, og satte Alting til. De to forommeldte Skibe, som vare engelske Kaperer, holdt ned til Fregatten, heiste Flag og skød et Skud; paa et godt Kanonskuds Afstand til Luvart af mig dreiede de til; jeg heiste Flag og skød et Skud. Paa samme Tid holdt Briggen af, heiste Flag paa sin Stortop, hvilket var Klendings-Signalet i min Convoi; da han kom nærmere, luvede han op imod Kaperne, hvor-paa jeg signaliserede ham at løbe mig agtenom, og da han ikke lystrede, skød jeg en Kugle forom ham. Kaperne knebe da op til ham; men jeg begyndte strax at beskyde dem, hvorpaa den Store vendte strax og flygtede, men den Lille, som havde sine Karer ude, lagde Briggen et Dieblisk ombord til Luvart. Da han

atter havde forladt Skibet, skød jeg paa ham. Briggen forcerede imidlertid fra mig, for Alt hvad træffe kunde, over den anden Boug. Efter en Times Sagt halte jeg ham ind, løb ham agten om og praiede, at han skulde brase bak; men jeg fik intet Svar. Jeg vendte strax igien, løb ham tæt paa luv Laaring og gientog Befalingen; da svarede en Matros: „Vi have 4 af Kaperens Folk ombord, som forbyde det.“ Jeg befalede da nok engang, at der skulde brases bak, hvis ei da skød jeg i Skibet. Nu skedte det, og jeg sendte Lieutenant Rasch ombord, som meldte mig, at Kaperen havde taget Capitainen, Styrmanden og en Matros samt alle Papirerne fra Skibet. Jeg lod da Lieutenant Rasch med en Styrmand og 3 Mand gaae derombord, og tog de fire Mand fra Kaperen ombord til mig. De havde hver en skarpladt Pistol, en Huggert og 3 Bundter skarpe Patroner hos sig. I Priisimesterens Komme fandtes en Ordre at antage sig Skibet, af hvilken Hr. Kammerherren vil erfare Kaperens og dens Førers Navn. Efter Folkenes Sigende skulle Reberne være to Foder i Gibraltar. I alle de Convoier, jeg har havt herinde i Middelhavet, har jeg endnu aldrig truffet paa nogen Skipper, der har været mindre agtpaagivende, end denne Niels Larsen; han har adskillige Gange tvunget mig til at skyde med Skarpt efter ham, for at faae ham til at lystre Signalet. Naar det var muligt at tænke sig saa sort en Handling, skulde man troe, paa hans Udsærd siden han gif fra Livorno, at han gjerne vilde skilles fra Convoien.“

Ellbrecht havde endnu det Held, at de i Stormen under Malorca adspredte Skibe af hans Convoi alle lidt efter lidt stødte til ham, og desuden 4 danske Skibe, som paa Veien bleve optagne i Convoien, og med disse 16 Skibe kom han lykkelig til Malaga. Men her blev han nødsaget at hale ind ved Molen for at kalcraftere Fregatten. Han meldte endvidere, at et Skib af Briggen Nidelvens Convoi var kommet ind til Livorno, uden at have mødt nogen Kaper paa hele Reisen, fra Indgangen til Canalen, hvor han var bleven skilt fra Convoien.

Den 12te November var det endeligen lykkedes Bille at

Komme bort fra Malaga med den hele Convoi, bestaaende af 19 danske og 11 svenske Skibe. Endnu 4 andre stødte til, og dem alle bragte han lykkelig Strædet ud, den 16de November; hvorpaa han med Nidelven løb ind til Tangier og lod sig sætte i Land hos Consul Olsen. Her agtede han at oppebie de første Dage i December, da han vilde gaae over til Gibraltar, for at tale med Lord St. Vincent. Det var i Sandhed af Vigtighed at han personlig fik Admiralen i Tale. Det Tilfælde, som Wille i sine Breve til Grev Schimmelmann og Bernstorff havde befrygtet, var indtruffet: en dansk Convoi var bleven visiteret, uden at Convoichefen havde seet sig istand til at forhindre det. Hvorledes dette var gaaet til vil bedst efterfølgende Rapport fra Capitainlieutenant Fabricius, dat. Barcelona den 27de October, oplyse os om.

„Den 7de October, Kl. 6½ E. M. D. gik jeg til Seils fra Malaga med 4 Skibe under Convoi. Den 25de om Eftermiddagen kom jeg til Ankers paa Barcelonas Red. Paa denne Reise er følgende Mærkværdigt indtruffet.“

„Den 14de October, om Morgenens Kl. 6½, fik jeg en svær Seiler i Sigte til Luvar, som holdt ned paa os. Giorde klart Skib og ventede paa ham, under dansk Flag og Wimpel; lod tilige Convoien heise Flag. Kl. 8½ kunde vi see, at han var en Orlogsmænd og havde spansk Flag til. Kl. 10 sendte han en Officier ombord, som berettede, at det var den engelske Fregat *Thalia*, paa 44 Kanoner og commanderet af Capitain Newhouse; den kom fra Neapel, hvor Flaaden laae, og var nu bestemt til Gibraltar. Han gjorde ved Overtædelsen i Skibet strax Undskyldning for, at Fregatten førte spansk og ikke engelsk Flag, og viste sig i det Hele meget artig og vensabelig. Efter at Officieren igien var gaaen fra os og kommen tilborde paa Fregatten, passerede denne os tæt agtenom og heiste engelsk Flag tæt under vor Læ. Convoien var da en à to Rabbellængder fra mig, tværs i Læ. Strax efter sendte han igien Officieren ombord og bad om Tilladelse at maatte visitere Convoien, ifølge den Chefens tillagde Ordre. Dette afløg jeg strax, idet jeg tilkiendegav ham min For-

undring over en saadan Begjæring, leverede ham en Liste paa Skibene, deres Ladninger og Bestemmelser, samt med min Haands Underskrift bekræftede, at alle Skibe og Ladninger vare danske. Strax efter praiede Chefen af Fregatten mig, og spurgte om jeg kendte de seneste Traktater imellem Hofferne. Jeg svarede ham, at jeg kendte ingen Traktat, som tillod en Drlogsmand at visiteren en neutral Magts Convoi; og paa samme Tid sendte jeg Lieutenant Gottlieb ombord til ham. Saavel min Ordre til denne Officier, som Fregatchefens Svar vil Hr. Commandeuren see af vedlagte Rapport. Til Uheld (maaskee til Held) kunde jeg, uagtet al anvendt Umage, ei komme til at besyde Fregattens Fartoi, da denne ved sin Manovre forekom det, og holdt sig imellem mig og de forreste af Convoien; det var desuden meget laaber Kuling. Kl. 1 $\frac{3}{4}$ kom Lieutenant Gottlieb tilbage og gav mig ovenmeldte Rapport. Samme Tid holdt Fregatten af og strog sit Flag; vi gjorde det samme og ophorte med klart Skib. Jeg sendte en Officier ombord paa Koffardiskibene. Den engelske Officier havde været ombord paa to, giennemløbet deres Papirer og bedet om Tilladelse at see i Lasten; iøvrigt havde han fort sig meget artig op."

„Hvorvidt den engelske Chefs Dpførsel er undskyldelig, eller om han har handlet efter Ordre, veed jeg ikke; men jeg finder det meget krænkende, at see sig i den Stilling at maatte underkaste sig samme, saameget mere som denne Paastand og Dpførsel efter den foregaaende venfæbelige Behandling faldt mig aldeles uventet. Det kan ikke heller feile, at saadanne Ordres Dpførelse, hvilke synes mig at være imod det danske Flags Ære, jo vil paadrage os i Tiden mange Ubehageligheder.“

Capitainlieutenant Fabricius meldte ligeledes i denne Rapport, at han den 15de October havde truffet paa en algierse Fregat og to Chebequer, som havde lagt sig omkring ham og ligeledes havde villet at han skulde sende et Fartoi ombord og forevise Pas. Dette afflog Fabricius ganske, men tillod at Koffardimændene foreviste deres tyrkiske Passer. Hermed klarede han sig fra

disse farlige og ubehagelige Gæster, der dog gjorde ham det temmelig braaget og truede med at anklage ham i Algier. Der var endnu to Polaccer med i denne Eskadre, og da det var meget søit Veir laae han med Convoien i Sigte af dem i to Dage.

Lieutenant Gottliebs Rapport lyder saaledes: „Efterat jeg havde berettet Chefen af Fregatten Deres mig givne Ordre, at han ikke maatte visitere vor Convoi, da vi ikke, skøndt hans Udsigende, kiendte nogen Traktat imellem Hofferne, som bød eller tillod det, svarede han, at han noie kiendte sine Ordre, og disse tillode ham det, isærdeleshed da vi kom fra og gik til en fiendtlig Havn. Jeg sagde ham, at dette havde ofte været Tilfældet ved vore Møder med andre engelske Droygsmand, men at disse aldrig havde gjort Paastrand paa Undersøgelse; jeg tilkiendegav ham tillige min Forundring over hans Mistvivi til vor Forsikkring om Skibenes Rigtighed og til vor øvrige Hand:emaade. Paa samme Tid gik hans Fartoi fra Borde, for at gaae ombord i vore Skibe, hvorpaa han sagde mig: „Der seer De Sluppen at gaae for at iværksætte min Dem alt bekiendte Ordre, og jeg sværger, at om De løsner et Skud efter den, skyder jeg Briggen i Sænk.“ Jeg svarede, at det maatte han vente sig, da jeg vidste, at der før jeg gik fra Borde var givet Ordre dertil, og jeg tillige havde Befaling at sige ham det, hvorpaa han med Heflighed gientog sin Trusel. Jeg sagde da, at han kunde gjøre det efter Behag og paa eget Ansvar, men at vi i sligt Tilfælde vilde gjøre hvad der stod i vor Magt; imidlertid ønskede jeg, da Tiden kun var kort, et afgjørende Svar, om han agtede at opbringe Convoien, eller ikke, da han i saa Tilfælde maatte opbringe Briggen Lougen med. Han svarede mig, at om der fandtes noget Urigtigt ved Papirerne, eller sligt, da gjorde han det, og Briggen medtog han af ganske Hierte. Da Briggen under denne Samtale gjorde nogle Manøvrer for at komme til at beskyde Fartoiet, kom en Officier ind, som spurgte om de besaarsag skulde give Fyr, hvortil Chefen svarede, at de endnu kunde vente noget. Fregattens Kanoner bleve steds, medens jeg var derombord, stillet paa Briggen. Da jeg saaledes

ansaae min Ordre opfyldt, gik jeg fra Borde. Paa Falderebet gientog Fregatchefen tredie Gang sin Trusel. Jeg svarede ham, som før, og sagde ham tillige, at min Chef ikke vilde forglemme at indberette den hele Tildragelse til sit Hof."

Det var altsaa om denne hoist ubehagelige Sag, der kun var Forløber til mange fleer af samme Art, at Wille ønskede at tale med Lord St. Vincent, hvis ædle Tænkemaade og udmærket artige Dpførsel mod de Danske var ham altfor vel bekendt, til at han ikke torde love sig et saa heldigt Udfald af sin Underhandling, som det kun var muligt at forbinde med hvad Debrer Admiralen maatte være tillagt. I et Postscriptum til sin Rapport til Admiralitetet af 7de November, hvori Wille melder om den ham i det Dieblisk tilhændekomne Rapport fra Fabricius, og tillige vedlægger Copie af denne, gjorde han Collegiet opmærksom paa, at Capitainlieutenant Fabricius havde handlet nøiagtigt efter den ham tillagte Ordre, og at det Tillæg som Wille havde fundet sig besøiet at gøre i Chefernes Instruxer, ved at have læst den Instrux, som Capitainlieutenant Baron Holsten havde medbragt her hjemme fra, endnu var Capitainlieutenant Fabricius ubekendt. Han slutter med at sige: „Da jeg tænker snart at tale med Admiral Lord St. Vincent, eftersom han har havt den Artighed, ved Capitainlieutenant Holst, at lade mig indbyde til at passere nogle Dage hos ham i Gibraltar, en Høflighed som formodentlig kan tilskrives mit noie Bekendtskab med General D'Hara, tænker jeg at gøre ham bekendt med Capitain Newhou's Dpførsel, samt tillige sige ham, at som denne Sag allerede er meldt hiem har jeg alene at ubede mig hos ham, at bestige Handlinger ikke oftere maae finde Sted, forend jeg kan erholde Forholdsordrer desangaaende, og jeg skalde tage meget feli, dersom Lord St. Vincent bifalder Capitain Newhou's Handlemaade."

Saa snart Wille var sat i Land i Tangier, beordrede han Briggen Nidelven at gaae over til Gibraltar for at tage Skibet Forandringen, som Holst havde bragt derind, samt hvad andre Skibe, der ellers maatte findes, under Convoi vesterefter; siden

fulde han holde det krydsende imellem Cap Spartel og Trafalgar indtil den 1ste December, da han atter fulde indfinde sig paa Tangiers Bai. Baron Holsten kom over til Gibraltar d. 21de November, men Skibet Forandringen havde imidlertid havt det Uheld at blive taget af en engelsk Kaper paa selve Gibraltars Red, da det prøvede paa d. 14de November at slutte sig til Convoien, som gik forbi, og det svævede endnu for Retteen, om Capitain Berendt de la Haie var dansk eller hollandsk. Den 23de faldt et meget haardt Veir paa Gibraltar Red, hvorved et engelsk Linieskib forliste. Den 29de gik Nidelven Seil med 3 Skibe, som bragtes Strædet ud; derefter krydsede den til d. 1ste December, da Baron Holsten ifølge Ordre atter kom ind til Tangier. D. 4de December løb han over med Bille til Gibraltar. Først d. 24de gik Bille atter derfra med Nidelven og kom til Ankers paa Malaga Red den følgende Dag. Hvad han udrettede i Gibraltar samt hvad øvrigt Mærkværdigt vi have at anføre for dette Aar, finde vi tildeels i efterfølgende Uddrag af hans Breve til Admiralitetet og Grev Bernstorff, dat. Malaga d. 26de Decbr. 1798.

„Ved at tale med Admiral Lord St. Vincent, gjorde jeg ham strax bekiendt med, at jeg havde sendt en Rapport hjem til mit Hof, hvoraf jeg gav ham en Extract, og at jeg var aldeles uberegtiget og ubemyndiget til at underhandle videre med ham om denne Sag; men at jeg af Høiagtelse for Admiralen foreløbig vilde gjøre ham bekiendt dermed, samt tillige erkjendige mig hos ham, om der fulde være fra England udstedte nye Forholdsordrer, som endnu vare mig ubekiendte og som kunde gjøre Forandring i Traktaterne. Det glæder mig at kunne have den Ære at berette, at jeg af mit Besøg hos Admiralen havde den største Satisfaction, jeg kunde ønske mig: han bevidnede mig sin Høiagtelse for den danske Nation og den danske Marine, sagde mig at det gjorde ham meget ondt, at saa ung en Mand, som Capitain Newhouse, der ei havde havt nogen Commando før (han var kun Interimschef for Fregatten Thalia, og fører nu kun en Sloop of War paa 18 Kanoner) fulde have ført sig saaledes op, og at han strax

vilde lade ham kalde til Regnskab derfor, samt endnu samme Dag skrive til Admiral Nelson, for paany at give Ordre til alle Chefer at respectere de danske Convoier. Et Par Dage efter kom Capitain Newhous til mig og gjorde mig Undskyldninger for det der var hændet, hvilke da meest gik ud paa, at Capit. Fabricius og han ikke havde forstaaet hinanden og at han ikke havde vidst at de Danske convoierede herinde, m. m."

"Admiralen sagde mig, at til Foraaret vilde Marseille og Toulon blive blokerede, at Genua strax vilde blive det og bombarderet tillige. Capitain Sir Sidney Smith havde forladt Gibraltar kort før jeg kom hertil. Han var ombord i Linieskibet Tiger og gik til Constantinopel med rige Præsenter til Storherren; her skulde han forblive, for tilligemed sin Broder, Ministeren, at slutte en Traktat med Porten. Medens jeg laae i Gibraltar saae jeg daglig Bombeskibe at blive sendte ind i Middelhavet. En stor Activitet hersker der ved Værftet, under Lord St. Vincents Nærværelse. De Engelske have Expeditioner for mod Corfu, Malta, Alexandrien, Civita-vechia og Genua. Saavel deres Tropper som Arsenalet skal nu fra Lisabon transporteres til Gibraltar."

"Strax efter, at jeg havde forladt Malaga, skrev General-Capitainen til Consul Hoppe og forlangte, ifølge en Skrivelse fra sit Hof, Dplysning om et dansk Skib, kaldet Jenny, som Briggen Sarpen den 16de October havde taget tilbage fra en fransk Raper, efter Capitainlieutenant Holck's Rapport $2\frac{1}{2}$ Mile fra Landet; og saasom det spanske Hof forlangte disse Dplysninger af General-Capitainen, paa den franske Ministers Begjæring, meldte Consul Hoppe mig, at han havde svaret, at Capitainlieutenant Holck berettede, at Skibet var taget $2\frac{1}{2}$ Mil fra Landet og opfyldte iøvrigt Brevet med ligegyldige Ting. Dermed antager jeg den Sag for endt; men for at Regjeringen ikke skal være uvidende om Detaillen af denne Sag, i Tilfælde der skulde blive yderligere Spørgsmaal derom, lader jeg hermed følge Cap. Holck's Erklæring. Havde jeg været nærværende, skulde jeg have sørget for at General-

Capitainen da skulde have søgt den rigtige Bei for at indhente sine Dplysninger."

Ungaaende Capitain Ellbrechts Affaire med Briggen Klærigheden, af hvilken han gav et Udtog, skrev han endvidere: „Da Kaperen hører hiemme i Gibraltar, sender jeg hele Sagen med den Forretning, jeg efter Helligdagene agter at lade optage over Skibets Tilstand, til Consulen der. Skibet bliver da liggende her saalænge til Capitainen engang opdages. Skulde det vare forlænge, lader jeg lyse efter ham hos alle Consuler og i Aviserne."

Betræffende de barbariske Sager, da modtog Wille ved sin Tilbagekomst til Malaga adskillige Breve fra Consulerne Hamelen og Wille. Vi ville bedst erfare disse Breves Indhold, ved at anføre hvad Wille skrev desangaaende til Grev Bernstorff, stedse i samme Brev.

„Consul Hamelen skriver mig til, at Beien af Tunis ikke endnu har villet modtage de ham sendte Foræringer, at han er vred over intet Svar at have faaet fra Kongen af Danmark, og hans Ministre over ingen Foræringer at have faaet; at Skibet laa der endnu og havde faaet Skade af Lynild paa sin Stormast; endvidere, at det havde gjort vor Sag Skade, at den svenske Fregat havde været der i Forveien o. s. v. Dette kan jeg godt indsee; men uden at have givet mig Fuldmagt til at tilstaae Beien alt hvad den svenske Chef har lovet ham (hvilket efter mit Begreb aldrig kunde stemme overeens med den danske Regierings Tænkemaade) troer jeg ikke at min Nærværelse kunde have nyttet noget. Jeg havde først ifinde, at lade den Fregat, som ifølge Ordre skal convoiere Presentskibet, som Fregatten Hvide-Orn bringer ud til Algier, at lade den anløbe Tunis for at høre hvorledes Sagerne staae; men jeg har siden betænkt mig. At her er en dansk Eskadre i Middelhavet er noksom bekendt; Aarstiden er farlig paa den barbariske Kyst, og saa tænker jeg vel, at vor Consul er dygtig nok til at bringe Beien til Rimelighed. Hans Svar paa mit sidste Brev, hvori jeg melder ham dette, vil jeg idetmindste

først afvente; men skulde imidlertid Hr. Greven troe det nyttigt, og De da vil give mig Forholdsordre, skal jeg strax gaae derhen."

"Fra Consul Bille har jeg ogsaa faaet flere Breve, hvori han besværer sig meget over den nye Dei, og over den Indflydelse som Tøderne Baeri iglen have faaet. Saaledes som jeg havde forudsagt det i mit Brev til Consul Bille, hvori jeg meldte ham, at jeg havde besværet mig over, at han havde formaaet Capitain Fabricius til at gaae til Livorno med Baron Rehbinder, for at fragte et Skib til Deien, at den Expedition var penge- og tidsspiidende, saaledes er det rigtig indtruffet. Skibet vil komme til at gaae for halv Fragt, eller Deien vil have et andet, eller danfke Papiere for et af Baeris Skibe. Dette er hvad jeg veed at melde om vore barbariske Anliggender. Naar Presentskibet ankommer ville Sagerne nok jevne sig der."

"Skulde der, imod Forventning, skee noget Fredsbrud enten med Tunis eller Algier, er det min Pligt at gjøre Regieringen opmærksom paa, at Briggerne i saa Tilfælde ikke kunne være tientlige herinde. Fregatter og et enkelt Linieskib vilde da være de meest passende Skibe. Men saalænge der kun er Spørgsmaal om at convoiere mod Kapere, ere Briggerne de bekvemteste Fartøier som kunne tænkes."

"Den engelske Handel er nu atter i fuld Gang i Middelhavet, men steds med Convoier.

"Den 11te d. M. ankom den svenske Fregat Freia til Gibraltar. Da den gik til Malaga, tog den med sig hvad danfke Skibe der laae klar til at gaae østerefter. Medens jeg laa i Gibraltar rasede nogle frygtelige Storme der paa Reden, hvorved flere Skibe forliste reent og andre ledede betydelige Havarier. Den svenske Fregat Freia mistede et Anker, drev ombord paa den anden svenske Fregat Thetis og tog ham bort Fokkemast, Bogspryd, Gallion og Skæg. Mast og Spryd fik han paa Værftet i Gibraltar, men Tougverk og Seildug havde de intet af. Jeg opholdt mig længe i Gibraltar, tildeels i Haab om at see Fregatten Hvide-Ørn komme derind. Man sagde mig, at den skulde være kommen

ind til Lissabon, og her i Malaga har jeg faaet Bekræftelse derpaa, ved Skipperne som have været under hans Convoi, og som i en Storm paa Høiden af Lissabon ere blevne skilte fra ham."

"Capitainlieutenant Fabricius, som med en Convoi af 3 danske Skibe ankrede her den 30 November, kommende fra Alicante, gik atter under Seil den 6 December med 4 svenske og 6 danske Skibe, for at gaae Strædet ud; men kom tilbage igjen den 21de formedelst haardt Veir og Nødvind. Han frelste paa denne Tour tvende danske Skibe fra at blive tagne af franske Kapere; derimod mistede han to danske og et svensk Skib af Convoien; den ene Danske holdt af til Cartagena, efter at have mistet sit Bogspryd, Fokkemast og Stor-Raa; det andet kom herind for læt Skib; det svenske Skib drev af." *)

Foruden Fregatten Hvide-Ørn, som daglig ventedes, var det ogsaa blevet Bille tilmeldt, at hans gamle Majade, under Generaladjutant, Capitain Kriegers Commando, skulde komme ud og underlægge sig hans Commando. Under den 24de November skrev Admiralitetet at den var affeilet, og at med den var udsendt 20 Stykker 12 pundige Jernkanoner med Kapetter og Tilbehør, som Paschaen af Tripolis havde ønsket sig, hvilke Bille maatte besørge afleverede, naar han fandt det passende og beqvemest for Tjenestens øvrige Løb og Gang. Bille skrev derfor en Ordre til Krieger, som denne ved sin Ankomst til Gibraltar med sin Convoi skulde forefinde der. Den befalede ham, at tage Convoi fra Gibraltar til Malaga, og derfra langs Spanske-Kysten til Genua og Livorno, hvor han da vilde forefinde Bille, eller idetmindste efterladt Ordre. Briggen Lougen, som han vilde finde i Farvandet af Gibraltar, skulde han tage under sin Commando og lade den følge sig paa Logtet. Bille gjorde ham opmærksom paa at afholde sig fra at anløbe de Steder, som vare traktatmæssigen blokerede, og at lade sin Convoi forevise tyrkisk Pas, naar det af

*) Disse Uddrag af Billes Breve ere deels stlede til Grev Bernstorff, deels til Admiralitetet.

tyrkiske Krydsere maatte forlanges. De 20 Kanoner skulde han kun beholde ombord indtil nærmere Ordre.

Den 28de December blev Fregatten *Hvide-Dren* signaleret fra Malaga Laarn, men formedelst haardt Veir og omløbende Vinde kom den ikke ind før den 7de Januar. Vi ville derfor ikke omtale den videre i dette Uffnit.

Vi erindre, at Briggen *Nidelven* havde havt Ordre at anløbe Gibraltar, efter at den havde sat *Bille* i Land i Tangier, for at tage Convoi vesterefter, og navnlig Skibet *Forandringen*, Capt. Berendt de la Høie, som af Briggen *Sarpen* var bragt derind, efter at det havde mistet endeel af sine Papirer, som en fransk Kaper havde frataget det; men at Baron Holsten havde fundet Skibet taget af en engelsk Kaper, fordi det havde, imod Consul Glynn's Raad og Ønske, villet slutte sig til *Nidelvens* Convoi, som gik ud den 14de November. I denne Anledning meldte *Bille* til Deconomie og Commercecollegiet under 28de December: „Da Skibet var udrustet i Østende, manglede *Bille* brev, havde aldrig været i nogen dansk Havn, da Skipperen med Familie var bosiddende i Østende, og der kun fandtes to Mand ombord som vare danske: blev det ved Retten forklaret, at den hele Expedition var for fransk Regning, hvorfor Skib og Ladning blev priisdømt. Men som det var taget under Fæstningens Kanoner, blev Alt confiskeret til Fordeel for Kongen af England, saa at Kaperne ikke fik noget. Skipperen har angivet sin Reeder i Altona at være Jan Gottlieb Dohler. De to danske Folk ere ombord i de kongelige Skibe. Capitainen og de andre udenlandske Folk have faaet Passage ombord i andre Koffardiskibe.“

Bille havde modtaget et Admiralitetsbrev, dat. den 14de November, af følgende Indhold:

„Da det for det kongelige Commerce-Collegium er af høieste Vigtighed at erholde, foruden de kongelige Consulers almindelige Indberetning, en nøiagtig og mere detailleret Efterretning om hvilke Skibe der benytte sig af de bevilligede Convoier paa de Steder, hvor samme kunne erholdes, samt tillige, saavel ved Ski-

bers Antagelse under Convoi, som ved alle andre Leiligheder at kunne være forvissede om, at Skipperne, som fare under dansk Flag, stedse have de befalede Skibspapirer i den behørigte Orden, saa har Hr. Kammerherren, for at bemeldte Collegium kunde erholde de desangaaende fornødne Efterretninger, at tillægge de commanderende Officierer ved Convoier en Ordre, at meddele os fuldstændig Efterretning om de Skibe, som de ved hver Reise tage under deres Convoi; og for at lette bemeldte Officierer saavel de befalede Skibspapirers regelmæssige Eftersyn, som og Forfættelsen af en Tabel over de i Convoi værende Skibe, medgøve vi herved Chefen af den nu herfra seilende Fregat Najaden 400 Exemplarer af Formularen til den Forklaring, hver Skipper kan og bør give om sine Skibspapirers Indhold, naar han forlanger at antages under Convoi, som ogsaa 50 Exemplarer Formularer til den Generaltabel, som den Commanderende kan forfatte over sin Convoi."

I Anledning heraf skrev Bille i ovenmeldte Brev af 28de December til Commercecollegiet: „Fra det kongelige Admiralitet har jeg modtaget Underretning om, hvilke nyttige Forsigtighedsregler Regjeringen har fundet tiemtlig at tage, for at alle Skibe, som gives Convoi, skulle have deres Papirer i den bedste Orden, samt være fuldkommen berettigede til Protection. Samme kan ikke andet end befordre vor Handel her i Middelhavet. Jeg skal saavidt muligt sørge for, at det Befalede desangaaende af Convoicheferne skal blive iagttaget. Imidlertid maa jeg gøre det kongelige Collegium opmærksom paa, at Convoieringen i Middelhavet er af en ganske egen Natur. Foruden den store Mængde Skibe, som blive convoierede fra Havnene, gives der mangfoldige, som seile uden Convoi og som, naar de møde en dansk Convoi, strax søge til den og efter Omstændighederne blive ved den. Der gives fast aldrig nogen Convoi, som hvor kort Tid den end har været ude, jo stedse og daglig bliver forøget med flere Skibe; thi Søen er bedækket med danske og svenske Seilere. Naar Veitcet tillader det, undersøger Convoichefen altid saadant et Skib, men

ofte kan det ikke lade sig gjøre. At give Convoi og Beskyttelse til alle danske og svenske Skibe skal stedse blive Formaålet for de kongelige Krydsers Bestræbelser. Jeg anbefaler stedse Cheferne, at lade Skipperne saa frie Hænder som muligt. Ofte forlange de Convoi til Italien, og naar de da undervejs have talt med et eller andet Skib, forandre de Plan og gaae til en spansk Havn. Dette kan og maa ikke forbydes dem; men derved kunne Formaliteterne heller ikke saa nøiagtig opfyldes."

Under 16de Nov. meldte Admiralitetet Bille, at ham var tilstaaet, saalænge han som Commanderende af Esfadren forblev i Middelhavet og hvad enten han var i Land eller ombord, 10 Rigsdaler Courant daglig i Diætpenge.

Allerede noget tidligere havde Bille i en privat Skrivelse bedet Grev Bernstorff om hans Mellemvirken til at blive afløst fra denne besværlige Post. Han folte sit svækkede Helbred at aftage daglig, og det var ofte at han virkelig var nær ved at ligge under for den store Mængde Forretninger. Imidlertid vilde han endda ikke ændse dette, og med Glæde opoffre sig for Kongens Tjeneste, dersom han kun saae Mulighed i ikke med det samme at ruinere sig og sin Familie aldeles, da det var umuligt at komme ud af det paa en anstændig Maade, med det ham tilstaaede Gehalt. I denne Anledning tilskrev Bernstorff ham under 27de October, at det var ham umuligt at sige ham noget bestemt angaaende hans Tilbagekaldelse, da Regieringen ikke kunde overtale sig til at afløse en Mand, der opfyldte sine Pligter med saamegen Iver og Held, og at det var umuligt at bestemme noget Tidspunkt for naar de Forholdsregler, man nu havde taget for Handelens Beskyttelse, kunde sættes ud af Kraft. Hvad hans Lonning og Pengetab angik, da var Bernstorff fuldkommen bemyndiget til at berolige ham i denne Henseende, da det var Kongens Hensigt at han skulde betales saaledes, at han kunde leve paa en passende og anstændig Maade. Han opfordrede ham til at opgive de Udgifter den marokkaniske Ambassade havde forvoldet ham.

Forinden vi slutte Beretningen om Aaret 1798, ville vi giennemsee Correspondencerne for dette Tidrum, og deraf optage hvad vi finde antegnelsesværdigt.

Consul Bille i Algier skrev under den 12te August, at de danske Sager gik ret godt. Deien vilde have, at Bille skulde skaffe Udveie for nogle Penge, som Consul Glynn i Gibraltar havde oppebaaret for tre algieriske Priser, dem Glynn havde paataget sig forrige Aar at sælge; men det befandt sig, at en af dem var spansk, og da den i en Storm var dreven i Land paa den spanske Side af Gibraltors Bai, havde Spanierne bemestret sig den. For de to andre vilde Glynn have en Priisdom. Disse Dplysninger havde Consul Bille af et Brev fra Glynn, skrevet til den afdøde Dei, i hvilket tillige Glynn sogte om det algieriske Consulat i Gibraltar. *) Saavel Kammerherre som Consul Bille ansaae imidlertid denne Sag som os Danske aldeles uvedkommende, kun raadede de meget Glynn til at afstaae fra dette Ønske, da han ellers useilbarlig maatte renoncere paa at være dansk Consul, hvilket dog vel var nok saa indbringende og endeel mere ærefuldt.

Under 22de September meldte Consul Bille, at Skibet, som Nehbinder havde fragtet, nu var ankommet, men at Deien nu ikke vilde have det og ikke vilde betale det, fordi der var Uroligheder i Constantinopel og han derfor ingen Ambassadeur vilde sende derhen. Capitainen af Skibet forlangde natueligviis Fragten, og denne Bagatel meente Deien at Danmark skulde betale, nemlig 8000 Piastre. Vel gav Deiens Minister Haab om Erstatning, men det var ikke at stole paa. Deien vilde have, at Skibet skulde gaae bort og komme igien om 2 Maaneder. Under 3die November skrev Consul Bille, at efterat dette Skib, ifølge Deiens udtrykkelige Ønske, var seilet derfra, forlangte han paa en gang at det skulde komme tilbage, eller og at et andet maatte

*) Vi see heraf, hvad vi allerede ved flere Leiligheder have havt Grund til at formode, at denne Hr. Glynn var en Mand, der havde mange Jern i Tiden.

fragtes. Herom skrev Bille til Consul Bai i Livorno; men nu fremstod Deien med en ny Fordring, som bestod i, at Bille skulde give dansk Flag og Papirer til et af Baeris Skibe, for at det kunde gaae til Constantinopel. Tingen var, at Baeri havde imidlertid vidst at tilbagevinde sin gamle Indskydelse hos Regieringen, og at strax efter at det danske Skib var seilet, var Efterretningen indløben, at Alt igien var roligt i Constantinopel. Bille afflog imidlertid Deiens Fordring paa det bestemteste. Deien blev vred, truede med Krig, men det blev for det første ved Truselen.

I et Brev af 16de November forestillede Consul Bille, at de forskjellige Nationer havde brugt at lade deres Orlogschefer, som Lid eller anden anløb Algier, complimentere Deien til hans Thronbestigelse, og at det maaskee kunde have en fordeelagtig Virkning, om den Chef, der convoierede det forventede Presentskib dertil, blev beordret, ved sin Audience at gjøre ham denne Compliment. Men under 30te December skrev Consulen til Bille, at Presentskibet, ført af Capitain Becker, der var bleven skilt fra Fregatten Hvide, Drn i en Storm, var den 16de ankommet lige til Algier, uden Convoi. Presenterne vare blevene godt modtagne, endskiøndt der intet Krudt var, og vore Sager stode for Liden godt. Derimod var den franske Consul og hans Tilhørende, paa Forlangende af en Chiaour fra Storherren, bleven lagt i Lænker, og Krig erklæret Frankrig. Sex Corsarer vare løbne ud at krydse paa de Franske; men han meldte Intet om, at Algier havde erklæret de franske Havne blokerede, saaledes som den spanske Regiering havde bekendtgjort det.

Af Billes Skrivelse til Grev Bernstorff, dat. 26de Decbr. have vi allerede seet Indholdet af Consul Hamelens Brev af 2den December. I dette Brev talte han om, at Deien var vred over, at Briggen Lougen ikke var gaaen til Ankers paa Tunis Red, og at det var onskeligt, at danske Orlogsmænd viste sig der Lid til anden. I et andet uden Dato, men som maa være senere, skrev han, at Paschaen havde givet sex Maaneders Frist, fra 14de September at regne, til at faae Svar fra Kiøbenhavn, om man vilde

tilstaae ham hans ublue Forbringere, hvis ikke da erklærede han Danmark Krig. Imidlertid havde Hamelen begyndt at ubløse Presentskibet, og haabede at trække Tiden længere ud endnu, om intet Svar skulde komme. Men han ønskede meget Billes Nærværelse for Tunis med hele Eskadren. De Svenske havde tilstaaet alt hvad Beien havde forlangt. Dette sidste Brev modtog Bille først i Januar Maaned, hvilket vi af det Følgende ville see, men i Anledning af det første skrev Bille saaledes under 29de Dec. til Hamelen.

„Det gjør mig ondt at erfare, at Beien ikke har villet modtage de Forøringer, Kongen har sendt ham. Jeg formoder at denne Caprice hidrører fra de Svenskes altfor store Eftergivenesshed. Imidlertid antager jeg, at naar De først udfiber Presenterne, forandrer Beien nok Tanker og modtager dem tilsidst; og jeg er overbevist om, at Deres Iver og Duellighed vil bidrage meget til at bringe Hs. Excellence paa fredelige Tanker. Jeg kan ikke dele Deres Anskuelse om Nødvendigheden af at jeg viser mig for Tunis, med noget Skib af Eskadren. Vor Regjerings Hensigt er hverken at trodse Beien, eller at vise Frygt og Eftergivenhed for ham: Dette ere de samme Ord, som Grev Bernstorff i et af sine Breve til mig betiener sig af, og i hvilket han endvidere siger, idet han taler om Presenterne til Tunis, at vi vare Beien aldeles Intet skyldige. Jeg maa bede Dem, Hr. Consul, at gjøre Beien ret forstaaeligt, at de danske Orlogsmænds Bestemmelse her i Middelhavet er af en ganske anden Natur, end at de kunne tillade sig at spille deres Tid paa Tunis Red, eller ved de deraf flydende Quarantainer; at det var nok at bringe Skibet med Presenterne sikkert til sin Bestemmelse, eftersom De, Hr. Consul jo var der for at besørge og afgjøre de danske Sager i Tunis, og at altsaa Beiens Brede i denne Anledning var uden Grund.“

„Jeg smigrer mig med, at De vil bæere mig med Efterretning fra Dem, og nøiagtig sige mig vore Sagers Tilstand i Tunis. Da Hs. Majestæts Eskadre for Diebliffet er temmelig be-

tydelig her i Middelhavet, have vi ikke nødig at frygte Virkningen af de barbariske Paschaers onde Luner og Capricer, og da jeg er forberedt paa enhver Begivenhed, har jeg al Grund til at troe, at den barbariske Magt, som falder paa at bryde med Danmark, neppe vilde opnaae en Fredsslutning paa saa fordeelagtige Betingelser, som de der for Tiden finde Sted"

Fra Tripolis meldte Consul Lochner, under 30te Dec., at han havde modtaget flere Breve fra Bille paa eengang, efter i lang Tid at have været uden Efterretninger. Han havde fundet et beleiligt Dieblif til at overbevise Paschaen om Umuligheden af at skaffe de meget omtalte Kanoner, hvorfor da Paschaen, som flere Gange iforveien havde behandlet ham meget ilde i den Anledning, endelig havde sagt, at han var fied af al den Frem- og Tilbagesnakken, han vilde da have sine Penge, de resterende 3000 Piastre, men det skulde være strax. Lochner havde da skaffet 1400 Piastre tilveie, ved at give 10 Procent Ugio til Foderne, og Resten havde han givet Anvisning paa. Men nu havde han faaet Efterretning fra Danmark, at Kanonerne kom ud med Najaden, dog uden at han vidste om det var som Foræring eller for Penge, hvorover han atter kom i Forlegenhed. Han meldte i samme Brev, at de Spanke havde istandsat Paschaens Skibe paa det prægtigste, og givet Penge og Foræringer ovenikøbet. Herom havde Bille allerede Underretning af et Brev fra Consul Bourbon i Cartagena, dateret den 17de November, hvori berettes, at 3 tripolitanke Skibe vare komne ind til Cartagena, commanderede af en dansk, eller rettere norsk Renegat, som blev kaldet Generalissimus over den tripolitanke Sømagt. De havde bragt den spanske Consul i Tripolis dertil, og havde havt ombord en Foræring til Kongen af Spanien, bestaaende af en Ladning Korn, samt en Love, nogle Strudse, Orne og Papegøier. Disse Skibe bleve derpaa istandsatte ved Arsenalen. En amerikansk Corvet, paa hvilken Renegaten havde sit Flag, blev ny udrustet, korbeforhudet og fik nye Seil, saa at dette Skibs Reparation alene blev anslaaet til 6000 Piastrer. Det andet Skib syntes at være

af tripolitanisk Bygning. Dylaa det blev nyt istandsat og fik et nyt Fartoi. Det tredie, en svensk Prise, fik ingen Reparation.

Af de øvrige Consulatbreve er Intet synderligt at anføre. Det er stedsø det samme Emne, med de Forandringer, som Omstændighederne frembyde, nemlig de krigsførende Magters Kaperes Uforsømmenhed, Historien om opbragte Skibe og deres Priisdommelse eller Frigivelse mod Contributioner. Endog fra det fredelige Malta finder jeg en saadan Klage, dateret Januar Maaned 1798, altsaa endnu før Buonapartes Expedition, hvori Consul Fremaur melder, at et dansk Skib var opbragt dertil af en engelsk Kaper, hvilket dog efter nogen Tids Forløb atter blev frigivet.

Brødrene Faume, som havde et Handelshuus i Hamborg og et andet i Livorno, henvendte sig til Deconomie- og Commerce-Collegiet med Begjæring om, at de danske Orlogsmænd maatte convoiere ind i Levanten, da de havde en betydelig Handel paa disse Farvande, og vilde dertil fragte danske Skibe. Den danske Consul Bay understøttede dette Andragende, og da Collegiet lod det gaae til Billes Erklæring, skrev Bay desangaaende til ham, for at bevæge ham til at samtykke heri. Men Bille afflog det, som en Ting der ikke stod i hans Magt. Hans Svar i denne Anledning til Bay er dateret Tangier d. 9de August. Han angav deri, at hans Instruxioner bøde ham at give saa udstrakt en Beskyttelse, som han kunde, til den danske Handel. Han kunde derfor ikke stille sig ved et af sine Skibe til at convoiere i et saa affides Farvand, som det østenfor Italien og ind i Levanten, efterdi det Antal danske Skibe, som foer i disse Farvande, kun var ringe i Sammenligning med den store Mængde der besøllede Middelhavet vestenfor. Det var ham saameget mindre muligt at opfylde dette iøvrigt saa billige Ønske, som han just i de Dage havde erholdt Ordre at hiemsende to Fregatter, og ikke ventede de Skibe, som skulde komme i Stedet for disse, før længere hen i Efteraaret. Derksom Regjeringen vilde at Convoieringen skulde udstrækkes til de levantiske Farvande, maatte han derfor ikke alene

bemyndiges dertil, men han maatte ogsaa have en Drlogsmand mere under sin Commando.

Kaste vi et Blik tilbage paa den danske Marines Færd i Middelhavet, i Løbet af dette Aar, da finde vi den at bestaae i en utrættelig Convoieren frem og tilbage imellem Cap Spartel og den italienske Kyst. Ikkun den Baeriske Sag i Algier og Billes Ambassade til Marockko giøre lidt Afværling i Fortællingen. Denne kan altsaa, det indseer jeg, findes trættende for den der ikke er dansk Sømand, eller idetmindste som Dansk føler Interesse for Marinens og vor Søhandels Historie. Er Læseren Sømand, vil han forstaae at bedømme, hvilket besværligt Arbeide Convoieringen har været, hvor vanskeligt det ofte maa have faldet at holde Convoier samiede, bestaaende stundom af 30—40 Skibe, af de forskielligste Seil-Evner, naar Storm og Stille, Strøm og mørke Nætter, Skippernes Uagtsomhed og Kapernes Uforfammenhed forenede sig om at adspalte dem. Og er han tillige dansk Sø-Officier, da vil han glæde sig over den Utrættelighed, med hvilken vor lille Eskadre opfyldte sit herlige Kald, at værne om den danske Handel.

Det er en Sandhed, som ikke ofte nok kan gjentages, og som bør være indgravet i enhver Sø-Officers Erindring, at om end hans første og helligste Pligt er at staae for Fædrelandet i Krigstid, saa har han en anden, som ikke er mindre vigtig, og det er den, i Fredstid at beskytte Handel og Skibsfart. Under denne Beskyttelse maa ikke alene forstaaes den, som han yder den, hvor han directe befales dertil; nei, Deret bør gives den meest udstrakte Betydning. Drlogsmanden bør hjælpe Koffardimanden hvor han kan, i Havn eller i Søen, i egne som i fremmede Farvande. Han har mange Folk, er i Almindelighed vel forsynet med Gods og Provisioner: et Fartoi, et Warp, et Anker, Hjælp af Folk og Proviant kan ofte være en Koffardimands Redning. Drlogsmanden maa ikke vedkiende sig den smaalige Anskuelse, at see Fornærmelser i Handelsflådens formeentlige Ligegyldighed, naar man mødes i Søen eller i Havn. At denne Ligegyldighed virkelig ofte

finder Sted, negter jeg ingenlunde; men jeg troer man bør beklage den, som et Beviis paa Mangel paa Dannelsse, og vel overlægge Maaden man paataler den, ifald man troer dette absolut nødvendigt; da man ellers let, for at hemme et lidet Onde, fremvirker et større. Orlogsmanden har mange Folk og manøvrerer med Lethed; han bør derfor være den første til at holde af, naar hans Cours krydser sig med Koffardimandens; ofte har denne faa Folk, kan maaskee have Uanskelighed for at holde af, og har altid sværere ved at gienvinde det han taber ved en saadan Afvigelse fra Coursen. Handelsflådet bør heise Flag, naar han møder Orlogsmanden, især om denne viser sig at være af hans egen Nation; det byder Høflighed og Anstændighed, og kan desuden ofte være af Bigtighed for ham selv; men at ville tvinge ham dertil, uden særdeles Grund, er utidigt i alle Henseender, og ofte kan man have megen Uleilighed deraf; ja, det kan blive umuligt, og i saa Tilfælde har man kun Skam deraf. Maaskee river Koffardimanden sit eneste Flag itu; kort, det kan være ham til Tab og Uleilighed, og det er ialmindelighed til ingen Nytte, somofte blot en Nysgierrigheds Sag. Dog, jeg vil ikke indlade mig dybere paa disse Enkeltheder af den omhandlede Gienstand. Jeg skulde maaskee neppe være gaaet saalangt, naar jeg ikke havde hørt disse og lignende Spørgsmaal være Gienstand for hinanden meget modstridende Meninger. Men ligesaa vist som det er Orlogsmandens Pligt at beskytte Handelen paa Søen, ligesaa fuldt antager jeg, at denne Handel ikke kan bestaae med Kraft uden Orlogsmændenes Beskyttelse. Og heraf drager jeg altsaa en anden Slutning, idet jeg støtter mig paa Exemplet vi have for os i det beskrevne Aars Convoihistorie, saavel som det der følger efter, og det er den, at saalænge der kan existere Krig imellem Nationer, og saalænge der gives Menneffer der ikke agte Eiendomsretten, vil ogsaa en Marine, bestaaende af seilbare Skibe, der kunne befare Jordens fierneste Farvande, blive nødvendig for en Søstat, der har Søhandel. Maaskee vil i Tiden disse Skibe bedre kunne gaae ved Damp, end med Seil; men saavidt ere vi ikke endnu. Hvad Slags

Skibe, Flaaden skal bestaae af, maa naturligviis komme an paa, hvor den skal give Beskyttelse og mod hvem; det er med andre Ord, at deri maa være Skibe af alle Størrelser. Hvermange i Alt og af hver Slags maa være forholdsviis til Landets Kræfter og til dets Handels Udstrækning, og ingenlunde til Nabolandenes eller andre Somagters; thi deraf fulgte naturligviis, at det lille Land altid vilde komme tilkort: altsaa ligesaa gjerne kunde lade være at have nogen Flaade. Ingen tvivler vel paa, at vor lille Eskadre i Middelhavet vilde været knust ved første Slag, dersom vi havde faaet Krig med England, hvis Somagt den saa ofte kom i uventlig Berøring med; men ligesaa upaatvivleligt er det vel ogsaa, at Eskadren, saa lille den end var, gjorde Danmark uendelig Nytte. Uden dens Beskyttelse vilde vort Handelsflag ikke have vundet den Tillid, der bragte næsten hele den rige Fragtsart i vore Hænder: Convoisystemet gav den Sikkerhed og bevarede os i en Række af Aar denne Kilde til en Velstand, som skulde have haft en langt større og varigere Indflydelse paa vort Fædrelands Culturudvikling og Fremskriden til en høiere Civilisation, dersom ikke ogsaa det var blevet inddraget i de store europæiske Kriges Hvirvel, hvorfra større og mægtigere Stater, end vor, knap reddede den blotte Tilværelse, inddraget uforberedt og paa en saa usforudseelig Maade, at Alt, hvad Decenniers rigtlønnede Flid havde samlet, gik tabt i et Diebtik; thi hele Rigets Capitalformue, hver Enkeltmands sammensparede Erhverv var embarqueret paa Havet og faldt i Fiendens Hænder, endnu før Krig var erklæret.

Til Slutning vil jeg her anføre en Liste paa Antallet af Skibe, som bleve convoierede af vore Drogsmænd i Middelhavet i Løbet af Aaret 98.

Fregatten <i>Thetis</i> bragte	91 Skibe ud af og	19 ind i Middelhavet
— <i>Triton</i>	57	20
Fregatten <i>Najaden</i> bragte	2 Skibe ud af og	4 ind i Middelhavet.
Briggen <i>Sarpen</i>	89	49
— <i>Lougen</i>	8	9
— <i>Nidelven</i>	37	2

Den svenske Brig Dragonen bragte 13 danske Skibe ud af Middelhavet. Med de danske Convoier bleve 8 svenske Skibe bragte Middelhavet ind, og 18 svenske ud af Strædet, hvilke ere iberegne de i Tabellen anførte. Vi faae saaledes et Antal af 282 Skibe, som bleve convoierede Strædet ud, og 101 ind i Middelhavet. Herunder maae forstaaes alle Skibe, som bleve bragte østerefter, saavel fra Strædet ved Gibraltar som fra Malaga og til Spaniske og Italienske-Kysten.

1799.

Det nye Aar begyndte for vor lille Eskadre saaledes som det gamle endte, med Convoieren og anstrængende Arbeide. Capitainlieutenant Fabricius laae klar med en Convoi af 20 Skibe til at gaae Strædet ud, da Vinden den 1ste Januar gik østlig med tiltagende Kuling. Strap gjorde Lougen Signal for sin Convoi at lette; selv gik Fabricius under Seil fra Molen og ankrede paa Reden. Men Kl. 12 M. D. tiltog Kulingen saaledes, at han maatte kappe, og endnu var det langt fra, at hans hele Convoi var kommen ud til ham. Han maatte altsaa ho de det krydsende paa Reden. Saavel fra Triton som Nidelven blev givet al mulig Assistance til Convoien, der laae i Havnen. Vilde var selv derude for at drive paa Arbeidet. Kl. 5 om Eftermiddagen havde Lougen 15 Skibe samlede hos sig paa Reden, men nu torde han ikke opholde sig længer. Kulingen var bleven til Storm, og Mørket faldt paa. Arbeidet havde været haardt; nogle Folk bleve bleserede; Triton mistede 3 Cluproere som bleve ombord i en norsk Brig, idet den satte af fra Molen. Lougen faldt af den gale Wei i det den kappede; ragede derved ombord i en svensk Brig og krogede den fast med sit Løianker, maatte derfor kappe det fra sig og knækkede sin Blinderaa, hvorved en Mand faldt overbord; men „undgik derved alt værre Ondt," skrev Fabricius; hvortil ganske vist maa regnes den Fare, han var i for at drive iland paa Cap Molino. Den 3die Januar forlod han sin Convoi paa den sædvanlige Høide udenfor

Cap Spartel, og var den da bleven 18 Skibe stærk, hvoraf 13 danske og 5 svenske.

Wille havde nogle Dage før Lougens Afreise modtaget Brev fra General-Adjutant Raas, dateret Lisabon, hvori han meldte sin Ankomst dertil, men, at han var bleven skilt fra sin Convoi, og navnlig fra Præsentskibet til Algier. Vi have allerede seet, at dette Skib var ankommen paa egen Haand til Algier, men dette vidste Wille ikke endnu, og da Sagen var af yderste Vigtighed, blev Capitainlieutn. Fabricius beordret at holde det krydsende i 14 Dage imellem Cap Spartel og Cap St. Vincent, for om muligt at møde med Præsentskibet. Fabricius havde endvidere Ordre til, i Gibraltar at aflevere de 4 engelske Kapermatroser, som vare tagne i den norske Brig, Kiærligheden, Capitain Niels Larsen Sparrevig, af Tritons Convoi. Vi erindre nemlig, at denne Brig var blevet tagen i Convoien af 2 engelske Kapere, men strax tilbagetagen af Triton, da denne Fregat i December Maaned f. A. kom fra Livorno med Convoi, og at Skipper Larsen og hans Styrmand vare blevne ombord i de flygtende Kapere, hvorefter 4 Mand af Kaperens Mandskab vare blevne tilbage i Prisen. Disse Folks Opsørsel havde været meget maadelig; men Wille havde forbudt al mulig haard Behandling; kun da de havde søgt at desertere bleve de satte i Bøien. Da de skulde afleveres ombord i Lougen bleve de paany og meget strængt visiterede; der fandtes da i en Lomme i Priismesterens Belte, en Pakke, som indeholdt alle Briggen Kiærlighedens Papirer, alle i fuldkommen Orden; kun det tyrkiske Pas savnedes; men det var at formode, at Skipperen selv førte dette for ham saa vigtige Document paa sig. Ved denne Leilighed opdagedes det da, at Ufladeren af Skibet var en Hr. Baretta i Livorno, og derom blev strax givet Underretning til Consul Bay.

Imidlertid var Hvide-Ørn kommen ind til Gibraltar d. 30te December f. A. og d. 7de Januar til Malaga. Fra Gibraltar indsendte han sin Rapport, som i det Væsentlige lød paa, at han var afgaaet fra Flekkers med en Convoi af 15 Skibe,

d. 10de Novbr. f. A., assisteret af Kongejagten Helleflynderen, der skulde følge med Convoien Canalen ud. Den 12te Nov. vilde en engelsk Fregat, Gaily*), paa 22 Kanoner, visitere Convoien, hvortil han foregav at have Ordre. Kapitain Raas svarede, at han havde modsat Ordre fra sit Hof, og at han agtede at forsvare sin Convoi, Magt imod Magt; holdt derpaa af til sine Skibe, til hvem han signalerede at holde sig samlede. Den engelske Chef sendte en Officier ombord til Raas, og lod gjen tage Begjæringen i de hoffligste Udtryk, foregivende dertil at have bestemt Ordre, da det var angivet, at der i Convoien skulde være 5—6 Skibe, ladede med Contrabande og bestemte til fiendtlige Havne. Raas erklærede ham, at hans Hof var bleven ilde underrettet, og at hans Convoi var fuldkommen neutral og traktatmæssig. Med denne Besked gik Officieren, men kom tilbage med Begjæring fra sin Chef om at faae Raases Erklæring skriftlig, paa det han kunde have Noget at forevise sin Regjering, som ellers kunde ansee det for Feighed, at han ikke havde opfyldt sin Ordre, da begge Fregatter vare af lige Styrke. Raas svarede, at den engelske Regjering vist ikke antog nogen Officier for feig, hvem den gav en Fregat at føre, og at han intet Skriftligt gav fra sig. Hermed forlod den engelske Officier Hvide-Ørn og strax efter, Gaily Convoien. I Canalen formindskede denne sig til 7 Skibe: de andre vare deels forsættig, deels ved Uheld blevne skilt fra ham. Formedelst stormende Veir, Lylning og vel ogsaa Koffardimændenes Ufsterrettelighed i Manøvren blev han ogsaa skilt ved den sidste Deel af Convoien, inden han kom til Hviden af Lissabon, hvor han da løb ind paa Grund af den

*) Nutildbage kaldes alle tremastede Skibe af denne Styrke Corvetter, fordi de ikke føre Kanoner paa Skandse og Bak. Men da Hvide-Ørn steds i alle Ordre og øvrige samtidige Documenter og Breve kaldes Fregat, og Gaily netop ved denne Leilighed omtales som Fregat af lige Styrke, har jeg beholdt Prædicatet Fregat for dette Skib, saavel som steds i det følgende for Hvide Ørn.

Rendezvous, han havde givet Presentsskibet. Her fik han en formelig Requisition fra den danske Minister, Kammerherre Warnstedt, om at tage det svenske Presentsskib til Algier under Convoi til Middelhavet. Efter at have udstaaet endeel stormende Veir kom han under Seil fra Lisabon d. 20de Decbr., uden at have faaet fat paa et eneste af sine Convoisskibe, men med det svenske Presentsskib. Han havde dette paa Slæbetoug, da han en Dag i Strædet maatte manøvrere for nogle engelske Linieskibe, som praiede ham. Skibet fulgte ikke hans Manøvrer, Slæbetouget slog af, rusede ud og brak Benene paa 2—3 Tømmermænd, der stode agterud og arbejdede paa et Havarie paa Skanbækket, som det svenske Skib ligeledes havde forarsaget Dagen før ved Dmborddragnig. Den 25de Decbr. under Gibraltar, hvor Kaas løb ind paa Grund af den givne Rendezvous for hans adsplittede Convoi, forlangte Svenskeren at skilles fra ham og seilede sin egen Cours. Kaas krydsede nu nogle Dage imod den haarde vestlige Strøm, og var det denne, der havde fortsat ham ind til i Sigte af Malaga. Endelig d. 30te Decbr. kom han ind til Gibraltar. I sin Rapport klagede Kaas over meget Vand ved Pomperne, som ikke kom af læk Skib, men derimod af Sæt og Luftportene, og naar Skibet laae over, da ogsaa af nogle 4 To-lange Lusthuller, anbragte under hver Bøssebænk.

Kaases Helbred var bedværrer kun maadeligt. Bille beklagede meget hans Tilstand, da det var umuligt, skrev han til Admiraltetet, at denne udmærkede Officier kunde, uden at anstrenge sig over sine Kræfter, vedblive en Tjeneste, som hans Nidkærlighed forbød ham at forsomme. Han beklagede især, at han strax maatte lade Hvide-Dru convoiere det forventede Presentsskib til Algier, eftersom Tritons Seil vare altfor flette til at han torde vove at sende den ned paa Barbariske-Kysten paa denne Aarstid. I Tilfælde, at Presentsskibet udeblev for længe, maatte dog Hvide-Dru derned, for at see om det var ankommet paa egen Haand (hvilket vi vide var Tilfældet). Da Kaases Helbred imidlertid stedse var i Aftagende, beordrede Bille Capitain-Lieutenant v. Osten,

der var Næstcommanderende paa Triton, til at overtræde paa Hvide-Ørn som Interims-Chef paa denne Expedition, medens Kaas da fulde gaar som Passagerer med Triton til Italien, for der at retablere sit Helbred. Men da Efterretningen fra Consul Wille kom over Gibraltar, at Presentskibet var ankommet til sin Bestemmelse, forblev Kaas og v. Osten ved deres respective Skibe, og det var først senere, at denne Forandring fandt Sted, der dog ikke frelst den Første fra at døe, og som bragte den Sidste til at dele Hvide-Ørns og dens Besætnings sorgelige Skæbne. I en Skrivelse af 9de Januar til Grev Bernstorff, hvori Wille berørte de ovennævnte Gienstande, skrev han endvidere.

„Følgende Kiendsgierning fortiener Hr. Grevens Opmærksomhed, med Hensyn paa de Følger den kan have. En algierisk Corsar af maadelig Styrke flygtede for nylig ind i denne Havn, for at undgaae det overvættede haarde Veir. Efter at have sat sig i Stand gik han ud igien, og da han udenfor Molen opdagede et svensk Skib med fransk Flag paa Fjertoppen, just paa Nippet til at ankre, gav han dette Skib, endskiøndt kun et Bøsseskud fra den velbefæstede Molepant, en Musketterisalve, sendte sit Fartoi derombord, tog det i Besiddelse og gik ganske rolig til Søes med det, uden at de spanske Batterier gjorde mindste Mine til at forhindre det. Jeg har troet det min Pligt, ved denne Leilighed at henvende mig til Generalcaptainen, og har sagt ham, at hvad jeg havde været Dievidne til, Dagen før, nødte mig til at forlange Forholdsordrer af mit Hof for hvad jeg har at gøre ved en saadan Leilighed, om sligt fulde hænde med et dansk Skib, og at jeg til Dato stedse havde respecteret den spanske Territorialhøihed, fordi jeg havde troet ethvert Skib i fuldkommen Sikkerhed under de spanske Fæstningers Kanoner. Jeg underrettede ham om, hvad der var hændet mig selv, med de spanske Kanonbaade ved Gibraltar, ved hvilken Leilighed jeg ikke havde svaret med en eneste Kugle, fordi jeg var under de engelske Batterier, hvilke heller ikke vare ørkesløse Tilskuere; men at hvad jeg her igaar havde været Vidne til gav mig al Grund til at tvivle om,

at min Nations Skibe nøde samme Beskyttelse af de spanske Batterier. Den spanske Generalcapitain var meget forlegen, og begyndte at tale om den svenske Fregats liden Activitet ved denne Leilighed. Hertil svarede jeg ham, at for det Første laa denne Fregat svinebunden indenfor Molen, og kunde altsaa umuligt komme saa hurtigt under Seil; men for det Andet var det bortsnappede svenske Skib opbragt af en fransk Kaper, og allerede under de spanske Kanoner. Generalcapitainen sagde mig da, at han strax havde rapporteret Sagen ind til Madrid. Dagen efter kom den franske Consul, som ligeledes nedlagde sin Protest imod den hans Nations Flag tilføiede Fornærmelse. Saalænge der findes danske Orlogsmænd her paa Rheden, er min Beslutning tagen, om en slig Hændelse oftere skulde indtræffe; men dersom der muligvis ingen var tilstede, vilde jeg virkelig være meget forlegen, da det vilde være mig umuligt at handle med Kraft."

"En Amerikaner, som nyligen er kommen fra Algier, har bragt mig friske og sikre Efterretninger derfra. Han er bleven opbragt af en fransk Kaper, uagtet sit Flag, fordi hans Ladning tilhørte Joden Baeri. Ved hans Afreise fra Algier var denne Jøde Alt hos Deien, og igiennem ham var den spanske Consul den meest anseete; men derimod var Deien meget forhadet af Folket. De algieriske Corsarer ere af ingen Betydning. Den amerikanske Fregat er den eneste som fortjener at nævnes. Han gientog hvad jeg allerede fra en anden Kilde har hørt, at den franske Consul er tilligemed alle hans Landsmænd lagte i Lænker og behandles meget haardt."

"I dette Dieblik modtager jeg et Brev fra Consul Hameken, hvis Indhold forekommer mig af megen Vigtighed (dette Brev er det, der er omtalt i Slutningen af forrige Aars Historie, i hvilket Hameken medder Belens vedvarende Utilfredshed og overbrevne Forbringere). Under 26de Decbr. havde jeg den Ære at underrette Dem om min Anskuelse af denne Sag, og at jeg ikke fandt det passende at vise mig for Tunis med nogle af Hs. Majestæts Krigsskibe, uden at have bestemte Forholdsordrer. Jeg

glentager denne Bemærkning herved Hr. Greve; jeg kan mindre nu, end nogenfinde før, gaae derhen, da Sagen lader til at blive alvorlig, før jeg veed hvad Hs. Majestæts Hensigter ere, og før jeg mulig kan være Dverbringer af et endeligt Svar paa Keiens Forbringer. Jeg agter at gaae med Triton op til Italien, da denne Fregat absolut maa have et Stel nye Seil. Hvide-Drn skal krydse paa Presentskibet i en 8-14 Dage, og derefter forsikke sig om dets mulige Ankomst til Algier, hvorefter denne Fregat skal, naar den har gjort sin Nvarantaine i Port Mahon, støde til mig i Livorno. Til den Tid haaber jeg at være forsynet med Deres Ordre, med Hensyn til Tunis, og kan jeg da være istand til, om det gøres fornødent, at handle med Kraft imod denne Magt."

Imidlertid modtog Bille, over Gibraltar, Efterretning om at Presentskibet var ankommet til Algier, og Hvide-Drns Expedition dertil blev altsaa strax standset. Det var Briggen Lougen, som den 12te Januar kom tilbage fra Gibraltar, der bragte denne beroligende Efterretning. Han meldte tillige, at han havde bragt hele sin Convoi paa 24 Skibe ud af Strædet, uagtet flere Storme og mørke Nætter. Men derimod havde han en ubehagelig Efterretning at bringe, angaaende Sagen med Briggen Kiærligheden, hvis Priskmester og øvrige Kaperfolk han i Gibraltar havde afleveret. Billes Rapport desangaaende er af 12te Jan. og lyder saaledes:

„Den danske Consul i Gibraltar melder mig frifellig, og Capitain-Lieutenant Fabricius mundtlig, at den danske Skipper Niels Larsen Sparrevig, førende Skibet Kiærligheden, var indkommen til Gibraltar med den engelske Kaper; at der i Begyndelsen var grundet Haab om, at Capitain-Lieutenant Fabricius skulde faae Skipperen og Folkene tilbage, efterat have udleveret Kaperens Folk; men at han til sin store Forundring fik til Svar af Admiralen, Lord St. Vincent, som og af General D'Hara, at det var Admiralitetsdommerens Sag, og at denne Mand paastod, at Skibet og Papirerne maatte sendes til Gibral:

tar og Sagen der paadømmes. Admiralen var nu bleven af samme Mening, og udlod sig endvidere med, at Capitain-Lieutenant Fabricius skulde bede mig haste med at sende Skibet ned, ifald han skulde tage sig af det, at han ansaae den brugte Fremgangsmaade som en Fornærmelse imod det engelske Flag, og at vi ikke maatte være Dommer i vor egen Sag. Skipperen saavel som Folkene har Admiralen taget i Arrest ombord i det Skib, hvor hans Flag vaier. Saaledes som jeg under 26de December f. A. indberettede Sagen, saaledes er den mig af Capitain Ellbrecht rapporteret, og ved at giennemlæse Skibets Papirer, samt lade dem undersøge af vor herværende Consul, finde vi dem fuldkommen tractatmæssige. Jeg er da fra den Side fuldkommen overbevist om, ikke at have handlet anderledes end min Instrux byder mig."

Endskøndt egentlig Priisdømmelse horte under Gouverneuren, skrev Bille dog til Lord St. Vincent tvende Skrivelser af omtrent samme Indhold, saaledes lydende:

Mylord!

"Følge min Ordre bleve nylig 4 italienske Matroser satte i Land i Gibraltar af Capitain-Lieutenant Fabricius. Disse Folk bleve fundne ombord i en dansk Brig, som d. 2 Decbr. f. A. havde af Uagtsomhed fiernet sig for meget fra sin Convoi, Fregatten Triton, Capitain Ellbrecht, og derfor blev lagt ombord af to Kapere, hvoraf den ene, til Trods for Fregattens Signaler til Briggen, bortsnappede Capitainen, Strymanden og en Mand, og satte de ovennævnte fire Mand istedetfor. Capitain Ellbrecht skid paa disse Kapere, for at tvinge dem til at dreie til og forevise deres Kaperbreve; men langt fra at opfylde deres Pligt imod en Orlogsmænd, flygtede de, formodentlig fordi de frygtede den Revselse*), de havde fortjent for de Sørøverier de havde begaaet

*) I Billes Brev, der var paa Fransk, er brugt Ordet *châtiment*, som af Lord St. Vincent er forstaaet som *chastisement*, hvilket Ord i det engelske Sprog betegner en vilkaarlig, som oftest le-

ombord i Briggen, hvor de havde plyndret adskilligt og mishandlet Mandskabet. Da enhver Convoichef er ansvarlig for de Skibe, som ere ham betroede, indseer De let Mylord, at Chefen paa Triton kun har gjort sin Pligt, ved at hindre at bemeldte Brig blev borttagen. Men dette var ikke nok, og derfor lod jeg, strax ved Skibets Ankomst her, optage Forhør over den øvrige Deel af Mandskabet, hvilket jeg tilligemed Copie af Capitain Ellbrechts Rapport har sendt til vor Consul i Gibraltar, med Ordre at begiære Kaperne affstraffede af Gouverneuren, fordi de, iftedetfor at handle efter de bestaaende Tractater, handle som Sørovere, hvorved de vancere det storbrittaniske Flag, hvilket er dem tilstaaet og givet, tilligemed deres Patenter, af Gouvernementet i Gibraltar, hvorfor jeg ogsaa desangaaende henvendte mig til denne Auctoritet. Jeg havde ventet, at Capitain-Lieutenant Fabricius havde bragt mig de danske Skibsfolk tilbage, men erfarer tværtimod, at de ere blevne arresterede paa Deres Excellences Ordre. Jeg maa altsaa antage, at denne Sag er under Deres Auctoritet. Vær overbevist om Mylord, at dersom dette havde været mig bekendt, skulde jeg strax have henvendt mig til Dem directe i denne Sag. De kiender Hensigten af min Sendelse og Dphold her i Middelhavet. Da jeg havde den Ære at tale med Dem i Gibraltar, sagde jeg Dem, at min Konges Ordre til mig var, at jeg skulde beskytte hans Undersaatters Eiendom imod Kaperne og Søroverne, forsaavidt som mine Landsmænds Handel var tractatmæssig. Ifølge heraf er enhver Convoichef ansvarlig for, at de Skibe han har i sin Convoi have deres Papirer i fuldkommen Orden, og jeg er desuden ansvarlig til min Regiering for den nøiagtigste Overholdelse af disse Instructioner. Herpaa er det, at den Beslyttelse vi give vore Skibe grunder sig, og herefter er det, at Capitain Ell-

gemlig Revselse. Derfor optog han, som vi strax skulde see, dette Udtryk ilde. Bille gav ingen videre Forklaring herom, imidlertid skulde jeg seile meget, om han dermed har meent andet, end Lovens Straf (punition).

brecht har handlet imod de to Kapere, som vilde tage et Skib ud af hans Convoi. Saasnart denne Sag blev mig bekiendt, meldte jeg den strax ind til mit Hof, som derefter vil afgjøre den med Ds. Excellences, og jeg troede, ved at udvexle de fra begge Sider tagne Folk, at have endt Sagen saavidt den kunde afgjøres i Gibraltar, overladende siden de respective Cabinetter at slutte den endeligen. De maae derfor tillade mig, Mylord, at sige Dem, at ifølge min Anskuelse er disse Folks Arrestation et Beviis paa Mangel paa Agtelse for den Nation, jeg har den Ære at høre til; den er et Brud paa Folkeretten, og kan desuden ingenlunde paaafsynde Sagens Tilendbringelse, da Skibet maa blive her, og jeg paa ingen Maade kan gaae videre, uden Ordre fra min Regering, eftersom Skibets Tilbage tagelse er overensstemmende med dens Villie. Jeg maa endvidere gjøre Dem opmærksom paa, at ved denne Strengthed lide kun disse Folk, Indladerne og Eierne af Skibet, hvilke Alle dog ere uskyldige i Sagen, og at disse Mennesker, ifølge al gjældende Ret, maae kunne fordrø Erstatning af Kaperne. Det vilde dog være meget haardt, om de skulde være berøvede deres Frihed saalænge, til det behager vore respective Hoffer at tage en Beslutning i denne Sag. Jeg har den Ære r.

Med disse Depecher afgik Lougen d. 14de Januar og kom tilbage d. 19de med følgende Svar fra Lord St. Vincent.

„Min Herre

Engelske Kapere ere Lovene underkastede. For enhver ulovlig Handling ombord i neutrale Skibe kunne de drages til Ansvar; men jeg maa nedlægge Protest imod Chefen af den danske Fregat Triton, hans Dyrkelse, som har tiltaget sig Ret til at være Domsmer og Doms Executor i sin egen Sag. Jeg maa endvidere bevidne Dem min Forundring over et Udtryk i det Brev, De har beæret mig med, nemlig „Revselse“ (chastisement), som ikke ustraffet kan udøves af nogen Magt paa Jorden eller paa Søen imod Folk, der tiene under det brittiske Flag. Jeg vilde ønske jeg kunde overtale Dem til at sende Briggens Papirer, hvilke

ere blevne tagne med Magt fra Priismesteren paa Skibet, hid til Admiralitetsretten i Gibraltar, for at Lovene kunne have deres Gang; thi Indladning af fiendtlig Eiendom i danske Skibe er dreven til saadan en Grad, at meget strenge Forholdsregler maae tages derimod, isald saadan egenmægtig Anmasen af Magt og Privilegium, som Chefen af Fregatten Triton nylig har tiltaget sig, skulde vedblive.

Jeg vil afvente Udsaldet af de Forestillinger, De har troet passende at gjøre til Deres Hof, forinden jeg aflægger nogen Rapport om den fornærmelige Opførsel, der er vist imod Kaperens Folk, som have været satte i Bøien og insulterede paa den groveste Maade. Jeg har den Ære icke."

General D'Haras Svar er intetbetydende; det indeholder blot en Billigelse af Lord St. Vincents Svar, og Erklæring om, at han, Generalen, ikke havde med Sagen at bestille, hvilken ene henhørte under Admiralitetsretten.

Fabricius meldte i sin Rapport om denne Sendelse, at Lord St. Vincent i det første Møde havde været meget heftig og yttret at denne Handling, efter hans Anskuelse, maatte bevirke Krig imellem begge Nationerne. I den næste Samtale var han mindre heftig og sagde, at Sagen maatte afgjøres imellem Hofferne, og at han indtill dens Udslag beholdt Folkene ombord hos sig; iøvrigt ansaae han Sagen for meget vigtig, vort Forhold havde været lovstridigt, han vilde tage de strengeste Forholdsregler o. s. v.

Paa Tilbageveien var Lougen saa heldig at redde et dansk og et svensk Skib fra at falde i en fransk Kapers Hænder. Lillige stødte han paa det danske Transportskib Probitas, ladet med Proviant og Varegods til Eskadren. Disse tre Skibe bragte han ind til Malaga.

Under 26de Januar skrev Lord St. Vincent saaledes til Ville.

„Min Herre!

Med Hensyn paa det Udseende, De har givet den danske Fregat Tritons Chefs fiendtlige og voldsomme Opførsel, og at de vedbliver at tilbageholde den tagne Brigs Papirer, hvilket bestyr-

ker den Tanke, at de ere i Uorden, saavelsom paa Grund af det utaalelige Sprog De har ført, idet De taler om at straffe Folk, der tiene under det brittiske Flag, har jeg troet det rigtigst at indsende den hele Sag til det engelske Admiralitet. Jeg har den Ære at være ic."

Paa dette Brev, som Wille først modtog i Livorno, svarede han blot for at erkiende Modtagelsen deraf, refererende sig, ligesom Lorden, til Hoffernes Afgjørelse. Endelig, i Begyndelsen af Mai Maaned, frigav Lord St. Vincent de arresterede Folk, og sendte Dem til Malaga, hvor de af Consulen modtoges deres Brig, som i al den Tid havde lagt under hans Forvaring. I sin Indberetning desangaaende yttrede Wille den Formening, at Admiralen aldrig havde indberettet Noget om denne Sag, og at han nu var bleven kied af at føde og bevaagte disse uskyldige Mennesker. Dette synes ogsaa at have været Tilfældet, eftersom der aldeles Intet findes desangaaende i Grev Bernstorffs Correspondence. Og saaledes endtes denne Sag; dog kan jeg ikke undlade at omtale en Passage af et Brev fra Wille til Deconomie- og Commercecollegiet desangaaende; det er dateret Malaga d. 3die Juni: „Jeg erfoer med megen Fornøielse, at Consul Glynn ved denne Leilighed har ført sig meget rask op. Han var fraværende da Arresten fandt Sted; men da han kom tilbage fra en Reise til Italien og blev underrettet om det Passerebe, forespurgte han sig hos Admiralen om Ursagen til disse Folks Fastholdelse, og fik til Svar, at det var Armateurerne, der havde forlangt den, ikke ham. Armateurerne fløde Skylden paa Admiralen, og da Consul Glynn havde taget denne Erklæring skriftlig og bragt den til Lord St. Vincent, blev Capitainen strax sat i Frihed. Admiralen havde sagt til denne, at dersom Sagen forholdt sig som han forklarede den, kunde han vente sig al mulig Satisfaction over Kaperne. Armateurerne vilde, at Capitainen skulde underskrive og frastge sig al videre Paatale; men Glynn rev Papiret itu, kastede dem det i Vinene og jog dem ud af sit Huus. Da Con-

ful Glynn forlod Livorno anbefalede jeg ham særdeles denne Sag o. s. v." Bille sluttede med anbefale Glynn meget til Collegiet.

Imidlertid indløb Ordre fra Admiralitetet, at Briggerne Lougen og Carpen skulde gaae hjem i Foraaret samlede, og convoiere hvad danske og svenske Skibe, der maatte ønske Convoi til Hjemmet, samt anløbe Lissabon paa Veien, for ogsaa at tage Convoi derfra. I Nordsejen skulde Carpen stille sig fra Lougen, for at convoiere ind til Elben og Weseren, medens Lougen gik lige hjem. For nu at forene Udførelsen af denne Collegiets Ordre, paa den bedste Maade, med Willes Ønske at have alle 3 Fregatter samlede hos sig i Livorno, til den Tid Forholdsordre kunde indløbe for Uenighederne med Tunis, gjorde han følgende Bestemmelser: Hvide-Ørn skulde først bringe en Convoi Strædet ud, og derefter forblive paa Stationen ved Malaga indtil Rajadens Ankomst; da skulde Kaas underlægge sig Kriegers Commando, og disse to Fregatter skulde da følges ad op til Livorno, medtagende Convoi. Skulde uforudsæete Hindringer have tilstødt Rajaden, da skulde Kaas gaae alene, først i Marts, fra Malaga til Livorno med Convoi.

Det blev altsaa Hvide-Ørn, og ikke Lougen (saaledes som den til ham sidst i forrige Aar udstedte Ordre hød) som Krieger skulde tage med sig op til Italien. Han skulde endvidere udlevere til de tvende hjemgaaende Bølgchefer et Quantum af de trykte Schemaer, som af Commercecollegiet vare udsendte til Udfyldning ved Antagelsen af Convoiskibe, hvilke bestemte Forneen for Skippernes Declarationer og tillige lettede Arbeidet betydeligen for Cheferne. De til Tripolis medbragte Kanoner skulde han beholde ombord indtil nærmere Ordre.

Carpen, som var i Italien, skulde tage Convoi med sig tilbage og anløbe Malaga. Der skulde han forblive paa Station til først i April Maaned, da han med alle de Skibe, som vilde Strædet ud, og hlemester, skulde begive sig til Lissabon, der underlægge sig Captain Fabricius's Commando, for i Forening med ham at convoiere hjemester.

Lougen skulde forblive paa Stationen ved Malaga til først i Februar, da skulde han tage Convoi østerefter op til Barcelona, derfra samle Convoi langs Kysten tilbage og Strædet ud, anløbende Malaga og Gibraltar paa Veien, og saa gaae til Lisabon med Convoi, hvor han skulde oppebie Sarpens Ankomst. Slutningen af denne Ordre, der gjorde Fabricius uafhængig af Wille, lyder saaledes: „Deres gode Conduite og bestandig udstviste Activitet, naar Convoier have været Dem betroede, er mig Borgen for, at De af alle Kræfter vil vigtlere for hastigt og sikkert at bringe denne Dem anfortroede Convoi til Kiøbenhavn. Deres Instrux, Krigsartikkelsbrevet, Deres Sømandskab og gode Conduite bruger De til Nettesnor paa denne Deres Expedition.“

Briggen Nidelven blev beordret, strax at gaae til Cartagena med et dansk Skib fra Malaga. Der skulde han opspørge en Skipper Styhr, som havde skrevet til Wille og bedet om speciel Convoi, da hans Ladning var af stor Værdi. Holsten skulde tilbyde ham Convoi, ifald han var klar til at seile strax og hans Cours convenerede ham. Fra Cartagena skulde han nemlig søge Barcelona, samle Convoi paa sædvanlig Maade, og bringe den Strædet ud. Skulde han ved sin Tilbagekomst til Malaga være alene paa Stationen, da maatte han gjøre sit Bedste, efter egen Conduite, med at convoiere imellem Barcelona og Gibraltar. Saavel denne, som de andre Ordre, bød i Almindelighed, at Lyde Koffardimændene al mulig Hjælp og Beskyttelse, at holde det saalænge muligt under Seil, og ikke at gaae indenfor Molen uden i yderste Nød, at undgaae Disputer med de krigførende Magters Skibe, saameget som Nationens og Flagets Ære maatte tillade det, og isærigt at handle efter Sømandskab og god Conduite, samt at correspondere directe med Admiralitetet. Endelig udstedte Wille en Instrux for den Høftcommanderende paa den spanske Kyst, som var at regne fra Barcelona til Strædet ud, forbi Cap Spartel, hvis Indhold i det Væsentlige var følgende. At den Beskyttelse, som Forcen tillod, maatte gives det danske Handelsflag. Territorialrettiigheden maatte respecteres, det vilde sig ind-

til $\frac{1}{2}$ dansk Mill fra Kysten; udenfor denne Linie maatte alle danske Skibe, anholdte af Kapere, tages tilbage. Skulde et saadant Skib være uden Papirer, da skulde det, om taget af en fransk Kaper, bringes til Gibraltar; var det derimod taget af en engelsk Kaper, da skulde det bringes til Malaga eller en anden spansk Havn, indtil Papirerne kunde tilveiebringes; og Consulen paa det Sted, hvor Kaperen horte hjemme, maatte da strax underrettes derom, og Sagen i alle Tilfælde meldes hjem. Naar flere end een Krydser var paa Stationen, skulde der altid hver Maaned sendes een til Barcelona, for at tage Convoi langs Kysten tilbage. Svenske Skibe skulde gives Convoi lige med Danske. Til Ankers maatte man kun gaae saalidt som muligt, men, naar man ikke convoierede, da holde det krydsende imellem Cap Molino og Gibraltar. Vilde forventede sig Rapport een Gang ugentlig idetmindste. Gibraltar Bai maatte man saalidt som muligt ankre paa, men altid anløbe Stedet for Indgaaende, for at tage Convoi.

Saaledes vare Villes Dispositioner, forinden han forlod sit Winterquarteer for at begive sig til den italienske Kyst. Vi skulde senere, ved at følge de enkelte Skibe paa deres Expeditioner, see hvormeget af disse Ordre der stod i deres Magt at opfylde. De vare alle af 14de Januar, undtagen Nidelvens, der var af 12te.

I et Brev af 16de Januar til Admiralitetet, hvori Bille meldte alle disse Forholdsregler, skrev han endvidere besangaaende. „Cheferne gaae hjem fra mig med de samme Instructioner, som de have havt naar de have convoieret, og af hvilke jeg har havt den Ære at sende det kongelige Collegium de væsentligste Poster. Men efterdi det høie Collegiums Skrivelse byder mig at instruere dem i Overeensstemmelse med de Regler, som findes i Chefen af Majaden, Capitain Kriegers Instruction, saa haver jeg, i den til denne Chef efterladte Ordre, paalagt ham at udtrage de Poster af hans Instrux, som kunde være passende for Chefen af Briggen og at besørge ham dem tilhænde, enten personlig, eller igennem Consulerne i Malaga eller Lissabon.“ Da disse forskellige Instructioner imidlertid i det Væsentlige vare fuldkommen over-

eensstemmende, og grundede sig alle paa de samme Principer, dem vil under Lobet af det Foregaaende have havt Lestighed til at udvikle, saa forbigaaes de her.

I samme Brev skrev Wille endvidere: „Hvad Skibe, der nu indbringes, ere bestandig saadanne som komme fra Gallipoli eller Messina, og paa Grund af de Franskes Krig med Neapel. Jeg skrev strax til vor Consul der, at man ventede denne Krig, og at han maatte sørge for, at alle Skibe, som ladebe der, maatte søge Barcelona, for derfra at blive convoierede; men til Dato har jeg ikke sporet Frugter deraf. Imidlertid faae de opbragte Skippere deres Fragt ganske rigtigt betalt, ja, endog Liggedage godtgjorte. Denne nemme Maade at faae deres fulde Fortjeneste, paa samme Tid som de hurtig blive af med deres Last, er vel meget overeensstemmende med Skippernes Speculation, hvorpaa jeg har seet mange Exempler.“

Vi erindre, at Lougen, da den kom tilbage fra Gibraltar d. 19de Januar, bragte den danske Brig Probitas, ladet med Proviant og Varegods til Eskadren, ind til Malaga. Paa Grund heraf maatte Wille, som laa seilklar med Triton, opsætte sin Reise til han havde taget de fornødne Forholdsregler for Opbevaringen af det udsendte Gods. Varegodset blev strax uddeelt til Skibene, som laae der; men Proviant vare de alle forsynede med, efterdi Wille aldeles ikke havde ventet denne Udsendelse. Iøvrigt var det meget heldigt, at Wille endnu ikke var seilet, da han derved undgik at anskaffe nye Seil til Triton i Italien. Han skrev i denne Anledning saaledes til Holmens Overquipagemester: „Jeg kan og skal ikke forlade Malaga, før jeg har faaet det øvrige Gods saa godt som muligt oplagt i Magasin. At jeg saa uventet fik dette Dplag her i Malaga giver mig meget Bryderi, da den danske Consul her ligesaa lidt som paa noget andet Sted paa Kyften er danskødt, hos hvem jeg derfor kunde vente at finde et Magasin uden stor Bekostning, og han er mig iøvrigt til aldeles ingen Hjælp. Jeg skal saa meget som muligt holde Orden med

Alt; men skulde der indløbe nogle smaa Uordener, maa De tilgives; thi hvem skal jeg bebyrde med dette uden mig selv?"

Billes Frygt var ikke ugrundet, at der vilde opstaae Vanffeligheder, ved at have Pakhuus iland. Han maatte hertil søge General-Toldadministrationens Tilladelse, og denne gik ud paa, at naar man vilde betale Indførselstold af de oplagte Varer, og siden igjen Udførselstold, kunde der Intet være Iveien for Varernes Dplægning i Pakhuus. Bille skrev nu til Generalcapitainen og udbad sig hans Mellemvirkning til en gunstigere Resolution. Han tilbød at lade sætte dobbelte Laase for Pakhuset, hvortil Toldvæsenet kunde have den ene, og den ældste Skibschef den anden Nøgle, saa at Intet kunde bringes ud og ind uden Toldvæsenets Vidende og Samtykke; men Svaret blev det samme som før, udsmykket med intetsigende Undskyldninger, der gik ud paa at denne Sag ikke hørte under Generalcapitainens Embedsmyndighed. Bille sammenkaldte derpaa Skibscheferne, forestillede dem hvor stort et Tab Kongens Kasse vilde lide, ved at lade Varerne oplægge iland, og anmodede dem om at gjøre deres yderste Effort for at tage Alt ombord. „Her“ — skriver han i sin Rapport til Collegiet, dat. 23de Januar — „havde jeg da den samme Satisfaction, som jeg altid har havt, naar jeg med Skibscheferne har afhandlet Tienesten og vor Konges Bedste. Der var ikkun een Stemme, at uagtet det næsten var umuligt skulde og maatte Godset hieges ombord i Skibene, efter en gjort Repartition. Da vi nu vilde til at losse, mødte mig den urimelige Vanffelighed, at dette ei maatte skee, uden at der blev betalt Told, og en Bettent var tilstede, fordi Skibet laa indenfor Molen. Jeg lod vel gien-nem Consulen gjøre den fornødne Protest imod denne Paastand; men da jeg var underrettet om, at Svaret ikke vilde blive gunstigt, og jeg desuden skulde vente derefter til den næste Dags Aften, lod jeg Transportskibet hale ud paa Rheden, under Tritons Kanoner, og saaledes førtes Ballast ud til det, ligesom det losse-des. Det høie Collegium kan af dette slutte sig til, hvor ubehageligt det er for mig at have saameget at gjøre med en Na-

tion, som viser os saamegen Uvillie. Jeg haaber, at Skibet iaften skal være ubloset ganske, og, at jeg da imorgen kan affeile med Triton til Italien."

Efterat denne Rapport var expederet, og det meste Arbejde ved Skibets Losning var overstaaet, kom den danske Consul Hoppe ombord til Bille om Aftenen og meldte ham, at General-Lieutenanten havde ladet ham vide, han havde fundet i nogle gamle Protocoller, at en Tilladelse, af den Art som Bille havde begjært, var i sin Tid blevet givet til en hollandsk Eskadre, og at han derfor nu ogsaa vilde give den danske Eskadre samme Tilladelse, han udbad sig ikkun, at der Intet maatte blive meldt herom til det danske Hof. Bille svarede herpaa, at Meldingen var allerede skeet, og at Tilladelsen nu var til ingen Nytte; men at han ikke skulde undlade at melde, at den var indloben.

Allerede den 19de Januar om Aftenen var Fregatten Najaden ankommen med en Convoi af 7 Skibe. Da den trængte til at sætte Vant og Stag, maatte den lægge indenfor Molen paa et Par Dage. Af Captain Kriegers Rapport til Collegiet see vi, at han d. 20de December var gaaen Canalen igiennem med en Convoi af 7 Skibe, bestemte til forskjellige Steder; at han havde mødt adskillige engelske Dragsmænd, som havde havt Officierer ombord, men med den største Høflighed forespurgt sig om Convoiens Bestemmelse, dens Ladninger o. s. v.; at han flere Gange havde været skilt fra forskjellige Skibe af Convoien, men stedse været saa heldig at faae fat paa dem igjen; at han istedetfor de Skibe, som forlode ham for at søge Bourdeaux og Lissabon, optog andre paa Veien, hvoriblandt var Et, som havde været under Hvide-Drøns Convoi; at han et Par Dage forglæves krydsede under Cap. St. Vincent paa et svensk Fregatskib, Fortuna, Capitain Steffens, som var det eneste der manglede af Convoien, men som han ved sin Ankomst til Malaga fandt der allerede i Havn og i god Behold; og endelig at han i Spanjesøen havde havt et saa alvorligt Veir, med en saadan Sv, at han derom skrev: "Da Stormen imellem d. 27de—28de December har været

den alvorligste Prøve, Najaden har været ude i, for at blive bedømt som Søflib, saa finder jeg mig pligtfuldig at anmelde Fregatten, uagtet dens ufordeelagtige Last (de 20 tolvpundige Kanoner til Tripolis) som et fortrinligt Søflib, og tilregner jeg alene Skibets gode Egenskaber, at jeg er i den behagelige Forfatning, uden Dphold at kunne fortsætte min videre Bestemmelse."

Endnu inden Bille forlod Malaga skrev han til Bernstorff et Brev, dateret 23de Januar, af hvilket jeg troer de følgende Steder ville interessere:

"Paa den senere Tid er Antallet af franske Kapere betydelig aftaget i disse Farvande, hvilket er en Følge af Algerinernes Activitet. Derfom dette vedbliver, og vore Skippere ville vedblive, som de i den sidste Tid have begyndt, med at forsyne sig med gyldige og regelmæssige Papirer, smigrer jeg mig med, at vi kunne undvære Convoieringen i disse Farvande. Rigtignok blive adskillige Skibe Tid efter anden opbragte, men jeg har gyldig Grund til at troe, at disse Opbringelser ere fremvirkede af Skipperne selv, som da faae deres Fragt betalt strax, istedetfor at de ellers ere nødt til at gaae til deres Bestemmelsessted, hvorved de vinde den dobbelte Tid. Jeg har selv været Vidne til flere af den Slags Operationer."

"Den eneste Nyhed, jeg kan meddele Dem, Hr. Greve, er at de Engelske have med deres Kanonbaade villet maale sig med de Spanske fra Algeziras. Disse sidste ere meget godt commanderede. De Engelske have ved denne Leilighed mistet to Kanonbaade, hvoraf den ene blev skudt isænk, den anden tagen."

"Jeg vil søge at fildre Dem, saa godt jeg selv er underrettet, det Lys, Lord St. Vincent staaer i blandt sine Landsmænd. Fra sin Ungdom af har denne Admiral haft Renommée for en høist sielden Activitet, hvilket har bevirket at alle unge Menneker af stor Familie, bestemte for Marinen, have været betroede under hans Commando, for der at lære Tienesten tilgavn. Uagtet sin høie Alder, besidder han den samme Iver og Aand, men han er ingenlunde elsket af sine Underhavende, Chefer saa-

velsom Subalterne. Han er en ivrig Ven af Oppositionen, har meget ringe Kundskaber i Politiken og mangler endog ofte Conduite. Jeg troer, at den engelske Regjering meget ønsker at finde en passende Leilighed til at afløse ham. I detmindste synes mig følgende Træk at være et Beviis derfor: Da han for nogen Tid siden meldte hjem, at han agtede at tilbringe nogen Tid i Gibraltar for sin Helbred, og at han overlod Commandoen til Sir William Curtis, ilede man med at sende Admiral Lord Keith Ephinstone for at afløse Lord St. Vincent, hvorved man imidlertid overlod til denne, om han vilde gaae hjem eller ei. Men Lorden fandt dette aldeles ikke efter sin Smag, og viste sig meget stødt og opbragt."

"De engelske Kanonbaade, som bleve tagne af de Spaniske, vilde beskytte en engelsk Convois Indløben til Gibraltar. Tre rigtignadte Skibe af denne Convoi bleve indbragte til Algeziras. Convoien var bestemt til Italien, men har ikke torbet gaae dertil, paa Grund af de mislige Omstændigheder; derimod er den gaaet til Palermo. De to Kanonbaades Tab har været meget føleligt for de Engelse, paa Grund af Tabet af Mandskaberne, som altid leveres fra Linieskibene paa Rheden, naar Kanonbaadene skulle bruges. Overalt ere de Engelse meget svagt bemandede, især siden sidste Stag."*)

Just paa samme Tid, da Bille, som vi have seet, begyndte at haabe paa en bedre Fremtid, og at Convoieringen skulde blive mindre nødvendig, blev dette System herhjemme fra ved Love og Forordninger sat paa en mere ordnet Fod. Med Najaden var der bleven udsendt et betydeligt Antal Exemplarer af Cedsformularer for Skipperne at undertegne, af Schemater at udfylde af Cheferne, i hvilke Skibenes Størrelse, Drægtighed, Ladning, Bestemmelse o. s. v., blev anført under Haand og Segl; endvidere

*) Dette sidste Stykke staaer vel i et Brev, skrevet 8de Febr. fra Livorno; men da det staaer i Forbindelse med hvad der allerede er anført i Brevet af 25de Januar, udbrages det her.

Løve for Convoieringen, af hvilke hver Skipper skulde modtage et Exemplar; ligeledes fik han en Signalbog, og maatte han derfor erlægge 48 R. til Chefen af Convoien, som skulde betygge sig disse Penge til Indtægt i sit Pengeregnskab. Under 7de Januar udstedtes en Circulaire fra Commercecollegiet til de danske Consuler i Middelhavet, der vel især var med Hensyn til den i Foraaret med Briggerne hlemgaaende Convoi, men som dog ogsaa indeholdt endeel generale Bestemmelser. I Indledningen hertil staaer, at „Hs. Majestæt ikke vil, at nogen Mistanke om Uregelmæssighed i Fremgangsmaade maa hvile paa dem, som saadan Beskyttelse bliver tilstaaet, som det er Kongens Hensigt alene at tilstaae den retmæssige Handel.“ Foruden de allerede omhandlede Bestemmelser, som gjentages i denne Circulaire, findes i §. 4 Følgende: „Den betydelige Forskiel, der i Henseende til Bygningsmaaden finder Sted imellem Handelskibene, gjør en saadan Forskiel i deres Seilads, at det væsentlig maa komme i Betragtning ved Convoiering, hvor Handelskibene maae holde sig saa nær muligt til Forsvarskibet, og hvor en eneste Seller kan udsætte hele Convoien. Det er derfor befaleet, at ethvert Skib, foruden de Seil, som høre til dets Bygning og Takelage, skal være forsynet med: 2 Under-Kæsel, 2 Boven-Kæsel, 1 Boven-Bramseel, 1 Bram-Kæsel, og til Signalerne to gode Flage og 4 Lanterner.“ Dette skulde Consulerne vaage over, ligesom at Skibene altid vare forsynede med tilhørligt Forraad af Vand og Provisjoner, mere end behøvedes til en almindelig Rejse. Circulairen slutter med følgende Bestemmelse: „Endelig skal, som et Bidrag til Omkostningernes Bestribelse ved Convoieringen, af hvert Skib, som convoieres, erlægges 6 R. d. G. pr. Commercelæst, hvilken Recognition betales tilligemed den under 24de Februar 1796 paa-budne Afgift af Skibsfragter.“

Efterat Bille, d. 24de Januar havde seet Transportkibet Probitas vel indenfor Molen igjen, lettede han med Triton om Natten Kl. 12, og kom den 31te Januar til Ankers paa Livorno Rhed; men da han kom fra en spansk Havn, blev ham paalagt 5 Da-

ges Quarantaine. Briggen *Sarpen* laa her i Havnen, indenfor Molen. Vi erindre, at den ankom til Livorno d. 18de December f. A. og skulde gaae til Neapel med en Convoi. Med 4 Skibe var han gaaet under Seil d. 27de December, men kom formedelst haardt Veir og Modvind ikke til Neapel før den 12te Januar, uden at noget Mærkeligt var passeret paa denne Reise. Da Urolighederne vare udbrudte i Neapel, blev han der saa kort som muligt, gik under Seil d. 16de; og kom tilbage til Livorno d. 19de Januar. Da han her erfarede, at Genua var erklæret blokeret af de Engelse, besluttede han at lade sine Seil forsærdige i Livorno, og for at spare paa Skib, Fartøier, Anker og Loug, halede han ind til Molen, og lod da arbejde af alle Kræfter paa sine nye Seil, som allerede vare halvt færdige, da *Bille* ankom med *Triton* og underrettede ham om, at et Stel nye Seil var kommet ud med *Probitas* fra Kiøbenhavn.

Vi have seet, at det var *Billes* Hensigt, i Livorno at afvente Regjeringens Ordre angaaende vore Uenigheder med Tunis, og at han til den Tid, disse kunde indtræffe, haabede at have alle tre Fregatter samlede hos sig. Forinden vi begynde denne Deel af *Uarets* Begivenheder, ville vi følge Skibene paa deres forskellige Expeditioner.

Nidelsen lettede d. 14de Januar fra Malaga, med et Skib under Convoi, med hvilket den anløb Cartagena. Den omtalte *Capitain Styhr* laa vel der, men manglede en halv Snees Mand af sin Besætning, hvorfor han ikke kunde følge med. Paa *Touren* til Cartagena mødte *Holsten* en engelsk Convoi paa 20 Skibe, ledsaget af 3 Linieskibe og 2 Fregatter. En af disse holdt ned til *Nidelsen* og forlangte *Chefens* Erklæring for, at det Skib, han flæbede, *Intet* havde inde, som stred imod Tractaterne. Da denne blev ham given, vendte han tilbage til sin Convoi. Da der ved Cartagena næsten altid blæser Søvind om Dagen og Landvind om Natten, udvirkede *Holsten* sig en speciel Tilladelse til at seile med sin Convoi om Natten, hvilket ellers var strengeligen forbudt, og gik han da Seil d. 24de Januar, Kl. 2 om Natten,

med 3 Skibe under Convoi, hvoraf Et skulde til Livorno. Med disse ankom han d. 29de til Barcelona. Hersca fik han kun eet Skib med sig, men Consul Larrard havde isorveien frevet til Salou og Alicante, hvor der skulde ligge endeel Skibe, og der maatte altsaa Nidvelven søge hen. Den 7de Februar gik han bort med det ene Skib fra Barcelona og kom d. 10de til Salou. Her red han en svær vestlig Storm af, hvorved han knækkede sit ene Anker. D. 15de gik han bort fra Salou med 12 danske og 3 svenske Skibe, med hvilke han ankom til Alicante d. 24de. Convoien vorede her til 23 danske og 8 svenske Skibe. Med disse lettede han d. 28de Februar og gik Strædet ud d. 6te Marts. Flere Skibe stødte endnu til ham undervels, saa at han, da han forlod Convoien d. 7de Marts, 5 Mile vestenfor Cap Spartel, talte 39 Skibe i sin Convoi. Ved at seile forki Gibraltar Bai, blev han beskudt af spanske Kanonbaade, hvilket han besvarede med et skarpt Skud, for at forsikre sin Vimpel, og fortsatte sin Cours. Paa denne Reise slæbte han bestandigt 1 à 2 Skibe. Han var heldig med østlig Vind og godt Veir. Paa Tilbagereisen anløb han Tangier og Gibraltar. Fra det sidste Sted tog han et dansk Skib med sig til Malaga. Lord St. Vincents Galanterie mod Holsten var uden Grændser, saa at det syntes som om han ved personlig Artighed vilde gjøre den Uvillie god igjen, som han havde vliift imod den danske Eskadre, i Sagen med Briggen Kiærlighedens. Paa Udreisen mødte Holsten Hvide-Dren, der kom med Convoi vesterfra. Denne Fregat, der allerede ved Britons Udreise laa klar til at convoiere vesterefter, meldte d. 30te Januar at have 4 danske og 8 svenske Skibe under Convoi, som havde deres Papirer i Orden; men 3 andre danske Skibe, som havde anmeldt sig, befandt han ikke saaledes, at han kunde antage dem, hvorfor han kun tillod dem at blive ved Convoien uden at meddele dem Signaler. Efter flere Gange at have været under Seil, men atter maattet ankre for Stille, Modvind og Laage, eller haard Strøm, kom han endelig bort med hele Convoien d. 10de Februar; men maatte stadig krydse under ugunstige Omstændigheder, og

var d. 22de Februar kun kommen 6 Mile vestenfor Malaga. Han passerede i denne Tid den svenske Fregat *Thetis*, som ogsaa krydsede med 2 Skibe under Convoi; men den drev endnu mere af end Hvide-Ørn. Endelig d. 22de fik han Levant, passerede d. 23de Gibraltar med en Storm, og skilte sig samme Dag ved sin Convoi, som imidlertid var bleven 18 Skibe stærk. Da Veiret bedågedes, anløb han Tangier; men erfarede her, at Pesten var kun 30 Mile fra Byen, gik derfor strax derfra, og søgte Gibraltar, hvor ogsaa han blev modtaget af nogle spanske Kugler og Lord St. Vincents særdeles udsøgte Artighedsbeviser. Den 6te Marts tog han 3 danske og et svensk Skib med sig, og bragte dem d. 7de Marts til Malaga. Da han paa dette Togt havde opdaget, at hans Stormast var fløret, halede han ind til Molen, for at lægge Skaaler paa den, og var da atter seilklar d. 13de Marts, med en Convoi af 3 danske Skibe til Livorno. Kaas meldte i denne Rapport, at adskillige danske Matroser vare deserterede fra deres Skibe og havde taget Hyre paa franske Ræpere. Han havde vel re클ameret dem, men havde kun libet Haab om at faae dem tilbage; desaaarsag lod han i alle Consulater opstaae en Advarsel imod sig en Uorden, og Trusel om at Deserteurernes Navne vilde blive hjemmeldte, og de Paagjældende alvorligt tilstalte efter Lovens Strængthed, ved deres Tilbagekomst til Fædrelandet. Den 16de Marts lettede Kaas med 4 danske Skibe, og styrede østerefter. To Brigger stødte til ham udenfor Malaga. Af disse 6 Skibe gik 2 fra ham, da han var passeret Cap Patos. Med de Øvrige søgte han Livorno. Men forinden vi kunne vedblive at beskæftige os med dette, ved sit Uheld saa interessante Skib, maae vi følge Fregatten *Najaden* og de andre Skibe paa deres Togter.

Najaden og *Lougen* gik Seil sammen d. 5te Februar. Den Første med et svensk og et dansk Skib, den Anden med 3 Skibe under Convoi. *Najaden* kom d. 18de Februar til Ankers paa Livorno Rhed. Han havde haft adskillige haarde Storme med svær Sø, først af N. Ø. og senest af vestlig Vind, i hvilke han

var bleven skilt fra sine 2 Skibe. Han laa hi en Tid, for at vente paa dem, nordenfor Corsica, hvorved Skibet leed endeel af den krappe Sø. Undersejlsfløder og Halsen sprang, Kobryggsfinkenettet blev indstaaet, og en Sø brækkede Mesansbommen. Da Krieger formodede, at hans to Skibe vare lændsede ind til Livorno i den sidste Storm, holdt han af for denne Plads. Ved hans Ankomst der, var imidlertid ingen af dem indkommen, og da det ene Skib, den danske Brig Anna, var angivet at have en meget kostbar Ladning, og det var bekendt, at der opholdt sig 3 franske Kapere i Farvandet nordfor Corsica, beordrede Bille Najaden til strax at gaae ud igien og krydse paa disse Skibe til d. 25de, og bringe dem ind Begge samlede, eller hver Enkelt, saasnart han mødte dem. Den 20de gik Najaden derfor under Seil, og var saa heldig at møde Briggen Anna 2 Mile vestenfor Gorgona, hvor han tog den paa Slæbetoug for at bringe den ind til Livorno; men havde det Uheld kort efter, at knække sin Forstang, hvorved 2 Mand faldt overbord og druknede. Han maatte altsaa gaae i Værk med at reparere, da han kom til Ankers, og imidlertid kom ogsaa det svenske Fregatsskib ind.

Lougen kom d. 13de Februar med sin Convoi til Barcelona. Den mødte paa denne Tour adskillige engelske Krydsere, hvoraf En, Linieskibet Leviathan paa 74 Kanoner, havde en Officier ombord i Lougen, for at forlange at visiteres Convoien, hvilket Fabricius aflø, men gav sit Vresord for Convoiens Rigtighed. Efter nogen Drøveling lod Engelsen sig nøie hermed. Dette Linieskib havde for 4 Dage siden erobret den spanske Fregat Theresa paa 44 Kanoner, og den Dags Morgen 3 spanske Barker, hvoraf En blev sænket og en Anden skudt i Brand. Leviathan, der havde færd Commodore Duckworths Stander, i sidste Expedition imod Mahon, var nu commanderet af en ung Mand, der gjorde de Spanske en meget alvorlig Krig paa denne Kyst, gik ofte i Land, plyndrede og opbrændte Barker, hvilket naturligvis i høi Grad opirrede Gemytterne. Medens Lougen laa i Barcelona vekslede han endeel Rugler med Batterierne og med

en spansk Fregat, som laa paa Rheden. Denne reddede sig om Natten, og gik østerefter, medens Leviathan var vestenfor beskæftiget med at brænde 6 Bærker under Landet.

Lougen havde det Uheld, ved at løbe ind til Barcelona, at røre Grundten og tage Skade paa sit Kor. Saa snart dette var repareret, og han havde givet tilbørlig Tid til at lade sin Ankomst tilfide langs Kysten, gik han under Seil uden Convoi, og kom d. 27de til Salou. Her fik han 5 danske og 3 svenske Skibe, kom med dem til Alicante d. 2den Marts, og fik her 3 Skibe under Convoi, som alle vilde Strødet ud. Han traf her den svenske Brig Husaren, der kom fra Marseille og senest fra Yvica, med 5 Skibe under Convoi. Den 7de Marts forlod Fabricius Alicante. Den 9de saldt han ind med Carpen, som kom fra Livorno med 20 Skibe. Uagtet al mulig Anstrængelse, nødte Modvind og Strøm ham til at søge Malaga, hvor han imidlertid først ankom d. 29de Marts; men istedetfor 11 Skibe bragte Fabricius 17 i Sikkerhed ind paa Baien, og ved selve Ankerpladsen reddede han det 18de af en fransk Kapers Bold. Han mødtes paa dette lange Krydstogt med adskillige Convoier, som dog lode ham ubehindret passere. En engelsk Lettée of Marque hialp ham med Vand.

Carpen gik d. 23de Febr. med en Convoi af 14 danske og 9 svenske Skibe fra Livorno. Triton havde Ordre at følge Convoien indtil paa Høiden af Minorca. Adskillige Skibe gik fra, ifølge deres forskellige Courser, hvoriblandt et svensk Skib, der bragte adskillige danske Præsenter af Klæde ic. til Uglter. D. 20de Marts var Holdt med sin Convoi kommen heelt op under Gibraltar, da en Storm af vestlig Vind nødte ham til at holde af for Malaga, hvor han ankom samme Dag med 20 Skibe. Han havde det Uheld paa denne Reise, at han om Morgenen d. 15de Marts savnede et Skib af sin Convoi. Det var Briggen Dorthe Margarethe fra Kiel, 33 Commercelæster brægtig. Ifølge en Skipper's Udsagn, som om Aftenen havde været dette Skib nærmest, havde han om Natten, i en svær Byge, hørt Folk skrige,

og strax efter seet et Skib med Risten iveiret. Det bekræftede sig senere, at dette Faktori var forliist. Mandskabet blev reddet af en engelsk Lettre of Marque, efterat disse Ulykkelige havde siddet 22 Timer paa Risten af deres eget Skib. Kun en Dreng druknede. De havde i deres Ulykke endnu den Krænkelse at see et dansk Skib seile dem tæt forbi i Magsveir, uden at ændse paa deres Raab.

Den i forrige Aar forgæves ventede Galease, Adolph Slegfried, kom den 24de Marts ind til Malaga, labet med Væregods til Eskadren, efter 18 Dages Reise fra Norge. Her var omtrent samme Uleilighed, som med Briggen Probitas. Smidlertid, ved at angive Skibet for at være læk, hvilket tildeels var sandt, fik Høit Tilladelse til at løsse bets Ladning i et spansk Fregatsskib, som blev leiet til Dplagssted, og alle Forsigtighedsregler bleve anvendte for at forene Godssets Conservation med tilbørlig Deconomie.

D. 27de Marts opkom Ild Kl. 2 om Eftermiddagen i et svensk Koffardsskib, Helsingfors, af Sarpens Convoi. Ilden var forarsaget ved at der blev lagt Tære paa Kabysen, som var under Dækket. Til Lykke saa Skibet med nordlig Vind i Læ af Convoien. Ved Drlogsbriggernes Hjælp af Faktorer med Officerer, Lommermænd og Slukningsredskaber, lykkedes det først at bringe Skibet under Seil, bort fra Convoien, og derefter at slukke Ilden efter en Times Forløb, hvorpaa Skibet blev bragt ind til Molen for at reparere.

Den 28de Marts om Eftermiddagen tillod endelig Veir og Vind de tvende Brigger med deres Convoier, bestaaende i Alt af 53 Skibe, at komme under Seil. Vinden var S. D.; Sarpens førte, Nidelven sluttede. Saaledes naaede de saa langt som til Tarifa; men her fik de om Natten en haard Byge med vestlig Vind, Torden og Lynild, hvorfor de i det tykkeste Mørke maatte holde af med hele Convoien og styre tilbage igien. Den 30te Marts om Aftenen, kom Sarpens ind til Malaga med 33 Skibe. Nidelven holdt det krysende udenfor til d. 31te om Aftenen, da han havde bragt 21 Skibe til Ankers paa Rheden.

Endskiondt dette var et Skib mere, end de gik ud med, manglede der dog 2 svenske Skibe, hvoraf det ene var seet inde under Rypsten af Barbariet, det andet derimod blev indbragt til Malaga af en fransk Kaper, 5 Dage efter. Convoien modte iøvrigt paa denne Reise adskillige Kapere, men de syntes i det Hele at være blevne mere moderate i deres Fremgangsmaade. Saaledes havde Galeasen Adolph Siegfried, paa sin Reise fra Norge, været overhale af en stor Mængde Kapere, som dog alle strax havde ladet den gaae, uden at tilføie den mindste Molest. I Antebning af hiint svenske Skibs Opbringelse, saa, paa Grund af, at det hørte til den danske Convoi, fandt en Correspondence Sted imellem den danske og den franske Consul i Malaga. Hr. Chompré anførte at Skibet var ladet med neapolitanisk Eiendom, og at desuden en convoierende Drlogsmands Rettighed til at beskytte sin Convoi dog aldrig kunde strække sig længere end en Fæstnings Territorialrettighed, nemlig saalangt han kunde see og hans Kanoner kunde række. Det forekommer mig som om Chomprés Paastand, heri, var grundet paa Billighed.

Med Slutningen af denne Maaned laae altsaa de tre Brigger i Malaga med Convoi; Lougen med 18, Sarpen med 33, og Nidelven med 21 Skibe, som alle vilde Strædet ud. De to Første, som skulde gjøre sig klar til Hjemreisen, halede nu indenfor Molen, før at proviantere o. s. v. Nidelven blev liggende paa Rheden, for at benytte den første indfaldende østlige Vind.

Triton havde Ordre at gaae op til Genua, saasnart han havde forladt Sarpen med dens Convoi. Consul Morellet havde nemlig meldt, at et dansk Skib laa klar der, medlo Marts, til at convoieres til Livorno. Ellbrecht ankom til Genua d. 15te Marts. Her ville vi for Dieblikket forlade ham.

Dgsaa Rajaden maatte anvende Tiden, indtil de forventede Forholdsordrer ankom, til at convoiere, og til at krydse i Farvandet nordfor Corsica og i Golfen af Lyon. Under 6te Marts erholdt Krieger Ordre at gaae fra Livorno d. 9de Marts, med de Skibe der vilde vesterefter, og bringe dem Corsica forbi; men

paa denne Høide skulde han aabne en lukket Dobre, som bød ham at gaae til Marseille og tage Convoi derfra, saa mange Skibe, som maatte ønske det, og hvis Papirer vare i Orden; dog saaledes, at han kunde være tilbage i Livorno i de første Dage af April. En Capitain Erbo, førende Skibet Grev Bernstorff, der var gaaet fra Livorno til Marseille, for der at indtage en meget rig Ladning til Livorno igien, skulde han især give Beskyttelse. Hvad Skibe, der maatte ønske blot at bringes ud af Golfen af Lyon, maatte han geleide saa langt, men ikke længer.

Paa denne Tid var det ikke franske Kapere, der vare spæderlig at frygte; der skulde endog slet ingen være østenfor Cap Paolos. Derimod var det de engelske og barbariske Krydsere, som meest generede Handelen. Bille havde Efterretning om, at en stor Deel af den Convoi, som Triton sidst i forrige Aar bragde fra Italien og Strædet ud, var i Spanke-Søen blevet tagen af engelske Kapere, og Ladningerne confiskerede i Gibraltar. Han anbefalede derfor Krieger, ikke alene Forsigtighed med Convoieringen, men tillige at advare vedkommende Skipperne om at vaagte sig. Hvad de barbariske Corsarer angik, da skrev Bille saaledes i sin Dobre: „Saasom Marseille er en Havn, der er omgivet af flere end een Fiende paa nærværende Tid, ja til sine Tider endog blokeres af barbariske Krydsere, maa jeg meget anbefale Dem Forsigtighed og Conduite, isald De gaaer derfra med Convoi; og som det stedse bør være vort Formaal, saavidt det kan bestaae med Flagets Ære, at undgaae Disputer med de krigførende Magter, kan De gierne, for at bevise Deres Convois Rigtighed, lade Skipperne forevise deres tyrkiske Passer.“

Karsagen til denne maskerede Dobre forklarer Bille, i et Brev af 15de Marts til Admiralitetet, saaledes: „Uagtet denne Expedition er aldeles tractatmæssig, har jeg dog troet det rigtigt, at fiule dens Bestemmelse, og derfor givet Chefen en lukket Dobre, Endskøndt al Handel paa Livorno vilde være aldeles ødelagt, dersom her ikke gaves Convoi, og det altsaa er denne Byes Indvaanere til sand Nytte, kan man dog ingenlunde fortroe sig til

deres Urlighed, da her gives, foruden de indfødte, saavel engelske, som franske, ja endog tyrkiske Armateurer.

Ifølge sin Ordre afgik Krieger altsaa d. 9de Marts fra Livorno, men havde ingen Skibe under Convoi, da ingen vare færdige. Han søgte da, saasnart han havde aabnet sin Ordre, op under Hieres Verne, og ankom til Marseille d. 23de Marts. I disse 12 Dage havde han 5 Storme, og leed meget paa Seil og Lakkelage. Ganske uventet gav man ham 10 Dages Quarantaine, fordi han kom fra Livorno. Tingene var, at det var blevet bekendt, at de engelske Drlogsmænd, for at fremme Tienstens Gang, aldeles ingen Quarantaine iagttog imellem sig indbyrdes, saa at de stedse havde Samqvem med Skibe, der kom fra alle mulige Steder i Middelhavet, hvorfor Sundhedscommissionerne i Marseille og Genua vare blevne enige om, at alle Skibe, der kom fra Livorno, Gibraltar, Port Mahon, eller paa nogen Maade havde havt Samqvem med engelske Drlogsmænd, skulde underkastes 10 Dages Quarantaine. Krieger erfoer i Marseille, at der ingen Skibe vare færdige til at benytte hans Convoi, og at navnlig Capitain Erbo først nu havde begyndt at lade. Han havde sluttet Fragt til Altona for 52,000 Franks. Af Kriegers Rapport troer jeg at borde uddrage Følgende: „Nygter om de barbariske Magters Krydsere har formodentlig affholdt de neutrale Magters Skibe fra at søge hertil, hvorved Fragterne ere stegne til en utrolig Høide. Her spørges meget efter Skibe, og vor Consul har Commissioner for 20 danske Skibe, om de ville komme. Officielle Efterretninger melde, at Deien af Algier har løsgivet alle franske Krigsfanger og givet dem deres Eiendom tilbage. Man gjør sig Haab om, at de barbariske Magter ville kalde deres Krydsere tilbage fra disse Kyster.“

Krieger klagede i denne Rapport over Sygelighed i sit Skib, som han troede reiste sig af, at han var saa særdeles bestuuet af de 20 Raporter, der stode paa Banjerne, samt den store Mængde Varegods, han havde inde, og heller ikke havde kunnet bierge

anderledes, end paa Mandſkabet's Bekoſtning, ved at berøbe dem den nødvendige Plads, og hvorved han forhindrede i at aabne Luſtportene i Søen.

Imedens Wille ſaaledes lod ſine Skibe ſeile omkring, var han ſelv langt fra at være ørkesløs. En af hans mindre behagelige Forretninger, men ſom hørte til Dagens Orden, var at ſtiffe Fred imellem den ſtore Mængde danſke Skipperne og deres Folk, ſom befare Middelhavet. I denne Anledning ſkrev han under 18de Febr. følgende Brev til Admiralitetet.

„Med den ſtore Mængde danſke Skibe, ſom befare Middelhavet, ſværmer her en ſtor Mængde danſke Underſaatter, imellem hvilke der ofte forefalde Uenighed. Enten Klage Skipperne over Folkene, eller Folkene over Skipperne. Ofte, ja næſten daglig, har jeg, naar de have henvendt ſig til mine Skibe, afgjort diſſe Uenigheder i Mindelighed, og undertiden efter Omſtændighederne ſkilt dem ad; dog maa jeg bemærke, at for det Meſte have Folkene gierne havt Retten paa deres Side. Men naar diſſe Klager indløbe til Conſulerne, der for andre Forretningers Skyld ikke give ſig Tid til at underſøge Sagerne, begynde de gierne med at arreſtere Matroſerne; og da Arreſthufene i diſſe Lande ere under alt Begreb, blive diſſe Folk, der maaskee ere uſkyldige, allerede ved den blotte Arreſtation, meget haardt ſtraffede. Stundom hændes det endog, at Vedkommende lade diſſe Folk henſidde flere Dage, fordi de have glemt dem, og naar jeg da har requireret dem ſat paa fri Fod, er det blevet mig betydet, at man gjorde det af Agtelſe for min Perſon, men at Sagen i Grunden ikke angik mig,

Jeg anſeer det for min Pligt, at gjøre det høie Collegium opmærkſom herpaa, for, om muligt, at Conſulernes Inſtruction kunde trænge til nogen Forbedring dette Punkt betræffende.“

„Ligeledes kan jeg ikke undlade at tale om de forſkiellige Skipperne, ſom fare herinde, hvoriblandt der findes mange duelige og værdige Folk, men ogsaa endeel, der ere det Modſatte. De almindeligſte Laſter iblandt dem ere Drukkenſkab og Tyrannie

imod Mandſkabet*). Naar en ſaadan Skipper kommer ind i en lille Havn, hvor der findes en Viceconſul, der aldrig kan Danſk, og i Almindelighed kun det Lands Sprog hvori han boer, og ſom maaskee knap kiender ſine Pligter ſom Viceconſul: ſaa hændes det ofte, at Skipperen, naar han forlanger en Matroſ arreſteret, ſaaer dette Dniſke opfyldt, uden mindſte Underſøgelse; derpaa er Skibet ſeilet bort, uden at tage den formeentlig opſættige Mand med ſig, og naar da et ſaabant Skib er blevet opbragt, er det blevet forhindret fra at komme igien, og Manden er forbleven ſiddende arreſteret i længere Tid. Det ſynes mig, at denne Uſtik kunde hæmmes derved, at Conſulerne vare pligtige at indkomme med Rapporter og med Udlog af de Forhør, der ved ſaadan Leiligheder vare optagne, ſamt at Skipperne, naar de forlangte Arreſtation af deres Mandſkab, ſkulde ſtille Caution til Conſulen. Jeg overlader imidlertid denne Sag til det høie Collegiums Bedømmelse. Det er ſaare langt fra mit Dniſke at være Angiver, men efter min Tænkemaade anſeer jeg mig ſelv for ſkyldig i enhver Handling, den jeg troer at være ulovlig, naar jeg ikke gør hvad der ſtaaer i min Magt, for at raade Bod derpaa."

Det lader til, at Bille iſær har været foranlediget til dette Andragende, ved adſkillige Bryderier, ſom indtraf under hans daværende Ophold i Livorno. Jeg finder en Note, ſkrevet med Billes egen Haand, der indeholder endeel alvorlige Klagepunkter imod den danſke Conſul derſteds. Til Svar ſkrev Admiralitetet under 17de Mai ſaaledes.

"I Antledning af Deres Rapport af 10de Febr. have vi correſponderet med det kongelige General Land-Deconomie og Commerce-Collegium, i Henſeende til de deri giorte Bemærkninger,

*) I et andet Brev finder jeg, at det alene var Skipperens Drukkenſkab, der var Ursaag til Briggen Kiærlighedens ſlette Manøvre og deraf flydende Opbringelse og Tilbagetagelse i Tritons Convoi.

angaaende urigtig Fremgangsmaade af de paa fremmede Steder ansatte kongelige Consuler, ved opkommende Stridigheder imellem Skipperne og deres Folk. Bemeldte Collegium har under 7de Dennes meldt os desangaaende, at da det i den 6te og 7de §. af den almindelige Consul-Instrux er foreskrevet hvorledes Consulerne i slige Tilfælde have at forholde sig, har Collegiet, ved en Circulaire, til samtlige kongelige Consuler, bragt dem disse Paragrapher i Erindring, og tillige paalagt dem, naar saadanne Stridigheder paa fremmed Sted opkomme, strax at indsende Uffskrifter af det optagne Forhør og Consulens affagte Kiendelse."

Saa snart Ordren af 20de Decbr. f. A. var indløben, som bød, at de 2de Brigger skulde convoiere fra Middelhavet over Lissabon og hjem, skrev Bille desangaaende til alle Consulerne i de spanske og italienske Havne, for at de kunde underrette vedkommende Skipperne og Befragtere. Da han selv med Triton kun havde 6 Dages Reise fra Malaga til Livorno, kom han meget tidligere, end hans Breve, hvorfor han glentog deres Indhold til Consulerne i Genua og Marseille. Fra den Sidste erholdt han til Svar, at der laa en svensk Delogsbrig, Husaren, som tog Convoi vesterefter, og rimeligviis vilde komme tidnok til Malaga, for at dens Convoi kunde komme med de hjemgaaende Brigger. Fra Morellet i Genua erholdt Bille Underretning om, at kun eet dansk Skib, Forhaabningen, Capitain Holst, vilde blive klar til medio Marts, for at benytte den omnævnte Convoi. Det blev imidlertid nødvendigt at lade Carpen afgaae, i Slutningen af Februar, med den store Convoi, da man ikke med Sikkerhed kunde forlange, at saamange Skibe skulde vente efter Et, eller med Rimelighed antage, at Convoien, ved at vente 14 Dage længer, skulde være istand til at forlade Middelhavet saa tidligt, at den nogenlunde kunde opfylde Commercecollegiets Ønske, at forlade Lissabon sidst i April. Da Bille derfor sendte Triton til Genua, for at tage bemeldte Skib med til Livorno, underrettede han tillige Consulen om, at det senere vilde blive convoieret til under de baleariske Øer; men længer kunde han, paa denne Tid,

ikke med Sikkerhed love det Convoi. I Anledning heraf skrev Morellet til Bille, paaberaabende sig Commercecollegiets Circulaire af 3die Januar, hvori siges, „at Skibene skulle blive convoierede sikkert til Strædet ved Gibraltar, og derfra, igiennem Canalen, til Weser, Elben, Kattegattet og Østersøen;“ og erklærede, at hans (Billes) Skrivelse havde opvakt Tvivl hos Befragterne af Skibet Foreningen om Convoiens Sikkerhed. Det var haardt for Bille, hvis utrættelige Bestræbelser stedse gik ud paa at sikre den danske Handel, ved den meest udstrakte Convoiering, at møde med slige Væbreidelser. Han sølte det, og svarede Morellet temmelig diervt, ligesom han ogsaa indstillede Sagen til Commercecollegiets Bedømmelse. Han forklarede heri, hvorledes han, for end ydermere at udstrække den tilstaaede Convoi, havde beordret Lougen at afgaae først i Marts, Carpen derimod først i April, for at ogsaa de senere færdige Skibe skulde kunne komme med; men at det var at forlange Umuligheder, at hvert enkelt Skib skulde ledsages lige til sit Bestemmelsessted, hvorfor han ogsaa af Collegiet udbad sig en Erklæring, om dets Circulaire af 7de Januar saaledes kunde udlægges, og i modsat Fald, at Confulerne derom maatte blive oplyste.

Det bliver nødvendigt her at kaste et Blik paa de politiske Begivenheder, for hvilke Italien og Middelhavet paa den Tid var Skuepladsen, dog kun forsaavidt de havde Indflydelse paa vor lille Eskadres Bevægelser.

Den franske Armee var i Begyndelsen af Aaret rykket ind i Neapel, og dette Lands Konge var flygtet til Sicilien. Kongen af Sardinien's piemontesiske Lande vare ligeledes revolutionerede, og denne ulykkelige Fyrste maatte flygte til Sardinien. Paa sin Wei derhen kom han igiennem Livorno, hvor Bille havde Audient's hos ham. Han yttrede da det Ønske, at en dansk Fregat maatte bringe ham til Sardinien. Hertil var Bille strax beredvillig; men for at convoiere de Skibe, som Hs. sardiniske Majestæt vilde fragte til at bringe sit Gods og sit Følge over til Cagliari, maatte han udbede sig at danske eller svenske Skibe dertil bleve

valgte. Da der imidlertid forud var affluttet Fragter med ragusæiske Skibe til denne Expedition, afflog Kongen at fragte danske, og modtog heller ikke den tilbudne Fregat. I et Brev af 18de Februar, til Kronprindsen, skrev Bille endvidere saaledes herom: „Uagtet Hs. sardiniske Majestæt var særdeles tilfreds med mit Tilbud, blev der dog ikke noget af. Dagen efter blev jeg complimenteret af hans Kammerherre, som sagde mig, at Kongen vilde strax gaae ombord og seile med Ragusæerne. Imidlertid er han endnu her, og det er meget uvist om han kommer til Sardinien. Hans Forsatning er høist beklagelig; han er svagelig i høieste Grad, og han er omringet af maadelige Folk, som raade ham ilde. Desforuden er han ledsaget af en fransk General-Adjutant, som skal være ansvarlig for hans Person, og eftersom denne Mand taler, skulde man troe, at Kongen er hans Arrestant. Ifølge de sidste Efterretninger fra Neapel, blev denne Havn blokeret af engelske og portugisiske Skibe, som vare i Besiddelse af Derne Capri, Ischia og Procida. Den franske General havde intet Haab om at faae de Penge, som han havde brandskattet Byen for, og ifald han ikke fik Undsætning, tænkte han paa at forlade Neapel.“

Toscana holdt sig neutral og fri for fransk Invasion, endnu hele Februar Maaned. Imidlertid blokerede de Engelske Havnen, eller rettere, de holdt et Linieskib og en Fregat krydsende for hvert Løb, hvilke strengt visiterede alle ud og indgaaende Skibe, men de neutrale Skibe havde stedse fri Passage. Den af Lord St. Vincent belovede Blokade af Genua fandt endnu ikke Sted; der var for denne Havn endnu slet ingen engelske Krydsere ankomne. Derimod holdtes Malta strengt blokeret af en forenet engelsk og portugisisk Eskadre, og de Franske vare saa tæt indesluttede paa denne af dem erobrede Ø, at der var sliden Udfigt for dem til at holde sig.

Vi erindre, at Algier, ifølge Storherrens Begiæring, havde erklæret Frankrig Krig, og at den franske Consul tilligemed alle andre i Algier værende Franske vare blevne meget haardt behând-

lede. Dgsaa Tunis og Tripolis bleve tvungne til at øve Fiendtligheder imod Frankrig. Da Neapel erklærede Frankrig Krig, flygtede den franske Consul, Citoyen Sieyès, med 50 andre Franske derfra, paa et Skib, som strax udenfor Neapel blev jaget og opbragt til Tunis af en tunesisk Corsar. Just ved deres Ankomst fandt Deiens Krigserklæring Sted, og alle Franske bleve lagte i Lænker; dog undgik Sieyès og nogle af hans Staldbrodre denne Skæbne, da de vare forsynede med Passer fra Lord Nelson. Frankrig befandt sig saaledes i Krig med alle 3 barbariske Magter, og Følgen heraf var, at en stor Mængde Corsarer krydsede paa de franske og italienske Kyster, og forstyrrede Handelen meget. For at give et Begreb om Maaden disse Barbarefter gif tilværks paa med Europæerne, saavel som om hvorledes Europæerne lode sig behandle af Algerinerne, vil jeg her anføre et Brudstykke af Willes Rapport til Admiralitetet, dateret 15de Marts.

„Capitain-Lieutenant Fabricius melder mig, at han i Barcelona havde mødt en spansk Gesandt, som havde været i Algier, og som berettede, at Krigen havde saagodt som været erklæret imod Spanierne, paa Grund af, at de vare Allierede med de Franske; men at han, ved Hjælp af Penge, havde faaet det bilagt, og at den hollandske Consul af samme Narfag stod paa en meget slibrig Fod i Algier, hvorfor han ventede hvert Dieblik at blive bortjaget eller lagt i Lænker. En stakkels gammel genuesisk Uhrmager, som i meer end 20 Aar havde været i de danske Consulers Huus, var tilligemed de andre Franske bleven lagt i Lænker og tvunget til Arbeide paa Marinén; al mulig Umage fra vor Consuls Side havde hidtil været forgæves. Iøvrigt stode de danske Sager godt. Presentskibet var løstet, det svenske Presentskib var under Losning. Førend denne Gesandt forlod Algier (sidste Januar) var der fra Amerika ankommen en Delogsbrig og to Skonerter, i Foræring til Deien, saa at deres Corsarers Antal nu beløb sig til 24. Det er utroligt hvilken Mængde tyrkiske Skibe, der for Tiden seile omkring i Middelhavet, hvilke tilligemed ad-

skellige Sørovere, der opholde sig ved Sydpynten af Sardinien, gjøre Sælladsen meget usikker."

Dog Barbaresterne og deres Færd vare kun Smaating i Sammenligning med de Begivenheder, som fandt Sted paa den Deel af Krigsskuepladsen, vi her nærmest have for Øie.

I Livorno var man ikke lidet foruroliget ved Fiendtlighedernes Udbrud i den nordlige Deel af Italien og Schweits. Det hed sig vel, at Storhertugen af Toscana havde forpligtet sig til, at betale de Franske en aarlig Tribut af 2 Millioner Franks, for at holde sit Territorium neutralt; men derfor var man ingentunde sikker, og ved mindste Bevægelse af de saa franske Tropper, som vare i Nærheden, befrygtede man strax en Invasion. Storhertugen var selv meget rolig. Bille gjorde en Reise til Florents, medens alle Skibene vare fraværende paa Expeditioner, og lod sig da forestille ved Storhertugens Hof. Han fandt ham meget fattet paa alle Begivenheder. Han var meget elsket og æret af alle sine Undersaatter. Endelig, d. 24de Martz, rykkede virkelig de franske Tropper ind i Livorno, og alle de engelske Skibe forlode Havnen. Billes Rapport desangaaende til Bernstorff lyder saaledes, dateret 25de Martz:

"Siden min seneste Junderdanlige Skrivelse af 22de d. M., have Sagerne her forandret sig aldeles. De Franske have igaar taget Toscana i Besiddelse. 10—12,000 Mand kom igaar Eftermiddag, imellem Kl. 2—3, ind her i Livorno. 4000 Mand vare rykkede ind i Florents, og 1000 i Pisa. General Miollis commanderer her. Deres Indmarsch havde intet krigerisk Udseende; de ankom flokkeviis, ja endog enkelte; de ligne mere reisende Fodgængere, end en Armee. Den livornesiske Garnison, omtrent 2000 Mand stærk, marcherede op paa den store Plads, hvor General Miollis har indlogeret sig i Storhertugens Pallads. Her blev først forkyndt for alle Officiererne, at de ikke mere vare i Storhertugens Tjeneste, og derpaa afleverede Tropperne deres Vaaben compagneviis. De franske Soldater laae alle paa Jorden, ganske rolig i en Kreds, og toge ikke mindste Notice af hvad

der foregik. Officiererne beholdt deres Kaarder. Paa alle Hjørner blev strax opslaaet en freven Placat, som siden blev trykket, at alle Emigranter skulde inden 24 Timer være ude af Staden, og inden 48 Timer ude af Landet; efter den Tid vilde de blive nedskudte, hvor man traf dem. I dag venter man bekendtgjort Marsagen, hvorfor de have bemestret sig dette Land, hvilket man siger, skal være for Storhertugens gode Forstaaelse med Neapel."

"I Havnen confiskerede de, foruden den toskanske Corvet, paa hvilken de strax heiste fransk Flag, to keiserlige og et ragu-sæist Skib. De engelske Orlogsmænd, der laae paa Rheden, samt nogle Amerikanere, seilede før Middag. Mange Familier, isærdeleshed Fremmede, flygtede ombord paa disse Skibe; dog var der paa Slutningen nogle Baade med Gods, som bleve confiskerede af smaa fransk Rapere.

"Alle danske Skibe, som ligge her i Havnen, ere efter mit Raad blevne liggende ganske rolige indenfor Molen. Jeg har Grund til at troe, de derved ville finde sig vel tiende. Nogle svenske Skibe, som strax halede ud, for at selle, maatte undergaas en stræng Visitation, og ere senere blevne forseglede og forbudte at selle.

"Imidlertid er min Stilling her bleven temmelig kritisk, da jeg ingen af Fregatterne har hos mig, og jeg har Grund til at troe, at de Engelske ville blokere Havnen. Jeg har desaaarsag sendt Staffetter til Genua og Marseille, med Ordre til Najaden og Triton, uopholdelig at komme til mig her; naar jeg har dem her, vil jeg være roligere. Jeg har imidlertid tilraadt alle danske Skibe, som have Ladning inde, at gaae herfra, nu da Embargoen, som strax ved de Franskes Indmarsch blev lagt paa alle Skibe, er hævet, for at de ikke skulde møde Hindring, naar Havnen bliver blokeret. De Ballastede, derimod, kunne altid komme bort. Marsagen, hvorfor jeg taler med saamegen Vished om denne Blokade, er, at jeg ikke kan tiltroe de Engelske saa liden Politik, at de skulde lade det være; thi ihvor frugtbart et Land, Toscana end er, kan det dog ikke føde sig selv, langt mindre Italiens andre

Pladser. Saaer altsaa Livorno ingen Tilførsel af Korn, vil Toscana snart komme til at lide samme Nød, som Rom og Neapel. Rom især skal være i stor Mangel for Levnetsmidler, hvilke det hidtil stedse har erholdt tilført fra Livorno."

Under 29de Marts skrev Bille endvidere saaledes til Admiralitetet: „I min sidste underdanige Skrivelse yttrede jeg Frygt for, at de Engelske skulde blokere Havnen. Dette er imidlertid endnu ikke skeet. Rigtignok viste der sig, d. 25de Apr., for Havnen, en Division af 4 Skibe; men, som jeg senere har erfaret, var det en Convoi, der ikke vidste noget af den indtraadte Forandring. Orlogsmanden sendte et Fartoi i Land med en Officier, for at forhøre Tilstanden. Dersom denne havde henvendt sig til et af de neutrale Skibe, som laae paa Rheden, havde han kunnet undgaae at blive gjort til Krigsfange."

„Jeg har havt en Samtale med den franske General Miollis, som er meget godt stemt for den danske Nation, saavel som for at respectere den private Eiendom, saa at jeg troer, jeg kan gaae herfra uden at frygte for, at vore Sager have lidt mindste Forandring. Men det vil komme meget an paa vor Consuls Conduite i Fremtiden, saavel under saa critiske Omstændigheder, som de nærværende, som isald andre Armeer skulde tilbageerobre Toscana, hvilket er at forvente vil blive forsøgt. General Miollis yttrede til mig, den Middag jeg spiste hos ham, særdeles Tilfredshed med de danske Skipperes Opførsel, ved det de vare blevne liggende rolig; derimod var han meget opbragt paa nogle Svenske, som vare halede ud, uagtet de ikke vare fuldtaliede; men især var han det paa en af denne Nation, som havde underrettet et græsk Skib, der kom ind paa Rheden, at de Franske vare her, hvorved dette Skib slap ud igjen. Samme svenske Skib blev strax lagt under Beslag og forseglet. Om saa Dage skal Havnen atter blive aabnet; men for de kongelige danske Skibe, sagde Generalen mig, skal den altid staae aaben. Man tæller 120 Magasiner, tilhørende keiserlige, neapolitaniske, russiske, græske samt barbariske

Undersaatter, som ere forseglede og satte Bagt ved, og hvori skal findes Varer for betydelige Summer."

Under samme Dato skrev Bille til Bernstorff: „Den 26de blev Frihedstræet plantet, alle adelige Baabener paa Huse og de gamle mediciske Buser blev nedtagne, og saaledes blev Byen med Et demokratiseret. Det Hele foregik imidlertid med den største Laushed af Verden. En meget ringe Masse af Drenge, og Folk af den laveste Klasse, gave nogle Fryderaab, da Frihedstræet blev plantet. Samme Aften var Theatret illumineret, og der var endeel Tilskuere; men siden den Tid have alle Loger været tomme, hvilket betyder meget, da Theatret er Italienernes kjæreste Forlystelse. Jeg troer ikke denne Rolighed gefalder Generalen. Ved at tale med denne Mand, sagde jeg ham, at jeg daglig ventede danske Orlogsmænd med Convoier, og at jeg haabede de ikke skulde møde nogen Vanskelighed ved Indseilingen. Han sagde mig da, at han vilde ansee det som et Beviis paa vor gode Forstaaelse, om vor Nations Skibe vedbleve at frequentere Havnen."

Af denne Begivenhedernes Gang have vi seet, saavel den forandrede Retning, Fragthandelen paa de europæiske Havne og den deraf flydende Convoiering maatte tage, som vor Eitling til Algier. Med Tripolis stod Alting ved det Gamle; og var der ogsaa en lille Sky paa Paschaens, eller vel rettere paa Consul Lochners Himmel, saa vilde den sikkert forsvinde, naar de Kanoner, som Majaden havde inde, kom dertil, især naar man erfoer, at de kom som en Foræring. Hvorledes vi stode med Tunis, skulde vi nu komme til at betøre. Det forventede Svar paa Billes Spørgsmaal om Forholdsordrer, med Hensyn til denne Magt, var af 23de Februar fra Bernstorff, og lød saaledes:

„Jeg kan ikke andet end bifalde det Svar, De har givet Consul Hamelen. Det synes mig, ligesom Dem, at være ganske uden Hensigt, at lade en Eskadre vise sig for Tunis; en saadan Bravade vilde kun tiene til at spille de kongelige Skibes saa kostbare Tid, uden at deraf kunde høstes nogen reel Nytte."

„Jeg vedføier her en Copie af de seneste Instructioner, som

jeg har været befalet at tilstille Consul Hameken. De vil deraf see Kongens Beslutning, med Hensyn til Beien af Tunis's Presentationer. Dersom Consulen, hvad jeg ikke bevioler, behandler Sagen med tilbørlig Klogskab, tvivler jeg ikke paa, at hans Underhandlinger ville faae et heldigt Udfald."

Copien af Bernstorffs Instrux til Hameken lyder saaledes, dateret 19de Januar.

"Jeg har forelagt Kongen deres Rapport af 29de Septbr. f. A. Hs. Majestæt har i den Anledning befalet mig, at tillægge Dem Ordre, at De maae give Regieringen i Tunis at forstaae, hvortunde Hs. M. med ligesaa megen Forundring som Bedrøvelse havde erfaret Beiens Afslag, at modtage den Foræring, som han havde sendt Hs. Excellence, som et Beviis paa hans særdeles Venfæb; at Hs. M. vil finde sig meget fornærmet dersom Beien vedblev med dette Afslag, og at vor Konge saameget mere smigrede sig med, at denne Foræring vilde blive modtaget, som han i saa Tilfælde ikke var utilbøielig til, oftere at gientage dette Beviis paa hans Venfæb og oprigtige Ønske, om at vedligeholde og forstærke den gode Forstaaelse, som stedse bestaaer imellem de to Stater. De ville behage, Hr. Consul, at gjøre Alt hvad der staaer i Deres Magt, for at denne Forklaring kan have den forønskede Virkning; men De maae kun fremstille Haabet om tilkommende Foræring, Kongen mulig vilde tilstaae, som grundet paa Hs. M. frie Villie og som aldeles uafhængig af Beiens overdrevne Fordringer, hvilke, saavel med Hensyn paa Mængden, som Bestaffenheden af de forlangte Ting, sætte os ud af Stand til at tilfredsstille dem. Kongen har tænkt at lette Dem denne Underhandling, ved selv at skrive et Brev til Beien, hvilket vil blive Dem tilstillet saasnart det kan blive færdigt. For imidlertid ikke at spille Tid, har jeg foreløbig villet underrette Dem om Hs. M. Villie, og De maae da selv bedømme, Hr. Consul, om De finder det passende, at gjøre Brug af denne Instrux, førend Kongens Brev ankommer, eller om De gjør bedre i, ikke at begynde paa denne Underhandling, før De har det i Hænder. Dersom det

lykkes Dem at jevne denne Sag, og Beien giver efter for Kongens Snffe, ville De behage, at give mig Deres Mening tilkiende, med Hensyn til de Presenter, som i Fremtiden skulle tilstaaes Tunis, hvilke Ting man skulde vælge, som, uden at volde altfor store Bekostninger, kunde være passende til Foræringer."

Ved denne Sag var altsaa intet videre at giøre for Bille. Han havde allerede i nogen Tid vidst, hvad Svar der vilde komme, eftersom han havde aabnet alle Depecher, der kom over Livorno til Hamelen, om hvilket han naturligtviis havde underrettet denne. Dgsaa havde han ihænde det omtalte Brev fra Kongen til Beien af Tunis, hvilket han havde holdt tilbage, i den Tanke, at han muligt fik Ordre, at bringe det selv. I sit Brev af 22de Marts, skrev Bille til Bernstorff, at han altsaa vilde sende sine Skibe paa Expeditioner igien, i de første Dage af April, for at virke til Handelens Beskyttelse. Imidlertid kunde han ikke følge; at han laugtfra troede Sagen med Tunis at være til Ende hermed, og han agtede, at holde et vaagent Die med denne Reglering. Til den Ende agtede han, ihvor kostbart det end maatte blive, at fragte et Skib, som skulde bringe de 20 Kanoner til Tripolis, efterdi han ikke vilde stille sig ved Najaden og sætte den ud af Activitet, ved at volde den en lang Quarantaine, paa en Tid, hvor han hvert Dieblisk kunde vente Brud med Tunis, og især fordi han havde faaet Ordre til at give Hvide:Orn en ganske anden Bestemmelse. Da imidlertid de Franske rykkede ind i Livorno, maatte han atter bestemme sig om, og lade Najaden selv bringe Kanonerne, da han ikke med Billighed kunde vente, at de Franske skulde ligegyldigen see paa, at han skibede Kanoner ind i deres egen Havn, for at sende dem til deres Fiender.

Bille havde allerede tidligere skrevet, saavel til Bernstorff som til Schimmelmänn, og andraget paa Rigtigheden af Consul Hamelens Forlangende, at der tilligemed de aarlige Presenter maatte sendes Foræringer til Ministrene. Han antog, at Forsømmelsen heraf især havde været Uarsag til, at Beien havde negtet at modtage de sidste Presenter, og han foreslog, at dertil maaskee kunde

anvendes endeel Klæde, som laa i Livorno, og var bestemt til Algier som Foræring derved. I et Brev af 30te Marts approberedes dette Forslag, men imidlertid havde en god Leilighed til Algier tilbudt sig, som Bille saameget mindre torde lade ubenyttet, som man paa den Tid, sidst i Februar, stedse frygtede de Franskes Indmarsch i Livorno, hvor da flige Varer, som vare bestemte til Algier, havde staaet stor Fare for at blive confiskerede.

Vi have nævnt, at Hvide-Orn havde faaet en ganske anden Bestemmelse. Under Dato af 16de Februar, var nemlig indlobet Ordre fra Admiralitetet, som bød at denne Fregat skulde saa tidligt som muligt i Foraaret detacheres fra Eskadren og afgaae til St. Helena, for derfra at convoiere danske Ostindiefarere hjem-efter. Raas skulde derfor berede sig til dette Togt, og det overdroges Bille at paasee, at Alt skete paa den hensigtsmæssigste og hurtigste Maade. Collegiet paapegede, at Bemanningen muligt kunde formindskes, for at give Rum for endeel mere Proviant og Vand. Under d. 23de Febr., tilstillede Collegiet Bille alle de nødvendige Documenter og Papirer, som Raas skulde forsynes med paa denne Expedition, hvoriblandt vare Usskrifter af de kongelige Forordninger af 22de Febr. og af 23de Juli 1793. Paa disse Forordninger blev Bille ogsaa gjort særdeles opmærksom, da derved den af 30te Juli 1756 blev at ansee som aldeles sat ud af Kraft, og skulde Bille tilholde sine Underhavende Chefer, ligeledes at være opmærksomme herpaa.

Under 22de Marts meldte Bille, at han havde modtaget disse Ordre, og at han skulde gjøre Alt, hvad der stod i hans Magt, for at fremme Hvide-Orns Expedition; men at han frygtede, at Udeblivelsen af østlig Vind, for at komme Strædet ud, kunde lægge Hindringer i Veien, da man ofte havde Exempel paa Skibe, som havde ventet hele Maaneder paa at komme Middelhavet ud.

Da denne Ordre indtraf, var der al Grund til at formode, at de Franskes Indmarsch vilde forvolde en Blokade af Livornos Havn, hvilket da i mange Henseender vilde forsinke Expeditionen. Bille sendte derfor Ordre til Marseille og Genua, til Najaden og

Triton, at begge disse Fregatter skulde, saasnart de havde været for Livorno, og der fundet Havnen blokeret, ufortøvet gaae til Søes, og holde det krydsende ved Nordpynten af Corsica, paa Hvide Drn, som ventedes vesterfra. I Tilfælde, den havde Convoi, skulde de strax overtage denne og beordre Raas til, saa hurtig som muligt, at anlobe Genua, og derfra ved Stafet sieblikkelig underrette Wille om sin Ankomst. Skulde derimod Livorno ikke være blokeret, havde de ifkun at henvise Raas til denne Havn. Alle disse Forholdsregler bleve imidlertid til ingen Nytte. Hvide Drn ankom, uden at have mødt hverken Najaden eller Triton, d. 29de Marts til Livorno med 4 Skibe vesterfra; Triton kom den 1ste April med eet Skib fra Genua, og Najaden kom d. 4de April fra Marseille, men uden Skibe, da Skipperne, eller vel rettere Befragterne, ved Esterretningerne om de Francks Indmarsch, havde forandret deres Bestemmelse; og da Ellbrecht og Krieger fandt Hvide Drn paa Livorno Rhed, løb de naturligvis ind.

Hvad enten Livorno blev blokeret eller ei, var dog al Handel der standset ved de Francks Indmarsch. Det var derfor Willes Plan, saasnart Fregatterne vare expederede eller idetmindste havde faaet deres Bestemmelse, da selv at gaae til Genua, for der at afvente Ordre, og derfra at styre sine Skibes Expeditioner. Wi skulde imidlertid see, hvor mange Hindringer der kom i Veien, saa at han tilsidst slet ikke kom derhen.

Raas fik 5 Dages Quarantaine, da han kom til Livorno. Hans første Omfarg, da han havde modtaget Ordren til St. Helena Logtet, var at begiære en Second-Capitain ansat, da hans eget Helbred var saa yderst nedbrudt, at han, med den hoieste Grad af Agtelse for sine Officierer, med hvilke han i det Hele var meget tilfreds, dog ikke torde forsvare, at efterlade en saadan Expedition i saa unge Menneskers Hænder, naar hans egen, kun altfor sikkert forudseete, dødelige Ufgang maatte indtræffe. Capitain-Lieutenant v. Osten, Næstcommanderende paa Triton, blev derfor commanderet ombord som Second-Capitain. I Willes Ordre til

v. Osten, som er bateret Livoino, 5te April, findes følgende:
 „Saasom denne Post er til Dato ukjendt i vor Tjeneste, og det ikkun er ved en saadan Leilighed som denne, hvor Chefens svage-
 lige Helbredstilstand lader befrygte, at han ikke har Kræfter til at
 udføre det ham Betroede, at den creeres, da har De, i det Til-
 fælde, at Chefen finder sig saa upasselig, at han ikke kan modtage
 Meldinger, eller udfæde de fornødne Ordre paa Reisen, at an-
 tage Dem Skibet, og styre det i Chefens Navn. Ligesom En-
 hver i Skibet skal være Dem subordineret, er De iglen stedse Chefen
 subordineret. De har stedse, naar Chefen forlanger det, at med-
 dele ham Raad efter Deres bedste Indsigt, og saaledes som de agter
 at forsvare det. I Tilfælde, at Chefen skal paa Reisen falde fra,
 tiltræder De Commandoen som Chef, og De udfører da Expe-
 ditionen ifølge de Ordre og Instructioner, som ere Chefen tilstillede.“

Kaas forlangte endvidere dueligere Styrmand. I denne An-
 ledning skrev Bille saaledes til Admiralitetet, under 1ste April:
 „Capitain Kaas beklager sig meget over, at de Styrmand, han
 har, ere usiktede; men derover har i den senere Tid været admini-
 delig Klage i Hs. Majestæts Skibe, og da vi igrigt have saa
 mange gode Indretninger i den danske Marine, hvori vi ikke
 alene maale os med, men endog overgaae andre større Somagter,
 tør jeg troe, at det høie Collegium, der med saa megen Redebon-
 hed søger at fremme hvad der er nyttigt, ogsaa vil tage denne
 Post i Betragtning. Capitain Ellbrecht, der har 3 Styrmand,
 tilbyder at undvære dem alle, saa ringe skatter han dem. Imid-
 lertid vil Capitain Kaas her finde „en bekjendt Mand,“ saa at
 han ikke skal blive forlegen.

Fabrikmester Hohlenberg havde tilskrevet Kaas, at han borde
 indtage omtrent 200 Jern mere i Skibet. Dette stemte ogsaa
 med Kaas's egen Erfaring og blev derfor udført. For at rumme
 meer Proviant og Vand, blev ifølge Collegiets Tilladelse 20
 Mand, Dreng og Noncombattanter, forsat paa andre Skibe.
 Fregatten blev kalfactret, Rejsningen efterseet, Provianten com-
 pletteret til 5 Maanedes og Skibet forsynedes med alle øvrige

Fornødenheder. En af de vanskeligste Opgaver var, at forskaffe de nødvendige Søkaart, dog ogsaa denne Artikel fandtes, og Raas laa d. 15de April seilklar paa Livorno Rhed.

Samme Dag, som Triton var kommen til Ankers, opstod der om Aftenen et overordentligt svært Tordenveir. Kl. 10 traf et svært Lyn Fregatten; dog observeredes ingen Skade før Kl. 11½, da Ild udbrød i Stormasten om Styrbord ved Salingsknøet. Ved utrættelig Anstrængelse, troede man Kl. 3 om Morgenen at have slukket den; men en halv Time efter, brød den atter ublidt høiere oppe, og vedvarede nu til Kl. 5½, da det endelig lykkedes at slukke den ganske. Tritons Mast, som allerede var skrøbelig, blev herved aldeles ubrugelig. Der var et Hul tværs igiennem Masten, saa stort, at en Arm kunde stikkes igiennem; desuden var hele Toppen aldeles forbrændt. En ny Mast blev strax sat i Arbejde, og Triton maatte hale ind til Molen for at reparere. Uagtet det vedvarende stormende og regnsfulde Veir meget hindrede saavel Tritons som Hvide-Ørns Arbejder, blev det dog lovet Bille, at den Førstes Mast skulde staae i Skibet 10 Dage efter, den var begyndt paa.

Vi erindre, at Bille havde bestemt sig til, at lade Najaden afgaae til Tripolis med Kanonerne. Uagtet han gjorde sig al Umage for at holde denne Expedition hemmelig, undgik han dog ikke, at en af Paschaens Ambassadeurer, der kom fra Paris, fik Nys derom, og da Bille erfarede, at han agtede at ubede sig Passage med Najaden, foretrak han, selv at tilbyde ham den. Denne Ambassadeur var Mahomed D'Ghuis, en fielden oplyst og veltænkende Mand, som ved den Høflighed, der vistes ham af General Adjutant Krieger, paa denne Reise, blev en af de Danstes ivrigste Venner, og gjorde senere voce Consulere mange Tjenester. Han er først død for nogle faa Aar siden.

Fire Skibe, som skulde til Cagliari, hvoraf et dansk og tre svenske, tog Najaden under Convoi dertil. Et af de svenske var fragtet af de fremmede Ministre i Toscana, hvilke længe havde været holdte i en Slags Arrest, og nu endelig havde erholdt Til-

ladelse til at indskibe sig. Imidlertid, da Majaden d. 14de Apr. om Morgenens gjorde Signal for at lette, meldte det svenske Skib, at det var stoppet af den franske commanderende General, Miollis, fordi han vilde indskibe derombord tre af Storhertugens Ministre, hvilke som Arrestanter bleve bragte fra Florents. Disse vilde Generalen tvinge de fremmede Ministre til at tage med, uagtet de havde fragtet Skibet for egen Regning, og med mange Bekostninger ladet det indrette, saa at der netop var Plads for dem selv og deres temmelig talrige Følge. Krieger meldte denne Standsning til Wille, og udbad sig Forholdsordre. Wille befalede ham da, at ligge bak en Time og vente paa det svenske Skib, og derefter at fortsætte sin Reise. Dette bevirkede, at den engelske Minister tog Commandoen fra Skipperen og lettede til Trods for Embarggen, saa at Majaden kortest seilede med hele sin Convoi. Saavel i Anledning af denne Tildragelse, der var at betragte som et Brud paa Convoi-Rettigheden, som i Anledning af, at Wille en Nat blev, i sit Huus i Livorno, insulteret af franske Soldater, der trængte ind i hans Sovokammer med opplantede Bajonetter, og forlangte at see hans Sikkerhedspas, skrev han til General Miollis og beklagede sig meget alvorligt, sigende, at han ifølge Generalens eget Tilfagn havde antaget, den danske Nation og den danske Handel ikke at skulle lide under de politiske Begivenheders Gang; men at han saae, han deri havde feilet, og at han agtede, saasnart blot hans Skibes Reparation tillod det, at forlade et Sted, hvor der var saa liden Sikkerhed for ham, saavel med Hensyn paa hans offentlige, som paa hans personlige Stilling.

Fregatten Hvide-Orn laa seilklar siden d. 15de April. Veiret var hele denne Maaned haardt, og en næsten uafbrudt Regn og Storm hindrede meget ofte Samkvemet med Land, og steds Fregatten fra at seile. Den 19de om Morgenens, begjærede Raas, utaalmodig over dette Dphold, en Lots ombord, for at gaae igjennem det nordre Lob, en Wei han havde seet en engelsk Fregat at tage kort Tid før; men Lotsen erklærede, at Wind og Veir

forbød det. Mod Middag blæste det virkelig ogsaa op, og om Aftenen var det et saa orcanagtigt stormende Veir, at Hvide-Orn meget nær havde forliist. Vi ville lade Kaas selv tale, i sin Rapport til Bille:

„Efterat jeg d. 10de ds. havde affendt Lieutenant Hohlenberg med et Brev til Deres Hoivelbaarenhed, begyndte det at blæse saa haardt af vestlig Vind, og sætte en saadan Søs, at det ikke blev muligt for Sluppen at komme ombord igien. Jeg strøg Bramstænger og Under-Ræer. Om Aftenen Kl. 6 bedagedes Veiret til en Mersseils-Kuling, men med temmelig svær Søs; stak ud til heelt Toug paa Daglig-Touget. Kl. 8 fik vi en haard Byge, som, ved den Hastighed den kom med, meget lignede en Orcan. Daglig-Touget sprang. Vi laae paa $7\frac{1}{2}$ Fv. Band. Lod strax Løi-Ankeret falde. Skibet sang op og laa fast omtrent 5 Minutter, da det igien ragede i Drift. Vi vare da i Værk med at bouge Pliigten af og hale Toug op bertil, at stryge Faste-stængerne og at tallie ind paa Daglig-Touget. Jeg vilde tilføtte Mesanen og Storm-Uben, for at holde Skibet under Vinden, men disse Seil blæste bort strax. Storm og Søs var det haardeste jeg har seet, skøndt jeg har været i Orcan før. Kl. 8 $\frac{1}{4}$ faldt Pliigten paa $3\frac{1}{2}$ Favne Band. Vi vare da omtrent $1\frac{1}{4}$ Rabbellængde fra Molen. Skibet sang nu op og laa fast. Bougede Læggeren af; Dagligtouget, som var sprunget 8 Favne fra Stikket, blev stukket i Læggeren. Kl. 9 $\frac{1}{4}$ drev igien; lod Læggeren falde og stoppede et Dieblik; men den svære Brændsø paa denne lave Dybde gjorde, at Skibet red overmaade svært og rev Ankerne løse, saa at vi lidt efter lidt dreve, 10—12 Favne ad Gangen, alt som det ene Anker holdt og det andet gav efter, til Kl. 10, da vi endelig stødte paa Grund og strax efter hug Roret fra os. Vinden var iforveien udtagen. Cirkellinen sprang strax efter, og Roret sank, men blev hængende i Korffinklerne. Vi vare nu tværs af Molen, og saa nær, at vi kunde raabe ombord til Triton. Skibet laa fast, havde 15 Fod Band og mere agter; det huggede ikke i Grunden, uden naar Søen faldt fra; men deri-

mod laa Roret i en stem Stilling, da Skibet flurede paa det. Vi fik det da med megen Møie ophalt og fastgjort ved-Stræbords Storrøst, hvor det blev hængt i en dobbelt Dugt af en Pertline. Kl. 2 sprang Pligt-Louget. To Gange havde Lieut. Hohlenberg forgæves forsøgt, at komme ombord til os med Sluppen fra Triton. Kl. 3½ lykkedes det dem at komme ombord med 2 Jagetrosser fra Triton, ved hvilke dens Barcas halede sig til os, denne bragte et Kabbeltoug i Land for os paa Molen, hvorpaa vi strax gik i Værk med at hale Fregatten ind. Fik en Lots ombord, som bragte os et Sværtoug ind. Skibet vedblev at røre Grundten, naar Soen faldt fra. Roret var os til megen Hinder, da det ikke var os muligt at faae det fra os, eftersom ingen af Fartøjerne kunde bære det i den svære Sø. Omfider slog det Pertlinen af og sank. Vi halede da ind og fortsøiede ved Molen med to Sværtouge i Land, og et Anker med et nyt Toug, saant fra Triton, forud.

Skibet er ikke syndertig læk. Kobberhuden maa have lidt betydeligt. Mit Forliis er 4 Ankere og Touge, samt Roret. Imidlertid skal alt dette kunne fikkes og bierges, og jeg haaber, at Fregatten kan gaae paa sin Expedition uden at kisthales. Jeg kan ikke undlade, at bede Deres Høivelbaarenhed, at anbefale til det høie Admiralitets Bevaagenhed Capitain-Lieutenant v. Osten saavel som alle mine Officierer, som med den utrætteligste Flid arbejdede for at redde Skib og Gods. Skibets Mandskab arbejdede ligeledes med Munterhed og Kraft. Deres Høivelbaarenhed, som kender det Locale, som saae vor Tilstand, da Deres Iver for Tjenesten, og, jeg tør smigre mig med, Deres Bønskab for mig bragte Dem til at gaae ombord igiennem den overordentlig høie Brandsø, kan bedst bedømme hvad Arbejde der har været udrettet, samt hvad Fare Skib og Mandskab har været udsat for, fra Kl. 9½ om Aftenen, til om Morgenen, da vi kunde faae Assistance fra Landet. Matros Ole Thomsen Holte havde det Uheld at komme imellem Pligt-Louget og Beddingen, og fik det ene Laar aldeles knuust. Han blev bragt paa Hospitalet, hvor han døde nogle Timer efter."

I sin Rapport til Admiralitetet, om denne uheldige Begivenhed, skrev Wille, at han alligevel priste sig lykkelig, at det gik saaledes af; thi havde Fregatten blot været en halv Skibslængde mere til den ene eller den anden Side, havde den staaet i bare Steen. Ved det haarde Veir var Bandet ogsaa været betydeligt, hvilket kom meget til Nytte. Han beklagede meget Kaas's uheldige Skæbne; men roste tillige hans Rolighed og Koldblodighed, der havde været et herligt Exempel for hans Undergivne, og var saameget mere fortienstfuld, som hans Svagelighed og physiske Kraftesløshed gjorde ham en saadan Fatigue i høieste Maade anstrængende.

Resultatet af den Besigtigelsesforretning, som blev holdt ombord i Hvide-Ørn, var, at Skibet maatte kiothales; der blev derfor lagt Haand paa Værket, og paa samme Tid, som der blev fiskeet ude efter Ankere og Louge samt Roret, blev Fregatten afstakket og ubløst, for at gjøre klar til Kiothaling. Løiankeret fandtes med Fligen afbrukken, hvorved da dets flette Hold forklaredes. De andre Ankere, saavelsom Roret, bleve lidt efter lidt fiskeede og bragte til Skibet; det sidste blev befundet brækket saaledes, at de tvende øverste Jerntapper vare borte. Et nyt var strax sat i Arbeide. Hvide-Ørn, der heelt ubløst ikke stak meer end 11 Ft. 6 To., havde herved den Fordeel, at den kunde hales ind i „Darsen,“ hvorved der vandtes betydeligt, med Hensyn til at kunne vedblive Arbeidet, uden at Bind eller Sø kunde hindre det. Løkken tog imidlertid til, og da Skibet var ubløst trak det 3 To. i Timen. I en Rapport af 2den Mai skrev Wille saaledes til Collegiet: „Formedeltst nogle Jernboltes flette Qualitet, hvilke skulde indrives i Siden af Fregatten til Svalbom-mens Surring, blev en heel Dag tabt for os, og da Fregatten blev hevet over tabte vi ligeledes en Dag, ved det, at Mesteren paa Værftet frygtede for at kiothale Fregatten med Mers og Stænger oppe, da den syntes i første Dieblil altsfor villig. Rislen havde aldrig før været af Bandet, paa denne Fregat, saa at, uagtet vi alle vare meget tilbøielige til at troe, at hun var stiv nok, kunde dog ingen med Visshed paatage sig Ansvaeret, især da

Remedierne til Riolhaling her ere ikkun maadelige. Mers og Stænger bleve da nedtagne, og Fregatten heven over, ved tvende Pontons eller lukkede Pramme, hvor et Ganghjul tjener som Spil. Ved denne Leilighed viste Fregatten sig saa stiv, at saavel Mesteren, som jeg, ønskede, at Mers og Stænger havde været oppe igjen. Af Pontonerne, der havde Fregattens hele Ballast, Kanoner og Provisioner inde, saae jeg den ene løtte sig en Fod. Straakiolen befandtse at mangle agterfra 27 Alen og forfra 12 Alen; Midten var urørt. Af Faste-Riolen var, da den var oprenset, $4\frac{1}{2}$ Alen borte i Længden og $6\frac{1}{2}$ To. i Tykkelse. Spundings-Naadden var bar for Kobber, hvorfra jeg troer, at Lækken hidrørte. Ligeledes havde Faste-Riolen for ogsaa taget nogen Skade, saaledes, at et Stykke, 6 Alen langt og 3 To. tykt, blev indlasket paa Styrbords Side. Endvidere vare 3 Bolte, af dem, der gaae igiennem Riolen agter, krummede; de bleve rettede, afskappede og paany forsværligt klinkede. Kobberet paa Siden var paa nogle Steder bleven afrevet af Roret; iøvrigt feilede det intet. Imorgen haaber jeg, at see den anden Side iveitret, og da der er Grund til at formode, at her ikke bliver Andet at foretage, end at fastspigre det nye Kobber fra Styrbords-Siden, haaber jeg, at Fregatten strax igjen skal komme paa ret Riol, og skal der da vist ingen Anstrængelse blive sparet, for atter at saae den seilklar. Da der til Dato aldeles ingen Leilighed har været, hverken for Fregatten, eller noget andet Skib, at komme vesterefter, haaber og ønsker jeg, at dette Uheld endda ikke skal have gjort nogen Forsinkelse i Fregattens Expedition. At have seet dens Bund er for mig en stor Betyggelse. Uagtet Skaden ikke er ubetydelig, maa jeg dog tilstaae, at den i Forhold til Faren kun er ringe; og ihvorvel det ikke er min Maneer, at skildre nogen Ting farlig, saa kan jeg dog ikke negte, at jeg hos mig selv føler, at Fregatten Hvide-Orn bør regnes som en Fregat, der er funden for Staten."

Denne hele Begivenhed sinkede Billes Afreise endnu mere; han kunde naturligviis ikke forlade Livorno, for han var vis paa, at Raas ikke mere trængte til Tritons Hiælp. Imidlertid blev dette

Opholdssted ham daglig utaaleligere. Han havde Bryderier med Consul Boy*), der syntes meget uefterrettelig i Pengesager. Protesterede Brevler og ubetalte Regninger fra det foregaaende Aar, for hvis Beløb Bille imidlertid havde Consulens Qvitteringer, hørte til Dagens Orden. Bille maatte huse adskillige danske Folk ombord i de kongelige Skibe, da disse uslykkelige Mennesker, hvis Skibe vare af de Engelske blevne opbrændte, medens de vare med den franske Convoi i Egypten, ikke torde opholde sig i Byen, uden et Sikkerhedskaart, for hvilket Boy lod sig betale en Sequin.

En endnu værre Historie kunde Boys Uefterrettelighed have affedkommet, da han uden videre tillod sig at protestere en af Consul Lochner udstedt Brevl, stor 1760 Piastre, som var det Sidste af de resterende 3000 Piastre for Fredslutningen, blot fordi han ikke saae sig istand til at reise saa mange Penge. Da Bille erfoer det, gik han strax i Caution for Summen, hævdede Pengene til Brevlens Betaling hos Huset Faume & Comp., og betalte dette for den danske Regjering stedse beredvillige Huus med Brevler paa Commerce-Collegiet. Saaledes reddedes Lochner og vor Regjering fra en ikke ringe Forlegenhed.

Dgsaa med de danske Skippere havde Bille mange Ubehageligheder, da deres Fordringer paa Convoi snart ingen Grændser kiendte. En Capitain Anken, som havde forlangt speciel Convoi af Capitain Ellbrecht, for sit ballastede Skib, til Marseille, fik af denne det mundtlige Svar, at sligt ei kunde tilstaaes ham, fordi hans Ordre lod paa at gaae vesterefter, Strædet ud, og at altsaa de Skibe, hvis Cours ikke længer faldt sammen med Fregattens, maatte paa et givet Signal flie sig fra Convoien. Anken henvendte sig nu til Bille, og forlangte dennes Erklæring skriftlig. Denne blev ham rigtignok given, men tillige blev ham betydet, at Klage over ham isærdeleshed, og over de andre Capitainer i Almindelighed, vilde blive indsendt til Commerce-Collegiet.

Men ikke alene de danske Skippere troede, at speciel Convoi

*) Et andet Sted har jeg kaldt ham Bay, ved Uthydelighed i Manuscriptet; det her anførte Navn troer jeg at være det rette.

skulde tilstaaes dem: den svenske Charge d'Affaires i Genua, Hr. Lagersværd, var ogsaa af denne Mening, og skrev derfor til Bille med Begjæring om, at en dansk Fregat maatte blive sendt til Genua, for at tage et svensk Skib under Convoi, der var ladet med Marmor for Deien af Algier, og bringe det didhen. Billes Svar, af hvilket han sendte Copie til Grev Bernstorff, lød i Korthed paa, at han ikke, ihvor gierne han ønskede at lægge for Dagen sin Lyst til at tiene Hs. svenske Majestæts Undersaatter, saae sig istand til at opfylde hans Ønske, fordi, for det første, han kun havde een Fregat til sin Afbenyttelse i dette Dieblis, nemlig Triton, der ganske nylig havde været i Genua og nu skulde vester- efter med en Convoi, bestaaende halvt af svenske og halvt af danske Skibe, hvorfor det vilde være ubilligt at forlange, at bemeldte Convoi skulde afvige saa meget fra sin Cours for et eneste Skibs Skyld; for det andet, fordi hans Ordre lød paa, ikke at beskytte de krigførende Magters Handel, og da Algier var i Krig med Frankrig, vilde det være at bryde denne Ordre, hvis han tog et Skib, ladet for algierst Regning, under dansk Convoi.

Et Brev til Commerce-Collegiet, dateret Livorno d. 3die Mai, hvori Bille indsender ovennævnte Klage over de danske Skippere og Capitain Unken, og hvori han beretter sin Correspondence med Hr. Lagersværd, slutter han saaledes: „Jeg anfører blot disse Ting, for at gjøre det kongelige Collegium bekendt med, hvorledes jeg, med den bedste Villie for at opfylde mine Ordre, og uagtet al den Umage jeg gjør mig, dog mødes med Uvillie og Chicane; dog er det ikke mig alene, som behandles saaledes, men enhver af de kongelige Skibes Chefer herinde blive giorte Kiede af deres Post, ved disse Chicaner, da dog den Conduite og den Activitet, som de stedse have udviist, snarere borde give dem Ret til Skippernes Erkiendilighed, end til at begegnes med Uartighed.“

Endelig d. 6te Mai var Triton seiklar med sin Convoi, og Bille troede at kunne forlade Hvide-Ørn. Denne Fregat var atter paa ret Kiel og under Equipering til sit Togt til St. He-

lena. Allerede d. 12te var Raas seilklar. D. 7de Mai seilede Wille med en Convoi af 7 svenske og 6 danske Skibe, der vilde vesterfærd og tildeels Strædet ud. De havde endeel ondt Veir, især i Golfen af Lyon. En engelsk Fregat modte dem under Cap Palos, og havde Fartøi ombord, for at forvise sig om Convoiens Neutralitet. D. 28de ankom han til Malaga med 4 danske og 4 svenske Skibe; de øvrige havde skilt sig fra Convoien, for at gaae til Barcelona og Alicante.

Wille blev ikke lidt forundret ved at finde paa Malaga Rhed, ikke alene de tre Brigger med den store Convoi, men ogsaa Fregatten Hvide-Ørn. Der var nemlig indløbet Ordre fra Collegiet, som contramanderede Fregattens Reise til St. Helena*), hvorimod den skulde forblive i Middelhavet. Denne Ordre var af 12te Marts, og var stilet til den ældste Chef paa Stationen. Raas besluttede da strax, at gaae til Malaga for at opsøge Wille, kom under Seil fra Livorno d. 15de Mai, og ankom til Malaga d. 25de. I en svær Storm, i Golfen af Lyon, knækkede hans Forstag; for Resten hendte ham intet Mærkeligt paa denne Reise.

Sommeren 1799 var mærkelig for den vedholdende vestlige Vind, der gjorde det fast umuligt at komme Strædet ud. „For at fremme Briggernes Expedition“ — skriver Wille, i sin Rapport til Collegiet af 29de Mai, — „har jeg taget følgende Forholdsregler. Da der er stor Forskiel i Letheden af at komme frem, naar en Convoi er lille, og naar den er stor, som her over 100 Skibe, saa har jeg beordret Capitain-Lieutenant Fabricius at opgive hvormange og hvilke Skibe, der have meldt sig til Convoi lige hjem og hvormange til Lisabon; disse har jeg ladet skille fra de andre og varpe sig længer bort tilligemed Lougen og Carpen, for, med det mindste Blaf af Landvind, at gaae under Seil, og derved om muligt at slippe igiennem Strædet. Jeg selv agter da med begge Fregatterne og Nidelven, at bringe den øvrige

*) I Hvide-Ørns Sted blev Linieskibet Ditmarsken, under Commandeur Just Wille, udsendt til St. Helena.

Deel forbi Cap Spartel. Skulde det imidlertid vare for længe, bliver jeg nødt til at sende Nidelen til Barcelona, ligesom jeg ogsaa maa sende Triton op til Marseille, da det er mig meldt, at endeel Skibe ligge færdige der."

Wille lod desuden stedse en af Briggerne holde det krydsende udenfor Baien ved Malaga, deels for at vaage over Convoien, deels for at signalere om der var østlig Brise i Farvandet, da Erfaring havde lært ham, at der inde paa Bugten ofte kunde staae sydlig og vestlig Wind, medens der var østlig Laring i det aabne Farvand. Convoien havde i denne lange Tid flere Gange været under Seil, men havde maattet vende tilbage med uforrettet Sag. Den var engang voxet til 150 Seilere, men adskillige bleve kiede af den lange Venten, og prøvede deres Lykke paa egen Haand, ved at krydse paa, en Ring, der er giørlig for enkelte Skibe, men umulig for en samlet Convoi, hvor Alle maae rette sig efter den flætteste Seiler. Den svenske Fregat Freia gik Seil med sin Convoi en Dag, paa samme Tid som den danske; men da S. W. Winden satte ind, og Briggerne signalerede deres Skibe at vende tilbage, vedblev Freia at krydse paa. Følgen blev, at han rigtignok kom ud, men inden han kom under Gibraltar, var han skilt fra hele sin Convoi, paa to Skibe nær; de andre søgte tildeels ind under Carpens og Lougens Convoi. Med Freia forlod den sidste svenske Drogsmænd Middelhavet, og var det da, hele Aaret igiennem, kun danske Krigsskibe, der convoierede de tvende allierede Magters Handelskibe i dette Farvand.

Under 1ste Juni, rapporterede Wille til Holmens Dver-Equipagemester, og da nogle Passager af dette Brev kunne interessere os som Sømænd, anføres de her.

"Paa Reisen fra Livorno har jeg prøvet mere ondt Veir, end man kan møde med i Nordsoen paa denne Aarstid. I 8 Dage saae vi ikke Solen. Den 17de og 18de havde vi, tværs for Golfen af Lyon, et meget haardt Veir. Den stakkels Triton vred sig som en Drm, hun kunde ingen Seil føre for Convoiens Skyld, og dog løb vi saaledes forud, at vi maatte lægge hende

bi 6 Timer ad Gangen. Vi toge nogle svære Styrtninger over, og Søen spulede over Relingen, baade til Luvart og i Læ; men saasnart Veiret atter var godt, var Fregatten tæt som en Potte. Hvide-Drn mistede samme Dag sin Forstang. Ungaaende denne Fregat, da maa jeg tilstaae Dem, at ligesom jeg altid troer, at Alting er for det Bedste i denne Verden, saa troer jeg denne Sætning ogsaa anvendelig her. Hvide-Drn er bleven en ganske anden Fregat. Saaledes at lade et Skib seile lige fra Stabelen, er virkelig ikke godt; i det mindste er der adskillige Ting, som meget nøie maae observeres; f. Ex., at holde Sandsporene frie, rene og røddelige. Vandet i Hvide-Drns Last kunde ikke komme til Pomperne, og Skibet laa ved denne Leilighed aldrig paa sin Anning, der forandredes alt som Vandet stød høit eller lavt i Skibet; kort sagt, jeg kan forfikkre Hr. Commandeuren, at jeg aldeles ikke er misfornøiet med hvad der er hændet Hvide-Drn ic."

Endelig d. 7de Juni kom den store Convoi under Seil med en strygende Levant. Den var dengang 103 Skibe stærk, som ledsagedes af hele den tilstedeværende Force af Krigsskibe, nemlig de to Fregatter og de tre Brigger. Triton, hvor Wille selv var ombord, løb ind til Tangier; men Hvide-Drn og Nidelven fulgte Convoien til 28 Mile vestenfor Cap Spartel, hvor Kaas overleverede Commandoen til Fabricius. Under 22de Juni rapporterede denne fra Lisabon, at han d. 17de var ankommen der, men at Convoien da var formindsket til 13 Skibe, eftersom alle de andre, deels med, deels uden Tilladelse havde skilt sig fra ham. Og saaledes tage vi da Affed med to af Willes troe og tjenstivrige Medhjælpere, den utrættelige, sindige, nidkiære Fabricius, og den kække, uførtroede Hold.

Wille løb ind til Tangier, men da det blæste haardt op om Natten, maatte han kappe og løbe ud i Læ af Cap Spartel. Næste Dag, da Veiret bedagedes, gik han ind igien og tog Anker og Loug ombord. Hvide-Drn og Nidelven stødte til ham her; men da der var Pest i og omkring Tangier, havde intet Samqvem med Landet. D. 12te Juni lettede alle 3 Skibe og gik til Gi-

braltar. De mødte paa denne Vej en engelsk Eskadre paa 12 Linieskibe, hvoraf 5 Tredekkere, under Contre-Admiral Cotton. Da der i Gibraltar ingen Skibe fandtes, som vilde have Convoi østerefter, sendtes Nidelveen over til Algeziras, for at tilbyde Convoi derfra. Med begge Fregatterne gik Bille til Malaga, hvor de ankom samme Nat Kl. 1; Nidelveen, med et Skib paa Stæbetoug, kom næste Morgen, Kl. 4.

I en Rapport af 15de Mai, hvori Bille meldte om denne Seilads, skrev han endvidere saaledes: „Ved min Ankomst hertil idag, modtog jeg et Brev fra Consul Glynn (med hvem jeg ikke talte i Gibraltar, da han var bortreist) hvori han melder mig, at Admiral Lord St. Vincent havde sagt ham, at han havde Underretning om, at der var adskillige Skibe under falsk Flag i den store danske Convoi. Et af disse (et spansk nemlig) var allerede taget af en Krydser fra Gibraltar. Consul Glynn havde forsikket Admiralen om, at ingen af de danske Orlogsmænd gave Signaler til, eller taalte andre Skibe i deres Convoier, end dem, der vare virkelig neutral Eiendom. Imidlertid lovede han Lorden at skrive mig til derom, hvormed denne lod til at være tilfreds. Jeg erfoer endvidere, ved min Ankomst hertil, at da den svenske Fregat og Brig senest gik herfra med Convoi, havde en engelsk Fregat været udsendt expres for at tage et livornesisk Skib, som var angivet at skulle befinde sig i den svenske Convoi, og at den havde skudt to Kugler efter to danske Skibe, som vare i Convoien; men strax efter blev den engelske Fregat den paagældende Brig vaer, som han da ogsaa bemestrede sig og bragte ind til Gibraltar. Uagtet denne Hændelse aldrig kan regnes os Danske til Vanære, er jeg dog ikke aldeles ligegyldig ved at erfare, at Lord St. Vincent kunde troe, at sligt skulde kunne finde Sted i en dansk Convoi, efter den Forsikkring, jeg personlig har givet ham om de Regler mine underhavende Skibe følge ved Convoieringen.“

Dpmærksomheden var i denne Tid særdeles spændt paa de krigførende Magters Eskadrer, af hvilke der for Dieblisset befandt sig een af hver Nation i Middelhavet, og som det var at for:

mode maatte komme sammen med det første. Den franske Flaade, 23 Linieskibe, var gaaen ud fra Brest, og kom paa 17 Dage til Toulon. Saasnart det meldtes i Gibraltar, at denne mægtige Flaade saa uventet var gaaet igiennem Strædet, fulgte Lord St. Vincent efter med 16 Skibe, hvilke, i Forening med den ovenomtalte Eskadre under Contre-Admiral Cotton, forgæves søgte Fienden. Den spanske Flaade var gaaen ud fra Cadix, som man formodede for at forene sig med den franske i Toulon; men ogsaa den var i Golfen af Lyon, under Stormen d. 17de og 18de Mai, og Følgen deraf var, at hele Flaaden kom ind til Cartagena i meer eller mindre havareret Tilstand. 9 Linieskibe havde mistet Masterne. Det var sandsynligt, at de Engelse nu vilde blokere alle spanske og franske Havne. Paa samme Tid udkom i Madrid et Decret, der bød, at intet Skib maatte indtage spansk Ladning i nogen spansk Havn, uden at have en spansk Supercargo ombord. De neutrale Flages Handel syntes saaledes at trues med Udelæggelse fra alle Sider; og dog bestod den, og fortsattes med Fordeel. Saa sandt er det, at Handel er en Nødvendighed, ja et Livsprincip for alle civiliserede Nationer. Forgæves søge Regjeringerne (af hvilke som helst Aarsager er ligegyldigt), at indbæmme eller standse den. Heldigviis er det dem umuligt; thi lykkedes det, da var det Civilisationens Død, Nationernes Undergang. Handelen er at ligne med en frugtbarigørende Flod, der strømmer igiennem et Land: den kan indskrænkes, maaſkee endog standses for et Dieblis; men den vil snart søge sig et andet Leie, og ad hundrede Omveie vil den, maaſkee deelt i mange smaa Strømme, dog ende med at naae det Punkt, som den almindelige Interesse stræber hen imod.

Triton skulde afgaae til Marseille for at tage Convoi Strædet ud, da Consul Hornborstel havde meldt, at der laae adskillige Skibe klar i denne Havn. I samme Brev havde han underrettet ham om, at ved den franske Flaades Ankomst til Toulon, var Marseilles Havn bleven lukket. Ville anſaae dette imidlertid kun som en temporair Forholdsregel, for at ſkiule Flaadens Operationer,

maaffee for at presse Folk. Triton afgik derfor alligevel til Marseille d. 22de Juni. Hans Ordre bød ham at tage Convoi derfra, og desuden at fløbe et Parti Wiin for sig og Hvide-Ørn, men dersom han fandt Havnen blokeret af de Engelske, skulde han strax vende tilbage, anløbe Palma paa Mallorca, for der at fløbe Wiin, og derefter atter komme tilbage til Malaga.

Den 18de Juni seilede Baron Holsten, med en Convoi af et dansk og 3 svenske Skibe, op til Barcelona, hvorfra han atter skulde tage Convoi vesterefter. Just i de Dage udbredte det Rygte sig, at de Svenskes Sager ikke stode paa nogen god Fod med Tripolis, ja, at endog svenske Skibe vare blevne bragte ind af tripolitaniske Corsarer. Bille skrev, i den Anledning, under 19de Juni til Collegiet, at han havde instrueret de svenske Skippere om, at de i saa Tilfælde ikke maatte vente sig nogen Beskyttelse af de danske Convoier imod tripolitaniske Skibe. Vi skulle faae at see, at det ikke varede længe, før det ikke gik os Danske bedre end de Svenske.

Billes Plan var nu, selv med Hvide-Ørn at gaae med en Convoi Strædet ud, og derefter at anløbe Cadix, for, paa Consul Dooms Begjæring, at ledsage endeel danske Skibe ud derfra. Denne Consul havde nemlig indmeldt, at saasnart de Engelske havde erfaret den franske Flaades Forbisælling, havde de strax ophævet Blokaden for Cadix, hvorved Havnen altsaa var fri igjen; men nu frygtede han meget de franske Kapere, som allerede krydsede i Farvandet. Den Convoi, som vilde bort fra Malaga, bestod meest af svenske Skibe. Bille meldte, under 19de Juni, til Collegiet, at der for Liden fast ingen danske Skibe vare meer i Malaga, da nemlig den oftomtatte Brig, Kiærligheden, var den eneste; den laa nu under Riethaling, for endelig at komme bort. Imidlertid vare de østlige Vinde, der ere saa absolut nødvendige for at komme Strædet ud, som vi have seet, saa sieldne denne Sommer, at uagtet den forrige store Convoi havde maattet vente i 3 Maaneder paa Levant, satte de vestlige Vinde, strax efter denne Convois Udgang, ind igjen med en saadan Haardnakkenhed,

at den næste Convoi maatte vente til heelt hen mod Slutningen af August Maaned, og da var den ligeledes voxet til nogle og halvtredfindstyve Seilere.

Medens Wille laa i Malaga, alene med Hvide-Ørn, modtog han en Ordre fra Collegiet, saaledes lydende:

„Efterat Handelshuset Lutein & Comp. havde indgivet Klage til dette Collegium over Capitainlieutenant Baron Holsten, i Anledning af, at Skibet „die Hoffnung“ under hans Convoi stulbe af ham være forladt, siden er blevet opbragt, og endeligen har staaet Fare for at blive prisbømt, beordrede man Søkrigsprocureuren at undersøge denne Klages Grund eller Ugrund; og da bemeldte Handelshuus i den Anledning havde paaberaabt sig adskillige Skipperes, til deres Nedere her i Staden afgivne Relationer, blev samtlige disse Skibsredere, nemlig Grossererne Becker, Fiedler og Hvidts Enke & Søn aføfede deres Svar, om de, i Anledning af den, Cap. Lieut. Baron Holsten anbetroede Convoi, havde noget at klage, og om de i alle Fald vilde udlevere de ihændehavende Beviser for Klagen; hvorpaa samtlige Handelshuse erklærede, at de ikke fandt sig pligtige til at udlevere deres Skipperes Breve, som de ansaae for private. Da det paa Grund heraf ikke var muligt at anstille nogen Undersøgelse om Rigtigheden eller Urigtigheden af de af Handelshuset Lutein & Comp. paaberaabte Relationer, blev ved den combinerede Ret optaget Forhør, og fremstode da Capt. Lieut. Fabricius de Tengnagel, Lieutenant Rast og Styrmændene Petersen og Ulfen, alle ombord paa Cutteren Forsvar, der i Folge med Briggen Nidelven var beordret at convoiere fra Flekkers til Udgangen af Canalen, hvilke samtlige vedgik Rigtigheden af Journalen, ført paa Cutteren Forsvar, Capit. Lieut. Holstens Rapport til Collegiet af 25de Sept. 1798, af den med samme følgende Extract af Briggen Nidelvens Journal, dateret d. 24de Sept. s. N., og endelig Rigtigheden af Capit. Lieut. Holstens Skrivelse af 14de Oct. 98 til Hr. Kammerherren, alt for saavidt det Tidrum angaaer fra 8de Sept., da Convoien forlod Flekkers, til 19de Sept., da Cutteren Forsvar fik Ordre at convoiere Ostindiesareren

Minerva, ført af Skibscapitain Coulthard, og altsaa flites fra Briggen."

"Endskøndt man nu fra Tienstens Side ingen Grund har til at reflektere paa Skipper Neusteds Klage over Convoieringen, vilke vi dog, da muligt Capt. Lieut. Holsten, for sin egen Skyld, kunde ønske at et yderligere Forhør blev optaget, til Beviis i Tiden for hvorledes det er tilgaaet, at hele Convoien fra Flekkers er bleven adskilt, herved have Hr. Kammerherren beordret, at foranstalte et Forhør optaget, hvorved bliver at oplyse og undersøge de Marsager eller Omstændigheder, som have voldet den fra Flekkers, under Commando af Capt. Lieut. Baron Holsten, som Chef af Briggen Nidelven, udgangne Convoi, dens Adskillelse fra Briggen."

Denne Skrivelse var dateret d. 23de Marts 1799, og med den fulgte alle de nødvendige, Sagen vedkommende Documenter.

Uagtet det var Bille meget ubehageligt, at skulle anfille Undersøgelser over en Officiers Forhold, med hvem han, saalænge denne stod under hans Commando, steds var saa særdeles tilfreds, saavel for hans Utrættelighed og Nidkærhed i Tienesten, som for hans steds udviste gode Conduite, var det ham dog kjær, at han saae sig istand til at bidrage til Baron Holstens ivrigste Ønskes Opfyldelse. Det kunde jo naturligtviis ikke feile, at private Breve havde bragt Nygter og meer eller mindre paalidelige Efterretninger fra Hjemmet om, hvad der her blev sagt og meent i denne Sag. Allerede i Marts Maaned skrev den ædelstænkende Fabricius privat til Bille og bad ham om at udvirke en Undersøgelse, der kunde berolige Holsten. Samme Tid erfoer denne, at Klage var indløben, og skrev til Bille desangaaende, i det Haab at Dre dre til Undersøgelse allerede maatte være indløben. Denne var, som vi have seet, af 23de Marts og gik først til Livorno, og Duplicat af den naaede ikke Bille før den 6te Juli i Malaga. Omstændighederne og Tienstens Gang forvoldte, at Gen. Adjudant Krieger, hvem denne Undersøgelse, som den ældste Skibschef i Eskadren, blev overdraget, ikke kom sammen med Capit. Lieut. v. Osten, den anden i Commissionen, før senere i Efteraaret. Ud-

faldet viste sig i alle Henseender overeensstemmende med hvad der i Collegiets Brev allerede er antydet paa, nemlig, at Holsten havde brugt al en duellig Sø-Officers Comandskab og Conduite. Dette Forhør blev hiemsendt, og under 7de Februar 1800 faldt Krigsretsdom i Sagen, som frikendte Holsten for Søkrigsprocureurens Tiltale og gav ham den hæderligste Dpreisning.

Nidelven kom d. 26de Juni med sin Convoi til Barcelona. Paa Hoiden af Cap Palos var han faldet ind med den franske Flaade, bestaaende af nogle og tredive Seilere. De havde havt 2 Officierer ombord i Nidelven, og Baron Holsten sendte ligeledes en Officier ombord til Admiralen af den lette Eskadre, Contre-Admiral Deland. De Franske viste sig meget artige; men kunde slet ikke forstaae, at det ikke var en engelsk Convoi, eftersom de ei begreb, sagde de, hvorfor neutrale og fredelige Nationer skulde convoiere. Iøvrigt respecterede de Convoien ganske og aldeles; thi om Natten havde de været ombord paa et svenskt Fregatskib af Convoien, i den Tanke, at det var den Commanderende, men forløbe det strax, uden at spørge efter Papirer, saasnart de bleve henvisste til Orlogsbriggen. Denne franske Flaade var 6 Dage ude fra Toulon, og søgte nu den spanske Flaade i Cartagena. To Dage efter mødte Holsten en engelsk Division af 2 Linieskibe og nogle mindre Skibe, for hvem han tonede Flag. Efter at have givet Underretning, giennem Consulerne, paa de forskjellige Ladepladser, om sin Ankomst, lettede Holsten d. 3die Juli fra Barcelona og gik til Salou, hvor han kom ind den 5te, og gik bort derfra d. 9de med 2 danske Skibe, men kom, formedelst Stille og vestlig Vind, ikke til Alicante før d. 19de. Han fik her 2 danske og et svenskt Skib til, og gik Seil med disse 5 Skibe for at bringe dem Strædet ud. Den 2den August var han kommen i Sigte af Gibraltar, men fik saa atter vestlig Vind, hvorfor han med sin Convoi, der undervejs var bleven forøget med et dansk Skib, søgte ind til Malaga, d. 3die August.

Triton kom d. 29de Juni, efter 7 Dages Reise, til Marseille, og fik strax Practica. Under Tvica mødte han en engelsk

Fregat, som sagde, at den havde forladt Mahon d. 19de, og at den Dag vare 12 engelske Linieskibe ankomne dertil; formodentlig den samme Eskadre, som Bille mødte i Strædet d. 12te Juni.

Den 8de Juli laa Triton klar til at seile med 6 danske og et svensk Skib; men da dette sidste vilde hale ud paa Rheden, blev der af den franske Regiering lagt Beslag paa alle svenske Skibe; og denne Embargo var det første Skridt til Fiendskaber imellem Frankrig og Sverrig. Bille meldte strax denne Begivenhed til Bernstorff, og udbad sig Forholdsordrer, med Hensyn til Convoieringen af svenske Skibe. „Som jeg i nærværende Dieblit“ — siger han i sin Indberetning desangaaende, dateret 30de Juli — „ikke lettelig kan møde med franske Krydsere, er jeg aldeles rolig for ikke at faae Disputer med dem, ved at convoiere de Svenske, og om der bliver noget at forandre, er jeg overbevist om, at Hr. Greven tilskiller mig nye Ordre.“ Imidlertid tyde dog flere af Billes Breve paa, at Convoieringen af de svenske Koffardiskibe gav ham endnu flere Bryderier end de Dankes, og at han fandt det saa meget mere haardt, som der paa den Tid ikke var en eneste svensk Orlogsmænd i Middelhavet til at lette ham Arbeidet.*)

*) Paa en Tid, da en større Oplysning og et rigtigere Begreb om fælleds Interesse har havt den lykkelige Virkning, at udslette den nationale Antipathie, som i flere Aarhundreder, deels ved herskesyge Regenters uheldige politiske Anstuelser og deraf flydende Krige, deels ved misforstaaede patriotiske Begreber, næredes imellem de Danske og Svenske, kan det næsten synes upassende at nedskrive saadanne Bemærkninger, som nogle af de foregaaende, der ere fremlokkede ved Convoieringen af de svenske Skibe. Jeg har imidlertid troet, ikke at borde afvige fra min Plan for disse Memoirer, somer den: ikke alene at give en udførlig Beretning om Alt, hvad der foregik under min Faders Commando, men ogsaa at tolke hans Tænkemaade og Anstuelse af disse Begivenheder. At der ingen svenske Orlogsmænd var i Middelhavet, til at convoiere, er et Factum; Aarsagen dertil indlader jeg mig ikke paa at undersøge

Den 13de Juli gik Triton Seil fra Marseille, med de 6 danske Skibe. Under Cap de Gate stødte en dansk Brig til Convoien. Den 7de August var han tværs for Malaga; her modtog han Ordre, udsendt fra Bille, om muligt at indhente Mid- elven, som endnu var i Sigte under Cap Molino med en Con- voi af 6 Skibe, at overlevere sin Convoi til Baron Holsten og derpaa ufortovet at komme ind til Malaga. Dette udførte Ell- brecht samme Nat, og kom med et Skib som vilde til Malaga, Dagen efter til Ankers der paa Rheden. Tingen var, at Bille havde modtaget Ordre af 10de Juni, som bød ham, at Triton skulde gaae hjem sidst i August og medtage Convoi til Riisens- havn. Det var i flere Henseender nødvendigt at den gamle Tri- ton kom hjem, men især fordi Skibet var saa overfyldt med Rot- ter og Muus, at Capitain Ellbrecht havde været nødsaget at ind- give Rapport derom. Enhver, som har været i et Skib, hvor dette Udsi har taget Overhaand, veed hvad det er for en Plage, og den er saa meget mere utaalelig, som der aldeles intet Mid- del er derimod, saalænge Skibet ikke complet besarmeres og ud- løses saaltomt.*)

I samme Ordre af 10de Juni underrettedes Bille tillige om, at Fregatten Havfruen, under Capitain van Doëum, skulde komme

eller drøste. At Bille ikke var fri for sin Part af den Lids na- tionale Animositet, kan jeg heller ikke dølg. Heldigviis ere vi saa vidt fremskredne i Dplysning, at vi kunne omtale denne Uvillie mod et liekt og ædelt Rabosolk, som et forbigangent historiskt Factum, med den Upartisthed der egner sig for tænktend, oplyste Mennesker.

*) Jeg veed Exempler paa, at man i Toulon har grebet til det fortvivlede Middel, at sænke en Fregat, for at udbrøbde Rotterne derombord. Jeg selv har været ombord i en Fregat, hvor vi, es- terat have besarmeret Skibet aldeles og derved dræbt mange Tusinde Rotter, efter at have røget hele Lasten, med Fare for at stikke Ild paa Skibet, dog beholdt dem ombord, og efter en Maanedes For- løb vare vi ligesaa overfyldt med dem igjen.

ud med Convoi fra Flekkers og underlægge sig hans Commando. Et Presentfæib til Algier skulde bestinde sig i denne Convoi.

Fregatten *Majaden*, som d. 14de April afgik fra Livorno paa sin Expedition til Tripolis, kom den 8de Juli til Ankers paa Malaga Rhed med en Convoi af 20 Skibe. Af Capitain Kriegers Rapport, om dette Togt, udbrage vi Følgende: Den 24de April slap han sin Convoi 2 Mile fra Palermo, og fortsatte sin Reise til Cagliari, hvor han ankom d. 28de. Da der ingen Skibe var, som skulde have Convoi, lod han opslaae i Consulatet, at han kom tilbage saasnart hans Mission til Tripolis var fuldendt; afgik saa d. 30te April og kom til Tripolis d. 4de Mai. Formedst haardt Veir og svær Sø, kunde han ikke begynde Udfibningen af Kanonerne før d. 6te, og den Dag fik han kun 7 Kanoner ned i Prammen, saa blæste det atter op, og Arbeidet maatte ophøre. Samme Dag ankom paa Rheden et Linieskib under engelsk Flag, men som siden viste sig at være portugisisk, paa 74 Kanoner, ført af Commodore Campbell. Han var sendt af Lord Nelson, for at forlange de franske Fanger i Tripolis udleverede; hvis ei, da havde han Ordre at nedskyde Fæstningen. Paschaen undslog sig herfor, under Paaskud, at han allerede havde lovet Storherren at udlevere dem til ham. Tingen var, at Paschaen, skøndt han allerede to Gange havde modtaget Penge-Presenter af det engelske Hof, for at paaføre Frankrigs Krig, ogsaa havde modtaget Foræringer af de Franske, og navnlig af General Buonaparte en Diamantring, for at tillade de franske Krigsfanger, ved Smughandel fra Tripolis, at proviantere Malta. Der befandt sig, iblandt de saakaldte franske Krigsfanger, Commissairer fra Malta, som ingentunde vare arresterede. Den 3die Mai erklærede Comd. Campbell Havnen for blokeret. Krieger kom herved i stor Forlegenhed med sine resterende 13 Kanoner, dem han ikke kunde vente uhindret at kunne lande, under det portugisiske Linieskibs Kanoner, og heller ikke vilde beholde ombord. Han besluttede sig til at oppebie Udsaldet der paa Rheden, uden at indlade sig med Comd. Campbell om Uarsagen til sit Dphold. Den 9de Mai Kl. 12 M. D. gik denne

under Seil, med klar Skib for at attackere. Hans Fartøier vare armerede med svære Houbiger, for at tage Post i Skærene. Selv maatte han gjøre et Par Slag for at nærme sig; men i en Byge knækkede hans Forre-Merseraa og Seilet skjørede, hvorfor han kaldte sine Fartøier til sig og gik til Soes. Najaden knak sit Loianker i samme Byge, men holdt sig fast ved det andet Anker. Næste Dag, mod Aftenen, blev det Stille, og Krieger besluttede da, at benytte Natten og Portugiserens Fraværelse til at ubløse Kanonerne. Dette lykkedes ham saa godt, at han næste Morgen Kl. 3 havde dem ude, og Kl. 9 havde han sit Batterie, som laa i Lasten, monteret paa dets Plads. Den 11te Mai om Morgen gik han Seil for Cagliari. Paschaen var naturligtvis meget fornøiet med denne Present; men paa sædvanlig Viis forlangte han nu en anden Tjeneste, som bestod i, at Krieger skulde anløbe Palermo og aflevere et Brev til Lord Nelson for ham. Krieger afløste dette, men lovede at aflevere Brevet paa Vestenden af Sicilien. Hermed var Paschaen tilfreds, og Brevet blev afleveret d. 15de Mai i Marsala, uden at Fregatten derved blev opholdt i sin Reise.

I Cagliari var der kun 2 svenske Skibe under Ladning, og da de ikke saasnart kunde blive færdige, gik Krieger strax til Mahon, hvor han slap med 5 Dages Quarantaine. Han maatte imidlertid opholde sig længere Tid her, for at lade bage Brød, og benyttede da denne Tid til at sætte sit Skib og Reising i god Stand, hvortil det høiligt trængte.

Den 11te Juni gik han atter ud fra Mahon, men uagtet han endnu ingen Convoi havde med sig, kom han dog først d. 8de Juli til Malaga, da han havde havt meget Stille under Spanske-Kysten. Paa dette Krydstogt samlede han lidt efter lidt 20 danske og svenske Skibe, med hvilke han kom til Malaga. Han tog 2 danske Skibe tilbage, det ene fra en engelsk, det andet fra en fransk Kaper, da deres Papirer ved Undersøgelse befandt sig i fuldkommen Orden. Den 3die Juli, da han havde en Convoi samlet, af 12 Skibe, faldt han ind med den forenede spanske

og franske Flaade, bestaaende af nogle og fyrgetyve Skibe af Linien. En Division af 12 spanske Linieskibe, hvoraf 6 Tredekkere, kom ind i Najadens Convoi. Et Skib sendte en Officier til ham, for at erklynde sig om den engelske Flaade. Et andet kom ham paa Eiden og forlangte, at han skulde komme til den spanske Admiral, for at tale med ham. Dette afflog Krieger, da han ei kunde forlade sin Convoi, og desuden Intet vidste at melde Admiralen, andet end hvad han allerede havde meddeelt den Officier, der havde været ombord hos ham. Krieger beklagede sig i sin Rapport over, at en af Tredekkerne havde havt den Uartighed, paa samme Tid at sende et Fartoi ombord i 2 svenske Skibe af Convoien, dog kun for at høre Nytt; men førend han kunde faae Leilighed at hindre det, eller beklage sig for Admiralen over dette Brud paa al Skik og Brug mellem Drogsmænd, fik de Brise af Østenvind, hvorpaa de 12 Spaniere satte Cours efter Hovedflaaden. Den franske commanderende Admiral og Marineminister Bruix havde en heel forskiellig Fremgangsmaade mod den danske Convoi. Efterat han havde ladet hele Flaaden tone Flag for den, sendte han en Skonnert ned til Najaden, for at complimentere den danske Chef og tilbyde Forselsninger og anden Hiælp for ham og hans Convoi.

Krieger meldte endvidere, at da han var i Cagliari, havde han truffet paa en dansk Skipper Boys, fra Christiansand, som var bleven opbragt dertil den 3die Marts 1796, og havde siden den Tid ikke kunnet faae Ende paa sin Proces. Krieger havde henvendt sig til Premierministeren, Grev Schulenburg, og til Kongen selv, for at faae denne Sag til Ende; men uagtet disse høie Personers Løfter, var der endnu intet giort for den stakkels Skipper, da Krieger kom tilbage fra Tripolis. Han var da i Quarantaine, og kunde desuden ikke opholde sig derefter. Jeg har senere ikke fundet noget, denne Sag betræffende, hvorfor jeg ikke seer mig istand til at berette Resultatet; men om ogsaa Skipper Boys er bleven frigtvet eller priisdømt, strax efter Kriegers Bortgang

fra Cagliari, saa er dog dette Tilfælde et mærkeligt Exempel paa Rettergangspleien i Sardinien.

Den 13de Juli forsøgte Wille fjerde Gang at gaae Seil med Convolen, der nu var bleven 24 Seilere stærk. Majaden og Hvide-Ørn convoierede. Med megen Møjsommelighed naaede de til paa 5 Mile nær Gibraltar d. 22de Juli. Her faldt de ind med Vice-Admiral, Lord Keith Elphinstones Flaade, 33 Linieskibe stærk. Den krydsede for at komme Strædet ud, og for at forfølge den forenede franske og spanske Flaade. Denne var allerede passeret Malaga d. 7de og Gibraltar d. 8de Juli. Lord Keith formodede den nu i Cadix, og agtede derfor at blokere denne Havn. Et Linieskib og en Fregat jagede den danske Convoi, og sendte en Officier ombord til den Commanderende, dog kun for at høre Nyt. Stiv Kuling af vestlig Vind nødte atter Wille til at søge Malaga med Convolen.

Da General Adjutant Kaas's Hælbred vedblev at tage af, neblagde han, ifølge Collegiets Tilladelse og Overenskomst med Wille, Commandoen af Hvide Ørn, og gik i Land i den Hensigt at gaae hjem med Triton. Capitain-Lieutenant von Osten erholdt, under 27de Juli, Ordre som Interims Chef af Fregatten.

Det bliver paa Tiden at giennemgaae Correspondencen med Consulerne i Barbariet, da vore Sager med disse Magter, af forskellige Grunde, begyndte at blive temmelig brogede. Lochner i Tripolis havde i Begyndelsen af dette Aar at gjøre Reclamationer, angaaende den i forrige Aar omtalte Capt. Just Bruun, der angav at være plyndret af en tripolitanisk Corsar. Paschaen benegtede naturligtvis Sagen; han anførte hundrede Beviser for, at hans Corsarer ei saae saaledes ud, som den i Klagen angivne, og paa stod at det maatte være en Tunesiser; dog forsikrede han tillige, at dersom det kunde bevises, at en af hans „Reiser“ havde ført sig saaledes op imod hans Benner, de Danske, vilde han lade ham exemplarisk straffe. Til Slutning bemærkede han, at det ellers var underligt nok, at naar den danske Consul havde nogen Ting at forlange, da kom altid Brevene meget hurtigt, hvorimod

det varede hele Aar, inden der kunde komme Svar paa de Ting, som Paschaen forlangte. Paa denne spidsfindige Anmærkning indlob Kochner sig ikke videre; men Cap. J. Bruun beholdt sine Hug, og derved forblev det. Det var for Resten ikke de Danske alene, der havde Uleilighed af deres Ven, Hs. Excellence Paschaen. De Svenske, Amerikanerne og de Franske havde meget svært for at holde Fred med ham. De Sidste, som saa gierne vilde proviantere Malta fra Tripolis, gjorde store Dpoffrelser derfor. Ved Nptaar forærede de Paschaen en meget smuk og velselende Cutter paa 8 Kanoner. Paschaen gjorde ogsaa de herligste Løfter; men da Storherrens Chiaour ankom i Februar Maaned, for at opfordre ham til at erklære Frankrig Krig, gjorde han det dog, og den franske Consul maatte holde Huusarrest tilligemed alle de i Tripolis værende Franskmænd. At det imidlertid senere atter gefaldt Paschaen bedre, at være gode Venner med de Franske, og at sende dem Levnetsmidler til Malta, samt hvad Følger dette havde for ham, nemlig Commodore Campbells Ankomst, have vi allerede seet af Capitain Kriegers Rapport om hans Expedition til Tripolis. Dagen efter, at Krieger var affeilet, kom Portugiseren igien, og var saa heldig lige udenfor Tripolis at tage en Gørfar, der kom med en spansk Prise. For at faae disse Skibe frie, maatte Paschaen bequemme sig til at udlevere alle Franske, og derpaa underskrive en meget ydmygende Fred, i hvilken han dog betingede sig, at Portugiserne skulde tillade hans Gørfarer at krydse udenfor Strædet ved Gibraltar og i Atlanterhavet. Dette var anden Gang, at Paschaen blev ydmyget af Nelson. Allerede eengang før havde denne Admiral ladet Paschaen true med Havnens Udslæggelse, og sendte ham til den Ende sit eget Skib, Vanguard, Cap. Hardy, paa Halsen, som dog lod sig nøie med Løfter og Ydmyggelser. Det var nemlig kort efter, at Storherrens Chiaour var bortreist, fordi Paschaen, da lokket af de Franskes Løfter, havde sat denne Nations Undersaatter og Consul paa fri Fod igien, og knyttet nye Smuglerforbindelser med det blokerede Malta. Vi see heraf, at det ikke

Kostede Paschaen meget, at give og bryde Løfter og Forbindelser, siden han fra Februar til Juni brød og knyttede to Gange Forbindelser med Frankrig og England. Ulykken var, at begge disse Magter havde ham nødvendig. Hans Uforstammenhed imod de kristne Nationer var grændseløs. En amerikansk Consul, som i Marts Maaned ankom dertil i en Brig paa 12 Kanoner, blev behandlet paa den meest oprørende Maade, og ansaae sig for meget heldig, ved at faae Lov til at komme i Land og faae Paschaens Forbringer nedstemte til 18,000 Piastre (p. fortes) foruden Consulatspresenter*).

Majadens Ankomst med Kanonerne satte vore Affairer paa den bedste Fod, især da Paschaen erfoer, at han fik dem forærede. Brevet, som Krieger tog med til Lord Nelson, var Paschaen af Bigtighed, og denne Willighed blev meget paastænnet. Men uagtet alt dette Benskab, behagede det dog kort efter to tripolitaniske Corsarer at opbringe to danske Skibe og løbe ind med dem til Tunis, under Paaskud, at der var hamburgersk Eiendom derombord. Paa Lochners Reclamationer besangaaende, svarede Paschaen, at ham var meldt, at det ene af disse to Skibe var en Hamborger, og det andet var ladt for fransk Regning. I saa Tilfælde agtede han at beholde dem, saasnart de ankom til Tripolis, hvortil han havde givet Ordre at de skulde bringes; men dersom de virkelig vare danske, skulde de blive satte i Frihed strax, eftersom Kongen af Danmark var hans bedste Ven. Smidlertid ankom ikke disse Skibe til Tripolis før d. 26de Juni, og først ind i Juli Maaned, efter mange Vanskeligheder og Chicaner, fik de Lov at løbe sig frie for 14000 Piastre og endda fik de ingen Erstatning for al den Wiin og Brændeviin, som Tyrkerne, til Trods for deres Prophet, havde drukket af Ladningen, i de to Maaneder de havde været ombord. Consul Lochner ansaae sig meget lykkelig, paa denne Maade at have til-

*) Uagtet disse Tildragelser intet have at bestille med vor Estabres Historie, kan jeg dog ikke troe andet, end at de maae interessere, som Beviser paa, hvilke farlige og vanskelige Folk disse barbariske Høvdinge vare at have at bestille med.

endebragt en saa ubehagelig Sag, uden at den kostede Regieringen noget, da Skipperne selv havde tilbudt at løskøbe sig, og Udgiften altsaa maatte falde paa Rheberne eller Usfurandeurerne. Hvad Willes Anskuelse om Paschaens og Kochners Fremgangsmaade var, sees bedst af hans Breve til Admiralitetet og Bernstorff, af 7de og 19de August.

„Saasnart jeg erfoer disse Opbejngelser,“ — medder han i det første — „skrev jeg til alle Consuler og paalagde dem, ikke at tillade vore Skibe at gaae til Søes uden Convoi, naar de vare ladte for hansaatist Regning, hvilke Stæder Paschaen har erklæret Krig. Egentlig borde jeg vel ikke mere give Convoi til flige Skibe, da deres Ladning ikke længer er neutral; men jeg vil afvente Regieringens Forholdsordre, om jeg skal vise Paschaen denne Delicatsse, da hans Krigserklæring ikke er formeligen udstedt; men i Sierningen udoves. — Jeg bør formode, at vor Consul i Tripolis vil udvirke, at Skibe og Mandskab sættes i Frihed strax; og kan han da ikke formaae Paschaen til at betale Skipperne deres Fragt, staaer det altid i Kongens Magt at godtgjøre sig den, ved at holde den tilbage af den lovede aarlige Present. Skulde jeg derimod bringe i Erfaring, at han ikke strax lader Skib og Folk gaae frie, agter jeg at gaae berhen med den Force, jeg har hos mig; og troer jeg da, ifald han ved min Ankomst ikke strax indvilliger i Consulens Fortlangende, at jeg ikke bør vise ham den mindste Skaansel. Jeg skalde imidlertid være meget glad ved, om Hs. Majestæts Befaling desangaaende maatte indløbe førend jeg blander mig i Sagen; men erfarer jeg, forinden Forholdsordrer indløbe, at Paschaen holder noget dansk Skib eller Undersaat tilbage, anseer jeg det som et Fredsbrud og behandler ham fiendtligt. Derimod, ifald han, som jeg formoder, lader Skibene gaae, men alene confiskerer Ladningerne, afventer jeg nye Ordre, om det skal forbydes danske Skibe at indtage hamborgsk Ladning, eller idetmindste om Convoi skal negtes saadanne Skibe.“

Til Bernstorff skrev han: „I det jeg sender Ds. Høvelbaarenhed vedlagte Extract af Consul Kochners Beretning om,

hvorledes han har fundet for godt at jævne Sagen med de to opbragte Skibe, maa jeg stærkere end nogensinde ubbede mig bestemte Forholdsordrer fra Hs. Majestæt, da jeg for det første er uvidende om Regjeringen agter at lukke Vinene for dette Paschaens Bedrageri (escroquerie), som meget let kan vorde gien- taget, dersom man ikke sætter tilbørlig Stranke derfor; og for det andet, om man, uden at forlange en exemplarisk Fyldestgørelse, agter at tie til den engelske Renegats, nu tripolitaniske Admirals uforstammede Dpførsel, saavel ved Dpbringelsen af de danske Skibe (hvilken jo af Paschaen er tilstaaet at være ulovlig) som for de uforstammede Drb, han har udtalt i sin Herres og den danske Consuls Nærværelse, om den danske Nation."

Vernstorff's Svar af 19de Decbr. ville vi her anføre, for saavidt det angaaer denne Sag.

"Saavel Ds. Hoivelbaarenheds Indberetning af 17de Aug., som den, samme vedfoiede Extract af Consul Lochners Skrivelse, er bleven Hs. Majestæt forelagt, og har Høifsamme i Anledning heraf allernaadigst fundet for godt, vel ikke for denne Gang at ville relevere de tvende danske Skibes Dpbringelse til Tripolis, men meget mere at lade det have sit Forblivende ved den private Dvereenskomst imellem den tripolitaniske Regjering og vedkommende Eiere, hvorved Grundsætningen, at Flaget dækker Ladningen, ikke fornærmes. Hs. Majestæt troer derimod ingenlunde at borde føie sig i Paschaens uretmæssige og ugrundede Paastrand i Henseende til den Convoi, som ogsaa de for Hansstædernes Regning ladte Skibe nyde, og vil altsaa i denne Henseende de Regler fremdeles være at følge, som hidtil have tiemt til Rettefnor."

Med samme Skrivelse blev Bille tilstillet Copie af en Circulaire fra Commercecollegiet til alle danske Consuler i Middelhavet, angaaende at tilholde de danske Skippere at tage Convoi saa meget som muligt, men især naar de vare ladte for Hansstædernes Regning og agtede sig i saadanne Farvande, hvor isærdeleshed de barbariske Magters Krydsere vare at befrygte. Vern-

storffs Brev af 19de Octbr. ville vi for Resten længer hen faae Leilighed til atter at omtale.

Med Tunis stode Sagerne paa en temmelig usikker Fod. Hamelen havde modtaget Bernstorffs Instrux af 19de Januar, og et Brev fra Wille af 7de April, som indeholdt, at han, ifølge hiin Instrux og de Forholdsordrer han havde faaet hjemmefra, ikke torde gaae til Tunis med Drlogsmændene, for at give Regjeringens Udfalg mere Vægt. Hamelen maatte da til at sige Beien den danske Regjeringens Svar. Beien blev rasende: man havde opholdt ham med tomme Løfter; han vilde erklære Krig strax og stikke Hamelen bort. Imidlertid lykkedes det dog denne, at opholde Krigserklæringen nogle Maaneder, indtil der atter kunde komme Svar fra Hjemmet, dog ikke uden atter at gjøre Løfter om Kanoner til Beien og Klædningsplaner til Storseglbevarerens Corvet, og andet mere, hvilket tilsammen ikke maatte udgjøre mindre, end Halvdelen af Beiens oprindelige Fordringer. Uden Tvivl feilede Wille i den Anskuelse, at Beien vilde frygte for at erklære os Krig, saalænge han havde Krig med Frankrig. I detmindste generede denne Krig ham ingentunde; thi de Franske havde altfor travlt med de Engelske, til at tænke paa at agere imod Barbareerne. Det franske Handelsflag var aldeles forsvundet, og Barbareernes Krig mod Frankrig bestod altsaa kun i, at deres Corsarer krydsede paa fransk Eiendom, hvor de kunde finde den. Imidlertid var det vist heller ikke Beiens Ønske at faae Krig med Danmark; men han vidste, at det vilde være os til endnu mere Uleilighed, end ham, og benyttede derfor Leiligheden til at fiske i rødt Vand, og anvendte den gamle Maxime, hvorved de barbariske Fyrster i saa lang Tid havde staaet sig saa vel: at forlange meget, for at faae noget. At Wille ogsaa, alt som Sagen drog mere i Langdrag, begyndte at ansee den betænkeligere, see vi bedst af efterfølgende Extract af et Brev til Grev Schimmelmann, dateret 3die August fra Malaga. „I et Brev af 11te Februar havde jeg den Ære at forklare Ds. Excellence hvorlunde jeg ansaae det lige saa vigtigt for Kongens Tjeneste,

som forbeelagtigt for Nationens Interesse, at jeg begav mig til Tunis, for paa Stedet at blive rigtigt underrettet om Beiens Hensigt, i Tilfælde at Hs. Majestæt ikke vilde give efter for hans Forlangende, og da med det samme afgjøre Sagen; og at jeg til den Ende ønskede at erholde bestemte Forholdsordrer, for jeg kunde gaae til Tunis og forlange en Forklaring af Beien. Jeg foreslog Dem paa samme Tid, at anvende endeel af de Klædesorter, der laae i Livorno, bestemte til Algier, til som Forærligheder at vinde Beiens Ministre for vor Sag. Men jeg modtog intet Svar her paa under mit Ophold i Livorno, og jeg blev nødsaget til at forlade denne By, uden at kunne udrette noget, da jeg ingen officielle Instructioner havde modtaget. Da H. K. H. Kronprindsen, i et Brev som han bærede mig med, tydelig gav tilkiende, at Hs. Majestæt var tilfands, aldeles ikke at tilstaae noget af Beiens Forbringere, paa Grund af de deraf flydende uundgaaelige Følger, lod jeg mig nøse med at underrette Consul Hameken derom, sigende ham tillige, at jeg ifølge hans Raad vilde være paa min Post og tage mig i Agt. Siden den Tid har jeg modtaget et Brev fra Grev Bernstorff af 30te Marts, i hvilket han underretter mig om, at vi kunde anvende endeel af de omtalte Klædesorter til at vinde de tunesiske Ministre; men da vare disse allerede forlængst affendte til Algier, og da han desuden i samme Brev aldeles intet siger mig om, at jeg skulde gaae til Tunis, seer jeg mig ikke berettiget til at blande mig i denne Sag. Ifølge de Breve, som Consul Hameken skriver mig, ved alle de Leiligheder han kan finde, seer jeg tydelig, at den gode Forstaaelse imellem Danmark og Tunis kun staaer paa svage Fødder; det vil sige, at den kun bestaaer ved ubestemte Løfter (hvilke vor Regjering sikkert ikke agter at opfylde) som Consulen seer sig uomgængeligen nødsaget til at gjøre Beien, for at vinde Tid og derved asparere det første Stød, der altid er det føleligste, steds i det Haab, at modtage de bestemte Forholdsordrer, som ogsaa han har ubedt sig x."

Det hændte imidlertid, at Beien denne Sommer vilde sende nogle Skibe til Barcelona, for at indtage Labninger, og ønskede

tillige at fragte et dansk Skib for sin Regning. Hameken gav hans Agent et Ubefalingsbrev til den danske Consul Larrard i Barcelona. Denne Agent hed Sidi Hadgi Junes Ben Junes, og var Riibmand selv. Han forlangte nu, at Larrard, ifølge dette Ubefalingsbrev, og ifølge hvad han paastod at have mundtligt Lofte om af Hameken, at Larrard skulde skaffe ham et dansk Skib, og at det skulde blive convoieret af en dansk Orlogsmænd til Tunis. Hamekens Brev til Larrard var imidlertid ikke andet, end et almindeligt Ubefalingsbrev, i ganske ubestemte Udtryk. Ikkebestomindre troede Hr. Sidi Hadgi Ben-Junes sig berettiget til at fordrø denne Convoi af Bille, og skrev ham i denne Anledning et Brev, som jeg her vil anføre for Curiositetens Skyld, da det er et mærkeligt Exempel paa Uforstammenhed. Det er dateret Barcelona, 6te Juli 1799.

„Min Herre! Jeg har den Ære at underrette Dem om min lykkelige Ankomst i denne By med flere Skibe, ladte med Korn, Olie m. m., under Convoi af tre Corsarer, Alt tilhørende Hs. Er. Beien af Tunis, og overdraget mig ifølge min Bestilling som hans Agent og Commissionair. Min Reises Hensigt er, at indkøbe endeel Varer, som aldeles ikke findes i Beiens Lande. Førend jeg forlod Tunis talte jeg med Hr. Louis Hameken, kongelig dansk Viceconsul, i Hs. Er. Pascha-Beien saavel som i hans Storseglbevarer, Hr. Jusuf Coggias Navn, og bad ham skrive hertil, for at man skulde skaffe mig et stort Koffardiskib, hvori jeg kunde indlade mine indkøbte Varer, og hvilket Skib skal convoieres af en dansk Fregat, paa Grund af Ladningens Kostbarhed. Hr. Hameken lovede at gjøre det. Da jeg ankom hertil, talte jeg strax med Consulen her, angaaende denne Sag; men han viste mig et ganske simpelt Brev, som Hr. Hameken havde skrevet. Da jeg altsaa seer, at denne Sidste, enten af Forglemmelse, eller af Ulyst til at ville gjøre den tunesiske Regiering en Tjeneste, ikke har holdt Ord, tillader jeg mig at skrive til Dem, min Herre, med samme Begjæring i Hs. Excellence Beiens og hans Storseglbevarers Navn, hvilken Begjæring bestaaer i, at De vil skaffe

mig et stort dansk Skib, hvis Fragt jeg skal betale, og at en dansk Fregat maa convoiere det, paa Grund af Ladningens Kostbarhed. Dersom De tilstaaer mig min Begjæring, som jeg formoder, skal jeg til Svar paa det Brev, som jeg maa bede Dem om at bære mig med, lade Dem vide naar jeg behøver dette Skib. Bemærk, at dersom De skulde negte os denne Tjeneste, vilde Hs. Ex. Beien have Grund til at klage over Consul Hameken, og muligt kunde det have ubehagelige Folger. De maae ogsaa vide, at der var ankommet til Tunis et stort dansk Skib, ladt med Sommer til Hs. Ex. Beien, hvilken Ladning Hs. Ex. min Herre har afflaaet at modtage, efterat den har ligget to Maaneder paa Rheden, og Hr. Hameken blev nødsaget at ubløse den for sin egen Regning. Lad dette tiene Dem til Advarsel. Hav den Gudhed at bære mig med et Svar adresseret til den danske Consul her, til hvem jeg overgiver dette Brev. Jeg har den Ære ic.

Billes Svar, dat. 6te August fra Malaga, er affattet i de hoffligste Former. Han lykønsker først Hr. Ben-Junes til sin lykkelige Ankomst til Barcelona, og siger dernæst, at hans Ønske, at fragte et dansk Skib for Beiens Regning, er saa billigt som muligt, hvorfor han ogsaa med samme Post vil anbefale Hr. Larrard at være ham behjælpelig dermed; men at da Handelskibene ere privat Eiendom, kan Regjeringen ikke forpligte Skipperne til at lade sig fragte anderledes end de selv ville. Hvad angaaer Convoi, da maa han afflaae det, i hvor ondt det gjør ham, at maatte negte ham denne Tjeneste, eftersom Tunis var i Krig med Frankrig, og hans Ordre byder ham at vedligeholde den allerstrængeste Neutralitet. „Dette Udfslag“ — skriver Bille — „maa imidlertid være Dem saa meget mindre ubehageligt, som De selv gjør mig den Ære at sige mig, at De i Barcelona har tre af Beiens Corsarer, under hvis Convoi det fragtede Skib maa være saa sikkert som muligt. Jeg takker Dem meget for de overtalende Advarsler, De har troet det nødvendigt at give mig; jeg vidste det allerede; men det gjør mig ondt at maatte sige Dem,

at hvor stærk en Virkning, De end har meent disse maatte gjøre paa mig, er den dog ikke saa stærk, at den kan bringe mig til at afvige fra mine Ordre, hvilke en Militair maa følge saa nøiagtig som muligt. De maae endvidere tillade mig at gjøre Dem opmærksom paa, at jeg ifølge Deres Brev snarere bør samle min Force i disse Farvande, end adsplitte den; og endelig, da jeg seer, at Hs. Ex. Pascha-Beien af Tunis har fortroet sig til Dem, ved at udnævne Dem til sin Agent og Commissionair, og at det derfor kan være, han har overdraget Dem at forlange andre Tjenester af den Souverain, jeg har den Ære at tiene, troer jeg det min Pligt at underrette Dem om, saavel paa Grund af den Interesse jeg har for, at Deres Underhandlinger maae lykkes, som fordi jeg kiender nogenlunde til den Land, som besidder den danske Regjering, at et saadant Eprog, som det De har ført i Deres Brev til mig, sikkert ikke er det, der skulde bringe Danmark til at give efter for Deres Herres, Hs. Ex. Pascha-Beiens Ansker. Jeg har den Ære ic.

Et Brev fra Hamelen til Bille, dateret 6te Septbr., vil give os det bedste Begreb om, hvorledes Sagerne stode paa denne Tid med Tunis.

„Jeg haaber De har modtaget mit Brev af 28de Mai, som underrettede Dem om vore Sagers Tilstand. Jeg har siden været kaldt til Bardo, tilligemed den svenske og amerikanske Consul, hvor da Paschaen erklærede os, at dersom han ikke snart modtog Efterretning, angaaende de Forøringer han forlangte af vore respective Hoffer, erklærede han os Krig, og vilde da underhandle, naar han havde taget nogle Skibe. Smidertid er hann, for en Barbareff, temmelig moderat endda, med mindre man vil lade sig fræmme af de Trusler, som han gientager saa ofte som han finder Leilighed dertil, men til hvilke vi ere vante. Det fra Kjøbenhavn forventede Presentfib vil useilbarlig give Anledning til nye Stridigheder, dersom det ikke bringer idetmindste Haldelen af Beiens Forbringere. Jeg har forestillet dette i forskjellige Rapporter til Grev Bernstorff, og jeg vilde ønske, at man vilde

bringe denne Sag saaledes til Ende, at den ikke mere kom frem. Krigen med Frankrig giver disse Folk meget lidt at bestille. De ere nu i Fred med Neapolitanerne, som vare de vigtigste Offere for deres Krydstoure, og, som Beiens Minister har sagt mig, dersom de ikke i vore Presenter finde en tilstrækkelig Erstatning, erklære de os Krig. Indtil bedre Overbeviisning troer jeg, at det bedste Middel, til at undgaae denne Erklæring, havde været, at tale et høit Sprog i Begyndelsen, og Synet af vore Krigsskibe havde bragt Beien til saadan Estertanke, som han ikke har nu, da man neppe her vil troe, at vi have Krigsskibe i Middelhavet. Dette Lands Stilling er meget forandret paa de senere Aar. Hvert Aar tager det til i Kræfter, og uagtet den nuværende Chefs fribetlige Principer, vedligeholder han dog neppe Freden længer, end han deri seer sin Fordeel."

"I Dvermorgen vil en Esadre af Beiens Skibe gaae til Søes, bestaaende af en Fregat paa 40 Kanoner, hvoraf kun 28 ere monterede, en Corvet paa 28 Kanoner, to Chebequer paa 26, en tredie paa 20 og en fjerde paa 16 Kanoner samt en Felukke paa 6 Piecer. Jeg vilde ønske, at de aldrig kom tilbage, da jeg altid frygter, at deres Tilbagekomst kunde blive til vor Ulykke."

"I Febr. Maaned, da han ventede Svar fra Kiøbenhavn, ved Modtagelsen af Deres Brev, hvori De meldte mig Deres mulige Ankomst, vilde Beien sende nogle Skibe til Barcelona med Varer, og sagde mig, at han ønskede et stort dansk Skib til at gløre nogle Reiser for ham. Da jeg ikke i et saa critisk Dieblik torde aflaae hans Begiæring, af Frygt for at opirre ham, sagde jeg ham, at det kom an paa hvad Skibe, der vare i Barcelona; og da jeg regnede paa Deres snare Ankomst hertil, skrev jeg til den kongelige Consul i Barcelona, at han maatte underrette Dem om mit Brevs Indhold, haabende, at denne Paastand kun var en ringe Vanskelighed, naar det andet. Mellemværende jævnedes sig. Da De nu ikke kom, og da Consul Larrard havde sluttet sig af mit Brev til hvad han skulde gjøre, søgte han derfor Paaflud til at aflaae Beiens Agents Begiæring. Da denne kom

tilbage, beklagede han sig bitterlig. Jeg svarede ham det bedste jeg kunde, men betog ham dog Lyften til at komme igien med fligt Forlangende; thi det er ikke at tvivle paa, at det Skib, som kommer med Præsenterne, vil blive fragtet for Deiens Regning. Det svenske Skib, som overbringer dette Brev, er et af dem der kom fra Sverrig forrige Aar i Juli Maaned, med Præsenter for denne Regjering, og det seller bestandig for Deien siden den Tid, saa Gud veed om dette bliver den sidste Reise; det andet var mere heldigt og blev frei efter et Par Reiser. Det var med den største Vanskelighed at jeg skaffede Capitain Engberg fri, hvem de næsten holdt tilbage med Magt &c."

Inden jeg slutter Efterretningerne om Sagerne med Tunis, maa jeg endnu tilføie, at det af Hamelen omtalte, forventede Præsentskib var Bille aldeles ubekendt. Ham var kun meldt, at et Præsentskib skulde komme til Algier.

I Algier saae det ikke stort bedre ud med vore Sager. Den sædvanlige Anledning til Stridigheder med denne Magt, nemlig den Paastand, at naar et neutralt Skib, der havde en Ladning for en algierisk Undersaat ombord, blev opbragt af en af de krigsførende Magters Capere, da skulde den neutrale Regjering betale Skadeserstatning, og det ikke alene for Ladningens Indskibsværdi, men ogsaa for den forventede Gevinst paa den. Denne urimelige Anledning bestod ikke alene for Danmark, men for Sverrig, Holland, Nordamerika, Genua o. s. Den Bacriske Sag, som den forrige Consul Rehinder saa uforfigtig havde indladt sig paa, var endnu uafgjort. Consul Bille modtog i Begyndelsen af Aaret 1799 positiv Ordre paa at aflaae denne Fordring, men at byde Bacri en Foræring af 15—20,000 Piastre, hvilke han kunde faa strax udbetalte, eller som en aarlig Pension af 1500 Daler Courant; men Bacri afslod det aldeles. Bille meldte atter Sagen hiem, og saalænge til herpaa atter kunde komme Svar, lovede Bacri ikke at apellere til Deiens Beskyttelse for Opnaaelsen af sin Ret. Consul Bille yttrede, i sine Breve til Kammerherre Bille, ikke saa megen Frygt for at denne Sag kunde volde en Krigs-

Fløring, som at Deien muligt kunde lade sine Corsarer indbringe et Par danske Skibe, som da skulde ligge til Gidsel indtil Bacris Sag var afgjort. I Juni Maaned faldt Deien paa at forlange, at alle de europæiske Consuler skulde gøre ham nye Foræring, i Anledning af hans Thronbestigelse, i deres Monarchs Navne, eftersom han ansaae den han havde faaet, som fra dem selv. De vægrede sig Alle, men maatte ogsaa alle give efter. Den spanske Consul gav 10,000 Piastre, og til at bestride denne Udgift solgte Deien ham underhaanden det Uhr, de Ringe, Daaser ic. som han behøvede til Foræringens Bestribelse. De samme Kostbarheder bleve atter solgte til den hollandske, svenske og danske Consul; denne sidste vægrede sig længe, men da Deien tilsidst erklærede ham Krig, og gav Drede til, at Corsarerne om 20 Dage skulde indbringe danske Skibe, og endvidere Consulens Instrux lod paa, under saadanne uforubseelige Omstændigheder, at rette sig efter hvad de andre Consuler gjorde, saa maatte ogsaa han give efter, men slap dog med 5000 Piastre. Den svenske Consul Scholdebrand, der var bleven aTost af sin Broder i Algier, medtog Deiens Commiission, at fragte et svensk Skib for hans Regning, som skulde bringe hans Ambassadeur til Constantinopel. Men i det Sted fragtede han et dansk, og den danske Consul Hoppe i Malaga hjalp ham heri og forsynede ham med en Attest, at der ingen svenske Skibe af den forlangte Størrelse befandtes hverken i Malaga, eller i de andre nærliggende spanske Havne. Da dette Skib kom til Algier, blev Wille ligesaa forundret over Hoppes besynderlige Hjælpsomhed imod en fremmed Nation paa sin Egens Bekostning, som han blev fortørnet paa den svenske Consul Scholdebrand. Det var i Sandhed hellerikke rigtig handlet af denne; thi han vidste af egen Erfaring, at et saadant Skib, naar det først var i Deiens Klor, maatte seile Gud veed hvortlænge for hans Regning, og at han altid overlod vedkommende Consul at betale. Det danske Skib blev imidlertid fundet for lille til at gaae til Constantinopel. Deien fikkede det derfor efter en Ladning Salt til Ivica, og lod det derefter seile; men paa Fragtens

Betaling eller nogensomhelst Godtgjørelse var som sædvanlig ikke at tænke.

Under 20de August meldte Consul Wille til Kammerherre Wille, at en spansk Courer var ankommen til Algier, og havde havt Breve med fra Cartagena til ham, men at da en engelsk Krydser havde jaget den, havde Coureren kastet sin hele Postsæt overbord. Deren var bleven saa vred over ingen Efterretninger at faae, at han frax havde jaget Coureren til Soes igien efter andre Breve. Ogsaa Wille var bleven stuffet ved dette Tilfælde; thi de tre Maaneders Frist, til Svaret om Bacris Fordringer skulde indløbe, var forbi, og han formodede med Grund, at de Depescher, der havde været i Postsækken til ham, indeholdt det forventede Svar fra Regieringen.

Saaledes stode altsaa Sagerne med de barbariske Magter. I et Brev af 3die August, til Grev Schimmelmänn, udviklede Wille meget alvorlig sin Anskuelse heraf. Han forklarede hvor nødvendigt det var, for den danske Handels Interesse, at giøre Ende paa Tingene, enten ved at give efter, eller ved at bryde overtvært; men at denne bestandige Udsættelse var paa den ene Side at irritere Gemytterne og bringe Fordringerne end høiere iveiret, paa den anden at vække Miscredit for Flaget, da det aldrig kunde undgaaes, at disse Stridigheder og deraf flydende Trusler om Krig maatte blive bekiendt paa de forstjellige Handelspladser. Ligesom han havde ønsket at modtage bestemt Ordre om, at afgjøre Veien af Tunis's Fordringer, saaledes vilde han gjerne, at Regieringen havde befalet ham, at gaae til Algier med det nye udsendte Presentskib, for at benytte dette heldige Tidspunkt til, ligesom isior, paa een-gang at afgjøre Bacris Fordringer; men tillige kunde han ikke undlade at bemærke, at det var ham om at giøre, i Tilfælde det kom til Brud med en af disse Magter, da at være i god Forstaelse med den anden, for hos den at kunne forsyne sine blokerende Skibe med Vand og Provisioner. I samme Brev beklagede han sig ogsaa over, at de danske Skibe, som vare blevne opbragte

af Tripolitanerne, deri selv vare Skyld, eftersom der aldrig havde manglet Convoier langs den spanske Kyst.

Efterat Ville d. 30te Juli femte Gang forgiæves havde prøvet paa at bringe den samlede Convoi ud af Strædet, overlod han d. 3die August Naiaden alene dette Arbeide, og vendte med Hvide-Orn tilbage til Malaga, hvor hans Nærværelse i flere Henseender var nødvendig. Vi erindre, at Triton var kommen ind til Malaga, efter at have afleveret sin Convoi til Nidelven, og at denne Fregat skulde sendes hjem sidst i August Maaned. Nidelven krydsede ogsaa forgiæves for at komme Strædet ud med sin Convoi, og drev endog østenfor Malaga. Den 15de kom Naiaden ind til Malaga med Convoien, efter saaledes forgiæves at have krydset i 14 Dage. Krieger meldte, at han paa dette Togt havde været saa heldig at tage to danske Skibe tilbage fra engelske Kapere, og at dersom en tyk Taage ikke heldigviis havde lettet sig, var det lykkedes en anden engelsk Kaper at tage et Skib ud af hans Convoi. I et Brev af 17de August skrev Ville i Denne Anledning til Bernstorff, at Glæden over, at de franske Kaperses Antal astog, paa Grund af den ringe Udsigt de havde til at giøre Priser, blev meget formindsket ved den store Mængde engelske Kapers, som nu udrustedes fra Gibraltar. „Følge Deres Ordre af forrige Aar, vedbliver jeg at anbefale mine underhavende Chefer at gaae saa forsigtig til Værks som muligt, for at undgaae Uenighed med de krigførende Magters Skibe, saa meget som dette lader sig forene med Kongens og Flagets Ære; men jeg tilstaaer, deri at være enig med de Hrr. Chefer, at dette er meget vanskeligt at vedligeholde, thi endssiondt vi ikke ere i Krig med Nogen, ere vi desuagtet af Alle betragtede med Uvillie og Skinsyge, og de benytte al mulig List og Uundersundighed for at skade os, med saa meget mere Uforskammenhed, som de stole paa vor Maadeholdenhed imod dem, da de see, at vi ikke straffe dem for deres Dristighed og gientagne Angreb paa vor Nations Skibe og Eiendom.

Den 21de August lattede Naiaden atter med Convoien,

som nu, den Deel iberegnet, som var under Midelvrens Bestyttelse og for Dieblicket var dreven østenfor Malaga, var voyet til et Antal af 57 Skibe. Den 22de gik Triton under Seil for Kiøbenhavn, medhavende et Skib under Convoi, der var bestemt til Hamborg. Det er en Kiendsgierning, som, om den end ikke er et afgjørende Beviis, dog kaster nogen Mistanke paa vore Koffardimænd, at saa mange stedse benyttede Convoierne inde i Middelhavet og Strædet ud, og saa saa vilde gaae hjem med dem. Med Triton gik den syge Raas hjem, men døde ved Ankomsten paa Kiøbenhavns Rhed.

Midelven passerede Malaga samme Dag, og den 23de gik de alle Strædet ud. Midelven blev da affendt til Gibraltar, for atter at tage Convoi østerefter. Naiaden forlod sin Convoi, 56 Seilere stærk, 7 Mile vestenfor Cap=Spardel og satte Cours for Cadix med eet Skib. Et Skib af Convoien, som uagtet Kriegers Signaler vedblev at forcere Seil og satte Strædet ind om Natten, hvorved det var kommet 3 Mile forud, blev ogsaa ganske rigtigt taget af en fransk Raper og bragt ind til Algeziras, uden at Krieger kunde forhindre det, da han ikke torde forlade den øvrige Deel af Convoien, og Skibet var bragt i Sikkerhed under de spanske Kanoner, førend han kunde komme op.

Den Mission, som Wille selv havde paataget sig med Hvide=Ørn, at gaae til Cadix og tage Convoi derfra, havde han, da Tiden trak saa langt ud, overdraget Krieger med Naiaden. Uagtet den specielle Tilladelse, som skulde udvirkes fra Madrid, for at en fremmed Delogsmand maatte opholde sig i Cadix=Havn, endnu ikke var indløben, skiondt derom flere Gange og længe i Forveien var skrevet til den danske Minister, Kammerherre Schubart, saa, da den var i Vente, tillod Gouverneuren med megen Forskommenhed Krieger at have Samqvem med Land. Men da Tilladelsen endnu ikke indløb med Posten, Dagen efter Naiadens Ankomst, blev det Krieger betydet, at han maatte lægge sig uden for Studvidde fra Fæstningen. Han lettede da strax for at gaae bort med det samme, medtagende en norsk Brig, som vilde til

Malaga. De andre af Consulboom anmeldte Skibe havde ikke villet oppebie Convoien og vare tidligere affeilet. Med denne Brig og to andre danske Skibe, som Krieger mødte i Soen, kom han udenfor Gibraltar d. 2den September, hvor han mødte Ville med Hvide-Ørn, der var gaaet fra Malaga den 31te August. Ville gav ham da Ordre, at fortsætte sin Reise til Malaga med Convoien. Han ankom der d. 4de, og efter at have fyldt Vand og provianteret, lettede han atter d. 11te med 4 svenske Skibe, som han bragte ind til Gibraltar d. 14de. Krieger meldte da, at Nidelven var kommen ind til Malaga med sin Convoi fra Gibraltar den 11te September.

Den 15de Septbr. ankom Capitain van Doekum med Fregatten Havfruen og hele dens Convoi til Gibraltar, efter 36 Dages Reise fra Flekkerø. Paa denne Reise havde han mødt adskillige engelske Convoier, men intet Mærkeligt var passeret, undtagen at han d. 12te Septbr. under Cap St. Vincent havde optaget i sin Convoi en dansk Hukkert, som havde havt en besynderlig uheldig Skæbne. Under Texel var den bleven taget af en engelsk Drlogsmand og indbragt til Yarmouth, men derfra frigivet efter faa Dages Forløb. Paa Hviden af Cap Spartel blev den atter tagen af en engelsk Skonnert, som vilde bringe den til Lisabon, men undervejs mødte de en stor fransk Kaper, som tog den tilbage og nu skulde den været bragt ind til St. Lucar, men paa Hviden af Cadix kom en engelsk Lettre of Marque, som tog den fra Fransmanden, og satte en Priismester derombord; da var det, at v. Doekum mødte ham, og da Papirerne vare i Orden, tog han Priismesteren ombord i Havfruen og Hukkerten i sin Convoi. Da de kom ind til Gibraltar forlangte den engelske Domstol „Salvage“ Penge, som beløb sig til $\frac{1}{3}$ eller $\frac{1}{4}$ af Ladningen. Denne Fordring understøttede Admiral Duckworth, som paa den Tid commanderede. Ville fandt den vel grundet paa Villighed, men forlangte dog Admiral Duckworths skriftlige Erklæring, at han, hvis Skibet vilde seile med Convoien, agtede at styde paa denne, da Skibet horte til den og laa under Fregattens Kanoner.

Denne Erklæring gav Admiralen, hvorefter Ville troede at have gjort, hvad der stod i hans Magt, og udleverede Skibet.

I denne Anledning beklagede Ville sig meget til Holmens Over-Equipagemester, over det bestandige Uheld han havde havt i sine Requisitioner paa Signalflage, saavel paa nye at udsendes, som paa at de Orlogsmænd, som udsendes for at underlægge sig hans Commando, maatte beordres at antage samme Flagorden, som han havde bestemt for Eskadren og som fulgtes ved Convoien. „Uden dette“ — skrev han til Commandeur Kierulff — „er det umuligt at opfylde Collegiets Ønske og Ordre, at kunne aflevere Convoier i Søen fra den ene Commanderende til den anden. Havde Capt. v. Doctum været meddeelt min Flagorden, saa havde Naiaden d. 15de Septbr. kunnet modtage hans Convoi udenfor Gibraltar, og derved et dansk Skib været frelst, som de engelske Domstole lagde Beslag paa saasnart det kom under Fæstningens Kanoner, fordi det havde været taget tilbage af de Engelske fra en fransk Kaper.“

I Havfruens Convoi var Presentskibet Minerva til Algier. Dette var der udtrykkelig Ordre for at convoiere lige til dets Bestemmelse. Havfruen afgik derfor med det d. 17de September. Naiaden og Hvide-Ørn gik med Resten af Convoien, 7 Skibe, til Malaga. Den 18de mødte de Nidelven, kommende fra denne Havn, for at søge Ville, og den 19de kom de samlede ind til Malaga. Herfra blev Nidelven expederet d. 26de Septbr. med 6 Skibe, til Barcelona, og Naiaden d. 27de med 4 Skibe til Genua. Disse vare for det meste alle udkomne under Havfruens Convoi, og kunde virkelig altsaa ikke klage over langsom Befordring med Beskyttelse af Orlogsmændene. I sin Ordre til Krieger og Holsten anbefalede Ville dem megen Agtpaagivenhed med de barbariske Magters Krydsere, da det var at befrygte, at de, paa Grund af Regieringens Uffslag paa deres ublue Fordringer, kunde være beordrede at opbringe danske Skibe. Det var derfor Chesferne ikke længer tilladt, at lade barbariske Krydsere nærme sig Convoierne, og at lade Handelsstibene forevise tyrkiske Passer.

Krieger havde Ordre, dersom han fandt Genua blokeret af de Engelske, da at gaae strax til Livorno, og derfra tage Convoi med sig Strædet ud. Men desforuden medtog han en luffet Ordre, at aabne naar han var kommen til Søes fra Livorno, hvor han kun maatte opholde sig 8—10 Dage, og denne bød ham at anlobe Mahon, hvor han da skulde forefinde nærmere Forholdsordrer, hvad enten han strax skulde fortsætte sin Reise med Convoien, eller han muligt skulde støde til Ville under Algier, hvilket maatte afhænge af Sagernes Gang med denne Magt. Det der havde givet Anledning til disse Forholdsregler var følgende Brev, dateret 24de August, fra Grev Bernstorff:

„Ds. Hvbhd. er allerede, ved min Skrivelse af 27de Juli, foreløbig underrettet om den mislige Forstaaelse, som efter den sidst indløbne Rapport fra Consul Ville i Algier synes at herse imellem Danmark og den derværende Regiering. Grunden hertil ere de Fordringer, som Joden Mardochei Bacri troer at kunne gjøre gjældende i Anledning af hans Andeel i 2 under dansk Flag opbragte og priisdomte Ladninger, hvis fulde og efter høist mulige Fordeel beregnede Beløb han paastaar sig udbetalt, og om hvis Erholdelse han gjør sig saameget sikkrere Haab, som han ogsaa under denne Dei har vidst at forskaffe sig samme Indflydelse, som den han allerede besad under den forrige. Skiondt man nu er langt fra at erkiende det Principis Rigtighed, hvorefter Flaget gøres ansvarligt for de under samme fete Opbringelser, har Hs. Majestæt dog, af vigtige Aarsager, i sin Tid ladet tilbyde Joden Bacri en Affindelses Sum, dog under den Betingelse, at den aldeles ikke maatte anses som noget Beviis paa, at bemeldte ubillige Princip af Danmark blev erkiendt, og de af Consul Rehbinder over denne Gienstand begyndte Underhandlinger (hvorved han dog meget har overstredet de ham givne Forholdsregler) ere af hans Efterfølger blevne fortsatte. Men uagtet alle anførte Grunde vedbliver Joden Bacri sin Paastand, at erholde den fulde Sum udbetalt, og d. 10de Mai sidstleden har Marineministeren i Algier, som det synes efter Deiens Ordre, forelagt Consul Ville

en bestemt Termin af 3 Maaneder, til herover at indhente Svar fra Danmark, efter hvis Forløb han troede at de algierste Corsarer fik Ordre at opbringe danske Skibe. Alle Midler, til at bilægge denne Sag i Mindelighed, synes sølgelig at være udtømte, og intet at være tilbage uden Valget imellem en ubetinget Eftergivenhed eller et peremptorisk Afslag; men da det første vilde paadrage os mange flere og uberegnelige Fordringer af samme Natur, og en altfor vidt dreven Eftergivenhed desuden ikke sikker os Freden med de barbariske Stater, saa har Hs. Majestæt af disse Grunde allernaadigst befalet mig at tilkiendegive Ds. Høvh., at De, ombord paa en Fregat, og om det, for sikkrere at opnaae Hensigten af Deres Sendelse, skulde ansees nødvendigt, under Geleide af saamange armerede Skibe, som fra den nødvendige Beskyttelse af vor Skibsfart kunde undværes, ufortøvet maae begive Dem til Algier, for der, i Forbindelse med den kongelige Consul, paa en peremptorisk Maade at erklære, at Hs. Majestæt ikke under nogen Betingelse vil bevilge de af Jøden Bacri frembragte Fordringer, at Allerhøiøstsamme, i Betragtning af den af Consul Rehbinders, skiondt dertil ubefoiet, udstedte Beret, endnu var bered til at indvillige den allerede tilbudte Affindelsessum, der dog ikke maa overstige 20,000 Piastre kortes, imod at Jøden Bacri aldeles afstaaer fra sin formeentlige Ret til nogen videre Fordrings Formerelse; men at Hs. Majestæt paa ingen Maade erkjendte bemeldte Fordringer som grundede i nogen Ret, og altsaa fra Deiens Side ventede en bestemt Erklæring, om han vilde unddrage Jødens Fordringer sin Understøttelse, eller i Medhold til sine Trusler agtede at afbryde den bestaaende vensfabelige Forstaaelse med Danmark, i hvilket sidste Tilfælde Ds. Høvh. beordres at tage Consulen ombord og strax at begynde Siendtlighederne."

„Endskiondt jeg troer at kunne forudsee, at den sidste Present, som Deien har aftvunget Consulen (see Pag. 282) og det allerede længe affeilede Presentskibs Ankomst til Algier ville tiene til at formilde Deiens Tænkemaade, og gjøre ham mere

tilbøielig til at anføre fredelige Forslag, og det desuden neppe er at formode, at enten Joden Bacri tør for sin private Interesses Skyld lade Sagen komme til det Yderste, eller at Deien for hans Skyld vil udsætte sig for et umiddelbart Fredsbrud, saa troer jeg dog ikke noksom at borde anbefale Dem og Consulen, som De derfor ville behage at raadføre Dem med angaaende de locale Omstændigheder, al mulig Forsigtighed, især i Henseende til Consulens personlige Sikkerhed, som efter de nyeste Exemppler, man har seet i Algier, ikke synes at være ganske uden Fare. Hs. Majestæt forlader sig isøvrigt paa Ds. Høvheds. Nidkærhed og Klogskab, og venter sig deraf de meest forønskede Folger."

Wille besluttede at oppebie Havfruens Tilbagekomst fra Algier forinden han gif derhen. I et Brev af 2den October til Bernstorff skrev Wille, at ifølge hans Anskuelse vilde den kraftigste Maade, at føre Krigen, være, at blokere deres Havn; men da de Engelske i den Tid havde megen Samkvem med Algier, og bleve derfra forsynede med Levnetsmidler, ønskede han at vide, om han skulde erklære Havnen blokeret og da handle i Overensstemmelse med Tractaterne. Indtil Resolution paa dette Spørgsmaal maatte indløbe, agtede han blot at bevaagte Havnen saa godt som muligt, uden at giøre nogen Erklæring. Svaret herpaa var af 9de November, men indløb først da Sagen med Algier var afgjort. Det lod paa, at Havnen skulde erklæres blokeret, og de Rettigheder, som Tractater og Folkeret tillode, udøves; dog skulde han lade engelske Skibe, som vilde hente Provisioner, frit passere, men dette var ikke at forvente, da Englands Affairer med Algier heller ikke stode paa nogen god Fod.

Tiden, inden Havfruen kom tilbage, blev imidlertid ikke ubenyttet. Wille gif Strædet ud med en Convoi af 22 Skibe, fra hvilke han skilte sig d. 5te Octbr. og kom da tilbage til Malaga d. 9de. Han fandt ikke Havfruen, som han havde haabet, men derimod en Collegii Skrivelse af 7de Septbr., som meldte ham Briggen Glemmens Udsendelse med Convoi fra Fleckers, under Capitain-Lieutenant Mottseldts Commando.

Skiondt syg og ofte sengeliggende, foretrak Bille dog stedse at blive ombord i Hvide-Ørn, under hele sit Ophold i Malaga. Den 18de gik han atter Strædet ud med 14 Skibe, og kom tilbage den 21de. Tre danske Skibe tog han under Convoi i Strædet, og bragte dem forbi Malaga.

Paa denne Tid indløb Rapport fra Baron Holsten, fra Barcelona, hvori meldtes, at dertil var indkommen en dansk Brig, som havde været opbragt af Tripolitanerne til Algier, men var bleven frigivet paa Capit. v. Dockums Reclamation, og nu havde den været under Havfruens Convoi til Mahon, hvor denne Fregat var løbet ind for at holde Dvarantaine. v. Dockum kunde altså ventes hver Dag. Imidlertid ville vi følge Nidelven paa dens Reise til Barcelona. Han kom dertil den 10de Octbr. om Aftenen, med de 6 Skibe under Convoi. Her fik han Underretning om, at der laae 8 danske Skibe i Salou og 10 i Alsaques, hvilke sidste af Frygt for Tripolitanerne ikke torde løbe ud. Holsten besluttede derfor at anløbe det sidste Sted. Den 5te gik han derfor fra Barcelona og kom d. 6te til Salou; men fandt her kun 3 danske Skibe, da de andre vare gaacde til Alsaques for at completere deres Ladninger. Den 9de gik han fra Salou, kom d. 12te til Alsaques, gik atter derfra d. 14de og kom med 15 danske og 2 svenske Skibe til Alicante d. 17de October. Her fik han kun eet Skib under Convoi, efterlod derimod et andet, og gik altsaa med 17 Skibe derfra Dagen efter, for at gaae Strædet ud. Han havde paa denne Tour meget haardt Veir af vestlig Vind og svær Sø. Af Baron Holstens Rapport om denne Reise uddrage vi følgende Passager.

„Den 26de October fik vi østlig Vind; mødte den engelske Contre-Admiral Duckworth med endeel Skibe og Convoi, gaaende østerefter. En Fregat, Penelope, Capt. Blackwood, fik Ordre at holde ned til mig. Jeg gav ham Underretning om Convoien, hvorfra den kom, og dens Bestemmelse. Han forlod mig og søgte sin Admiral, hvorpaa jeg med Convoien fortsatte min Cours. Nogen Tid efter bemærkede jeg, at samme Fregat gjorde Jagt

paa os; han løb mig paa Siden og sagde, at Admiralen havde grundet Mistanke til de to svenske Skibe i Convoien, og at han havde Ordre at eftersee disse to Skibes Papirer; holdt derpaa hen til begge Skibene, som vare mig nær paa 4—5 Rabbellængder. Jeg holdt efter, imellem Fregatten og de svenske Skibe. Fregatten satte sit Fartoi ud og sendte det ombord, hvorpaa jeg beordrede Premier-Lieutenant Stibolt, med mit Fartoi at gaae ombord paa de svenske Skibe, tage Skipperne med deres Papirer med sig, og selv bringe dem ombord paa den engelske Fregat, hvilket han udførte. Da nu Papirerne vare overeensstemmende med Anordningerne, og bleve efterseete meget løseligen, saa tilkiendegav Lieut. Stibolt den engelske Capitain hvorledes denne Examination maatte være mig krænkende, og at jeg var ansvarlig for Ladningernes Retmæssighed, og vilde forsvare dem til det Yderste, ligesom danske Skibe. Den engelske Capitain gav til Marsag, at de mistænkte de svenske Skibe at gaae for fransk Regning, og at han endnu troede at disse Mænd gik til Brest, endskiøndt Papirerne lode anderledes. Da den ene af dem havde heist et blaåt Flag med et guult Kors i Piørnet (hvorfor han blev irettesat) hvilket Capit. Blackwood ikke kiendte, og den anden var armeret, det vil sige med 4 smaa Stykker af Jern og 18 af Træ, saa ansaae han dem for Spaniere, der søgte Beskyttelse. Admiralen og han vare desuden aldeles uvidende om, at de danske Orlogsmænd gave Convoi til de svenske Handelskibe. Jeg fortsatte derpaa Coursen med den samlede Convoi."

„Den 14de November om Aftenen Kl. 10½, indenfor Strædet, observeredes 4—5 Skud ved de agterste Skibe, endskiøndt Convoien var godt samlet; jeg dreiede da til Vinden og opdagede nu en Gutter i Convoien, efter hvilken jeg skød et skarpt Skud. Denne Gutter tilligemed en Brig havde nodt Skipper Baagsholt, forende Skibet Hagen Udelseen, til at komme ombord til sig med Papirerne. Jeg holdt paa Siden af dem, og tvang dem til at løsgive Skipperen med hans Papirer. Da det var Nat, er jeg uvis om det var franske eller engelske Kapere; men da jeg

frygtede det var en List for at lokke mig fra Convoien, overlagt med andre Kaperere, tog jeg Skibet Hagen Adelsteen, der desuden var den fletteste Seiler, paa Slæbetoug, og slæbte ham da til henimod Cap Spartel, da Kabbeltouget sprang, hvorved vi mistede 40 Favne af et 6 To. Toug."

Om Morgenen d. 15de Nov. forlod Holsten sin Convoi 5 Mile vestenfor Cap Spartel; ved successiv Af- og Tilgang undervejs var den voxet til 25 Seilere, hvilke Holsten saae i Sikkerhed. Det var taaget og meget haardt Veir. I Fortsættelse af Rapporten siger han: „Den 18de, i Stille, saae vi en engelsk Kaper og ved Siden af ham en Brig. Da jeg holdt ned til dem, underrettede Kaperen mig om, at han havde taget dette Skib under dansk Flag, hvortil det var uberettiget. Jeg beordrede ham at bringe mig Papirerne paa Siden, da jeg ingen Samqvem vilde have med dem, for at undgaae Quarantainen. Kaperen underkastede dette Skib min Bedømmelse. Ved at eftersee Papirerne fandt jeg, at der var intet dansk uden Flaget og Skipperen, ved Navn Klein og bosiddende paa Sylt. Skibet var en engelsk Priis, solgt i Malaga; det havde intet latinsk eller tyrkisk Sopas, var ladet og havde ingen andre danske Folk end Skipperen; Styrmanden og flere af Mandstabet vare Spaniere, Resten Italienerne. Da Kaperen havde Patent, saa ifølge den 20de §. i Tractaten med England, og Rescriptet af 3die Juli 1799, hvorpaa jeg ifølge Hr. Kammerherrens Ordre af 30de Marts skal være særdeles opmærksom, troede jeg ingen Protection at kunne tilstaae dette Skib, men tillod Kaperen at underkaste det Domstolene i Gibraltar. Vel har Consulen i Malaga givet ham Attest; men herved høves ikke Anordningerne. Skibsføreren tilstod, at han skulde til Bristol, endstøndt Papirerne lode paa Altona, og under hans Navn var baade Skib og Ladning. Selv var han nylig kommen fra Algeziras, hvor han var opbragt som Styrmand, og eiede ikke en Skilling. Jeg vil lofselig anmærke, at dette Skib var ladet i Malaga af den største franske Kaperudreder, hvis Kaper havde taget det, saa at der er største Sand-

synlighed for, at Skib og Ladning ere hans, og folgelig spanskt Eiendom. Paa denne Maade haaber jeg at have opfyldt de mig givne Befalinger; idetmindste har det været min Hensigt, at overbevise Enhver om den Retfærdighed, med hvilken Danmark søger at protegere sit Flag. Den 19de November løb jeg ind til Malaga, hvor jeg lagde inden for Molen, for at proviantere og fylde Vand ic."

J Anledning af denne sidste Tildragelse skrev Vilde saaledes til Admiralitetet under 9de December:

„Da det kongelige Collegium af Cap. Lieut. Baron Holstens egen Rapport er underrettet om, hvad der er hændet ham paa hans Expedition fra Barcelona og Strædet ud med Convoi, samt tilbage til Malaga, skal jeg alene omtale den Passage, da han maatte opgive et Skib under dansk Flag til Domstolene i Gibraltar, ikke saameget for at beskrive det høie Collegium, hvor ubehageligt det er at være Beskytter for sin Nations Flag, og dog offentlig at maatte tilstaae, at der begaaes Ulovligheder derunder, som for at bevidne hvormeget det er imod mit Ønske, Raad og Vidende (thi nærmere kan jeg ikke komme en Consul) at Consul Hoppe, der dog nyder alle Rettigheder som dansk Consul i Malaga, har givet et saadant Skib Certificat. Han har flere Gange forespurgt sig hos mig, om han torde giøre det; men aldrig er noget Skib gaaet hjem med Ladning fra Malaga, som ikke var i fuldkommen Orden, saalænge jeg laa der. Consul Hoppe troer sig meget sikker ved det, at han har taget et Beviis af Skipperen, at han intet Ansvar skulde have, naar han blev opbragt: dette vidner noksom om, hvormeget han selv erkender Urigtigheden af sin Handling; men for at Flaget compromitteres, har han ingen Forsikkring kunnet tage."

Den 24de October kom Havfruen tilbage paa Malagas Bugt. Af hans Rapport til Vilde uddrage vi Følgende: Han ankrede d. 23de September paa Algiers Bai med Presentskibet. Consul Vilde kom ombord til ham og bad ham om at gaae i Land for at hjælpe sig i at udvirke, at Deien ikke skulde fragte

Presentfiskibet til at gaae til Constantinopel. Til den Ende bleve de enige om at foregive, at v. Dockum havde Ordre at bringe Presentfiskibet tilbage til Eskadren, ved hvilken det skulde blive som Transportfiskib. Den 24de havde v. Dockum Kludiens hos Deien. Hs. Excellence var vel ikke ganske tilfreds med de tilsendte Presenter, der i Værdi langt fra vare hvad han havde ventet; men den Omstændighed, at de Danske vare de første der betalte denne Antærdelses Tribut, gjorde at han dog var taalelig godt stemt for os Danske; ja han lod endnu paa v. Dockums Begjæring det ovenomtalte, af Tripolitanerne opbragte, danske Skib strax sætte i Frihed, og skrev et Brev til Paschaen af Tripolis, hvori han erklærede denne, at han vilde ansee ham for den største Sorover, dersom han vedblev at lade danske Skibe opbringe. At Paschaen ikke meget ændrede denne Trusel ville vi senere hen erfare. Hvad Presentfiskibets Befragtning angik, da lod Deien sig tilsyneladende nøie med den af v. Dockum givne Forklaring, og Aftalen blev, at denne skulde gaae til Port Mahon for at udligge sin Quarantaine, og da komme tilbage for at tage Skibet med sig. Men Hovedspørgsmaalet, den Vacriske Sag, blev ligesaa lidt afgjort ved denne Leilighed, som før. Deien erklærede, at Gielden var nu til ham og ikke til Vacri, eftersom den var overtagen af Skatkammeret som Betaling for Summer, Vacri skyldte den algierste Regiering. Deien fordrerede den derfor betalt, og gav 4 Maaneders Frist for at erholde Svar fra Danmark, efter hvilken Tid han erklærede at ville gjøre sig betalt med danske Skibe. Paa v. Dockums Forestilling, at Vacri havde maattet holde sig til den engelske Regiering, eller ogsaa asfurere sin Ladning, svarede Deien, at dette sidste var aldeles imod de tyrkiske Love. Kort, Sagen blev in statu quo, og v. Dockum forlod Algier d. 26de, medhavende den danske Brig under sin Convoi. Den 29de, under Mallorca, mødte han en 16 Kanons Brig, der tonede algierst Flag og løb Fregatten saa nær forom og i Læ, at de derombordtroede den vilde entre dem. Det var ikke første Gang, at Alge-

rinerne havde prøvet et saadant *coup de main**), og muligt havde han villet snappe Convoibriggen bort, men han fandt Havfruens Batterie stillet paa sig, og dens Mandskab klar til at afslaae Entering, og indlod sig derfor paa intet videre. Den 30de kom v. Docum ind til Mahon og fik 14 Dages Quarantaine. Medens han laa der, kom Lord Nelson derind med sit Skib, Foudroyant, og en Fregat. Den 14de Octbr., da Quarantainen var udløben, gik Havfruen atter til Søes; kom under Algier d. 16de, men erfarede her til sin Forundring, at Deien atter havde betænkt sig og tilbageholdt Skibet Minerva alligevel, for at sende det til Constantinopel. For ikke at faae ny Quarantaine, modtog han ingen af Consul Villes Breve, men satte strax Cours for Malaga, hvor han ankom d. 24de October.

Forholdet med Algier var altsaa ikke forandret. Den evindelige Bacriste Sag stod stedse aaben; men den danske Regierings Beslutning var bestemt, og Wille havde positive Ordre for sig. Han ilede derfor med at udføre dem. Til den Ende tog han Forholdsregler for at Naiaden skulde komme til ham under Algier, idet han ikke alene efterlod Ordre til Krieger i Malaga, om strax at søge ham under Cap Pescador, men ogsaa opsatte en ligelydende Ordre, som skulde indsendes til Port Mahon, naar han tilligemed de andre Fregatter kom der udenfor. Til Midelven efterlod han Ordre, at den skulde forlade Malaga d. 24de Novbr., naar Posten var kommen, og gaae til Mahon, medtagende alle Breve til Skibene og afvente nærmere Ordre. Det var nemlig med den Post, der ankom d. 24de November, at Wille kunde vente Svar fra Bernstorff paa sit Brev af 2den October. Til Briggen Blommen efterlod han ligeledes Ordre, at den skulde forblive paa Stationen ved Malaga, og stedse give Convoi Strædet ud, naar flere Skibe havde samlede, men for det første ikke østerefter.

Det var da Villes Hensigt, at lade de to store Fregatter

*) Saaledes havde de nylig erobret en portugisisk Orlogsbrig paa 16 Kanoner, med en Chebeck, der nærmede sig under neapolitansk Flag.

krydse udenfor Cap Pescador, og saalidt i Sigte af Algier som muligt, da han for det første ikke ønskede man skulde vide, han havde flere Skibe hos sig, end Hvide=Drn, med hvilken han vilde løbe Ind paa Bugten for at underhandle. Til den Ende maatte de heller ikke tone dansk Flag for Seilere, men helst engelsk.

Den 27de Octbr. forlod Bille med Hvide=Drn og Havfruen Malaga, og var den 1ste Novbr. udenfor Mahon. Raiaden var der ikke; men da i en svær Byge begge Fregatternes Seil stisrede, og Vinden med stiv Ruling var imod til Algier, løb de ind i Havnen og sloge nye Seil under. Hvide=Drn istak nye Touge. Bille efterlod en ny Ordre til Raiaden, strax at komme til ham under Algier, og der holde det krydsende i 8 Dage. Ifald den ikke saae noget til ham i denne Tid, eller fik anden Ordre, skulde den vende tilbage til Mahon. Den 3die Novbr. gik Bille atter ud. Den 5te, under Algier, gjorde han Signal til Havfruen, ikke at rette sig efter den Commanderende, og løb saa ind og ankrede paa Baien. Her holdt han ud i 9 Dage med stormende Veir af Norden Wind, der er en brat Læger paa Kysten. Skiondt med 3 Ankere i Bund, drev Hvide=Drn hver Dag lidt nærmere Land. Hvad han udrettede i denne Tid, og hvorledes det lykkedes ham at opfylde Regjeringens Ordre, see vi bedst af følgende Rapport med Bilage, som han indsendte til Grev Bernstorff, dateret: under Seil, imellem Algier og Port Mahon, d. 15de Novbr.

„Herved har jeg den Ære at melde Hr. Greven, at ifølge Hs. Majestæts allernaadigste Befaling, som jeg modtog i en Skrivelse fra Dem, dateret 24de August, har jeg været for Algier, for om muligt at jævne den Misforstaelse, som paa nogen Tid har havt Sted imellem Danmark og Algier. Den 5te ds., om Morgen, efterat jeg havde beordret Capt. v. Doctum at holde det krydsende 5—6 Mile nordensfor Cap Pescador, løb jeg med Hs. M. Fregat Hvide=Drn ind og ankrede paa Algiers Bai. Til Consul Bille, der indfandt sig strax ombord, overleverede jeg Hr. Grevens Brev, samt gjorde ham bekendt med mit Erinde. Af

ham erfoer jeg, at 13 Corsarer vare i Soen, hvilket jeg ansaae for en lykkelig Omstændighed for min Underhandling. Ifølge Consulens Dnske var jeg den 6te, uagtet min svagelige Helbreds-tilstand, til Audiens hos Deien, samt havde Conference med Premier og Marineministeren (Wekelhardy)."

"Deien, som er i hoi Grad hengiven til Belyst, bryder sig ikke om Regjeringen, men er stolt og despotisk, og dertil meget indskrænket. Han raabte stedse under hele Audiensen: „Ikke fortælle saameget; betal 50,000 Piastre, saa blive vi Venner; hvis ei da Krig, Krig!“ Den første Minister styrer Deien, men er selv aldeles i Fodernes Sold, ligesaa er Wekelhardy, endskiøndt denne virkelig fortjener Navn af en sindig og fornuftig Mand. Foden Vaccari ligger for nærværende Dieblit syg, og kan nok ikke leve; derimod har han en Compagnon, ved Navn Busnah, som er meget giældende, og man kan med Visshed sige, at han regierer Algier. Med ham havde jeg en lang og vigtig Samtale i Consulens Huus; jeg prøvede alle mulige Maader for at faae ham til at frasalde, men alt var forgiæves. Han vilde ikkun paa den Betingelse, at herefter Algerinerne skulde kunne tage og confiscere alle danske Skibe, som havde fiendtlig Ladning. Uden det, meente han, at det danske Flag ikke kunde være frit for Ansvar, naar det havde Ladning inde for algierst Regning. Endelig sagde jeg ham, at det var det sidste Dieblit, jeg indlod mig med ham, og spaaede ham, det vilde koste hans Hoved, naar jeg tog Deiens Corsarer, hvilke useilbarligen maatte falde i mine Hænder; men han loe heraf og sagde: Den algierste Regjering havde af ham modtaget Fordringen, som god Betaling, og at det nu var Deien, vi havde at gjøre med.

"Den 7de lod jeg endeel Officierer gaae i Land, for at betrygge min Plan. Ved Hiælp af dem fik jeg endeel Kostbarheder ombord, som tilhorte Hs. Majestæt. Deien saavelsom Busnah spurgte meget efter mig. Den Første sendte en Chiaour til Consulen og lod ham sige, at han vidste Chefen af Eskadren havde mange Penge ombord, og han skulde derfor forlange, jeg

skulde sende de 50,000 Piastre i Land, og hvis ikke, kunde Consulen laane dem i Landet. Den Sde fik jeg Consulen med sin Secretair og Tiener lykkelig ombord. For hans Tolk erklærede jeg nu, at min Konge havde befalet mig, indtil videre at holde Consulen ombord, og sendte ham derefter i Land med følgende Brev til den svenske Consul Schioldebrand."

(Efter en Forklaring af Aarsagen til hans Sendelse og hvad for frugtesløse Forsøg han til Dato har gjort, lyder dette Brev saaledes:) "Følge dette Deiens Svar til mig, ved sidste Audiens, vilde det være ligesaa upassende for mig at underhandle oftere personlig med Hs. G., som det er uovereensstemmende med min Konges og Nations Værdighed, at den danske Consul opholdt sig længer her, efter en saa positiv Erklæring, fremsat i saa upassende Udtryk. Dette i Forening med Deiens uventede Forlangende, at sende ham strax 50,000 Piastre, uagtet han fort for min Ankomst havde givet sit Tressord for at ville vente 4 Maaneder, giver mig Ret til Mistanke imod ham, hvorfor jeg har troet det min Pligt at beholde Consulen ombord, for at unddrage ham den arbitraire Behandling, han kunde være udsat for, paa hvilket vi for nylig have seet et mærkeligt Exempel med den franske Consul og de her boende Franskmænd, et Brud paa Folket og bestaaende Tractater, som det meget let kunde falde Hs. G. ind at gientage paa den danske Consul."

"Men da Krig kun medfører Ulykker for begge Parter, troer jeg det min Pligt at gjøre alt muligt for at undgaae den, saalænge det kan bestaae med en Nations Uafhængighed og Værdighed. Følge heraf er det, at jeg har underrettet Dem, Hr Consul, om vore Sagers Tilstand, for at bede Dem, i min Konges Navn, om at overtage de danske Affairer i Algier, saalænge denne Misforstaaelse har Sted. Det noie Venstab, som finder Sted imellem vore respective Hoffer, har bestemt mit Valg og er mig Borgen for at De vil modtage det."

"Jeg maa derfor bede Dem, Hr. Consul, at De vil underrette Hs. G. Deien om, at ifølge min Konges Ordre staaer jeg

paa Springet at forlade denne Rhed, medtagende Consulen, saafremt den algierste Regiering vedbliver at understøtte Joden Vazcris Fordringer, og ikke vil afstaae fra sine fiendtlige Hensigter imod den danske Nation, uagtet det bestemte Ufslag, jeg ifølge mine Ordre har givet ham og som jeg herved, igiennem Dem, Hr. Consul, gientager, ikke at ville betale de berorte Joden Vazcris Fordringer, eller nogen anden af denne Natur. Jeg agter at forblive til Ankers til imorgen ved Solens Nedgang, saafremt Veiret tillader det. Dersom til den Tid intet Svar er kommen fra Hs. E. Deien, antager jeg denne Taushed som et Fredsbrud og som et Beviis for at han agter at iværksætte sine Trusler. I saa Tilfælde agter jeg da strax at anvende den Magt, som Hs. Majestæt har betroet mig i disse Farvande, til at begynde Fiendtligheder imod Algier." (Slutningen er en Begjæring om, at skrive ham til saa ofte Leiligheden tilbyder sig, ifald Omstændighederne skulde tvinge ham til at iværksætte sin Vortgang, samt om, i Tilfælde af Krig, strax at underrette vore Consuler i Tunis og Tripolis per Estafetter derom.)

„Den svenske Consul, som strax begav sig til Deien, blev, ved at forklare mit Brevs Indhold, meget ilde modtaget, ja nær stiftet ihjel, da hans egen Dragoman frelst ham. Hans Svar, som han derefter sendte mig, lyder saaledes:

„Efter at have modtaget Deres Brev igaar, og ifølge dets Indhold, begav jeg mig til Deien. Den danske Dragoman og min egen kunne vidne om den lidt gunstige Modtagelse jeg fik af Hs. Ex., ved at forklare ham Marsagen til Deres Pandling. For at opfylde Deiens Forlangende, og ifølge Deres eget Onske at faae et endeligt Svar, har jeg den Ære at melde Dem, at Deien er meget langt fra at afstaae fra sine Fordringer paa 50,000 Piastre, men at han giver Dem et Har til denne Sums Ufbetaling. I Tilfælde De afflaaer dette Deiens Tilbud, foreslaaer han Dem 40 Dage fra Dato, førend Fiendtlighederne fra nogen af Siderne maae begynde. Deien venter Deres Svar paa dette sidste Punkt. Jeg har den Ære etc.“

„Men efterat Divanet var holdt d. 9de om Morgenen, heelt tidligt, blev den svenske Consul af Wetelhardy anmodet om, at gaae ombord til mig og giøre mig følgende Forslag: 1. i et heelt Aar skulde ingen Paastand af denne Art giores til Danmark. 2. Jøderne skulde ikke have Lov til at fragte danske Skibe med Deiens Beskyttelse, og om Danmark, naar Aaret var forløbet, ikke vilde betale, stod det os frit for at erklære Krig eller paa ny at underhandle. 3. Deien indbød mig at komme i Land for at underhandle med ham. 4. Consulen blev tilbudt Frihed til at besørge sit Huus og sit Tøi, hvortil ham blev tilstaaet 5 Dage, og hans Eiendom skulde være hellig. Wetelhardy lod mig sige, at Algier ikke vilde have Krig med Danmark, men dersom jeg vilde have det, haabede han at jeg gav de 40 Dage til, inden Fiendtlighederne begyndte. Busnah lod mig sige, at han slog 10,000 Piastre af, hvilket Deien ikke maatte vide, og forlangte ifkun 40,000. Den svenske Consul gjorde sit, for at overtale mig, og sagde, at Landet dog ei maatte have Krig for 20,000 Piastre. Men jeg svarede ham det samme, som jeg bad ham at sige Raadet, at min Ordre var bestemt, og at jeg derfor ikke gjorde anden Mel- ding hiem til mit Hof, end at enten Deien havde ganske indgaaet de Conditioner, Kongen havde bestemt mig, eller at jeg var gaaet herfra med Krigserklæringen. Jeg gientog for ham et Tilbud, jeg af egen Godhed havde gjort Jøden Busnah, nemlig at ville effortere svenske eller danske Skibe, her til Algier, ifald hans Compagnon i Livorno havde nogle fragtede eller tilladte ved min Ankomst der. Jeg gav paany 24 Timers Frist, til at vente Svar, og hermed gif han i Land.“

„Den 10de om Morgenen vilde Consulen sende mig skriftlig Raadets Svar; men uagtet det haarde Veir, og alt hvad han leed paa Søen, tvang de ham til at gaae selv ombord, hvorved han da bragte mig baade mundtlig og skriftlig, i tvende fornemme Tyrkers Nærværelse, den endelige Afgiørelse af Sagen, som bestod i, at Busnah, imod den Sum 20,000 Piastre, ham foræret af den danske Regiering, vilde overtage sin egen Siæld

til den algierſke Regiering af 50,000 Piaſtre fortes, og afſtaaer fra enhver Paastand af denne Art i Fremtiden, paa Vilkaar, at jeg forpligtede mig til at lade effortere 4—5 Skibe, ladte for Busnahs Regning, til Algier. Af dette Document, ſom er underſkrevet af Busnah og bevidnet af Conſul Schioldebrand, ſender jeg herved Copie. De tvende Tyrker yttrede megen Glæde over Sagens fredelige Udfald, og tilbød ſig at blive ombord ſom Gidsler, naar jeg blot vilde tillade Conſulen at komme i Land ſtrax. Vel er Busnahs Forſkrivning ikke ſtilet ſaaledes ſom jeg vilde have havt det, om jeg ſelv havde været nærværende; men det havde været at fornærme den ſvenſke Conſul, om jeg havde caſſeret den (Busnah havde gierne underſkrevet alt hvad man havde diceret ham) og efter dette Lands Skik er den meer end fyldeſtgiørende nok. Uagtet jeg ſikkerlig agter at holde mit Tilbud om at effortere danſke og ſvenſke Skibe, da Hs. M. Skibe jo ere her for det ſamme, ſaa vil Hr. Greven behage at bemærke, jeg intet ſkriftligt Loſte har givet deſangaaende. Den Ting borde derfor aldeles ikke været tilføiet; men det ſlemme Veir, ſom haveſ paa denne farlige Kyst, i denne ſildige Aarſtid, gjorde ogſaa, at jeg ikke kunde faae mange Bud i Land, hvorved Conferencerne meget bleve afknappede. Conſul Bille gif da ſtrax i Land med den ſvenſke Conſul, og beſluttede jeg da, ikke at forlade Baien, for han havde meldt mig ſin Modtagelſe af Deien, ſamt Sagens videre Fortgang.“

„Den 11te ſrev Conſul Bille mig til, at Bekelhardy havde taget meget koldt imod ham i Forſtingen, men ſiden var han bleven meget hidſig over, at vi havde anſeet Algerinerne for Sørøvere, ved at holde Conſulen ombord. Toden Busnah havde i Bekelhardys Nærværelſe villig givet ſit ſkriftlige Samtykke, ſaavel til Bille ſom til den ſvenſke Conſul, at afſtaaer fra Fordringen om Flagetets Anſvar, ſaa længe denne Krig varer. Dette var det egentlige Punkt, ſom jeg ønſtede tilføiet. Conſul Bille ſagde videre, at da Deien var taget ud paa Landet, kunde han ikke faae Audience før Dagen efter. Den amerikaniſke ſaavel ſom den

svenske Consul havde erklæret at ville benytte denne Leilighed til at erklære sig fri for Ansvar, naar deres Skibe bleve opbragte med algierst Ladning ombord."

„Den 14de skrev Consul Wille mig til, efter at have havt Audience hos Deien, og meldte mig da, at Sagerne vare aldeles i Orden. Jeg sender Copie af hans Brev, for at Hr. Greven kan see, hvad han siger om den svenske Consul. Jeg, for min Person, maa forene mine Bønner med Consul Willes, for at andrage paa, at den danske Regiering paa en passende Maade tager i Betragtning den Uleilighed, han har havt ved at overtage vore Sager i et saa critisk Dieblit. At Presentskibet undgik at gaae til Constantinopel, og allerede var borte før min Ankomst, siger Consul Wille at have rapporteret. Jeg sender Fregatten Havfruen til den første spanske Havn med disse Depecher; selv agter jeg mig til Livorno, hvorhen jeg udbeder mig hvad Ordres det maatte behage Hr. Greven at tilstille mig."

Saaledes endtes da denne Sag, der havde henstaaet i 2 Aar og voldet saamegen Ungstelse og Bryderie. Endnu opstod en lille Uenighed i Anledning af de 20,000 Piastrer Udbetaling, som sædvanligviis stete i Piastre de rose, men som Wille havde forskrevet i Piastre fortes, hvorved Joden leed et Tab af 6 pSt. Da Consul Wille forestillede Kammerherre Wille Sagen saaledes, at dersom han havde udstedt Berlen, var det blevet efter Landets Skik i Piastre de rose, indvilligede den sidste i den Forandring, som den anden havde lovet Busnah at ville bede om, nemlig at Summen blev udbetalt i Piastre de rose à 35 Mesons, hvorved Forskiellen blev deelt, saaledes at den danske Regiering betalte 3 pSt. mere, eller 500 Piastre fortes. Consul Wille skrev i det Brev, hvori han omhandlede dette Punct, under 20de November saaledes: „De arme Tyve have sandelig ikke vundet meget ved denne Sag. Jeg har fra en meget sikker Haand, at de i denne Anledning have opoffret 17600 Piastre, nemlig 6000 i Livorno som Tab for Berelprotesterne, og de øvrige her i tre Terminer

til Deien og Ministrene; nemlig 1ste Gang da den store Bezel fra Rehbinden, paa 75,000 Piastre, kom tilbage med Protest; 2den Gang, da de fik Deien til, pro forma at transportere de 50,000 Piastre, som Skæld til Veiliet (Statkammeret), og nu nylig 3die Gang, i deres Pieters Angest, for at bringe Dreien og Ministrene til at være tilfredse med, at de afstode fra deres Paastrand, og faae dem til at modtage det faa ofte gjorte Tilbud om 20,000 Piastre. Gevinsten er knap Renterne af deres Stikpenge."

Da Bille den 14de ved Daggry kom udenfor, fandt han sin tro v. Dockum med Havsruen krydsende paa sin Post under Cap Pescador. Med Lendsporte isatte og røddeligt Batterie, var han lige klar til at modtage Krig med Algerinerne, som han i 9 Dage havde stridt med Elementerne. Naar Bille stundom fortalte om denne for hans Skibe saa farlige, for hans Fædreland saa lykkelige Expedition, yttrede han altid sin Glæde over den Haardnakkenhed, hvormed v. Dockum havde holdt sig paa sin Post, uagtet det bestandig stormende Veir af Paalands-Vind. „Aldrig kunde jeg ønsket mig en bedre Kammerat, dersom vi havde faaet Krig, og skulde holdt ud paa denne Kyst hele Vinteren igiennem" — sagde han — „ligesom jeg i det Hele aldrig skulde ønske mig en bedre Secundant overalt, hvor det gjaldt om at slaac."

v. Dockum modtog Depecherne for at bringe dem til nærmeste spanske Havn. Bille gik ind til Mahon, hvor han fik 18 Dages Quarantaine. Her foresandt han den Convoi som Raaiden havde bragt fra Livorno. Men Krieger selv var strax gaaet til Søes for at søge Bille under Algier. Den 23de Novbr. kom han tilbage igien til Mahon og afgav da følgende Rapport om sin Expedition til Genua.

Han afgik d. 23de Septbr. med 3 danske Skibe under Convoi, bestemte til Genua. I Søen fik han endnu et dansk Skib, som kom fra Cadix, og med disse var han d. 13de October 5 Mile fra Genua, da han modte 2 russiske Linieskibe, under Vice-

Admiral Pustockins Commando. Denne Admiral sendte en Officier ombord til Krieger med Erklæring, at Genua var af ham blokeret, og begjærede at Krieger vilde sende en Officier ombord, for at forevise ham sit Patent,*) og give Underretning om Convoien. Lieutenant Suenson blev sendt ombord til Admiralen, for at complimentere ham, men tillige med den Betsked, at de danske Drlogsmænd intet andet Patent havde end deres Flag og deres Kanoner. Til den russiske Officier gav Krieger al mulig Oplysning om Convoien, dens Ladning og Bestemmelse. Men da Admiralen erfoer, at de kom fra Malaga, en for Rusland fiendtlig Havn, forlangte han saavel af Suenson, som ved en Officier, sendt ombord til Krieger, at visiterer Convoien. Krieger svarede, igiennem begge Veie, at han ikke kunde tillade nogen Visitation saalænge hans Vimpel vaiede, og at Admiralen altsaa maatte bemestres sig Fregatten, for at visiterer Convoien; desuden lod Krieger igiennem Suenson tilføie, at han bad Hs. Exc., ikke at ansee dette som nogen Bravade, da jo Modstand ikke var at tænke paa mod en saa overlegen Magt, men at dersom Admiralen vedblev sin Paastand, maatte han vente sig at der blev skudt paa hans Fartøier naar de nærmede sig Convoien; men han tilkiendegav ham tillige hvor overraskende dette Forlangende fra det russiske Flags Side maatte være, da noget lignende aldrig var mødt ham med engelske og franske Eskadryer, hvilke tvertimod aldrig havde sendt ham noget Fartøi ombord, uden derom at indhente Tilladelse, og altid havde antaget Convoichefens Vresord

*) De Engelskes „Commission“. I flere af Willes Breve finder jeg andraget paa, at Skibscheferne maatte forsynes med et Kongeligt Patent til at legitimere sig som virkelig danske Drlogsmænd. Alle andre Nationers Skibschefer have et saadant. Hos os maatte den Kongelige Ordbre og stundom Instructionen forsyne med det Kongelige Segl tiene til Fyldestgjørelse, naar slikt et Patent blev forlangt.

som Vorgen for Convoiens og dens Ladningers Neutralitet. Skulde Admiralen ikke hermed finde sig tilfredsstillet, vilde Krieger endnu vove et Skridt, han aldrig før havde gjort, og aldrig vilde vove ved at møde lige Force, nemlig ved Lieutenant Suenson at lade forevise H. Er. hvad Skibspapirer han maatte ønske nærmere at kiende, men at dersom dette Ultimatum ikke af Admiralen blev antaget, maatte han selv tilregne sig al den Uleilighed, der vilde flyde af denne Sag. Imidlertid havde det klare Skib ombord i Naiaden, og Alt forberedt til paa en værdig Maade at understøtte den givne Erklæring. Admiral Postockins Svar lød paa, at det aldrig vilde falde ham ind at udøve noget Fiendtligt imod en Nation, der stod i venstabeligt Forhold med den russiske. Han beklagede, at han ikke torde antage Kriegers Vresord for fyldest, da her ikke var Spørgsmaal om Neutralitet, men at hans Ordre vare bestemte og bød ham confisfere Alt, hvad han mødte, som var indladt i fiendtlige, nemlig franske og spanske Havne. Da nu denne Convoi kom fra Malaga, maatte han forvisse sig om, at den ikke havde indtaget Ladning der. Han vilde imidlertid, af Afgtelse for den danske Nation og for Krieger selv, og med Hensyn paa, at hans Force var saameget større, giøre hvad han for intet i Verden vilde tilladt sig, hvis han mødte med lige Force, nemlig lade sig Convoiens Papirer forevise ombord hos sig af Lieutenant Suenson. Efter at dette var skeet, og den russiske Admiral intet havde derimod at indvende, udbad han sig Kriegers Vresord for, at intet Skib skulde anløbe Genua, tilføiende, at dette maatte være meget svært at afgive, og at han for sin Part aldrig vilde vove at afgive sit Vresord for noget Handelsstibs Ladning eller Indløben til nogen Havn. Lieutenant Suenson afgav paa Kriegers Vegne denne Erklæring, tilføiende, at det skete alene under Betryggelse af de danske Convoiløve, der straffe Skibsføreren, naar han i Søen forlader Convoien uden Tilladelse dertil. Herpaa stilledes Krieger fra Russerne, og da han ikke kunde anløbe Genua, søgte han ind til Li-

vorno, hvor han ankom med sin hele Convoi d. 15 October. Herfra afgik han igien d. 30te, medhavende 6 Skibe, hvoraf et var svensk og vilde Strædet ud, men maatte, som vi have seet, gaae ind med ham til Port Mahon.

I Anledning af denne Rapport fra Krieger, skrev Bille saaledes til Admiralitetet, dateret Port Mahon d. 24de November.

„Af Fregatten Naiadens Chefs Rapport erfarer jeg, at den russiske Admirals Ordre ere af samme Natur som andre Nationers, i Henseende til neutrale Skibe. Jeg har nu med Capitain Krieger, som gaaer til Malaga, ladet forbyde Convoi til Genua indtil videre; men desuagtet ere vi ikke sikke for Ubehageligheder af denne Natur, naar Convoier, som gaae til Livorno, falde ind med russiske Skibe, og nogle i Convoien kunde have taget Ladning ind i Malaga. Saasom jeg ikke veed hvad Parti min allernaadigste Konge maatte ville tage imod de mig til Dato ubekjendte Principer, som den russiske Admirals Ordre ere udstædt efter, og derfor heller ikke drister mig til at entrere videre deri, saa beder jeg blot om Tilladelse at maatte anmærke, at i den Tid jeg har havt med Convoierne at bestille, jeg aldrig har fundet der har været nogen Handelsamqvem imellem Spanien og Italien, ikkun i enkelte Tilfælde have Skibe ført Pibe-staver fra Italien til Spanien. Skibe, som gaae under Convoi til Italien, anløbe alle Malaga. Naar nu disse Skippere underrettedes om, ikke at indtage nogen Ladning paa dette Sted, hvilket kun er en ringe Opoffrelse, troer jeg at de ikke letteligen ville møde nogen Uleilighed, og dersom de Skibe, som komme under Convoi fra Flekkers og ere bestemte til Livorno eller Neapel, under disse Omstændigheder fik Ordre at anløbe Gibraltar, kunde man derfra lade convoiere directe og derved undgaae alt muligt Ophold.“

Bille gjorde nu følgende Bestemmelser for den tilstundende Vinter. Havfruen skulde, saasnart den havde bragt Depecherne til nærmeste spanske Havn, søge Malaga; der vilde han formo-

dentlig finde Briggen *Glommen* med sin *Convoi*, kommende fra *Flekkero*. *Glommen* skulde da gaae med *Convoi* til *Barcelona* og langs *Kysten* tilbage, *Strædet* ud. Derefter skulde denne *Brig* forblive paa *Stationen* ved *Malaga*, under *Capit. Kriegers* *Commando*. *Havfruen* skulde da tage *Glommens* *Convoi* med sig, forsaavidt den vilde til *Italien*, og bringe den derop, hvor han da i *Livorno* enten vilde træffe *Ville* selv, eller *Ordrer* fra ham. *Naiaden* skulde nu gaae med sin *Convoi* *Strædet* ud, og derefter tage *Commando* paa *Stationen* ved *Malaga*. *Ville* vilde selv gaae op til *Livorno* med *Hvide=Drn* og *Nidelven*. *Krieger* skulde idetmindste een *Gang* maanedlig sørge for, at en *Drlogsmand* gik med *Convoi* op til *Italien*. Dette var saa meget mere nødvendigt, som *Communicationen* over *Land*, imellem *Italien* og *Spanien*, var aldeles spærret.

Formedelt *Storm* og *Modvind* kom *Naiaden* med sin *Convoi* ikke ud fra *Mahon* før d. 2den *December*. Samme *Dag* ankom *Nidelven*, som ifølge sin *Ordre* var gaaet d. 24de *Novbr.* fra *Malaga*, med *Depecher* til *Ville*. Iblandt disse var et *Brev* fra *Admiralitetet*, af 19de *Octbr.*, ifølge hvilket *Glommen* endnu stedse var opholdt i *Kiøbenhavn* efter *Convoi*. *Skonnerten* *Svanen*, *Lieutenant Munch*, som ifølge et tidligere *Collegii* *Brev* af 30te *Septbr.* havde været bestemt til at følge med *Glommen* lige til *Middelhavet*, og der forblive under *Villes* *Commando* til næste *Foraar*, blev nu tilbageholdt paa *Grund* af den sildige *Narstid*.

Den 3die *Decbr.* gik *Ville* *Seil* med *Hvide=Drn* og *Nidelven* fra *Mahon* og søgte *Livorno*, hvor han ankom den 7de med *Hvide=Drn*; paa *Grund* af det meget haarde *Veir*, de havde paa *Overreisen*, og den betydelige *Forskiel*, der var paa *Fregattens* og *Briggens* *Seilads*, havde han nemlig ladet *Nidelven* seile sin egen *Sø*, og denne ankom først d. 11te om *Aftenen* til *Livorno*, hvor den strax blev lagt indenfor *Molen* for at kalfattere og eftersee *Reisningen* samt om muligt saae *Træ* til et *Par* nye *Under=Kæer*.

Det var her, at Wille modtog den Skrivelse af 19de Octbr. fra Bernstorff, som vi allerede have omtalt ved Sagen om de af Tripolitanerne i Juni Maaned opbragte tvende Skibe. Da denne Depeche ogsaa i andre Henseender er mærkelig, anføres dens øvrige Indhold her.

„Den ikke aldeles ubetænkelige Stilling, hvori den danske Skibsfart i Middelhavet i nærværende Dieblif befinder sig, ei blot med Hensyn til de barbariske Magter saavel som til den Magts Corsarer *) hvilken foranberorte deres Indberetning af 17de August ommelder, men ogsaa til de mulige Ubehageligheder, hvortil Europas almindelige og Danmarks særdeles politiske Situation fra andre Sider kunde give Anledning, har ladet ansee denne Advarsel (den Circulaire, som blev sendt til alle Consuler) som passende til Omstændighederne, og er jeg ifølge heraf forsikkert om, at af Ds. Hvbhd. intet vil blive forsomt af hvad de maatte ansee for tienligt til efter Mulighed at betrogge den danske Handel og Søfart i hine Farvande.“

Det var ellers underligt nok, at i det samme Brev af 13de December, hvorved Wille meldte Bernstorff, at han havde modtaget ovennævnte Skrivelse, hvori Lochners Maade at afgjøre Sagen med de to opbragte Skibe bifaldes, maatte han tillige indberette, at han paany havde modtaget Melding fra samme Consul af 12te Octbr. om, at den engelske Renegat Murad Reis atter havde opbragt 2 danske Skibe, men denne Gang paa Grund af at de vare ladte med Provisioner, bestemte til Barcelona, og da de herfra med Lethed kunde bringes til Frankrig, i hvilket Land Storherren havde forbudt at indføre Levnetsmidler, saa skulde de nu udfribes i Tunis. Paa Lochners Reclamationer havde Paschaen svaret, at de Danske paa ingen Maade skulde lide derunder; Sagen skulde nøie undersøges; Alt hvad der var dansk Eien-

*) De Engelske nemlig. I bemeldte Skrivelse indberettede Wille, at de franske Kapere toge af i Antal, medens de engelske toge til.

dom skulde restitueres, men hvad der var fransk eller indladt for fransk Regning maatte confisteres; Fragten skulde blive betalt o. s. v. Lochner ansaae sig endda som begunstiget. De Svenske havde nylig betalt 32,000 Piastre til Paschaen for noget af hans Eiendom, som var bleven opbragt af Portugiserne i et svensk Skib; og neppe var denne Gield betalt, før han igien kom frem med en Fordring paa 30,000 Piastre, der stottede sig paa lige saa urimelige Grunde, den han dog paa Consulens Bøn nedstemte til 15,000, hvilke bestemt skulde betales ham inden 4 Maaneder.

Jeg kan ikke undlade, her at gientage den Bemærkning, jeg troer flere Gange at have gjort, nemlig at vi, om end harmfulde over de urimelige Summer, der bleve udoste paa Grund af saa urimelige Fordringer, dog have den bedrøvelige Trøst, at det ikke gif os et Haar værre, end de andre europæiske Nationer, de store Magter ikke undtagne, som alle, Tid efter anden, maattede bløde for disse Røverstaters Egenmægtighed. Ifølge Datidens Conjuncturer og Politik var der vel ikke stort andet at gjøre, end at betale, saalænge de store Sømagter, som England og Frankrig, taalte disse Misbrug, ja for det meste endog beskyttede dem, ihvorvel vi dog maae tilstaae, at der uidentvilt af og til kan sættes endeel paa vedkommende Consulers Regning.

Den 26de Decbr. affeilede Hvide-Ørn med 4 danske og 3 svenske Skibe fra Livorno og vesterefter. Et af disse Skibe skulde til Algier; Resten skulde Strædet ud; v. Ostens Ordre var, at tage Station ved Malaga, naar han havde bragt Convoien ud af Middelhavet. Til den Ende medbragte han Ordre til Krieger at forlade Malaga Stationen sidst i Januar Maaned med Convoi, og komme op til Livorno. Dette var den sidste Gang at Hvide-Ørn lettede sit Anker; den kom aldrig til Malaga. De nærmere Omstændigheder ved dens sorgelige Skiebne, forsaavidt man kiender dem af alle de frugtesløse Undersøgelser der bleve anstillede, ville vi faae Leilighed til at omtale i det følgende Mars Historie.

Den 31te December meldte Baron Holsten sig seilklar igien. Hans Bestemmelse var til Messina, for derfra at tage 3 danske Skibe under Convoi Strædet ud; hvilke havde igiennem Consul Boy i Livorno begiært denne Beskyttelse af Frygt for Tripolitanerne.

Havfruen ankom til Cartagena d. 16de November, leverede sine Depecher i Land og gif samme Nat igien derfra til Malaga. Paa Veien tog han 4 danske Skibe under Convoi og kom med dem til Malaga d. 22de. Her traf han ikke Blommen, men derimod Nidelsen, der afgik d. 24de til Mahon. Han halede indenfor Molen for at kalfaktere sit temmelig lække Skib, og gjorde sig derefter klar til at convoiere Strædet ud. Med en Convoi af 10 Skibe var han imellem den 8de og 16de December 3 Gange under Seil, men maatte stedse vende tilbage med usorrettet Sag. To Skibe fik han til i Søen, som vilde til Malaga; og her fik han to andre, saa at han havde 12 Skibe med sig da han d. 23de December løb ud fra Malaga. Hans Hensigt var, naar han havde bragt denne Convoi ud, at anløbe Gibraltar for at tage 25,000 Piastre ombord, som skulde afleveres i Tangier. Det var paa denne Expedition, at v. Dockum havde det bekjendte Møde med 3 engelske Fregatter, hvilket vi troe ikke bedre at kunne beskrive, end ved at meddele hans egen Rapport til Admiralitetet med tilhørende Bilag.

„Da jeg den 20de Novbr. kom til Malaga, foreviste Capitainlieutenant Baron Holsten mig en Ordre fra Chefen Hr. Kammerherre Wille, som denne der havde efterladt til Baronen, og som bød ham, naar han gif Strædet ud, at anløbe Gibraltar for at tage 25000 Piastre ombord og bringe dem til Tangier. Men da Baronen, ved at gaae forbi Malaga, ikke løb ind, men blot signalerede til de Skibe, der sønste at have Convoi, at komme ud, bekom han ikke denne Ordre, og jeg lovede derfor at besørge denne Pengetransport, naar jeg passerede den Bei.“

„Mandag d. 23de Decbr. med laber Kuling af Østenvind,

affseilede jeg med Convoien fra Malaga vesterefter; den bestod af 12 Skibe. Morgenen efter, stiv Nersseils Ruling af Østenvind: Kl. 6, 2—3 Mile østfor Strædet, observerede jeg 3 engelske Fregatter, nemlig Flora paa 36 Kanoner, Capitain Middleton, Phoenix, 44 Kanoner, Capitain Hælted, og Emerald paa 44 Kanoner, samt en liden Cutter. Den sidste Fregatchefs Navn har jeg endnu ikke kunnet erfare med Visshed; dog troer jeg det var Berkeley. Phoenix var den Commanderende. Da de observerede mig, prangede de med Bramseil og Alt hvad ellers trække kunde, for at komme til mig. Jeg laa imellem Convoien og girede, med smaa Seil. Fregatten Phoenix praiede mig og befalede mig at udsætte mit Fartoi. Jeg svarede ham, at naar han vilde tale med mig, maatte han sende Fartoi til mig. Han begjærede da, at jeg vilde dreie til Vinden, da han saa vilde sende sit Fartoi, hvilket jeg gjorde, tilligemed de to andre engelske Fregatter. Han sendte nu en Officier ombord, som i en temmelig uhosfig Tone frembragte sit Grinde. Han spurgte, hvor vi kom fra? Svar: fra Malaga. Hvor Convoien skulde hen? — Til forskjellige danske Havne. Han fortalte nu, at Cadix var blokeret, og at de danske Skibe, som vilde løbe ind der, bleve stude i Sænk; hvortil jeg svarede, at det kom an paa den commanderende Admiral; men han raabte: „Ja, Ja, det kan De være forvisset om!“ spurgte saa, hvor Fregatten gif hen? Svar: Maaskee til Gibraltar. Han stod nu lidt, og udbrod derpaa, at hans Chef vilde vifitere Convoien. Svaret var, at det ikke blev ham tilladt; men han vedblev sin Paastand, sigende, at den i Gibraltar commanderende Admiral dertil havde givet Ordre. Jeg forestillede ham nu, at Skibene ingen Contrabande havde inde, hvorfor jeg vilde være ham ansvarlig og som kunde sees af deres Papirer; men han gientog, at det ikke kunde hjælpe, da Admiralsens Ordre lod paa at vifitere Convoien. Jeg bad ham da sige sin Chef, at jeg agtede at afværge al Vifitation til det Yderste. Herpaa gif han om-

bord; men kom strax efter tilbage med det Spørgsmaal, om jeg idag gik ind til Gibraltar? Svaret blev: „Maaste, da jeg skal derind, enten paa Hen- eller Tilbageveien; men dersom jeg løber ind idag, ankrer jeg ikke.“ Skippernes Papirer brød han sig ikke om, men erklærede, at de agtede at bringe Convoien ind til Gibraltar for at visiteres, da Admiralen laa der. Herpaa forsikkrede jeg ham, at hvis de angreb min Convoi, forsvarede jeg den til min Dod, og at jeg aldrig tillod dem at bringe min Convoi noget Sted ind. Han bad mig da, at jeg bestemt vilde erklære, om jeg idag vilde gaae til Ankers ved Gibraltar eller ei. Jeg svarede, at det maatte komme an paa Vinden og paa min Convois Stilling, naar jeg kom dertil. Da han nu erklærede mig, at dersom jeg ikke gik derind, skulde min Convoi efter Admiralsens Ordre visiteres, bad jeg ham hilse hans Capitain og sige ham, at jeg var villig til at give ham al den Oplysning om Convoien, han kunde ønske sig; men at jeg ikke lod den visiteres, agtende efter Pligt og Skyldighed at forsvare og beskytte den til det Yderste, og at jeg ikke længer vilde forsømme den gunstige Vind, jeg nu havde, der faldt saa fielden i disse Farvande. Hermed gik han atter fra Borde, og da han efter nogen Tids Forløb ikke kom igien, gjorde jeg Signal for Convoien at holde af. De engelske Fregatter bleve liggende opbrast. Da jeg omtrent var $\frac{1}{2}$ Mil fra den Commanderende, halte jeg mit Flag ned, lod Mersseilene løbe paa Rand med opstukne Skjoder, for at Convoien kunde følge mig. Jeg troede saaledes, at Alt var forbi, da vi observerede dem alle tre at holde af med Force af Seil. Jeg strakte mine Mersseil igien, for bedre at kunne manøvrere. De tre engelske Fregatter dreiede ned imellem min Convoi; en lagde sig Styrbord, en Bagbord og en forud for mig; og Koffardistibene, hvoraf nogle meget nær vare blevne overseilede, dreiede til Vinden. Jeg gjorde det samme, og signalerede at samle sig om den Commanderende. Nogle af mine Skibe fik Leilighed til at knibe ind til mig, agtenom de engelske Fregatter,

som med glubende Fart dreiede til Vinden; men nogle af dem bleve afstaaene fra mig og laae Styrbord og Bagbord af mig. De engelske Fregatter udsatte nu hvert et Fartoi. Jeg udsatte ogsaa mit og sendte Prem. Lieutenant P. Wulff ombord til den Commanderende, for at spørge om hans Hensigt var at handle fiendtligt eller venstabeligt, da jeg ikke formodede andet, end at venstabelig Forstaaelse fandt Sted imellem min høie Regiering og Hs. brittiske Maiestæt. De engelske Fartøier roede imidlertid mod Koffardistibene, der laae saaledes, at jeg kun med Nød kunde komme til at bruge mine Kanoner imod de attaquerende Fartøier, uden at skyde i Fregatterne. Jeg gjorde imidlertid hvad jeg kunde, og ved 10 skarpe Kanonstød og 5 Musketstød, som jeg i Alt stød, tvang jeg Fregatten Floras Fartoi til at afstaae fra den forehavende Visitation og til at komme herombord, hvor jeg lod Officieren overtræde. Et andet engelsk Fartoi skulde jeg ligeledes have tvunget, hvis en af Koffardistipperne havde udført min Befaling, at raabe til det andet Skib, at de de skulde kaste Fangelinen løs, som han der havde fastgiort for at redde sig. I dette sidste Fartoi skal, efter den engelske Admirals Sigende, to Mand være blesserede af Musketstød. Jeg tvang saaledes de to engelske Fartøier at vende tilbage; men dog var det mig umuligt at forhindre, at de forinden havde visiteret 7 Skibe af Convoien, som laae i den Stilling at jeg ikke kunde beskytte dem. Da Alt var forbi, sendte den Commanderende mig en Officier ombord, med Opfordring til strax at udlevere Fregatten Floras Fartoi og Officier. Hertil svarede jeg, at jeg ikke var saa ganske betænkt paa at udlevere ham, og maastee sendte jeg ham ombord til den engelske Admiral i Gibraltar. Lieutenant Wulff var endnu ikke kommen tilbage; men da han kom og sagde mig, at den engelske Chef havde været særdeles høflig mod hans Person, lod jeg den fremmede Officier fare til sit Skib. Noget efter kom atter en Officier og gjorde nogle Remonstrationer angaaende Floras Fartoi, det han dog havde seet roe bort fra

mig. Under Visitationen doublerede de engelske Fregatter mig adskillige Gange paa Pistolskuds Afstand, og sigtede paa mig med deres Kanoner; men det blev derved. Lieutenant Wulffs Svar fra Chefen af Fregatten Phoenix var, at hans Hensigt var at handle venstabelig, at han ingen Fornærmelse kunde see i, at en Convoi blev visiteret, naar den ingen Contrabande indeholdt, og at han havde Ordre fra sin Admiral at visitere alle danske Skibe, enten de vare under Convoi eller ikke. Han sagde til Lieutenant Wulff, at de danske Skibe havde dobbelte Papirer, men at de danske Convoichefer ikke agtede derpaa. Han forundrede sig over, at jeg i Fregatternes Nærværelse torde skyde, og spurgte Lieut. Wulff hvad Hensigten vel kunde være? Denne svarede, at det muligt var Signalkud. Men den engelske Chef kunde ikke begribe, at Fregatterne, som laae mig saa nær, vilde taale det. Han selv var mig ikke længer borte end $\frac{1}{4}$ Kanonskud. Da Fartøjerne havde naaet deres Skibe, gjorde jeg Signal for Convoien at holde af."

"Fregatten Phoenix løb strax ind til Gibraltar, sendte Fartøi ombord til Admiralen og forlod kort efter Baien. De to andre Fregatter holdt det krydsende udenfor, convoierende endeel engelske Koffardiskibe til Ankers paa Rheden."

"Smød Middag gik jeg til Ankers paa Gibraltar Rhed med hele min Convoi. Den danske Consul underrettede mig om, at jeg kunde erholde de 25000 Piastre, som skulde bringes til Tangier."

"Jeg gik ombord i det engelske Admiralskib, men Admiralen var i Land. Efter Rygtet i Land havde man min Convoi mistænkt. Det var nemlig bleven udspreedt, at jeg vilde affeile fra Malaga paa samme Tid som den spanske Convoi, og det traf sig ogsaa saaledes, at 24 spanske Kanonbaade, som laae klar indenfor Molen med endeel Koffardiskibe og ventede, ligesom jeg, paa god Bind, efter ofte at have forgiæves forsøgt paa at komme vest-
 efter, gik ud nogle Timer før jeg, med Stille, roende og seilende, saa at jeg formoder de ere komne ind til Algeziras samme Nat,

endstiondt de 3 engelske Fregatter og Cuttere laae og krydsede for at stoppe os samtlig."

"Da Admiralen ikke var ombord, gif jeg i Land, hvor jeg traf ham hos Gouverneuren. Et Dieblif for var jeg af 2de Skipperne af Convoien bleven underrettet om, at man efter Admiralens Ordre havde frataget dem deres Papirer og Signalbøger. Jeg underrettede Admiralen herom, med Forespørgsel, om det var med hans Vidende, sigende tillige, at da jeg agtede at seile endnu samme Aften, udbad jeg mig, at Skipperne maatte faae det dem Fratagne tilbage. Han frabad sig at tale derom denne Aften, men sagde derhos, at Fregatten og Convoien kunde seile, men at min Person var stoppet. Da jeg spurgte ham om Aarsagen, svarede han, at han derom vilde tale med den danske Consul, og sagde nogle Ord til Gouverneuren om de Blesserede. Jeg sagde ham da, at siden jeg var i Land og altsaa maatte ansees at være i hans Regierings Magt, han da vilde anwise mig Stedet, hvor jeg skulde være under Anholdelsen. I det samme kom den danske Consul, og da Admiralen havde talt med ham, kom han igien ind og sagde til Gouverneuren, at jeg maatte betale 500 £Str., for hver af de Blesserede. Gouverneuren var meget hoffig og indbød mig til Middagsmaaltid. Jeg spurgte nu Admiralen, om han havde talt med Consulen om Skipperne, som skulde have deres Papirer tilbage, da jeg agtede at seile samme Aften, for ikke at forsømme den gode Vind. Hans Svar var, at Gouverneuren vist ikke tillod noget Koffardistib at affeile om Natten fra Rheden. Gouverneuren indvendte, at det ofte hændte i Krigstid; men Admiralen vedblev, at Fregatten nu kunde gaae naar den vilde, men at Koffardistibene maatte blive til næste Morgen af ovenanførte Grund. Jeg forlangte da hans Erklæring, om Convoien var stoppet. Han svarede: Aldeles ikke! og at jeg kunde bruge min Frihed, ifølge den Aftale, som var gjort med Consulen. Denne berettede mig derpaa, at han vilde staffe mig en Person, der tilligemed ham selv kunde gaae i Caution for mig med 500 £Sterl. for hver af de Blesserede. Da

dette var en Sag, jeg paa ingen Maade vilde eller kunde underkaste mig, skrev jeg følgende Brev til Admiralen."

Mylord!

Hs. danske Majestæts Consul paa dette Sted har underrettet mig om, at for at jeg kunde forlade denne Rhed, skulde det være nødvendigt at stille en vis Caution, en Ting jeg paa ingen Maade kan indlade mig paa eller authorisere.

Jeg troer at have giort min Pligt, ved min Fremgangsmaade ved Convoieringen af de danske Skibe igiennem Strædet. Jeg er gaaet herind, fordi min Konge og Herres samt Landets Tieneste bød mig det, og efter at jeg er kommen ind i denne Havn, har man frataget Skibe af min Convoi deres Papirer og Signaler. For min Regjerings Skyld ønsker jeg at vide Mylord, om der er nogen Hindring for, at den kongelige danske Fregat Havfruen under min Commando, samt dens Convoi affeiler herfra. I Tilfælde der er nogen, maa jeg herved nedlægge min Protest imod enhver saadan Standsning, overladende Sagens endelige Afgiørelse til vore respective Hoffer. Jeg har den Ære ic.

„Derpaa gif jeg ombord. Fregatten laa og drev paa Baien, da dens Ankere ikke vilde holde. Jeg holdt det da krydsende hele Ratten. Om Morgenen observerede jeg endeel af Convoien, som var drevne heelt over under Algeziras, og to Skibe under dansk Flag, som af to spanske Kapere vilde være blevne opbragte, naar jeg ikke med Rugler havde afværget det. Skibene hørte til Convoien, og et af dem fik endeel Taffelage ruineret af mine Rugler. Jeg havde gjerne holdt ud i Strædet med det samme, da Vinden var god; men nogle af Skibene vare drevne heelt ind i Bugten, saa at de ikke kunde komme til Slags. Jeg gif derfor ind og ankrede under Gibraltar Kl. 10 F. M. D. Admiralen sendte mig nu Svar paa mit Brev saaledes lydende:

Sir.

Hs. brittiske Ms. Skib Oveen Charlotte,

Gibraltar Bai 25de Decbr. 1799.

Jeg har modtaget Deres Brev af 24de (Indholdet gientaget). Jeg tvivler ikke paa, at De har handlet efter Deres Dr-

drer, efterfom De har forfikkret mig derom paa Deres Ordsord; men jeg maa beklage, at disse Instruxioner ere af en saa grusom Natur og saa fiendtlige imod Hs. brittiske Majestæts Undersaatter. Ifølge den almindelige Folkerets Love, har enhver krigførende Magt Ret til at examinere alle Skibe, som seile paa Søen, for at erfare, om de virkelig ere, hvad de give sig ud for at være, og denne Rets Udøvelse maa jeg paaftaae overholdt. Da Officierer fra de kongelige brittiske Skibe, Phoenix og Emerald, bleve sendte ombord til Dem, for paa en høfelig Maade at underrette Dem om deres Hensigt at visiterer Deres Convoi, med mindre De heller vilde antre paa Baien, hvor det kunde have været gjort med mere Lethed, affog De at give noget tilfredsstillende Svar, med Hensyn paa Deres Bestemmelse, og truede med Modstand, dersom de vedbleve at ville visiterer Convoien, tilføiende, at naar de ikke vare Dem saa overlegne i Styrke, vilde de ikke have dristet sig til at giøre en saadan Paaftand, og at De heller vilde døe, end tillade sligt. Og da nu Officieren fra Emerald var i Værk med at opfylde sin Pligt, lod De fyre en Musketfælde imod Baaden, hvorved en af Hs. brittiske Majestæts Undersaatter blev haardt saaret i Hovedet; ja, De bemestrede Dem endog et af Hs. Majestæts Fartøier med Officier og Mandskab, og holdt dem tilbage, indtil De ved Trusler blev tvungen til at lade dem gaae.

Ifølge den almindelige Folkerets Love bliver enhver Art af Modstand fra de convoierende eller convoierede Skibe en Grund for deres Confiscation. Men da det skulde giøre mig ondt, at indvikle uskyldige Menneſter i de Folger som en Enkelt's altfor raske og uforsigtige Opsørsel kunne drage efter sig, agter jeg ikke at agere imod noget Skib af Convoien, som er dansk. En engelsk Matros er bleven blesseret, og hans Liv er i Fare, og da Lovene forlange udtrykkelig, at enhver Mand, som har sat en engelsk Undersaats Liv i Fare, skal enten anholdes, eller stille tilstrækkelig Sikkerhed for sin personlige Fremstillelse for Retten, maa jeg erklære Dem, at det er mig umuligt at afstaae fra

dette Punkt. Jeg maa derfor paaftaae, at De tilfredsstiller den civile Ret, før De kan seile herfra; men Hs. danske Majestæts Fregat med dens Convoi er gaaet til Deres Disposition, forudsat, at De har til Hensigt at forblive her selv.

Denne hele Sag skal naturligviis blive indstillet til mine Foresattes Bedømmelse. Jeg har den Ære ic.

Keith.

Mit Svar herpaa lyder saaledes:

Mylord.

J dette Dieblik havde jeg den Ære at modtage Deres Brev af Dags Dato. Til Gienfvar maa jeg gjøre Dem opmærksom paa, at jeg tilbød enhver mulig Oplysning og Underretning om Convoien, til Lieutenanterne fra Hs. brittiske Majestæts Fregatter, og at min Officier, som var ombord i Fregatten Phoenix, stedse blev bebrejdet af dette Skibs Chef, at de danske Kiobmandsskibe i Almindelighed førte falske Papirer, og at vi ikke agtede derpaa.

J den Stilling, jeg befinder mig i, anseer jeg mig alene ansvarlig til min egen Regiering for hvad der er skeet, og da jeg nu har fuldendt mit Ærinde her i denne Havn, vil jeg uden videre Ophold gaae til Søes med Skibene under min Convoi. Jeg har den Ære ic.

Kort efter Uffendelsen af dette Brev, blev jeg underrettet om, at et af Koffardskibene af Convoien, ved Navn Fortuna, som paa den indsendte Liste er anført, var om Natten drevet bort, og da det var min Hensigt i samme Dieblik at affeile, skrev jeg desangaaende saaledes til Admiralen.

Mylord! J dette Dieblik bliver jeg underrettet om, at et Skib af min Convoi, ved Navn Fortuna, mangler. Da han er uden Papirer, hvilke jeg erfarer ere ham fratagne ifølge Deres Ordre, Mylord! vil han muligviis blive opbragt og priisdømt, dersom han falder i Hænderne paa en Raper. Jeg kan ikke gjøre andet herved, end at underrette Dem herom Mylord, da det er efter Deres Ordre, at dette Skib har været opholdt her. Jeg har den Ære ic.

Jeg underrettede ligeledes den danske Consul herom. Efter Sigende af de andre Skippere, var dette Skib drevet over imod den spanske Kyst og der opbragt af en fransk Raper; i saa Tilfælde bliver det upaatvivlelig priisdomt. Admiralsens Svar indløb og lod saaledes:

Sir! Skibenes Papirer bleve sendte til en Translateur, da de vare affattede i Plattydft, som ikke forstaaes her. Saasnart de vare oversatte, bleve de leverede tilbage; men det blev da befundet at et af Skibene var seilet om Ratten, formodentlig fordi det havde to Sæt Papirer, eller fordi dets Skipper frygtede at komme for Retten. Jeg har den Ære etc.

Dg i en anden Skrivelse:

Sir! Jeg kan ikke videre indlade mig paa Bedømmelsen af Deres eller de brittiske Officierers Opførsel; men naar Kongen staaer Fare for at miste en af sine Undersaatter, kan jeg paa ingen Maade afstaae fra Lovens regelmæssige Udøvelse, og kan derfor ikke tillade at De afreiser, med mindre De vil stille Caution for Retten. Jeg har den Ære etc.

Herpaa sendte jeg atter Admiralen et Brev af følgende Indhold, dateret 26de December.

Mylord! Til Svar paa Deres ærede Skrivelse af Gaars Dato, maa jeg igiën erklære, at jeg, som Chef af den kongelige danske Fregat Havfruen, har Ordre af Hs. danske Majestæt og handler ifølge dem. Jeg kan altsaa ikke indsee, at Nogen i Verden kan have Ret til at arrestere min Person, uden paa samme Tid at stoppe Fregatten og dens Convoi, for hvilken Handling den, der udover den, maa vorde ansvarlig for hvad Tab derved forvoldes. Jeg er overbevist om, Mylord, at dersom jeg har seilet, vil Hs. danske Majestæt ikke undlade at straffe mig, naar jeg kommer tilbage, og give den brittiske Regiering den fuldstændigste Satisfaction. Det er derfor alene for hans ophøiede Domstol at jeg kan og vil være ansvarlig for min Handlemaade. Men dersom De, Mylord, troer Dem selv berettiget til at arrestere min Person, bliver det en Selvfølge, at Hs. danske Majestæts

Fregat og dens Convoi ligeledes maa anholdes. Jeg har den Ære etc.

Admiralen sendte mig følgende Svar:

Sir! Jeg har modtaget Deres Brev, og vedbliver min Paa-stand, at De ikke maae gaae herfra, før de har stillet Sikkerhed for Deres Møde for Retten. Dersom De alligevel vedbliver at negte dette, og saaledes flyer Retsfærdigheden, vil behørig Forestilling blive gjort desangaaende til Deres Hof.

Jeg maa endvidere underrette Dem om, at jeg agter at give speciel Ordre til Cheferne af hans brittiske Majestæts Skibe paa denne Station, til i Fremtiden at visiterer alle danske Skibe, de være under Convoi eller ei. Jeg har den Ære etc.

Samme Nat, imellem den 26de og 27de, affeilede Vice-Admiral Lord Keith til Port Mahon.

Den 27de lod jeg alle Skipperne komme ombord, for at for-
revise mig deres Papirer og Signalbøger. Nogle af dem beret-
tede mig da, at de den første Nat vare blevne visiterede. Jeg
lod dem give mig en Beretning om hvad der for enhver især var
indløbet, hvilket vil sees af vedfølgende Fortegnelse.*)

Forandring af Vind var Marsag i at jeg ikke kom bort d.
26de, og saaledes blev jeg opholdt til den 30te da jeg gik ud, og
5 à 6 Mile vestenfor Cap Spartel forlod jeg Convoien d. 31te
Decbr. om Morgenen Kl. 4. Om Natten havde 3 Kapere ind-
sneget sig i Convoien, hvilke jeg fordrev med nogle skarpe Skud.
Den af mig under 14de Septb. til Gibraltar indbragte Puffert,
Jungfrau Margretha kaldet, Skipper Hauschild, som imod at
betale 14000 Piastre, eller $\frac{1}{2}$ af Ladningens Værdi i Bierge-

*) Denne Liste indeholder Detaillen af de Engelskes Fremgangsmaade ved Visitationen af Convoien. De havde brugt Rustfæteri ligesaa fuldt som v. Dockum. De havde visiteret alle tolv Skibe indenfor og forbudt dem at seile, men dog ikke sat nogen Priismester ombord, ligesom de ogsaa havde tilbagegivet alle Papirerne.

penge, blev frigiven, gik med mig under Convoi, for siden at geleides til Malaga.

De ommeldte 25,000 Piaſtre fik jeg ikke afleveret i Tangier, da jeg paſſerede dette Sted om Natten med stormende Veir. Jeg har derfor, ved min Ankomst til Malaga, givet dem ombord til Gen. Adjudant Krieger, ſom har lovet at beſørge dem afleverede, etc. etc."

Denne intereſſante og meget omſtændelige Rapport er dateret Livorno Rhed d. 18de Januar 1800. Uagtet den ſaaledes nøder mig ind i det følgende Mars Hiſtorie, har jeg troet ikke at borde holde den tilbage her, efterſom Begivenheden dog fandt Sted i det Aar vi have for os. Jeg ſtal derfor endnu uddrage det intereſſanteste af dens øvrige Indhold her.

Formedelt den voldsomme Strøm og ſtedſe stormende Veir, ſkiondt med meget uſtadig Vind, drev Havfruen, efter at have ligget bi og krydſet i 4 Dage veſten for Cap Spartel, op i Bugten ved Cadix og fik en Læger paa Landet omkring Cap Trafalgar, hvor Strømmen ſatte dem heelt ind i Cadix Bugten. Prangning af Seil og en Tordenbyge med lidt rummere Vind reddede Fregatten, der, endſkiondt den løb 10 Miles Fart i over en Time, kun avancerede nogle Grader paa Landet efter Peiling. Hukkerten vilde de ikke ſlippe; men Kabbeltouget ſprang i det meeſt critiſke Dieblik, hvorved v. Doctum kun beklagede at han ikke var iſtand til at aſſistere den. Den kom imidlertid lykkelig fra det og ſlap ind til Malaga; men hvorledes den var paſſeret Strædet vidſte Skipperen ikke, da han fra det Dieblik, Touget ſprang, til han fik Land at ſee, havde ſtadig ſtyret Syd og S. t. V., og dette Land var Ubebjerg. v. Doctum blev liggende opbraſt i Strædet hele 8 Timer, i Haab om atter at faae fat paa ſin Hukkert; men drev ſelv veſtereſter med Strømmen, imdens den anden var drevne øſtereſter og hele Strædet igiennem paa 6 Timer. Udenfor Cap Spartel, medens han endnu var ſamlet med Hukkerten, mødte v. Doctum Fregatten Phoenix, men den bød ſig ikke til nogen Viſitation eller videre Samtale.

Den 5te Januar kom Havfruen ind til Malaga, hvor den forefandt Naiaden. v. Dockum tog da sin Deel af et Transportffib's Ladning ombord, som til Eskadren var udkommen fra Kiøbenhavn. Den 10de lettede han atter fra Malaga med en Convoi af 6 danske og to svenske Skibe, for ifølge Villes Ordre at gaae til Livorno, hvor han, uden at videre mærkeligt påfere-de, ankom den 18de Januar.

Hvad det omtalte Proviant- og Transportffib angaaer, da var det kommet ind til Malaga sidst i December Maaned. Naiaden, som den 5te December gik med Convoi fra Mahon, for at gaae Strædet ud, mødte med saa megen Storm og vestlig Vind, at han den 28de Decbr. kom ind til Malaga med hele sin Convoi meer eller mindre havareret. Her forefandt han Briggen Blommen, som var kommen til Ankers samme Dag med 13 Skibe under Convoi, kommende fra Kleven i Norge paa 17 Dage. Et fiortende Skib af Convoien havde han mistet underveis.

Krieger, der forefandt Transportffibet liggende her, kiendte af Erfaring hvor vigtigt det var for Kongens Kasse, at det blev ud-losfet saasnart som muligt. Han tog derfor strax den halve Ladning ombord til sig, og bestemte at van Dockum skulde tage det øvrige. For at være vis paa at træffe ham, beordrede Krieger Capitainlieutenant Wotsfeld at opsøge Havfruen i Gibraltar, for at anmode v. Dockum om, snarest muligt at anløbe Malaga; men Wotsfeld traf ham ei. Denne meldte i sin Rapport, at han havde endeel Sygdom ombord.

Vi have saaledes fulgt vor lille Eskadres Bevægelser samt de Begivenheder, der nærmest stode i Forbindelse med den, til dette Aars og forrige Seculums Udgang. Ligesom ved de fore-gaaende Aar, ville vi, førend vi slutte, giennemgaae Correspon-dancen og uddrage deraf hvad vi maatte finde antegnelsesværdigt.

Wille havde ved flere Leiligheder andraget paa hos Grev Bernstorff, at hans Helbreds Tilstand ikke tillod ham at vedblive i denne vanskelige og saare angribende Post. Han havde været

fyg og sengeliggende under den sidste Deel af Opholdet ombord i Hvide=Orn ved Malaga. I Algier stod han lige ud af Sengen for at gaae i Land til Deien. Dertil kom, at Forretningerne og den dermed følgende Correspondance stedse tiltog, paa samme Tid som hans Kræfter astog. I denne Anledning fik han saavel fra Bernstorff som fra Kronprindsen de meest smigrende Privatstivelsler, hvori de sagde ham, at de, skiondt ugierne, havde indvilliget i hans Afløsning, og at denne rimeligviis vilde finde Sted i Juni Maaned næste Aar. Brevet fra Hs. R. S. Kronprindsen anfører jeg her, da jeg troer dets Indhold af meer end een Grund interessant, ihvorvel det egentligen horer hjemme i det følgende Aars Correspondance.

„Min kiære Kammerherre Steen Ville.“

„Den nye Prove, De har aflagt paa Deres Klogskab og Fver for Kongens Tieneste, ved at bringe Alt i Orden i Algier, erkiender jeg vist i alle Henseender, og meget vil det glæde mig at kunne engang mundtlig talke Dem for Deres gode og tro Tieneste.“

„Den Affaire, Capitain v. Doekum har havt, er vist ubehagelig; men med alt det er jeg saare tilfreds med hans førte Conduite. Meget længes jeg efter at faae Efterretning om hans Afseiling fra Gibraltar.“

„Da jeg erfarer, at Deres Helbred skal være maadeligt, og at De onsker at komme hjem for at helbredes, agter jeg, skiondt ugierne, at lade Dem afløse; thi jeg anseer det for Pligt at kalde Dem hjem, da Deres Helbred behøver det, og Kongen behøver at conservere en Mand som Dem, der stedse har nyttet og endnu ofte vil kunne nytte Fædrelandet. Den jeg har udseet til deres Eftermand er Commandeur-Capitain Koefoed. Jeg haaber, at denne Afløsning kan stee i Juni eller Juli Maaned. Lev vel, kiære Ville, og vær vis paa min Ugtelse. Deres altid hengivne

Frederik R. P.

Kiøbenhavn d. 1ste Februar 1800.

Et andet Brev fra samme høie Haand, men et Aar ældre, dateret 22de Januar 1799, kan jeg ikke negte mig den Fornøielse her at meddele, da det indeholder den ophøiede Correspondents Ansøuelser af adskillige af de Ting, vi allerede have lært at kiende af det Foregaaende.

„Jeg har med megen Fornøielse modtaget Deres Brev af 10de Nov. f. A. og de senere Rapportter til Admiralitetet, hvilke indeholde deres Samtale med Admiral St. Vincent. Jeg har da atter ny Anledning til at takke Dem for Deres kloge og nidkiære Udfærd i at udføre Alt, hvad der kan tiene til Handelens Beskyttelse og Flagets Ære. De Instructioner, De har givet Skibscheferne, ere overmaade gode; ligeledes seer jeg ingen Grund til at tage andre Mefurer ved Convoieringen, end dem der allerede ere tagne, og som jeg ligeledes bifalder. Capitain Lieutenant Fabricius's Ubehagelighed*) anseer jeg nu som afgjort og berører den derfor ikke. Capitainlieutenant Holstens Convoi forlod ham. Omendstiondt jeg er overbeviist om, at han deri ei er skyldig, er jeg dog nødsaget at lade denne Sag undersøge, især da der er indkommet stammelige Klager over denne mig stedse bekiendte værdige Officier.“

„Endnu maa jeg tilføie, at jeg for min Deel er mere rolig for vor Handels sikke Fortgang i Middelhavet, end paa noget andet Sted, da alle have Skibe nødig, som fare paa Fragt. Naar nu disse ere under bevæbnet Beskyttelse, vinder man det som er saa meget vigtigt, at de barbariske Magter ei kan giøre noget imod vor i den middellandske Sø havende vigtige Handel. Tunis har ogsaa forlangt en uhyre stor Tribut af os; men jeg har troet at kunne aflaae det, saaledes, at ifald han ikke modtog det ham allerede Bestemte, erholdt han Intet, da det vilde være det eneste Middel for ham en anden Gang at haabe noget. Jeg troer, vi er den eneste Nation, som endnu har viist disse Rovere Tænderne; men dette kan ei stedse gøres, uden naar vi besidde

*) Visitationen af hans Convoi d. 14de October 1798.

en Mand som Dem til at udføre Alt. Deres altid meget hengivne

Frederik C. P.

Førend vi kunne slutte, maae vi endnu engang tale lidt om de barbariske Magter. Vi have allerede seet hvorledes Sagerne stode med Tripolis indtil i October Maaned. De tre indbragte Capitainer, hvis Fragtladninger vare blevne udfibede og oplagte i Paschaens Pakhuse, ventede nu paa deres Fragt, som Hs. Excellence havde lovet at betale dem, da uheldigviis en Corsar sendte en meget rig svensk Prise ind, kommende fra Cypem, bestemt til Sardinien. Uagtet det nu ikke var mere end 14 Dage siden den svenske Consul havde betalt Paschaen de foromtalte 15000 Piastre, og uagtet Paschaen nylig havde skrevet et meget venfskabeligt Brev til Kongen af Sverrig, fandt dog den svenske Consul intet andet Middel til at redde dette Skib og klare Sagen, end at forære Paschaen Ladning og Fragt i sin Konges Navn, imod at Paschaen gav et skriftlig Beviis fra sig, at hans Corsarer herefter skulde respectere det svenske Flag og tillade det at transportere hans Gods frit fra et Sted til et andet, ligesom før. Dette greb Paschaen til med begge Hænder, og i mindre end 3 Uger var den svenske Priis udlosset, frigiven og seikklar. Det feilede ikke at Paschaen strax gjorde samme Paastand hos Lochner, og denne troede at borde give efter. Han meente nemlig, at en saadan Dpoffrelse af 10,000 Piastre borde den danske Regiering ikke betænke sig paa at gjøre, for at vedligeholde det danske Handelsflaags Tillid paa lige fordeelagtig Fod med det svenske, at en saadan skriftlig Forpligtelse var noget, Tyrkerne aldrig brød, og at altsaa de danske Skipper med Rolighed kunde seile med hanseatist Eiendom over Soen, uden at befrygte Dpbringelse af den saa farlige Renegat. Han sendte til den Ende Copie af Paschaens Beviis til alle Consuler i de spanske og italienske Havne. Smidlertid seer jeg af bemeldte Beviis, at Paschaen udtrykkelig gjør en Undtagelse for fransk Eiendom, „hvilken skal tages hvor den findes.“ Lovrigt lovede han at straffe

sine „Reiser“ exemplarist og til døde, det som de forbrød sig imod denne Befaling, da Kongen af Danmark var hans bedste Ven. Det er ubegribeligt, hvorledes Kochner, der nu havde flere Aars Erfarenhed for denne Paschas Trædskhed og liden Ugtelse for sit Ord, kunde lade sig dypse i Sovn af slige Løfter. Det varede heller ikke længer, end til nogle Dage efter, at de danske Skibe vare affeilede, saa fik han et nyt Beviis paa Paschaens Dypfindsomhed i at skaffe sig Penge. Denne Herre paastod nu, at den ved Fredsslutningen 1ste Juni 1797 fastsatte Present af 14000 Piastrer Værdi skulde betales ham hvert tredie Aar. Kochner protesterede vel, beraabende sig paa Tractaten, som lod paa hvert fjerde Aar; men lovede dog at melde Sagen hjem til Regieringens Overveielse. Dette melder han i et Brev af 29de Decbr. til Wille; men da denne Sag bringer os ind i næste Aars Begivenheder, vil jeg afbryde den her. Kochner var meget kied af sin Stilling, og glædede sig derfor hiertelig til at blive afløst. Hans Eftermand var nemlig udnævnt; det var den for ei længe siden afdøde Conferentsraad Nissen, dengang ansat ved Deconomie og Commercecollegiet, som dertil var bestemt.

Med Tunis stode Sagerne, ved denne Tid, saaledes som hele Aaret igiennem. Vi kiende Beiens Fordringer og Regieringens Afslag. Hamaken lovede stedse paans at skrive og interessere sig for, at den danske Regiering skulde sende et Presentskib, med idetmindste Halvdelen af hvad Beien først havde forlangt og navnlig Kanoner. Beien var især vred over, at Algier havde faaet Presenter iaar og Tripolis Kanoner: at Danmark aldeles intet skyldte ham og intet havde lovet ham, vilde han slet ikke lade komme i Betragtning. Løfter og Formodninger fra Hamakens Side, om hvad der muligt kunde komme ud til Foraaret, afholdt ham endnu fra at øve Fiendtligheder. Imidlertid vare stedse hans Corsarer ude at krydse, og kunde hvert Dieblig bryde Freden; dog til Dato respecteredes det danske Flag. I et Brev af 18de Novbr. skrev Hamaken til Wille: „Det skal glæde mig, om dette kan gaae længe saaledes hen, men jeg tvivler derom, saa fremt

jeg ikke snart faaer Esterretninger fra Kiøbenhavn, som ere, om ikke tilfredsstillende for Veien, saa idetmindste af den Natur, at de kunne give ham noget Haab for Fremtiden, eller ogsaa en bestemt Erklæring om Kongens Hensigt, hvilken, om den indeholder et positivt Afslag, ikke vil mangle at have et Fredsbrud til Følge."

I samme Brev meldte han, at Junes Ben-Junes var bleven meget vred paa Consul Larrard i Barcelona, men negtede at have modtaget noget Svar paa sit uartige Brev til Ville. En Liste paa den tunesiske Styrke i Lobet af Maret 1799, vil her maaftæe ikke være uden Interesse.

Paschaen tilhørende:

En Corvet sendt fra Constantinopel paa 20 Stkr. 8 pd. Kanoner.			
En stor Chebeque, tagen fra Neapolitanerne	20	— do.	—
To Kirlangueser, hver paa	18	— 6 pd.	—
En Corvet, tagen fra Malteserne	18	— do.	—
En Chebeque, foræret af de Franste	12	— do.	—
En ditto af samme Styrke.			
En Corvet, kiøbt af de Svenske	18	— 8 pd.	—
En Kirlangues	16	— 6 pd.	—

To Halvgaleier paa 22 Rarer, foruden adskillige Smaafartøier, som trænge til Reparation og ikke komme til Søes iaar. Alle de andre derimod ville være klar til at gaae til Søes i Begyndelsen af Juni Maaned. De udrustes alle i Porto Farino, som er den eneste Delogshavn Veien har paa Kysten.*)

Tilhørende Sahib Zapa, Storseglbevarer og Minister samt
Veiens Favorit.

2 Chebequer paa	16	Stykker 6 pd. Kanoner.	
En genuesist Corvet	18	— do.	—
En Chebeque	12	— 4 pd.	—
En ditto	10	— 6 pd.	—

*) Som bekendt, har han nu sin Styrke i Goletta ved Tunis.

En Cutter . . .	10	Stkr.	4	pd.	Ranoner.
En fransk Tartan .	4	—	8	pd.	samt 4 Falkonetter og 2 Saubitser.

En ny Feluk paa 18 Aar.

En ditto paa 14 do.

En Halv Galei 20 do. Alle i Porto Farino.

Endvidere tilhørende Admiralen Riaya, i Porto Farino, samt adskillige andre Private, henved 20 Skibe af forskjellig Størrelse, dog alle mindre, end de anførte største Fartøier, der tilhøre Deien.

Endskjøndt Bille saa nylig havde forladt Algier, og Alt med denne Magt var paa en saa særdeles venstabelig Fod, finde vi dog et Brev fra Consul Bille af 17de December, hvori han melder, at havde faaet et Beviis paa Deiens store Venstabe for den danske Nation, ved at han fortrinsviis udbad sig et dansk Skib til at bringe hans Ambassadeur til Constantinopel. Af flere Grunde havde Bille ikke troet det passende at afflaae dette, saameget mere som Fragten virkelig blev ordentlig betalt, saasnart Reisen gik heldig og uden Opbringelse. Han bad derfor Kammerherre Bille om, at hjælpe til, at et saadant Skib, tremastet, paa 120—130 Commercelaster, smukt Udseende etc. kunde blive ham tilsendt, muligt befragtet for Busnahs og Vaccris Regning. Han havde ligeledes henvendt sig til Consul Boy. Skibet skulde ikke afgaae fra Algier før sidst i Februar. Hvad Udsald denne Sag havde, ville vi altsaa ligeledes faae at see i det følgende Aar. En Liste paa Algiers Søstyrke, saaledes som den var i Slutningen af October 1799, følger her.

En Chebel bygget i Algier paa . . .	26	Ranoner.
En ditto, Present fra England . . .	10	—
En Cutter, venetiansk Priis . . .	16	—
En Chebeque, algerinsk	24	—
En ditto, genuesisk Priis	6	—
En Fregat, amerikansk Forøring . .	36	—
En Skonnert, ligeledes	12	—

En Chebeque, algerinst . . .	34	Ranoner.
En Halvgalei, ditto . . .	5	—
En Polacre, græst Priis . . .	16	—
En ditto, ditto . . .	20	—
En Corvet, bygget i Mahon og kiobt	26	—
En Polacre, græst Priis . . .	18	—
En Brig, bygget i Nordamerika taget af de Franste og op- bragt til Cadix . . .	22	—
En Skonnert, bygget i Nordamerika	20	—
En ditto, ditto . . .	18	—
En Chebeque bygt i Algier . . .	32	—
En Brig, tagen fra Portugiserne	16	—

Til Slutning anføres her en Liste, over det Antal Skibe, som af de forskellige danske Orlogsmænd ere convoierede i Løbet af Aaret 1799.

	Indenfor Strædet.	Ud af Strædet.
Briggen Lougen seilede i Alt indenfor Strædet med bragte samme Antal ud af Strædet . . .	24	24
Sarpen seilede fra Livorno til Malaga med . . .	23	
Nidelven seilede indenfor med	18	
bragte ud		64
Fregatten Hvide-Ørn gik ud fra Norge med 15 Skibe (blev skilt fra dem).		
seilede derefter indenfor Strædet med . . .	8	
bragte ud		54
Triton bragte til August Maaned ud af Strædet		13
seilede derefter indenfor med	8	
gik hjem i August med et Skib		1
Disse 5 Orlogsmænd bragte den store Convoi ud af Strædet i Juni		103
Tællis	81	259

	Indenfor Strædet.	Ud af Strædet.
Transport:	81	259
Kraaden kom ud med 7 Skibe fra Norge	7	
seilede indenfor Strædet med	39	
bragte ud af Strædet		61
Blommen bragte fra Norge ind i Strædet	13	
Havfruen kom ud i September med	8	
seilede derefter indenfor med	4	
bragte ud af Strædet		12
I Alt:	152	332

Med „indenfor Strædet“ maa forståes, ikke alene Alt hvad som blev bragt fra den ene Havn til den anden, i Middelhavet, men ogsaa hvad der blev taget i Cadix, Gibraltar eller til Søes i og udenfor Strædet og bragt ind til Middelhavet. Det bliver imidlertid nødvendigt at gøre opmærksom paa, saavel med specielt Hensyn paa den store Convoi af 103 Skibe, som generaliter paa alle Convoierne, at det meget ofte var de samme Skibe, som convoieredes af forskellige Orlogsmænd. Den store Convoi bestod saaledes tildeels af de Convoier, som Briggerne havde samlet paa de italienske og spanske Kyster. Ligeledes bragte andre Orlogsmænd de Skibe, som kom ud fra Norge, længer ind i Middelhavet, og endelig er det en naturlig Følge af Fragthandelen, at de samme Skibe bragtes snart frem, snart tilbage imellem de forskellige Havne.

Jeg seer mig ikke istand til at opgive, hvor mange der af de opgivne Antal vare svenske Skibe, da Rapporterne ikke altid nvsigtig nævner det, og jeg ikke har de specielle Lister. Imidlertid troer jeg ikke meget at afvige fra Sandheden, naar jeg antager at $\frac{1}{4}$ til $\frac{1}{3}$ var af denne Nation.

Mar 1800.

Medens Ville havde været fraværende fra Livorno, havde Sagerne aldeles forandret sig. De Franske vare fordrevne fra det nordre Italien; Storhertugdømmet Toscana var besat af øster-

rigste Tropper, og Genua, hvor Massena endnu holdt sig, var tæt indsluttet til Lands og Vands. Følgerne heraf vare, at Handelen fra Livorno, som især trak sin Næring ved Samkvem med Genua og det sydlige Frankrig, var saa godt som aldeles tilintetgjort. Den 13de Januar ankom Lord Keith, ombord paa Dveen Charlotte, ledsaget af en Fregat, en Cutter og en Convoi paa 9 Skibe, til Livorno. Han havde, saavel i Gibraltar, som i Mahon, udstedet Manifester, hvilke han ved sin Ankomst til Livorno ligeledes der meddeelte alle fremmede Consuler, og hvori han erklærede Cadix, St. Lucar og Genua for blokerede. Han reiste strax op til Lucca, for at aftale, med den østerrigste General Ditto, Operationsplanen imod Genua. Tartaner bleve fragtede i Livorno og indrettedes til Kanonbaade; kort, Alt tydede paa et alvorligt Angreb. Den russiske Admiral Pustockin, som holdt Genua blokeret, kom ligeledes i de Dage til Livorno for at proviantere, ligesom ogsaa Lord Nelson, med Linieskibet Le Foudroyant og en Fregat, kom fra Messina for at deeltage i Operationerne.

Vi have, ved Slutningen af det forrige Aar, forladt alle de danske Orlogsmænd paa forskjellige Expeditioner. Kun Nidelsen laa i Livorno, men seikklar. Baron Holsten modtog Ordre, dateret den 1ste Januar, som bød ham at gaae til Messina, for at tage nogle danske Skibe, som derfra havde forlangt Convoi, Strædet ud, bringe dem ud af Middelhavet og derefter tage Station ved Malaga. Han modtog endvidere Ordre til Cap. Lieut. Møtsfeldt at komme op til Livorno med de Skibe, der maatte ønske Convoi Middelhavet ind.

Vi erindre, at Havfruen ankom den 18de Januar til Livorno med en Convoi af 8 Skibe. Vilde erfarede da den Affaire, van Dockum havde havt for Gibraltar med de tre engelske Fregatter. I Anledning heraf skrev han under 22de Januar saaledes til Grev Bernstorff.*)

*) Brevet er dateret Lucca, hvorhen han, efter Lægernes Raad, var reist paa nogen Tid, for at bruge Badene, da hans Helbred daglig tog af.

„Jeg maa i denne Anledning yttre det Ønske, at De vil bævre mig med Efterretning om, hvorledes den Sag er bleven afgjort, samt om der bliver noget for mig at forandre i Instructionerne til mine underhavende Chefer. Admiral Lord Keith's Trusel, at ville give sine Capitainer Ordre til at visitere alle danske Skibe, hvad enten de ere under Convoi eller ei, har ikke gjort mindste Indtryk paa mig. Det forekommer mig alene beklageligt, at en Mand, der er betroet saa vigtig en Post, kan forglemme sig selv til en saadan Grad, da jeg veed med Visshed (dersom det ikke nylig er forandret) at de engelske Skibschefer ikke alene have Ordre til at respectere vort Flag, og holde over Tractaterne, men endog skulle convoiere det, hvor de møde vore Skibe, saafremt deres Cours nogenledes tillader dem det. Den engelske Admiral, der taler om Contrabande og dobbelte Papirer, maa være ilde underrettet om hvilke Producter Middelhavet frembringer, og Tractaterne tillade os jo at besøge de fiendtlige Havne. Smidlertid kan jeg ikke undlade at gjøre Dem opmærksom paa, at, i Tilfælde den engelske Admiral skulde give en saadan Ordre til sine Capitainer, det da useilbarlig ikke alene vilde give blodige Pander, men endog volde større Uleiligheder, thi saavidt mine Indsigter gaae, troer jeg at Capitain van Dockum har handlet som han borde og vist sig meget kiæk, og uden Hs. Majestæts allerhøieste Befaling, troer jeg ikke at borde tage andet Parti, end i det Tilfælde det igien møder, da at convoiere med min hele Force.“

Ved v. Dockums Ankomst, sendte Lord Keith strax en Officier langs Borde, for at tilbyde Fregatten almindelig Assistance. Saasnart v. Dockum var ude af Quarantainen, gjorde han Admiralen sin Opvartning ombord i Qveen Charlotte, ved hvilken Leilighed denne viste ham alt muligt Galanterie, og da der aldeles Intet blev talt om det i Gibraltar Forefaldne, bragte v. Dockum det heller ikke paa Bane. Uagtet Lord Keiths saavel mundtlige som skriftlige Erklæring, havde han siden den Tid la det saavel Raiaden som Briggen Glommen ubehindret passere

med Convoier: den Første idet den mødte Admiralen selv, da den gik med Convoi fra Mahon og Strædet ud, nu senest i forrige Aar; den Sidste idet den paa sin Seilads fra Malaga til Barcelona havde mødt med engelske Krydsere, uden i fierneste Maade at blive uleiligt af dem. Vilde sluttede heraf, at Lord Keith, tvertimod, havde givet Ordre til sine Skibe, ikke at indlade sig med de danske Convoier. Men jo mere jeg sætter mig ind i disse Begivenheder, destomere fristes jeg til at troe, at der ingen bestemte generale Ordre har været givet til de engelske Krydsere, hverken før eller efter v. Dockums Affaire, og at derfor de smaa Passager, som vi allerede have læst, eller komme til at læse om i disse Blade, skyldes deres forskellige Udfald til de engelske Chesfers større eller mindre Activitet, Hestighed, Koldblodighed, Eyst til at udmærke sig, Alder etc. Imidlertid var Affairen med Havfruen, som vi have seet, Følgen af en udtrykkelig Ordre til Visitation, foraarsaget af den Mistanke, man havde til denne Convoi, og kan vel betragtes, ligesom senere Freias, i Aaret 1800, i Canalen foresaldne, som de første Skyer af det Uveir, der traf op paa Danmarks politiske Horizont, og som brød løs d. 2den April 1801.

Glommen havde Vilde Rapport fra, dateret 17de Januar i Barcelona, hvor den var ankommen d. 15de efter 6 Dages Seilads fra Malaga. Han havde her fundet det Skib af hans Convoi fra Norge, der var blevet stilt fra ham i Søen. Det var blevet underlagt 10, Dages Quarantaine, fordi det havde været overhaldt af en fransk Kaper. Møjseldt meldte, at her ingen Skibe vare klar til at gaae vesterefter, før om 14 Dage, og at han derfor agtede at oppebie dem.

Den til Tripolis udnævnte nye danske Consul, Hr. Nissen, var ved denne Tid ankommen til Livorno, og skrev til Vilde for at udbede sig, at en dansk Orlogsmand maatte bringe ham til sit Bestemmelsessted. Uagtet Vilde meget godt indsaae det Villige i hans Forlangende, ja endog vedgik, at det var den meest passende Maade for ham at ankomme til Tripolis paa, troede han dog ikke at

kunne gjøre andet, end henvise Nissen med sin Begiæring til Regieringen, og i sit Svar til denne Consul udviklede han sine Grunde derfor, hvilke i det Væsentlige vare, at han ikke torde berøve sig et af sine Skibe fra Convoieringen i en saa lang Tid, som en saadan Expedition med den deraf flydende Quarantaine vilde medtage, og at han havde gjort sig til Regel, ikke at lade noget af sine Skibe anløbe en barbarisk Havn, hvor Regenten residerede, uden dertil at have speciel Ordre, for ikke at blive sat i den ubehagelige Nødvendighed at afflaae eller tilstaae deres umættelige Begiæringers Opfyldelse.

I Anledning af nogle Forespørgsler fra Consul Boy, angaaende nogle danske Skipperne, som havde Ladning til Trieste, og som vilde have Raad om de, ifald de ikke kunde faae Convoilige til deres Bestemmelse, de da borde sælge deres Ladninger i Livorno, og om de torde afgive de af Consul Boy forlangte Erklæringer til Consulatet — skrev Vilde specielt til denne Consul og i en Circulaire til alle de andre Handelsagenter i Middelhavet, at han, uagtet han havde al Grund til at troe, at de senest med Tripolis opstaaede Misforstaaelser, som havde foranlediget Commercecollegiets seneste Circulaire af 19de Octobr. f. A. (bydende, at Skipperne maatte holde sig til Convoierne, for at undgaae Ubehageligheder med de barbariske Magter) vare aldeles hævede og at altsaa vor Handel var saa sikker, som den under nærværende Omstændigheder kunde være og naar man havde at bestille med saadanne Folk som Barbaresterne, saa ansaae han det dog stedse for Pligt at tage alle de Forholdsregler, der stode i hans Magt, for at beskytte Handelen. Det vilde imidlertid være at fordre Umuligheder, dersom man forlangte, at hans ringe Styrke skulde convoiere overalt, og at han var nødsaget at indstrænke sig til den engang lagte Plan, hvilken han dog vilde give den Udvidelse, at Skibe, som kom fra det adriatiske Hav, kunde anløbe Mahon, udenfor hvilken Havn den een Gang hver Maaned fra Italien kommende Convoi skulde vise sig og efter Omstændighederne løbe ind, eller udenfor signalere sin Nærværelse. *Sar*

ansaae dette tilstræffeligt, saalænge vi torde troste os til at troe Freden med Barbaresterne, efter som de eneste Fiender, som Skibe, der kom fra keiserlige Havne, saavel som fra Zante, Gallipoli, Messina og andre Havne Ost og Syd for, samt i Kongeriget Neapel, havde at frygte for, vare franske Kapere, og disse ikke udstrakte deres Krydstoure til et saa sydligt Farvand i Middelhavet, som det Coursen fra det sydlige Italien til Mahon faldt igiennem. For bedre at forstaae Hensigten med denne Circulaire, samt hvad der egentlig drev Wille til at udstede den, maae vi læse hans Skrivelse til Bernstorff, dateret d. 6de Februar, forsaavidt den angaaer dette Punkt.

„Jeg tager mig den Frihed at indslutte en Copie af en Circulaire, som jeg har sendt til alle Hs. Majestæts Consuler herude, for om Hr. Greven vilde giøre det kongelige Commerce-Collegium bekendt dermed, samt i Tilfælde der skulde være noget at forandre ved den, det da maatte bekientgjøres mig. Deels har jeg troet saaledes nogenlunde at kunne beskytte de Skibe som besøile de Pladser, hvorhen de i Almindelighed gaae ballastede, for at indtage Ladning; deels har jeg ogsaa maattet giøre det, for at berigtige det Begreb, som Consulerne saavel som Skibsførerne have giort sig om Declarationen fra det kongelige Commercecollegium; thi foruden, at Consulerne forelæse Skipperne bemeldte Circulaire, forlange de endnu, at de skulle understrive, at den er dem forelæst, og, at de skulle indstaae selv for al den Risiko, de løbe, naar de seile uden Convoi, hvilket sætter de arme Skipperne i en saadan Frygt, at der er mange iblandt dem, som ikke tør røre sig, uden enten mundtlig eller skriftlig først at have indhentet mit Raad, hvorved mit Arbeide i alle Henseender kommer til at overstige mine Kræfter.“

Havfruen var bestemt til at affeile midt i Februar, vester-efter med Convoi; men forgiæves ventede v. Dockum paa Anmeldelse af Skipperne. Der laa vel endeel danske og svenske Skibe i Havnen, men ingen fit Fragter. Marsagen hertil laa deels i de meget urolige Handelsconjuncturer i et Land, der laa Krigs-

stuepladsen saa nær, og som i Lobet af et Aar to Gange havde været besat af de krigførende Magters Tropper; deels i, at endeel Bankerotter i Hamborg havde forvoldt Standsning i de nordiske Handelsbusens Speculationer; deels endelig i, at de Engelse, som nu spillede aldeles Mester i Middelhavet, besørgede deres Handel med egne Skibe, hvilke ogsaa fore paa Fragt, og bleve allevegne tilstrækkelig convoierede af brittiske Orlogsmænd.

Havfruen fik imidlertid 8 Skibe under Convoi, efter Foregivende bestemte til Barcelona, til hvilken Plads de dog ikke vilde, at Fregatten skulde convoiere dem, men begjærede at stilles fra den, naar dens Cours til Malaga ei længer stemmede med deres. Tingen var, at de fleste af dem havde Ladning inde til Marseille, hvilket de, i det af østerrigiske Tropper besatte Livorno, ikke torde vedgaae. Bille, som imidlertid for ingen Priis vilde tillade, at hans underhavende Skibe deelto i nogen mæsteret Expedition, lod bekendtgjøre, at Fregatten havde Ordre at løbe Pières-Derne vel i Sigte, og at Skipperne kunde stille sig fra Convoien, naar de maatte forlange det. Den 14de Februar gik v. Doctum under Seil med sin Convoi. Hans Ordre lod paa, at gaae til Malaga og der afløse Hvide-Drn paa Stationen. Han kom d. 21de selv ind til Marseille, tvungen dertil af stormende Veir. Convoien, som han havde skilt sig fra nogle Dage i Forveien, kom ligeledes lykkelig an.

Fra Marseille gik v. Doctum til Malaga alene, og vi ville derfor slippe ham paa denne Reise, for at omtale Hvide-Drn og dens ulykkelige Stjæbne. Det var under Dato af 5te Marts, at Bille rapporterede desangaaende saaledes til Admiralitetet.

„Under 27de Decbr. f. A. havde jeg den Ære underdanig at indberette, at Fregatten Hvide-Drn Dagen forhen, d. 26de, var affeilet, med en Convoi af 17 Skibe, vesterefter og Strædet ud, samt at Chefen, Capitain-Lieutenant v. Osten havde Ordre med sig for Fregatten Naiaden at komme hertil med Convoi fra Malaga, saasnart han der var ankommen og havde taget Station. Paa Grund heraf har jeg fra Midten af forrige Maaned vente:

Fregatten *Maiaden*; thi hans Ordre lod paa at forlade *Malaga* sidst i *Januar*, men til *Dato* er den endnu ikke ankommen, og som *Posterne* imellem dette og *Spanien*, formedelst *Genuas* *Beleiring*, ere standsede, kan jeg ingen directe *Rapporter* have fra *Skibene* der stationerede. Derimod er jeg overbeviist om, at *Cheferne*, hver for sig, ifølge den dem tillagte Ordre, aldrig mangle at indsende *Rapporter* til det høie *Collegium*. Imidlertid flaaer detielden feil, at jeg jo paa en eller anden *Maade* hører fra *Convoierne*, efter de ere afgaaede, og er det ifølge *Pligt*, at jeg herved underdanigst skal meddele, hvad jeg til *Dato* har erfaret angaaende *Fregatten Hvide-Ørn* og dens *Convoi*."

"For en 8 Dage siden fik jeg *Efterretning* fra den danske *Vice-Consul* i *Cagliari*, at en dansk *Brig* var dertil ankommen, som havde været under *Hvide-Ørns* *Convoi*, men et meget haardt *Veir* havde nødt ham til at holde af for *Den St. Pierre*. Et *Brev* fra *Malaga* af 12de *Februar*, som et svensk *Skib* bragte mig igaar, melder mig, at to danske *Capitainer* ere ankomne dertil i *Januar* *Maaned*, hvilke begge havde været under *Hvide-Ørns* *Convoi*, og disse havde forklaret, at de *Ratten* imellem d. 29de og 30te *December*, paa 40ⁿ *N. B.* og 18 *Mile* *Vest* for *Corfica*, havde haat en meget haard *Storm*, hvorved de vare blevne *filte* fra *Fregatten*. *Dagen* efter vare de 7 *Koffardistibe* *samlede*, men saae intet til *Hvide-Ørn*, hvorpaa de alle holdt af, i *Tanke* at træffe den i *Lø* af dem, men *forgiæves*. De andre 4 *Skibe* skulle ligeledes være ankomne til *Alicante* og *Barcelona*, alle i god *Behold*."

"Uagtet jeg sikkert haaber, at det kongelige *Collegium*, naar denne *Rapport* indløber, har modtaget *Rapport* fra *Capt. Lieut. v. Osten*, vil jeg dog ikke mangle, at giøre dem bekendt med *Dvensktaaende*. Endskiondt *Corfica* er fransk, haves dog jævnlig *Efterretning* derfra, og jeg vilde sikkert være underrettet om *Fregatten* dertil var ankommen. En god bekendt *Mand* havde han ombord herfra."

I denne *Uvisshed* om *Hvide-Ørns* *Skiebne* forblev *Wille* i

nogen Tid, og endstøndt Haabet om at faae nogen Efterretning fra En eller Anden, om dens mulige Ankomst dertil, med hver Dag blev svagere, smigrede han sig dog med Muligheden af, at maastee v. Osten, paa Grund af et eller andet betydeligt Havari, var holdt af til Barbariske-Kysten. Men da han nogen Tid efter modtog Brev fra Consul Bille i Algier, af 19de Februar, hvori denne aldeles intet talde om Hvide-Ørn, fluktedes ogsaa dette Glimt af Haab. Endelig, da Briggen Blommen, d. 4de April, ankom efter 16 Dages Reise fra Malaga, og Intet vidste at melde om Hvide-Ørn, men derimod bragte Rapporter fra alle de andre Chefer; da det endvidere ved optaget Forhør blev befundet, at alle Skibene af Convoien vare lykkeligen ankomne til deres Bestemmelsessteder, syntes al Tvivlen og Haaben at maatte vige for den sørgelige Visshed, at Hvide-Ørn med samt dens herlige Besætning af Officierer og Mandstab var gaaen under og tabt for Marinen.

Da denne Fregat var bleven affendt ganske ny fra Værftet, og uden foregaaende Beseiling, var det Admiralitetet magtpaaliggende at erfare noget om dens Egenstaber som Seiler, Sø- og Krigsskib, saameget mere, som man muligt heraf vilde kunne gjøre sig Formodninger om Uarsagerne til dens Undergang. Bille erholdt derfor Ordre, dateret 29de April, om snarest muligt at indkomme med Rapport herom. Denne indsendte han fra Livorno, dat. 24de Mai, og den ansøres her i Extract, da jeg antager, at enhver Ting, der kan oplyse noget om Hvide-Ørn, maa endnu interessere Marinens Officierer, blandt hvilke Mange endnu mindes den og dens brave Officierer.

„Da jeg første Gang saae Fregatten Hvide-Ørn gjøre et Par Slag paa Malaga Rhed, for at lægge ind i Molen, forekom det mig, som jeg ogsaa anmærkede for dens daværende Chef, nu afdøde Generaladjutant Raas, at den var rank, og at vi derfor maatte prøve hvad Virkning mere Ballast vilde gjøre. Efter at dette var skeet og efterat den havde været kiohalt i Livorno, hvorved man havde havt Leilighed til at forandre noget ved Lastens

Stuvning, var det, at jeg kom ombord. Alle Fregattens Officierer vare da enige i, at den havde forandret sig betydelig til sin Fordeel. Saavidt mine Indsigter gaae, troer jeg, at den da havde al den Ballast inde, den kunde taale; mere kunde let have gjort den vreden i dens Bevægelser; ikke destomindre forekom den mig at være mindre stiv end Naiaden. Den havde rigtignok Væring, naar den kom til en vis Krængning; men den kastede sig meget tidlig og i mine Tanker vel meget."

"Den var en god Seiler for Veiret. Officiererne derombord sagde, at i Bidevind-Seilads, naar Mers-Seilene gik ind, holdt den ikke Luven med de andre Skibe. Jeg selv saae eller prøvede det aldrig. Imod Fregatten Triton havde den, saavidt jeg kunde skielne, den samme Fordeel som Naiaden havde over denne Fregat, de Væring jeg commanderede Naiaden. Imod Havfruen stod den sig temmelig vel for Vinden; Fordelen, som Havfruen havde, kom da meest frem naar Bramseilene kom paa, hvilke denne Fregat havde forholdsvis saa betydelig større. Rumskids og bidevind syntes Havfruen derimod at have afgjort Fordelen over Hvide-Ørn."

"Saalænge jeg var derombord, og med det Veir jeg prøvede den i, har jeg ikke Marsag til andet end at rose den som et mægtigt Søskib, og heri havde Hvide-Ørn den Fordeel for Naiaden, at den ikke satte saa stærkt med Forstribet naar den havde Næfse. Jeg antog Fregatten Hvide-Ørn at være af en meget fin Construction, der udkrævede stor Noagtighed saavel ved dens Lastlægning, som i Vedligeholdelsen af dens Anning. Saalænge jeg foer med den, var den stedse for dybt i Vandet til at jeg kunde skionne dens Seilads, naar den var kommen paa sin rette Vandlinie. De andre Fregatter vare vel i samme Tilfælde, men som jeg antager Hvide-Ørn for en finere Construction, troer jeg den mere følte Skaden deraf, end de andre. Hvad ellers dens Bygningsmaade og Forbinding angaaer, da lignede den Naiaden ganske aldeles, hvilket ogsaa var Tilfældet med Stylingen."

"Som Batailleskib betragtet, havde den det skønneste Bat-

terie, man vilde see, og førte det fortræffeligt; men efter min Formening var den for svagt armeret til at gaae paa Expedition, og jeg formener, at 32 pundige Carronader vilde have været et hensigtsmæssigere Skyts for den."

„Ligeledes skal jeg ikke mangle, underdanigst at bringe i Forslag, at disse brede Fregatter maatte gives Falddporte, saaledes, at deres Batterie kunde staae indhalt og lukket; herved vandes i Bidevind=Seilads, at Vinden ikke kunde staae ind til Luvart og anslaae Slaadder og Dæksbielker, hvilket altid noget standser Farten; dernæst kan man paa denne Maade massere sig for en Fiende, hvilket ofte kan være af Vigtighed med disse smaa Fregatter, og endelig holdes Dækket tørt, og Ladningerne, som staae for Kanonerne, bevares bedre, saa at man altid kan giøre et Skud hvad Veir det saa er. Det forekommer mig, som at den store Brede, disse Fregatter have, byder at benytte en saa væsentlig Fordeel."

„Til sidst staaer mig tilbage at tale om en Indretning, som var i Hvide=Ørn, og som stedse forekom mig at være en høist farlig Sag. Dersom Capit. Lieut. v. Osten levede, vilde han kunne vidne, hvormeget jeg paalagde ham at være forsigtig dermed. Det er nemlig de mange Luger i Dækket, og den Luge paa Batteriet, med Vindue over, ned i Messen. Jeg kan ikke negte, at jeg hos mig selv føler mig overbeviist om, at Fregatten er fyldt og sunket. Smaa Skibe, som ligge saa lægt paa Vandet, tage naturligviis mere Vand over, end de større, men som dog aldrig stader, naar man har sine Luger stakkede. Jeg frygter stedse, at disse brave og værdige Mænd ombord i Hvide=Ørn have været for trygge mod Søens Overstylinger, og derved endt deres Dage. Det vil derfor tillades mig at fraraade flere Lugers Anbringelse, end de høist nødvendige, isærdeleshed paa saa smaa Skibe og saa agterlig."

Hvide=Ørns Tab smertede Bille uendelig. Ved at have faret saa meget med den, havde han vundet megen Afgtelse og Kiærlighed for dens Chef og hele vakkre Besætning af Officerer

og Mandſtab. De havde ſaa trolig deelt den ſidſte heldige Expedition's Farer med ham, da han, forrige November Maaned, paa Algiers Bai holdt ud, trods Stormen af Paalandsvind, hver Dag drivende lidt, ſiondt med 3 Ankere i Bund og med al rimelig Udſigt til, hvis de gik i Land og reddede ſig igiennem Braad og Brænding, da at blive et Offer for Maurers og Kabyler's Yataganer. Gierne vilde han derfor, at de ſkulde have havt deres Part af den Løn han koſtede, den Løn, der altid var det høieſte Maal han ſigtede til, hans Konges og Forefattes Viſald og ſtedſe vorende Tillid. Han modtog juſt i de Dage Beviis herpaa, i efterfølgende Skrivelse fra Bernſtorff, dateret 25de Januar.

„Saa vel den fra Ds. Spivelbaarenhed under afvigte 15de Novbr. indkomne Beretning om Afgjørelſen af den med Algier opkomne Diſcuſſion, ſom de eenſtemnige indlobne Rapporter fra Conſul Wille ere blevne Hs. Majestæt forelagte, og er mig det en ſand Fornoiſe, iſølge allerhøieſte udtrykkelige Befaling herved at kunne forſikre Dem om Hs. Majestæts Tilfredshed og udmærkede Velbehag over den Maade, hvorpaa den Dem betroede Commiſſion er bleven udført.“

Ogſaa den engeliſke Marine led paa derne Tid et lignende Tab, ved en ſaſt nokſaa rædſom Ulykke. Wille beſkriver denne Tildragelſe, i en Rapport til Admiralitetet, dateret 31te Marts, ſaaledes:

„Jeg kan ikke undlade at melde det høie Collegium et Uheld, ſom for ſaa Dage ſiden fandt Sted her. Efter at den engeliſke Vice-Admiral Lord Keith havde detacheret alle ſine andre Skibe fra ſig, beordrede han ſit eget, Qveen Charlotte, paa 110 Kanoner, at gaae paa en Expedition, efter ſigende paa meget ſaa Dage til Golfen della Spezzia. Han ſelv med ſin Secretair blev tilbage. Den 17de dennes, Kl. 3½ om Morgenen, gik Skibet under Seil med en friſt Øſtenvind; men neppe var det blevet Dag, før man blev vaer, at det ſtod i fuld Brand, omtrent 4 Mile fra Byen, og det varede ei længe, før man ſaae Stor-Reiſningen falde.

Vinden, som var frisk fra Landet, gjorde, at de ingen Steder kunde landsætte Skibet. Søen var hoi, og de skarpladte Kanoner, som af sig selv affyredes, forhindrede de udsendte Barker fra at komme de Ulykkelige til Hiælp. Kl. 11½ sprang Skibet i Luften. Explosionen var ikke stor, formodentlig fordi begge Krudtmagazinerne vare satte under Vand. Foruden Skibets Besætning vare der endnu endeel franske Krigsfanger ombord, bestaaende af de første Officierer fra „Le Genereur“, hvilke alle, tilligemed Skibets Besætning, ynkeligen omkom, paa omtrent 150 Mand nær, som ere reddede. Iblandt disse vare 10 Officierer og 3—4 Cadetter. Nogle af dem døde strax, da de kom i Land, af Kulde og Fatigue. Chefen af Skibet skal, da der intet Haab om Redning var mere, have forkortet sin Pine ved at styde sig igiennem Hovedet. Ilden var kommen fra et betydeligt Quantum Ps, de havde taget ombord og kastet midtskibs ind, uden at stoppe det i Sælle. En Mand var kommen dette for nær med et tændt Lys. Det var strax efter, at de vare komne under Seil, at de opdagede Ilden. Chefen lod da Ankeret falde ved Malora, men under Opsvainingen, da Vinden kom fra Siden, og gav Træk igiennem de aabne Porte, blev Ilden meget hæftigere. Snart efter brændte Touget og Skibet drev fra Land.“

I samme Brev skrev Vilde endvidere som følger: „Den engelske Admiral har ved en trykt Bekiendtgjørelse tilkiendegivet, at foruden alle de andre forhen nævnte Havne, nemlig: Genua, Malta, Cadix og St. Lucar, han nu ogsaa blokerede Marseille, Toulon, Nizza og den hele Kyst; men da hans hele Force, saa vidt jeg veed, ikkun bestaaer af 8 Skibe, antager jeg det kun for en Ting han ønskede at udføre, og for en Prøve han vil gjøre, om nogen derved vil lade sig afholde fra at besæile disse Pladser. Uagtet han i sin Publication giver tydelig tilkiende, at efter hans Formening skulde et neutralt Skib være strafftyldigt, som bragte Provisioner til hans Fiender, ja endog berører saadanne Expeditioner, som Handlende i Livorno have gjort, ved at sende Ladninger i neutrale Skibe til Marseille, har jeg dog troet, ikke at

borde lade som jeg tog den mindste Notice deraf. Jeg har stedsse offentlig erklæret, at saasom de to respective Søffer, ved en Tractat have fastsat, hvad der maa føres til fiendtligt Land, samt have bestemt Maaden, hvorledes en Havn skal angives at være blokeret, nemlig naar to bevæbnede Skibe krydse for den — saa antager jeg ingen Havn for blokeret, fordi den erklæres derfor, men vil selv forsiikre mig derom, ved at see om der er to Skibe krydsende for samme.“

Vi have seet, at Blommen kom op til Livorno den 4de April. Vi forlode senest denne Brig i Barcelona, hvortil den var kommen d. 15de Januar, med 3 Skibe fra Malaga. Af Møtsfeldts forsiikrings Rappporter finde vi, at han samlede Convoi fra Salou, Barcelona og Alicante, og var i Slutningen af Februar Maaned underveis med en Convoi af 17 Skibe for at gaae Strædet ud. Han havde meget haardt Veir af vestlig Vind, hvorved hans Skibe lode endeel Havari, og Proviant og Vand begyndte at storte. Den 5te Marts mødte han Fregatten Havfruen, der kom fra Marseille, og som hjalp ham med Brod og Vand. Den 8de Marts, udenfor Malaga, faldt han ind med Gen. Adjutant Krieger, der beordrede ham at aflevere sin Convoi til ham, og derpaa at gaae til Tangier med de oftomtalte 25000 Piaastre. Imidlertid maatte han dog anløbe Malaga, for at proviantere og reparere. Den 19de Marts gif Møtsfeldt igien fra Malaga, for, ifølge den Ordre, som Midelven imidlertid havde bragt ham, at gaae op til Livorno. Møtsfeldt berettede, at han under Cap Gate var bleven jaget af 3 engelske Fregatter, der havde omringet ham og sendt ham en Officier, med Begiæring om, at see hans og hans Officierers „Commissiion“. Møtsfeldt svarede, at ingen dansk Orlogsmænd var forsynet med saadanne Documenter, men foreviste derimod sin Instruction med det store kongelige Segl, dog uden at dette Document blev ham affordret, og hvoraf han vidste, at de intet forstod. Efter at de meget noie havde betragtet det kongelige Segl gif de atter fra ham. Den 31te Marts mødte han den engelske Fregat Princess Charlotte, hvis

Chef, Capitain Stephens, havde sendt ham en Officier med sin „Commissjon,“ udbedende sig at see den danske Chefs, hvorved da Møtsfeldt atter havde foreviist sin Instrux, og hermed var Sagen forbi. Da Briggen Glommen var temmelig læk, halte den ind i Molen for at kalfaktere.

Af General-Adjutant Kriegers Rapport til Vilke, affendi med Glommen, troer jeg følgende Extract at kunne interessere. Den er dateret 18de Marts. Han melder, at hans Convoi, som da han, d. 14de Januar, første Gang forgiæves søgte at komme Strædet ud, kun var 16 Skibe stærk, nu var vokret til 66 Skibe. Han havde i Alt været 8 Gange under Seil, men steds forgiæves. Saaledes havde han den 20de Februar, under Gibraltar, saa haardt Veir af vestlig Vind, at han drev Malaga forbi og ned under Cap Gate, hvor han laa bi 14 Dage, og kom først den 14de Marts tilbage til Malaga med hele sin Convoi, der imidlertid var bleven forøget med Glommens 17 Skibe. Han mødte nemlig først den 7de Marts med Fregatten Havfruen, til hvem han signalerede at holde sig ved ham, men det onde Veir forhindrede Praining eller andet Samqvem. Dagen efter signalerede Havfruen, at hans Stor-Kaa var knækket, hvorfor Krieger beordrede ham at søge Pavn, og v. Dockum holdt af for Cartagena. Samme Dags Aften stødte Glommen til Raiaden. Dagen efter, da Veiret bedagedes, meldte Møtsfeldt til Krieger, at han var kommen sin Convoi af Sigte under Cap Gate; at han trak 16 til 21 To. Band i Vagten og manglede Proviant og Vand. Det var derfor, at Krieger beordrede ham at gaae strax til Malaga, forsyne sig med det Nødvendige, og derpaa at gaae med de 25,000 Piastre til Tangier. Selv besluttede han at samle Glommens Convoi, hvilket ogsaa lykkedes ham, saa at han d. 14de Marts havde dem alle hos sig paa Malaga Rhed. Den 16de Marts kom Nidelven til Malaga med sin Convoi fra Messina. I 2 Dage var saavel Raiaden som begge Brigger og hele Convoien under Seil, for at komme vestrefter; men maatte atter gaae til Ankers den 18de. Saavel af de Ordre, Baron

Holsten medbragte, som af hvad han mundtlig berettede, sluttede Krieger sig til, at Hvide-Ørn havde havt Ordre med til ham, at komme op til Livorno. Han besluttede derfor, at sende Glommen, ifølge den med Ridelven ankomne Ordre, op til Livorno strax og uden Convoi, da der ingen Skibe for Diebliffet var, som forlangte Convoi; at sende Ridelven med Pengene til Tangier; selv at bringe Convoien Strædet ud, og da gaae op til Livorno; men hvis Havfruen forinden ankom, da at overlade v. Doctum Convoien og Stationen, og strax afgaae. Skulde derimod Havfruens Havarie forhindre hans Ankomst, vilde Krieger, efter at have bragt Convoien Strædet ud, overlade Commandoen paa Stationen til Baron Holsten og da gaae at søge Vilde i Italien.

„Skulde jeg“ — skriver han — „ved denne Plan ikke træffe Ds. Høivelbaarenheds Tanker, er jeg dog rolig under den Betyggelse, at De er overtydet om, at jeg ikke har andet Formaal, end saa meget som muligt at gaae Deres Ønsker imøde.“

Krieger meldte endvidere, at ifølge officiel Anmeldelse fra den danske Minister i Madrid, Kammerherre Schubart, var Gibraltar af den spanske Regiering erklæret blokeret, hvorfor han havde forbudt de danske Orlogsmænd at anløbe denne Plads, saasnart de saae spanske Krydsere for Havnen, og havde ladet opslaae Bekjendtgjørelse derom i Consultatet i Malaga.

„For nærværende Tid“ — skrev han — „er her ingen Kapere mere ved Malaga, og ingen af vore Skibe have truffet nogen i Vinter, hvilket gjør, at Convoieringen er mere besværlig end nogensinde før, da Skipperne ere meget ligegyldige i Søen, om de stilles fra Convoien eller ei. Marsagen, hvorfor de tage Convoi, er alene for at vinde nogle pro Cento ved Assurances-Præmien.“

„Rygtet siger, at Ds. Høivelbaarenhed vil forlade os, og at Hs. Majestæt har udnævnt Commandeur-Capitain Koefoed i deres Sted. Jeg forbeholder mig, indtil Meddelelse derom indløber, min og mine Officierers meest erkiendtlige Taksigelse, for den Tid vi have havt den Ære at staae under Deres Commando.“

Men da Rygtet siger, at De vil gaae hjem med en Fregat, finder jeg mig besejret til at være Naiadens Tolk for Dem. Naiaden tog Dem i Kiøbenhavn og førte Dem ud paa Deres Gresbane: den gjør en billig Fordring, naar den ønsker at bringe Dem tilbage til Fædrelandet. Hr. Kammerherre, bær Naiaden med Deres Person og Deres Familie! Vær overbevist om, at hun svigter Dem aldrig, og Naiadens Indbyggere ville holde det for en Lykke at kunne ende deres Campagne med deres værdige Chef."

Kort før Glommenens Afreise fra Malaga indløb Rapport fra Capitain v. Doctum, dateret Cartagena, 11te Marts, af hvilken vi uddrage følgende.

Paa sin Reise til Marseille havde han endeel haardt Veir, fik sin Korbrog slaaet ind og Niskeliet vaadt. Den 16de Februar traf han under Corsica paa en engelsk Bark, der af et engelsk Linieskib var tagen tilbage fra Genueserne; men i det Dieblig, den skulde provianteres, var Veiret blevet saa haardt, at alt Samkvem var umuligt og siden var den bleven stilt fra Linieskibet, hvorved den var stædt i stor Nød for Proviant og Vand. Havnfruen assisterede den hermed, imod Beviis for Modtagelsen. Han blev nødt til at søge til Marseille, formedelst haardt Veir i Golfen af Lyon, men da man paalagde ham 14 à 21 Dages Quarantaine, besluttede han strax at forlade dette Sted, hvor der kun laa eet dansk Skib under Ladning, og hvor Handelen var meget ringe. Den 23de, da han vilde seile derfra, havde han først meget haardt Veir af S. V., der nødte ham til at lade det andet Anker falde, og kort efter en saa haard Byge af S. O., at han maatte kappe begge Ankere fra sig, og gaae til Søes. Den 4de Marts mødte han 3 portugisiske 80 Kanon-Skibe og et Par Fregatter, kommende fra Palermo. Et af Linieskibene havde mistet sin Stormast. Natten imellem den 7de og 8de Marts var det, at Stor-Kaaen var knækket. Da Folkene laae paa Kaaen før at frastlaae Sejlet, hændte det Uheld, at Styrbords Toplent sprang, saa at den halve Kaa faldt ned paa Dækket; desuagtet

kom Ingen til synderlig Skade, og Skilet blev bierget uden at fiore. v. Doikum holdt af for Cartagena, hvor han ankom den 9de. Her fik han fra Arsenalen en ny Stor-Kaa og en ny Forskang. Han meldte, at alt var vel inden Borde, men at han benyttede dette Ophold til at reparere og eftersee sine Seil og sin Taffelage, som ved det overdrevent flette Veir og vedvarende Storme havde lidt betydelig.

Vi see af Kriegers Rapport, at Nidelven var ankommen til Malaga. Skolsten ankom den 11te Januar til Messina, efter 11 Dages Reise og meget uroligt Veir. Forst den 28de Januar var han istand til at komme bort derfra, deels fordi Koffardimændene ikke kunde blive klar for, deels paa Grund af stormende Veir og Modvind. Han havde da 6 danske Skibe under Convoi. Tæt udenfor Messina fik han 2 til, og med disse arbejdede han sig da, imod vedvarende Storme af Vesten, op til Malaga, hvor han, som før er meldt, kom ind, tilligemed Raiaden, den 16de Marts. Dog mistede han, Ratten imellem den 22de og 23de Februar 3 Skibe af Convoien, hvorom han selv i sin Rapport beretter saaledes:

„Den 22de Februar, da jeg imod Aftenen mærkede paa den meget svære Sø af Vesten, at vi vilde faae en Storm, gjorde jeg ved Solens Nedgang Signal for at vende sydover, og tillige for at Skibene inat maatte slutte sig tæt til den Commanderende. Samtlige 7 Skibe*) repeterede, vendte og vare, da Mørket faldt paa, godt samlede. Stormen blev haard om Natten. Jeg laa for torebet Brigseil, Store og Folke=Stagsseil, holdt ved Vinden og der blev om Natten ingen Forandring foretaget. Om Morgenens savnede jeg desuagtet 3 af Convoiskibene, hvilke ei vare at see fra Toppen, uagtet Veiret var klart. Af de 4 andre laae de 3 til Luvart og 1 agten for mig. Umuligt kunde hine Skibe vare kommet bort fra Convoien, uden enten at holde plat af eller vende Nord over. Kl. 8 vendte jeg, da Vinden gif nordlig og jeg frygtede en Løjer paa Barbariske-Kysten.“

*) Et var den 5te Februar frivillig gaaet bort fra Convoien, da hans Frugtlast ikke kunde taale den langsomme Reise.

Med Blommen modtog Bille endvidere adskillige Collegie Breve, som vare ham adresserede til Malaga. Et af dem, dateret 14de Marts, indeholdt officiel Underretning om, at Fregatten Triton, Capitain v. Berger, skulde bringe hans Afkøser, Commandeur-Capitain Roefoed ud til Middelhavet, og vilde rimeligviis ankomme i Juli Maaned, samt at Hvide-Ørn skulde hjem i August Maaned med Convoi; det blev Bille tilbuds at gaae hjem med den tilligemed hans Familie. Samme Brev indeholdt endvidere Meddelelse om det kongelige Bisald, som vi allerede have seet af Kronprindsens Brev, i Slutningen af forrige Aars Historie, var tildeelt Capitain v. Dockum for hans udviste gode Conduite i Affairen med de engelske Fregatter.

I Anledning af den ham givne Tilladelse, tilligemed sin Familie (der var kommen til ham s. A. med Havfruen), at gaae hjem med Hvide-Ørn, skrev Bille under 11te April til Collegiet og takkede, men afflog at benytte den, udbedende sig Tilladelse til at reise hjem over Land, hvilket saavel med Hensyn paa hans eget Helbred, som paa den liden Plads, der var ombord i Hvide-Ørn, ifald denne Fregat endnu eksisterede, bedst passede ham. Det var imidlertid vel upaatvivleligt at Hvide-Ørn var forgaaet. Imidlertid udsædte Bille dog Ordre til Capitain v. Osten, som skulde sendes med Blommen til Malaga.

En stadig Rilde til Ubehageligheder for Bille i Særdeleshed, og for alle danske Orlogsmænd i Almindelighed, blev endelig standset, idet Commercecollegiet affatte Consul Boy i Livorno, og constituerede Hr. Ulrik, en der bosiddende Rishmand, til at bestyre Consulatet. Hr. Boys Ufæsterrettelighed var gaaet saa vidt, at Postdirectionen i det Toscanse underrettede Bille om, at den havde seet sig nødsaget til at forbyde Udlevering af Breve til det danske Consulat, indtil de resterende Regninger for Brevporto bleve betalte. Da Bille modtog alle sine, saavel officielle som private Breve igiennem Consulatet, gif han siebliklig i Caution for Betalingen, lod sig sine Breve herefter directe udlevere, samt indberettede hele Sagen til Commercecollegiet. Admiralitetet blev

hvert Dieblig bestormet med ubetalte Regninger fra forskellige Leverandører, for Provisioner og andet Gods leveret til de danske Orlogsmænd, uagtet det blev beviist, ved Consulens egenhændige Uvitteringer, at Alt var betalt af Skibsejerne. Da imidlertid Boy, fra det Dieblig han havde afleveret Consulatet til Ulrik, sad arresteret for Siend, var herved intet videre at gjøre. Lykkeligviis havde Wille brugt den Forsigtighed, stedse at lade alle slige Forordringer tilstille Consul Boy igiennem den danske Viceconsul Marassi, hvorved han havde denne værdige Mands Vidnesbyrd at støtte sig til.

Capitain Wotsfeldt, som laa indenfor Molen med sin Brig, for at reparere, opdagede at dens Spryd var knækket. Skibet blev kalfatret inden og udenbords, hvilket efter Chefens Rapport maa have været heel nødvendigt, da „nogle af Raadderne vare saa brede, at de kunde tage en tolvgarns Line.“ Paa Grund af alle disse Reparationer, og inden det nye Spryd kunde blive forfærdiget, gif Tiden med til efter den 20de April, inden Glommen kunde blive færdig til at gaae med Convoi vesterefter.

Den 10de April ankom Raiaden fra Malaga til Livorno og blev strax lagt under Quarantaine. Han havde den 22de og 23de Marts, i Forening med Nidelven, bragt en Convoi, 92 Skibe stærk, Strædet ud, og havde forladt den Cap Spartel vel af Sigte. Herefter krydsede de sig tilbage, og kom ind til Malaga den 28de Marts. Da der ingen Skibe var, som onskede Convoi til Livorno, gif han alene fra Malaga den 2den April og mødte der ham intet Mærkeligt paa denne Overfart. Nidelven laa under Letning for at gaae med 2 Skibe til Barcelona, paa samme Tid som Raiaden gif fra Malaga, men da dens Spilkop gif itu, vidste Krieger ikke om den var kommen under Seil. Af hans Rapport uddrage vi følgende Passage, som Wille i sin Rapport til Collegiet af 14de April ikke undlod at gientage. „Det vil upaatvivlelig være usfordent at berøre for Os. Høvh., Capitainlieutenant Baron Holstens Activitet som Chef af Briggen Nidelven. Imidlertid kan jeg ikke undlade at omtale, at da

Vinden foiede for mig i Malaga til at gaae Seil med den store Convoi, laa Briggen Nidelsen indenfor Molen, havende sin Last tom, foruden andet Skibsarbejde i Værk, hvilket gjorde, at Baronnen tænkte at forblive endnu 2 Dage indenfor Molen. Desuagtet, da Signalet vaiede fra Naiaden for Convoien at lette, blev samme strax repeteret af Nidelsen indenfor Molen, hvor endeel af Convoien endnu laa, og neppe var jeg kommen under Seil og søgte at opseile de forreste Skibe, før jeg observerede Briggen Nidelsen under Seil imellem de agterste Skibe af Convoien."

I Anledning af den spanske Regjerings Erklæring, angaaende Gibraltars Blokade, udstedte Ville følgende Circulaire til sine underhavende Chefer, dateret 14de April.

„Foruden at det spanske Hof har erklæret Gibraltar blokeret, har den engelske Vice-Admiral Lord Keith her til alle neutrale Magters Consuler ligeledes bekendtgjort samme, for at forekomme at Ingen skulde udsætte sig for Fare ved at løbe derind. Uagtet Tractaterne fastsætte hvad der forstaaes ved en Havn, som andre Nationers Skibe skulle ansee for blokeret, nemlig at den skal være lukket ved 2 armerede Skibe som krydse derfor, og man veed, at Gibraltar paa denne Maade aldrig kan blokeres, vilde det desuagtet være upolitisk, om danske Skibe, efter en saadan Publication, søgte dertil, ikke at tale om uforudsæete Farer, som de derved kunde udsættes for, saavel i stille Veir, ved Kanonbaade, som fra Fæstningerne. Saa vilde D^{hrs}. Chefer i min anfortroede Skadre, indtil videre behage at ansee for annulleret den Post i Instructionen, som af mig er givet til den ældste Chef paa Stationen ved Malaga, der siger: „Naar en Convoi er udbragt af Strædet, anløbes altid Gibraltar, for at tage under Convoi østerefter de Skibe som der kunde være" — og herefter ikke anløbe Gibraltar uden bestemt Ordre dertil; ligesom de, naar der udbringes Convoi af Strædet, da have at holde sig saa nær den afrikanske Kyst som muligt, for ikke at falde ind med de spanske Kanonbaade eller drive nær under de spanske Fæstninger, om Stille og Strøm skulde falde paa."

Blommens Afseilingsordre var af 16de April. Den var det første Skib, som ifølge Circulairen til Consulerne blev beordret at anløbe Mahon eller vise sig der udenfor, for at modtage hvad Skibe der maatte ønske Convoi Strædet ud. I Møtsfeldts Ordre paalagdes det ham endvidere, meget noie at varetage et af Skibene i Convoien, som var bestemt til Algier. Det var nemlig fragtet af Barris og Busnahs Huse, og var et af dem som ved de seneste Underhandlinger var stipuleret at skulle have dansk Convoi til Algier. Et var allerede afgaaet i December Maaned s. A. under Hvide-Drns Convoi, om hvilket vi ret strax skulle faae Leilighed til at tale. Vilde beordrede Møtsfeldt at lobe Algier Bai vel i Sigte, og ligge bak indtil han havde seet Skibet vel inde under Fæstningen. Da Vilde, med dette Skibs Convoiering, ansaae sig som løst fra sit Løfte til Baeri, skrev han desangaaende til Consul Vilde, uagtet han ikke destomindre var villig til oftere at gientage det, saafremt det kunde skee uden Skade for Tjenestens Gang, da han ønskede at vise Busnah, hvor gjerne den danske Regiering ønskede at giøre Deien og hans Undersaatter til Gefal, saafremt deres Fordringer vare rimelige. Møtsfeldt modtog endvidere Ordre til Baron Holsten at komme op til Livorno med sin Brig og at medtage Convoi, ifald der fandtes Skibe. Med disse Instructioner afgik Møtsfeldt d. 22de April og havde 7 Skibe under Convoi.

Under 18de April skrev Vilde følgende Brev til Admiralitetet, som Svar paa en tidligere Forespørgsel fra bemeldte Collegium, hvilket jeg her vil anføre, ikke saameget fordi Sagen har nogen videre Interesse, som for at give et Beviis paa, hvilke Ubehageligheder Cheferne af Convoierne vare udsatte for, og hvor meget Koffardicapitainerne lønede deres Anstrængelser med Utal-nemmelighed.

„Ifølge det kongelige Collegiums Befaling af 7de November s. A. har jeg indhentet Capitainlieutenant Baron Holstens Erklæring, samt foranstaltet, ved afholdt Krigsforhør, lovlig un-

derføgt de Puncter, som i det høie Collegii Skrivelse vare opgivne, for at opløse saavel Skipper Jens Finks nedlagte Promemoria af 17de October 98, som min underdanige Rapport af 2den Januar 99, der ledsagede Hr. Baron Holstens Klage; og som jeg endvidere til Slutning befales at give min Betænkning om Sagen, skal jeg her have den Ære underdanigst at anmærke samt forklare nogle Udtryk i Skipper Finks Klage, som synes hensatte for at giøre en Ungivelse imod Baron Holsten. Naar han t. E. siger, at „Baron Holsten tilkiendegav ham, at han først maatte affætte nogle Passagerer i Tangier, før han kunde convoiere ham til Barcelona,“ da var det mig selv, som tilligemed Consul Olsen havde været i Gibraltar i kongeligt Ærinde, og som jeg ønskede efter forrettet Sag at bringe tilbage. Vi havde til den Ende været inde flere Gange og maatte vende tilbage; og en Gang tabte vi endog en Reise, fordi vi først maatte besørge bemeldte Fink antagen under Convoi af den svenske Fregat, som just kom indseilende. Jeg kunde tilføie, at min Stander vaiede paa Toppen ombord i Briggen, dog mener jeg ikke hermed, at den mere skulde respecteres end enhver enkelt Chefs Vimpel. Imidlertid dersom jeg selv havde været ombord i Briggen, frygter jeg for, at bemeldte Skipper Fink kunde sat i sin Promemoria, at han efter min Ordre havde faaet sin Ryg banket; thi han havde efter mit Begreb rigelig fortient det. Baron Holstens Ordre lod paa, alene at love ham saavelsom de andre Skippere Convoi til Malaga, hvor Briggen skulde først eftersees, førend den gik til videre Expedition. Naar Skipper Fink siger i sin Klage, at „baade Chef og Næstcommanderende vare i Land,“ da maa jeg her oplyse, at efter det haarde Veir kom Baron Holsten i Land og af lagde Rapport til mig om sit Skib, tillige meldte han mig, at ved det hans Proviantskriver ikke kunde giøre Beregningen, fandt han sig tilført med Proviant. I Anledning af de Proviantforter, der i største Hast maatte anskaffes, erindrer jeg, at Næstcommanderende med flere bleve ofte kaldte i Land den Dag, for

at give Oplysninger. Briggen laa desforuden saa nær Land, at jeg fra Bolden kunde tale med den."

Just ved denne Tid fandt Wille sig indviklet i en anden Correspondence, der heller ikke var snderlig behagelig. I blandt Hvide=Orns Convoi var en dansk Brig, Freden, Capitain West, der var fragtet af en vis Danino i Livorno, med en Ladning til Algier. Flygtende for det svære Veir, i hvilket sandsynligviis Hvide=Orn gik under, kom han ind til St. Pierre paa Sardinien. Her kom en portugisisk Orlogscorvet Benjamin, Capitain George Thomson, der tillod sig egenmægtig at visiterer Briggen, og da han fandt, den havde Ladning inde til Algier, vilde han giøre den til Priis. West lagde sig under Fortets Kanoner og forlangte og fik, igiennem den danske Viceconsul Ravoni i Cagliari, sardinsk Besyttelse. Men Portugiseren paatog sig nu at blokere bemeldte Brig, og derfor torde West ikke gaac til Sves. Capitain Thomson tilbød ham, at kiøbe sig fri for 300 L. Sterl.; men dette vilde West ikke indlade sig paa. Saavel han som Ravoni streve til Wille og udbade sig Raad af ham, forklarende Sagen saaledes som ovenfor er fortalt. Det er mig indlysende af Willes Svar, at han aldeles ikke fæstede Tiid til denne Fremstilling; men troede snarere, at West spillede under Dække med Portugiseren og Consulen, for at skaffe sin Ladning condemneret, hvilket var en af den Slags Transactioner, som, desværre for vort Flags Credit, alt for hyppigt gik i Evang i Middelhavet. Wille raadede West meget til at giøre sit Yderste, for at opfylde sit Certepaties Forpligtelser, der bød ham at aflevere sin Ladning i Algier, og derfra gaac til Tunis, for at hente en Ladning Korn. Han giørde ham opmærksom paa, at Danmark ikke havde Krig med Portugal, og at der altsaa ingen Grund kunde være for en portugisisk Orlogsmænd, til at opbringe hans Ladning, saalænge det Princip, at Flaget dækker Ladningen, vedligeholdes. Blev han desuagtet opbragt og Ladningen condemneret, faldt det jo blot Befragteren til Skade, isald han ikke havde asfureret. Iøvrigt

onstede Vile i sit Svar, at West aldrig havde indladt sig paa denne Fragt, der, naar han gif ærligt tilværks, aldrig kunde bringe ham synderlig Fordeel, men derimod meget let kunde volde den danske Regiering Bryderiet med de barbariske Magter. Vile havde betroet denne Capitain West et Brev til Consul Vile, som var Svar paa dennes Begiæring om at fragte et dansk Skib for Deien af Algier (hvilket Vile aldeles ikke vilde indlade sig paa) og det var ham derfor saameget ubehageligere, at denne uventede Standsning i Capitain Wests Expedition havde fundet Sted.

Saa snart Naiaden var ude af Quarantainen, maatte den hale ind i Molen, for at kalfaltres uden og indenbords, hvortil Krieger meldte, at han høiligen trængte. Han indsendte tillige en Besigtigelsesforretning paa sin Stormast, hvoraf fulgte at den blev kaseret og en ny sat i Arbeide. Dette trak noget i Langdrag, paa Grund af indtræffende Helligdage og den i det Hele langsomme Arbeidsdrift ved Værftet i Livorno. Vi skulle faae at see, hvorlunde det herved forarsagede Ophold saldt meget ubeleiligt for Vile, formedelt de imidlertid indløbende Efterretninger.

I de første Dage af Mai Maaned indkom nemlig til Livorno en svensk Brig Varagtigheden, Capitain Gustav Wallenstein, som bragte Efterretning om, at to danske Skibe vare tagne af tunesiske Corsarer imellem Gorgona og Corsika. Denne svenske Brig, der havde en engelsk Priismester ombord, var selv bleven overhalt af disse Corsarer, der havde spurgt om, hvor de bedst kunde træffe danske Seilere, eftersom Beien havde beordret sine Corsarer at krydse paa og opbringe denne Nations Handelskibe. Han medbragte endvidere et Brev til den danske Consul i Livorno, fra en engelsk Orlogscapitain, skrevet paa en dansk Capitain Hansens Begiæring, som allerede var fangen ombord i en Tuneser tilligemed en anden dansk Skipper, og Begges Skibe vare indsendte til Tunis.

Endstiondt disse Esterretninger trængte endnu til Bekræftelse; endstiondt der endog nylig var ankommet Skibe directe fra Tunis, hvoriblandt et dansk, ført af en Capitain Andresen, og et ragusæist senest d. 25de April, hvilke alle intet vidste om et saadant Fredsbrud, saa stemmede det dog formeget overeens med hvad Consul Hammeken i et heelt Aar havde forudsagt at ville skee, og med hvad Wille længe havde ventet, til at han skulde blive ligegyldig deryed. Han lod strax optage lovsformeligt Forhør, hos den danske og svenske Consul i Livorno, over den svenske Skipperes Udsagn, hvilket denne tilbød sig med Ed at ville bekræfte, og efter at have modtaget fra Consul Ulrik Copie af den engelske Chæfs Skrivelse, beordrede han ifølge heraf Ulrik til saa hurtigt som muligt at underrette alle danske Consuler i Middelhavet om Fiendslighedernes Udbrud med Tunis, med Ordre til at stoppe alle danske Skibe i deres respective Havne, og ikke tillade dem at løbe ud for Convoi kunde gives dem. I denne Anledning skrev Wille saaledes til Commercecollegiet, i en Skrivelse af 16de Mai: „Jeg ønsker tillige, at det kongelige Collegium vil underrette Consulerne om, hvorvidt det kan tillades Skipperne at gaae uden Convoi, eller ikke, om de ogsaa selv ville, og kunne faae deres Folk til at samtykke deri. — — — — Efter min Anskuelse er en Krig med Barbaresterne af en ganske anden Natur, end med en europæisk Magt, efterdi Fangerne altid siden skulle løskibes med den offentlige Kasses Midler, og derfor troer jeg at have Ret til at forbyde, at noget Skib maa gaae til Soes, uden under Convoi, hvilket jeg til den Ende har ordnet o. s. v.“

Det var Wille ifærdeleshed magtpaaliggende at faae Esterretningen til Barcelona saa hurtigt som muligt, dels fordi Handelsdelen paa dette Sted og den nærliggende Deel af Spanskestyen var den betydeligste vi havde, dels fordi Consul Carrard derfra kunde underrette Capitain v. Dockum. Willes Dymærksomhed var meest henvendt paa Briggerne, for hvilke han havde Grund til at frygte. Vi erindre, at han ved flere Leiligheder havde ytret sin Mening om disse Fartøier, dem han ansaae som meget

vel skiftede til at convoiere, men som aldeles uforsvarlige i Tilfælde af Krig med barbariske Magter. I sin Ordre til Capitain v. Doekum befalede han derfor paa det Bestemteste, at Briggerne under ingen Omstændigheder maatte convoiere alene, men vel samlede med Havfruen, hvilken Fregat skulde vedblive at convoiere Strædet ud, i Forening med Nidøven indtil nærmere Ordre indlob. At faae disse Depecher oversendte til Barcelona var for Ville af saa megen Vigtighed, at da et ragusæisk Skib havde negtet at gaae til Søs, af Frygt for Tuniserne, gav Ville Ordre til Consul Ulrif, Intet at spare for at faae dem expederede. Da al Communication imellem Spanien og Italien var spærret, paa Grund af Krigen, fragtede Ulrif en Tartane, for hvilken han meldte Ville, at han maatte betale 1000 Piaastre fortes. Dette tog Ville ikke i Betænkning at give, ihvorvel han sandt det meget dyrt; men han ansaae Sagen af yderste Vigtighed. Han synes ikke at have været tilfreds med den Driftighed, som Consul Ulrif viste i at faae denne Tartane expederet. Den ankom ikke til Barcelona for den 25de Mai.

Ville besluttede endvidere, saasnart Maiaden var seilklar, selv at gaae med den til Tunis under Parlamentairflag, og da begiære en Forklaring af Veien. Han vilde da søge, om muligt, at erfare hvad denne Herres egentlige Paastand var, og derefter prøve paa at formaae ham til en Vaabensstilstand, under hvilken han kunde indhente Regjeringens Mening. I hvor ofte end Ville havde taget paa sig, under sit Ophold i Middelhavet at handle uden Instruction, og stedse været saa heldig at opnaae Regjeringens Bifald, var han ved denne Leilighed fuldt og fast besluttet ikke at giøre det, da han nu i Lobet af et heelt Aar, endskøndt han havde giort gientagne Forespørgseler desangaaende, ikke havde modtaget noget bestemt Svar, og han altsaa aldeles ingen Basis havde at grunde sine Underhandlinger paa, eller nogen Grundse for hvad han torde tilstaae af Veiens Fordringer. Han vidste desuden, at hans Afløser i Commandoen, Commandeur-Capitain Koefoed var underveis, saa at han ikke vilde være istand til at

udføre de Planer, han muligt maatte lægge og begynde paa. Endelig vidste han (rigtignok kun ifølge Privatefterretninger) at Triton skulde have 2 Presentskibe ud med sig, hvoraf han formodede det ene bestemt for Tunis, og det var altsaa at vente, at dette Skibs Ankomst vilde have Indflydelse paa Veiens Sindselag, ligesom det var rimeligt, at dermed tillige kom bestemte Forholdsordrer for Consulen. Vi ville her meddele saadanne Brudstykker af Villes Correspondence, som kunne tiene til nærmere at give Lys i denne Sag.

Ordren han affendte til Capitan v. Dockum var af Sde Mai og lyder saaledes.

„En til mig den Sde dennes indloben Efterretning, som ved nærmere Bekræftelse synes fuldkommen rigtig, den nemlig, at tunesiske Corsarer have begyndt at opbringe vore Skibe, foranlediger at jeg griber denne Leilighed for strax at bekiendtgjøre Dem dette til Deres egen og Andres Efterretning. Jeg gaar nu Seil med Fregatten Naiaden til Tunis, for personlig at erkjendige mig om denne Sags sande Sammenhæng, og skal jeg, saasnart jeg har erholdt den fornødne Dplysning, komme til Malaga, hvor jeg da nærmere skal bestemme Operationerne for de kongelige Skibe, og behager De at vedblive indtil da at convoiere Skibe ud af Strædet, naar nogle ere færdige, der ønske det. Saasnart en af Briggerne eller begge to er hos Dem, tager De dem stedse med, for at convoiere med desmere Sikkerhed. Ifald Capitain-Lieutenant Baron Holsten ikke allerede ifølge sin Ordre er afgaaet fra Malaga, for at søge mig i Livorno, beordres han at forblive i Malaga indtil videre. Convoieringen til og fra Barcelona, som Briggerne hidtil gjorde alene, ovenfor aldeles indtil min Ankomst, og maae Briggerne under ingen Omstændigheder convoiere alene. Skulde en af dem, ved denne Ordres Modtagelse være detacheret paa Kysten for at give Convoi, da behager De at gaae den imøde, for i Følge med den at bringe Convoien ud af Strædet etc.“

Til Grev Bernstorff skrev han under 9de Mai: „Ved min

Ankomst til Tunis skal mit Niemeed være at bevirke en Vaabenstilstand saalænge indtil Hs. Majestæts Beslutning kan indhentes, og derefter gaaer jeg til Malaga for at tage de nødvendige Forholdsregler med Hensyn paa Handelenes Sikkerhed. Jeg smig-
 rer mig med, at Hr. Greven vil, ved at forestille Kongen Sagen, tillige troe, at Intet skal mangle fra min Side for om muligt at gienoprette den gode Forstaaelse, naar den kan opnaaes til Hs. Majestæts Gode og Landets Vel. Men at dette vil falde mig vanskeligt, vil jeg aldeles ikke fordølge, ved det jeg aldrig har erfaret, om Hs. Majestæt bevilger Veiens Forlangende i det Hele eller kun for en Deel. Breve, som Kiøbmænd her i Livorno have fra Kiøbenhavn, tale vel om, at der under Tritons Convoi skulde komme to Skibe, der have Presenter inde og hvoraf det ene skulde være bestemt til Tunis; men da jeg ingen Efterretning har derom, drister jeg mig ikke til at nævne det. Det var paa Grund af, at Consul Hameken idelig yttrede Frygt, samt forudsagde det af Veien nu giorte Skridt, saavel som paa Grund af de Ubehageligheder jeg selv indsaae Landet vilde have, dersom det kom til den Yderlighed, at Tuneserne optog vore Skibe og derefter erklærede Krig, hvorved mange Folk uventet vilde komme i Slaverie, og som ikke vilde kunne erholdes frie, uden at tilstaae Veiens Forlangende; det var paa Grund heraf, at jeg i lang Tid faldt Hr. Greven saavel som andre vedkommende Departementer til Besvær, ved ofte at indkomme med Forestilling om, at det maatte tillades mig at gaae til Tunis og der paa Stedet enten bringe Sagen i Orden, eller modtage Krigserklæringen, og jeg lod ikke af hermed, før jeg tilsidst, ved at skrive til S. G. Grev Schimmelmann, under 3die August f. A. fra Malaga, ganske aabenhjertig og frimodig forestilte ham Nødvendigheden deraf. Men som dette tildeels var udenfor mit Fag, lod jeg det derved forblive, trostende mig ved den Overbeviisning, at jeg vilde have manglet i mine Pligter mod min Konge og mit Fødeland, dersom jeg havde fortiet min Mening."

Endvidere: „Dersom jeg tør, uden at være opfordret dertil

øttre min Mening, troer jeg, at dersom Hs. Majestæt vilde sende to smaa Linieskibe herind og lade de tre Fregatter, Triton iberegnet, forblive, samt en Brig for at tiene til Avis-Zagt, troer jeg at torde forsikre Hs. Majestæt, at jeg med denne Force skulde tugte dem og bringe Veien til Raison ic."

Under samme Dato gttrede han sig saaledes til Admiraltetet. "I Henhold til mine forrige Skrivelser, hvori jeg har yttrret, at i Tilfælde af Krig med Barbareerne det ikke var raadeligt at lade Briggerne seile herinde alene, maa jeg atter ifølge Pligt og Overbeviisning tilraade, at idetmindste det ene af disse Fartoiere tilbagekaldest, i Tilfælde af en Krig med Tunis skulde blive uundgaelig. Den ene Brig, som blev tilbage, kunde vel giøre megen Nytte som Aviso, men jeg maa da meget andrage paa, at den blev anderledes armeret. Angaaende det Spaandgevær, som medgives, da er det ligeledes min Pligt at bemærke, at Laaseneielden give Fld. Det vilde være meget hensigtsvarende, at medgive Bajonetter til Geværerne, da dette Vaaben saaledes med dobbelt Fordeel kunde anvendes til at afflaae Entring. Endvidere tillader jeg mig underdanigst at foreslaae, at Fregatterne, som sendes herud, maatte medgives 80—100 Stykker Piker, hvilket Vaaben jeg anseer ypperligt til at afværge Entring med. Da vore Koffardiskibe i denne Tid ligge stille, har jeg sagt til General-Adjutant Krieger, at han derfra kan faae sit Mandskab completeret, i det ringeste som et Laan. Om 8 Dage haaber han at være seikklar, og skal jeg da, efter at have været for Tunis, gaae til Malaga, for derfra at affstatte tilbørlig Rapport. I hvordan Tingene end gaae, haaber jeg, det hoie Collegium vil være overbeviist om, at jeg, med den Force der er mig anbetroet, ikke skal være ledig, smigrende mig med, isald Krigen finder Sted da snart at faae Forstærkning.*) Fem store Fregatter og en

*) Jeg veed ikke, om denne Yttring og en ligelydende, i Brevet til Bernstorff af samme Dato, alene kan have givet Anledning til den Tanke hos Regieringen herhjemme, at Wille ønskede eller tilbød sig

Brig er den mindste Force, jeg troer vi bør have. Et eller to af de mindre, men velseilende Linieskibe, og Resten Fregatter, vilde maaskee hurtigere afgjøre Sagen, da man ikke bør tabe af Sigte, at vi meget let kunne faae Uenighed med de andre barbariske Magter. Jeg skal ikke undlade at tilføie, at her findes Riobmandsbreve fra Tunis af 15de April, der ikke melde det mindste om vor Uenighed med denne Magt."

Til Consul Ulrik skrev han, under 13de Mai, blandt andet, som følger:

"Saalænge vi ere i denne Uvisshed om vore Sagers sande Tilstand, maa jeg anbefale Hr. Consulen, aldeles ikke at udlevere Pas, Expedition etc. til nogensomhelst Capitain, med mindre Convoi af en Fregat skulde tilbyde sig, eller for jeg selv har været for Tunis og der erfaret paa hvad Fod vi staae med denne Magt, hvorefter jeg da strax skal give Dem og alle andre Consuler fornødne Forholdsordrer. Jeg maa endvidere paalægge Dem, Hr. Consul, at underrette det kongelige Commercecollegium om denne min Disposition, for at erfare om dette Departement har noget at befale i denne Anledning, og da handler De naturligviis derefter. Men jeg maa bede Dem om, udtryffeligt i Deres Rapport til Collegiet at nævne den Skipper's Navn, som uagtet han vidste, at 2 danske Skibe vare opbragte af Tuneferne i Farvandet ved Gorgona, dog har forlangt at expederes, en Begiæring som

at blive ved Commandoen saalænge til denne Sag var afgjort, eller om han maaskee har skrevet det mere positivt endnu. I saa Tilfælde har han ingen Copie taget af et saadant Brev, idetmindste findes det ikke i Copiebøgerne. Men at man har antaget, at han har gjort et saadant Tilbud, er ganske vist; thi jeg har liggende for mig et egenhændigt Brev fra Kronprindsen, hvori Hs. Kongelige Høihed takker ham paa den meest smigrende Maade for hans Tjenstiver, beklager at han ikke har vidst det før, men forklarer tillige Tingens Umulighed, da den duelige og almeenagtede Korfod, just samme Dag Prindsen modtog Brevet, gik ombord paa Triton for at seile til Middelhavet.

jeg anseer for ligesaa utidig som upassende, paa en Tid hvor han seer alle de Skibe, hvis Flag er i Krig med Tunis, at holde sig rolig i Havnen, just fordi de vide, at 2 tunesiske Corsarer opholde sig herudensfor. Hans Hensigt haaber jeg har kun været, ved en saadan Begiering og derpaa følgende Afslag, at giøre sig reen i sine Rederes Dine, fordi han ligger saa længe stille; thi virkelig at gaae til Søes vilde han vel ikke prove paa, uden i Forveien at have indhentet sit Mandstabs Samtykke."

Det Øvrige af dette Brev indeholder en bestemt Ordre til at fragte en Tartane, for at bringe Esterretningen til Spanien.

I et Brev til Commercecollegiet, af 16de Mai, underrettede han det om Følgende: „Agent Jaume, som driver megen Handel paa Tunis, har tilbudt mig et Creditiv, ifald jeg der skulde behøve Penge. Nagtet jeg ikke er vidende om Regieringens Tænke-maade, angaaende Tunis, og altsaa hellerikke er befuldmagtiget til at indgaae nogen Vetingelse, agter jeg dog at modtage dette Tilbud, paa Grund af den Pligt, der i Almindelighed paahviler mig, at søge at vedligeholde Freden med Barbaresterne, da jeg muligt med en ringe Opoffrelse kan forebygge et større Onde. Jeg agter til den Ende ligeledes at forsyne mig med nogle Bijouterier af passende Værdi, ifald jeg kan faae dem paa det Billkaar, at jeg tør give dem tilbage, dersom de ikke bruges, haabende, paa Grund af at det kongelige Collegium ved saamange andre Leiligheder har stenkent mig dets Tillid, det ligeledes ved denne vil det; og skal mit eneste Niemeed og Dufte være, at arbejde for hvad jeg troer kan være Landet til Nytte i denne Sag."

En Skrivelse fra Bernstorff af 13de April overlod til Wille at lade Consul Nissen bringe til Tripolis med en Orlogsmand, ifald det iøvrigt passede med Skibenes Bestemmelse. Wille skrev i den Anledning til Bernstorff, under 16de Mai, at de nuværende critiske Conjunctioner i alle Tilfælde forbød ham at stille sig ved noget af sine Skibe; men at Consul Nissen desuden havde benyttet en god Leilighed, som tilbød sig, og at han rimeligviis seilede sidst i Mai Maaned. I samme Brev meldte Wille endvidere

angaaende Tunis: „Hvad der ellers i Denne Begivenhed forekommer mig dunkelt, er, at uagtet her daglig ankomme Skibe fra Tunis, vil dog ingen af dem vide det mindste om noget fiendtligt Skridt fra Beiens Side imod det danske Flag. Jeg vil ikke tale om et dansk Skib, som i Marts Maaned gik derfra, ifølge hvis Forklaring, den jeg har seet indsendt til Deconomie- og Commercecollegiet, alting da var roligt og i god Forstaaelse; men her er ankommet et Skib, som har forladt Tunis den 27de April, og som afgiver samme Forklaring; Capitainen er alene forundret over, at et dansk Skib, som havde forladt Stedet 8 Dage før ham, endnu ikke er ankommet. De have alle seet Consul Hamelen, men Breve har Ingen af dem; hellerikke har den svenske Consul nogen directe Efterretning.“

I et Brev af samme Datum indmeldte Bille følgende Begivenhed til Admiralitetet, hvilken, skiondt Sagerne med Tunis uvedkommende, dog maa finde sin Plads her, da den angaaer et ganske interessant Factum.

„De Engelse bragte iforgaars en Galease herind, som var ladet med Bomber og Kugler, og skulde formodentlig været til Genua; men da Mandfabet saae, at de maatte falde i de Engelses Hænder, flygtede de alle fra Skibet og gik i Land nærved Nizza. Galeasens Navn, som stod paa Agterspeilet, er „Haabet.“ Man vil, og det vel ikke uden Grund, gjøre den til dansk; et dansk Flag fandtes ogsaa derombord, men forresten ikke Spor til Papirer, der kunde give nogensomhelst Oplysning. En Skipper fra Bergen troer at kiende denne Galease og mener endog, at den tilhører hans Reder; men dersom dette er Tilfældet, kan Intet bevæge mig til at troe andet, end at Skipperen maa have folgt den i Toulon.“

Om samme Sag skrev Bille endvidere til Admiralitetet under 25de Mai.

„Skaar er Skipperen paa Galeasen „Haabet“ med sine Folk, alle virkelig Danske, komne hertil med et keiserligt Skib fra Nizza. Skipperen erklærer, at de Franske med Magt kastede ovenmeldte

Ladning af Ammunition i hans Skib, og tvang ham til at lade sig bugserer ud af tyende Corsarer. Endvidere siger han, at da de saae det engelske Skib komme dem imøde, vilde den ene Kaper have sænket Galeasen, og var det Frygt for at falde i engelsk Fængselskab, der bragte Franskmændene til at flygte. Jeg har begiært hos vor Consul, at optage Skipperens Declaration i tilbørlig Form og strax hiemsende den. Skipperen siger, at han har Beviser fra vor Consul i Nizza til sin Retfærdiggjørelse; men som jeg horer, skal han endnu have sine Papirer, hvilket gjør, at jeg ikke kan begribe, hvorledes Consulen selv kan retfærdiggjøre sig; thi efter min Formening tilkom det ham at fratage Skipperen hans Papirer, saasnart Embargo var lagt paa Skibet, og som jeg erfarer skal al Protestation, eller som Skipperen kalder sin Retfærdiggjørelse, først være giort efter at han med sine Folk havde forladt Skibet og var kommen tilbage til Nizza. Af ovenmeldte Mandskab ere nogle tagne ombord i Naiaden, for at completere denne Fregats Besætning."

Naiadens Stormast blev ikke klar før d. 21de Mai, og d. 25de var Vilde fuldkommen seilklar. Fra Livorno Rhed var det, at hans sidste Rapport var dateret, og samme Dag gik han under Seil. Imellem Gorgona og Capreia mødte han Nidelven, som kom fra Malaga, og Vilde besluttede nu at tage den med sig. Forinden vi imidlertid ledsage ham paa denne hans sidste Expedition i Middelhavet, der — skøndt ligesaa ærefuld for vort Flag — langt fra var saa heldig for Landet som hans foregaaende Tog til Barbariet, paa Grund af mange sammenstødende, af ham aldeles uafhængige Omstændigheder, vilde vi først gienemgaae Correspondencen fra de forskiellige Hayne, og følge de andre Skibe paa deres Veie i dette Foraar, op til det Tidspunkt vi her have naaet.

Briggen Glommen, som gik fra Livorno d. 22de April, passerede Mahon med stiv Ruling og tykt Veir, saa at det aftalte Signal for at udfalde hvad Skibe, der maatte onste Convoi, ikke kunde gøres, derimod bragte Notsfeldt d. 2den Mai det til Algier

bestemte Skib lykkelig ind paa Baien, og kom d. 14de Mai til Malaga. Under Cap Gate var hans Convoi bleven forøget med et dansk og et svenst Skib.

Havfruen, som vi forlode med en knækket Stor-Naa i Car-tagena, gik bort derfra d. 21de Marts med et dansk Skib under Convoi, med hvilket han ankom d. 23de Marts til Malaga, og da en haard Levant blæste op, løb v. Dockum indensfor Molen. Han fandt her endeel Skibe liggende, som vilde vestefter. Den 6te April gik han med 20 Skibe fra Malaga, bragte dem Strædet ud, forlod dem d. 8de vestenfor Cap Spartel, og krydsede sig tilbage til Malaga. Den 1ste Mai gik han atter med 14 Skibe fra Malaga vestefter; 2 andre stødte til ham i Soen og disse forlode ham, vel udenfor Cap Spartel, d. 2den Mai. En engelsk Convoi, under en Contre-Admirals Commando, løb samme Dag ud fra Gibraltar og fulgtes med den danske Strædet ud, hvorfra den styrede ad Cadix til. I Algeziras laa en dansk Capitain Mammon fra Altona, der havde været opbragt forrige Aar af en spansk Raper, og var frigivet i December Maaned. Han var bestemt til Livorno, men da der aldeles ingen Convoileilighed tilbød sig fra Algeziras, eftersom Cheferne havde Ordre, at respectere de Spanstes Blokade af Gibraltar, saa havde Capitain Mammon skrevet til Consul Poppe i Malaga, for om muligt at faae Convoi. Da v. Dockum paa Tilbageveien passerede Gibraltar, løb han ind paa Baien og blev liggende baat en Tidlang, hvorefter ogsaa det danske Skib kom ud til ham, og gik under hans Convoi til paa Hviden af Malaga; men da Binden var god, fortsatte Capitain Mammon sin Cours til Livorno, uden at v. Dockum havde havt Leilighed til at eftersee hans Papirer, formedelst den haarde Sø og stive Kuling. Han erfarede ved denne Leilighed, at den spanske Blokade for Gibraltar kun var af Navn, da der aldeles intet spansk Fartoi befandtes i Sigte af denne Rhed. Den 6te Mai ankom Nidelven med Convoi fra Barcelona, og d. 12te Mai kom Blommen med sin Convoi fra Livorno. Fem andre Skibe havde meldt sig til at gaae Strædet ud, og med

alle disse samlede Convoier agtede v. Dockum nu at gaae til Soes. Imidlertid affendte han Nidelyen til Livorno, til Villed, og Blommen til Barcelona for at søge Convoi. Endnu d. 7de Juni var det ikke lykkedes v. Dockum at komme Strædet ud, uagtet han 3 Gange var under Seil og holdt det hver Gang krydsende 3—4 Dage. Paa en af disse Krydstoure hændte ham følgende Tildragelse, som han under 7de Juni indberettede til Villed.

„Da jeg d. 6te dennes krydsede østenfor Malaga med Convoien, som nu var 28 Seilere stærk, holdt en engelsk 36 Kanons Fregat ned paa os, som spurgte, hvor Convoien kom fra, af hvor mange Skibe den bestod, om det var en kongelig dansk Fregat og om vi havde seet spanske Orlogsmænd? Svaret herpaa var, at vi kom fra Malaga; Convoien var bestemt Strædet ud og derfra til forskjellige danske og svenske Havne; at naar Convoien var udbragt af Strædet krydsede Fregatten; Convoien bestod af 28 Skibe; at alle, som førte dansk og svensk Flag, havde Instructioner fra mig; at vort Flag maatte vise ham, at vi var en kongelig dansk Fregat; og at vi ingen spansk Orlogsmænd havde seet. Jeg gjorde derpaa ham nogle lignende Spørgsmaal, som han besvarede saaledes, at han kom fra Gibraltar; havde været 2 Dage til Soes; skulde krydse; Fregattens Navn var Ceres, Capitain King, og at han ingen dansk Orlogsmænd havde medt. Han ønskede os derefter en lykkelig Reise og forlod os. Da han var kommen omtrent 2 Miil til Luvart af os, havde det taget paa at blæse haardt af vestlig Vind, og Strømmen havde sat os østerefter, endeel af Convoien vare ogsaa komne heelt i Læ, hvorfor jeg besluttede at holde af til Malaga igien. Samme Tid saaes den engelske Fregat at holde ned paa os med Force af Seil. Jeg dreiede til Vinden, men han passerede os og vedblev sin Cours ned til Convoien. Jeg forfulgte ham, saa at han ifkun affar et svensk Skib, hvilket han spurgte, hvor det kom fra og hvor det skulde hen; men Skipperen svarede, at han ikke vidste det. Da jeg nu havde forfulgt Fregatten indtil den var et Stykke

forud for Convoien, dreiede jeg til, for at holde mig ved denne; men da han atter forsøgte at nærme sig mine Skibe, lod jeg ham klos langs Siden, saaledes, at han ikke kunde komme ind i Convoien, og spurgte ham nu, hvad hans Mening var? Han svarede, at han var underrettet om, at der befandtes fiendtlig Eiendom ombord i Convoien, og at han derfor vilde visitere den. Jeg svarede, at dette paa ingen Maade blev ham tilladt, og at jeg forsvarede Convoien. Han udled sig med, at dersom jeg skød, var han nødt til at svare mig. Men da Vandets Brusen hindrede os i at forstaae hinanden, gjorde jeg ham opmærksom herpaa og tilfoiede, at det skulde være ham tilladt at sende sit Fartoi ombord, hvilket han antog. Officieren sagde mig da, at hans Chef var tilfands at visitere Convoien, hvilket han som krigsførende Magts Skib havde Ret til, og at han havde streng Ordre fra sin Regiering at visitere alle Skibe, hvad enten de vare under Convoi eller ei. Jeg forestillede ham da, at Convoien jo skulde Strædet ud, og det derfor ikke var rimeligt, at der kunde være tractatsridende Ladning i den, men tilfoiede, at jeg under ingen Omstændigheder tillod Visitation. Den engelske Officier gik ombord og kom tilbage med den Erklæring fra hans Chef, at dersom jeg ikke tillod ham Visitation, ansaae han denne min Handling for fiendtlig. Jeg svarede ham, at han kunde tage det for hvad han vilde, men at han ikke fik Lov at visitere Convoien; derimod tilbød jeg mig at give ham al den Underretning, han maatte ønske sig, herombord hos mig, men ombord i Koffardiskibene fik han ikke Lov at komme. Han gientog nu Spørgsmaalet om alle Skibene horte til Convoien, og om de alle havde Instructioner fra mig. Jeg gav ham samme Svar, samt at der gik to keiserlige og 3 amerikanske Skibe, som jeg ved min første Sammenkomst med den engelske Fregat havde jaget ud af Convoien med nogle skarpe Skud; disse horte ikke til Convoien. Hermed gik han atter ombord, men kom tredie Gang tilbage og berettede, at ihvorvel hans Capitain havde bestemt Ordre til at visitere, vilde han dermed lade det beroe, ifald jeg vilde giøre

ham den Faveur at vise ham Listen over Havnene, hvorhen Skibene vare bestemte. Dette troede jeg ikke at borde negte ham, især da han udbød sig det som en Faveur; og da han havde seet nogle Navne, takkede han og gik ombord. Den engelske Officier bemærkede, at vor Fregat var en meget god Seiler, da Ceres var bekendt som en af de allerbedste Seilere i den engelske Flaade, og havde endnu ikke modt sin Eigemand, og dog maatte han tilstaae os Fordelen over den."

Vi erindre, at den samme Dag, Krieger gik fra Malaga, for at gaae til Livorno, laa Nidelven seilklar og i Letning, for med 3 Skibe at gaae til Barcelona, men at hans Spil var gaaet itu. Efter at Baron Holsten forgiæves havde anvendt al den Kraft, der stod i hans Magt, for at faae sit Anker hjem, og sprængt Rifter, Oier og Rabbellaringer, maatte han, da han ikke vilde bekvemme sig til at kappe sit Toug, blive liggende op og ned, med Seil paa, til næste Morgen. Først da gik Ankeret med, ved Vandets Stigen. Convoien var seilet fra ham, da den havde fulgt Maiaden. Han jagede østerefter, men indhentede ei sine Skibe. Om Aftenen Kl. 8½, under Cap Gate, fik Holsten nogle skarpe Skud agter ind. Han dreiede strax til, skød et skarpt Skud og holdt derpaa Cours igien. Men kort efter fik han atter 3 skarpe Skud i Riolvandet. For at giøre en Ende herpaa, dreiede Holsten til Vinden med Klarskib, skød selv 3 skarpe Skud og blev liggende for at vente paa den Seiler, som jagede ham. Den kom nu ned, blev praïet og svarede: „Engelsk Drlogsbrig“; tillige forlangte den, at Holsten skulde sætte sit Fartoi ud og komme ombord. Dette blev naturligviis afflaaet, men derimod fik han Tilladelse til at komme ombord i Nidelven. Det opklaredes da, at det var Briggen Philadelphia og at den havde antaget Nidelven for en fransk Brig; hvorpaa de fiktes ad. Den 10de April kom han til Salou. Til Barcelona vilde han ikke løbe ind, da hans Spil ikke var istand endnu. Efter at det var repareret, gik han d. 17de April fra Salou med 4 danske Skibe, hvoraf et skulde til Cartagena. Han passerede Alicante med en Storm af Levanten, og torde derfor ikke løbe

ind, da han frygtede en Læger paa Bugten. Skibet til Cartagena forlod ham ved Cap Palos; de 3 andre bragte han den 3die Mai lykkelig ud af Strædet, og kom saa den 6te Mai tilbage til Malaga. I sin Rapport skriver Holsten, at der ikke alene i Salou laa færdigladte danske Skibe, som ingen Convoi vilde have, men at han ogsaa i Søen havde modt danske og svenske Skibe, som ikke skjøttede om at komme under nogen Convoi. Årsagen hertil var meget simpel at forstaae; de franske Kapere vare saagodt som aldeles forbundne af disse Farvande, og naar deres Papi-rer og Ladning virkelig var tractatmæssig, havde vore Handels-skibe intet Andet at befrygte, saalænge vi vare i god Forstaaelse med Barbarefferne.

Efter at have modtaget Ordre med Blommen, gik Holsten Seil d. 15de Mai for at gaae til Livorno. Et Skib, som skulde til Venedig, fulgte med ham til imellem Cap Palos og Verne. Den 24de Mai taledes Holsten først med en engelsk Orlogsbrig, og senere blev han jaget af en Fregat, der endog skød efter ham. Holsten sendte Lieutenant Stibolt ombord i Fregatten for at tilkiendegive ham sin Forundring over denne Styden. Men den engelske Chef erklærede, at han havde de strengeste Ordre til at undersøge om de Orlogsmænd, han modte, virkelig vare danske; hvorfor han udbad sig at see Stibolts Patent, og da denne intet Saadant havde at fremvise, sendte han en Officier ombord for at see Holstens. Baronens vilde vise sine Instructioner, men forend han endog fik Papiret udfoldet, erklærede Officieren sig tilfreds-stillet, og de skiltes ad. Den 25de Mai var det, at han modte Naiaden udenfor Livorno, og fik nu Ordre at følge med til Tunis.

Vi erindre, at Paschaen af Tripolis havde paastaet, at det var hvert tredie Aar, han skulde have de ved Fredsslutningen bestemte 14000 Piastre, istedetfor hvert fjerde Aar, saaledes som Tractaten i Virkelighed lod. I April Maaned udvidede han denne Paastand til, at det skulde være hvert tredie tyrkiske Aar, hvoraf Resultatet blev, at det var d. 23de April 1800, istedetfor d. 1ste Juni 1801, at han skulde have 14000 Piastre. Paa

samme Tid laa den engelske Renegat klar til at gaae til Soes. Paschaen lod Lochner erindre om, at Terminen nu snart var udløben, og udbad sig et Laan af 3000 Piastre forud paa den tilgodehavende Sum. Lochner svarede først, at han ingen Penge havde at disponere over; men da Paschaen truede med Krig, Opbringelser o. s. v. gik det som sædvanligt, at Lochner benyttede den ham tilstaaede Fuldmagt, i uforudseete Tilfælde at gaae til en Sum af 2000 Daler, hvilke han laante Paschaen imod Dwittering, som Udbrug paa den tilgodehavende Sum; men hvorvidt denne skulde betales efter de 3 eller 4 Mars Forløb, var Noget, han naturligtvis ikke torde indlade sig anderledes paa, end at han derom vilde indhente Regjeringens Svar, og hermed var Paschaen for det Første tilfredsstillet.

Fra Algier havde Ville Brev af 19de Februar, i hvilke Consulen berettede Deiens affyelige Fremgangsmaade imod den spanske Consul, i Anledning af en til Cadix, af de Franske opbragt algierst Corsar, som der var bleven solgt ved Auction. Deien lod den spanske Consul slæbe igiennem Byen og belægge med Lænker, hvorpaa han som Slave maatte arbejde paa Marinen. Først efter en Maanedes Forløb, og efter at et høitideligt Løfte var bleven givet af den spanske Regjering, at Briggen skulde blive tilbageleveret, blev den ulykkelige Mand frigivet. Ville bemærkede ved denne Leilighed, at han altsaa ikke havde havt saamegen Uret, da han ved de seneste Underhandlinger havde begyndt med at tage Consulen ombord. Consul Villes Brev indeholdt iøvrigt en lang Beskrivelse over de forstieklige Fornærmelser og Fordringer, som Deien daglig kom frem med, imod de europæiske Nationer: at han f. Ex. forlangte hverken meer eller mindre, end 2 Millioner Piastre af Portugal for Freden og Fangernes Løskøb; at den svenske Regjering udbetalte ham omtrent 100,000 Daler for de seneste algierste Eiendomme, opbragte i svenske Skibe; at han afviste haantligt Lord Keiths og General D'Haras Tilbud for Løsladelsen af de neapolitaniske Priser og Fanger ic.

I et Brev af 16de Mai berettede Consul Ville, at det af

Blommen convoierede Skib var lykkelig ankommen, men at derimod Capitain West laa endnu i Cagliari. Han havde Efterretninger fra Tunis om Opbringelsen af danske Skibe, og havde i den Anledning havt en Samtale med Beien, i hvilken Hs. Exc. da havde erklæret, at han vilde skrive til Beien af Tunis, at denne strax skulde loslade de danske Skibe. Om han skrev er uvist, men at Beien ikke lystrede ville vi see af det Følgende.

Efterretningen om Uenighederne med Tunis udbredte almindelig Forstyrrelse i alle Middelhavets Havne, hvor den danske Handel blomstrede. I Neapel og Gallipoli laae endeel Skibe, hvilke strax begiærede Convoi, da de ellers vilde miste deres Fragter. Consul Heigelin skrev til Bille derom, dog uden selv at have Haab om at Begiæringen vilde blive tilstaaet.

Fra Barcelona modtog Bille paa eengang Breve af 14de og 31de Mai, fra Consul Larrard. Det første indeholdt Efterretningen om Opbringelsen af to andre Skibe ved en tunesisk Corsar, hvilket var skeet ikke en halv dansk Miil fra Barcelona. Corsaren havde nemlig været inde at fylde Vand, gik under Seil d. 12te Mai og mødte disse to danske Skibe, nemlig Barkskibet Fortuna, Capitain Petersen fra Christiansand, og Galeasen Maria, Capit. Holm, senest fra Lisabon, hvilke han besatte og sendte til Tunis. Kort efter kom en anden Tuneser der paa Rheden, som foregav ikke at vide noget af denne Opbringelse og at misbillige sin Kammerats Handling. Larrard meldte til Bille, at han strax havde underrettet alle danske Consuler i Spanien og i det sydlige Frankrig om denne Begivenhed, ligesom han ogsaa havde skrevet til Kammerherre Schubart i Madrid, for at denne kunde gjøre den spanske Regiering Forestillinger angaaende dette Tunesernes Brud paa den spanske Territorialret. I sit Brev af 31te Mai meldte Larrard Tartanens Ankomst med Depescherne fra Livorno d. 28de, og at han strax havde gjort Alt, hvad der stod i hans Magt, for at iværksætte Billes Ordre. Han meldte endvidere, at Blommen laa i Barcelona, da Tartanen ankom, og at Capitain Motsfeldt havde besluttet at gaae til Salou med hvad Skibe han

kunne faae under Convoi, og der vilde han oppebie Capitain var Dockums Ankomst, da hans Convoi var for stor (16—20 Skibe) til at han, under nærværende Omstændigheder vilde voye sig i Søen med den.

Ogsaa i Malaga indjog hiin Efterretning almindelig Skræk imellem Befragtere og Skippere. Consul Hoppe meldte, at han havde standset dem alle, og oppebiede iøvrigt Capit. v. Dockums og Billes Ordre. Han meldte desuden, at der aldeles ingen franske Kapere fandtes mere. Regle Domme, fældede ved Tribunalet i Aix, der casserede de af Consul Chompré affagte, havde især bevirket, at Vedkommende ophorte med deres Speculationer med Kapere. Chompré var ogsaa paa denne Tid kaldt tilbage, og ventede kun paa sin Afreise for at reise bort.

I Marseille var den gamle Hornborstel død. Hans Eftermand i Consulatet, Hr. Zittgens, meldte Bille i forskiellige Breve, at der intet synderligt Liv var i Handelen, som en naturlig Folge af Krigen og de usikre Conjuncturer. De Skibe, som v. Dockum i Februar Maaned convoierede fra Livorno op under franske Kyften og slap hans Convoi under Piéres Nerne, vare alle ankomne til Marseille paa et nær. Zittgens meldte endvidere, at Benævnelsen „Consul“ var i Frankrig, ifølge Regjeringens Befaling, forandret til „Commissaire des relations commerciales.“

En af Billes flittigste Correspondenter, Consul Morellet i Genua, var reduceret til Tausshed formedelst Beleiringen, som fortsattes med Kraft.

Vi ville nu følge Bille med Naiaden til den barbariske Kyst, som var Skuepladsen for hans sidste Embedsvirksomhed i Middelhavet. Vi ville faae at see, at denne, langtsaa at have det forønskede Resultat, nemlig Fredens Vedligeholdelse med Tunis, endog bevirkede Misforstaaelse og et spændt Forhold med Algier. Dette var Bille saameget mere ubehageligt, som han om en soie Tid skulde aflevere Commandoen, og altsaa maatte overgive sin Eftermand, der var fremmed for Affairerne, en saa vanskelig Sag at jeyne. Men just denne Omstændighed var ham en

Bevæggrund mere, til ved denne Leilighed ikke at handle paa egen Haand, til ikke at tage noget Ansvar paa sig, men at oppebie de Forholdsordrer, som maatte indløbe fra Regjeringen. Hans Hensigt var derfor kun at udvirke en Waabenstilstand, at erfare Beiens Fordringer, og da at giøre sin Rapport.

For paa den tydeligste Maade at skildre de danske Sagers Tilstand i Tunis, ville vi her anføre et Brev fra Samelen til Grev Bernstorff, dateret 8de Mai.

„Det er fra et Slags Slaverie, at jeg idag har den Ære at tilskrive Ds. Exc. for at give Dem Underretning om hvad her er foregaaet.“

„Saaledes som jeg, ifølge indlagte Copie af min Rapport af 16de April, havde meldt det, skete det ogsaa, at Beiens Corsarer gik under Seil den 17de April. Dagen efter kom de ind igien tilligemed en neapolitansk Fregat, hvis Chef havde Ordre til at underhandle med Beien. Efter at have havt Audiens paa Bardo, blev en Courceer sendt til Goulette med Ordre til Chefen af Eskadren, strax at gaae til Soes, hvilket han gjorde og udbredte paa samme Tid det Rygte, at han skulde krydse paa Sviden af Malta, for at møde de Skibe, som skulde komme fra Alexandria med Provisioner.“

„Siden den Tid har jeg ofte været paa Bardo, for at spørge til Beiens Helbred. Han begynder at komme sig igien, efter at han har været saa heldig at slippe fra den meget ondartede Forraadnelsesfeber, som nær havde lagt ham i Graven. Beien syntes stedse meget tilfreds med dette Beviis paa Opmærksomhed, som næsten alle Consulerne viste ham ved denne Leilighed.

„Den 4de d. M., som var Tyrkernes Paasfedag, begav jeg mig tilligemed de andre Consuler til Bardo, for at complimentere Beien. Seglbevareren underrettede mig da om, at der var ankommen en dansk Priis til Goulette, som snart vilde blive fulgt af en anden. Ege saa forundret som bedrøvet over denne Efterretning, spurgte jeg ham om Marsagen hertil og hvo der havde opbragt disse Priser, og fik til Svar, at Beien, kied af at vente forgiæves paa de Foræringer, han havde forlangt, havde givet Dr-

dre til sine Corsarer at opbringe alle de danske Skibe de mødte paa deres Veie. Jeg indvændte, at Veien havde valgt et meget urimeligt Driblik, og siden han havde ventet saalænge, kunde han godt have ventet lidt endnu, eftersom jeg jo havde underrettet ham om Indholdet af Ds. Gr.'es Brev, i hvilket De melder mig, at Presenterne skulde afgaae fra Kiøbenhavn til Foraaret. Ministeren svarede herpaa, at det var Veiens Hensigt at løsgive alle Priserne saasnart Presenterne vare ankomne. Jeg spurgte ham da, om han virkelig troede, at Kongen vilde sende Veien Foræringer efter en saadan Fornærmelse, og om han meente, at disse Presenter var Noget, som Danmark skyldte H. C. siden de bleve forlangte paa en saa bydende Maade. — „Det er saa vor Skik og Brug,“ svarede han mig; „de Andre have bragt os de Foræringer, vi have forlangt; hvorfor have I ladet os vente saa længe?“ — Herpaa forlod han mig, under det Paaskud, at Paaskefesten kaldte ham til andre Forretninger. Jeg gik strax til Veien, som bad mig komme igjen to Dage efter.“

„Skibet forte endnu sit eget Flag og havde ingen Segn paa at være Prise; men det blev mig forbudt at tage til Goulette eller at have noget Samqvem med Capitainen“

„Den 6te om Morgenen tog jeg til Bardo, hvor jeg fandt Capitain Jacob Brehan, den samme som havde taget Ladning ind i Bizerta og som en tunesisk Corsar havde taget tart udenfor Livorno. Man har sat ham nogle Tyrker ombord, og har taget det halve Mandskab fra ham. Men Capitainen forsikrede mig isvrigt, at man aldeles ikke havde mishandlet ham eller nogen af hans Mandskab, at Alt, hvad der fandtes ombord, var bleven respecteret og at Tyrkerne endog havde sagt ham, at de havde meget strænge Ordre til ikke at ængste nogen af dem i mindste Maade.“

„Jeg gik da strax til Veien, som gientog det samme som Seglbevareren havde sagt mig sidst, og jeg svarede ham omtrent paa samme Maade, forsøgende alle mulige Overtalelsesmidler for at bringe ham til at slippe disse Skibe løs, og gav ham tilsidst

mit Gresord for, at Præsenterne skulle være her inden 6 Maaneder fra Dato, og maastee længe før; men da han desuagtet vedblev i sin Beslutning, sagde jeg ham, at en saadan Opførsel langt fra kunde bevæge Kongen til at sende ham Foræringer, da den snarere maatte ansees som en Krigserklæring, der ovenikøbet var gjort imod al Ret og Form, fordi Corsarerne vare gaaede til Søes med mit Pas, og fordi Veien aldeles intet havde sagt mig derom: en Consul var herefter aldeles overflødig i Tunis, hvorfor jeg herved meldte ham, at jeg agtede at reise bort. Derpaa svarede han mig strax, skiondt med en lidt forundret Mine, at det stod til mig; men imidlertid bad han mig, at forlade sig for nogle Diebliffe, til han lod mig kalde igjen. Derpaa talede han nogen Tid med Kiaiaen fra Porto-Farino og med Seglbevareren, og lod mig saa kalde, for at sige mig sin Beslutning, som bestod i, at dersom jeg reiste bort, vilde han lade Flagstangen kappe og alle sine Corsarer gaae ud paa Krydstog imod vore Skibe, hvilke strax efter Opbringelsen skulde blive solgte og Mandskabet gjort til Slaver. Derimod, om jeg vilde blive, vilde han give mig sit Ord for, at han ikke skulde lade nogen Corsar længer krydse paa de danske Skibe, og at med Undtagelse af de allerede opbragte eller de nu i Søen tagne danske Skibe, skulde ingen flere Opbringelser finde Sted; at de danske Skibe, som nu bleve indbragte, skulde blive udlofsede og Ladningen oplagt i Veiens Magaziner, og Skibene indlagte i Arsenalet i Porto-Farino, efter at en nøiagtig Fortegnelse var optagen paa Alt, hvad der befandtes ombord, for at man ved Losladelsen kunde betale hvad der manglede. Mandskabet skulde blive udleveret til mig paa mit Ansvar, for at jeg kunde logere dem hvor jeg vilde. Jeg forsøgte med Trusler og Bønner paany at bevæge ham; men Veien blev ubøielig, og jeg troede det nu min Pligt ikke at reise bort."

"Igaar, den 7de, tog jeg atter til Bardo og forsøgte at den Overtalelse, der stod i min Magt, men forgæves. Jeg erholdt til Svar af Ministeren, at vi ikke maatte forundre os over, at Barbarefter behandlede os paa denne Maneer. Om Aftenen kom

en Flensborget Brig ind, Capitain Holmer, kommende fra Livorno for at lade med Korn her. Veien sendte strax 2 Kene-gater ombord og tog Capitainen i Land."

"Morges tog jeg tidligt til Veien, og forestillede ham, at denne Brig var kommen ind ifølge de bestaaende Tractater, at den ikke var tagen af Eskadren og altsaa absolut maatte frigives. Men han svarede mig, at det var hans gode Lykke, og forbød mig at tale mere derom. Capitain Holmer blev mig udleveret tiligemed de af hans Mandskab, som vare i Land. Da jeg kom tilbage fra Vardo, leverede Capitain Holmer mig et Brev fra Deconomie- og Commercecollegiet, hvori man underretter mig om, at Presentskibet havde begyndt at lade, med Lofte om, at det vil være her i Juni Maaned. Jeg tog da strax tilbage til Veien og viste ham Brevet; men det kom for sildigt og gjorde ingen Virkning. Alt hvad jeg kunde fremføre var forgiæves. Han svarede mig stedse, at han ogsaa onskede Skibet var her snart, for dermed at giøre en Ende paa vor Uenighed. I Morgener taget jeg atter til Vardo, og dersom jeg intet udvirker, maa jeg reise til Porto-Farino, for at tilsee Skibenes Sikkerhed og forsegle Alt, for at Intet skal berøves dem. Man siger at Corsarierne skulle krydse paa de Svenske."

"Jeg har underrettet Komr. Ville om Alt, for at han kan komme hertil med en Fregat, ifald hans Instruction tillader ham det, og formaae Veien til at forandre sin Handlemaade, eller og nøde ham dertil, ved et Coup de main, som f. Ex. blokere Goullette, hvilket vilde bringe ham til at tale i en anden Tone." ic. ic.

Den 28de Mai om Eftermiddagen kom Ville til Ankers paa Tutis Rhed med Naiaden og Nidelven. Efterstaaende Note, som Ville meddeelte Hamelen som Basis for de Underhandlinger han agtede at begynde, kom vel ikke til videre Nytte, saaledes som det Efterfølgende vil vise det; men jeg anfører den her, for at oplyse saavel Villes Anskuelse af Sagen, som den Plan han havde lagt; den er dateret 29de Mai 1800.

a) Saalænge jeg opholder mig her for at underhandle,

maa alle Fiendtligheder ophøre. Det vil sige, at intet dansk Skib maa indbringes af tunesiske Corsarer; dersom noget saadant Skib undslap mine udenfor krydsende Skibes Narvaagenhed, lader jeg det indtil videre gaae til Ankers under mine Kanoner.

b) Jeg forlanger alle opbragte danske Skibes og Ladningers Losladelse, hvilke Skibe jeg tager med mig herfra under min Convoi.

c) Jeg forlanger, at Beien skal rette sig efter Tractaterne, som bestandig ere ved Kraft, og ifølge hvilke ingen Krigserklæring kan sættes i Udøvelse, før efter 40 Dages Forløb. Denne Bestemmelse finder Sted med alle de barbariske Magter, og man maa derfor vente dem saa meget mere iagttaget af Tuneserne, som de ere bekendte for at tilkomme Navn af en meget poleret Nation.

d) Paschaen tager fejl, naar han troer, at Danmark ikke sender ham de belovede Præsenter. Vinterens Strengthed er formodentlig den eneste Grund, der har forhalet deres Ufsendelse og de ville indtræffe her i Juli eller senest i August.

e) I Tilfælde af, at Hs. Exc. ikke vil afstaae fra sin uretfærdige Fremgangsmaade mod de danske Skibe, og han ikke losgiver dem, der hertil ere opbragte, maa jeg derom indgive min Rapport til Kongen, hvilket jeg ikke har troet at borde gjøre endnu, og dernæst

- 1) tilbageholde Præsenter, som sendes Beien;
- 2) tage Consulen ombord, og
- 3) strax blokere de tunesiske Havne med den mig anfortroede Eskadre.

(Vel at mærke! Ved at tale om Hs. Majestæts Skibe i Middelhavet, er det ingenlunde min Mening at gjøre nogen Trusel, men alene for at gjøre Beien opmærksom paa, at dersom vi faae Krig med Tunis — et Tilfælde, som jeg imidlertid ikke kan antage for muligt — ville de danske Orlogsmænd alene blive brugte til at blokere de tunesiske Havne og til at holde de tunesiske Corsarer i Ave.)

f) Da jeg ingen Rapport endnu har affendt til mit Hof, kan jeg naturligviis heller ingen Instructioner have eller bestemte Ordre for den endelige Maade, paa hvilken Regieringen ønsker at jevne denne Misforstaaelse. Dersom Hs. Exc. derfor vil forstikke sig om den danske Regierings redelige Hensigter imod ham, forinden han bestemmer sig for ganske at tilendebringe denne Sag, og til den Ende oppebie Presentstibets Ankomst hertil, hvilket Tidspunkt jeg vil bestemme til den sidste August, foreslaaer jeg Veien en Vaabensstilstand og forlanger at han udleverer alle de opbragte Skibe, saavel som dem som muligt hans Corsarer endnu kunde opbringe forend Contraordre kunde naae dem. Men modtager Veien ikke dette Tilbud, seer jeg mig nødsaget til at tvivle om hans redelige Hensigter og maa da nødvendigviis øve Repressallier. Jeg vover at antage, at Hs. Exc. vil da have al Grund til at fortryde det Skridt han har giort, paa en Tid da hans Land uden mindste Hinder forer en meget udstrakt og indbringende Handel med Korn og Fødemidler.

g) Marsagen, hvorfor jeg ikke har troet at borde giøre min Indberetning til Hs. M. min Herre og Konge om det Forefaldne, er, at jeg er overbeviist om, at Hs. M. vil vorde meget fortørnet over denne Handlemaade af den tunesiske Regiering, og hvad Tanke vil Veien at min Regiering skal faae om ham, naar han handler saaledes imod al Ret og alle Tractater.

Da Vilde kom til Ankers paa Tunis Rhed, laae der omtrent 80 Skibe til Ankers inde under Goulette, hvoraf 7 forte dansk Flag. Tre danske Capitainer kom ud til Fregatten og berettede, at der i Alt var opbragt 8 danske Skibe, men at man frygtede for at det ottende var sunket, da det var blevet paaseilet af den tunesiske Corsar, der havde taget det.*) Alle Ladninger vare tagne ud af Skibene og bragte i Land. To Mand vare blevne ombord paa hvert Skib; Resten var i Land, men alle vare

*) Dette Skib var imidlertid ifølge Baron Holstens Rapport ankommen til Belez-Malaga, førend han forlod Malaga.

frie. Naiaden heiste hvidt Flag fra Fortoppen, og constituerede sig saaledes som Parlamentair.

Næste Morgen gik 2 Corsarer, den ene af dem med en Convoi af 6 Skibe, ud fra Goulette og passerede Naiaden nordest. Ville havde megen Lyst til at bemægtige sig disse Skibe, for saaledes at have Repressallier ihænde og derved at kunne underhandle med Beien paa lige Vilkaar. Smidlertid besluttede han dog først at afvente Consul Hamekens Ankomst. Først Kl. 4 om Eftermiddagen kom denne ombord. Han var bleven holdt tilbage i Land, formodentlig fordi man just ønskede at Convoien skulde komme til Soes først. Beien lod Ville indbyde til at komme i Land, og lod ham vide, at han havde givet Ordre til at salutere ham paa sædvanlig Maade. Men Ville og Hameken vare enige om, at der var intet Haab om at faae den tagne danske Eiendom eller de danske Folk tilbage, medmindre man havde Repressallier ihænde, og det blev derfor besluttet, at man skulde gaae ud og bemægtige sig den endnu i Sigte værende Convoi og bringe den ind til Cagliari, hvor den skulde forblive som Gidsel, indtil Uenighederne vare bilagte. Men førend Ville vilde lette, maatte Hameken skrive nedenstaaende Brev til den amerikanske Consul.

„Efter at være kommen ombord i Hs. danske Majestæts Fregat Naiaden og have underrettet Hr. Kmhr. Commandeur-Capitain Ville om Beiens Dpførsel imod Danmark, paalægger denne Chef mig at sige Dem, at han troer det sin Pligt at underrette Beien om, at han anseer hiin Handlemåde som en formelig Krigserklæring, og at han, som en Folge heraf, agter at bemægtige sig al tunesisk Eiendom, tunesiske Corsarer og Alt, hvad han finder opbragt eller under Beskyttelse af disse Corsarer. Han ønsker endvidere, at lade Beien vide, at han vil respectere Alt, hvad han saaledes bemægtiger sig, paa samme Maade som Hs. Exc. indtil Dato har behandlet de danske Undersaatters Eiendom, opbragt her til Tunis. Til den Ende vil Commandeuren bringe Alt til Cagliari og oplægge det under Forvaring, for derefter at komme her tilbage og underhandle med Beien om Freden. Han

vil stedse vise sig her paa Rheden med et hvidt Flag vaiende fra Fortoppen, som Signal for at han er villig til at parlamentere, og for at Veien kan sende ham ombord hvem Hs. Exc. maatte finde passende at vælge til at underhandle."

"Veiens fiendtlige Opførsel imod Danmark forundrer Commandeur Ville saa meget mere, som han veed med Visshed, hvad jeg allerede har sagt til Veien, at Presentskibet er undervejs fra Kiøbenhavn, og at det lange Ophold alene kan tilskrives Vintrens Strenghed, uden hvilken Skibet vilde have været her forlænge siden."

"Vi bede Dem underrette Veien om alt dette, og endvidere sigte ham, at hans Opførsel forundrer os saa meget mere, som det, efter alle vore Tractater med Barbareerne, er bestemt, at ingen Priser maae gøres før 40 Dage efter Krigserklæringen. Efter en saadan Fremgangsmaade finder Commandeur Ville det ikke forsigtigt at lade nogen dansk Undersaat i Veiens Magt, som han kan unddrage denne, og isærdeleshed Nationens Repræsentant, hvem han derfor har fundet passende at beholde ombord hos sig. Da Kammerherren ikke tillader mig at gaae i Land, er dette Alt, hvad jeg kan underrette Dem om."

"Ifølge hvad jeg har meldt Commandeur Ville, at De har lovet mig at ville overtage Consulatets Affairer ad interim, anmode vi Dem herved i Kongens Navn, at ville paatage Dem denne Byrde, indtil Consulens Tilbagekomst."

For at faae dette Brev bragt i Land, blev Consulens Dragoman sendt med et armeret Fartoi, under Lieutenant Schisters Commando, ind til en lille tyrkisk Galioth, som laa under Landet. Paa samme Tid fik Nidelyen Ordre at convoiere Fartoiet ind og tilbage igien, ved at staae ind under Landet. Imidlertid lettede Raiaden. Men da Sluppen kom ind imod den tyrkiske Galioth, saae Lieutenant Schister, at alle dens Folk stode armerede, hvorfor han vilde til at vende om, men da Dragomanen gif forud i Fartoiet og taledede med dem, lagde de alle deres Vaaben fra sig, hvorpaa Schister lod Fartoiet nærme sig saa meget, at

Dragomanen kunde stige over. Inedens denne endnu var i Værk hermed, sagde han atter noget til sine Landsmænd, hvorefter disse styrtede sig over Fartøiet, overmandede dets Besætning og bemægtigede sig det. Lieutenant Schifter fik et Sabelhug i Hovedet. To Matroser sprang overbord for at svømme bort; den ene blev indhentet af Tyrkerne og gjort til Fange; den anden reddede sig ombord i Briggen Nidelsen. Denne var staaet ind imod Landet, og saasnart den observerede dette Overfald, stød den et Skud med Skraa ind imod det tyrkiske Fartoi, og signalerede til Frezgatten at sende armerede Fartoi. Disse bleve ogsaa strax udsatte og indsendte, for om muligt at bemægtige sig Galiothen; men førend de kunde komme afsted, havde Tyrkerne allerede roet og seilet deres Smaassibe ind under Fortet St. Louis, saa at Briggen, der alt var inde paa 18 Fod Vand, ikke kunde staae længer ind.

Ville anfaae dette Angreb paa hans Fartoi som et Brud paa Folketretten. Han paastod, at foruden at en Consuls Dragoman altid maatte være en hellig Person, var han selv Parlamentair og Fartøiet i saadan Egenkab stillet i Land. Han meente derfor, at alle europæiske Consuler paa det kraftigste borde paatale dette Overfald; han vilde nu ingenlunde indlade sig i nogen Slags Underhandling før han havde faaet sit Fartoi tilbage, og afstod ogsaa derfor fra sit Forsæt at staafe sig Gidsler ved at sætte sig i Besiddelse af Convoien. Han stod nu blot lidt længer ind paa Bugten, med sit hvide Flag fra Fortoppen, gik saa til Ankers og sendte Consulen med de øvrige danske Folk i Land. Hamerken lovede at gjøre sit Yderste for at faae Fartøiet udleveret.

Om Aftenen og Natten hortes endeel Skud fra Land, som rimeligviis vare Signalskud. Næste Morgen kom Convoien ind igien og ankrede under Soulette.

Smidlertid tog Hamerken op til Bardo, Beiens Residens, hvor han forefandt Lieutenant Schifter og de øvrige Folk fra Sluppen, alle i god Behold. Schifters Saar var lykkeligviis ikke farligt. Beien havde ladet dem tilbagegive Alt, hvad man havde

udplyndret dem for, og de bleve udleverede til Consulen paa hans Ansøgning og Tilsvær. Brevet til den amerikanske Consul var bleven Veien forelæst, og han var saaledes meget vel underrettet om hvad Billes Hensigt havde været. I denne Anledning forefaldt da en heftig Ordstrid imellem Hameken og Veien, hvori gienfældige Brevidelser for Troloshed og Mangel paa Overholdelse af de bestaaende Tractater fandt Sted; men det Resultat, som Wille meest ønskede, at faae sit Fartoi og sine Folk udleverede, opnaaedes ikke. Veien erklærede, at han ansaae alle de danske Undersaatter, han havde i sin Vold, for sine Slaver, med hvilke han kunde handle efter Godtbefindende, og at det havde været hans Hensigt, dersom Consulen ikke var kommen i Land igien, at lade Flagstangen kappe og dem alle, Lieutenant Schister og Hamekens Familie inclusive, bringe til Makouba, for at arbeide som Slaver. Det lykkedes imidlertid Hameken at berolige Veien. Denne frygtede nemlig dog Udførelsen af en lignende Mesure, som den der var truet med fra Billes Side, og ønskede derfor meget at Wille vilde komme i Land og underhandle. Han gav Ordre til at salutere Fregatten med 11 Skud, og lovede Salut for Wille, naar han steg i Land. Hameken raadede Wille hertil; han meente, at Veien havde altfor mange danske Undersaatter, altfor megen dansk Eiendom i sin Vold til at det kunde være i den danske Regierings Interesse at bryde Freden. Partiet syntes heller ikke ganske lige; thi om det end kunde lykkes Wille at bemægtige sig lige saamegen tunesisk Eiendom og lige saamegen tunesiske Fanger, saa var det dog aldeles umuligt at behandle dem paa samme Maade som Veien behandlede sine Fanger, idet den danske Regiering hverken kunde eller vilde have barbariske Slaver at bevaagte eller sælge, og det Hele da vilde gaaet ud over de ulykkelige Danske, som nu engang vare i Veiens Vold. Desuden var der een Betragtning endnu af Betydning; det var, at den meste tunesiske Eiendom var indladt i fremmede Skibe, og at disses Opbringelser vilde lede til Ubhageligheder med fremmede Magter.

Men uagtet Wille meget vel indsaae alt dette, og derfor hel-

terikke paa nogen Maade ønskede at bryde Freden, troede han dog ikke at kunne forsvare at følge Veiens Indbydelse. Han ansaae ikke alene sin Regiering, men ogsaa sig selv personlig fornærmet, ved Overfaldet paa hans Parlamentair, og forlangte derfor Godtgjørelse for denne Fornærmelse, for han vilde indlade sig paa nogen Underhandling. Han saa desuden aldeles ingen Garantie for, at man ikke vilde behandle hans Person paa samme Maade, som man havde behandlet hans Officier og Fartois-Besætning, og erklærede derfor paa det bestemteste, i sit Svar til Hameken, at forinden han kom i Land, for at begynde Underhandlingerne, maatte først og fremmest hans Fartoi med Besætning udleveres ham, dernæst Gidsel sendes ombord i Fregatten, medens han var i Land, og endelig hans Persons Uantastelighed garanteres ham af de andre europæiske Consulere. Han bad endvidere Hameken gjøre Veien opmærksom paa hans fredelige Opførsel under sit Ophold her paa Rheden, da det jo havde været ham en let Sag at bemægtige sig den tilbagesendende Convoi, saavel som flere af Veiens Corsarer, og forsikrede, at saalænge det hvide Flag vaiede fra Fortoppen, skulde intet fiendtligt Skridt gøres fra hans Side; dog maatte han herved erindre, at han under ingen Omstændighed kunde tillade mulig Indbringelse af danske Skibe.

Med dette Brev tog Hameken atter til Bardo, og havde igien lange Underhandlinger med Veien; men denne Mand forblev ogsaa sin Beslutning tro, ikke at udlevere Sluppen for Bille havde været i Land. Hans Persons Sikkerhed tilbød han at garantere, ved at udstede en Forsikkring, forsynet med hans Segl og garanteret af alle de europæiske Consulere, og naar Bille først kom i Land, meente han „de nok skulde blive enige.“ Hameken antog en saadan Garantie fuldkommen tilstrækkelig, og søgte at overtale Bille til at give efter, især da det forekom ham, at Veien og hans Ministre i Grunden bleve mere og mere føielige.

Men medens Hameken saaledes negocierede paa Bardo, fandt en Begivenhed Sted ude paa Bugten, som i høi Grad forvillede

de danske Anliggender. Vi ville her lade Wille selv tale, og udskrive derfor følgende Passage af hans Rapport til Admiralitetet.

„Den 31te Mai, om Morgenen, observeredes en Seiler i Nord, som styrede for Baien: sendte strax Briggen ud for at recognoscere. Det varede ikke længe, før han signalerede at det var et armeret Skib, og at han antog det for fiendtligt. Jeg lettede med Fregatten og signalerede til Briggen at jage og affiære Fienden fra Landet. Seileren, som var et tremastet Skib, vendte fra Landet, heiste tyrkisk Flag, skød et Skud og flygtede. Saa snart jeg var Briggen forbi samt nærmede mig det flygtende Skib, skød jeg først et løst Skud, for at faae ham til at brase op, og siden et skarpt; han derimod skød bestandig og flygtede. Imidlertid jeg saaledes jagede dette Skib og vandt godt ind paa det, opdagede jeg to andre forud til Luvart, som stode ind imod mig, tonende ligeledes rødt Flag og Vimpel, og da jeg saae, at jeg altid kunde opseile det jeg havde i Luv, gjorde jeg nu først Jagt paa de to sidste. Saa snart jeg var nær nok den forreste af dem, skød jeg en Kugle for om den, for at faae ham til at brase op. Briggen, som i Forstningen var forud, havde allerede skudt, ligesom Tyrken ogsaa havde svaret; men alligevel flygtede han. Ved at passere Fregatten til Luvart fik han to Skud med Kugle og Straa, og strax efter, ved at passere Briggen, ligeledes 4 Skud med Straa. Dette bragte ham til at bierge Seil. Jeg gjorde Signal for Briggen at vende og visiter ham samt bringe ham til mig, medens jeg selv jagede den anden, som ogsaa var en Tremaster og seilede godt. Jeg maatte gjøre adskillige Vendinger for at komme op til ham. Jeg praiede ham, men fik intet Svar. Jeg havde ikkun skudt et Skud, for at faae ham til at vente, men ikke desto mindre flygtede han. Ved nu at nærme mig ham ved Indløbet til Bugten, tog han Landet meget nær, og da han var under Pynten, aabnede han sit Batterie og bragte 18 Kanoner til Worde, som havde været skjulte; men strax efter røpte han Grunden, faldt om, fyldte og blev horte med Get.“

„Den Seiler, som Briggen skulde bringe til mig, havde

imidlertid atter sat Seil til og var løbet fra Briggen. Jeg dreiede da atter udefter, for at jage den første Seiler, som imidlertid havde samlet sig med to andre, men de vare dog endnu langt fra sluttede. Ved at komme den nærmere, kiendte jeg den at være den Corvet, som Algerinerne fik for nogle Aar siden af Amerikanerne, hvorfor jeg strax ophørte Jagten og lod dem ubehindret gaae ind."

„Om Aftenen løb jeg ind paa Baien, hvor jeg saae det danske Consulat-Flag vaie som sædvanligt. Den algeriniske Chef sendte mig et Fartoi ombord og bad mig om at sende sig en Officier ombord for at tale med ham; men da jeg afflog dette, bade de i Chefens Navn om jeg vilde lade tre af hans Eskadre passere, som endnu vare ude, samt en neapolitanisk Pris, hvortil jeg svarede Ja. Han foreviste sit Pas, som jeg dog maa anmærke var fra 1798 og understrevet af Consul Rehbinder. Han sagde, han havde taget os for Neapolitanere og derfor var han flygtet. Jeg erklærede, at jeg agtede at besvære mig over deres Dpforsel imod en Nations Skibe, som de vare Benner med, og at de ikke forte deres rette Flag. Om Natten holdt vi det krydsende."

Den 1ste Juni løb Ville ind og ankrede paa Baien.

Det var en Selvsølge, at denne Tildragelse maatte have en uheldig Indflydelse paa de danske Affairer med Barbaresterne. For det første vilde Deien af Algier blive meget vred, over Tabet af sin Fregat, og paastaae Skadeserstatning af den danske Regjering. For det andet søgte de algieriske Capitainer at besmykke deres feige Forhold og flutte Manøvrer med at erklære, at de danske Orlogsmænd havde behandlet dem som Fiender. Dette kunde jo kun finde Sted under den Formodning, at de vare Tusnesere, og her var da altsaa i Deiens Dine en aabenbar fiendtlig Handling begaaet under Parlamentairflag, medens der endnu underhandlede om et muligt fredeligt Udfald af Sagen. At Ville blokerede Rheden de facto, og altsaa var berettiget til at bringe ethvert indkommende Skib til at raisonnere; at det, under

den Formodning at det var Tunesere, ei kunde være Bille ligegyldigt under de nærværende Forhold, at en saadan Silvært i feilbar Styrke samlede sig paa Boulette Rhed, vare Anstuelser og Begreber, som Deien deels ikke vilde, deels ikke kunde forstaae eller gaae ind paa. Eiheller indlod Bille sig paa at forklare ham noget desangaaende, men beslattede, selv at gaae saasnart som muligt til Algier, for at underhandle med Deien om den Skadeserstatning, som han indsaae den danske Regiering vilde komme til at byde for det havde Uheld. I sit Svar til Hameken, paa dennes Underretning om Forhandlingerne paa Bardo den 31te Mai, gav Bille derfor blot sit Ultimatum, som var, at han absolut ikke vilde indlade sig i nogen Underhandling, for han havde faaet sit Fartoi med Besætningen tilbage. Han skrev endvidere i sit Brev, som er dateret 1ste Juni: „Jeg ønsker meget at erholde Deres Svar endnu idag eller senest imorgen, hvori De vil tiene mig i at sige mig ligefrem Deres Anskuelse om Sagen, saavelsom hvad de af de europæiske Consuler, De har meest Tillid til, tænke derom. Jeg kan ikke ssiule for Dem, at jeg er meget forundret over, at de Herrer ikke tage sig en saadan Sag nærmere, der dog angaaer alle europæiske Regieringer.“ Og til Slutning tilfoier han i Postscriptum. „Dersom Rygtet gaaer i Land, at jeg har stude en Algeriner i Sænk, maa jeg bede Dem berigtige det saaledes, at jeg ikke har stude paa ham, for at have signaleret ham at vente, for at tale med ham. Han forcerede Seil, aabnede sit Batterie, tog Kysten for nær, for at undgaae os, rørte Grundten, faldt om og sank. Indsluttede Brev til Consul Bille i Algier beder jeg Dem at expedere, til endmere Sikkerhed, igiennem en af de andre Consuler, og ved aparte Estafette. De indseer af hvor megen Vigtighed det er, at Consul Bille underrettes i Tide om hvad der er forefaldet.“

Efter at have affendt dette Brev til Land, lettede Bille og stod til Søes. Den 2den Juni, om Morgenen, ankrede han paany; men ihvorvel han saae Consulens Flag vaie, var han dog ingenlunde tryg, at Freden bestod endnu, „thi“ — skriver han — „uagtet

den amerikanske Consul var i Jern, for nogle Aar siden, vaiede dog hans Flag, for at lokke Skibe ind."

De algierste Capitainer spillede imidlertid en meget tvetydig Rolle i denne Sag. Medens to af dem gik ombord til Bille for at bede ham at give dem et Brev til deres Dei, der kunde besmykke deres feige Opførsel den 31te Mai, efter som de ellers frygtede for deres Hoveder, og for at underrette ham om, at Beien af Tunis havde i Sinde at lade Naiaden overfalde om Natten, i hvilken Hensigt der Afsteningen for skulde være roet 4 Kanonbaade ud fra Goulette, gik de andre op til Bardo og erklærede, at et Dieblif for den anden Fregat var strandet, havde de Danske givet ham et glat Lag, uden at vente paa at han foreviste sit Pas, uagtet han havde praieet, at han vilde dreie til og komme ombord, og at, da han siden havde sendt sit Fartoi ombord i Naiaden, havde Bille sagt ham, at han havde troet, de vare Tunesere, med hvem de Danske havde Krig. Dette fandt Sted i Hamelens Nærværelse. Allerede d. 1ste Juni var han tilligemed alle de Danske, 81 i Tallet, blevne kaldte til Bardo, og det var da Beiens Hensigt, saafremt det almindelige Rygte bekræftede sig ved Consulats- Dragomanens Tilbagekomst, nemlig, at den mod Algierererne udøvede Fiendtlighed havde været Tuneserne tiltænkt, da at giøre dem alle til Slaver og erklære Krigen. Da Dragomanen imidlertid ikke kom tilbage til heelt ud paa Afsteningen, saa lod Beien det beroe til næste Dag. Med Billes Brev, som vi ovenfor have omtalt, tog Hamelen da atter til Bardo, og det var næsten lykkes ham at overtale Beien til at give efter og udlevere Naiadens Fartoi og Besætning, da den algierste Reis kom og forstyrrede hele Underhandlingen. Beien lod sig imidlertid bevæge til paany at søge Dplysning hos Bille om Sagens sande Sammenhæng. I et Brev, dateret Tunis d. 2den Kl. 1½ E. M. D. og hvori Hamelen gav Bille Underretning om det, Dagen før og samme Dags Morgen, paa Bardo Foresaldne, skrev han endvidere: „Imidlertid raader jeg Dem meget til, ikke at holde Dem til Anfers om Natten og ikke engang i Golsen. Jeg veed med

Wished, at Veien har til Hensigt, medens han lader som han formildes, at ville gjøre fælleds Sag med Algiererne for at angribe Dem. I Porto-Farino findes 3 Corsarer paa 22—26 Kanoner, som i Aften skulle komme ind paa Rheden for at forenes med dem ved Goulette, hvor Alt gjøres færdigt til Angrebet. Efter altsaa at have givet mig Svar, troer jeg det forsigtigst at De gaaer bort og ikke kommer tilbage for med en betydelig Styrke. Intet er vigtigere, end ikke at miste Fregatten. Jeg skulde ikke tale derom, dersom der ikke var et betydeligt Antal Corsarer, Ranonbaade og Barker klare til at angribe Dem. Vor Skiæbne her bliver ikke bedre, og De vil ikke kunne underhandle med Sikkerhed, for Algiererne ere borte fra Rheden, og Deres egen Styrke da er saa betydelig, at den kan betage ham Lysten til at angribe Dem. Jeg maa bede Dem give mig den meest detaillerede Beskrivelse over hvad der er hændet med Algiererne, da Paschaen er bestemt paa at erklære os Krig, dersom det er sandt, at De har angrebet algierste Skibe paa hans Rhed. Saaledes lyder idetmindste det almindelige Rygte, hvilket jeg, om det end ikke er overeensstemmende med Sandheden, anseer for min Pligt at meddele Dem."

Willes Svar paa dette Brev var kun en Gientagelse af hvad han allerede havde meldt i en Skrivelse, sendt ind med de algierste Capitainer. Han vilde ikke underhandle, for han havde sit Fartoi. Han havde ingen Ordre paa at erklære Krig og vilde derfor heller ikke gjøre det; men han frygtede den ikke og var beredt til at modtage den. Skete dette ikke, da onskede han at Alting maatte blive i statu quo, indtil Ordre kunde indløbe fra Danmark. Han gik nu bort paa en 8 Dages Tid, men han kunde ikke undlade at tage tunesisk Giendom, hvor han maatte møde den, dog kun som Gidsel, og skulde den da blive respecteret saaledes som Veien respecterede den danske. Wille bad endvidere Hamelen om, at faae en anden Consul til at være Mediateur i denne Sag, for dog engang egentlig at erfare hvad Veien forlangte, thi dette var endnu ikke lykkedes ham.

Det synes som om Bille havde gjort sig det til Princip, ikke at give nogen fyldestgørende Erklæring angaaende Affairen med Algerinerne. Jeg finder idetmindste intet andet Svar paa Hamkens Anmodning om „den meest detaillerede Beskrivelse“ over dette Punkt, end et Postscriptum saaledes lydende: „Marsagen til Algerinerne's Uheld var, at de flygtede da jeg vilde tale med dem. Den ene rendte sig selv paa Land, uden at der engang blev skudt paa ham; den anden fik 6 Skud forend han vilde dreie til, men undløb dog siden. Intet fiendtligt var min Hensigt, men jeg fandt det blot raadeligt at visiterer alle indkommende Skibe.“

Jeg har den Tanke, at Bille har muligt villet have denne Affaire anseet som Veien af Tunis aldeles uvedkommende; som en Begivenhed, der havde fundet Sted til Søes, idetmindste udenfor Skudvidde fra de tunesiske Forter og for hvilken han altsaa alene havde med Veien af Algier at bestille og var sin Konge Regnskab skyldig. Om denne Anstuelse var rigtig skal jeg ikke tillade mig at bedømme, endnu mindre tør jeg forsikre at det var Billes Synsmaade; kun forekommer det mig ikke urimeligt; thi for det første vilde han ellers sikkert have givet, idetmindste confidentialt til Hamken, en noiere Forklaring over hvorledes det var gaaet til, og for det andet synes det mig, at en saadan Tanke stemmer overeens med Billes høihiertede Anstuelser om sit Flags og Nations Værdighed.

De algierste Capitainer frygtede meget en Gientagelse af et saadant Møde som det Sidste. Det var heller ikke første Gang at sligt hændte dem. De fortalte selv, at de havde mødt engelske Orlogsmænd, som de heller ikke havde villet vente paa og som derfor var løbet dem paa Siden og havde givet dem det glatte Lag. De danske Rugler havde i Alt dræbt 8 Mand for dem og saaret 13. De forlangte derfor af Bille, og fik ogsaa gjort Af-tale om Kiendings signaler med de danske Orlogsmænd, som kunde sikre dem i Fremtiden mod slige blodige Feiltagelser.

Den 3die Juni stod Bille sidste Gang ind paa Bugten, men saae ikke det danske Flag vaie i Land. Om dette var Tegn

til Krig, eller kun paa Grund af det onde Veir, erfarede han ikke, da der intet Fartoi kom ud til ham. Han stod nu til Særs og styrede Cours for Algier.

Den 4de Juni affendte han Midelven med Depecher, som skulde afleveres i Mahon og Malaga, hvorefter Holsten skulde underlægge sig v. Dockums Commando. I sin Ordre anbefalede Bille denne Chef den storstmulige Forsigtighed ved Møde med tunesiske og algierste Corsfarer. Tillige skulde han stedse lade en af Briggerne holde det krydsende imellem Cap Spartel og Cap Trafalgar for at praie indgaaende danske Skibe og advare dem imod de barbariske Magters Krydsere.

Bille ankom til Algier d. 10 Juni. Vi ville her lade hans egen Rapport til Grev Bernstorff tale, forbeholdende os at indlemme i denne Rapport, den under hans Ophold for Algier forefaldne Correspondence. Rapporten er dateret fra Algier Bai den 16de Juni.

Ds. Gr.! Af min seneste underdanige Skrivelse, dateret 4de Juni, vil Hr. Grevnen have erfaret, at jeg dengang var paa Veien hertil, samt at jeg dermed havde en dobbelt Hensigt, nemlig først, for selv at kunne give Efterretning om det der var hændet, og, ved at see hvorledes Deien tog det, at faae at vide, hvad Danmark kunde vente sig derefter. Dernæst ansaae jeg mit Ophold for Tunis som frugtesløst, saalænge Algerinerne laae der. Consul Hamelen havde meldt mig, at Veien havde givet Ordre engang, at udlevere mig mit Fartoi; men at de Folk, som omgave ham, havde faaet det forebygget, og isærdeleshed havde den algierste Consul, samt Generalen paa Fæstningen Soulette udmærket sig ved at være os imod. Denne Sidste havde angivet, at jeg var gaaen under Seil med portugisisk Flag for at jage Algerinerne.

Den 10de Juni ankom jeg her paa Baien. Efterat jeg var bleven saluteret paa sædvanlig Maade, kom Consulen ombord. Da Intet, af hvad der var forefaldet i Tunis, endnu var naaet hertil, underrettede jeg Consul Bille om det Hele, gav ham Copie af det Brev, jeg fra Tunis havde skrevet til Deien, og med-

deelte ham den Plan jeg havde for De, som bestod i, at jeg vilde formaae Deien til at være mig behjælpelig i at bilægge Uenigheden med Tunis, hvorimod jeg vilde forpligte mig til at forestille Hs. Majestæt denne imod os udviste Tjeneste, og derved forstaafe Erstatning for Corsarens Tab, naar Deiens Fordring i saa Henseende ikke overstrider Villighedens Grændser. Da jeg ikke troede det rigtigt, for at opnaae dette Niemeed, at jeg underhandlede personlig med Deien, var jeg kommen hertil uden Stander, foregivende at jeg var sig og afløst. Consulen gik da i Land med denne Commission, den han strax betroede til Chefen for Marinen, den Mand, af Deiens Omgivelser, han havde meest Fortrolighed til. Denne Minister gjorde da sin Rapport til Deien, der i første Dieblis var bleven meget opbragt og vilde aldeles intet Svar give, før Coureren fra Tunis med Rapport fra hans Admiral var ankommen. Dagen efter skrev Consulen mig til og siden kom han selv ombord og berettede mig, hvad bedst vil sees af hans eget Brev, saaledes lydende:

„Jeg har talt med Busnah om vor Sag, og han derom igien med Deien, som ingenlunde vil beqvemme sig til nogen Slags Underhandlinger forend Corsarens Ankomst eller Efterretninger fra Tunis, hvilke han formoder „„skulle være endnu ufordeeltigere end dem, Commandanten har givet ham.““ Busnah var overbeviist om, at den algierste Regierings Jalousie, over Tunis's Lykke og tilvorende Magt, skulde kunne staafe os dens Mægling til vor Sags gode Udfald med denne Stat, men han troede, at ethvert Skridt, som vi gjorde til at erhverve denne Mægling, vilde være unyttigt og maastee forderve Tingen, saalænge Hovedsagen ikke er afgjort.“

„Ligesom jeg er overbeviist om, at det modne Skridt, som Ds. Hvyhd. valgte, selv at være den Første, der underrettede Deien om hiin ulykkelige Hændelse, viser en Klæbhiertighed, der ei kan andet end give Sagen et nogenlunde godt Udfald, saa er jeg ogsaa enig med Busnah, at det ikke vil lykkes, at De, paa samme Tid, som De lover ham at ville bede Hs. Majestæt at give ham

en Erstatning, grundet paa Villighed, for det lidte Tab, udbeder Dem en Tjeneste af ham imod Tuneserne, for den første Sag er afgjort."

"I Anledning af at forene vor Sag med Englands og Portugals, da er den Første endnu ikke i Ufred med Algier. Consulen er nylig afreist med det samme Skib, han kom paa, for at skaffe sig Forholdsordrer, med Hensyn paa Deiens Fordringer. En Fiende mere borde ganske vist gaae ind i Algiers Calcul; men det gjør den ikke. Dette raae Folkeslag beregner og frygter kun Dieblikkets Virkning."

"Uagtet jeg indseer, at denne Tid, da de tunesiske Corsarere ere i Soen, er af Bigtighed for Dem, troer jeg dog, ifølge Ovenstaaende, at borde indstille til Deres Omdomme, om det ikke var godt, endnu at opoffre nogle Dage her, for at afvente Corsarernes eller Tunis=Courerens Ankomst." ic.

Mundtlig bad Consulen mig fra Deien, at jeg skulde komme i Land, for at underhandle med ham, men da jeg havde Grund til at troe, det ikke vilde føde noget Nyttigt af sig, undskyldte jeg mig med Sygdom. For Resten syntes vore Sager at staae paa en venstabelig Fod; vi havde to Fartoiere til at fylde Vand for os; man sendte os de sædvanlige Forfriskninger af Kreaturer, Grønt og Frugt ombord. Om Aftenen d. 11te modtog jeg atter Brev fra Consul Wille af følgende Indhold.

"Det var Chefen af Marinen inderlig kiært, at De endnu vilde vente noget paa Courerens Ankomst; „men bed ham" — sagde han — „at komme i Land; dette ønsker Deien, der gierne vil tale med ham, og skiondt jeg ikke troer, at Noget bliver afgjort før Courerens Ankomst, saa viser dette Skridt en Tiltro, som jeg vil indestaae for ikke skal blive misbrugt." Jeg sagde ham, at De ikke befandt Dem vel; men at jeg vilde bede Chefen af Fregatten at komme i Land imorgen tidlig, for at tale med Deien. Dette mit Løfte opfylder jeg herved, bedende at Hr. General Adjutant Krieger med et Par Officierer og et Par af den civile Etat vilde komme i Land imorgen tidlig Kl. 8. Saavidt

menneftelige Dine kunne fee ind i Fremtidens Hændelser, er der aldeles intet at vove ved dette Skridt; derimod vilde det være at forværre Gemytternes nærværende Stemning, om det blev forfømt. Busnah, som jeg har talt med, er af samme Mening som Bekelhardy."

"I dette Dieblif lod Deien min Dragoman kalde: „Hils Consulen“ — sagde han — „og sig ham, at Bekelhardy har sagt mig, at han vil bede Commandanten at komme i Land og tale med mig imorgen. Dette skal være mig kiært; men jeg vil see og tale med den nye Commandant, og ikke med den gamle, thi dette er en slem Mand, der har megen Phantastie."

Jeg foreviste General Adjutant Krieger Brevet, og overlod til ham, om han havde Lyft, eller rettere sagt, for at vide om han havde nogen Modbydelighed for at gaar i Land, thi i saa Fald vilde jeg have gjort Undskyldning. Gen. Adjutant Krieger, der med god Grund aldrig troede, at der kunde hænde ham noget Ubhageligt, og, i hvad der endog kunde møde, solte sig alene besfælet af den Tanke, at det han gjorde kunde være til Nytte for hans Konge og hans Land, gif da fra Vorde d. 12te om Morgen, tilligemed Lieutenanterne Suenson, Rordingh de Witt, samt Doctoren og Forvalteren. Saasnart han steg i Land, blev han paa sædvanlig Maade saluteret. Hvad der senere hændtes disse mine brave Landsmænd, under deres Ophold i Land, vil Hr. Greven erfare af følgende Rapport fra Gen. Adjutant Krieger.

"Efter at have modtaget Salut ved vor Landstigning, gjorde jeg min Opvartning hos Bekelhardy og hos Admiralerne, og begav mig saa til vor Consuls Huus, hvor jeg foresandt den bekiendte Jøde Busnah, som lod nogle Ord falde, om Deiens Forsæt at begiære Naiaden af os, til Erstatning for den tabte Corsar. Vi gif samlede op til Deien, som efter en Hoben Skældords Udgydelse fremsførte sit Ultimatum: enten strax at lægge Naiaden ind i Molen til hans Disposition, eller paa Stedet at betale ham 160,000 Piastre, som han vurderede Corsaren til, da der siden kunde tales om de Dødes Betaling. Paa min Foreskilling,

at Intet af alt dette kunde gaae an, uden min Konges Ordre og Bisald, sagde han, vi skulde gaae, men forblive i Land indtil det Hele var afgjort. Consulen gif da strax til Bekelhardy, berettede ham det Foresaldne og fik til Svar, at Fregattens Chef kunde være vis paa at tillades at gaae ombord endnu samme Aften; det vilde han svare for med sit Hoved, ifølge Pligt, da vi vare gangne i Land paa hans Ord. Om Eftermiddagen bad han os at have Taalmodighed til Dagen efter, til hvilken Tid han smigrede sig med at faae Deiens Egensindighed boiet. Consulen gif da atter til Bekelhardy og forestillede ham, at dersom Fregatten intet Bud fik ud om hvad der gif for sig, vilde den upaatvivlelig seile, og derved var et Fredsbrud uundgaaeligt. Bekelhardy gif nu op til Deien og erholdt Tilladelse til, at Sluppen med sit Mandskab maatte gaae ombord for at bringe Esterretningen; men at Chefen med Officiererne skulde forblive i Land indtil hans Begjæring var opfyldt. Sluppen blev da affendt med Brev*) og vi andre forbleve i Land.

„Hele Eftermiddagen var der bestandig Underhandlinger imellem Deien og os, ved Hjælp af Busnah; men til alle Forslag svartes kun fra vor Side, at vi ei vare fric, og folgelig inden vor Frigivelse intet kunde eller vilde blive besluttet.“

„Efter en Maurers Sigende, havde Busnah fort for vor Ankomst været i Consulens Huus og der sagt til en Tode: „Sidst narrede de Danske os, men denne Gang bliver Bladet vendt.“ Saasom det idag var Fredag, Tyrkernes Hviledag, kunde intet bestemt Svar erholdes for efter Consejlets Slutning, som først kunde holdes efter Gudstienesten, omtrent Kl. 1 E. M. D. Klokken 2 kom Busnah og sagde, man havde besluttet, intet at afgjøre for en Courerers Tilbagekomst, som for 2 Dage siden var affendt til

*) Dette Brev er understrevet af Krieger og Consul Bille, og indeholder det samme som hvad ovenfor er meldt. De yttrede tillige det Danske, at Bille vilde afvente Courerens Ankomst fra Tunis, samt anbefalede at handle med Moderation.

Tunis, for at indhente noiere Efterretninger om de Dødes Antal o. s. v., til hvilken Tid vi skulde holdes tilbage i Land. Paa vor Advarsel, at Fregatten vist vilde affeile endnu samme Dag, og da handle fiendtligt imod Algerinerne, hvis vi ikke indtraf ombord til Solens Nedgang, gif Busnah bort. Consulen begav sig til Befelshardy, der intet Raad vidste, var ude af sig selv over Deiens Uordholdenhed, men gav Haab med Tiden. Kl. 3 kom Busnah igien fra Deien og sagde os, at hvis Fregatten vilde gaae til Tunis, da kunde den giere det først og saa komme tilbage, men vel vaagte sig for at udøve Fiendtligheder imod Corsarerne. Han berettede ligeledes, at Deien nu fragik at ville oppebie Courerens Ankomst, men paastod en siebliklig Udbetaling af 130,000 Piaastre for den sunkne Corsar, hvis ikke skulde vi Alle kastes i Lænker. 20,000 Piaastre, sagde Busnah, bleve eftergivne for hans Skyld, og 10,000 for Consul Willes. Vort Svar var det samme som før, at da vi ei vare frie, kunde og vilde vi Intet indgaae; og selv om Deien forlangte næsten slet Intet, indlude vi os dog ikke paa Noget, saalænge vi ei vare paa fri Fod. Jeg fordrede, at en Baad maatte blive udsendt til Fregatten for at begiære Hr. Kammerherrens Ultimatum til Dagen efter, Kl. 12, da De ellers vist forlod Deien ved Solens Nedgang og uden videre Advarsel bemægtigede Dem de algierste Corsarer, hvor De mødte dem. Dette tillod Deien. Imedens vort Brev blev skrevet*), følede Busnah sig noi for hos Alle, om vi troede

*) Dette Brev indeholdt Rapport om, hvad der var foresaldet, og tilslige en Anmodning om at udstede et Manifest til samtlige europæiske Consuler, om at paatale det imod al Folketrets Rete Brud paa Løfter og Forsikringer, idet man havde tilbageholdt Krieger og hans Officierer i Land. Endvidere forlangte Consul Wille, at esholde Kammerherre Willes skriftlige Erklæring til Deien, at han, naar ikke Officiererne vare udelivered inden 24 Timer, da ansaae det som en Krigs-Erklæring og gif til Søes for at angribe Corsarerne, som nu kunde ventes hver Dag. Coureren var ankommen fra Tunis, men havde intet Væsentligt bragt, andet end hvad Deien allerede vidste af Wille.

Fr. Kammerherren indgik Forslaget om de 130,000 Piastre. Paa vor Forsikkring, at De vist vilde angribe de algierste Corsarer, naar de 24 Timer vare forbi, uden at vor Frigivelse var tilstaaet, listede Busnah sig bort. Efter at Brevet var affendt, indfandt Busnah sig atter og sagde os fra Deien, at vi kunde gaae ombord, naar vi vilde, og at Deiens Hensigt havde været, blot at prøve paa at lyse os. Busnah onskede, at vi, for at vise vor Tiltro til Deiens Ord, vilde forblive i Land til næste Morgen, hvilket jeg tilstod ham, imod at underrette Eskadrechefen derom. Lørdag d. 14de, om Morgenen, gik vi alle ombord i et tyrkisk Fartoi, og bleve ved Afgangen saluterede paa sædvanlig Maade ic."

Imidlertid, da jeg d. 13de om Eftermiddagen ikke mærkede til at noget Bud kom ud, skrev jeg et Brev til Deien og i min Konges Navn reclamerede de danske Undersaatter strax udleverede, hvortil jeg gav ham 24 Timers Betænkningstid; indløb da intet Svar, anfaae jeg det som et Fredebrud, og vilde da strax gaae til Soes, for at anfælde hans Corsarer. Jeg indesluttode dette Brev i et andet, skrevet til alle Consulerne i Algier, med Begjæring, at de vilde overlevere Deien Samme, samt sige ham deres Mening desangaaende; men disse Breve bleve ikke brugte, da Sagen just i det Dieblik havde forandret sig i Land. Den Fasthed og Koldblodighed, som mine saa høit fornærmede Landsmænd viste i Land imod Deiens Truster om Lænker og Hoveders Afhuggelse, gjorde, at han ikke længer torde fortsætte den begyndte Comedie, og da de havde givet Busnah den sidste Forsikkring om, at Fregatten vilde ufeilbarlig seile samme Aften, for at angribe de algierste Corsarer, gik denne saa aldeles fra sin Rolle, at Officiererne ikke alene strax bleve frie, men Deien lod dem endog ansøge om, at de strax maatte skrive ud til mig. Ja, en Ordre blev givet, som aldrig har været hørt om før, nemlig, at saamange Vaade, som de vilde sende ud til mig, skulde ubehindret passere, (naar Solen er nede, kommer ellers ikke et Menneffe ind i Byen) og saaledes fik de mit Syax i Land midt om Natten.

Saa snart jeg, den 14de om Morgenen, havde faaet Gen-

Adjutant Krieger med de øvrige Officiere ombord igien, sendte jeg mit Svar i Land paa Consul Villes Brev.

(Denne Correspondence troer jeg i alle Henseender saa interessant, at den fortjener at anføres her in extenso, for saavidt den vedkommer Sagen. Consul Villes Brev var af 14de Juni og lyder saaledes:)

„Nu, efter at Fregattens Chef og Officiere ere ombord igien, kunne Underhandlingerne begynde.“

„Jeg vil ikke, idetmindste ikke for det første, begjære at gaae ombord, thi jeg vil ikke udsætte mig for benegtende Svar. Jeg udbeder mig, at Vs. Høvdh. vil skriftligen tilkiendegive mig, hvor stor den Summa, som Erstatning for Skib, Mandskab og alt Dyrtigt (de Præsenter, som jeg bliver nødt til at give Deien og Ministrene, undtagne) maatte blive, for hvilken Hr. Kammerherren vil være ansvarlig. For enhver større Sum, saavel som om en Fregat skulde blive forlangt, bliver vel Svaret, at Kongen maa bestemme det, og hans Beslutning bringes Deien inden 6 Maanedes. Jeg er vis paa, at Deien heller modtager en mindre Sum paa mit Ansvar, støttet til Hr. Kammerherrens, end en større, under Vilkaar af en længere Termin og et ubestemt Svar.“

„Nu til den anden Sag, som vi ikke kunne afhandle før den første er fuldkommen bragt i Orden. Consul Hamelen anmærker i et Brev til mig af 1ste Juni, som jeg modtog igaar, at Algiers Indflydelse i vor Sag med Tunis mere kan skade end gavne. Uagtet den amerikanske Fred er giort og for største Deilen betalt i Algier, er jeg fuldkommen enig med Consulen, at en Fred af den Art kun vil være af kort Varighed. Paa eet Sted skal der betales: bedre da, at Deien i Tunis fornoies, end at han tvinges til Freden, ved den subalterne Stilling, hvori han staaer til Algier. Derimod troer jeg, at Officiernes og Fartsoiets Udløsering, saavel som de fleste af de opbragte Skibes Frigivelse, samt nogle Maaneders Stillsand, imod givet Løfte om Svar fra Kongen, angaaende Deiens Fordring, kunde her med Held bevirkes. Til dette er Busnah ganske uvissig, ja endog til at arrangere den hele

Sag. Men det er jo hans Fordeel. Han bryder sig for Resten lidet om den Varighed, et saadant Forlig kunde have. Han siger, at det, som her skulde bevirkes, maa efter Tingenes Orden skee ved den algierste Bekil i Tunis, og ikke ved nogen Ambassadeur, afsendt dertil. Dog tvivler jeg ikke paa, at Os. Hvbhd. kunde faae en Mand med, der bragte bemeldte Bekil Duplicat af det Brev, som Deien sender ham over Land."

"Det er idag Toderne's Helligdag, og Deien er imorges taget paa Landet og bliver to Dage borte. Derfor kan intet videre udrettes idag o. s. v."

Villes Svar er ligeledes dateret 14de Juni, og lyder saaledes:

"Af Deres ærede Skrivelse, som blev mig leveret af Gen. Adjutant Krieger, ved hans Ankomst ombord tilligemed de andre Officierer, Deien havde holdt tilbage, seer jeg, at De onsker, jeg skriftlig skal tilkiendegive Dem den Summa som Erstatning for Skib, Mandskab ic., for hvilken jeg vil giøre mig ansvarlig. Dr. Høistærkede, som kongelig Embedsmand, kiender jo ligesaa godt som jeg, at ingen dansk Undersaat kan, uden dertil at være be- myndiget, giøre sig selv ansvarlig for en Sum Penges Udbetaling, som ikke først af Regieringen er bleven approberet, og i hvor haardt det vilde have blevet mig at gaae herfra, uden at faae mine kiære Landsmænd og Kammerater med mig, havde jeg dog aldrig vovet at indgaae en sliig Forpligtelse, hvorved jeg havde lagt et Vaand paa Regieringen, og derved hindret den fra at handle, muligens paa en Maade, som vi mindst formodede. Jeg har derfor intet andet Svar at give paa dette Spørgsmaal, end at jeg henholder mig til, hvad jeg saavel skriftlig som mundtlig har meddeelt Dem, og som er aldeles eenslydende med de Ord, jeg har brugt til Deien: „at jeg vilde afvente Os. M. Ordre, men at jeg kun var kommen hertil, for at bevidne Os. Exc. vor Konges Bedrovelse over det Passerede, samt for at tilbyde den Erstatning, Os. Exc. maatte onske, saavidt samme grundede sig paa Ret og Billighed. Min Hensigt hermed var da, at jeg vilde have, Deien skulde laane Haand til at giøre de Sager med

Tunis; og da vor Regiering ikke kan undgaae Udgifter, efterdi Sagen allerede er kommen saavidt, meente jeg, at Algier, ved at giøre sig fortient af Danmark, uden stor Umage kunde tiene det mæeste. At vor Regiering gierne opoffrer en pa:sende Sum, derom er jeg hos mig selv overbeviist; men jeg er ligesaa overbeviist om, at den ikke giør det, naar den ei kan giøre det med Gode. Naar ikke det voldsomme Skridt havde fundet Sted fra Deiens Side, og han havde villet føje sig lidt efter vor Interesse, troer jeg, at jeg havde tordet foreslaae Regieringen en Opoffrelse af 30—40,000 Piaastre for Tabet af Corsaren og Folkene. Men efter hvad der nu er passeret, kan jeg efter min Pligt ikke giøre andet end forestille Sagen som den er, uden mindste Indskrænkning; ei heller drister jeg mig til at lade Presentskibet, som De siger er undervejs, gaae hertil, for P. M. nærmere Ordre desangaaende indløber, hvorfor jeg ogsaa agter at foreslaae Com. Cap. Korsoed at lade Skibet oplægge i Port Mahon saalænge, og skal jeg imorgen tilstille Dem min Rapport til Regieringen, som jeg vil bede Dem faae bortsendt med første Veilighed, paa det at Svar saa hurtigt som muligt maa indløbe. Jeg maa tilstaae Dem, at jeg ikke troer, P. M. optager Deiens Opførsel imod vore Officierer syn- derlig vel; jeg vil ikke tale om hvorledes det var gaaet, ifald det havde været mig selv, som Busnah formodentlig havde beredt det Bad til, hvorvidt deres Paardhed da var gaaet. Imidlertid, idet jeg her handler efter Pligt og melder Sagen hiem, skal jeg ikke mangle tillige at forestille, hvormeget jeg troer, det altid maa være Danmarks Politik at holde Venstab med Algier. Jeg maa derfor bede Dem om, selv at fremsætte Deres Tanker usorbeholdent over denne Gienstand til Regieringen. De maae gierne be- raabe Dem paa, at jeg har tilstaaet Dem, at jeg er af den Me- ning, at det er klogest at see igiennem Fingre med dem. Dernæst maae De lade Dem opgive Deiens hele Fordring, med tilbørlig Frist til at kunne erholde Regieringens Svar, og saa sende det Hele hiem."

, Duster De, at jeg, naar jeg har været i Tunis, skal komme

herind igien, skal jeg giøre det med Fornøielse. Kan De overtale Deien til at skrive til sin Consul i Tunis, og give mig Duplicat deraf, og deri anbefaler ham at drive paa vor Sag, troer jeg, at vi dermed kunde være tient; men om muligt vilde jeg gierne seile imorgen. Jeg haaber da forinden at see Dem personlig, deels for at aftale Udstilligt med Dem, deels for at bevidne Dem min Følelse over at De ikke alene har overstaaet det optrukne Uveir saa godt, men at De, Høistærede, efter Gen. Adjudant Kriegers og hans Officierers Bidnesbyrd, har baaret det, som en Mand af en saadan Charakteerfasthed, at Kongen maatte være lykkelig ved at have mange saadanne Tienere ic."

I sin Rapport til Bernstorff siger Wille videre: „Af dette mit Svar til Consulen, vil Hr. Greven see min Anskuelse af Sagen, samt hvilke Mesurer jeg har til Hensigt at raade Gen. Adjudant Koefoed at tage med Presentskibet. Svaret kan være tilbage i 7 Uger, og maa jeg da alene anmode om, at det maa sendes i Duplicat til Malaga og Livorno, da muligt Gen. Adjudant Koefoed kan have begivet sig didhen med en udgaaende Convoi."

„Jeg forlader da nu Algier og lader Deien stedse troe, at Sagen staaer ham aaben, paa det at der ikke skal kunne siges, at vi have smigret ham, for at faae Fangerne frie fra Land. Hs. M. har da stedse frit Valg imellem at tage milde eller haarde Mesurer. Mit sidste Ord til Deien skal stedse være, at jeg herefter altid først vil have min Konges Ordre for mig, førend jeg sender noget Menneste i Land for at underhandle med ham. Skulde Hs. M., i Betragtning af vor Handels Interessse, bestemme sig til af egen Drift at opoffre en 30—40,000 Piastre, da troer jeg vel at torde tilraade dette, og saaledes at see igiennem Fingre med det Passerede; men hermed bør Deien ikke alene være tilfreds, men han skal endog vide, at det steer af Hs. Majestats særdeles Godhed."

„Imod hvad andre Nationer ved lignende Veiligheder har betalt, som derfor ikke ere mere agtede, betaler vor Konge i ovennævnte Tilfælde kun lidet. Det danske Flag er derimod ikke alene

agtet, men jeg tør sige endog frygtet af Algerinerne. De Engelse have maattet betale 2000 Piastre for hver død Mand ombord i en algierst Corsar, som en af deres Orlogsmænd en Nat beskød af en Feiltagelse. Af Spanierne fordrede Deien en Corsar tilbage, som de Franste havde taget og sendt ind til Cadix, og da den blev af Spanierne kjøbt tilbage og sendt hertil, faldt den i en Portugisers Hænder, hvorfor den spanske Consul blev lagt i Lænker. Denne feige Mand forskrev sig da til at betale 120,000 Piastre. Neppe skulde jeg troe, at Deien skulde byde Consul Ville slikt, og skulde det skee, er han ikke den Mand, der lader sig stræmme. Kort før Revolutionen betalte de Franste til Algier Værdien af en Chebeque, som en Neapolitaner jog i Land paa Franskekysten. Dog alle disse og mange andre Exempler paa de europæiske Hoffers Estergivenhed og Svaghed imod disse Kædere er maaskee Hr. Greven bedre bekendt, end jeg kan fremstille dem her; ei heller er det min Hensigt, ved at anføre disse Exempler, at bevæge min allernaadigste Konge til at opoffre disse Penge; men jeg seer deraf, at der har været andre, før mig, ligesaa uheldige til, imod deres Villie at indvilde deres Regiering og Land i Ubehageligheder og Bekostninger; og neppe troer jeg, at nogen kan have følt dybere derved end jeg."

"Jeg gaaer nu til Tunis, for af alle Kræfter at arbeide paa Fredens Opretholdelse. Om jeg faaer Brev med fra Deien til hans Consul i Tunis, samt om hvad Deiens egentlige Paaastand bliver, det paalægger jeg Consul Ville at indberette Hr. Greven. Jeg bør ikke undlade at melde Dem, at længe før jeg var gaaet til Tunis, havde Deien sendt et Skib hertil med Præsenter til Deien, af Værdi 7 - 8000 Piastre kortes, for at vinde ham til at han ikke skulde befatte sig med Deiens Uenigheder med os. Dette tager jeg ikke for noget godt Tegn. Samme Skib blev jaget af en engelsk Orlogsmænd, satte sig paa Land, og Mandsskabet flygtede. De Engelse udplyndrede Skibet, surrede Roret, braste Seilene om og lod det gaae til Søes, men det kom dog atter ind paa Kysten og blev bierget."

„Om Tuneferne maa jeg sige, saavidt jeg kan bedømme Stillingen, at de bør kunne tvinges; thi deres Handel taaler ingen aabenbar Krig, og deres Havne ere lette at blokere.“

„Maar Hr. Greven forelægger S. M. denne min underdannede Rapport, maa jeg bede Dem have den Godhed at tilfoie det Vidnesbyrd, det er min saa kiære Pligt at afgive, at Consul Billes Conduite i denne Sag har været saaledes, at den i hoi Grad gjør ham Ere. Jeg modtager i dette Dieblik Brev fra ham, hvori han siger mig, at Deien vedbliver sin Paastand paa 130,000 Piastre eller Fregatten. Bille mener, at om jeg paatog mig strax at udbetale 40,000 Piastre, kunde det maaskee lykkes at bringe Sagen til Ende. Men hverken er jeg af den Mening, ei heller troer jeg andet, end at, isald han vil beholde Fred med os, han nok venter nogle Maaneder endnu. Jeg tænker derfor, det var bedst, at Hs. Majestæts Ultimatum kom med Presentsfibet ic.“

Brevet fra Consulen, som Bille omtaler i Slutningen af ovenstaaende Rapport, er dateret 15de Juni og lyder saaledes:

„Imorges har jeg talt længe med Chefen af Marinen og Joden Busnah om vor Sag: jeg forlangte at vide Deiens Paa-stand, som Hr. Kammerherren og jeg da vilde forelægge Hs. Majestæt, samt 6 Maaneder for at give Svar. Paa deres Spørgsmaal, om Presentsfibet kom, svarede jeg, at derom kunde jeg intet sige; jeg vidste blot, at dette saavel som alle danske Skibe vare beordrede at blive liggende i Havnen, indtil Sagen med Tunis var afgjort, og forestillede dem, at saalænge, vi havde Ufred med denne Magt, var vor Handel stoppet, og selvfølgelig vilde Kongen ikke haste med at give Deien den Erstatning for den tabte Corsar, som han maaskee ellers kunde være tilboielig til, da hans første Hensigt med at give Algier og de andre barbariske Magter de betingede aarlige Presenter jo ikke kunde være nogen anden, end at forsikre sine Undersaatter en uforstyrret Handel paa disse Farvande. Da de syntes at forstaae dette, tog jeg Anledning til at gjøre dem opmærksom paa, hvormeget en snar Erstatning for den tabte Corsar maatte beroe paa, om vor Trist med Tunis blev bragt

i Orden, hvortil jeg da bad dem at række Haand, paa den af Os. Svbd. foreslaaede Maade."

"Nu er Busnah i Deiens Hauge, for at skaffe Svar. Denne Mellemtid vil jeg anvende til at meddele Dem mine Tanker i Henseende til den Vold, der stete imod vor ærlige Fremgangsmaade, ved at tilbageholde Fregattens Chef, og af hvad Grund jeg troer, at vi ikke bør tage den i Betragtning saalænge vi underhandle."

"I de sidste Aar har Algier ikke respecteret Tractater eller Folkeret i sin Udfærd mod de europæiske Nationer: derom vidnet især Exemplet med de her bosiddende Franske og med dem af denne Nation fra Corfu, der vare forsynede med Storherrens Pas, og nu nylig Exemplet med det spanske Hof's Agent, som blev mishandlet paa den skændigste Maade; men desuagtet underhandle dog alle disse Nationer med denne barbariske Magt, glemme dens Troløshed i Underhandling, og saaledes saarer den danske jo ogsaa at gjøre, saalænge ingen Krig endnu har Sted. Vel er det sandt, at Folkeretten aldrig blev krænket paa en saa nedrig Maade, som nu senest, da det blev den danske Chef og hans Officierer, der paa Deiens Ord, paa Tro og Love, begave sig i Land, forment at vende tilbage; men paa den anden Side høves vel heller intet Exempel paa, at Deien saa hastig, og paa en for ham saa ydmygende Maade erkender sit troløse Skridt. Han gav dem Tilladelse at gaae ombord, inden Eskadrechefens Trusser maaskee kunde have bevæget ham dertil, og uden i mindste Maade at have opnaaet sin Hensigt, som vel ei kan have været andet, end, medens han havde disse Vidster i Land, at erholde Løfte om en storre Erstatning for den tabte Corsar, end han ellers kunde vente."

"Efter den Samtale, jeg havde med Ministeren og Busnah imorges, havde jeg godt Haab, idetmindste haabede jeg, at nogle Maaneder bleve os stienkede til at indhente Svar. Men jeg er bleven stuffet i min Forventning. Nu kom Busnah fra Deien. Han var, sagde han, omringet af Tyrker, og hans eneste Svar var: „enten Fregatten, der ligger derude, eller 130,000 Piaastre

i mit Huus om 2—3 Dage, naar jeg kommer ind fra mit Lands-
sted." Busnah sagde, han havde ikke Mod til at tale med ham
om vor Sag i Tunis, og mener personligen, at det nytter ikke at
tænke paa denne, for Hovedsagen med Algier er afgjort. „Men“ —
sagde han — „naar Deien kommer til Byen, skal jeg arbejde paa,
at den forlangte Sum skal blive formindstet, og kommer det først
i Stand, da haaber jeg, at Deien giver os kraftig Hjælp imod
Tunis.“ Det er mig umuligt at sige, om det er Busnah, der
blot søger at vinde Tid, eller om Sagen virkelig hænger saaledes
sammen.“

„Magtet Ingen har talt til mig derom, formoder jeg dog
at man venter et Tilbud fra Hr. Kammerherrens Side. Der-
som dette ikke kan finde Sted, naar det f. Ex. var en Summa
af 40,000 Piastre, under Betingelse, at Betalingen eller Bøxlerne
udstedtes først efter Deres Tilbagekomst fra Tunis, naar 6 af
vore der opbragte Skibe vare frigivne tilligemed deres Mandsta-
ber; saa veed jeg intet meer tilbage at raade til. Jeg er i dette
Dieblit for nær ved Lænter og Boddel til at ville være ansvarlig
for denne eller nogen anden, meget mindre Sum. Men stod jeg
som fri Mand paa dansk Grund, da torde jeg tilbyde min Re-
sponsabilitet, om jeg endog havde Formodning om, at Danmark
havde i Sinde at bryde med alle de barbariske Magter; thi jeg
tog da alene i Betragtning, at henved 70 danske Mænd derved
kom ud af Slaverie. Disse skulde Regjeringen jo dog underholde;
disse skulde jo dog Danmark, opfordret ved Menneskelighedens
Stemme, løskøbe; og saavidt jeg seer, er her intet Ydmygende
for Danmarks Ære, thi andre Nationer have jo betalt i lignende
og meget mindre rimelige Tilfælde, og De Hr. Kammerherre kom
jo hertil aldeles frivillig, for at forkynde det stete Uheld og for
at anhøre Deiens Pretention om Erstatning. Men antager De
ikke dette, synes mig, der kun staaer os Et tilbage, efter at De har
hørt Deiens Fordring, nemlig at forlange 6 Maaneder for at
hente Kongens Svar.“

„Nu til Slutning et Par Ord til Svar paa Deres Brev,

som jeg modtog imorges. Tak, inderlig Tak, ædle Mand! for den Deel, De tager i min Skiæbne, dersom Underhandlingerne skulde mislykkes, og for den Omhu, De viser for min personlige Sikkerhed; men herpaa er det for silde for mig at tænke."

"Det var paa dit Gresbord — sagde jeg til Chefen af Marinen — at Fregattens Commandant kom i Land, og jeg stod ham inde for, at han dertil kunde fæste Lid; han kiendte dig ikke, men jeg kiender dig og bliver nu anseet af min Konge og mine Landsmænd for en Bedrager, fordi du bedrog mig. „Forrige Gang, Consul" — svarede han mig — „gik du ombord og vilde ikke komme i Land forend din Sag var afgjort. Nu vil Deien hevne sig." Jeg satte dengang min Person i Sikkerhed, efter min Konges Ordre — sagde jeg ham igien — men udvirk nu du, at Commandanten og hans Officierer vende tilbage. Jeg bliver her, og skal da striftlig besørge Underhandlingerne imellem Skadrechefen og Deien, og medens disse staae paa, vil jeg ikke forlange at gaae ombord. — „Der har Du min Haand Consul" — udbrød han — „dersom jeg formaaer noget, skulle dine Landsmænd være frie i Aften eller imorgen tidlig." Dette skete, og jeg har altsaa givet mit Gresbord, som jo kun er eet, hvad enten jeg gav det til en algiersk Minister eller for den Almægtiges Throne; og kunde jeg end flyve til Fregatten, saa gjorde jeg det ei, thi der er endnu danske Undersaatter i Algier: disses Kiæder kan jeg maa-see lette, ved at bære dem med dem; men aldrig skal de vorde tungere, fordi deres Consul svog sit Ord. Kunde jeg med dem Alle forlade dette forbandede Land, da gjorde jeg det altfor gierne. Vil Ds. Høvhed, at jeg fra Dem skal bede Deien om, at jeg maa gaae ombord alene, for igien at gaae i Land, saa er det jo min Pligt."

"Jeg bad først Ministeren om Tilladelse for Secretairen at gaae ombord med dette Brev; han svarede først Ja; men et Dvarteer efter sendte han mig Bud, at han ikke kunde tillade det, men ifald jeg ønskede det, vilde han sende Bud til Deien

derom, som han ingenlunde tvivlede dertil vilde give sit Samtykke; men hertil var ingen Tid. Jeg har den Ære o. s. v."

Indholdet af Billes Svar paa dette Brev kiende vi fra hans Yttring i Slutningen af Rapporten til Bernstorff. I Postscriptum til Svaret siger han endvidere: „Gjør Deien opmærksom paa, at da han overlader til Kongen af Danmark Valget imellem at betale 130,000 spænske Piaastre eller en Fregat, inaa han jo idelmindste give Tid til at dette Alternativ kan blive S. Majestæt forelagt, da Regieringen formodentlig, hvis den vil vælge, saa foretrækker det sidste, som det mindst kostbare."

Bille blev hindret fra at afseile til Tunis, ved en stadig frisk Kuling af Østenvind, der blæste i disse Dage. Idetmindste tog han denne Pretext til at opholde sig til d. 20de, formodentlig endnu i Haab om, at Tiden kunde bringe Deiens Blod i mere Holighed, og bewirke et heldigt Resultat af Forhandlingerne. Han corresponderede i denne Tid stadig med Consul Bille, af hvilke Breve jeg her vil uddrage det meest antegnelsesværdige.

Under 18de Juni skrev Kammerherre Bille til Consulen, at da det var muligt, der i hans Instructioner kunde findes noget, som autoriserede ham til at gjøre et eller andet Tilbud paa egen Haand, hvilket var Bille ubekjendt, da bad han ham om, at handle i saa Henseende efter Conduite, og at være overbevist om, at han altid og ubetinget skulde have hans Bifald, da hans Moderation og kloge Handlemaade var ham tilfulde bekjendt. „Uagtet Deien er en Tyrk" — skrev Bille — „maa han dog begribe, at der ingen Årsag i Verden var for hans Fregat at kaste sig paa Land i Havnen. Muligt havde det hændet denne elendige Person, om han aldrig havde været jaget. Deien maa endvidere dog indsee, at en Commandant, som han selv kalder en Barbar, ikke tør fordriste sig til, paa egen Haand at tilstaae saadanne Summers Udbetaling, som den her forlangte.

Samme Aften modtog Bille imidlertid et Brev fra Consulen, hvis Indhold vi kunne slutte os til af følgende Svar.

Den 18de Juni Kl. 9 om Aftenen.

„Jeg finder Deres Grunde meget antagelige, og føler hos mig selv megen Tilboielighed til at giøre et Skridt udenfor det jeg er bemyndiget til, naar jeg derved kunde opnaae nogen Tryghed for vor Handel, som forhen; men hvorledes opnaae dette? hvorledes blive betryggede, naar man har med lutter Bedragere at bestille, hvis eneste Maal er at narre os? Smidlertid, dersom De troer, at det kunde lade sig giøre, nemlig at de skaffede mig Alting frit fra Tunis: Skibe, Ladninger, Folk ic., og Tunis forpligter sig til, ikke at giøre noget fiendtligt Skridt i 3—4 Maaneder, inden hvilken Tid jeg er vis paa, at enten Præsenter eller andet Svar maa komme: vil jeg forpligte mig til, efter at jeg har været i Tunis og modtaget Alt, samt kommet overeens med Paschaen, da at komme her tilbage og udbetale, som Erstatning for Corsaren samt for den givne Assistance, den Summa 40,000 Piastre til Deien, ja om det endog var 50,000.*) Jeg har et Creditiv med paa 100,000 Piastre, at udbetales i Tunis, altsaa kan jeg tælle disse Penge ud her, ifald det behøves.“

„Skulde dette blive antaget, da lad mig høre fra Dem inden Kl. 12 imorgen Middag; saalænge vil jeg vente, om endog Binden falder god. Det er Deres Veiledning, Høifkærede, samt rigtige Anmærkning, som bringer mig til at giøre dette Skridt paa min egen Haand. Men dermed ogsaa Punktum; thi dermed bliver Corsaren meget godt betalt. Præsentskibet skal da snart komme hertil. Dog, tydelige Ord! Pengene klinge ikke her, før alting er i Stand i Tunis. Gaact dette igiennem, haaber jeg at see Dem selv. Jeg forbliver etc.“

*) Det var isærbelesshed Frygt for, at Deien, med sin Skadre, skulde tvinge Beiem af Tunis til at udlevere sig de danske Skibe og Fanger, og lade dem bringe til Algier som Represailler, for den tabte Corsar, der bevægede Bille til dette Skridt. Saadanne Fanger havde man da siden maattet løskøbe for omtrent 2000 Piastre Stykket.

Men dette gif ikke igiennem. Under 19de Juni meldte Consulen til Bille, at Busnah og Bekilhardy havde ikke engang tordet tale derom til Deien. Denne havde sagt sin sidste Beslutning, som var, at han vilde have 120,000 Piastre eller en Fregat, for han vilde entrere paa nogen venstabelig Fod med Danmark. Consulen bad derfor Bille paa det indstændigste om, ifald endog Sagerne jevnede sig med Tunis, han dog vilde være meget forsigtig med Hensyn paa Algier, da Indbringelse af danske Skibe kunde blive befalet fra den ene Dag til den anden, og selvfølgelig et Antal danske Undersaatter falde i Deiens Hænder før end endnu Krig var erklæret, hvilket da siden vilde gjøre Freden saa meget kostbarere.

Bille svarede herpaa, under samme Dato, at han altsaa, i hvor nødig han end vilde, maatte gaag herfra med usorrettet Sag, dog med den Trost, at være sig selv bevidst, at han havde gjort Alt, hvad der stod i hans Magt, for at vedligeholde Freden. Han sendte Consulen sin Rapport til Bernsterff, hvilken han bad ham fortsætte og affende med første Leilighed, og om muligt med et dansk Skib, som desværre laa i Algier under disse Forhandlinger, men som Consulen dog haabede at saae expederet saasnart Fregatten var seilet.

Den 20de Juni lettede Bille altsaa fra Algier. Consulen havde ladet ham vide, at dersom Deien muligt endnu vilde forandre Tanker, ved at see Fregatten seile, vilde han signalere det med et Kanonstød fra Marinen. Dette Skud faldt ikke, og Bille fik herved ny Bestyrkelse i den Tro, han i de sidste Dage nærede, at Deiens store Rolighed og Eiegenlydighed ikke bebudede noget Godt. Vi ville af det Følgende see, at denne Mistanke ikke var ugrundet.

Skiondt det syntes uundgaeligt, hvad enten det blev ved Fred eller kom til Krig med Algier, at Bille uforstyldt vilde blive Uarsag til betydelige Bekostninger for Landet; skiondt han altsaa med Bedrøvelse saae, at Alt, hvad han havde gjort for at undgaae dette, var mislykkedes, gif han dog bort fra Algier med den

beroligende Overbeviisning, at det danske Navn var blevet haandhævet paa sin ærefulde Plads i disse Barbareffers Grindring, ved vor Consuls og den kække Kriegers uroffelige Standhaftighed og gode Conduite.

Vi ville fortsætte Beretningen om Billes videre Ophold paa Barbariske-Kysten, nemlig hans Seilads til Tunis, de der atter forgiæves anvendte Forsøg til mindelig Afgiørelse af Stridighederne med denne Magt, og endelig hans Ankomst til Malaga, ved at giøre en Extract af hans Rapporter til Bernstorff og Admiraltetet, daterede Malaga d. 8de Juli.

Han maatte krydse hele Veien, formedelst stadig østlig Vind, og holdt sig stedse inde under Barbariske-Kysten. Den 23de opdagede han den hele algierste Estadre, som kom plat for Veiret, 7 Skibe i Tallet, ned paa ham. En Chebeque, som var forud og seilede godt, heiste Flag og stød et Skud. Bille heiste engelsk Flag, stød et Skud, og vedblev at staae tæt ind under Landet. Chebequen dreiede nu under Vinden for smaa Seil, hvorpaa Bille vendte imod ham, heiste dansk Flag og Vimpel og stød et Skud. Da de vare hinanden saa nær, at der kunde praies, satte Chebequen Force af Seil og gif Naiaden til Luvart for at samle sig med de andre, som imidlertid med Laseil og Bovenseil kom ned til dem. En anden stor Chebeque gjorde nu de Kiendings signaler, som vare aftalte i Tunis, hvilke fra Naiaden bleve besvarede, men da dertil udfordredes opgivne Underseil, indlod Bille sig rigtignok ikke paa lang Signalering. Nu opstod en almindelig Jagt paa Naiaden: de to Chebequer bidevind efter Fregatten, som stød skarpt bidevind N. O. over; Admiralen med fire andre Seilere heelt rumstøds, for Alt, hvad trække kunde; hvert Dieblik stød de løst eller skarpt. Den fordums amerikanske Fregat gjorde nu ogsaa Kiendings signalet, hvilket Bille repeterede, men satte strax sine Underseil igien og vedblev sin Cours. Ighlandt Algerierne giordes derefter en stor Mængde Signaler med Flage og Skud, og Jagten fortsattes. Noget efter stød det nærmeste Skib et Par Rugler efter Naiaden; men da det var langt fra at være

paa Studsvide, ændfede Ville dem aldeles ikke; tvertimod, han strog sit Flag og blev rolig gaaende sin Cours til Solens Nedgang; da havde han den hele Eskadre, baade dem der havde været ham 4 Mile til Luvart og de to, som havde været hos ham inde under Landet, agterud i sit Kiolvand, jagende bidesvind efter ham, men uden mindste Udsigt til at naae ham. „Saaledes“ — skrev Ville til Consul Ville i Algier — „jage Tyrker, der ere 4 Mile til Luvart! Havde jeg havt Dagen for mig, skulde jeg have braveret dem, ved at vende imod dem.“ — „Jeg vedblev ganske rolig min Cours“ — skrev han til Bernstorff — „vante paa dem vilde jeg ikke; thi jeg havde al Grund til ikke at troe dem, naar jeg erindrede mig Deiens store Eigegyldighed, efter at han havde affendt sin sidste Course til Tunis; men flygte for dem vilde jeg hellerikke, hvilket ellers havde været mig en let Sag. Jeg stolede paa mit vel'eilende Skib, og var sikker paa, at om endog en eller to vare komne op med mig, skulde jeg have behandlet dem efter Fortieneste.“

Den 26de var Ville imellem Bizerta og Porto Farino, da han opdagede to tunesiske Corsarer, som convoierede tvende Koffardiskibe, kommende ud fra Landet. Det ene førte engelsk, det andet ragusæisk Flag. Neppe opdagede Tunenserne, at de bleve jagede af Naiaden, før de forlode deres Convoi og toge Flugten hver sin Wei, fulgt hver af et af Koffardiskibene. Efter 4 Timers Jagt kom Naiaden paa Siden af den ene og tvang den til at udsætte sit Fartoi og komme ombord. Den tunesiske Reis overleverede da ikke alene et almindeligt Consulat-Pas fra Hameken, dateret 14de Juni, men endog et andet Document, skrevet paa Fransk, saalydende: „Jeg Louis Hameken bekjendtgjør herved, at da Paschaen, ifølge det ham af Hr. Kammerherre Ville giorte Tilbud, at underhandle om og jevne den Misforstaaelse, der finder Sted imellem Hs. danske Majestæt og den tunesiske Regiering, har løsladt og frigivet Capitain P. Jürgensen fra Flensborg med sit Skib og Ladning saint Mandskab, og derfor smigrer sig med at møde en ligesindet Behandling og Giengjæld

fra de kongelige danske Officiers Side, saa beder jeg herved alle, som dette maatte læse, at lade Veiens Skibe frit passere, hvori blandt ogsaa findes Dverbringeren heraf, Reis Ramadan Arnauti, førende en Chebeque paa 10 Kanoner og 120 Mand's Besætning.

Tunis d. 14de Juni 1800.

Louis Hamelen.

Paa Grund af dette Document lod Bille strax Corsaren gaae fri med sin Convoi. Han troede, at Hamelen havde benyttet et heldigt Dieblik til at afslutte en Vaabenstilstand, og var i den faste Dverbeviisning, at denne kun kunde være baseret paa hans egen ufravigelige Grundbetingelse, nemlig Udlevering af Raiadens Fartoi og Følt. Dette var imidlertid ikke Tilfældet. Hamelen, der saa et ottefde Skib blive indbragt af tunesiske Corsarer; der vidste, at disse vare ude at krydse, og altsaa kunde tilføie den danske Handel betydelig Skade; der desuden indsaac, at for hver dansk Undersaat, der kom i Veiens Magt, vilde den endelige Fred blive flere tusinde Piastre dhære, ihvordan Tingene ivo- rigt gik — Hamelen, sig vi, havde troet at børde opoffre Villes Princip om en forelobig Udlevering af Fartoiet, for at opnaae en midlertidig Sikkerhed for den danske Handel, og fandt en tilstrækkelig Garantie i Frigivelsen af Capitain Jürgensens Skib fra Flensborg. Han var overbevist om, at naar Bille blot vilde beqvemme sig til at gaae i Land, for at begynde Underhandlingerne med Veien, vilde Fartoiet strax blive ham udleveret.

Da Bille derfor kom ind paa Tunis Rhed den 26de om Eftermiddagen Kl. 2, ventede han forgiæves paa at see Lieutenant Schifter komme ud til sig med Consulen. Et keiserligt Skib med mange tunesiske Passagerer gik ham tæt forbi, bestemt til Livorno. Næste Morgen Kl. 7 kom Hamelen ombord, og Bille fik da Forklaring over hvad der var foregaaet. Han blev imidlertid sin Beslutning tro, ikke at gaae i Land for Fartoiet med dets Besætning var udleveret. Desimod skrev han directe til Veien selv, i det Haab at erkære hvad hans Excellence egentlig vilde; thi, som han flere Gange i denne Anledning bemærkede, dette

var det endnu ikke lykkedes ham at erfare. Brevet indeholdt en Skildring af Alt, hvad der var foregaaet, saavel af Veiens, imod al Folket og alle Tractater stridende Handlemaade, som af Villes egen og den danske Regierings aabne og redelige Fremgangsmaade, med Begjæring om, at blive underrettet om, hvad Veien egentlig fordrede, for at man derom kunde underrette den danske Regiering. Ville erklærede, at være kommen hertil med Fuldmagt og god Villie til at jevne de bestaaende Stridigheds punkter; men at han dertil først og fremmest maatte have sit Fartoi med Mandstabs, der som Parlamentair var sendt i Land, udleveret. Han tilstod aabenhjertig, saaledes som hiint Brev fra Hamcken til den amerikanske Consul jo noksom underrettede Veien om, at det havde været hans Hensigt at tage den tunesiske Corsar, for at have Gidsler imellem Hænder; men at det aldrig kunde have været hans Hensigt, at angribe eller erobre de smaa Galioter, som laae under Landet, da han jo i saa Tilfælde, istedetfor eet Fartoi, vilde have sendt 7, som han havde hos sig i det Dieblif. Ville berorte i dette Brev meget ofte, at han frygtede for, at Vrien var omgivet af Folk, der vilde Danmark ilde, og ikke kiendte begge Landes fælleds Interesse, som absolut maatte være, at vedligeholde Fred, paa Grund af deres udbredte Handel. Han kunde ellers ikke begribe, hvorledes en Mand, med saa udbredte Kundskaber og saa bekiendt god Dømmekraft, vilde begynde Fiendtligheder med en Nation, der i alle Dele stedse havde holdt sine Forpligtelser, hvis Konge nylig havde givet ham et Beviis paa særdeles Venstabs, ved egenhændig at skrive ham til, og fra hvem han endnu i Lobet af Sommeren kunde vente sig et Skib med Præsenter udsendt, hvilket man med Visshed kunde forsiikre var underveis. Han sluttete med at erklære, at han nu var kommen for at erfare Veiens endelige Villie, at han var lige beredt til at modtage Krig eller Fred, at han dertil gav 24 Timers Betænkning, og at han vilde ansee det som Tegn paa, at man ønskede Fred, dersom hans Fartoi med Besætning blev ham udleveret, da han i saa Tilfælde vilde komme i Land for at underhandle;

men kom dette ikke, vilde han gaae bort, og maatte da naturligviis bemægtige sig tunesisk Eiendom, hvor han mødte den. Endelig forsikrede han, at ihvorvel den danske Regiering foretrak at have Fred, saa vilde den dog ikke beholde den længere, end den kunde bestaae med Uren, og at den ingenlunde frygtede for Krig.

Dette Brev bad Wille nu Hamelen at bringe til Veien, og tillige forestille ham det yderligere Beviis paa de Danstes ærlige og aabne Fremgangsmaade, som Wille havde givet, ved at respectere Consulens Pas og ladet den allerede opbragte Chebeque gaae fri. I sit Brev til Veien havde Wille endvidere erklæret, at han i de 24 Timer, han ventede Svar, vilde ansee sig som Parlamentair, og altsaa intet Fiendtligt ove imod tunesisk Eiendom der paa Rheden, da saadanne Løfter — skrev han — „hos os ere hellige.“

Med dette Brev gik da Hamelen i Land, tog ud til Vardo og forlangte paany Audients hos Veien. Men denne Underhandling var lige saa frugtesløs som alle de andre. Forgiaæves forestillede Hamelen ham Willes ædelmodige Opførsel imod hans Corsarer. Intet hjalp. „Naar vi ere blevne enige“ — var hans stadige Svar — „skal jeg slippe Fartøi, Officierer, Skibe, Mandstaber, kort, Alt hvad der er dansk Eiendom. Dersom Kammerherren vil komme i Land, skal jeg give ham mit kristelige Ord for hans og hans Følges Sikkerhed under hans Ophold i Land. Vil han derimod gaae bort uden at underhandle, kapper jeg strax Flagstangen, erklærer Eder Krig og gjør alle Danske til Slaver.“ Han lovede blot, at han vilde lade Lieutenant Schifter blive hos Consulen, og ikke tilføie dem noget ondt. Hamelen skrev til Wille, at han under alle Omstændigheder vilde blive i Tunis, for om muligt at være sine Landsmænd til Nytte. I sit Brev, hvori han berettede sin Samtale med Veien, gjorde han endnu et sidste Forsøg paa at overtale Wille til at give efter og at komme i Land, og sluttede med at underrette ham om, at det keiserlige Skib, som krydsede den Morgen paa Bugten, var ladet med Stok-

fiſt, tagen ombord i de danſke Skibe, for om Wille ſkulde finde det paſſende at bemægtige ſig det.

Med velberaad ſu beſluttede Wille, ikke at gaae i Land. Marſagerne, der indgiode ham denne Beſlutning, ſkrev han til Grev Bernſtorff, vare forſt og fremmeſt, at Weien aldrig havde villet rokke ud med hvad han egentlig forlangte; dernæſt at han endnu ikke havde ſaaet ſit Fartoi, uden hvis foreløbige Udlevering han under ingen Omſtændighed vilde underhandle. Endvidere antog han det i det Hele for en Uforſigtighed, om han, efter hvad der var hændt med Fartoiet her og med Krieger i Algier, vilde vove ſin Perſon i Weiens Magt. Desuden var Peſten brudt ud og raſede med megen Peſtighed i Tunis. Dertil kom, at Fregatten havde været 6 Uger i Soen, ſkulde endnu anløbe Algier og udſætte ſig for et muligt Ophold der, inden han kunde naae Malaga for at fylde Vand og proviantere.

Han ſkrev derfor til Hamelen, at han, paa evenanferte Grunde, havde beſluttet, ikke at komme i Land, da han indſaae, at hans Underhandlinger aldeles intet Reſultat vilde give, og at han derfor agtede at ſeile ſtrar. Han anbefalede ham meget stærkt, at anvende al Tid paa at Sagerne kunde blive i ſtatu quo; det vil ſige, at han maatte arbejde paa at Weien ikke erklærede Krigen, for at vore Folk ikke ſkulde blive gjort til Slaver, og for at undgaae ſiden at maatte betale Loſepenge for dem. Imidlertid haabede han, at beſtemte Forholdsordrer fra Regieringen maatte ankomme. I Tilfælde at Weien ſkulde erklære Krigen, bad Wille Conſulen om, ved alle mulige Weie at underrette ham og hans underhavende Chefer derom. Han raadede ham meget at forblive i Tunis, hvor han altid kunde være ſine Landsmænd til Nytte; kun maatte han forbeholde ſig ſin Ret ſom fri Mand til at reiſe bort, i Tilfælde af Krig. Han overlod til Hamelen, om han vilde ſige Weien, at den nye Eſtadrechef formodentlig i dette Tielblik var i Malaga med Preſenter til Tunis; ført, hans hele Stræben borde gaae ud paa, at undgaae et aabenbart Fredsbrud, der vilde være ſaa meget mere ødelæggende for

vor Handel, som vi stode paa en flibrig Fod med Algier, og at vi trueedes ogsaa fra Tripolis med Stridigheder, da Paschaen der havde negtet at modtage den nye Consul Hr. Nielsen, hvorom Bille havde erholdt Efterretning indirecte fra Lochner saavel over Tunis, som over Algier.

Bille gik under Seil samme Nat, endnu med det svage Haab at kunne naae de to Corsarere, og da med disse Priser at vise sig paa Bugten, hvilket han antog useilbarligt vilde have havt en betydelig Indflydelse paa Beiens Anstuelse af Sagen; „men — skrev Bille til Bernstorff — en Dag som d. 26de falder kun een Gang for i en Mand's Liv.“ De tunesiske Corsarere frydsede nu paa Spaniere. En Priis var allerede indbragt, og Mandskabet giort til Slaver. Sameken havde givet Pas til 9 Corsarere. Da Bille passerede Porto-Farino laae 6 Stykker inde paa Rheden, hvoriblandt de to vare, som han havde jaget d. 26de og som havde søgt tilbage med deres Convoi. Porto-Farino var den eneste Havn, som Beien havde for sine Corsarere til at overvintre i, og endda har den knap Vand nok; desuden var den slet befæstet. Bille meente, med et Par Fregatter at have kunnet gaae ind og ødelægge alle Corsarerne paa Porto-Farino Rhed. Denne Havn er saa nær ved Tunis-Bugten selv, at 2 Skibe kunne blokere dem begge. Paschaens Stykke, iberegnet de private Corsarere, kunde dengang beregnes til 20 Chebequer og lige saa mange mindre, armerede Fartsier. Imidlertid var ingen af disse paa meer end 26 Kanoner, de fleste kun paa 16 og derunder. Storre Skibe kan Tunis ikke have, af Mangel paa Havne. Imidlertid blev Tunis's aabne Rhed stærkt besøgt af Handelskibe, som i stor Mængde kom for at lade med Korn. Dersom denne Handel altsaa var bleven standset, vilde det have voldt et betydeligt Tab for Beien.

Efter 4 Dages Seilads ankom Bille atter for Algier, hvor Consulat-Secretairen kom ud med Brev fra Consul Bille. Det er dateret 2den Juli og er af følgende Indhold.

„Dagen efter at Fregatten var affeilet, sendte Beien mig

Bud, at jeg skulde betale eller give Verel paa de af ham forlangte 120,000 Piastre, hvis ei, da vilde han lægge mig i Lænker. Han gav mig en Time til Betænkningstid. Da denne var udloben, sendte jeg min Dragoman med Svar, at det ikke stod i min Magt, hverken at betale eller give Verel; men at jeg vilde indberette hans Fordring til Kongen, og forlangte 4—5 Maanedere til at skaffe Svar. Han vedblev, enten Betaling om en Time, eller jeg skal lade Consulen trække med Steenkarren. Samme Svar. I to Dage efter syntes han at være mere rolig, og vilde aldeles ikke tale med Ministrene om min Sag. Disse lode mig bede, da jeg begjærede at tale med dem i deres Huse, at udsætte mit Besøg indtil videre. Endelig lod Deien mig sige, at dersom jeg ikke vilde betale den forlangte Sum, henholdt han sig til sin første Fordring af 180,000 Piastre kortes. Samme Svar som forrige Gang."

"Dagen efter lod han udruste 4 Corsarer, nemlig de 3 i Amerika byggede Skonnerter paa 16—20 Kanoner, og en Chebeque. Disse gik ud den 26de Juni, vesterefter, med frisk Levant-Vind. De havde Ordre at indbringe danske Skibe, med Forbud at plyndre Mandstabet; og skulle de oplægges i Havnen, ligesom de 16 i Haassan Paschas Tid, indtil Danmark har tilfredsstillet Deien. Hverken han eller Ministrene have underrettet mig herom; men det er overalt bekiendt, og jeg tør næsten indestaae for Sandheden deraf. Den 23de ankom hertil det danske Handelsstib Minerva, ført af Capitain Peter Lorenzen, taget af en tunesisk Corsar under Alicante, hvorfra det var affeilet ballastet. Da det kom temmelig nær under Byen, uden at tone Flag, sendte Deien, da det igien vendte udester, en armeret Galioth ud, som bragte det ind i Havnen, og Priismesteren, som var derombord, erholdt Tilladelse til at fortsætte Reisen til Tunis. Af Danske var der kun en Styrmand og 3 Matroser ombord. Capitainen og de øvrige 9 Mand af Besætningen vare ombord paa Corsaren. Det affeilede igien d. 29de Juni. Mueligen har det havt den Lykke at møde den danske Fregat. Den

25de Juni ankou de 7 algerinske Korsarer fra Tunis og Bonah. Reis'erne fortælle, at de have mødt og gjort Kiendingsignal til den danske Fregat."

"Den mahonesiske Fregat, som ligger paa Strand*), havde 26 Kanoner (18—20 paa Batteriet, 6—8 paa Skandfen). Den 26de ankou fra Lissabou den algieriske Brigantin, tagen forrige Aar af den franske Eskadre, saa at den spanske Consul nu er rolig. Dog taler Deien endnu om, ogsaa at ville have Mandskabet, som er i Brest."

"Saavidt havde jeg skrevet dette, i Form af en Journal, da jeg Kl. 3 Eftermiddag opdagede, at det kommende Skib var Raaiden. Jeg har begiært Tilladelse af Marineministeren at maatte gaae ombord. Han sendte Bud derom til Deien, der er ude paa sit Landsted. Men det draget for langt hen. Fregattens Manøvrer vidne om at De længes, derfor begiærer jeg at sende et Fartoi ud."

"Jeg har af og til talt om, at faae Tilladelse at sende det danske Skib bort med mine Breve til Spanien; men efter gammel Sædvane lukkes Havnen ved Korsarernes Udrustning og aabnes ikke for 8 Dage efter deres Ukreise. Dette har man givet mig til Undskyldning; men imorgen, naar Deien kommer til Byen, troer jeg vist, det bliver afgjort om det faaer Lov at gaae eller ikke ic."

Saa snart Vilde havde modtaget dette Brev, bar han strax af for Malaga, hvor han nu længtes meget efter at ankomme, for at kunne træffe de fornødne Forholdsregler, imod de fra alle Sider truende Barbaresker, med General-Adjutant Koefoed. Den 5te Juli, under Spanskelysten, traf han sammen med Fregatten Havfruen og Briggen Blommen, der med en Convoi af 22 Skibe kom østerfra og skulde Estrædet ud. Den 8de Juli kom Vilde til Ankers paa Malaga Rhed, hvor han foresandt Fregatten Triton med General-Adjutant Koefoeds Stander vaiende, og her var altsaa Villes lange og besværliche Commando til Ende.

*) Formodentlig den som løb paa Strand ved Tunis.

Saa snart van Doekum i Malaga havde, giennem Consulen, modtaget Underretning om Uenighederne med Tunis, sendte han Ordre pr. Estafette til Capitain Motsfeldt, at forblive i Salou eller Barcelona, indtil han selv ankom der for at hjælpe at convoiere vesterester. Convoien, som han der efterlod sig, og med hvilken han, som vi alt have seet af hans Rapport af 7de Juni, havde flere Gange været under Seil, og forgiæves forsøgt at komme Strædet ud, bestod af 32 Skibe. For disse bekiendtgjorde han Tingenes Stilling og overlod til dem, om de, naar han passerede Malaga østerfra med Convoien fra Barcelona, da vilde komme ud til ham, for i Forening at gaae Strædet ud. Blommen var gaaet d. 30te Mai med 5 Skibe til Salou, hvor endeel Skibe ogsaa ventede Convoi. Den 15de Juni ankom Havfruen dertil fra Malaga, og var da Convoien 16 Skibe stærk. Svad der paa denne Reise fra Malaga til Salou var hændet van Doekum, see vi bedst af hans Rapport til Bille, dateret 17de Juni fra Salou.

Den 7de dennes affeilede jeg fra Malaga og tog en dansk Brig under Convoi, bestemt til Alicante, hvilken jeg slæbte for at befordre Expeditionen. Om Middagen under Cap Gate, med Laber-Kuling af vestlig Vind, observerede jeg 3 engelske Fregatter forud. Det var: Sheerness, paa 44 Kanoner, Capitain Carnden; Sensible, 36 Kanoner, Capitain Sance, og Resource, paa 28 Kanoner, Capitain Crispe. Da jeg af deres Manovrer saae, at de vilde krydse mig, holdt jeg med smaa Seil hen til en dansk Koffardibrig, som var imellem Fregatterne og mig, praiede den og erfoer at den var fra Cartagena, bestemt til Malaga, for der at blive tagen under Convoi. Paa samme Tid kom Sensible op, praiede mig og bød mig at udsætte mit Fartoi og sende det ombord til ham. Dette afsløg jeg, med Tillæg, at hvis han vilde tale med mig, kunde han sende sit Fartoi ombord til mig. Han svarede da, at dersom han udsatte Fartoi, da blev det for at visiterer Convoien. Jeg underrettede ham om, at dette ikke vilde blive tilladt. Imidlertid seilede Fregatten Resource agten om

Briggen og praiede den; men jeg havde forbudt Skipperen at svare til hans Praining. Fregatten *Sensible* udsatte nu sit Fartoi, der roede imod Briggen; men det blev couperet af mit Fartoi, der under Lieutenant Rask's Commando med 6 Soldater, en Underofficier og 11 Matroser blev sendt ud for at besætte og forsvare Briggen. Det engelske Fartoi, besat med 2 Officierer og 7 Mand, kom da herombord og meldte fra deres Chef, at han vilde visitere Briggen. Dette, lod jeg ham vide, kunde paa ingen Maade tillades ham. Efter at jeg havde erholdt Underretning af disse Officierer om Fregatternes Navne og Styrke, gif de fra Borde, bedende mig, at jeg vilde oppebie deres Chefs Svar. Hertil svarede jeg, at naar det blev mig sendt lidt hastigt, vilde jeg vente, men ellers ikke.

Saa snart de vare komne ombord, blev der staaet Alarm, og Fregatten *Sheerness* sendte sit Fartoi til Briggen. Da det havde lagt Ankerne ind for at gaae ombord, lod jeg styde et Skud med Skraa forbi Fartoiet, hvilket havde den Virkning, at Folkene i Hast grebe til Ankerne; men Officieren tog Rorpinden, stampede og trueede ad sit Mandskab. Lieutenant Rask raabte til dem, at de maatte gaae herombord; men den engelske Officier svarede, at han vilde søge ombord til Sine igien. Da imidlertid det engelske Svar udeblev, sendte jeg Lieutenant Wulff for at berette den Commanderende, at mig ikke var andet bekiendt, end at en god Forstaaelse fandt Sted imellem vore høie Regjeringer, og jeg desaaarsag var meget forundret over deres Udsærd; men at jeg paa ingen Maade tillod Visitation. Chefen svarede, at han vilde, den skulde iværksættes, og at det ikke kunde undgaaes imod hans 3 Skibe; at han, i Tilfælde af Modstand, bragte mig til Gibraltar, og spurgte derhos, om vi havde stude efter hans Fartoi. Lieutenant Wulff svarede, at vi havde stude for at forsvare Briggen; at han vilde forebringe mig Alt, men at han ikke troede, jeg antog nogen Visitation. Da Lieutenant Wulff gif fra Borde, vare formodentlig alle Cheferne der forsamlede. Kort efter kom Skibets Chef derfra ombord til mig og sagde mig, at han søn-

stede at tale med mig om den ubehagelige Stilling, de vare i. Da han kom ned i Kahytten, foreviste han mig et trykt Document, som han sagde var en Parlamentsbefaling at visiter alle neutrale Skibe, hvad enten de vare under Convoi eller ikke. Da jeg ikke mistroede hans Ord, giennemlæste jeg ikke dette Document. Han bad alene nu om Tilladelse til at gaae ombord i Briggen, for at spørge Skipperen, hvor han kom fra og hvor han skulde hen. Dette negtede jeg ham ogsaa. Han talte da noget om, hvor ondt det skulde giøre ham, at see uskyldigt Blod flyde, at vi vare venstfabelige Magter, o. s. v. Jeg svarede, at det skulde giøre mig ligesaa ondt, som nogen Anden; men naar Nationen blev fornærmet, opoffrede jeg Alt. Han foreslog mig derpaa, at jeg skulde tillade ham at lægge til Siden af Briggen med sit Fartoi, for at giøre evenansførte Spørgsmaal, og da jeg hertil taug, bad han om han blot torde gaae i mit Fartoi og derfra spørge Skipperen. Dette tillod jeg og beordrede Lieutenant Wulff at gaae i Fartoiet, for paa Distance fra Briggen at tillade Skipperen at svare. Efter at dette var skeet, gif den engelske Chef over i sit eget, der var fulgt bagefter; og efter at jeg havde faaet Besætningen tilbage fra Briggen, og begge mine Fartoi ombord, holdt jeg af og styrede Cours. Den 14de silttes jeg fra Briggen, jeg havde paa Slæbetoug, udenfor Alicante. Den 16de ankom jeg til Salou, hvor jeg traf Briggen Blommen, der havde en Convoi af 16 Skibe."

Den 18de affeilede begge disse Orlogsmænd med deres Convoi, 18 Skibe stærk. I Golfen af Valencia opdagede van Dokum at hans Kor var knækket, hvorfor han løb ind med hele Convoien til Cartagena, paa tre Skibe nær, som snstede at forlade ham. Saa snart denne Skade var repareret, gif han atter ud, og paa denne Tour var det, at han d. 5te Juli mødte Ville med Naiaden. Convoien var imidlertid voret til 22 Skibe, dem han skulde bringe Strædet ud, i Forening med de i Malaga ventende Skibe; men da den kom paa Bugten, d. 9de om Morgen, var det Stille og laaber Brise af vestlig Vind, hvorfor Ville

kaldte dem ind til Ankers, for saaledes at have den hele Styrke hos sig ved Afleveringen.

Ved sin Ankomst til Malaga foresandt Bille Collegii-Skrivelser af 25de April, 10de og 13de Mai. Den Første bød ham at indhente van Dockums Erklæring, angaaende en Klage, som var indløben fra den engelske Admiral Keith, over at han, ved sit Ophold paa Gibraltar Rhed i December f. A., ikke havde saluteret Admiralens Flag. Bille ledsagede den afæftede Erklæring med følgende Skrivelse til Admiralitetet.

„Det er ifølge det kongelige Admiralitets Befaling, at jeg ledsager Capitain van Dockums Erklæring, over hvad den engelske Vice-Admiral Lord Keith i sin Betsværing siger, nemlig „at han af Capitain van Dockum ikke er bleven viist tilbørlig Afgtelse, ei heller af ham bleven saluteret,“ med min underdanige Betænkning.“

„Saalænge Commandoen over S. M. Skibe har været mig betroet her i Middelhavet, har det aldrig feilet, at Cheserne, naar de have været detacherede og have mødt engelske Admiraler, de jo stedse have meldt mig, at de have saluteret disses Flag; men af den forskiellige Maade, som de igien ere blevene betakkede, have de, saavel som jeg, med Grund maattet formode, at denne Art Honneur ikke er almindelig i den engelske Tjeneste; thi nogle Gange ere de blevene besvarede med Skud for Skud, og andre Gange med et mindre Antal. Admiral Lord St. Vincent, som engang lod give Skud for Skud til et Skib af min Eskadre, lod en anden Gang en Bimpelmand betakke en Salut, og gav da to Skud mindre. Det er sandt, at han gjorde tilbørlig Undskyldning bagefter. Vore Principer have imidlertid stedse været, hellere at gøre for meget end for lidet. Et Beviis mere, som bestyrker mig i den Tanke, at de engelske Admiraler ikke ansee denne Honneur som noget Væsentligt, er, at jeg engang er kommen til Gibraltar, hvor Lord St. Vincents Flag vaiede, og en anden Gang til Port-Mahon, hvor Admiral Duckworth laa med sit Flag, og da Klokken ikke var otte om Morgenen, heiste hverken

Admiralen eller de andre Skibe Flag for mig, hvilket har giort, at jeg, for min Person, aldrig har havt Leilighed til at salutere nogen engelsk Admiral."

van Dockums Erklæring gif i det Væsentlige ud paa Følgende: Saasnart han var kommen til Ankers, var Quarantaine-Commissairen kommen ombord, som havde Ordre at underrette ham om, at han ikke havde nodig at salutere, da det blev anseet som en ligegyldig Sag. van Dockum spurgte da, om denne Ordre ogsaa angik Admiralen, hvortil Svaret var, at den angik Alt, hvad der laa paa Baien. v. Dockum, der, ifølge hvad der var hændet udenfor med de 3 Fregatter, var mere bestemt end nogenfinde ellers paa at salutere Admiralsflaget, men desuagtet ikke torde handle imod en saa directe Anmodning fra vedkommende Authoriteter, gif først til Ankers og begav sig derefter strax ombord paa Admiralskibet, ledsaget af den danske Viceconsul, Hr. Winther (i Elynns Fraværelse) og Pr. Lieutenant Wulff, for at complimentere Lord Keith og handle om Saluten. Da Skibschefen (Admiralen var, som vi erindre, i Land) underrettede van Dockum om, at Lord Keith havde ventet Salut, svarede denne, at det havde været hans Pensigt, men at han var bleven hindret deri ved Quarantaine-Commissairens Udsagn; dog havde han givet Ordre til, at der desuagtet skulde salutes for Admiralsflaget, saafremt han havde Sikkerhed for at erholde tilbørligt Gien svar, og havde derfor giort Aftale om et bestemt Signal fra sit Fartoi til Fregatten. Skibschefen svarede herpaa, at Admiralen ikke ændsede Sagen videre, men at naar der blev saluteret, vilde der blive svaret med 2 Skud mindre. van Dockum gif nu i Land, hvor han da havde sin bekiendte Sammenkomst med Admiralen, der frabad sig at tale videre med ham den Aften, hvorved van Dockum altsaa ikke fik anbragt sin intentionerede Undskyldning for Saluten. Imidlertid drev Fregatten, der laa ude paa 30 Favne Vand, for sine Ankere. De lettede derfor og krydsede sig om Ratten et Stykke op til Luvart (Vinden østlig), og da det var bleven Dag holdt de af og kom ind paa Baien Kl. 9

om Formiddagen, hvor da Fregatten Havfruen under Seil salu-
terede Lord Keiths Flag med 9 Skud. Kl. 10½ kom de til An-
kers, og Skibschefen fra Admiralskibet kom da strax ombord, for
at aflægge Visit til van Doekum, og medbragte det første Brev
fra Admiralen. Da det blev ham sagt, at den givne Salut var
for Admiralen, udbad han sig at torde giøre et Signal fra en
af Topperne til sit Skib, og da dette var giort, saluterede Admi-
ralskibet med 7 Skud for Havfruen. Der giordes nu Undskyld-
ninger fra Skibschefens Side, for at det havde været saa længe,
og van Doekum antog Sagen hermed tilendebragt, hvilket han i
sin Erklæring ogsaa androg paa maatte tiene til Undskyldning for
at han i sin indgivne Rapport aldeles ikke havde berørt denne
Påssage, da han ansaae den som intetbetydende, i Sammenlig-
ning med det der var passeret, og ikke kunde troe, at Lord Keith
ikke skulde være bleven underrettet om, at Salut virkelig havde
været udvejlet.

De to andre Collegii-Ordre bøde, at Briggen Glommen,
som var saa skrøbelig, skulde gaae hjem; men at Baron Holsten
med Nidelvens Besætning skulde overtræde paa den, hvorimod
Motsfeldt med sit Mandskab skulde besætte Nidelven. Da imid-
lertid Rapport var indløben fra Baron Holsten, at hans Brig
kun var i en maadelig Forsætning, og derimod Glommen, siden
dens Reparation i Livorno, var i god Stand, blev Koefoed og
Wille enige i, efter at Besigtelse var holdt paa begge Briggerne,
at lade Glommen blive ved Eskadren, og derimod hiemsende Nidel-
ven, hvorom Wille da, under 9de Juli, underrettede Collegiet.

Nidelven, som blev affendt med Depecherne fra Tunis d. 4de
Juni, anløb Port-Mahon, afleverede sine Depecher, og kom d. 16de
til Malaga. Underveis havde han mødt med et engelsk Linieskib,
senere med nogle spanske Kanonbaade, der bestjode ham, og endes-
lig med 3 spanske Fregatter, der jagede ham, hvorfor han braste
op og sendte dem en Officier ombord. Ved sin Ankomst til Ma-
laga, blev han meget ubehagelig overrasket, ved at faae 5 Dages
Dvarantaine, en Misforstaaelse som, formedelst Langsomhed og

Brølerier fra vedkommende Authoriteters Side, ikke blev hævet for de 5 Dage vare forløbne. Han maatte derefter lægge indenfor Molen for at indsætte nye Bøugsprødsknibere, da de gamle vare ganske raadne. Han benyttede denne Leilighed til vedbørlig at eftersee sit Skib, og gik saa d. 28de Juni under Seil, for ifølge sin Ordre at krydse østen- og vestenfor Strædet og der advare de indkommende danske Skibe imod de barbariske Magter. Da der laa en saa stor Mængde danske Skibe paa Malaga Rhed, som ventede paa Vind og Convoi for at gaae Strædet ud, besluttede Holsten at holde det krydsende østenfor Strædet, for at han kunde være saa nær ved Haanden som mulig til at bringe Convoien ud, ved en opspringende Levant. I midlertid var han dog kommen tilbage den 6te Juli. Han meldte Bille, at han havde præiet mange indgaaende danske Skibe; men at faa af dem havde villet føre sig Advarslen til Nytte, men fortsatte usfortrøden deres Reise. Dette undlod Bille ikke at rapportere til Bernstorff.

Bille fik naturligviis Nvarantaine ved sin Ankomst til Malaga. Dette kunde vel trække Overleveringen noget længere ud, da det var vanskeliggere at have de fornødne Conferencer med Roefoed; men ikke desto mindre fandt dog Afleveringen Sted den 10de Juli. Han skrev under samme Dato følgende Brev til Roefoed.

„Efter Deres Ønske giver jeg Dem herved den Oplysning, der staaer i min Magt, angaaende vor Stilling med de barbariske Magter. (Her følger et Aldtog af Alt, hvad vi allerede kiende om Forholdene med Tunis og Algier.) Med Tripolis veed jeg kun, at istedetfor at vor nye Consul, der, skulde affordre Paschaen en Sum Penge, har denne sendt ham tilbage og vil ikke modtage ham for han bringer 14000 Piastre, hvilken Sum ikke tilkommer Paschaen før næste Aar, efter Tractaterne. Jeg har ikke manglet at rapportere alt dette hiem; men før midt i denne Maaned kan ikke min Rapport om hvad der er passeret i Tunis være indkommet, og hvad Deien af Algiers Fordring angaaer, da kan Rapporten derom ikke indløbe til Regieringen før først i August. Men som jeg kan forestille mig, at Hr. Commandeuren ikke vil

lige stille indtil Hans Majestæts Beslutning desangaaende kommer Dem til Hænde, saa skal jeg herved, paa Grund af Deres derom yttrede Ønske, meddele Dem mine Tanker om, hvorledes jeg vilde handle, isald jeg længer skulde bleven ved Commandoen."

"Jeg vilde med Triton og Havfruen bringe de to Presentstibe til Port-Mahon*), for der at oplægge dem indtil Instruc-

*) I Archivets 10de Bind, Pag. 44, beretter Udgiveren af *Commandeur-Capitain Koefoeds Levnetsløb og Memoirer*, at Koefoed "efter sin Formands Raad oplagde de to Presentstibe i Port-Mahon, men fortrød det siden særdeles, at han ei fulgte sin egen Idee, nemlig at lægge dem i Cartagena, hvorved han, isølge tilstødende Omstændigheder, havde undgaaet mange Ubehageligheder med de Engelse." Der synes her at være lagt stor Vægt paa dette Billes Raad, hvorved det let kan nedtrykkes i en usfortient Skygge. Da jeg ikke har seet de originale Documenter, hvorpaa hiin Relation er grundet, kan jeg naturligviis ikke sige bestemt, om dette hidrører fra Koefoed selv, eller fra hans Memoirers Redacteur. Et Sted skulde Presentstibene oplægges. Det var rimeligt at vælge en sikker Havn i Nærheden af deres endelige Bestemmelse. Cartagena er vel nærmest Algier, men Port-Mahon er nærmest Tunis, og dette var for Dieblikket det vigtigste Punkt. I de spanske Fastlandshavne, og navnlig i Malaga og Cartagena, havde Bille under sit Ophold i Middelhavet mødt mange Ubehageligheder og Vanstieligheder fra de locale Øvrigheders Side. Det var derfor ganske rimeligt, at han nævnte den Havn som Oplagshavn, hvor han hidtil kun havde mødt Velvilie og Forekommenhed, hvor der var en særdeles bygtig dansk Consul, og hvor Stibene vare i Nærheden af deres Bestemmelse. For Resten see vi af ovenstaaende Brev, at Bille ikke angiver den mindste Grund, hvorfor det skal være Port-Mahon, fremfor Cartagena eller nogen anden Havn, saa at jeg er fristet til at antage, støttende mig ydermere paa den Deel af Billes og Koefoeds Correspondence, som er i mine Hænder, at dette Punkt aldeles ikke har været omhandlet. At nu Koefoed siden efter fik Ubehageligheder med de Engelse, fordi han tog et dansk Skib tilbage fra en Kaper udenfor Mahon, og de Engelse derfor lagde Beslag paa Presentstibene, var dog vel umuligt at forudsæe saavel for den Ene som den Anden, og maaskee kunde noget Eignende have hændet ham, om han havde lagt sine Stibe op i Cartagena.

tionerne ankom, eller, om jeg selv kunde bilægge Tingene, da at have dem nærmere ved Haanden. Derefter vilde jeg gaae til Tunis. Traf jeg, paa Veien eller udenfor, en tunesisk Corsar, bemægtigede jeg mig den som Gidsel ved Underhandlingerne; men i alle Tilfælde vilde jeg ankre paa Baien, deels for at vide om han har erklæret Krigen, men dog meest for at underhandle. Krig troer jeg ikke han egentlig flytter meget om, og da De, Hr. Commandeur, er ny og fremmed, kan De bedre negociere med ham, end jeg, der er personlig fornærmet ved Borttagelsen af mit Fartoi. Jeg troer, at naar De viser ham Specificationen paa Presenterne og siger ham, at de ligge i Port-Mahon, vil De idetmindste derved fuldkommen erfare hvad han har i Sinde. Bequemmer han sig, saa kunde De afgjøre Alting strax; men er han umættelig, maa Kongens Beslutning først afventes, og da maae De vedblive at tage tunesisk Eiendom, hvor De træffer den. Jeg anbefalede meget til Consulen at sørge for, at Alting blev in statu quo indtil nærmere Ordre indlob, for at Regieringen, ifald den vilde afgjøre Sagen med Penge, den da ikke skulde være nødt til at løsløbe Slaverne først."

"J Hønsende til Algier, da har jeg troet det bedst, at have Hs. Majestæts Bestemmelse for, hvad han vil tilstaae Veien i Skadeserstatning for den tabte Corsar, og da vilde jeg med denne Sum og Presenterne vise mig for Algier. Jeg troer Synet heraf vilde giøre den forønstte Virkning. Smidlertid, hvad enten det kommer

Da Korsførd var bekendt, som en kraftfuld og selvstændig Mand, saa besad han sikkert ogsaa en af de Egenheder, som er Selvstændighedens Særkiender, den nemlig, aldrig at fortryde en isorveien vel overlagt Handling, om end Udsaldet ei svarer til Forventning, og jeg tør derfor antage, at om end et saadant Udtryk var undsluppet hans Pen, i hans stille Optegnelser om sit daadrigs Livs Begivenheder, var det dog vist ikke bestemt til at komme for Publicums Dine, hvor det, saaledes affattet, let kan udlægges som en Beskyldning for Ubetænksomhed hos en Mand, han agtede høit som Officier, som Kammerat og som Ven.

til Krig eller ikke, med de barbariske Magter, bør Handelen ingenlunde standses. I Tilfælde af Krig ville vist de fleste Skibe ud af Middelhavet. Derfor mener jeg, at det var bedst, at Naiaden tilligemed den Brig, som skal gaae hjem, tog alle de Skibe under Convoi, som vil ind i Middelhavet, det er at sige langs Spansteskysten til Livorno. Her ligge endeel Skibe, som jeg ikke alene har lovet Convoi, men endeel Folk af deres Mandstaber ere endog laante til Naiaden, hvilke bør afleveres. Enkelte Skibe, som ligge paa Sicilien og Calabrien, kunde nok ogsaa derved blive convoierede. Hvad enten da Naiaden skulde gaae lige dør (igiennem) med dem, eller først anløbe Mahon for at høre nærmere Ordre, maatte bestemmes efter Behag. Naar Nidelsen har convoieret til Livorno, troer jeg den bør strax gaae derfra og søge Malaga, for derfra at tage Convoi hjem, ifølge den indkomne Ordre, og den vil da kunne gaae hjem i den gode Aarstid."

"Vor Interims-Consul i Livorno har skrevet mig til Tunis, at der i Cagliari laa et dansk Skib, der var bleven frelst fra en tunesisk Corsar, og som ønskede Convoi. Dette Skib kunde blive hiulpet, naar De gaaer fra Tunis. Briggen Blommen vilde jeg lade blive her paa Station, deels for at krydse imellem Ceuta og Gibraltar, for det at advare indkommende danske Skibe om vore usikre Forhold med Barbaresterne, deels for at convoiere fra Malaga, Strædet ud, og deels for at kunne overbringe Dem mulig indkommende vigtige Depecher."

Bille underrettede Koefoed endvidere om, hvad Ordre han havde givet med Hensyn paa den stadige Convoiering, naar der ingen Uroligheder fandt Sted. Han gav ham Copie af alle de Instructioner, han havde uddeelt imellem sine underhavende Officierer, endvidere meddeelte han ham alle de Bestemmelser om Ombytning af Officierer, som deels efter Collegiets, deels efter hans egne Ordre vare giorte. Iblandt de første var, at Lieutenanterne Grothschilling, Schifter og Lous skulde gaae hjem med Briggen for at begynde deres Studier. Schifter var quasi Fange i Tunis. Lykkeligviis, for den nuværende danske Marine, conserve-

redes os denne udmærkede Mand, saa at hiin Standsning i hans Bestemmelse ikke havde nogen Følger paa hans Fremtids Skiebne.

Saaledes var altsaa Commandoen i Commandeur-Capitain Roefoeds Hænder, og Bille strog sin Stander d. 10de Juli. Ifølge den af Bille lagte Plan, gik Roefoed Seil d. 13de Juli med Triton og Havfruen og medtog de to Presentstibe under Convoi. Den 15de seilede Bille, som Passageer paa Naiaden, fra Malaga, for at gaae til Livorno. Midelven fulgte med og hialp til at convoiere 11 Skibe ind i Middelhavet, hvoraf nogle skulde ind til spanske Havne, andre til Italien. Den 19de traf de ind med Triton og Havfruen, som laae og krydsede under Udra med østlig Vind. Først den 20de August naaede Bille Livorno. Paa denne lange Reise indtraf intet Mærkeligt, undtagen d. 25de Juli, da de modte en engelsk Convoi under 4 Orlogsmænds Vedæ-ning. Den commanderende Fregat Anson, Capitain Dowman, praiede Naiaden og sendte en Officier ombord, som havde Ordre at begiære Tilladelse til at visiterer Convoien. Dette blev ham negtet; men Krieger tilbød ham, ombord i Naiaden selv, at give en dertil beordret Officier al den Oplysning, den engelske Chef kunde ønske om Convoien. Her fandt en meget lang Underhand-ling Sted, da den engelske Chef lod tilkiendegive, at han havde bestemt Ordre for sig, og Krieger ligeledes erklærede at have lige saa bestemt Ordre for sin Handlemaade. Man gjorde hinanden gienfædig opmærksom paa det uskyldige Blod, der ved en saadan Haardnakkenhed kunde flyde, og Krieger lod ham vide, at Briggen allerede havde Ordre at styde paa ethvert fremmed Fartoi, som roede ind i Convoien, og da han ikke kunde undlade at giøre sin Rapport om en saa uventet Fremfærd, udbad han sig tillige den engelske Chefs og Skibets Navn. En af de engelske Officierer, som var ombord i Naiaden, var Næstcommanderende paa Fregat-ten, en Mand, der allerede var lidt til Mars og syntes meget sin- dig. Han meente, det var bedst, han selv gik ombord for at tale med sin Chef, da denne var meget ung og brændte af Lyst til at faae en Affaire. Krieger gav da sit Ultimatum, som var, at

han bestemt negtede at lade Convoien visiteres, men at han vilde lade alle Capitainer kalde ombord til sig og der give al den Oplysning, der maatte ønskes. Da de engelske Officierer vare fra Borde, blev Alt gjort klart til at staae, og Signal gjort til Briggen at holde af med Convoien til Cartagena, i Tilfælde det kom til Bataille. Noget efter kom Officiererne tilbage, med den Erklæring, at den engelske Chef frasaldt sin Paastand, og meente at kunne forsvare denne Handling, naar Krieger vilde give ham den Oplysning, som var tilbuddt. De forklarede tillige, at den Ordre, de havde, kom fra at en svensk Convoi var bleven indbragt, som blev befunden ganske anderledes, end den var angivet, hvorfor ogsaa dens fleste Skibe vare condemnerede. Efter at den ønskede Forklaring nu var afgjort, stilledes de ad og gik hver sin Cours.

Ridvelven var paa denne Tour inde i Cartagena, med Breve, og i Barcelona med 4 Skibe af Convoien, og kom stedse til Naaiden igien. Med 8 Skibe kom de til Livorno den 20de August, som ovenfor er meldt.

Efter at Bille her havde klareret alle de resterende Pengeaffairer for Admiralitetet og opgjort alle Regnskaber, tog han Afsted med sine troe Kammerater, Krieger og Polsten, og reiste hjem over Land med sin Familie.

Muligt kan det interessere Læseren at erfare Resultatet af de Stridigheder, der fandt Sted med de barbariske Magter, i det Dødblik, da Bille forlod Commandoen. Jeg tilføier derfor en summarisk Beretning desangaaende.

Vi erindre, at Consul Riisen var kommen til Tripolis, men at Paschaen negtede at modtage ham, naar han ikke udbetalte de Penge, som Hs. Ex. paastod at have Ret til efter Fredslutningen af 1797, nemlig 7000 Gremnizer Ducater. Det var, efter Fredstractaten, kun hvert 4de Aar, han skulde have denne Sum. Han var imidlertid dog saa naadig at erkiende Modtagelsen af de 2000 Piastre, som Lochner sidst i forrige Aar havde udbetalt ham som et Laan, og han paastod derfor i Alt 13000 Piastre udbe-

talt strax; hvis ikke, vilde han gjøre ligesom Tunis og erklære os Krig, for at gjøre sig betalt i danske Skibe. Nissen tilbød først, at udstede en Bexel, saa stor som Beløbet af hvad han ifølge Fredstractaten havde tilgode af Summen efter 3 Aars Forløb, nemlig de tre Fierdedele, hvilket, med Afdrag af de 2000 Piastre, udgjorde 8050 Piastre. Men Paschaen var ubevægelig. Han tillod ikke Nissen at sætte Fod i Land. I 8 Dage laa den nye Consul ombord og negocierede, deels igiennem Lochner, deels igiennem den før omtalte Ven af de Danske, Mahomet D'Ohuis; men alt var forgiæves imod Paschaens Paardnaakenhed. Endelig afgjorde Nissen Sagen saaledes, at han udstedte en Bexel paa saa lang Sigt paa Deconomie- og Commercecollegiet, at Regjeringen havde Tid nok til at protestere Bexelen og give Ordre til sin Eskadre i Middelhavet, at vise sig for Tripolis og afgjøre Sagen enten med Magt eller Underhandling. Denne Bexel accepterede Mahomet D'Ohuis, da Paschaen forlangte rede Penge, og hermed var Sagen afgjort. Smidlertid gjorde Paschaen ogsaa Vanskeligheder med Consulat=Presenterne. Kort, Nissen sporede tydelig hans Hensigt, som var kun at fylde sit Skatkammer, uden Hensyn paa Midlerne, og at han intet Dieblif vilde betænke sig paa atter at bryde Freden, da han derved altid vandt noget, og der var saa mange danske Skibe i Middelhavet. De af Nissen udstedte Bexler bleve af Regjeringen honorerede, og dermed var Sagen til Ende.

Strax efter Villes Bortgang fra Tunis erklærede Vrien Danmark Krig. Saasnart Roefoed ankom dertil, arbejdede han af alle Kræfter paa at bringe en Vaabensstilstand tilveie. Dette lykkedes ham: Den blev affluttet den 22de August; skulde vare i 6 Maaneder; alle Fanger skulde frigives saavel som alle de Skibe, der maatte være anholdte, men ikke endnu indbragte. For denne Stilstand betalte Danmark 24000 venetianske Zechiner eller omtrent 48,000 Specier.

Smidlertid var det endnu langt fra at være Regjeringens Hensigt at købe Freden. I et Brev af 31te Mai strev Kron-

prindsen saaledes til Ville. „Skald Freden med Tunis er brudt hvilket jeg troer, bifalder jeg ganske Deres Plan. Til den Ende er ogsaa Fregatten Triton affeilet. Fregatten Freia udlægges om 2 Dage og skal snarest muligt ogsaa afgaae til Middelhavet. Saasnart man erfarer, at Krigen virkelig er erklæret, agter jeg at lade afgaae et Orlogsskib. Triton convoierer et Presentskib, som indeholder det Kongen har lovet Tunis, men ei af den Betydning, som der er forlangt, og et andet til Algier. Det bliver fornødent, at føre denne Krig med Kraft. Især var det vigtigt om man kunde styde nogle af deres Corsarer i Søen eller tage dem, da dette vilde giøre meest Indtryk paa disse Barbare. At tilkiøbe os Freden er paa ingen Maade min Villie, tværtimod, jeg vil vise dem, at det danske Flag ikke taaler noget. Ved at tage Tunefere til Fange, kunde man bedst udbyrle vore Fanger. Hvorvidt den tunefiske Havn lader sig blokere kan De bedst bedømme. Er det muligt, er jeg vis paa at De gjør det.“

Under Sde Juli, efter at Villes Rapport om hans frugtesløse og uheldige Expedition for Tunis var indloben, skrev Kronprindsen endvidere saaledes til ham: „Deres Skrivelse af Idie Juni tilligemed Rapporten erholdt jeg igaar. I det Hele kan jeg ikke andet, end være tilfreds med Deres Maade at behandle Sagen paa. Hvor gjerne onskede jeg kun, at De maatte have taget nogle Skibe en otage fra Tuneferne, da det er den bedste Maade at tugte denne Sorover paa. Jeg beklager meget Lieutenant Schiferss Skæbne, men for Tiden er herved intet andet at giøre, end Represaille. Dette synes mig bestandig at være det eneste Middel. Hvad Algier betræffer, da er Retten, naar man vil følge Folkerettens Grundsætninger, ganske paa vor Side; men da disse Folk handle mere efter Luner, end efter Regler, bifalder jeg meget, at De, ved saa kloge Midler som De har valgt, søger at bilægge denne Sag. Imidlertid haaber jeg, at det ikke vil have ubehagelige Følger. Overalt har De handlet saaledes som jeg i Sandhed selv vilde have gjort det; thi hvo kan vide, at

disse Røvere faae Indfald at gaae under tunesisk Flag. Godt er det, at Algerinerne have havt samme Historie med England."

Saa vel Freia som Linieskibet Seiren bleve virkelig udsendte til Middelhavet for at tvinge Tunis. Men vi vide Alle, hvad der hændte Freia med underhævende Convoi i Canalen. Uveiret trak meer og meer sammen. Under disse Omstændigheder var det ikke forsigtigt at have en saadan Estadre i Middelhavet, der var for lille til at modstaae den brittiske Magt og for stor til at udsættes for at borttages. Koefoed fik derfor Ordre til at gjøre alt Møgligt for at tilveiebringe Freden saa hastigt som muligt. Denne Ordre indløb just som han laa for Tunis med den største Deel af sin Force. Freden blev altsaa sluttet, og Seiren med de fire Fregatter: Naiaden, Havfruen, Freia og Triton gik hjem under General-Adjutant Kriegers Commando. Denne Fredslutning kostede i Penge, Vare-Artikler, Skibsfragter ic. omtrent 100,000 spanske Piaastre. Senere blev Capitain Hold af Sø-Staten ansat som Consul i Tunis.

Hvad Algier angaaer, da begyndte Deien ganske rigtigt med at tage nogle danske Skibe til Gidsel. Allerede paa Seiladsen fra Malaga til Livorno erfoer Bille af en engelsk Drlogsmand, at denne havde praaet et dansk Skib, der var opbragt af en Algeriner, men at Mandstabet behandlede med al mulig Skaansel. Consul Bille erholdt Regjeringens Fuldmagt til at tilendebringe denne Sag. Allerede i November 1800 var Fred atter tilveiebragt, imod at Danmark betalte 60,000 spanske Piaastre for den tabte Fregat. Desuden kostede det os 6500 Piaastre i Præsenter til Bedkommende.

Med den Convoi iberegnet, som Naiaden og Nidelsen bragte fra Malaga og Middelhavet ind, til Barcelona og Livorno, i Juli Maaned, fandt i dette Aar, medens Bille havde Commandoen, følgende Convoieringer Sted:

Naiaden	bragte i Marts	Maaned	92	Skibe	fra Malaga,	Strædet	ud.
		i Juli	—	8	—	fra Malaga	til Livorno.
Havfruen	.	i Januar	—	8	—	samme	Wei.

Havfruen bragte i Febr. Maaned 8 Skibe fra Livorno til Marseille.				
	i Marta	—	20	— fra Cartagena til Malaga.
	i April	—	1	— fra Malaga, Strædet ud.
	i Mai	—	16	— samme Vej.
	i —	—	1	— fra Algeziras til Malaga.
	i Juni	—	1	— fra Malaga til Alicante.
	i —	—	22	— fra Barcelona og Salou til Malaga.
Nidelsen	i Januar	—	8	— fra Messina til Malaga.
	i April	—	4	— fra Salou, Strædet ud.
	i Juli	—	4	— fra Malaga til Barcelona.
Glommen	i Januar	—	3	— fra Malaga til Barcelona.
	i Februar	—	12	— fra Barcelona til Malaga.
	i April	—	9	— fra Livorno til Malaga.

hvilket i Alt udgjør 222 danske Skibe, som i Løbet af det første Halvaar af Aaret 1800 vare under de danske Orlogsmænds Convoi i Middelhavet.

Dg nu nøder Mangel paa Materialier mig til at ophøre denne Beskrivelse. Om endog de faa Documenter, jeg har imellem Hænder, kunde give Oplysning om, hvad der videre foregik ved vor Eskadre i Middelhavet under General-Adjutant Koefoeds Commando, og vare tilstrækkelige nok til, at jeg deraf kunde udarbejde noget Heelt, vilde det dog kun blive en Repetition af hvad man alt har læst i Archivet, i Com. Koefoeds Memoirer. Men jeg har ikke engang Data nok til at bygge paa, og et saadant Product vilde derfor være berøvet den eneste Fortieneste, jeg tør smigre mig med, at mit foregaaende Arbeide har, det er: Paa- lidelighed og ROIAGTIGHED. Vel staaer det mig aabent at søge Hiælp fra andre Kilder; men, idet jeg erkiender med ærbodig Taknemmelighed den Liberalitet, hvormed ethvert literairt Arbeide understøttes og fremmes fra Regjeringens Side, da Udgang til Archiver og Samlinger med saa megen Redebonhed staaer os aaben, maa jeg dog afstaae fra ethvert saadant Arbeide, deels fordi jeg ikke troer mig det voren, deels fordi den Periode, jeg vilde have

at beskrive, ligger os altfor nær til at være Historiens Eiendom. Allerede flere Gange i det Foregaaende er min Pen standset, ved Tanken om, jeg ogsaa var berettiget til saaledes at nedskrive Begivenheder, hvori endnu levende Personer have taget Deel; og jeg er kun vedbleven, fordi jeg var mig selv bevidst, at jeg arbejdede efter en bestemt Plan, den nemlig, kun at nedtegne hvad der var forefalden, uden at tillade mig Bemærkning eller Commentar, og fordi jeg, blivende den strengeste Sandhed ubrodeligen tro, dog intet fandt at borde nedskrive, som nogen af de Paagiældende kunde onste fortiet. Med denne Beslutning troede jeg vel, at torde gaae til den Grændse, jeg havde foresat mig, nemlig, at følge Bille under hele hans Færd i Middelhavet, for saaledes at yde min ringe Skiærv til vort Fædrelands Marines Historie.